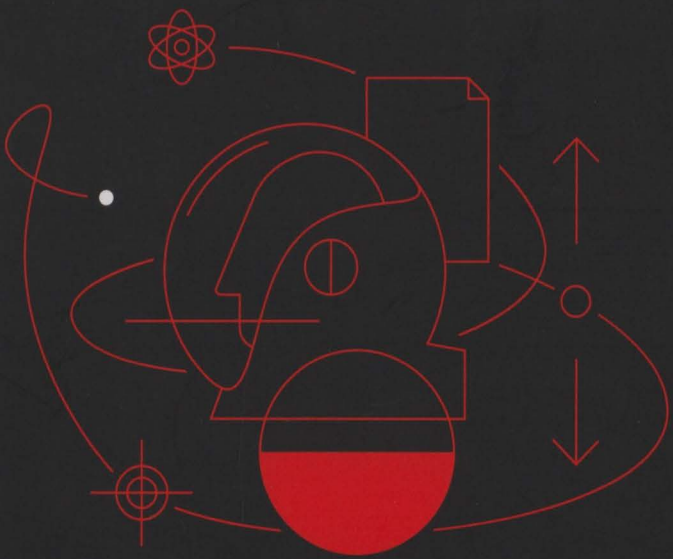
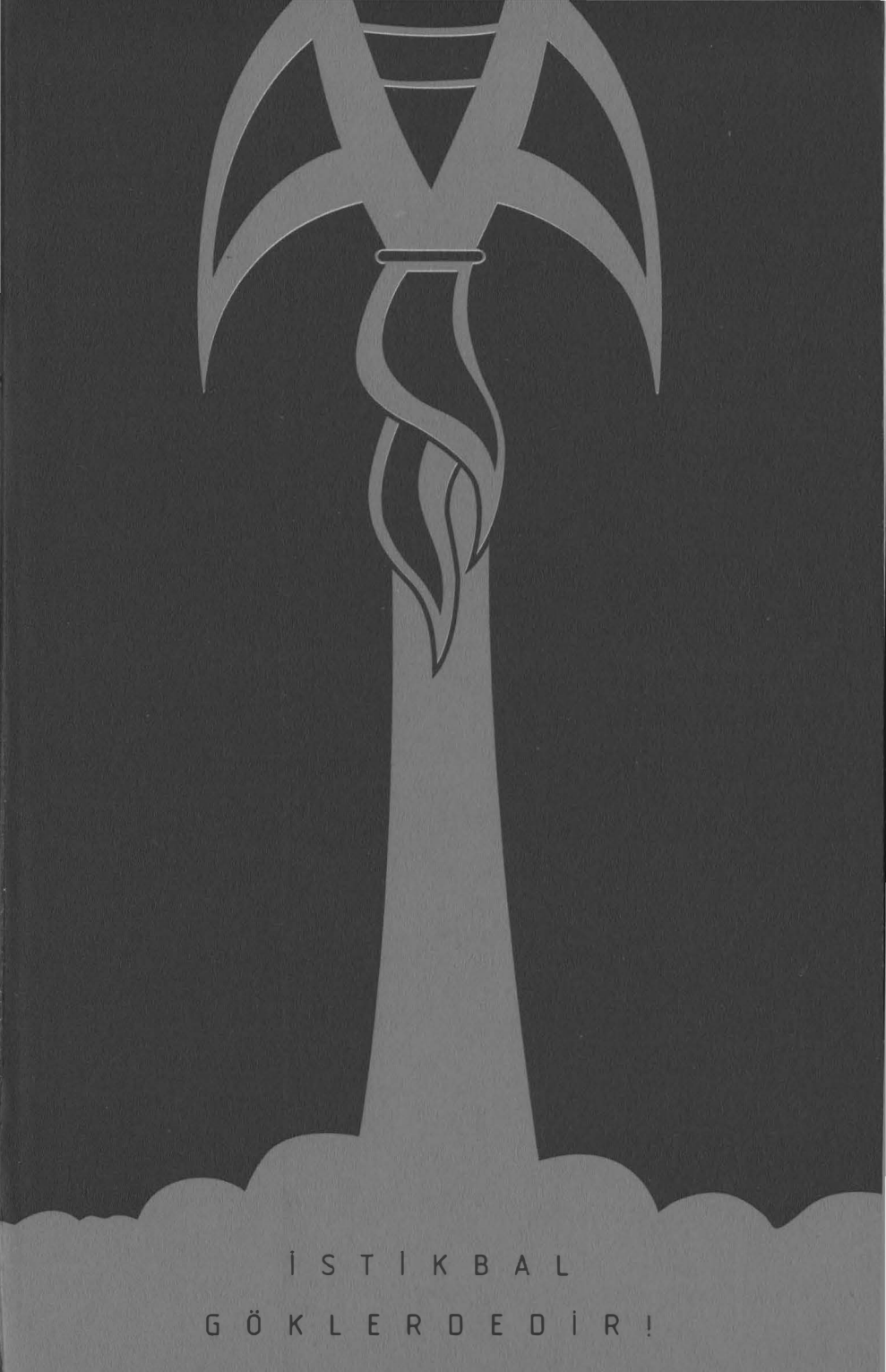
BİLİMKURGU KLASİKLERİ

KIM STANLEY ROBINSON

KIZIL MARS

ithaki

İSTİKBAL
GÖKLERDEDİR!

Kim Stanley Robinson

Amerikalı yazar Kim Stanley Robinson 1952'de doğdu. Lisans eğitimini San Diego Üniversitesi'nde, yüksek lisansını Boston Üniversitesi'nde edebiyat üzerine yaptı.

Eserlerinde sıklıkla doğal felaketleri işleyen, çevreci bir bilimkurgu geleneğinin önde gelen temsilcilerinden biri olan Kim Stanley Robinson 2008 yılında *Time* dergisi tarafından "Hero of the Environment" seçilmiştir.

İlk romanı *The Wild Shore* ile kariyerine başlayan Robinson, bugüne dek yirmiden fazla kitap yayımlamıştır. Kariyeri boyunca çeşitli eserleriyle Hugo, Locus, Nebula ve Dünya Fantazi ödüllerine layık görülmüştür. En önemli eserleri *Kızıl Mars, Yeşil Mars* ve *Mavi Mars*'tan oluşan *Mars Üçlemesi*'dir.

2016 yılında, "insanlığın uzay keşfini teşvik etmek adına bilimkurgu veya teknik yazılara üstün katkıları" dolayısıyla Robert A. Heinlein Ödülü'ne layık görülmüştür.

Kızıl Mars
Kim Stanley Robinson

Özgün Adı
Red Mars

İthaki Yayınları - 1495

Bilimkurgu Klasikleri - 45

Dizi Editörü: Alican Saygı Ortanca
Yayıma Hazırlayan: Mustafa Güdük
Düzelti: Emirhan Burak Aydın
Kapak İllüstrasyonu: Ozan Korkut
Kapak Tasarımı: Hamdi Akçay
Grafik Uygulama: B. Elif Balkın
1. Baskı, Mayıs 2019, İstanbul
ISBN: 978-605-375-954-6
Sertifika No: 11407

Türkçe Çeviri © Sabri Gürses, 2019
Kim Stanley Robinson © 1993
Türkçe Telif Hakkı © İthaki, 2019

Bu eserin tüm hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla satın alınmıştır.
The Lotts Agency, Ltd. ile yapılan anlaşma sonucu yayımlanmıştır.
Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki™ Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. Ltd. Şti.'nin tescilli markasıdır.
Caferağa Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy-İstanbul
Tel: (0216) 348 36 97 - Faks: (0216) 449 98 34
editor@ithaki.com.tr - www.ithaki.com.tr - www.ilknokta.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık
Maltepe Mah. Hastane Yolu Sok. No: 1/6, Zeytinburnu-İstanbul
Tel: (0212) 613 30 06 - Faks: (0212) 613 51 97
Sertifika No: 40200
::::::::::

BİLİMKURGU KLASİKLERİ

KIM STANLEY ROBINSON

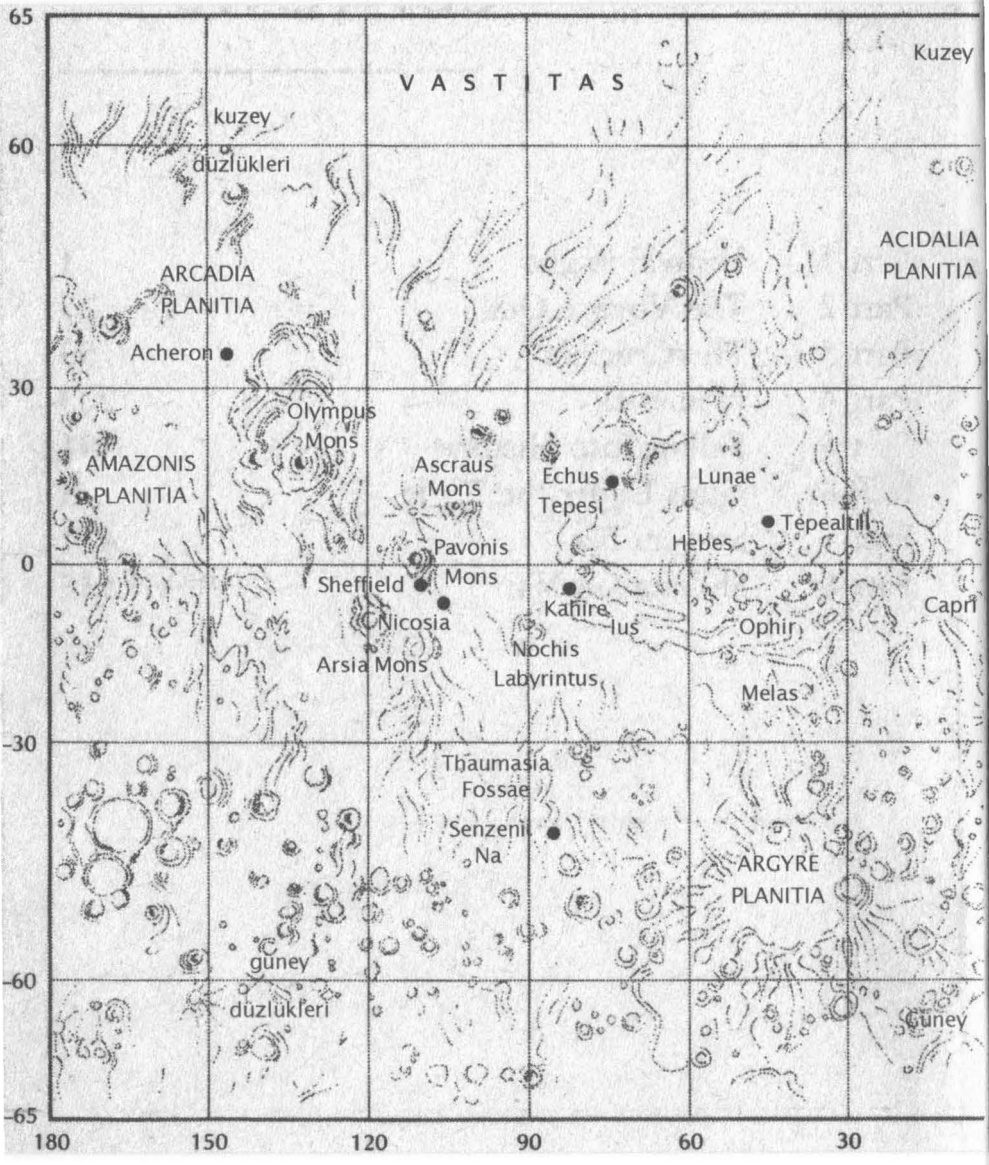
KIZIL MARS

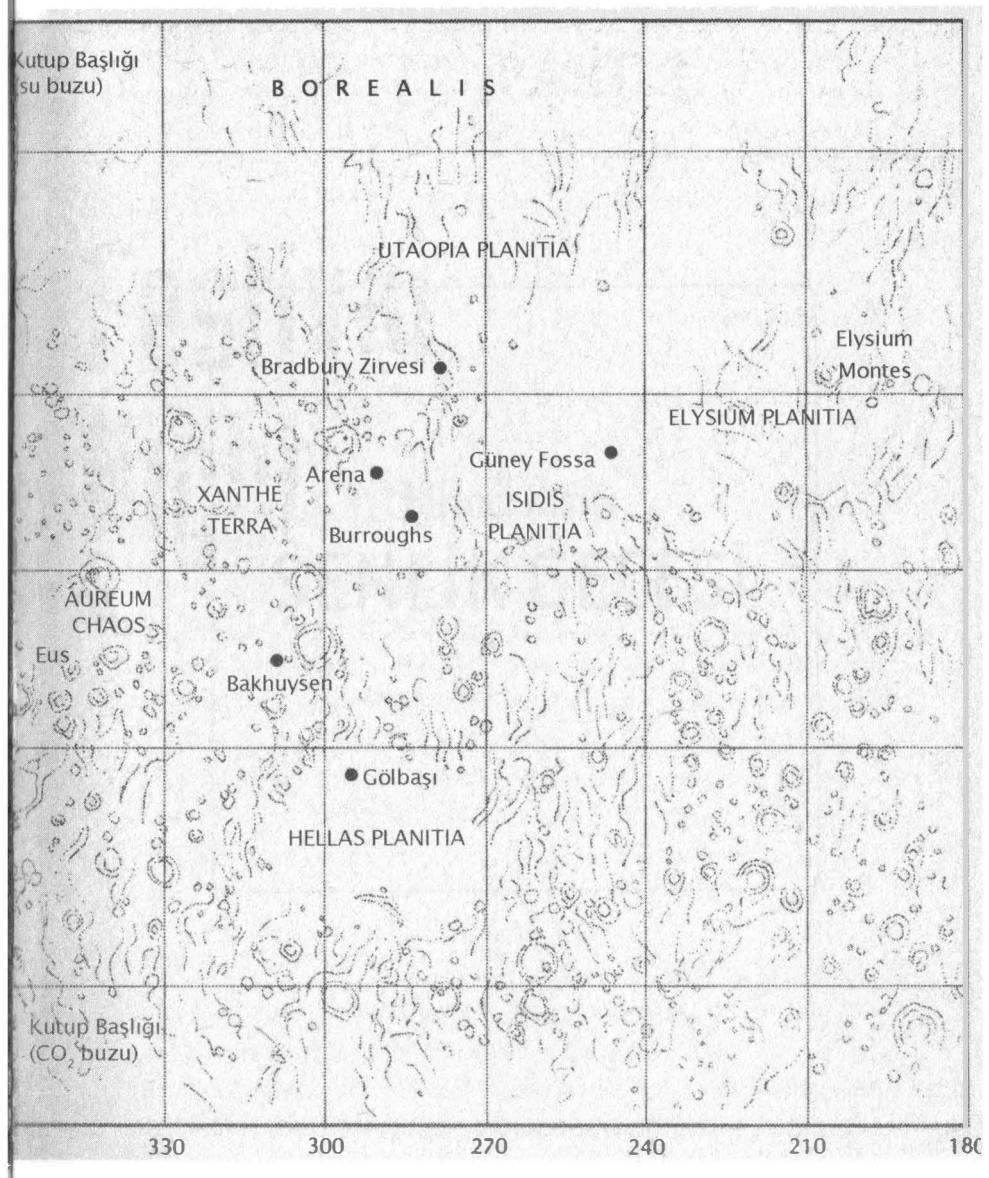
Çeviren

Sabri Gürses

ithaki

Lisa için

65
60
30
0
-30
-60
-65
180
150
120
90
60
30
VASTITAS
Kuzey
kuzey
düzlükleri
ACIDALIA
PLANITIA
ARCADIA
PLANITIA
Acheron
Olympus
Mons
AMAZONIS
PLANITIA
Ascraus
Mons
Echus
Tepesi
Lunae
Tepeal til
Hebes
Pavonis
Mons
Sheffield
Nicosia
Kahire
Ius
Ophir
Capri
Nochis
Arsia Mons
Labyrintus
Melas
Thaumasia
Fossae
Senzeni
Na
ARGYRE
PLANITIA
güney
düzlükleri
Güney

Kutup Başlığı
(su buzu)
BOREALIS
UTAOPIA PLANITIA
Bradbury Zirvesi
Elysium
Montes
ELYSIUM PLANITIA
Güney Fossa
Arena
XANTHE
TERRA
Burroughs
ISIDIS
PLANITIA
AUREUM
CHAOS
Eus
Bakhuysen
Gölbaşı
HELLAS PLANITIA
Kutup Başlığı
(CO2 buzu)
330
300
270
240
210
180

Birinci Kısım

ŞENLİK GECESİ

Giriş

Mars biz gelmeden önce boştu. Ama bu hiçbir şey olmamış demek değildi. Gezegen kaynaşmış, erimiş, çamurlaşmış ve soğumuş, geriye devasa jeolojik yapılar bırakmıştı: kraterler, kanyonlar, volkanlar. Fakat bunların hepsi mineral bilinçsizlikle oluşmuş ve gözlemlenmemişti. Komşu gezegenden bakan bizler dışında tanıklık eden yoktu – ki bu da onun uzun tarihinin sadece son ânında olmuştu. Biz, Mars'ın şimdiye dek sahip olduğu tek bilinciz.

Artık herkes Mars'ı insan zihnindeki haliyle biliyor: Kızıllığı ve dalgalı parlaklığı sebebiyle ve de yıldızlar arasındaki yörüngesinde dolanma tarzından, hatta kimi zaman ters yöne gitmesinden dolayı nasıl tarih öncesi çağlarda nesiller boyunca semadaki başlıca ışıklardan biri olduğunu. Mars, bütün bunlarla bir şeyler söyler gibiydi. Belki de Mars'ın en eski adlarının hepsinin –Nirgal, Mangala, Auqakuh, Harmakhis– dilde garip bir ağırlık yapmasının şaşırtıcı olmayışı, bu isimlerin tınılarının kulağa onları taşıyan kadim dillerden daha yaşlı, sanki Buzul Çağı'ndan ya da daha öncesinden kalma fosil sözcükler gibi gelişi bu yüzdendir. Evet, Mars binlerce yıl boyunca insani işlerde kutsal bir güç olmuştur; sahip olduğu renk, kanı, kızgınlığı, savaşı ve yüreği temsil eden tehlikeli bir güç haline getirmiştir onu.

Sonrasında ilk teleskoplar ona daha yakından bakmamızı sağladı ve bu küçük turuncu diski, beyaz kutupları ve uzun mevsimler geçtikçe yayılıp sıkışan karanlık alanlarıyla gördük. Teleskop teknolojisindeki hiçbir gelişme bize bundan fazlasını vermedi ama Yeryüzü kaynaklı harika imgeler, Lowell'a bir öyküyü,

ölen bir dünya ve çölün son ölümcül tecavüzünü durdurmak için umutsuzca kanallar inşa eden kahraman bir halka ilişkin bir öyküyü esinlemeye yetecek belirsizlikleri sunacaktı.

Büyük bir öyküydü. Sonra Mariner *ve* Viking *resimler gönderdi ve her şey değişti. Mars'a dair bildiklerimiz ölçüsüz boyutlarda arttı, bu gezegen hakkında önceden bildiklerimizden tam anlamıyla milyonlarca kat daha fazla şey öğrendik. Ve orada önümüze yeni bir dünya açıldı, önceden akla gelmeyen bir dünya.*

Ama yine de yaşamın olmadığı bir dünya gibiydi. İnsanlar ölüp gitmiş kanal yapıcılarından mikroplara, hatta yabancı ziyaretçilere dek, Mars'ın geçmişine ya da bugününe ait bir yaşamın izlerini aradılar. Ve bildiğiniz gibi bunlara dair hiçbir kanıt bulunamadı. Bu boşluğu doldurmak için kendiliğinden öyküler filizlendi; tıpkı Lowell'ın, Homeros'un çağında ya da mağaralar ve bozkırlarda olduğu gibi – biyo-organizmalarımızın yıkıma uğrattığı mikrofosillerin, toz fırtınalarında rastlanan ve sonra sonsuza dek kaybedilen yıkıntıların öyküleri, Koca Adam'ın ve onun bütün maceralarının, sürekli olarak bir görüp bir kaybettiğimiz ele avuca sığmaz küçük kırmızı insanların öyküleri. Bütün bu öyküler Mars'a bir yaşam verme ya da onu yaşatma çabasıyla anlatılmıştır. Çünkü bizler Buzul Çağı'nda sağ kalmayı başaran ve karanlık gökyüzüne merakla bakarak öyküler anlatan o hayvanlarız hâlâ. Mars, ortaya çıkışımızdan bu yana bizim için ifade ettiği şey olmayı her zaman için sürdürmüştür – büyük bir işaret, büyük bir simge, büyük bir güç.

Ve böylece buraya geldik. Mars eskiden bir güçtü, şimdiyse bir mekâna dönüştü.

1

"Ve böylece buraya geldik. Fakat kavrayamadıkları mesele şuydu, Mars'a ulaştığımızda yolculuk yüzünden öylesine değişmiş olacaktık ki yapılmasını söyledikleri şeyin hiçbir anlamı kalmayacaktı. Deniz altına inmek ya da Vahşi Batı'ya yerleşmek gibi bir şey değildi bu – *tamamen yeni bir deneyimdi* ve *Ares*'in uçuşu devam ettikçe Yeryüzü öylesine uzaklaştı ki, sonunda diğerlerinin arasında mavi bir yıldızdan başka bir şey değildi, oradan gelen sesler öylesine gecikiyordu ki sanki bir önceki asırdan geliyor gibiydi. Kendi başımızaydık ve bu yüzden *tamamen farklı varlıklar* haline geldik."

Hepsi yalan, diye düşündü Frank Chalmers sinirli bir şekilde. Bir rütbeliler sırasına oturmuş, alışılmış Boone Tarzı İlham Verici Konuşma'sını yapan eski dostu John Boone'u seyrediyordu. Bu konuşma Chalmers'ı yoruyordu. İşin aslı, Mars'a yolculuk işlevsel olarak uzun bir tren yolculuğuyla denkti. Yalnızca tamamen farklı varlıklar olmamakla kalmamış, benliklerinin çıplak hammaddesi dışında başka bir şeyleri kalmayana dek alışkanlıklarından sıyrılarak aslında çok daha kendileri olmuşlardı. Fakat John orada dikilmiş, kalabalığa işaretparmağını sallayarak konuşuyordu. "Buraya yeni bir şeyler yapmaya geldik, buraya vardığımızda dünyevi farklılıklarımız zayıflayıp yok oldu, bu yeni dünyada geçersizleşti!" Evet, tam olarak bunu kastediyordu. Onun Mars vizyonu gördüğü her şeyi çarpıtan bir mercek, bir tür dindi. Aynı boş lafları başbaşa bir konuşmada da üstünüze boca eder, gözlerinizi ne denli devirirseniz devirin umursamazdı.

Chalmers dinlemeyi bıraktı ve bakışlarını yeni şehrin üzerinde gezdirdi. Ona Nicosia diyeceklerdi. Burası Mars yüzeyinde kendi başına ayakta durmak üzere inşa edilen ilk kentti; bütün binalar, aslında neredeyse görünmez bir iskeletin desteklediği ve Noctis Labyrinthus'un batısına, Tharsis Dikliği'ne yerleştirilen devasa bir çadırın içine kurulmuştu. Bu konumu, kente, uzaklardaki bir batı ufkuna doğru Pavonis Mons'un engin zirvesiyle bölünerek uzanan görkemli bir manzara sağlıyordu. Topluluktaki Mars deneyimlileri için bu olay sersemleticiydi: Artık yüzeydeydiler, çukurların, mesaların ve kraterlerin dışına çıkmışlardı, sonsuza dek görebilirdiler! Yaşasın!

Dinleyicilerden gelen bir kahkaha Frank'in ilgisini yeniden eski dostuna yöneltti. John Boone'un hafif boğuk bir sesi ve samimi bir Ortabatı aksanı vardı, dönüşümlü olarak (bazen de aynı anda) rahatlamış, dalgın, saygılı, kendini alaya alan, ılımlı, özgüvenli, ciddi ve eğlenceli olabiliyordu. Kısaca, kusursuz bir konuşmacıydı. Dinleyiciler kendilerinden geçmişlerdi; onlarla konuşan kişi *Mars'taki İlk Adam*'dı, yüzlerindeki ifadeye bakılırsa somun ve balıkla akşam yemeklerini hazırlayan İsa'yı seyrediyor gibiydiler. Doğrusu, başka bir düzlemde benzer bir mucize göstererek insanların pamuk ipliğine bağlı yaşamlarını büyüleyici bir ruhsal seyahate dönüştüren John bu tapınmayı hak ediyordu da. "Mars'ta birbirimize eskisinden çok daha fazla dikkat edeceğiz," dedi John, ki bu da, diye düşündü Chalmers, farelerin aşırı çoğalışı deneylerinde görülen türden davranışa benzer, uyarıcı bir yaklaşımdı; "Mars yüce, egzotik ve tehlikeli bir yer," dedi John, yani üzerinde yılda yaklaşık on beş reme maruz kaldıkları, donmuş bir oksitlenmiş kaya topu demekti bu; "İşimize gelirsek," diye sürdürdü John, "yeni bir sosyal düzenin temellerini kazıyor ve insanlık tarihinde bir sonraki adımı atıyoruz," bu da primat üstünlüğü dinamiklerindeki en son değişkendi.

John konuşmasını bu ihtişamlı sözcüklerle bitirdi ve elbette büyük bir alkış tufanı koptu. Ardından Maya Toitovna,

Chalmers'ı çağırmak için sahneye çıktı. Frank kadına, onun şakalarına uygun bir havada olmadığını belli eden, özel bir bakış attı; kadın bunu gördü ve, "Bir sonraki konuşmacımız küçük roketimizin yakıtı olmuştur," dedi; bir şekilde buna da gülündü. "Bizi Mars'a ulaştıran şey, öncelikle onun vizyonu ve enerjisidir, bu yüzden övgülerinizi onun için ayırabilirsiniz, eski dostum Frank Chalmers."

Sahnede dikilirken kentin kocaman görüntüsüne şaşırırken buldu kendini. Kent uzun bir üçgen oluşturuyordu; üçgenin en yüksek noktasında, batı ucunda yer alan bir parkta toplanmışlardı. Parktan aşağıya doğru geniş, ağaçlarla çevrili ve çimenli bulvarlar haline gelen yedi patika uzanıyordu. Bulvarların arasında ikizkenar yamuklar biçiminde alçak binalar vardı, cephelerinin her biri farklı renkte cilalı taşlarla kaplanmıştı. Binaların boyutları ve mimarisi ortama hafif bir Paris görünümü veriyordu; kaldırım kafeleri ve diğer şeylerle birlikte baharda sarhoş bir Fovist* tarafından görülen türde bir Paris. Yamacın dört ya da beş kilometre aşağısında yükselen üç ince gökdelen kentin bitişini belirtiyordu, onların ötesinde çiftliğin belirsiz yeşilliği uzanıyordu. Gökdelenler, çadır iskeletinin, yani tepelerinde bir yay oluşturan gökyüzü renkli çizgiler ağının bir parçasıydı. Çadırın dokusu görünmezdi, bu hesaplanmış bir şeydi ve insanlar kendilerini sanki *açık havada* duruyormuş gibi görüyorlardı. Bu nefis bir şeydi. Nicosia sevilen bir kent olacaktı.

Chalmers'ın söylediklerinin çoğunu dinleyiciler büyük bir coşkuyla onayladı. Görünüşe bakılırsa, kalabalığı, bu kararsız ruhları, John'un yaptığı gibi iyice etkilemişti. Chalmers iriyarı ve esmerdi, John'un hoş sarışın görünümüyle tam bir tezat oluşturduğunu biliyordu; fakat kendisine ait sert bir karizmaya sahip olduğunu da biliyordu ve ısındıkça kendi

---

* Yirminci yüzyılın erken dönemlerinde Fransa'da ortaya çıkmış bir resim ekolü. Çiğ ve yalın renk kullanımına dayanan akımın öncüsü Henri Matisse'dir. Terimsel kökeni Fransızca vahşi hayvanlar demek olan *les fauves*'e dayanmaktadır. *-yhn*

cümle dağarcığından seçmeler yaparak karizmasına daha da yüklendi.

Derken bulutlar arasından, kalabalığın yukarıya çevrilen yüzlerine çarparak bir gün ışığı huzmesi indi ve karnında tuhaf bir sıkışma hissetti. Ne kadar çok insan vardı, ne kadar çok *yabancı*! Kitle halindeki insanlar ürkütücü bir şeydi (tıpkı tek tek oldukları gibi) – hepsi de ona bakan, pembe kabarcıkların içinde kapatılmış bütün o parlak seramik gözler... neredeyse katlanılamayacak kadar kalabalıktılar. Tek bir Mars kentinde beş bin kişi! Tepealtı'nda geçen tüm o yılların ardından kavraması zordu.

Aptal bir biçimde dinleyicilere biraz da bundan söz etmeyi denedi. "Bakıyorum da," dedi, "etrafa bakıyorum da... buradaki varlığımızın tuhaflığı... gözüme batıyor."

Kalabalığı elinden kaçırıyordu. Bunu nasıl söylemeliydi? Bütün bu kayalık dünyada sadece onların, yüzleri ışıkta kâğıt fenerler gibi parlayanların canlı olduğunu nasıl söylemeliydi? Canlı yaratıklar olarak sırf acımasız genlerin taşıyıcısı olsalar bile, bunun diğer her şeyin bomboş mineral hiçliğinden yine de daha iyi olduğunu nasıl söylemeliydi?

Elbette ki bunu asla söyleyemeyecekti. Görünen o ki hiçbir zaman; ve eğer söyleyecekse bile bu kesinlikle bir söylev sırasında olmayacaktı. Bu yüzden kendini toparladı. "Mars'ın ıssızlığında," dedi, "insan varlığı, eee, kayda değer bir şey." (Birbirlerine eskisinden çok daha fazla dikkat edecekler, diye alaycı bir şekilde yineledi zihninde bir ses.) "Gezegen, kendi başına ele alındığında ölü, donmuş bir kâbus" (bu yüzden de egzotik ve yüce) "ve kendi başımıza bırakılmış bizler zorunluluktan dolayı bir... bir parça yeniden örgütlenme sürecindeyiz," (ya da yeni bir sosyal düzen oluşturma) – yani evet, evet, evet, kendisini biraz önce John'dan duyduğu aynı yalanları söylerken buldu!

Rezalet! Fakat insanların istediği, yalanlardı; politika böyle bir şeydi. Sonuçta, konuşmasının sonunda o da büyük bir alkış aldı. Sinirliydi ve yemek zamanının geldiğini söyleyerek

Maya'nın kapanış sözlerini elinden aldı. Adamın zaten bunu yapacağını bildiği için, büyük olasılıkla Maya da bir şeyler düşünmemişti zaten. Frank Chalmers son sözü söylemeyi severdi.

Kutlamaya katılan insanlar kurulan geçici platformun üzerine doluştu. İlk yüz arasından bu kadar çok kişinin tek bir yere toplanması nadiren görülen bir şeydi; bu yüzden insanlar John ve Maya'nın, Samantha Hoyle, Sax Russell ve Chalmers'ın çevresine toplanmıştı.

Frank kalabalığın üzerinden John'la Maya'ya baktı. Onları çevreleyen Terralılar topluluğunu tanımıyordu, bu onu meraklandırmıştı. Sahnenin üzerinde kendisine bir yol açtı ve oraya yaklaşırken Maya ile John'un birbirlerine baktıklarını gördü. "Burasının olağan yasalarla işlememesi için hiçbir sebep yok," diyordu Terralılardan biri.

"Olympus Mons size gerçekten Mauna Loa'yı mı hatırlattı?" dedi Maya, adama.

"Elbette," dedi adam. "Kalkan volkanların hepsi birbirine benzer."

Frank bu budalanın kafasının üzerinden Maya'ya baktı. Kadın, bakışına karşılık vermedi. John, Frank'in yanlarına gelişini fark etmemiş gibi davranıyordu. Samantha Hoyle kısık bir sesle başka bir adamla konuşuyor, bir şeyler açıklıyordu; adam söylenenleri başını sallayarak onayladı ve ardından istemeden Frank'e bir göz attı. Samantha'nın hâlâ sırtı dönüktü. Fakat önemli olan John'du, John ve Maya. İkisi de sıradışı bir şey yokmuş gibi davranıyorlardı; konuşmalarının konusu her ne idiyse artık dağılıp gitmişti.

Chalmers sahneden ayrıldı. İnsanlar hâlâ park içinde, yedi bulvarın yukarı uçlarına yerleştirilmiş masalara doğru gruplar halinde toplanıyorlardı. Chalmers, yeni dikilmiş çınarların altından yürüyerek onları izledi; ağaçların haki renkli yaprakları, öğle vakti aydınlığını renklendirerek parkı bir akvaryumun dibine dönüştürüyordu.

İnşaat işçileri, inşaat biter bitmez Nicosia'nın destansı çağının sona ereceğinin belirsiz bir şekilde farkına varmış halde ziyafet masalarında votkalarını tokuşturup kafa buluyorlardı. Belki de bu durum bütün Mars için doğruydu.

Hava birbirine karışan konuşmalarla doluydu. Frank kargaşanın arasına karıştı ve kuzey sınırına doğru yürüdü. Bel hizasında beton bir duvarın önünde durdu: Şehir duvarı. Tepesine doğru yükselen metalin dışında onu sarmalayan dört saydam plastik katman vardı. İsviçrelilerden biri keyifle vurgulayarak, bir ziyaretçi grubuna bunları açıklıyordu.

"En dıştaki pizoelektrik plastik zar rüzgârdan elektrik üretiyor. Sonraki iki katsa bir havajel yalıtım katmanı oluşturuyor. En içteki kat bir radyasyon tutma zarı, mora döndüğünde değiştirilmesi gerekir. Bir pencereden daha saydam, değil mi?"

Ziyaretçiler onayladı. Frank uzanıp içteki zarı itti. Zar, parmakları eklemlerine dek gömülünceye kadar gerildi. Biraz soğuktu. Plastiğin üzerinde hafifçe görülebilen beyaz bir yazı vardı: ISIDIS PLANITIA POLİMERLERİ. Omzuna varan çınarların arasından baktığında uçtaki sahneyi görebiliyordu hâlâ. John, Maya ve Terralı hayran kitleleri oradaydı, hararetli hararetli konuşuyorlardı. Gezegenin işlerini yürütüyorlar. Mars'ın kaderine karar veriyorlar.

Solumayı kesti. Dişlerini sımsıkı sıktığını hissetti. Çadır duvarına öyle sert vurdu ki dış zarı itti, bunun anlamı öfkesinin bir bölümünün kent şebekesinde elektrik olarak yakalanıp saklanacağıydı. Polivinilidin diflörür bu açıdan özel bir polimerdi – karbon atomları hidrojen ve flor atomlarına, ortaya çıkan madde kuvarstan bile daha pizoelektrik olacak şekilde bağlanmıştı. Üç elementten birini değiştirince her şey değişiyordu; sözgelimi, floru klorla değiştirince streç film elde ederdiniz.

Frank sarmalanmış eline ve sonra yine yukarıda birbirine hâlâ bağlı duran öteki iki elemente baktı. Ama kendisi olmadan onlar hiçbir şeydi!

Öfkeyle kentin dar sokaklarına doğru yürüyüp gitti.

Bir grup Arap bir kayanın üstündeki salyangozlar gibi bir meydanda kümelenmiş kahve içiyordu. Araplar Mars'a sadece on yıl önce gelmiş ama şimdiden hesaba katılması gereken bir güç olmuşlardı. Paraları boldu ve aralarında bunun da olduğu bir dizi kentin inşası için İsviçrelilerle bir araya gelmişlerdi. Mars'tan hoşlanmışlardı. Suudilerin dediği gibi, "Issız Çeyrek'de soğuk bir gün gibiydi." Benzerlikleri öylesine çoktu ki Arapça sözcükler kolayca İngilizceye geçiyordu, çünkü Arapçanın bu coğrafya için daha geniş bir sözlüğü vardı: volkanların çevresindeki en son dik yamaçlar için *akaba*, büyük kumullar için *badia*, derin kumlar için *nefud*, milyarlarca yıllık kurumuş nehir yatakları için *seyl*... İnsanlar Arapçaya geçmenin daha kolay olacağını söylüyorlardı.

Frank Araplarla yeteri kadar zaman geçirmişti; meydandaki adamlar onu gördüklerine sevindiler. "*Selamu aleykum*!" dediler, o da yanıtladı, "*Marhabaan!*" Siyah bıyıkların altında beyaz dişler parıldadı. Her zamanki gibi sadece erkekler ortalıktaydı. Birkaç genç onu ortada duran, arkadaşı Zeyk'in de aralarında olduğu yaşlıların masasına götürdü. "Biz bu meydana *Hajr el-kra Meshab*, 'kentteki kızıl granit açıklık' diyeceğiz," dedi Zeyk. Pas renkli kaldırım taşlarını işaret etti. Frank başını sallayarak onayladı ve bunun ne tür bir taş olduğunu sordu. Arapçayı yeteneğinin sınırlarını zorlayarak ve karşılığında birkaç kahkaha attırarak, konuşabildiği kadar konuştu. Ardından masaya oturdu ve Araplara özgü pahalı kolonyanın serinliğiyle rahatlamış hissederek Şam ya da Kahire'nin bir caddesindeymişçesine sakinleşti.

Konuşurlarken erkeklerin yüzlerini inceledi. Yabancı bir kültür oldukları şüphesizdi. Sırf Mars'ta oldukları için değişmeyeceklerdi, yani John'un vizyonunu yalanlıyorlardı. Düşünceleri Batı düşüncesiyle radikal bir şekilde çatışıyordu; örneğin kilise ile devletin ayrılması onlar için, Batılılarla yönetimsel bir temelde anlaşmalarını olanaksız kılacak ka-

dar yanlıştı. Öylesine ataerkildiler ki kadınlarının bir kısmının okuyup yazamadığı söyleniyordu – Mars'ta okuyup yazamayan insanlar! Bu da bir işaretti. Bu erkeklerde gerçekten de Frank'in maçoluğa bağladığı tehlikeli bakış vardı, kadınlarını acımasızca ezen erkeklerin bakışı; doğal olarak kadınlar da bu durumu yapabildikleri kadar geri yansıtarak oğullarına dehşet saçıyorlardı, onlar da kendi kadınlarına, onlar da oğullarına, sonuç olarak bu durum iç içe geçmiş aşk ve cinsellik nefretinin bitimsiz bir ölüm sarmalıyla birlikte sonsuza dek sürüp gidiyordu. Yani bir anlamda hepsi çıldırmıştı.

Bu da Frank'in onları sevmesinin nedenlerinden biriydi. Yeni bir güç alanı olarak kesinlikle işine yarayacaklardı. Machiavelli'nin dediği gibi, güçlü olan eskileri zayıflatmak için zayıf yeni komşuyu savun. Böylece kahvesini içti ve aşama aşama, nazikçe İngilizce konuşmaya geçtiler ve bu değişiklikle Frank onların dildeki üstünlüklerini teslim etmekle kalmadı, konuşmayı daha kolay kontrol etmeye başladı.

"Konuşmaları nasıl buldunuz?" diye sordu, fincanının dibindeki siyah tortuya bakarak.

"John Boone her zamanki gibi," diye yanıtladı yaşlı Zeyk. Diğerleri öfkeli bir şekilde güldüler. "Ne zaman yerel bir Mars kültürü yaratacağız dese, sadece buradaki Terra kültürlerinin bazılarının öne çıkarılacağını, diğerlerininse saldırıya uğrayacağını kastediyor. Gerici olarak sayılan kişiler yıkıma doğru itelenecekler. Bir tür Atatürkçülük."

"Mars'taki herkesin Amerikalı *haline gelmesi* gerektiğine inanıyor," dedi Necmi adlı biri.

"Neden olmasın?" dedi Zeyk, gülümseyerek. "Yeryüzü'nde olan da bu zaten."

"Hayır," dedi Frank. "Boone'u yanlış anlamamalısınız. İnsanlar onun kendini beğenmiş biri olduğunu söylüyor fakat–"

"Kendini beğenmiş biri o!" diye bağırdı Necmi. "Bir aynalar salonunda yaşıyor! Mars'a eski iyi Amerikan süperkültü-

rünü kurmaya geldiğimize ve sırf bu bir John Boone planı diye herkesin bunu onaylayacağına inanıyor."

"Başka insanların da başka fikirleri olduğunu anlamıyor," dedi Zeyk.

"Öyle değil," dedi Frank. "Sadece onların kendisininki kadar anlamlı olmadığını biliyor."

Buna güldüler ama daha genç erkeklerin gülüşleri biraz acıydı. Hepsi de gelişlerinden önce Boone'un, BM'nin Arap yerleşimlerini onaylamasına gizlice karşı çıktığına inanıyordu. Frank kısmen doğru olan bu inancı güçlendirdi – John yoluna çıkabilecek herhangi bir ideolojiden hoşlanmazdı. Seçilen herkesin mazisinin olabildiğince temiz olmasını isterdi.

Buna rağmen Araplar, John'un kendilerinden özellikle hoşlanmadığına inanıyordu. Genç Selim el-Hayil konuşmak için ağzını açınca Frank ona hızlı bir uyarı bakışı attı. Selim dondu, sonra ağzını öfkeyle büzdü. Frank dedi ki, "Şey, o kadar da kötü biri değildir. Yine de doğrusunu söylemek gerekirse onun, eğer Amerikalılar ve Ruslar buraya geldiklerinde eski zaman kâşifleri gibi gezegene sahip çıkabilselermiş çok daha iyi olacağını söylediğini duydum."

Gülüşler kısa ve tatsızdı. Selim'in omuzları sanki vurulmuş gibi kamburlaşmıştı. Frank omuzlarını silkip gülümsedi ve ellerini açtı. "Ama boşuna! Demek istediğim, o ne yapabilir ki?"

Yaşlı Zeyk kaşlarını kaldırdı. "Bu konuda farklı görüşler var."

Bu konuda farklı görüşler var. Evet, birçok insan John Boone'u hafife almıştı – Chalmers'ın kendisi de birçok kez yapmıştı bunu. John'un Beyaz Saray'daki bir görüntüsü geldi aklına, fikirlerinde ısrarcıydı, isyankâr sarı saçları vahşice dalgalanıyordu; Başkan söylediklerini onaylar ve yardımcıları bu çarpıcı karizmayla uyumlu çalışmanın en iyi yolunun ne olduğunu düşünürken, güneş Oval Ofis'in camlarından içeri dolup, ellerini kollarını sallarken odayı arşınlayarak

konuşan John'un üzerine vuruyordu. Ah, o günlerde araları iyiydi, Chalmers ve Boone; fikirleriyle Frank ve onları sunuşuyla John, neredeyse durdurulamaz bir momentumları vardı. Bunun biraz ötesi raydan çıkmaydı gerçekten.

Chalmers gitmek üzere ayağa kalkarken bir an için Selim'in ısrarlı bakışıyla karşılaştı. Sonra bir yan yola, şehrin yedi ana bulvarını birbirine bağlayan dar sokaklardan birine girip ilerledi. Sokakların büyük bölümü kaldırım taşları ya da çimenle kaplanmıştı ama burası açık renkli kaba betondandı. Girinti yapmış bir kapı eşiğinde duraksayıp kapalı bir ayakkabı atölyesinin vitrininden içeri baktı. İri bir çift yürüyüş botunun üzerinde soluk yansıması belirdi.

Botların üzerinde Selim el-Hayil'in yansıması belirdi.

"Doğru mu?" diye sordu.

"Ne doğru mu?" dedi Frank hırçınca.

"Boone Arap karşıtı mı?"

"Sen ne düşünüyorsun?"

"Phobos'ta cami inşa etme iznini engelleyen o muydu?"

"O güçlü bir adamdır."

Genç Suudi'nin yüzü buruştu. "Mars'taki en güçlü adam o ve daha da fazlasını istiyor! Kral olmak istiyor!" Selim bir elini yumruk yapıp diğerine vurdu. Diğer Araplardan daha ince yapılıydı, zayıf bir çenesi vardı ve bıyığı küçük bir ağzı çevreliyordu. Bir tavşanı andırıyordu ama sivri dişli bir tavşan.

"Anlaşma yakında yenilenecek," dedi Frank. "Ve Boone'un koalisyonu beni bertaraf edecek." Dişlerini sıktı. "Planlarının ne olduğunu bilmiyorum ama bu gece anlamaya çalışacağım. Neler olabileceğini tahmin edebilirsin yine de. Batı önyargıları, kesinlikle. Tüm yerleşimlerin sadece ilk anlaşmayı imzalayanlar tarafından yapılacağı kesinleşmediği sürece yeni bir anlaşmayı onaylamaktan kaçınacaktır." Selim ürperdi ve Frank bastırdı; "İstediği bu ve büyük olasılıkla elde edecektir, çünkü yeni koalisyonu onu her zamankinden de güçlü kılıyor. Bu da imzacı olmayanların yerleşimi-

ni sona erdirebilir. Konuk bilimciler olacaksınız. Ya da geri gönderileceksiniz."

Selim'in yüzünün camdaki yansıması öfkeyi simgeleyen bir mask gibiydi. "*Battal, Battal*," diye mırıldanmaktaydı. Çok kötü, çok kötü. Elleri denetiminden çıkmış gibi büküldü ve Kuran ya da Camus, Persepolis ya da Tavuskuşu Tahtı gibi birbiriyle ilgisi olmayan şeyler hakkında öfkeyle bir şeyler mırıldandı.

"Konuşmanın bir anlamı yok," dedi sertçe Chalmers. "İş bu noktaya geldiğinde, eylem dışında hiçbir şeyin anlamı yoktur."

Bu sözler genç Arabı duraksattı. "Emin değilim," diyebildi en sonunda.

Frank onu kolundan yakaladı ve adamın bedeninin bir sarsıntı geçirmesini izledi. "Söz ettiğimiz senin halkın. Bu gezegenden söz ediyoruz."

Selim'in ağzı bıyığının altında kayboldu. Bir süre sonra, "Doğru," dedi.

Frank hiçbir şey söylemedi. Birlikte vitrine baktılar, sanki botları inceliyor gibiydiler.

Sonunda Frank elini kaldırdı. "Boone'la yeniden konuşacağım," dedi hafifçe. "Bu gece. Yarın gidiyor. Onunla konuşmaya, anlaşmaya çalışacağım. İşe yarayacağından şüpheliyim. Daha önce hiç yaramadı. Ama deneyeceğim. Sonrasında... buluşmalıyız."

"Tamam."

"O zaman parkta, en güneydeki patikada. On bir civarı."

Selim başını sallayarak onayladı.

Chalmers bir bakışıyla adamı dondurdu. "Konuşmanın bir anlamı yok," dedi ters bir tavırla ve yürüyüp gitti.

Chalmers'ın ulaştığı bir sonraki bulvar, masaları dışarıya çıkarılmış barların ya da kuskus ve küçük sosisler satan büfelerin çevresine toplanmış insanlarla kalabalıktı. Araplar ve İsviçreliler. Tuhaf bir bileşim gibi görünse de iyi kaynaşmışlardı.

Bu gece bazı İsviçreliler bir apartmanın girişinden çeşitli maskeler dağıtıyorlardı. Anlaşılan, bir çeşit Mardi Gras olan *stadfest*i kutlama zamanıydı. *Fassnacht* diyorlardı buna; maskeler, müzik ve her çeşit sosyal tersyüzle sanki evlerinde, soğuk bir şubat akşamında Basel, Zürih yahut Lozan sokaklarında gibilerdi... Göz açıp kapayıncaya kadar Frank de sıraya girdi. "Her bilge ruhun etrafında bir maske bulunur," dedi önündeki iki genç kadına. Kadınlar kibarca başlarını sallayıp boğuk bir İsviçre aksanıyla Almanca konuşmaya devam ettiler; hiç yazıya geçmemiş, Almanlar için dahi çetrefil bir aksan, gizli bir kod. İsviçrelilerinki de ulaşılamaz başka bir kültürdü, hatta bazı yönlerden Araplarınkinden daha kapalıydı. İşin sırrı bu olsa gerek, diye düşündü Frank; iyi anlaşıyorlar çünkü ikisi de öyle tecrit edilmiş ki asla gerçek anlamda iletişime geçmiyorlar. Maskesini alırken sesli bir kahkaha attı, üstüne kırmızı mücevherler işlenmiş kara bir yüzdü bu. Maskeyi yüzüne geçirdi.

Çakırkeyif, sarhoş ve denetimlerini kaybetmek üzere olan bir dizi maskeli konuk bulvardan aşağıya doğru süzüldü. Bulvar, ortasında bir havuzun güneş renkli suları havaya saçtığı küçük bir meydana açıldı. Havuzun çevresinde bir vurmalı çalgılar ekibi bir kalipso havası çalıyordu. İnsanlar toplanmış dans ediyor ya da bas davulun tok *tamtam*ıyla aynı anda havaya sıçrıyorlardı. Yüz metre yükseklerinde, çadır iskeletindeki bir delikten meydana buz gibi bir hava püskürüyordu, içinde ışık altında evrenpulu parçacıkları gibi ışıldayan minik kar taneleri yüzecek kadar soğuk bir hava. Derken çadırın hemen altında havai fişekler patladı ve kar tanelerinin arasında renkli kıvılcımlar süzüldü.

Günbatımının, yabancı bir gezegende olduklarını günün herhangi bir ânından çok daha fazla belli ettiğini düşünüyordu; ışığın eğimi ve kızıllığında bulunan bir şey, milyonlarca yıl boyunca bozkır zihinlerine akan beklentileri hayal kırıklığına uğratacak şekilde, tamamen yanlıştı. Bu akşamsa,

bu hadisenin özellikle gösterişli ve rahatsız edici bir örneğini sunuyordu. Frank günbatımı ışığında gezinirken dönüp kent duvarına doğru ilerledi. Kentin güneyindeki düzlük, her birine uzun siyah bir gölgenin eşlik ettiği Mars kayalıklarıyla kaplıydı. Kentin güney kapısının beton kemeri altında durdu. Kimsecikler yoktu. Böylesi şenliklerde sarhoşların dışarı çıkıp yaralanmasını engellemek için kapılar kapalı tutulurdu. Ama Frank itfaiyenin YZ'sinden o günkü acil durum şifresini almıştı ve kimsenin görmediğine emin olunca şifreyi tuşlayıp hızla hava kilidine girdi. Bir yürüyüş giysisi, bot ve başlık giydi, orta ve dış kapılardan geçerek dışarı çıktı.

Dışarısı her zamanki gibi aşırı soğuktu ve yürüyüş giysisinin ısıtıcı maddesinin elmas örgüsü giysi boyunca alev alev yanıyordu. Betonun ve sonra kalker kabuğun üstünde çıtırtılar çıkararak yürüdü. Gevşek kum rüzgârın önünde doğuya doğru uçuşuyordu.

Keyifsizce çevresine baktı. Her yer kayaydı. Milyarlarca kez şiddetli darbelere maruz kalmış bir gezegen. Göktaşları hâlâ düşüyordu. Bir gün bu kentlerden birine çarpacaklardı. Dönüp arkasına baktı. Kent alacakaranlıkta ışıldayan bir akvaryum gibiydi. Hiçbir uyarı olmayacak, her şey ansızın parçalanacaktı; duvarlar, araçlar, ağaçlar, bedenler. Aztekler dünyanın dört yoldan biriyle sona ereceğine inanmıştı: deprem, yangın, sel ya da gökten düşen jaguarlar. Burada yangın olmazdı. Ne deprem ne de sel, diye düşündü. Geriye sadece jaguarlar kalıyordu.

Alacakaranlık göğü Pavonis Mons'un üstünde koyu bir pembeye bürünmüştü. Kentin kurulduğu yamacın aşağısında, doğuya doğru Nicosia'nın çiftliği, yani uzun, basık bir sera uzanıyordu. Bu açıdan baktığında, çiftliğin kentin tamamından daha geniş ve yeşil bir ürünle kaplı olduğunu görebiliyordu. Frank seranın dış kilitlerinden birine uzanıp içeri girdi.

Çiftliğin içi sıcaktı, dışarıdan tam altmış derece ve kentten on beş derece daha sıcaktı. Çiftliğin havası bitkilere göre ayar-

lanmış, yani CO_2 yüklü ve oksijen açısından yetersiz olduğu için başlığını çıkarmamak zorundaydı. Bir tezgâhın önünde durup küçük aletler, böcek zehri plakaları, eldivenler ve çantalarla dolu çekmeceleri karıştırdı. Üç küçük plaka aldı, plastik bir torbaya koyup ardından dikkatle yürüyüş giysisinin cebine yerleştirdi. Plakalar akıllı böcek zehirleriydi, savunma sistemli bitkiler sağlamak için tasarlanmış biyosabotajcılardı; onlar hakkında bir şeyler okumuştu ve hayvanlarda organizma için ölümcül olabilecek bir bileşim biliyordu...

Yürüyüş giysisinin diğer cebine de bir budama makası koydu. Çakıllı dar patikalar onu uzun arpa ve buğday tarhları arasından kente götürdü. Kente açılan kilide girdi, başlığını çıkardı, yürüyüş giysisi ve botlarından sıyrıldı, giysinin ceplerindekileri paltosuna aktardı. Sonra kentin alt ucuna doğru geri yollandı.

Burada Araplar, böyle bir komşuluk düzeninin bir şehrin sağlığı için kritik olduğunda ısrar ederek bir medine inşa

etmişlerdi; bulvarlar daralmıştı ve aralarında Tunus ya da Cezayir haritalarından alınmış veya rasgele yapılmış büklüm büklüm dar yollar uzanıyordu. Bir bulvarın neresinden bakarsanız bakın diğerini göremezdiniz, tepedeki gökyüzü sadece birbirine yaslanan binaların arasındaki erik ağaçlarının içinden görünürdü.

Eğlence kentin banliyölerinde olduğu için binaların arasındaki geçitlerin çoğu boştu. Binaların arasında bir çift kedi geziniyordu, yeni evlerini araştırmaya çıkmışlardı. Frank cebinden makası çıkardı ve birkaç plastik cama Arapça harflerle kazıdı: *Yahudi, Yahudi, Yahudi, Yahudi, Yahudi*. Dişlerinin arasından ıslık çalarak yürümeyi sürdürdü. Köşe kafeleri küçük ışık mağaralarıydı. Birbirlerine çarpan şişeler madencilerin çekiçleri gibi çınlıyordu. Küçük siyah bir hoparlörün üzerine oturmuş bir Arap, elektrogitar çalıyordu.

Merkez bulvarı bulup buradan ilerledi. Ihlamur ve çınar ağaçlarının dalları arasındaki çocuklar birbirlerine İsviçre Almancasıyla şarkılar haykırıyorlardı. Şarkıların biri İngiliz-

ceydi: "Bak John Boone'a / Gitti Ay'a / Yok hızlı araba / Gitti Mars'a!" Artmaya başlayan kalabalığın içinden küçük ve düzensiz müzik grupları çıkıyordu. Amerikalı amigo kızlar gibi giyinmiş bazı bıyıklı erkekler, karmaşık bir kankan dansını ustaca canlandırdı. Oğlanlar küçük plastik davullarını çaldılar. Gürültülüydü; çadır kumaşı sesi emiyor ve bu yüzden krater kubbelerinin altında yankı duyulmuyordu ama yine de gürültülüydü.

Yukarıda, bulvarın çınar parkına açıldığı yerde, küçük bir kalabalığın çevresini sardığı John duruyordu. Chalmers'ın yaklaştığını görüp el salladı, maskeye rağmen tanımıştı onu. İlk yüz, birbirlerini nasıl da tanıyordu...

"Hey, Frank," dedi. "İyi vakit geçiriyor gibisin."

"Öyle," dedi Frank maskesinin ardından. "Bu tip şehirleri severim, ya sen? Karışık bir türler sürüsü. Mars'ın nasıl da çeşitli kültürler toplamı olduğunu gösteriyor insana."

John'un gülümsemesi epey hafifti. Bulvarın aşağısını tararken gözleri kısıldı.

"Böylesi bir yer planın için bir pürüz, değil mi?" diye doğrudan sordu Frank.

Boone'un bakışı ona çevrildi. Etrafındaki kalabalık, aralarındaki gerilimin havasını hissederek yavaşça uzaklaştı. "Benim bir planım yok," dedi Boone, Frank'e.

"Haydi ama! Yaptığın konuşmaya ne demeli?"

Boone omuzlarını silkti. "Onu Maya yazdı."

Çifte yalan: konuşmayı Maya'nın yazdığı ve John'un o sözlere katılmadığı. Muhtemel. Bütün bu yılların ardından bu durum neredeyse bir yabancıyla konuşmak gibiydi. İş başındaki bir politikacıyla. "Hadisene, John," diye huysuzlandı Frank. "O sözlerin hepsine de inanıyorsun. Ama bu farklı uluslarla ne yapacaksın? Bütün bu etnik kinler, dinsel düşkünlükler? Koalisyonun, hepsini birden bastıramaz. Mars'ı kendinize ayıramazsınız John, burası artık bilimsel bir merkez değil, sen de bunu gerçekleştirecek anlaşmayı elde edemeyeceksin."

"Biz bunun peşinde değiliz."

"Öyleyse beni neden bütün konuşmalardan çıkarıyorsun!"

"Çıkarmıyorum!" John alınmış gibiydi. "Sakinleş Frank. Bunu da hep yaptığımız gibi birlikte atlatacağız. Sakinleş."

Frank eski dostuna aklı karışmış bir halde baktı. Neye inanmalıydı? John hakkında nasıl düşüneceğini hiç bilememişti – Frank'i bir sıçrama tahtası gibi kullanışı, böylesine dostça davranması... başlangıçta müttefik ve dost olarak yola çıkmamışlar mıydı?

John'un Maya'ya bakındığını düşündü. "Peki nerede o?"

"Buralarda bir yerde," dedi Boone kısaca.

Yıllardır Maya hakkında konuşamıyorlardı. Boone, sanki bu seni ilgilendirmez demek istercesine sertçe baktı. Sanki Boone için önemli olan her şey, yıllar geçtikçe Frank'i ilgilendirmez olmuştu.

Frank tek kelime bile etmeden uzaklaştı.

Gökyüzü şimdi sarı sirrus bulutlarıyla bezeli koyu bir menekşe rengine bürünmüştü. Frank, eski Komedi ve Trajedi karakterleri gibi beyaz seramik maskeler takmış, birbirlerine kelepçelenmiş iki karaltıyı geçti. Kentin sokakları kararmıştı ve üzerlerinde siluetlerin dans ettiği camlar alevleniyordu. Eciş bücüş her maskenin ardından, havadaki gerilimin kaynağını bulmak isteyen iri gözler fırlıyordu. Kalabalığın dalgalanan kaynaşmasının altında kısık bir parçalanış sesi vardı.

Buna şaşırmamalıydı, şaşırmayacaktı. John'u bir insanın bir başkasını tanıyabileceği kadar tanıyordu ama bu durum onu hiçbir zaman ilgilendirmemişti. Parktaki ağaçların içlerine yöneldi, çınarların el büyüklüğündeki yapraklarının altına. Ne zaman başka türlü olmuştu ki! Birlikte geçen bütün o zaman, o dostluk yılları; yine de hiçbir anlamı yoktu. Resmen diplomasiydi bu.

***

Saatine baktı. Neredeyse on bir olmuştu. Selim'le bir randevusu vardı. Başka bir randevu daha. Çeyrek saatlere bölünen günlerle dolu bir yaşam, onu sürekli maske değiştirerek, kriz ardından kriz çözerek, asla sonu gelmeyen heyecanlı bir koşuşturma içinde işler hallederek, bir randevudan diğerine yönlendirerek geçmişti; şimdi bir de kutlama vardı, Mardi Gras, *Fassnacht!* ve hâlâ bunu yapıyordu. Başka bir yöntem hatırlamıyordu.

Bir inşaat alanına geldi; tuğla yığınları, kum ve döşeme taşlarıyla çevrili bir magnezyum çit iskeleti. Bu tür şeyleri etrafta bırakmaları dikkatsizlikti. Paltosunun ceplerini kavrayabileceği büyüklükte tuğla parçalarıyla doldurdu. Doğrulduğunda alanın diğer ucundan kendisini seyreden birini fark etti – sivri uçlu siyah rasta saçlarının altındaki ince yüzüyle ufak tefek bir adam onu dikkatle seyrediyordu. Bakışlarındaki bir şey can sıkıcıydı, bu yabancı sanki tüm maskelerinin ötesini görüyor, düşüncelerinin ve planlarının farkında olarak onu yakından izliyordu.

Ürken Chalmers parkın karanlık kıyılarına doğru hızla geri çekildi. Adamdan kurtulduğuna ve başka kimsenin izlemediğine emin olduğunda, taşları ve tuğlaları aşağıya, yapabildiğince hızla kente doğru fırlatmaya başladı. Bir tane de o yabancı için, tam suratına! Yukarıda çadır iskeleti sadece belirsiz bir yıldızlar örgüsü şeklinde görünüyordu; yıldızlar serin bir gece rüzgârında sanki serbestçe duruyor gibiydi. Hava dolaşımı bu gece güçlüydü, elbette. Kırılan bir cam, bağırışlar. Bir çığlık. Gerçekten güçlüydü, insanlar çılgına dönüyordu. Çimenlerin ötesindeki büyük, aydınlık bir pencereye doğru son bir kaldırım taşı. Iskaladı. Ağaçların daha da içlerine çekildi.

Güney duvarının yanındaki çınarın altında birini gördü – Selim sinirli bir şekilde turluyordu. "Selim," diye hafifçe seslendi Frank, ter içindeydi. Tulumunun cebine uzandı, torbanın içine dikkatle dokundu ve kesilmiş plakayı avucuna aldı. Sinerji oldukça güçlü olabilirdi, iyilik ya da kö-

tülük için. İlerledi ve genç Arabı sertçe kucakladı. Plakalar Selim'in ince pamuklu gömleğine çarpıp içine işledi. Frank geri çekildi.

Artık Selim'in altı saati kalmıştı. "Boone'la konuştun mu?" diye sordu.

"Denedim," dedi Chalmers. "Ama dinlemedi. Bana yalan söyledi." Rahatsızlık taslamak çok kolaydı: "Yirmi beş yıllık dostluk ve bana yalan söyledi!" Bir ağaç gövdesine vurdu eliyle ve plakalar karanlığın içinde kaybolup gitti. Kontrolünü yeniden kazandı. "Koalisyonu, bütün Mars yerleşimlerinin ilk anlaşmayı imzalayanlar tarafından yapılmasını önerecek." Bu mümkündü ve kesinlikle akla yatkındı.

"Bizden nefret ediyor!" diye bağırdı Selim.

"Yoluna çıkan her şeyden nefret ediyor. İslamın insan yaşamında hâlâ büyük bir güç olduğunu görebiliyor. İslam insanların düşünce biçimini şekillendiriyor ve o buna katlanamıyor."

Selim ürperdi. Loşlukta gözlerinin akı parıldıyordu. "Durdurulması gerek."

Frank yan dönüp bir ağaca yaslandı. "Ben... bilmiyorum."

"Bunu sen dedin. Konuşmanın bir anlamı yok."

Frank ağacın çevresinde dolandı, kendisini sersemlemiş hissediyordu. Seni budala, diye düşündü, konuşmak her şeydir. Bizler sadece bilgi aktarımıyız, konuşmak bizim her şeyimizdir!

Yine Selim'e yöneldi ve, "Nasıl?" dedi.

"Gezegen. O bizim tek yolumuz."

"Kent kapıları bu gece kilitli."

Bu söz adamı durdurdu. Elleri bükülmeye başladı.

"Ama çiftliğe giden kapı hâlâ açık," dedi Frank.

"Ama çiftliğin dış kapıları kilitli olacaktır."

Frank omuzlarını silkti, gerisini ona bırakmalıydı.

Çok geçmeden Selim göz kırpıp, "Haa," dedi. Sonra da gitti.

***

Frank ağaçların arasında yere oturdu. Kumlu, kahverengi, çamurumsu bir topraktı; müthiş bir mühendislik ürünü. Kentteki hiçbir şey doğal değildi, hiçbir şey.

Bir süre sonra kalktı. Park boyunca insanlara bakarak yürüdü. Bir tek iyi şehir bulsam insanlığı bağışlayacağım. Açıklık bir alanda kan kokusu alan seyircilerin kuşattığı maskeli figürler boğuşup dövüşmek üzere toplanıyordu. Frank daha fazla tuğla almak için inşaat alanına döndü. Onları da fırlattı ve birileri görünce kaçtı. Bir kez daha ağaçların arasına, çadırla örtülmüş küçük ıssızlığın içlerine kaçıyordu; en güçlü uyuşturucu olan adrenalini yükselmiş yırtıcılardan kaçıyordu. Delice bir kahkaha attı.

Ansızın, geçici platformda tek başına dikilen Maya'yı gördü. Küçük, beyaz bir maske takmıştı ama kesinlikle oydu: Gövdesinin orantısı, saçı, duruşu, hepsi kesinlikle Maya Toitovna'ydı. İlk yüz, küçük bir topluluk; Frank'e göre bir şekilde gerçekten yaşayanlar sadece onlardı, gerisiyse hayaletlerdi. Frank engebeli arazi boyunca hızla kadına doğru koşturdu. Paltosunun cebinde derinlerde bir yerde duran kayayı sıktı, Hadi bakalım, diye düşündü, seni orospu. Adamı kurtaracak bir şeyler söyle. Onu kurtarmak için beni şehrin bir ucundan diğerine koşturacak bir şeyler söyle!

Kadın, onun yaklaştığını duyarak döndü. Metalik mavi pulları olan fosforlu beyaz bir maske takmıştı. Gözlerini görmek güçtü.

"Selam Frank," dedi, sanki adamın maskesi yokmuş gibi. Frank neredeyse dönüp kaçacaktı. Sadece tanınmak bile yeterliydi...

Ama kaldı. "Selam Maya," dedi. "Günbatımı hoş, değil mi?"

"Gözalıcı. Doğada bir beğeni duygusu yok. Bu sadece bir kent eğlencesiydi ama mahşer gününe döndü."

Bir sokak lambasının altında, kendi gölgelerinin üzerinde duruyorlardı. "Eğlendin mi?" diye sordu kadın.

"Epey. Ya sen?"

"Biraz çılgınlaşıyor."

"Bu anlaşılır bir şey, değil mi? Deliklerimizden çıktık Maya, sonunda yüzeydeyiz! Üstelik ne yüzey! Bu türden geniş manzaraları sadece Tharsis'te görebilirsin."

"İyi bir konum," diye onayladı kadın.

"Harika bir şehir olacak," diye öngördü Frank. "Bugünlerde nerede yaşıyorsun, Maya?"

"Her zamanki gibi Tepealtı'nda, Frank. Bunu biliyorsun."

"Ama hiç orada değilsin, değil mi? Sanki bir yıl ya da daha uzun süredir seni orada görmüyorum."

"O kadar oldu mu? Doğrusu, Hellas'taydım. Eminim duymuşsundur?"

"Bunu bana kim söylecekti ki?"

Kadın başını sallayınca mavi pulları ışıldadı. "Frank." Adamın sorusunun getirdiklerinden uzaklaşmak istercesine diğer tarafa doğru döndü.

Frank öfkeyle kadının çevresinden dolanıp önünde durdu. "*Ares*'teyken," dedi. Sesi epey gergindi ve biraz daha rahat konuşabilmek üzere genzini açmak için boynunu büktü. "Ne oldu Maya? Ne oldu?"

Kadın omuzlarını silkip adamın bakışlarından kaçındı. Uzun bir süre konuşmadı. Ardından adama baktı. "Plansız, o ânın getirdiği bir şeydi," dedi.

Sonra saat gece yarısını vurdu ve bütün saatlerin silindiği ya da hareket etmeyi kestiği, 12:00:00 ile 12:00:01 arasındaki otuz dokuz buçuk dakikalık bir boşluk, Mars zaman kayması oldu. İlk yüz, Mars'ın birazcık daha uzun olan gününü yirmi dört saatlik sistemle sadece böyle uyumlu kılabilmişti ve çözüm garip bir şekilde tatmin ediciydi. Titreşen rakamlardan, saniyeleri gösteren ibrenin amansız ilerleyişinden her gece bir süre olsun uzaklaşmak...

Bu gece çanlar gece yarısını vururken şehir neredeyse çılgına döndü. Neredeyse kırk dakika için zamanın dışındaydılar; kutlamanın zirvesiydi bu ve herkes bunu içgüdüsel olarak

biliyordu. Havai fişekler fırlatılıyor, insanlar bağrışıyordu; sirenler sesleri parçaladı, çığlıklar iki katına çıktı. Frank ve Maya gürültüleri dinleyerek havai fişekleri seyrettiler.

Derken farklı bir gürültü doğdu: umutsuz bağırışlar, telaşlı çığlıklar. "Bu da ne?" dedi Maya.

"Kavgadır," dedi Frank, kulağını kaşıyarak. "Ânın getirdikleriyle, planlanmadan yapılan bir şey, herhalde." Kadın sert sert bakınca hemen ekledi: "Belki de gidip bir bakmamız gerekecek."

Çığlıklar arttı. Bir yerlerde bir sorun vardı. Parktan aşağıya doğru koşmaya başladılar, adımları giderek uzadı, ta ki bir Mars koşusu haline gelene kadar. Park Frank'e eskisinden daha büyük geldi ve bir an için ürktü.

Merkez bulvar tamamen çöplerle kaplanmıştı. İnsanlar karanlıkta yırtıcılar gibi geziniyordu. Sinirleri geren ve çadırda bir yırtılma olduğunu belirten alarm kesildi. Bulvardaki pencereler çarpıp duruyordu. Yerde, çimenlerin üzerine yuvarlanmış bir adam vardı, çevresindeki çimen kara lekelerle yol yol olmuştu. Chalmers yerdeki adamın üzerine çömelmiş bir kadının kolunu yakaladı. "Ne oldu?" diye bağırdı.

Kadın ağlıyordu. "Dövüştüler! Dövüşüyorlar!"

"Kimler? İsviçreliler, Araplar?"

"Yabancılar," dedi kadın. "*Ausländer*." Frank'e boş boş baktı. "Yardım çağırın!"

Frank, yere düşmüş başka birinin yanına toplanan bir grupla konuşan Maya'nın yanına gitti. "Neler oluyor?" diye sordu, kent hastanesine giderlerken.

"Ayaklanma," dedi kadın. "Neden olduğunu anlamadım." Ağzı, gözlerini hâlâ örten maske kadar beyaz teninin üstünde dümdüz bir çizgi gibiydi.

Frank maskesini çıkarıp attı. Sokağın her yerinde kırık camlar vardı. Biri onlara doğru koşturdu. "Frank! Maya!"

Gelen Sax Russell'dı; Frank bu ufak tefek adamı hiç bu kadar heyecanlı görmemişti. "John... saldırıya uğradı!"

"Ne?" diye haykırdılar birlikte.

"Bir kavgayı durdurmaya çalışırken üç ya da dört adam üzerine atladı. Yere devirip sürükleyerek götürdüler!"

"Durdurmadın mı onları?" diye bağırdı Maya.

"Denedik – büyük bir bölümümüz onları kovaladı. Ama medinede izlerini kaybettirdiler."

Maya, Frank'e baktı.

"Burada *neler oluyor*!" diye bağırdı Frank. "Nereye götürürler onu?"

"Kapılara," dedi kadın.

"Ama bu gece kilitliler, değil mi?"

"Belki de herkes için değildir."

Maya'nın peşinden medineye doğru koşturdular. Sokak lambaları kırılmıştı, her yer kırılmış camlarla kaplıydı. Bir itfaiye subayı bulup Türk Kapısı'na gittiler; adam kapıyı açtı ve aralarından birkaçı kilide dalıp yürüyüş giysilerini acil durum hızında giydiler. Ardından dışarıya, karanlığa fırladılar ve kentin batisfere benzer parıltısıyla aydınlanan çevrelerine bakındılar. Frank'in ayak bilekleri gecenin soğuğuyla sızladı, sanki kalbinin hızlı atışını serinletmek için göğsüne iki buz parçası yerleştirilmişçesine, ciğerlerinin her hareketini hissedebiliyordu.

Orada hiçbir şey yoktu. Yeniden içeri girdiler. Kuzey duvarına, Suriye Kapısı'na ve oradan bir kez daha yıldızların altına, dışarıya. Hiçbir şey yoktu.

Çiftlik akıllarına gelinceye dek uzun bir zaman geçti. O âna dek yürüyüş giysisi giyen otuz kişi kadar olmuşlardı, aşağıya koşturdular ve kilitten geçerek çiftliğin ara yollarını doldurdular, başaklar arasına dağılıp oraya buraya bakmaya başladılar.

Onu turpların arasında buldular. Ceketi standart acil durum hava kesesi şeklinde yüzünün üstüne çekilmişti; bunu bilinçsiz yapmış olmalıydı, çünkü onu dikkatle yana döndürdüklerinde kulağının ardında bir şişkinlik görmüşlerdi.

"İçeri getirin," dedi Maya, boğuk bir sesle. "Çabuk, içeri getirin onu."

Dört kişi John'u kaldırdı. Chalmers, John'u başından tuttuğunda parmakları Maya'nınkilere değdi. Alçak basamakları aşarak hızla koşturdular. Çiftlik kapısından geçerek şehre geri girdiler. İsviçrelilerden biri onları, daha şimdiden acı içindeki insanlarla dolmuş olan en yakın tıp merkezine götürdü. John'u boş banklardan birine yatırdılar. Bilinçsiz ifadesi acı vericiydi ve değişmiyordu. Frank başlığını çıkarıp bir tarafa fırlattı ve acil durum odalarına dalıp doktorlara, hemşirelere bağırarak yetkilileri toplamaya koyuldu. Bir doktor, "Kesin artık. Geliyorum," diye bağırana kadar hiç kimse ona aldırmadı. Doktor koridora girdi ve bir hemşirenin yardımıyla John'u bir monitöre bağladı, sonra doktorların çalışırken takındıkları ilgisiz ve boş bakışla incelemeye başladı: eller boyunda, yüzde, başta, göğüste, stetoskop...

Maya bildiklerini anlattı. Doktor monitöre bakarak duvardan bir oksijen ünitesi çıkardı. Ağzı sıkıntılı, küçük bir karaltıya dönüşmüştü. Maya bankın ucunda oturuyordu, yüzü aniden çarpılmıştı. Maskesi yüzünden çıkalı çok olmuştu.

Frank kadının yanına çömeldi.

"Deneyebiliriz," dedi doktor, "ama korkarım onu kaybettik. Çok uzun zaman oksijensiz kalmış, biliyorsunuz."

"Uğraşmaya devam edin," dedi Maya.

Uğraştılar elbette. Zaman geçtikçe başka doktorlar ve görevliler de geldi, John'u yoğun bakım odasına götürdüler. Frank, Maya, Sax, Samantha ve birkaç kişi daha dışarıda, bekleme salonunda oturuyordu. Doktorlar girip çıktılar; yüzlerinde, ölüm halinde takındıkları boş bakışlar vardı. Koruyucu maskeler. Biri onlara doğru geldi ve başını iki yana salladı. "Öldü. Dışarıda çok kalmış."

Frank başını arkasındaki duvara yasladı.

Reinhold Messner ilk tek başına Everest tırmanışından dönerken yoğun bir şekilde susuz kalmıştı ve aşırı yorgundu; inişin son kısmında çoğunlukla düşe kalka ilerliyordu, Rongbuk buzuluna yığılıp kalmıştı, yegâne destek ekibi olan kadın yanına ulaştığında buzulda dizlerinin üzerinde emekliyordu;

başını kaldırıp delilik içinde kadına bakmış ve şöyle demişti: "Arkadaşlarım nerede?"

Ortalık sessizdi. Mars'taki kimsenin kaçınamadığı hafif bir uğultu ve vuuu sesinden başka hiçbir ses yoktu.

Maya elini Frank'in omzuna koyunca adam neredeyse irkildi; boğazında bir şeyler düğümlendi, canı acıyordu. "Üzgünüm," diyebildi sadece.

Kaşlarını çatarak omuzlarını silkti Maya. Bir yanıyla doktorlar gibiydi. "Yani," dedi, "onu pek de sevmezdin nasılsa."

"Doğru," dedi, kadına karşı o anda dürüst olmanın politik olacağını düşünerek. Ama sonra ürperdi ve acıtıcı bir şekilde konuştu: "Neyi sevip neyi sevmediğimi ne biliyorsun ki."

Kadının elini itip doğruldu. Kadın bilmiyordu, oradakilerin hiçbiri bilmiyordu. Yoğun bakım odasına yöneldi, sonra vazgeçti. Bunun için cenazede yeterince vakit olacaktı. İçinde büyük bir boşluk hissediyordu ve ansızın, iyi olan her şey tükenmiş gibi geldi.

Tıp merkezinden ayrıldı. Böylesi anlarda duygusal olmamak olanaksızdı. Şehrin tuhaf biçimde suskun karanlığından geçerek uykunun krallığı boyunca yürüdü. Sokaklar sanki yıldızlar kaldırımlara düşmüş gibi ışıldıyordu. İnsanlar duyduklarıyla sersemlemiş bir halde sessizce kümelenmiş, bekliyorlardı. Frank Chalmers bakışlarını hissederek aralarından geçti, hiçbir şey düşünmeksizin kentin tepesindeki sahneye doğru yürüdü ve yürürken kendi kendine konuşuyordu, *Şimdi bu gezegenle neler yapabileceğimi göreceğiz.*

İkinci Kısım

GEMİ YOLCULUĞU

Giriş

"Nasıl olsa delirecekler, hepsini sıkıntıdan kurtarmak için neden ilk önce aklını kaybetmiş insanları göndermeyelim?" dedi Michel Duval.

Aslında yarı şaka yapıyordu; en başından beri tavrı, seçim kriterlerinin ürkütücü bir ikili sınırlamalar toplamından oluşmasıydı.

Psikiyatrist meslektaşları ona bakakalmışlardı. "Belirli birtakım değişiklikler önerebilir misin?" diye sordu başkan Charles York.

"Belki de hepimiz onlarla Antarktika'ya gitmeli ve birlikte geçirecekleri bu ilk zaman periyodunda onları gözlemeliyiz. Bize çok şey öğretecektir."

"Fakat varlığımız engelleyici olacaktır. Bence içimizden biri yeterli olacaktır."

Böylece Michel Duval'i gönderdiler. McMurdo İstasyonu'ndaki yüz elli kadar finalistin arasına karıştı. İlk toplantı, sahip oldukları değişik meslek alanlarından alışkın oldukları herhangi bir uluslararası bilimsel konferansı anımsatıyordu. Fakat bir farklılık vardı: Bu, yıllar sürmüş ve daha da sürecek olan bir seçim sürecinin devamıydı. Ve seçilenler Mars'a gidecekti.

Böylece, bir süredir Mars'a robot araçlarla indirilmiş olan barınaklar ve ekipmanları tanımak, kendilerini neredeyse Mars kadar soğuk ve acımasız bir araziye alıştırmak, bu arada birbirlerine de alışmak üzere bir yıldan uzun süre boyunca Antarktika'da hep birlikte yaşadılar. Antarktika kuru vadilerinin en genişi olan Wright Vadisi'ne yerleştirilmiş yaşam alanlarında yaşadılar. Bir

biyosfer çiftliğini işlettiler, karanlık bir güney kışı boyunca yaşam alanlarına kapanıp ikincil ya da üçüncül meslekler üzerine eğitildiler, uzay gemisi Ares*'te ya da daha sonra kızıl gezegenin üzerinde yapacakları çeşitli işlerin simülasyonlarıyla uğraştılar; izlendiklerinin, değerlendirildiklerinin, yargılandıklarının sürekli farkındaydılar.*

Daha kuzeyde aralarına katılmak için yaygara yapan sayısız astronot ve kozmonata rağmen orada yalnızca bir düzine civarında astronot ve kozmonot vardı. Fakat kolonicilerin çoğu yüzeye inişin sonrasında gerekecek alanlardaki uzmanlıklara sahip olmak zorundaydı: tıbbi beceriler, bilgisayar becerileri, robotlar, sistem tasarımı, mimari, jeoloji, biyosfer tasarımı, genetik mühendislik, biyoloji, ayrıca her tür mühendislik ve birkaç tür inşaat uzmanlığı. Antarktika'ya ulaşabilenler, adı geçen bilim ve mesleklerden gelen etkileyici bir uzman topluluğuydu; zamanlarının çoğunu ikincil ve üçüncül alanlarda karşılıklı eğitime harcadılar.

42 *Bütün etkinlikleri gözlemin, değerlendirmenin ve yargılamanın sürekli baskısı altında gerçekleşiyordu. Kaçınılmaz olarak gerginlik dolu bir süreçti; bu da testin bir parçasıydı. Michel Duval, seçim komitesinin beklediği tam uyumluluğu göstermelerine engel olacak şekilde kolonicilerde tutukluk ve güvensizlik uyandırdığı için bu durumun bir hata olduğunu hissediyordu. Aslında bu, sayısız ikili sınırlamalardan biriydi. Adaylar işin bu yönü hakkında suskundu ve onları suçlamıyordu; uygulanacak daha iyi bir strateji yoktu, ki bu da başlı başına bir ikili sınırlamaydı, suskunluğu sağlıyordu. Kimseyi kızdırmaya ya da aşırı yakınmaya kalkışamazlardı, çok fazla içe kapanma riskini alamazlardı, düşman da olamazlardı.*

Bu yüzden mükemmel olmaya geçtiler, ayakta duracak kadarını başardılar ve bunu sürdürecek kadar da normal oldular. Birçok şey öğrenmiş olacak kadar yaşlıydılar ama işin fiziksel sıkıntılarını kaldırabilecek kadar da genç. Çok iyi olmaya yetecek kadar gergin ama sosyalleşecek kadar rahat. Yeryüzü'nü sonsuza dek terk etmeyi isteyecek kadar deli ama bu temel de-

liliği gizleyecek, daha doğrusu onu saf akılcılık, bilimsel merak ya da benzeri bir şey olarak savunacak kadar da aklı başındaydılar – ki bu da gitmeyi istemek için kabul edilebilir tek neden olarak görülüyordu ve bu yüzden, doğal olarak tarihin bilimsel açıdan en meraklı insanları olduklarını öne sürdüler! Fakat elbette bundan daha fazlası olmalıydı. Bir şekilde yabancılaşmış olmalıydılar, tanıdıkları herkesi sonsuza dek geride bırakmaya üzülmeyecek kadar yabancılaşmış ve münzevi – buna rağmen Wright Vadisi'nde yeni tanıdıkları insanlarla, koloni haline gelecek küçük köyün her üyesiyle birlikte olabilecek kadar bağlı ve sosyal olmalıydılar. Ah, ikili sınırlamalar sonsuzdu! Hemen ve aynı anda hem sıradışı hem de sıradan olmalıydılar. İmkânsız bir görevdi, yüreklerindeki en büyük arzu için engel olan bir görevdi; bu yüzden kaygı, korku, kırgınlık ve öfke konusuna dönüşmüştü tam anlamıyla. Bütün bu gerilimlerin üstesinden gelmek...

Ama bu da testin bir parçasıydı. Michel büyük bir ilgiyle gözlemekten kendini alamıyordu. Bazıları şöyle ya da böyle denetimlerini yitirerek başarısız oldu. Amerikalı bir ısı mühendisi aşırı içe kapanık hale geldi, daha sonra yüzey araçlarından birkaçını parçaladı ve zorla yakalanıp götürülmesi gerekti. Bir Rus çift sevgili oldu ve sonra öylesine şiddetli bir kopuş yaşadılar ki birbirlerini görmeye bile dayanamadıkları için çıkartılmaları gerekti. Bu melodram aşkın tatsızlaşmasının tehlikelerini gösterdi ve geri kalanların bu açıdan oldukça dikkatli olmasını sağladı. Yine de ilişkiler kuruldu ve Antarktika'dan ayrıldıklarında üç evlilik gerçekleşmişti, bu şanslı altı kişi kendilerini bir bakıma "güvenli" sayabiliyordu ama çoğu, Mars'a varmaya öyle odaklanmıştı ki yaşamlarının bu kısmını bir kenara kaldırdılar ve bazen herkesten gizli, bazen de sadece seçim komitesinin görüş alanının dışında tutulan ağzı sıkı arkadaşlıklar kurdular.

Michel buzdağının sadece tepesini gördüğünü biliyordu. Antarktika'da onun görmediği ciddi şeylerin olup bittiğini biliyordu. İlişkiler tomurcuklanıyordu; bazen bir ilişkinin başlangıcı, gerisinin nasıl olacağını belirler. Gün ışığının kısa saatlerinde, içlerinden biri kamptan ayrılıp Gözetleme Noktası'na doğru yü-

rüyüşe çıkabilir, sonra bir başkası da onu izleyebilirdi ama orada olan şey her neyse, onların üzerlerinde izini sonsuza dek bırakabilirdi. Fakat Michel asla bilemeyecekti.

Derken Antarktika'dan ayrıldılar ve ekip seçildi. Elli kadın ve elli erkektiler: otuzbeş Amerikalı, otuzbeş Rus ve iki büyük ortağın her birinin on beşini çağırdığı otuz uluslararası üye. Bu türden kusursuz simetrileri korumak güçtü ama seçim komitesi çok çabalamıştı.

Şanslı olanlar yörüngeye çıkmak için Cape Canaveral'a ya da Baykonur'a uçtular. Bu aşamada birbirlerini hem çok iyi tanıyor hem de hiç tanımıyorlardı. Kurulmuş dostlukları, çeşitli grup törenleri, ritüelleri, alışkanlıkları ve eğilimleri olan bir ekip bunlar, diye düşündü Michel; bu eğilimler arasında saklanma, rol yapma ve kendi gerçek benliklerini gizleme içgüdüsü de vardı. Belki bu basitçe söylenirse bir köy yaşamının, sosyal yaşamın tanımıydı. Ama Michel'e bundan daha kötüymüş gibi geliyordu; daha önce hiç kimse bir köy yaşamına katılmak için bu kadar yorucu bir biçimde yarışmamıştı, üstelik kamu yaşamıyla özel yaşam arasında ortaya çıkan keskin bölünme yeni ve tuhaftı. Şimdi onların arasına rekabeti sürdüren belirli bir dip akıntısı, tek başlarına olduklarına ve sıkıntıya düştüğünde diğerleri tarafından terk edilip gruptan çıkarılabileceklerine dair incecik, sabit bir his de karışmıştı.

Seçim komitesi böylece, tam da önlemeyi umduğu sorunların bir kısmını yaratmıştı aslında. Bazıları bunun farkındaydı; doğal olarak kolonicilerin arasına bildikleri en nitelikli psikiyatristi katmaya özen gösterdiler.

Böylece Michel Duval'i gönderdiler.

1

Önce göğüse vurulan bir darbe gibiydi. Sonra koltuklarında geriye itildiler ve basınç bir saniye için oldukça tanıdıktı: bir g, bir daha asla yaşamayacakları bir yerçekimi. *Ares*, Yeryüzü'nün çevresinde saatte 28.000 kilometreyle yörüngeye oturuyordu. Birkaç dakika içinde hızlandılar, roketlerin itişi öylesine güçlüydü ki korneaları düzleşirken görüşleri bulanıklaştı, nefes almak için çabalamaları gerekti. Saatte 40.000 kilometrede roketler durdu. Yeryüzü'nün çekiminden kurtulmuşlardı, Güneş dışında hiçbir şeyin yörüngesinde değillerdi.

Koloniciler delta V koltuklarında gözlerini kırpıştırarak, derileri kızarmış, kalpleri gümbürdeyerek oturdular. Rus grubunun resmi lideri Maya Katarina Toitovna çevresine bakındı. İnsanlar sersemlemiş görünüyordu. Takıntılılara arzuladıkları nesne verildiğinde ne hissederler? Söylemesi zordu. Bir bakıma, yaşamları sona eriyordu; yine de başka bir şey, başka bir yaşam sonunda, en sonunda başlamıştı... Bir anda bu kadar çok duyguyla dolunca aklın karışmaması olanaksızdı; bir müdahale örüntüsüydü, bazı duygular çıkarılmış, bazıları da eklenmişti. Kendisini koltuğundan çözen Maya, yüzünü bir sırıtışın çarpıttığını hissetti ve çevresindeki yüzlerde de kendiliğinden oluşan aynı sırıtışı gördü – bir baykuş kadar sakin olan Sax Russell dışında; o, odadaki bilgisayar ekranlarında akan verilere bakarak gözlerini kırpıştırıyordu.

Odanın içinde ağırlıksız bir şekilde yüzdüler. 21 Aralık 2026: Tarihteki herkesten daha hızlı hareket ediyorlardı.

Yola çıkmışlardı. Dokuz aylık bir yolculuğun ya da kalan yaşamları boyunca sürecek bir yolculuğun başlangıcıydı. Tek başlarınaydılar.

Aralarından *Ares*'i kullanmaktan sorumlu olanlar kendilerini denetim konsollarına doğru sürükleyerek ikincil kontrol roketlerinin ateşlenmesi emrini verdiler. Ares dakikada dört devirde dengelenerek dönmeye başladı. Koloniciler zemine düştüler ve Mars'ta hissedeceklerine çok yakın olan 0,38 g'lik yapay yerçekiminde ayağa kalktılar. Birçok insan yılları boyunca süren testler bunun yaşamak için fazlasıyla sağlıklı bir g olduğunu, hele ağırlıksızlıktan çok daha sağlıklı olduğunu gösterdiği için gemiyi ekseni etrafında döndürme sıkıntısına katlanılıyordu. Ve, diye düşündü Maya, bu harikaydı. Dengeyi görece kolaylıkla kuracak ama herhangi bir basınç ya da sürüklenme hissine yol açmayacak kadar çekim vardı. Ruh hallerinin kusursuz karşılığıydı bu; salonların içinden geçerek, sersemlemiş ve neşeli bir halde havada yürüyerek Torus D'deki büyük yemek salonuna doğru ağır aksak ilerlediler.

Torus D'nin yemek salonunda, ayrılışlarını kutlamak üzere bir tür kokteyl parti hazırlandı. Maya ara sıra bir kupadan şampanya yudumlayıp kendisini biraz hayal âleminde ve aşırı mutlu hissederek çevrede gezindi, bu ona yıllar önceki evlilik davetini hatırlatan bir karışımdı. Umarım bu evlilik eskisinden daha iyi olur, diye düşündü, çünkü sonsuza dek sürecekti. Salonda konuşmalar yankılanıyordu. "Matematik kadar sosyolojik olmayan bir simetri bu. Bir tür estetik denge." "Onu milyarlarca türden parçaya uydurmaya çalışıyoruz, kolay olmayacak." Maya yeterince baş dönmesi hissettiği için içkisini yenileme önerisini geri çevirdi. Üstelik şu anda çalışıyordu. Bu köyün yardımcı başkanıydı ve deyim yerindeyse giderek karmaşıklaşması kaçınılmaz olan grup dinamiğinden sorumluydu. Antarktika alışkanlıkları bu zafer ânında bile su yüzüne çıktı, bir antropolog ya da bir casus gibi dinleyip seyretti.

"Deli doktorlarının bir bildiği vardır. Sonunda elli mutlu çift olacağız."

"Üstelik eşleşmeleri çoktan biliyorlardır."

Kahkahaları izledi. Zeki, sağlıklı, aşırı iyi eğitimli – Aydınlanma'nın düşü olan bilimsel olarak tasarlanmış topluluk, o nihai rasyonel toplum bu muydu? Ama Arkadi, Nadya, Vlad, İvana vardı. Rus grubunu hayale kapılmayacak kadar iyi tanıyordu. Şu anda tam da kafaları tuhaf muziplikler ve renkli işlerle meşgul olarak teknik üniversite yatakhanesinde dolanan tiplere benziyorlardı. Sadece, bu tür bir şey için yaşlı duruyorlardı; erkeklerin birkaçı kelleşiyordu ve iki cinsin de çoğunun saçına hafiften kır düşmüştü. Uzun süren zorlu bir çalışma olmuştu; otuz üçten (Hiroko Ai, biyosfer tasarımının Japon dâhisi) elli sekize (Vlad Taneev, tıp dalında Nobel Ödülü sahibi) uzanan topluluğun ortalama yaşı kırk altıydı.

Bununla birlikte, şimdi hepsinin yüzünde bir gençlik heyecanı vardı. Arkadi Bogdanov kızıl bir adamdı: saçları, sakalı, derisi. "Sonunda özgürüz! Sonunda özgürüz! Bütün çocuklarımız özgür sonunda!" diye coşkuyla bağırırken bütün o kızıllığının içinde mutlulukla irileşmiş gözleri vahşi bir elektrik mavisiydi. Janet Blyleven geride bırakılmış yuvadaki televizyon istasyonları için yaptığı bir dizi söyleşiyi kaydettikten sonra video kameralar kapatılmıştı; Yeryüzü'yle bir bağlantıları olmaksızın yemek salonundaydılar, Arkadi şarkı söylüyor ve çevresindeki grup da ona eşlik ediyordu. Maya bu gruba katılmak üzere durdu. Sonunda özgürdüler; inanması zor ama gerçekten de Mars yolundaydılar! Konuşan bir sürü insan vardı ve çoğu da alanlarında dünyanın en iyisiydi: İvana kimya alanında Nobel ödülü almıştı, Vlad dünyanın en ünlü tıp biyologlardan biriydi, Sax atomaltı kuramına büyük katkılarda bulunanlar arasındaydı, kapalı biyolojik yaşam destek sistemleri tasarımında Hiroko'nun bir eşi yoktu ve her yerde benzer nitelikte kişiler vardı; muhteşem bir kalabalık!

Ve Maya da onların liderlerinden biriydi. Bir parça yıldırıcı bir şeydi bu. Mühendislik ve kozmonotluk becerileri idare ederdi ama herhalde onu gemiye bindiren şey diplomatik yetenekleri olmuştu. Çeşitli cumhuriyetlerden gelen üyeleriyle birlikte tamamen farklı, huysuz Rus ekibinin başına geçmek – eh, bu işte iyiydi. İlginç bir işti ve o buna alışıktı. Becerileri de her an için gemidekilerin en önemlilerden biri olabilirdi. Her şeyden önce anlaşmaları gerekiyordu. Bu da bir parça hile, açıkgözlülük ve istek işiydi. Diğer insanların sizin emirlerinizi yapmasını istemek! Işıltılı yüzler kalabalığına bakıp güldü. Gemideki herkes işinde iyiydi ama bazıları daha yetenekliydi. Bunları bulup öne çıkarması ve yetiştirmesi gerekiyordu. Bir lider olarak görevini yapabilmesi buna bağlıydı, çünkü sonunda, diye düşündü, kesinlikle gevşek bir tür bilimsel meritokrasi oluşturacaklardı. Böyle bir toplumda, sıradışı yetenekliler gerçek güce sahipti. İş buna geldiğinde koloninin gerçek liderleri olacaklardı – onlar ya da onları etkileyenler.

Çevresine bakınıp kendisine karşılık gelen kişiyi buldu: Frank Chalmers. Antarktika'da onu çok tanıyamamıştı. Uzun boylu, iriyarı, esmer bir adamdı. Yeterince konuşkan ve inanılmaz enerjik ama anlaşılması güçtü. Onu çekici buluyordu. O da olanları onun gördüğü gibi mi görüyordu? Bunu hiç anlayamamıştı. Odanın diğer ucunda, o keskin esrarengiz tarzıyla başı yana eğilmiş, zeki bir gözlemle atılmaya hazır bir halde dinlediği bir toplulukla konuşuyordu. Onun hakkında daha çok şey öğrenmesi gerekiyordu. Üstelik ona uyum göstermek zorunda kalacaktı.

Odayı geçip omuzları neredeyse birbirine değecek şekilde adamın yanında durdu. Başını onunkine uzattı. Yoldaşlarına küçük bir işaret çaktı: "Eğlenceli olacak, ne dersin?"

Chalmers ona baktı. "Eğer yolunda giderse," dedi.

Kutlamanın ve yemeğin ardından uyuyamayan Maya, *Ares*'te dolaşmaya başladı. Hepsi de daha önce uzayda bulunmuş-

lardı ama hiçbir zaman *Ares* gibi devasa bir şeyin içinde değil. Geminin ön ucunda, gemiyle ters yönde dönerek sabit kalan bir tür eklentiye bağlı civadra benzeri tek bir tank vardı. Güneş izleme aletleri, telsiz antenleri ve eksenel dönüş olmadan daha iyi çalışan diğer tüm araçlar bu tanka konmuştu. Tankın en ucunda saydam plastikten yapılmış, ekibe ağırlıksız bir ortam, yıldızların dönmeyen bir görüntüsü ve arkasındaki koca geminin kısmi bir manzarasını sunan, soğan şeklinde bir bölme vardı ki hemen köpük kubbe diye adlandırılmıştı.

Maya bu köpük kubbenin saydam duvarına doğru süzüldü ve merakla arkasındaki gemiye baktı. Gemi uzay mekiği tarzında dış yakıt tankları kullanılarak inşa edilmişti; yüzyılın başlarında NASA ve Glavkozmos, küçük destek roketleri ekleyerek tankları yörüngeye oturtmaya başlamışlardı. Bu şekilde çok miktarda tank fırlatılmış ve sonra çalışma alanlarına çekilerek kullanıma sokulmuştu – onlarla iki büyük uzay istasyonu, bir L5 istasyonu, bir ay yörünge istasyonu, insanlı ilk Mars aracı ve Mars'a gönderilen birçok insansız yük gemisi inşa edilmişti. Böylece gün gelip her iki taraf *Ares*'i inşa etmek için anlaşıncaya kadar tankların kullanımı standart birleştirme birimleri, iç kısımlar, itici sistemleri ve benzeri şeylerle rutinleştirilmiş ve koca geminin inşası iki yıldan daha az zaman almıştı.

Silindirlerin daha karmaşık biçimler yaratmak için uçlarından birbirlerine tutturulduğu türden bir çocuk oyuncağına benziyordu – torus diye adlandırdıkları sekiz tane birbirine bağlanmış silindir altıgen yan yana konulmuş ve orta yerinden uç uca bağlanmış beş silindirden yapılmış bir merkez poyra şaftı geçirilmişti. Toruslar poyra şaftına ince çubuklarla bağlanmıştı ve ortaya çıkan şey bir tarım makinesinin parçası, sözgelimi biçerdöver kolu ya da hareketli bir serpme aleti gibi görünüyordu. Ya da bir sopaya geçirilmiş sekiz yamru yumru donut, diye düşündü Maya. Tam da bir çocuğun hoşlanacağı türden bir şeydi.

Sekiz torus Amerikan tanklarından yapılmıştı, merkez şaftın beş parçası da Rus'tu. Her iki tür tank da elli metre uzunluğunda, on metre çapındaydı. Maya poyra şaftının tanklarından aşağı doğru amaçsızca süzüldü; süzülüş uzun sürdü ama kadının acelesi yoktu. Torus G'ye kadar indi. Bütün tankların içinde, en büyüğü tüm tankı kaplayan, her biçim ve büyüklükte odalar vardı. Maya'nın içine girdiklerinden birinin zemini yarıyol işaretinin tam altında olduğu için iç kısmı uzun bir çelik barakayı andırıyordu. Fakat tankların çoğu küçük odalara bölünmüştü. Kabaca, büyük bir şehir oteline denk düşecek bir toplam alana ulaşacak şekilde bu odaların sayısının beş yüzün üzerinde olduğunu duymuştu.

Bu yeterli olacak mıydı?

Belki de yeterdi. Antarktika'dan sonra *Ares*'te yaşam geniş, labirentvari ve ferah bir deneyim gibiydi. Her sabah altı gibi yatakhane toruslarındaki karanlık yavaşça gri bir şafağa doğru aydınlanıyordu ve altı buçuk gibi ani bir aydınlık "gündoğumu"nu belirtiyordu. Maya yaşamı boyunca yaptığı gibi gündoğumuyla kalktı. Tuvaletten sonra Torus D'nin mutfağına gidip yemek ısıttı ve büyük yemek salonuna götürdü. Orada saksıya dikili ıhlamur ağaçlarının yanındaki bir masaya oturdu. Sinekkuşları, ispinozlar, kırlangıçlar ve papağanlar zemini gagalıyor, yukarılarda hızla uçuyor ve Maya'ya St. Petersburg'un kış göğünü anımsatan grimsi bir maviye boyanmış salonun uzun yarı silindirik tavanından sarkan sarmaşıkların arasında oynaşıyorlardı. Yemeğini yavaşça yedi, kuşları seyretti, sandalyesine yayıldı ve çevresindeki konuşmaları dinledi. Sakin bir kahvaltı! Yaşam boyu süren yıpratıcı bir iş hayatının ardından bu kahvaltı, önceleri çalınmış bir lüks gibi rahatsız edici, hatta telaşlandırıcı gelmişti. Nadya'nın dediği gibi, sanki her gün pazar sabahıydı. Ama Maya'nın pazar sabahları asla özellikle rahat geçmemişti. Çocukken, bu gün annesiyle paylaştığı tek odalı evin temizlik günüydü. Annesi doktordu ve kuşağından birçok

kadın gibi yiyecek bulmak, çocuk yetiştirmek, eve bakmak, kariyerinde ilerlemek için aşırı çalışması gerekmişti; tek kişi için bu kadarı fazlaydı ve hem bütün ev işini omuzlarına yıkıp hem de onlara yarı maaşlı işler veren Sovyet yıllarında sahip olduklarından daha iyi işler talep eden öfkeli kadınlara katılmıştı. Artık daha fazla beklemek yok, sessizce katlanmak yok; istikrarsızlık sürerken bu fırsatı kullanmaları gerekti. "Her şey masada," derdi Maya'nın annesi yetersiz yemeklerini pişirirken, "yiyecek dışında her şey!"

Belki de bu fırsatı kullanmışlardı. Sovyet döneminde kadınlar birbirlerine yardım etmeyi öğrenmiş ve neredeyse kendi kendisine yeten bir anneler, kız kardeşler, kızlar, babuşkalar,* kadın arkadaşlar, meslektaşlar, hatta yabancılardan oluşan bir dünya ortaya çıkmıştı. Tüm ulus bağlamında bakıldığında böylesi bir dünya kadınların kazanımlarını sağlamlaştırmış ve iktidar yapısının içlerine, Rus hükümetinin sıkı erkek oligarşisinin içlerine olabildiğince girmişlerdi.

Bu durumdan en çok etkilenen alanlardan biri uzay programı olmuştu. Kısmen tıbbi uzay araştırmalarıyla ilgilenen Maya'nın annesi her zaman, kozmonotiğin, salt tıbbi deneylerle dişilere ilişkin verileri elde etmek için bile olsa, kadınların akınına gereksinimi olacağına yemin ederdi. "Sonsuza dek önümüze Valentina Tereşkova'yı getiremezler!" diye bağırırdı. Ve belli ki haklıydı, çünkü Maya, Moskova Üniversitesi'nde havacılık mühendisliği okumasının ardından Baykonur'daki bir programa kabul edilmiş ve başarı göstererek *Novi Mir*'de görev almıştı. Oradayken istasyonun iç yaşam alanlarını gelişmiş bir ergonomik etkinlik için yeniden tasarlamış ve ardından istasyonun kumandasında geçirdiği bir yıl boyunca yaptığı birkaç acil durum onarımlarıyla ününü daha da artırmıştı. Sonrasında Baykonur ve Moskova'da yöneticilik görevleri almış, zaman içinde erkekleri birbirlerine karşı en kurnaz biçimlerde kullanarak, ev-

* (Rus.): Büyükanne. *-yhn*

lenip boşanarak Glavkozmos'ta başkalarına hesap vermek zorunda olmayan bir yetkili olarak yükselip zirvedeki topluluktan, yani Glavkozmos'un küçük politbürosuna, ikili triumvire dahil olmuştu.

Sonunda, işte buradaydı, keyifli bir kahvaltı yapıyordu. "Pek medeni," diye alay ederdi Nadya. Maya'nın *Ares*'teki en iyi arkadaşıydı; kısa kesilmiş karyağdılı bir saçın çevrelediği köşeli bir yüzü olan, bir taş gibi yuvarlak, ufak tefek bir kadındı. Olabildiğince sadeydi. Kendisinin güzel göründüğünü ve bunun defalarca işine yaradığını bilen Maya, Nadya'nın becerikliliğini öne çıkaran sadeliğinden hoşlanırdı. Nadya bir mühendisti, çok pratikti, soğuk iklim yapıları konusunda bir uzmandı. Baykonur'da yirmi yıl önce karşılaşmışlar ve *Novi Mir*'de aylarca birlikte yaşamışlardı; yıllar geçtikçe kardeş gibi olmuşlar, birbirlerine benzemeseler ve çoğu kez anlaşamasalar da yakın iki dost olmuşlardı.

Nadya çevresine bakınıp konuştu. "Rus ve Amerikan ya-

şam alanlarını farklı toruslara koymak korkunç bir fikirmiş. Gün boyunca onlarla çalışıyoruz ama zamanımızın çoğunu aynı eski yüzlerle geçiriyoruz. Bu durum yalnızca aramızdaki eski ayrımları körüklüyor."

"Belki de odaların yarısını değiştirmeyi önermeliyiz."

Sandviçlerini aç bir kurt gibi yuvarlayan Arkadi yan masadan onlara doğru uzandı. Sanki başından beri sohbetlerine dahilmiş gibi, "Bu yetmez," dedi. Her gün biraz daha uzayıp vahşileşen kızıl sakalı kırıntılarla kaplanmıştı. "Her pazarı taşınma günü ilan etmeli ve herkesin düzenli bir biçimde bölge değiştirmesini sağlamalıyız. Böylece insanlar birbirini tanıyacak ve daha az klik oluşacaktır. Oda sahibi olma duygusu da azalacaktır."

"Fakat ben bir odaya sahip olmayı seviyorum," dedi Nadya.

Arkadi bir sandviç daha yuvarladı ve çiğnerken kadına sırıttı. Seçim komitesinden geçmesi bir mucize olmalıydı.

Maya konuyu Amerikalılara götürdü ve kimse Arkadi'nin tasarısını sevmese de bir kereliğine dairelerin yarısının değ-

şimi iyi bir fikir gibi görüldü. Bazı görüşme ve tartışmaların ardından taşınma ayarlandı. Bu işi bir pazar sabahı yaptılar ve sonrasında kahvaltılar bir parça daha kozmopolit bir yapıya büründü. D salonundaki sabahlarda artık Frank Chalmers ve John Boone, ayrıca Sax Russell, Mary Dunkel, Janet Blyleven, Rya Jimenez, Michel Duval ve Ursula Kohl da vardı.

John Boone'un bir erken kalkan olduğu anlaşıldı, yemek salonuna Maya'dan bile önce geliyordu. "Bu oda çok ferah ve havadar, gerçek bir açık hava hissi veriyor," diye masasından seslendi, bir şafak vakti Maya içeri girdiğinde. "B salonundan daha iyi."

"Tek numara bütün kromların ve beyaz plastiklerin ortadan kaldırılmasında," dedi Maya. İngilizcesi iyiydi ve hızla gelişiyordu. "Ve tavanı da gerçek gökyüzü gibi boyamakta."

"Yani sadece dümdüz bir maviye değil, demek istiyorsun?"

"Evet."

Tipik bir Amerikalı, diye düşünmüştü Maya: basit, açık, doğrudan, rahat. Ama yine de karşısındaki bu özel örnek tarihteki en ünlü insanlardan biriydi. Kaçınılmaz, ağır bir gerçekti bu fakat Boone durumun ağırlığını pek taşımıyor gibiydi. Bir sandviçin tadına ya da masa ekranındaki birtakım haberlere yoğunlaşıyor, önceki yolculuğuna asla değinmiyor ve biri bu konuyu açacak olursa diğerlerinin de katıldığı uçuşlardan hiç farklı değilmiş gibi konuşuyordu. Ama öyle değildi ve yalnızca hafife alışı bile bunu gösteriyordu: Her sabah aynı masada, Nadya'nın kötü mühendislik şakalarına gülüyor ve kendi payına düşen gerekli konuşmaları yapıyordu. Bir süre sonra adamın çevresindeki haleyi görmek yoğun bir çaba gerektirir olmuştu.

Frank Chalmers daha ilginçti. Daima geç geliyor, yalnızca kahvesine ve masa ekranına ilgi göstererek tek başına oturuyordu. Birkaç fincandan sonra yakındakilerle kaba ama işe yarar bir Rusçayla konuşuyordu. Amerikalıları rahatlatmak için D salonundaki kahvaltı sohbetlerinin büyük bölümü İngilizceye kayınıştı artık. Dilbilimsel durum tam bir iç içe

giren matruşka bebekler gibiydi: İngilizce yüzlercesini içine alıyordu, onun içinde Rusça vardı, daha içte ulusal toplulukların kullandığı diller, onun da içinde uluslararası olanlar. Gemidekilerin sekizi idiolinguistti, Maya'ya göre bunlar bir nevi kederli yetimlerdi, diğerlerinden daha çok Yeryüzü yönelimlilerdi, geride bırakılmış yuvadaki insanlarla daha sıkı ilişkiler içinde gibilerdi. Psikiyatristlerinin de bu kategoriye girmesi biraz tuhaftı aslında; adam her ne kadar iki ana dilli olsa da fazlasıyla Fransızca odaklıydı.

Öyle ya da böyle, İngilizce, geminin *lingua franca*sıydı ve Maya önceleri bu durumun Amerikalılara bir üstünlük sağladığını düşünmüştü. Fakat daha sonra onların konuştukları zaman sahnedeymiş gibi olduklarını, geri kalanlarınsa istedikleri zaman geçebildikleri daha özel dillere sahip olduklarını fark edecekti.

Frank Chalmers bunların dışındaydı. Beş dil konuşuyordu, gemideki herkesten daha çok. Çok kötü olmasına rağmen Rusçasını kullanmaktan çekinmiyordu; soruları binbir parçaya bölüyor, ardından gerçekten keskin bir yoğunluk ve kolayca doğan kahkahasıyla yanıtları dinliyordu. Birçok açıdan alışılmadık bir Amerikalı, diye düşünüyordu Maya. İlk bakışta bütün niteliklere sahip gibi görünüyordu; iriydi, gürültülüydü, delice enerjik, özgüvenli ve huzursuzdu, o ilk kahvenin ardından konuşkan ve yeterince dost canlısıydı. Arkadaşlığını nasıl açıp kapattığını ve konuşurken aslında ne kadar az şey söylediğini fark etmek biraz zaman alıyordu. Sözgelimi, Maya onu konuşturmak için umutsuzca çaba sarf etmesine rağmen geçmişi hakkında hiçbir şey öğrenememişti. Bu da meraklandırmıştı onu. Frank'in siyah saçları, esmer yüzü, hafif ela gözleri vardı –zor adam yakışıklılığı taşıyordu– gülümsemesi kısa, kahkahası keskindi, tıpkı Maya'nın annesi gibi. Bakışları da keskindi, özellikle Maya'ya bakarken; bunun diğer lideri tartma tarzı olduğunu varsaymıştı Maya. Ona karşı sanki uzun bir tanışıklıkları varmış gibi davranıyordu ama Antarktika'da birbirleriyle ne kadar az ko-

nuştukları düşünülürse böyle bir varsayım Maya'yı rahatsız ediyordu. Maya kadınları müttefiği, erkekleri de çekici ama tehlikeli sorunlar olarak düşünmeye alışkındı. Yani müttefiğiymiş gibi davranan bir adam sadece daha da büyük bir sorundu. Ve tehlikeli. Ve... başka bir şey.

Adamın içini gördüğü tek bir an anımsıyordu, bu da Antarktika'daydı. Isı mühendisi çıldırıp kuzeye gönderildikten sonra onun yerine geçenle ilgili haberler ulaşmıştı, bu ismin John Boone olduğu açıklandığında herkes şaşırmış ve sevinmişti; hem de daha önceki yolculuğunda maksimum düzeyde radyasyona maruz kalmış olmasına rağmen. Oturma odası hâlâ gelen haberlerle çalkalanırken Maya, Chalmers'ın gelip haberi duyduğu ve bunu kendisine aktarana bakmak üzere kafasını bir refleksle döndürdüğü ânı görmüştü; o anda, saniyenin onda biri kadar kısa bir zamanda Maya adamın gözlerinde bir öfke kıvılcımı, neredeyse bilinçaltı bir olay olacak kadar hızlı bir çakış görmüştü.

Bu olay Maya'yı ona karşı daha dikkatli davranmaya yöneltmişti. Kesinlikle o ve John Boone arasında tuhaf bir ilişki vardı. Durum Chalmers için elbetteki zordu; o Amerikalıların resmi lideriydi, hatta "Kaptan" sıfatını taşıyordu –fakat Boone, sarışın yakışıklılığı ve başarısının tuhaf varlığıyla kesinlikle çok daha doğal bir otoriteye sahipti– gerçek Amerikan lideri o gibi görünüyordu ve Frank Chalmers, Boone'un dile getirilmemiş emirlerini yerine getiren aşırı etkin bir idari memur gibiydi. Bu da sıkıntı yaratıcı bir şeydi.

Maya sorduğunda, eski dost oldukları söylenmişti. Fakat yakından izlemesine rağmen bunun hiçbir işaretini görememişti. Topluluk içinde birbirleriyle çok seyrek konuşuyor ve birbirlerine özel ziyaretler yapmıyorlardı. Bu yüzden, bir arada olduklarında ne yaptığını pek düşünmeksizin, onları eskisinden daha dikkatli izledi – durumun doğal mantığı bunu gerektirir gibiydi. Eğer yine Glavkozmos'ta olsalardı onları ayırmanın stratejik bir anlamı olurdu ama burada yoktu. Maya'nın bilinçli düşünmediği çok şey vardı.

Yine de gözlüyordu. Bir sabah Janet Blyleven kahvaltı için D salonuna inerken video gözlüklerini takmıştı. Amerikan televizyonu için önemli gazetecilerden biriydi ve geminin içinde genellikle vidgözlüklerini takıp çevreye bakınarak, yorumlar alarak, öyküler bulup onları, Arkadi'nin söylediği şekliyle "önsindirimden sonra bebek kuş topluluğuna geri kusulacağı" arkalarında bıraktıkları yuvaya aktararak geziniyordu.

Yeni bir şey değildi elbette. Medya ilgisi her astronotun yaşamının tanıdık bir parçasıydı ve seçim sürecinde her zamankinden daha çok incelenmişlerdi. Yine de eskinin popüler herhangi bir uzay programından çok daha popülerdiler. Milyonlar onları en yeni pembe dizi olarak seyrediyordu ve bu durum içlerinden bazılarını sıkıyordu. Bu yüzden Janet masanın ucuna, çerçevesinde optik fiberler olan şık gözlüğüyle yerleştiğinde birkaç homurdanma duyuldu. Masanın diğer ucunda Ann Clayborne ve Sax Russell kimseye aldırış etmeden tartışıyorlardı.

"Orada neler bulduğumuzu anlamaları yıllar sürecek, Sax. On yıllar. Mars'ta da Yeryüzü'ndeki kadar benzersiz bir jeoloji ve kimyaya sahip bir toprak var. Toprak onu değiştirmeye başlamamızdan önce tamamen incelenmeli."

"Sırf oraya inmemizle bile onu değiştireceğiz." Russell, Ann'in itirazlarını sanki yüzüne yapışmış örümcek ağlarıymışçasına bir yana itti. "Mars'a gitmeye karar vermek cümlenin ilk kısmı gibi ve cümlenin tamamı der ki–"

"*Veni, vidi, vici.*"

Russell omuzlarını silkti. "Öyle de diyebilirsin."

"Senin kafan basmıyor, Sax," dedi Ann, dudakları sinirle kıvrılmıştı. Vahşi kahverengi saçlı, geniş omuzlu bir kadındı, sağlam görüşleri olan ve tartışılması güç bir jeologdu. "Bak, Mars *kendine özgü* bir yer. Sen eğer istiyorsan, iklim değiştirme oyunlarını gidip geride bırakılmış Yeryüzü'nde oynayabilirsin, onların yardıma ihtiyaçları var. Ya da git Venüs'te dene. Ama üç milyar yaşındaki bir gezegenin yüzeyini öyle kolayca silip atamazsın."

Russell biraz daha örümcek ağı sildi. "O ölü," dedi. "Ayrıca bu tam olarak bizim kararımız değil. Bizim elimizden alınacak."

"Bu kararlar elimizden alınmayacak," dedi sertçe Arkadi.

Janet, konuşmacıdan konuşmacıya bakarak hepsini kaydediyordu. Ann sinirleniyor ve sesini yükseltiyordu. Maya çevresine bir göz attı ve Frank'in durumdan hoşnut olmadığını gördü. Ama eğer karışsaydı, milyonlarca insana kolonicilerin onların gözlerinin önünde tartışmasını istemediğini belli edecekti. Onun yerine masayı bakışlarıyla taradı ve Boone'un bakışını yakaladı. İkisi arasında, Maya'ya bir göz kırpış ânı gibi gelen, hızlı bir ifadeler aktarımı oldu.

"Daha önce oradayken, orasının zaten Yeryüzü gibi olduğu izlenimini edinmiştim," dedi Boone.

"İki yüz Kelvin sıcaklık dışında," dedi Russell.

"Elbette ama Mojave ya da Kuru Vadiler gibi *görünüyordu.* Mars'ta ilk kez etrafıma bakındığımda, Kuru Vadiler'de gördüğümüz şu mumyalaşmış fokları ararken yakalamıştım kendimi."

Böylece sürüp gitti. Janet, Boone'a döndü ve Ann iğrenmiş bir ifadeyle kahvesini alıp çıktı.

Maya daha sonra, Boone ile Chalmers'ın arasında aktarılan bakışları anımsamaya çabaladı. Bir şifre ya da tek yumurta ikizlerinin icat ettiği özel bir dil gibiydi.

Haftalar geçti ve her gün keyifli bir kahvaltıyla başladı. Sabahlar eskisinden de kalabalıktı. Bazılarınınki diğerlerinden daha yüklü olsa da herkesin bir programı vardı. Frank'in programı, sevdiği şekilde manyakça bir eylemlilikle yüklüydü. Fakat yapılması gerekenler o kadar da büyük değildi: Kendilerini canlı ve formda, gemiyi de işler halde tutmalı ve Mars hazırlıklarını sürdürmeliydiler. Gemi yaşamı karmaşık programlamalardan tamiratlara, depodan malzeme çıkarmaya ya da dönüştürücülere çöp taşımaya kadar uzanıyordu. Biyosfer ekibi zamanının çoğunu C, E ve F toruslarının

büyük kısmını kaplayan çiftlikte geçiriyordu; gemideki herkesin çiftlik angaryası vardı. Çoğu bu işten hoşlanıyor, hatta bazıları serbest saatlerinde bile oraya geliyordu. Doktorların emriyle herkes günde üç saatini sabit bisikletlerde, yürüyen merdivenlerde, koşu bantlarında ya da ağırlık aletlerinde geçiriyordu. Bu saatler, ruh hallerine göre keyifli ya da zor geçiyor veya küçümseniyordu ama küçümseyenler bile egzersizlerini (görülür biçimde) daha iyi ruh halleriyle bitiriyordu. "Beta endorfinler en iyi uyuşturucudur," diyordu Michel Duval.

"Yani şanslıyız, çünkü elimizde diğerlerinden yok," diye yanıtlıyordu John Boone.

"Şey, kafein var..."

"Beni uyutur."

"Alkol..."

"Bende başağrısı yapıyor."

"Prokain, Darvon, morfin–"

"Morfin?"

"Tıbbi malzemeler arasında. Günlük kullanım için değil."

Arkadi gülümsedi. "Belki de hastalansam iyi olacak."

Aralarında Maya'nın da olduğu mühendisler, çoğu sabahı eğitim simülasyonlarında geçiriyordu. Simülasyonlar, en gelişkin görüntü sentezleyicilerinin bulunduğu Torus B'deki destek köprüsündeydi; simülasyonlar öyle incelikliydi ki gerçek hareketlerle aralarında neredeyse hiçbir görünür farklılık yoktu. Ama bu durum bile onları ilginç kılmaya yetmemişti: Her hafta simülasyonu yapılan standart yörüngeye giriş yanaşmasına "Mantra Sürüşü" adı takıldı ve tüm uçuş ekibi için bir sıkıntı halini aldı.

Ama bazen sıkıntı bile tercih edilebilir bir seçenek halini alıyordu. Arkadi eğitim uzmanlarıydı ve ağır sorunlu sürüşler tasarlamaya yönelik öylesine sapıkça bir yeteneği vardı ki sık sık herkesi "öldürüyorlardı." Bu sürüşler tuhaf bir şekilde can sıkıcı deneyimlerdi ve Arkadi'yi kurbanları arasında hiç de popüler kılmıyorlardı. Arkadi sorunlu sürüşleri Mantra

Sürüşleri'yle rasgele karıştırırdı ama ortaya çıkan şey giderek daha da sık bir şekilde sorunlu sürüşlerdi; "Mars'a yaklaşıyorlar" ve kırmızı ışıklar bazen sirenler eşliğinde yanıp sönmeye başlıyordu, işte yine belaya batmışlardı. Bir keresinde, ısı kalkanında geniş bir çatlak açan yaklaşık on beş gram ağırlığında bir kaya parçasıyla çarpıştılar. Sax Russell bir gramdan büyüğüyle çarpışma olasılıklarının her yedi bin yıllık yolculukta bir kez olduğunu hesaplamıştı ama yine de olmuştu, *acil durum*! Bir küçümseme düşüncesine sahipken bile içlerini adrenalin kaplıyor, poyraya koşuyor, EVA giysilerini giyiyor, Mars atmosferine girip cayır cayır yanmadan önce çatlağı kapatmaya koyuluyorlardı; daha yarı yoldayken interkomlarından Arkadi'nin sesi geliyordu: "Yeterince hızlı değil! Hepimiz öldük."

Bu kolaylarındandı. Diğerleri... Örneğin, gemi bir elektronik uçuş sistemiyle yönlendiriliyor, yani pilotlar talimatları, onları istenen sonucu almak için gereken gerçek itişlere çeviren uçuş bilgisayarlarına veriyordu. Böyle olması gerekiyordu, çünkü Mars gibi yerçekimli bir kütleye onların hızında yaklaşırken, kişi hangi ateşlemenin istenen sonucu sağlayacağını sezemez ya da hissedemezdi. Bu yüzden hiçbiri uçağına hâkim gerçek bir pilot olarak uçmuyordu. Buna rağmen, Arkadi sık sık bütün o devasa karmaşıklıktaki sistemi sanki kritik bir noktaya varmışçasına havaya uçuruyordu (Russell'a göre, böyle bir başarısızlığın olma şansı milyarda birdi) ve onların da roketleri, monitörleri, Mars'ın üzerlerine doğru gelen siyah üzerinde turuncu renkli görüntüsünü izleyerek mekanik şekilde denetlemeleri gerekiyordu; ya uzun bir itişle uzayın derinliğine kayarak yavaş yavaş ölecekler ya da kısa bir itişle gezegene çarpıp hemen öleceklerdi, üstelik ikincisi olursa saniyede 120 kilometre hızla akıp giden son çarpışma simülasyonunu sonuna dek seyretmek zorundaydılar.

Ya da mekanik bir arıza olabiliyordu: Ana roketler, denge roketleri, bilgisayar donanımı veya yazılımı, ısı kalkanı

yayılımı; yanaşma sırasında hepsinin kusursuz çalışması gerekiyordu. Ve bu sistemlerin arızası en kolay olabilecek şeydi – Sax'a göre, (diğerleri onun risk ölçme yöntemlerine karşı çıksa da) yaklaşık her on bin yaklaşmada bir kez. Böylece yine işe girişiyorlar, kırmızı ışıklar yeniden yanıp sönüyor, onlar homurdanıyor ve bu yeni mücadeleyi kısmen hoşnutlukla karşılarken bile bir Mantra Sürüşü için yalvarıyorlardı. Bir mekanik arızayla başa çıkabildiklerinde olağanüstü neşeleniyorlardı; haftanın en önemli olayı oluyordu. Bir keresinde John Boone, tek bir ana roket çalışırken, yaklaşım yayının güvenli milisaniyesini olası tek olumlu hızda tutturacak şekilde başarılı bir elle hava freni yapmıştı. Kimse inanamamıştı. Olay bütün akşam yemeği boyunca konuşulurken, "Kör talih," demişti Boone, kocaman sırıtışıyla.

Yine de Arkadi'nin sorunlu sürüşlerinin çoğu, hepsi için ölüm getirecek olan başarısızlıkla sonuçlanıyordu. Simülasyon ya da değil, bu deneyimlerden etkilenmemek ve ardından onları uydurduğu için Arkadi'ye sinirlenmemek güçtü. Bir keresinde, köprüdeki bütün monitörleri, kalkanı yarıp hepsini öldüren küçük bir asteroidin gelişini göstermesinden hemen önce ancak onarabilmişlerdi. Bir başkasında, geminin seyrüsefer ekibinden biri olan Arkadi bir "hata" yaptı ve bilgisayarlara geminin dönüşünü azaltmak yerine artırmalarını emretti. "Yere altı g'yle yapıştık!" diye bağırdı sahte bir alayla ve yarım saat boyunca, her biri yarın ton ağırlık taşırken hatayı düzeltmek üzere sürünmek zorunda kaldılar. Başardıklarında Arkadi yerden sıçrayıp onları iterek kontrol monitöründen uzaklaştırmaya koyuldu. "Ne yaptığını sanıyorsun?" diye bağırdı Maya.

"Delirmiş," dedi Janet.

"Delirmeyi *simüle ediyor*," diye düzeltti Nadya. "Bir yolunu bulmamız lazım–" Arkadi'nin çevresinde dolanarak devam etti, "–köprüde çıldıran biriyle başa çıkmanın bir yolunu bulmalıyız!"

Şüphesiz, doğruydu. Ama olay boyunca Arkadi'nin gözlerinin aklarını görebiliyorlardı, sessizce onlara saldırırken tek bir tanıma belirtisi bile yoktu. Onu dizginlemek için beş kişi gerekti, Janet, Phyllis ve Boyle attığı sert dirsek darbeleriyle berelenmişlerdi.

"Eee?" dedi daha sonraki akşam yemeğinde, dudaklarını sanki bir dudağı kalınlaşıyormuş gibi büküp sırıtarak. "Ya olursa? Burada gerilim altındayız ve yaklaşma en belalısı olacak. Ya biri tırlatırsa?" Russell'a döndü ve sırıtışı büyüdü. "Bunun olasılığı nedir, ha?" Slav kökenli bir Karayipli aksanıyla bir Jamaika şarkısı söylemeye koyuldu: "Basınç kaybı, ah basınç kaybı, ah-ha, basınca boğulacaksınız-ıı-ıız!"

Böylece sorunlu sürüşleri, Marslıların saldırısı ya da Torus H'nin "gemi inşa edilirken yanlışlıkla kullanılan patlamalı civatalar" nedeniyle çözülmesi ya da Phobos'un son anda yörüngesinden çıkması gibilerini bile olabildiğince ciddi ele alarak denemeyi sürdürdüler. Daha inanılmaz senaryolarla uğraşmak bazen bir tür gerçeküstü kara mizah tadı taşıyordu ve Arkadi'nin akşam yemeği sonrası eğlencesi olarak oynattığı bazı videokasetler insanları kahkahadan kırıp geçiriyordu.

Fakat inanılası sorunlu sürüşler... ardı ardına her sabah gelip duruyordu. Ve çözümlere rağmen, çözümlerin peş peşe sıralanmasına rağmen, zaman zaman o görüntü geliyordu – kızıl gezegen üzerlerine saatte 40.000 kilometre gibi akılalmaz bir hızla, ekranı kaplayıncaya dek geliyor, ekran beyazlaşıyor ve üzerinde küçük kara harfler beliriyordu: *Çarpışma.*

Mars'a doğru yavaş fakat sağlam bir rotada, Mars ekliptik düzlemde Yeryüzü'nün yaklaşık kırk beş derece önündeyken, gemi hazır olduğunda iki gezegen gemi için en doğru konumda olduğunda seçilen 11. Tür bir Hohmann Elipsi içinde yol alıyorlardı. Yolculukları süresince Güneş etrafında neredeyse yarım bir tur atacak ve aşağı yukarı üç yüz günde Mars'la buluşacaklardı; Hiroko'nun dediği gibi, rahimde geçirdikleri zamandı bu.

Yuvadaki psikologlar, mevsimlerin geçmesi gibi bazı şeylerin *Ares*'te zamana göre değişmesinin önemli olduğuna karar vermişlerdi. Günlerin ve gecelerin uzunluğu, hava şartları, çevredeki renkler buna uygun olarak değişiyordu. Bazıları yere inişlerinin harman, bazıları da bahar vakti olması gerektiğini düşünüyordu; kısa bir tartışmadan sonra yolcuların kendi oylarıyla yolculuğa baharın ilk günlerinde başlamaya karar verilmişti. Böylece, kış yerine yaz mevsimi boyunca yol alacaklar ve hedeflerine yaklaştıkça geminin renkleri, çok geride bırakmış olacakları açık yeşiller ve tomurcuk pastelleri yerine Mars'ın sonbahar tonlarına dönecekti.

İlk aylarda, sabah işlerini bitirdikten sonra çiftlik ya da köprüden ayrılarak veya Arkadi'nin tamamen sadistçe simülasyonlarından uzaklaşarak bir bahar yürüyüşüne çıkıyorlardı. Duvarlarda soluk yeşil paneller ya da açelyaların, jacarandaların, süs kirazlarının devasa boyutlarda fotoğrafları asılıydı. Büyük çiftlik odalarındaki arpalar ve hardallar canlı sarı renkte taze tomurcuklarıyla parıldıyordu, orman biyomu ve geminin yedi park odası, döngülerinin baharında çalılar ve ağaçlarla kaplıydı. Maya bu rengârenk bahar tomurcuklarına bayılıyordu, sabah çalışmasının ardından egzersiz düzeninden payına düşeni tepelik bir zemine sahip ve insanın bir bölümden diğerini göremeyeceği kadar çok ağaçla kaplı orman biyomunda yürüyerek dolduruyordu. Burada kısacık molalardan birini gerçekleştiren onca insan arasında herkesten çok Frank Chalmers'la karşılaşıyordu. Adam hiç seyretmiyor gibi görünse de baharın örtüsünü sevdiğini söylemişti. Birlikte yürüyor, duruma göre konuşuyor ya da konuşmuyorlardı. Konuşurlarsa da önemli bir şey üzerine olmuyordu bu; Frank yolculuğun liderleri olarak görevleri hakkında konuşmaya pek yanaşmıyordu. Maya, söylemese de bunu garip buluyordu. Belki de adamın bu isteksizliğinin bir sonucu olarak aynı işleri yürütmüyorlardı. Maya'nın konumu pek fazla resmiyet ve hiyerarşi taşımıyordu – kozmonotlar kendi aralarında görece eşitlikçi olmuşlardı hep, Korolyov'dan bu

yana gelenek böyleydi. Amerikan programıysa rütbelerde bile belli olan, daha askeri bir gelenek taşıyordu: Maya yalnızca Rus Grubu Koordinatörü'yken, Frank eskinin donanmalarındaki güçlü anlamıyla Kaptan Chalmers'tı.

Bu otorite her şeyi zorlaştırıyor mu, yoksa kolaylaştırıyor muydu, Chalmers bu konuda hiçbir şey söylemiyordu. Bazen biyom ya da küçük teknik sorunlar veya yuvadan gelen haberler üzerine konuşuyordu ama genellikle sadece onunla yürümek istiyor gibiydi. Sonuç, sık çam, kavak ve huş korulukları arasındaki dar patikalar boyunca ileri geri yapılan sessiz yürüyüşler oluyordu. Sanki eski dostlarmış ya da erkek çok çekingen (veya incelikli) bir tavırla kadına kur yapıyormuşçasına bir yakınlık duygusu doğuyordu.

Bir gün bu konu üzerine düşünürken Maya, *Ares*'i bahar vaktinde yola çıkarmanın bir sorun yaratmış olabileceğini fark etti. Burada iç evrenlerinde, baharda yol alıyorlardı, her şey bereketli ve tomurcuklanmıştı, bol bol ve yeşildi, hava çiçek kokularıyla yüklü ve esintiliydi, günler uzuyor ve ısınıyordu, herkes gömlekleri ve şortları içindeydi, yani sağlıklı yüz hayvan birbirlerine yakın alanlarda yiyor, egzersiz yapıyor, duş alıyor ve uyuyordu. Elbette seks de olmalıydı.

Eh, yeni bir şey değildi bu. Maya da uzayda bir miktar fantastik seks deneyimine sahipti; özellikle de *Novi Mir*'e ikinci çıkışında o, Georgie, Yeli ve İrina, düşlenebilecek –gerçekten çok sayıda vardı– tüm ağırlıksız pozisyonları denediklerinde. Ama şimdi farklıydı. Yaşlanmışlardı, kaderleri birbirlerine bağlıydı: Hiroko'nun başka bağlamlarda sıkça dediği gibi, "Kapalı bir sistemde *her şey* farklıdır." Kardeşçe kalmaları fikri NASA'da yaygındı: NASA'nın derlediği 1348 sayfalık *Mars'a Geçişte İnsan İlişkileri* adlı cildin yalnızca tek sayfası seks konusuna ayrılmıştı; o sayfa da sekse karşıydı. Kitaba göre, kabile içi eşleşmeye karşı duyarlı bir tabusu olan, kabile benzeri bir gruptular. Ruslar buna gürültülü ve neşeli bir kahkaha patlatmışlardı. Amerikalılar gerçekten de pek erdemliydi. "Bir *kabile* değiliz," dedi Arkadi. "*Dünyayız*."

Ve bahar vaktiydi. Gemide, kimi epey teşhirci olan evli çiftler vardı; Torus E'de yüzme havuzu, sauna ve masaj banyosu vardı. Kadınlı erkekli gruplar olduğunda mayolar, yine Amerikalılar yüzünden kullanılıyordu ama mayolar önemli değildi. Doğal olarak olaylar başladı. Nadya ve İvana'dan köpük kubbenin gecenin sessiz saatlerinde buluşmalar için kullanıldığını duymuştu, kozmonot ve astronotların çoğunun ağırlıksız olmaktan hoşnut olduğu anlaşıldı. Parklar ve orman biyomundaki birçok kuytu nokta daha az ağırlıksız deneyimi olanlar için gizlenme yeri oluyordu; parklar insanlara uzaklaşabilecekleri hissi vermek için tasarlanmıştı. Her birinin kendisine ait ses geçirmez bir odası vardı. Eğer bir çift dedikodu ağına yakalanmadan bir ilişki başlatmak isterse bunu gizli tutabilmeleri olasıydı. Maya birinin bilebileceğinden daha çok şeyin olup bittiğine emindi.

Hissedebiliyordu. Başkalarının da hissettiğine kuşku yoktu. Çiftler arasında sessiz konuşmalar, yemek eşlerinde değişiklikler, kısa bakışmalar, küçük gülüşler, geçerken omuzlara ya da dirseklere dokunan eller – ah, evet, bir şeyler oluyordu. Havada bir tür gerilim vardı ama sadece kısmen keyifli bir gerilim. Antarktika'ya has korkular ortaya çıkmıştı; ayrıca, yalnızca az sayıda potansiyel eş vardı, bu da olaylara bir tür sandalye kapmaca havası veriyordu.

Maya için ilave sorunlar da vardı. Rus erkeklerle yatmaktan eskisinden daha fazla sakınıyordu, çünkü bu durumda olay patronla yatmak olacaktı. Kendisi yaptığında nasıl hissettirdiğini bildiği için rahatsız oluyordu. Ayrıca, hiçbirinden... Eh, Arkadi'den etkilenmişti ama ondan hoşlanmıyordu ve adam da ona karşı ilgisiz gibiydi. Yeli'yi önceden tanıyordu, yalnızca arkadaştı, Dimitri'ye aldırmıyordu, Vlad yaşlıydı, Yuri tipi değildi, Alex, Arkadi'nin kuyruğuydu... vesaire vesaire.

Amerikalılara ya da uluslararasılara gelince – şey, bu da başka bir sorundu. Kültürleri melezleştirirsen ortaya ne çıkacağını kim bilebilir ki? Bu yüzden tek başına kaldı. Ama düşünüyordu. Ara sıra, sabah uyanırken ya da egzersiz so-

nunda, kendisini yalnızlık hissi içinde bir yatağın veya duşun kıyısına bırakan bir arzu dalgasının üstünde yüzüyordu.

Böylece, bir sabah geç vakit, özellikle iyice bunaltan ve neredeyse başaracakken çözemedikleri sorunlu bir sürüşün ardından, orman biyomunda Frank Chalmers'la karşılaştı, selamına karşılık verdi, sonra ağaçlar arasında on metre kadar yürüyüp durdular. Kadının üzerinde şort ve daracık, kolsuz bir atlet vardı, ayakları çıplaktı, delirtici simülasyon yüzünden terlemiş ve kızarmıştı. Adamın üzerinde de şort ve tişört vardı, ayakları çıplaktı, çiftlik çalışması yüzünden terlemiş ve kirlenmişti. Birdenbire keskin gülüşünü attı ve kadının koluna iki parmağıyla dokunmak üzere uzandı. "Bugün mutlu görünüyorsun." O çarpıcı gülüşüyle.

Seferin iki yarısının liderleri. Eşittiler. Maya elini onunkine dokunmak üzere kaldırdı ve hepsi bu kadar.

Patikadan ayrılıp bir çamın sıkı karaltısına girdiler. Öpüşmek için durdular; Maya kendisini tuhaf hissetmeyeli uzun zaman olmuştu. Bir köke takıldığında adam bıyık altından güldü ve bu gülüş Maya'yı ürpertti, neredeyse korkuttu. Çam iğnelerinin üzerine oturdular, ağaçlıkta öpüşen öğrenciler gibi yerlerde yuvarlandılar. Maya güldü; hızlı yaklaşımdan, istediği zaman bir adamı yere devirebilmekten hoşlanırdı.

Böylece seviştiler ve tutku bir süre için her şeyi unutturdu. Bittiğinde rahatlamıştı ve keyfin tadını çıkarıyordu. Ama sonra, nasıl olduysa olay biraz garipleşti; ne diyeceğini bilemiyordu. Frank hakkında hâlâ gizli kalan, sanki aşk yaparken bile gizleniyormuş gibi gelen bir şey vardı. Daha da kötüsü, adamın kapalılığının ardında sanki o bir şey kazanmış ve Maya da kaybetmiş gibi bir tür zafer görüntüsü hissetti. Amerikalılardaki o Püriten yan, sanki seks yanlış bir şeymiş, erkeklerin yapmak için kadınları kandırmaları gereken bir şeymiş duygusu. Yüzündeki o gizli budala gülüşten rahatsız olarak kendisini birazcık kapattı Maya. Kazan ve kaybet, ne kadar çocukça.

Yine de, deyim yerindeyse eşbaşkanlardı. Bu yüzden durum sıfır toplam temelinde alınırsa...

Bir süre yeterince samimi bir biçimde konuştular ve hatta ayrılmadan önce yeniden seviştiler. Fakat ilki gibi değildi, Maya kendisini uzaklaşmış hissetmişti. Seksin bu kadar fazlası rasyonel bir çözümlemenin ötesindeydi. Maya her zaman partnerleri için çözümleyemediği ya da dışa vuramadığı şeyler hissederdi. Ve ilk seferin ardından Frank Chalmers'ın yüzüne baktıktan sonra bir şeylerin yolunda olmadığına emindi. Bu onu rahatsız etmişti.

Fakat Maya cana yakındı ve etkilenmişti. Böyle bir anda savunmaya geçmenin yeri değildi, kimse bunu kaldırmazdı. Kalktılar, giyindiler, Torus D'ye dönerek başkalarıyla birlikte aynı masada yemek yediler ve daha da uzak olmanın işte o anda tam bir anlamı oldu. Ama ardından, karşılaşmadan sonraki günlerde Maya onunla yalnız kalmamak için bahaneler uydurarak kendisini kısmen uzak tuttuğunu fark ettiğinde şaşırdı ve bundan hiç hoşlanmadı. Olayı bu kadar da istemiyor değildi ve yaptığı biraz saçmaydı. Böyle hissetmemeyi yeğlerdi ve daha sonra bir iki kez yine yalnız kalmak üzere çıktılar; bir şekilde hata yapmış ya da bir tür kötü ruh halinde olması gerektiğini düşünmesine rağmen işe yaramasını umduğundan, Frank başlattığında onunla yine seviştiler. Fakat yine aynıydı, hep o küçük zafer sırıtışı, şu hiç hoşlanmadığı seni elde ettim saçmalığı, ahlakçı Püriten çifte standart pisliği vardı.

Bu yüzden, tekrar başa dönmemek için ondan daha da kaçındı; çok geçmeden Frank uzaklaşmayı fark etti. Bir öğle sonrasında biyomda gezintiye çıkmayı teklif etti, Maya çok yorgun olduğunu öne sürerek teklifi reddettiğinde Frank'in yüzünden kesik kesik bir şaşkınlık bakışı geçti ve ardından bir maske gibi kaybolup gitti. Maya kötü şeyler hissetti, çünkü bunu kendisine bile açıklayamıyordu.

Böyle anlamsız bir geri çekilmeye zemin hazırlamak için daha sonra, güvenli bir durum olduğu sürece ona dostça ve

rahat davrandı. Bir iki kez dolaylı olarak ilişkilerinin yalnızca bir dostluğun damgası, diğerleriyle de yapmış olduğu bir şey olduğunu ima etti. Bütün bunlar sözcüklerin arasına karıştırılmalıydı, yine de yanlış anlaması olasıydı. O ilk anlama sarsıntısının ardından adam sadece aklı karışmış görünüyordu. Bir defasında, Maya dağılmak üzere olan bir gruptan ayrılırken, kendisine sert bir bakış attığını gördü. Daha sonrasındaysa sadece uzaklık ve kapalılık vardı. Fakat adam hiçbir zaman gerçekten perişan olmamıştı, konu için ısrar etmemiş veya durumu konuşmaya gelmemişti. Fakat bu sorunun ancak bir parçasıydı, değil mi? Adam onunla bu türden bir şey üzerine konuşmak *istiyor* gibi değildi.

Eh, belki onun başka kadınlarla, Amerikalıların bazılarıyla da bir ilişkisi vardı, bunu söylemek zordu. Adam bunu gerçekten de kendisine saklıyordu. Fakat bu... hiç hoş değildi.

Maya ne kadar heyecan verici olursa olsun, yere devirip ayartma işini kaldırmaya karar verdi. Hiroko haklıydı; kapalı bir sistemde her şey farklıydı. Frank için (eğer aldırıyorsa) bu çok kötüydü, çünkü bu açıdan bakıldığında adam Maya'yı eğitmişti. Sonunda bu işi onu rahatlatacak şekilde çözmeye, yani onunla iyi arkadaş olmaya karar verdi. Bunun için öylesine çaba gösterdi ki bir keresinde, neredeyse bir ay sonra, yanlış hesaplamalar yapıp durumu adamın, onu tekrar ayartmaya çalıştığını düşünmesine yol açacak kadar abarttı. Geç vakte dek konuşan bir topluluğun içindeydiler ve adamın yanına oturmuştu, ardından Frank açıkça yanlış izlenime kapıldı, Maya'yla Torus D'den banyolara dek, olayların bu aşamasında yapıldığı türden etkileyici ve kur yapıcı bir biçimde konuşarak yürüdü. Maya kendisine öfkelenmişti; oynaşır gibi görünmek istemiyordu, yine de bu noktada ne yöne giderse gitsin büyük olasılıkla öyle görünecekti. Bu yüzden onunla gitti, sırf daha kolay olduğu için ve bir yanı sevişmek istediği için. Sevişti, kendisine öfkelenerek ve bu olayın olup bitenleri adam için keyifli bir tür anı kılacak son bir armağan olmasına karar vererek. Kendini her zamankinden daha

tutkulu bir halde buldu, gerçekten de adamı hoşnut etmek istiyordu. Ardından, orgazmdan hemen önce adamın yüzüne baktı ve bu, boş bir evin penceresine bakmakla aynı şeydi.

Bu son sefer oldu.

Deltayı değişim kabul edersek hızdaki değişim Δv'dir. Bu, uzayda bir yerden başka bir yere gitmek için gereken hızdaki değişimin miktarıdır – yani, bu hıza erişmek için gereken enerjinin miktarı.

Her şey zaten hareket etmektedir. Fakat Yeryüzü'nün (hareket eden) yüzeyindeki bir şeyi onun çevresinde yörüngeye oturtmak için saniyede minimum on kilometrelik bir Δv gerekir; Yeryüzü'nün yörüngesinden ayrılmak ve Mars'a uçmak içinse saniyede minimum 3.6 kilometrelik bir Δv gerekir; Mars'ın yörüngesine girmek ve üzerine inmek için yaklaşık saniyede bir kilometrelik bir Δv gerektirir. İşin en zor kısmı Yeryüzü'nden ayrılmaktır, çünkü bu, karşılaşılan en derin yerçekimi kuyusudur.

Uzay-zamanın bu dik eğimini tırmanmak devasa bir ataletin yönünü değiştirecek aşırı bir güç gerektirir.

Tarihin de bir ataleti vardır. Uzay-zamanın dört boyutunda, parçacıklar (ya da olaylar) yönlülüklere sahiptir; matematikçiler, bunu göstermeye çabalayarak şemalara "dünya çizgileri" dedikleri bir şeyleri çizerler. İnsani olaylarda, bireysel dünya çizgileri, tarih öncesinin karanlığından kıvrılarak çıkıp zaman içinde uzayarak yoğun bir karmaşa oluşturur: Yeryüzü büyüklüğünde ve Güneş'in çevresinde uzun kıvrımlı bir yörüngede dolanan bir kablo. Bu dolaşık dünya çizgileri kablosu tarihtir. Nerede olduğuna bakılarak nereye gittiği belirlenebilir – basit bir ekstrapolasyon sorunu. Peki tarihten kaçmak için, böyle güçlü bir ataletten kaçmak ve yeni bir yörünge çizmek için ne tür bir Δv gerekir? İşin en zor kısmı Yeryüzü'nü geride bırakmaktır.

2

Ares'in biçimi gerçekliğe bir şekil vermişti; Yeryüzü ve Mars arasındaki boşluk, Maya'ya bağlantı yerlerinden kırk beş derece kıvrılmış uzun bir silindirler dizisi gibi gelmeye başlamıştı. Torus C'nin çevresinde bir koşu parkuru vardı, bir tür engelli koşu, Maya koşarken her bağlantı noktasında yavaşlıyor, iki 22,5 derecelik kıvrımın artan basıncı için bacaklarını geriyor ve ansızın bir sonraki silindiri boydan boya görüyordu. Bir bakıma, daracık bir dünya gibi görünmeye başlamıştı.

Belki de durumu dengelemek için, içerideki insanlar bir şekilde genişlemeye başladılar. Antarktika maskelerinden sıyrılma süreci devam ediyordu, içlerinden birisinin birtakım yeni ve bu nedenle bilinmedik özellikler sergilediği her sefer, bunu fark eden diğer herkesin kendilerini daha da özgür hissetmesini sağladı ve bu duygu başka gizli özelliklerin de açığa çıkmasına yol açtı. Bir pazar sabahı, gemideki Hıristiyanlar, sayıları bir düzine kadardı, köpük kubbede Paskalya Yortusu'nu kutladı. *Ares*'te mevsim yaz ortası olmasına rağmen, geride bırakılmış yuvada nisan ayıydı. Törenin ardından uzun bir kahvaltı için D'deki yemek salonuna indiler, aralarında Yuri, Rya, Edvard ve Mary de vardı. Maya, Frank, John, Arkadi ve Sax bir masada kahve ve çay içiyorlardı. Kendi sohbetleri ve diğer masalardaki konuşmalar yoğun bir şekilde iç içe girmişti, John'un Phyllis Boyle'a, Paskalya törenini yöneten jeoloğa söylediklerini ilk önce sadece Maya ve Frank duydu.

"Evrenin üstün bir varlık olduğu ve bütün enerjisinin bu varlığın düşünceleri olduğu fikrini anlıyorum. Güzel bir görüş. Ama bu İsa hikâyesi..." John başını iki yana salladı.

"Hikâyeyi gerçekten biliyor musun?" diye sordu Phyllis.

"Minnesota'da bir Lüteryen olarak yetiştirildim," dedi John. "Konfirmasyon sınıfındaydım, bir yığın şeyi içime tıktılar."

Adamın bu türden tartışmalara girmekten kaçınmasının nedeninin büyük olasılıkla bu olduğunu düşündü Maya. Yüzünde Maya'nın daha önce asla görmediği sıkıntılı bir ifade taşıyordu ve Maya konuşulanlara ani bir ilgi duyarak hafifçe öne doğru eğildi. Frank'e bir göz attı; bir düşteymişçesine kahvesinin içine bakıyordu ama onun da dinlediğine emindi.

John dedi ki: "İnciller'in olaydan uzun yıllar sonra, İsa'yla hiç karşılaşmamış kişiler tarafından yazıldığını biliyor olmalısınız. Ve üçüncü yüzyılda politik bir eylemle Kitabı Mukaddes'ten çıkarılmış, farklı bir İsa sergileyen başka İnciller'in olduğunu da. Yani İsa gerçekten de bir tür edebi figürdür, politik bir kavram. Adamın kendisine dair hiçbir şey bilmiyoruz."

Phyllis başını iki yana salladı. "Bu doğru değil."

"Ama öyle," diye karşı çıktı John. Sax ve Arkadi yan masadan kafalarını kaldırıp baktılar. "Bak, bütün bu mevzuya ait her şeyin bir geçmişi var. Tektanrıcılık erken çoban toplumlarında görülen bir inanç sistemidir. Koyun çobanlığına ne kadar çok bağlandılarsa, çoban bir tanrıya karşı inançları da o kadar çok olmuştur. Birebir bağlantı kurabilir, şemalar çizip görebilirsin. Tanrı daima erkektir, çünkü bu toplumlar ataerkildi. Bütün bunları, nasıl ortaya çıktığını, hangi ihtiyacı karşıladığını kusursuz bir şekilde açıklayan bir din sosyolojisi – bir tür arkeoloji, antropoloji bile var."

Phyllis bunu küçük bir gülümsemeyle karşıladı. "Ne diyeceğimi bilemiyorum, John. Her şeye rağmen, bu bir tarih meselesi değil. İnanç meselesi."

"İsa'nın mucizelerine inanıyor musun?"

"Mucizelerin bir önemi yok. Kilisenin ya da öğretisinin bir önemi yok. Önemli olan İsa'nın kendisidir."

"Ama o sadece edebi bir kavram," diye ısrarla yineledi John. "Sherlock Holmes ya da Yalnız Kovboy gibi bir şey. Üstelik mucizelerle ilgili soruma yanıt vermedin."

Phyllis omuz silkti. "Evrenin varlığını bir mucize olarak karşılıyorum. Evreni ve içindeki her şeyi. Bunu reddedebilir misin?"

"Elbette," dedi John. "Evren neyse odur. Bana göre bir mucize, bilinen bir fizik yasasını açıkça bozan bir olaydır."

"Başka gezegenlere yolculuk gibi mi?"

"Hayır. Ölüyü diriltmek gibi."

"Doktorlar bunu her gün yapıyor."

"Doktorlar bunu asla yapmadı."

Phyllis şaşırmış görünüyordu. "Ne diyeceğimi bilemiyorum, John. Bir bakıma şaşırdım diyebilirim. Biz her şeyi bilmiyoruz, bilir gibi davranmamız kibirlilik olur. Yaratılış gizemlidir. Ona 'büyük patlama' gibi bir ad vermek, sonra da bunu bir açıklama saymak – çarpık bir mantık bu, çarpık bir düşünüş. Sizin rasyonel bilimsel düşüncenizin dışında devasa bir bilinç alanı var, bilimden daha önemli bir alan. Tanrı'ya inanç da bunun bir parçasıdır. Ve sanırım buna ya sahip ya da değilsindir." Ayağa kalktı. "Umarım olursun." Odadan çıkıp gitti.

Bir sessizliğin ardından John iç çekti. "Üzgünüm millet. Bazen böyle oluyorum."

"Ne zaman biliminsanları Hıristiyan olduklarını söylese," dedi Sax, "bunu estetik bir bildirim olarak görüyorum."

"Öyle-düşünmek-hoş-olmaz-mıydı kilisesi," dedi Frank, hâlâ bardağına bakıyordu.

"Hayatın, eski kuşakların sahip olduğu ruhsal bir boyutunu kaybettiğimizi düşünüyorlar ve onu aynı yöntemlerle elde etmeye çabalıyorlar," dedi Sax. Sorun sanki tanımlanabilmekten uzakmış gibi, kendine has baykuş tarzıyla gözlerini kırpıştırdı.

"Fakat bu bir yığın saçmalığı peşinden getiriyor!" dedi John.

"Senin sadece inancın yok," diye kışkırttı Frank.

John aldırmadı. "Laboratuvardakiler olabildiğince kalın kafalı – Phyllis'i meslektaşlarının verilerinden çıkardıkları sonuçları elerken görmeniz gerek! Sonra ansızın her türden tartışmacı hileyi, oyalamayı, kıyaslamayı, bulanık düşünceleri kullanmaya başlıyorlar. Sanki tamamen başka kişilermiş gibi."

"Senin sadece inancın yok!" diye yineledi Frank.

"Şey, umarım hiç olmaz! Kafana çekiç yemek gibi bir şey!"

John kalkıp tepsisini mutfağa götürdü. Diğerleri sessizce birbirlerine baktı. Gerçekten de kötü bir konfirmasyon sınıfı deneyimi geçirmiş olmalı, diye düşündü Maya. Belli ki aralarında kimse uysal kahramanlarının bu yönü hakkında ondan daha çok şey bilmiyordu. Bir sonraki seferde ona ya da bir başkasına dair, kimbilir başka neler öğreneceklerdi?

John ile Phyllis arasındaki tartışma ekip içinde yayıldı. Maya olayı kimin anlattığına emin değildi – ne John ne de Phyllis konu hakkında konuşmaya meyilli görünmüyordu. Sonra Frank'i Hiroko'nun yanında, gülerek kadına bir şeyler anlatırken gördü. Yanlarından geçerken Hiroko'nun, "Kabul etmelisin ki Phyllis o konuda haklı, şeylerin nedenini hiç anlamıyoruz," dediğini duydu.

Frank'ti demek. Phyllis ile John arasında bir anlaşmazlık örüyordu. Üstelik (işin önemli yanı) Hıristiyanlık Amerika'da ve başka yerlerde hâlâ etkin bir güçtü. Eğer geride bırakılmış yuvaya John Boone'un Hıristiyanlık karşıtı olduğu haberi ulaşırsa, sorun çıkarabilirdi. Bu da Frank için pek kötü bir şey değildi. Yeryüzü'nde hepsi medyaya çıkıyordu fakat bazı haber ve yayınları seyrettiğinizde içlerinden bir bölümünün daha çok çıktığı anlaşılıyordu; bu da onları daha güçlü gösteriyor ve böyle göründükleri için destek alarak daha da güçleniyorlardı. Bu grubun arasında Vlad ve Ursula (olasılıkla artık arkadaştan öteydiler), Frank, Sax –hepsi de seçilmeden

önce ünlü olanlar– vardı ama hiçbiri John kadar ünlü değildi. Yani içlerinden birine Yeryüzü'nün gösterdiği saygı azalacak olsa bu onun *Ares*'teki konumunu da hemen etkilerdi. Bu herhalde Frank'in çalışma ilkesi gibiydi.

Hiçbir çıkışı, hatta balkonu bile olmayan bir otelin içine hapsolmuş gibilerdi. Otel yaşantısının bunaltısı artıyordu; dört uzun aydır içerideydiler ve henüz yolculuklarının yarısında bile değillerdi. Özenle tasarlanmış fiziksel çevreleri ya da günlük işlerinin hiçbiri yolculuğu hızlandırmıyordu.

Sonra bir sabah, birkaç ekranda kırmızı ışıkların tümü birden yandığında, ikinci uçuş ekibi Arkadi'nin sorunlu sürüşlerinden biriyle uğraşıyordu.

"Güneş izleme aracı bir güneş püskürmesi saptadı," dedi Rya.

Arkadi hızla ayağa kalktı. "Ben değilim!" diye bağırdı ve en yakındaki ekrana eğildi. Başını kaldırdı, meslektaşlarının şüpheli bakışlarıyla karşılaşınca sırıttı. "Üzgünüm dostlar. Bu gerçek bir sorun."

Houston'dan gelen bir acil durum mesajı Arkadi'yi onayladı. Bunları da uydurmuş olabilirdi fakat adam en yakın acil durum merdivenine doğru koşuyordu ve yapılacak başka bir şey yoktu; sahte ya da gerçek, onu izlemek zorundaydılar.

Aslında büyük bir güneş püskürmesi daha önce birçok kez simülasyonunu yaptıkları bir olaydı. Herkesin, bir kısmını çok kısa süre içinde yerine getirmek zorunda olduğu görevleri vardı, bu yüzden torusların içinde şanslarına lanet ederek ve birbirlerine engel olmamaya çalışarak koşturdular. Kapakları kapatmak karmaşık ve pek de otomatik bir işlem olmadığı için yapılacak bir sürü şey vardı. Bitki tepsilerini bitki barınaklarına tıkıştırırken Janet bağırdı. "Bu Arkadi'nin testlerinden biri mi?"

"Olmadığını söylüyor!"

"Kahretsin."

Yeryüzü'nü, özellikle bu türden bir püskürmeyle karşılaş-

ma şansını azaltmak üzere, on bir yıllık güneş lekesi döngüsünün alt noktasında terk etmişlerdi. Ama yine de işte buradaydı. İlk radyasyon dalgası onlara ulaşmadan önce yarım saatleri ve asıl kötü kısmı onu izlemeden önce de yaklaşık bir saatleri vardı.

Uzayda acil durumlar bir patlama kadar açık ya da bir denklem kadar soyut olabilir fakat onların açıklıklarının ne denli tehlikeli olduklarıyla hiçbir ilgisi yoktur. Ekibin duyuları onlara yaklaşan atomaltı rüzgârı asla algılamayacaktı ama yine de olabilecek en kötü şeylerden biriydi bu. Hepsi bunu biliyordu. Torusların içinde kapıları kapatma işinde paylarına düşeni yapmak için koşturdular – bitkiler örtülmeli ya da korumalı alanlara taşınmalıydı, tavuklar, domuzlar, cüce inekler, kuşlar ve hayvanların geri kalanı küçük barınaklarına sürülmeli, tohumlar ve donmuş embriyonlar toplanıp kaldırılmalı, duyarlı elektronik parçalar kutulanmalı veya başka bir yere götürülmeliydi. Bütün bu yüksek hız gerektiren görevlerini bitirince, ellerinden geldiğince hızlı davranarak merkez şafta girmek için acil durum merdivenine ulaşmalı ve ardından merkez şaft tüpünden aşağı doğru uçarak tüpün hemen kıç tarafındaki fırtına barınağına girmeliydiler.

Hiroko ve onun biyosfer ekibi, ilk alarmdan tam yirmi yedi dakika sonra gümbürtüyle gelen son kişilerdi. Ağırlıksız uzaya kıpkırmızı ve soluk soluğa daldılar. "Daha başlamadı mı?"

"Daha değil."

Cırtcırtlı bir raftan kişisel dozmetrelerini kaparak giysilerine iliştirdiler. Ekibin geri kalanı, soluk soluğa, zedelenmeler ve birkaç incinmeyle birlikte yarısilindirik odaya çoktan yüzmüştü. Maya ekibin sayılmasını emretti, yüz kişilik ekibin hiç kayıp vermeden odaya ulaştığını duymak rahatlatıcıydı.

Oda çok kalabalık görünüyordu. Yüz kişinin hepsini tek bir yere haftalardır toplamamışlardı ve en büyük oda bile yeterince büyük görünmüyordu. Bu oda poyra şaftının tam or-

tasındaki bir tankı kaplıyordu. Onlarınkini çevreleyen dört tank suyla doluydu ve içinde oldukları tank, bir parçası odayı diğer parçası ağır metallerle dolu bir başka yarısilindiri oluşturmak üzere boylamasına ikiye bölünmüştü. Bu yarısilindirin yassı yanı "zemin"leriydi ve tankın içine dairesel rayların üzerine konularak yerleştirilmişti, geminin eksenel dönüşünü tam olarak karşılayacak şekilde tersine dönüyor ve tüpü ekiple Güneş arasında tutuyordu.

Böylece, tankın eğimli çatısı üzerlerinde her zamanki gibi dakikada dört devirle dönerken, dönmeyen bir uzayda yüzdüler. İlginç bir manzaraydı ve bu görüntü ağırlıksızlıkla birlikte bazılarında deniz tutmasına benzer bir etki yapmaya başladı. Bu talihsizler barınağın tuvaletlerin bulunduğu dip bölümüne geçirildi ve onlara görsel olarak yardım etmek için herkes kendisini yere sabitledi. Böylece çoğunlukla ağır metallerin dağıttığı gama ışınlarından oluşan radyasyon bacaklarının arasından geçiyordu. Maya dizlerini bitiştirmek arzusuna kapıldı. İnsanlar havada yüzüyor ya da zeminde yürümek için cırtcırtlı ayakkabılarını giyiyorlardı. Sezgisel olarak kapı komşularını, çalışma eşlerini, arkadaşlarını bularak kısık sesli sohbetlere girişmişlerdi. Konuşmalar, sanki bir davette ordövrlerin bozuk olduğunu söylermişçesine kontrollüydü.

John Boone *cırtcırtlayarak* odanın ucundaki bilgisayar terminallerine, Arkadi ve Alex'in gemiyi izledikleri yere ilerledi. Bir talimat girdi ve dış radyasyon verisi odanın en büyük ekranında belirdi. "Bakalım gemiye ne kadar vuruyor," dedi keyifle.

Homurtular yükseldi. "Zorunlu muyuz?" dedi Ursula.

"Bilmemizde sakınca yok," dedi John. "Kalkanın nasıl çalıştığını da görmek istiyorum. *Paslı Kartal*'daki kalkan sadece dişçide taktığınız önlük kadar güçlüydü."

Maya gülümsedi. Bu bir hatırlatmaydı, John'un nadiren yaptığı, diğerlerinden çok daha fazla –hayatı boyunca yaklaşık 160 rem– radyasyona maruz kalmış birisinin soruyu

yanıtlamak için yaptığı bir hatırlatma. Yeryüzü'nde insan her yıl beşte bir *roentgen equivalent man*[rem] ve Yeryüzü yörüngesinde, yani hâlâ Dünya'nın magnetosferinin koruması içindeyken yaklaşık otuz beş rem alırdı. Yani John çok daha fazlasını almıştı ve bu da bir biçimde, eğer isterse dış veriyi ekrana getirme hakkını ona veriyordu.

İlgilenenler –yaklaşık altmış kişi– ekrana bakmak için adamın arkasında toplandı. Geri kalanlarsa bulantısı olanlarla birlikte, ne kadar radyasyon aldıklarını öğrenmek istemeyen bir grup olarak tankın diğer ucunda toplandı. Sadece düşüncesi bile bazılarını zıvanadan çıkarmaya yetiyordu.

Derken püskürme tam güçle çarptı. Dış radyasyon sayımı güneş rüzgârının bilinen düzeyinin epey üstüne çıktı ve ardından ani bir dalgayla kayboldu. Birkaç gözlemciden aynı anda bırakılan solukların sesi geldi ve bazı sarsılmış haykırışlar yükseldi.

"Kalkanın ne kadarını durdurduğuna bakın," dedi John, gömleğine iliştirilmiş dozmetreye bakarak. "Hâlâ sadece sıfır nokta üç remdeyim."

Bu dişçilerin birkaç yaşam boyu aldığı X-ışınına denkti elbette ama fırtına kalkanının dışındaki radyasyon çoktan 70 remdeydi ve ölümcül bir doza doğru hızla ilerliyordu, yani çok hafif atlatıyorlardı. Yine de geminin geri kalanından geçen radyasyon miktarı vardı! Milyarlarca parçacık gemiyi dövüyor, arasına sıkıştıkları su ve metal atomlarıyla çarpışıyordu; yüz milyonlarcası önce bu atomların, sonra bedenlerinindeki atomların arasından uçuyor, sanki hayaletlermişçesine hiçbir şeye dokunmuyordu. Buna rağmen, binlercesi etlerin ve kemiklerin atomlarına çarpmaktaydı. Bu çarpışmaların çoğu zararsızdı – ama bütün bu binlercenin içinde bir iki (ya da üç?) tanesinin bir kromozom dizisinin darbe alarak yanlış yola sapma olasılığı vardı: İşte bu yeterdi. Kişinin kitabında sırf o tashihle başlamış bir tümör başlangıcı. Yıllar sonra, kurbanın DNA'sı şans eseri kendini onarmadıkça, yaşamın az çok kaçınılmaz bir parçası olan tümör gelişi-

mi etkisini gösterecek ve içeride Başka Bir Şey'in tomurcuğu belirecekti: Kanser. Büyük olasılıkla lösemi ve çok, çok daha büyük bir olasılıkla ölüm.

Bu yüzden rakamları mutsuz bir ruh haliyle değerlendirmemek zordu. 1,4658 rem, 1,7861, 1,9004. "Bir odometre gibi," dedi Boone sakince dozmetresine bakarken. İki eliyle bir rayı tutuyor ve kendisini ileri geri, izometrik alıştırmalar yaparcasına çekip itiyordu. Frank bunu görüp seslendi, "John, ne halt yiyorsun?"

"Düzenbazlık," dedi John. Frank'in kaş çatışına gülümsedi. "Bilirsin – kıpırdayan hedef!"

İnsanlar gülüştü. Ekranlarda ve çizelgelerde ayrıntılarıyla sergilenen tehlikenin büyüklüğü yüzünden kendilerini daha az korunmasız hissetmeye başlıyorlardı. Bu mantıksızdı fakat adlandırma her insanı bir tür biliminsanı haline getirebilecek bir güçtü. Onlar, aralarında böyle bir fırtına olasılığını kabul ederek eğitim görmüş astronotların da bulunduğu uzmanlardı. Bütün bu zihinsel alışkanlıklar düşüncelerini oymaya başladı ve olayın şoku bir parça geriledi. Onunla anlaşmaya başlıyorlardı.

Arkadi bir terminale gidip Beethoven'in *Pastoral Senfoni*'sinin, köy dansının bir fırtınayla kesildiği üçüncü kısmını seçerek tuşladı. Sesi açtı ve uzun yarısilindirin içinde, birdenbire üzerlerine esen sessiz rüzgârın kamçılayışını kusursuzca dile getirir görünen Beethoven'in şiddetli fırtınasının yoğunluğuna kulak kesilerek süzülmeye koyuldular. Tam da böyle olmalıydı! Çılgın boralar gibi bağrışan yaylılar ve nefesliler denetimden çıkmışlardı ama yine de çok güzel bir melodiydi – Maya'nın omurgasından aşağı bir ürperti geçti. Daha önce bu çok bilinen eseri hiç bu kadar içten dinlememişti, içinden gelen disk jokeyliğin etkisiyle heyecandan parıldayan ve rüzgârdaki kırmızı bir topak gibi dans eden Arkadi'ye hayranlıkla (bir parça da korkuyla) baktı. Senfoninin fırtınası doruğa ulaştığında, radyasyon sayımının da yükselmediğine inanmak güçtü; sanki müziksel fırtına dinmeye başladığında, onların-

ki de bitmiş olacaktı. Gökgürültüsü homurdandı, son boralar ıslık çalarak esti. Korno durgun bir *her şey sona erdi*yi üfledi.

İnsanlar başka şeyler hakkında, günün sert bir şekilde kesilen çeşitli işleri ya da diğer meseleleri hakkında tartışma fırsatını kaçırmayarak konuşmaya koyuldu. Yaklaşık yarım saat sonra, bu konuşmalardan biri daha sesli olmaya başlamıştı. Maya nasıl başladığını duymamıştı fakat Arkadi birdenbire yüksek sesle ve İngilizce konuşmaya başlamıştı, "Geride bırakılmış Yeryüzü'nde bizim için yapılmış planlara aldırmamız gerektiğini hiç düşünmüyorum!"

Diğer konuşmalar sessizleşti ve insanlar ona döndü. Havaya sıçramıştı ve bölmenin dönen çatısı altında, hepsini gözleyip konuşan delirmiş bir ruh gibi süzülüyordu.

"Bence yeni planlar yapmalıyız," dedi. "Bence onları şu an yapıyor olmalıydık. Her şey, kendi düşüncelerimizi belirterek en başından itibaren yeniden tasarlanmalı. Bu her şeyi kapsamalı, inşa edeceğimiz ilk barınakları bile."

"Niye ki?" diye sordu Maya, onun büyüklenerek konuşmasından sıkılarak. "İyi tasarımlar onlar." Kışkırtıcıydı gerçekten; Arkadi sık sık sahnenin ortasına geçiyordu ve insanlar Maya'ya, Arkadi'den sanki daima o sorumluymuş gibi, kendilerini rahatsız etmesini engellemek onun işiymiş gibi bakıyorlardı.

"Binalar bir toplumun modelidir," dedi Arkadi.

"Onlar odalardır," diye belirtti Sax Russell.

"Ama odalar içlerindeki sosyal örgütlenmeyi şekillendirir." Arkadi bakışıyla insanları tartışmaya çekerek çevresine bakındı. "Bir binanın düzenlenişi, tasarımcının içeride neler olacağına dair ne düşündüğünü gösterir. Yolculuğumuzun başlangıcında, Amerikalılar ve Ruslar Torus D ve B'ye ayrılmışken bunu gördük. Yani iki ayrı varlık olarak kalmamız gerekiyordu. Mars'ta da aynısı olacak. Binalar değerleri dışavurur, bir tür gramerleri vardır ve odalar da cümlelerdir. Washington ya da Moskova'dakilerin yaşamımı nasıl yaşayacağımı söylemesini istemiyorum, bundan bıktım."

"İlk barınakların tasarımının neyinden hoşlanmadın?" diye sordu John, ilgilenmiş görünüyordu.

"Dikdörtgenler," dedi Arkadi. Gülüşmeler oldu ama o ısrar etti: "Dikdörtgen, geleneksel şekil! Çalışma uzamı yaşam alanlarından, sanki iş yaşamın bir parçası değilmişçesine ayrılmış. Yaşam alanları da çoğunlukla liderlere daha geniş yer ayrılmasıyla hiyerarşileri belli olan özel odalarla kaplı."

"Bu onların çalışmasını kolaylaştırmak için değil mi?" dedi Sax.

"Hayır. Gerçekten gerekli değil. Bu bir prestij meselesi. Amerikan iş kafasının çok geleneksel bir örneği, bir bakıma."

Bir homurtu yükseldi ve Phyllis şöyle dedi: "Politik olmamız gerekiyor mu Arkadi?"

Sözcüğün anılmasıyla birlikte dinleyici bulutu dağılmaya başladı. Mary Dunkel ve başka birkaç çift kalabalığı yarıp odanın öteki ucuna yöneldi.

"Her şey politiktir," dedi Arkadi arkalarından. "Hepsinden çok da bizim şu yolculuğumuz. Yeni bir toplum kuruyoruz, bu nasıl politik olmaz?"

"Burası bilimsel bir istasyon," dedi Sax. "Buraya politika bulaşmasına hiç de gerek yok."

"Ben en son oradayken kesinlikle bulaşmamıştı," dedi John, Arkadi'ye düşünceli biçimde bakarak.

"Bulaşmıştı," dedi Arkadi, "ama daha basitçe. Siz tamamı Amerikalılardan oluşan bir ekiptiniz ve geçici bir görevdeydiniz, üstleriniz ne söylediyse onu yapıyordunuz. Ama şimdi biz, kalıcı bir koloni kuracak uluslararası bir ekibiz. Durum tamamen farklı."

İnsanlar söylenenleri daha iyi duymak için yavaşça havada süzülüyorlardı. "Benim politikaya hiç ilgim yok," dedi Rya Jimenez, Mary Dunkel odanın diğer ucundan onayladı: "Burada uzak durmak istediğim birkaç şeyden biri bu!"

Birkaç Rus aynı anda yanıtladı. "Bu da politik bir konum!" ve benzeri sözler yükseldi. "Siz Amerikalılar politikayı ve ta-

rihi sona erdirmek istersiniz ki egemen olduğunuz bir dünyada olun!" diye ani bir çıkış yaptı Alex.

Birkaç Amerikalı karşı çıkmaya çabaladı ama Alex bastırdı. "Bu doğru! Son otuz yılda bütün dünya değişti, her ülke, Amerika dışında her ülke sorunlarını çözmek için büyük değişiklikler yapmaya uğraşıyor. Dünyanın en geri kafalı ülkesi oldunuz."

"Değişen ülkeler buna zorunluydu, çünkü katı ve neredeyse işlemez haldeydiler. Birleşik Devletler'in sisteminde zaten bir esneklik vardı, bu yüzden çok güçlü biçimde değişmesi gerekmedi. Amerikan tarzı üstün, çünkü daha düzgün. Mühendisliği daha iyi," dedi Sax.

Bu benzetme Alex'i duraksattı ve o bunu düşünürken Arkadi'yi büyük ilgiyle izleyen John Boone sordu: "Barınaklar konusuna dönersek. Onları nasıl daha farklı yapardın?"

"Emin değilim – üzerine kuracağımız bölgeyi görmeliyiz, içinde yürümeli, bu konu hakkında konuşmalıyız," dedi Arkadi. "Anlıyorsunuz ya, benim önerdiğim şey bir süreç. Fakat genelde çalışma alanıyla yaşam ortamının kullanışlı olduğu kadar iç içe geçmesi gerektiğini düşünüyorum. İşimiz geçinmemizi sağlamaktan öte bir şey olacak – sanatımız ve tüm yaşamımız olacak. Onu birbirimize vereceğiz ama onu satın almayacağız. Ayrıca hiçbir hiyerarşi belirtisi olmayacak. Şu anki liderlik sistemine bile inanmıyorum." Maya'yı başıyla kibarca selamladı. "Hepimiz artık eşit sorumluluktayız ve binalarımız da bunu gösterecek. Bir daire en iyisi – inşa açısından güç fakat ısı koruması açısından anlamlı. Bir jeodezik kubbe kabul edilebilir; inşası kolay ve eşitliğimizi sergiler. İçerisine gelince, belki oldukça açık. Herkesin odası olacak elbette ama bunlar küçük olmalı. Kenarlara yerleşmiş olabilir ve daha büyük toplumsal mekânlara bakarlar." Bir terminalin faresini kapıp ekrana çizmeye koyuldu. "İşte. 'Herkes eşit' diyecek olan mimari gramer bu. Ee?"

"Elimizde zaten bir sürü prefabrik ünite var," dedi John. "Onların bu duruma uyarlanabileceklerini pek sanmam."

"Yapmak istersek yaparız."

"Ama gerçekten gerekli mi? Yani, bir eşitler takımı olduğumuz zaten belli."

"Belli mi?" dedi Arkadi sertçe, etrafına bakınarak. "Eğer Frank ve Maya bir şey yapmamızı söylerse buna aldırmamakta serbest miyiz? Eğer Houston ya da Baykonur bir şey yapmamızı söylerse buna aldırmamakta serbest miyiz?"

"Sanırım," diye uysalca yanıtladı John.

Bu söz yüzünden Frank'ten keskin bir bakış aldı. Konuşma, bir sürü insanın söyleyecek şeyi olduğu için birkaç tartışmaya bölünmeye başlamıştı fakat Arkadi bir kez daha hepsinden baskın çıktı:

"Buraya hükümetlerimiz tarafından gönderildik ve hükümetlerimizin hepsi kusurlu, büyük bölümü hastalıklı bir şekilde bozulmuş. Bu yüzden tarihimiz öylesine kanlı bir karmaşa. Artık bir başımızayız ve en azından benim, sırf geleneksel düşünme yüzünden Yeryüzü'nün hatalarını yinelemeye niyetim yok. Biz ilk Marslı kolonicileriz! Bizler *bilimin-sanıyız*! Yeni şeyler düşünmek ve onları yeni kılmak bizim *işimiz*!"

Eskisinden de gürültülü tartışmalar patlak verdi. Maya uzaklaşırken, insanların nasıl da öfkelendiğini görmekten dehşete kapılarak içinden Arkadi'ye lanetler okudu. John Boone'un sırıttığını gördü. Boone yerden Arkadi'ye doğru havalandı, ona çarparak durdu ve ardından ikisini de havada, acaip bir tür dansla sallayacak bir biçimde Arkadi'nin elini sıktı. Bu destek hareketi insanları bir kez daha hemen düşüncelere boğmuştu, Maya bunu insanların şaşkın yüzlerinden okuyabiliyordu; John ününün yanı sıra ılımlı ve uysal olarak tanınırdı, eğer o Arkadi'nin fikirlerini onaylıyorsa konu başka demekti.

"Kahretsin, Ark," dedi John. "Önce şu delice sorunlu sürüşler ve şimdi de bu – manyak herifin tekisin, gerçekten! Nasıl oldu da seni bu gemiye almalarını sağladın bu arada?"

Tam da benim sorum, diye düşündü Maya.

"Yalan söyledim," dedi Arkadi.

Herkes kahkahalarla güldü. Frank bile şaşırmış görünüyordu. "Ama gerçekten yalan söyledim!" diye bağırdı Arkadi, kızıl sakalını koca bir altüst edici sırıtış kaplarken. "Başka nasıl gelecektim buraya? Mars'a ne istiyorsam onu yapmak için gitmek istiyorum oysa seçim komitesi insanların gidip ne söylendiyse onu yapmasını istiyordu. Bunu biliyorsunuz!" Parmağıyla onları göstererek bağırdı. "Hepiniz yalan söylediniz, bunu biliyorsunuz!"

Frank her zamankinden daha güçlü kahkahalarla gülüyordu. Sax tanıdık Buster Keaton tavrını takındı, parmağını kaldırdı, "Gözden Geçirilmiş Minnesota Çok Aşamalı Kişilik Envanteri," dedi ve hepsinden büyük bir kahkaha koptu. Hepsinin bu sınavı geçmesi gerekmişti; uzmanlarca beğenilen, dünyanın en yaygın psikolojik testiydi. Teste girenler buradaki 556 ifadeyi kabul ediyor ya da etmiyor ve yanıtlardan bir profil çıkarılıyordu; ama yanıtların ne anlama gel-

diğine dair yargılar, 1930'ların 2600 beyaz, evli ve orta sınıf Minnesota çiftçisinden oluşan bir örnek grubun daha önceki yanıtları üzerine temellendirilmişti. Kısmi değişikliklere rağmen, o ilk test grubunun doğasının yarattığı kalıcı önyargı teste derinden kök salmıştı – en azından bazıları böyle düşünüyordu. "Minnesota!" diye bağırdı Arkadi, gözlerini yuvarlayarak. "Çiftçiler! Minnesotalı çiftçiler! Artık açıklıyorum, her soruda yalan söyledim! Gerçekten hissettiklerimin *tam tersini* söyledim, normal olarak hesaplanmamı sağlayan şey de bu oldu!"

Açıklamayı çılgın alkışlar selamladı. "Kahretsin," dedi John, "Ben de Minnesotalıyım ve benim de yalan söylemem gerekti."

Yine alkışlar. Maya, Frank'in gülmekten kıpkırmızı olduğunu, konuşamadığını, ellerini karnına bastırdığını, başını sallayarak söylenenleri onayladığını, kıkırdadığını ve kendisini durduramadığını gördü. Onu hiç böyle gülerken görmemişti.

"Sana test yalan söyletti," dedi Sax.

"Ne, ya sana?" diye sordu Arkadi. "Yalan söylemedin mi?"

"Şey, hayır," dedi Sax, sanki konu aklına hiç gelmemişçesine. "Bütün sorulara doğru yanıt verdim."

Daha da çok güldüler. Sax tepkilerinden ürkmüş göründü ama bu onu sadece daha gülünç kıldı.

Birisi bağırdı, "Ne dersin Michel? Sen ne halt karıştırdın?"

Michel Duval ellerini iki yana açtı. "GGMÇAKE'nin inceliğini hafife alıyor olabilirsiniz. Ne kadar dürüst olduğunuzu ölçen sorular var."

Bu sözle birlikte üzerine bir sorular yağmuru yağdı, yöntembilimsel bir engizisyon. Denetimleri neydi? Testçiler kuramlarını nasıl yanlışlanabilir yapıyordu? Nasıl yineliyorlardı? Verinin alternatif açıklamalarını nasıl eliyorlardı? Ne demekse artık, sözcüğün herhangi bir anlamıyla bilimsel olduklarını nasıl öne sürebilirlerdi? Belli ki çoğu psikolojiyi sahte bir bilim sayıyordu ve çoğunun gemiye binmek adına içinden atlamak zorunda oldukları çemberlere karşı kayda değer bir küskünlükleri vardı. Çekişme yıllarının bedelini ödemişlerdi. Ortak duyguların keşfedilmesi dipsiz konuşmalara yol açmıştı. Arkadi'nin politik konuşmasının yarattığı gerilim kaybolmuştu.

Belki de, diye düşündü Maya, Arkadi birinin gerilimini diğeriyle söndürmüştü. Eğer öyleyse zekice yapılmıştı ve Arkadi zeki bir adamdı. Yeniden düşündü. Aslında konuyu değiştiren John Boone olmuştu. Sonuçta tavana uçmuş, Arkadi'nin yardımına gelmiş ve Arkadi fırsattan yararlanmıştı. İkisi de zeki adamlardı. Bir tür ittifak içinde olmaları mümkündü. Biri Amerikalı, biri Rus bir tür alternatif liderlik oluşturuyorlardı belki de. Bu konu hakkında bir şeyler yapmak gerekecekti.

"Hepimizin kendisini yalancı saymasının kötü bir işaret olduğunu düşünüyor musun?" diye Michel'e sordu Maya.

Michel omuzlarını silkti. "Bunu konuşmamız sağlıklı oldu. Şimdi birbirimize düşündüğümüzden daha çok ben-

zediğimizi fark ediyoruz. Kimsenin gemiye binmek için sıradışı biçimde samimiyetsiz olduğunu hissetmesi gerekmiyor."

"Ya sen?" diye sordu Arkadi. "Kendini çok rasyonel ve dengeli bir psikolog olarak mı tanıttın, tanıyıp sevdiğimiz bu tuhaf düşünceyi saklayarak?"

Michel gülümsedi. "Tuhaf düşünce uzmanı sensin Arkadi."

Birden, hâlâ ekranları seyreden birkaç kişi seslendi. Radyasyon sayımı düşmeye başlamıştı. Bir süre sonra normalin çok az üstüne kadar düşmüştü.

Biri *Pastoral*'ı korno anına döndürdü. Senfoninin son kısmı, "Fırtınadan Sonra Mutlu ve Müteşekkir Hisler" hoparlör sisteminden fışkırdı ve barınaktan çıkıp, bir esintiye takılmış karahindiba tohumları gibi gemiye dağılırlarken, bu eski, güzel halk melodisi, kendisini bütün o Brucknervari zenginliğiyle sergileyerek *Ares* boyunca yayınlandı. O çalarken gemi-

nin güçlendirilmiş sistemlerinin sorundan etkilenmediğini gördüler. Çiftliğin kalın duvarları ve orman biyomu bitkilere bir miktar koruma sunmuştu, bazıları bozulacak ve bütün bir hasat yenilemeyecek olsa bile tohum stokları etkilenmemişti. Hayvanlar da yenilemez hale gelmişti fakat herhalde sağlıklı yeni bir nesil doğuracaklardı. Kayıplar yalnızca D'nin yemek salonundaki yakalanamamış birkaç bülbüldü; onları ölü halde yere saçılmış olarak buldular.

Ekibe gelince, barınağın koruması onları altı rem dışında her şeyden korumuştu. Bu sadece üç saat için kötüydü ama daha kötü olabilirdi. Geminin dışı 140 remin üstündeydi, ölümcül bir doz.

Bir otelin içinde, hiç dışarıda gezinti yapmadan geçen altı ay. İçerisi yaz sonuydu ve günler uzundu. Duvarlar ve tavanlar yeşil ağırlıklıydı, insanlar çıplak ayakla geziyordu. Makinelerin uğultusunda, vantilatörlerin vuu sesinin arasında sessiz konuşmalar neredeyse duyulmuyordu. Ekip beklemeye

çekilince bütün bölümleri terk edildiği için gemi boş gibi görünüyordu. Küçük insan toplulukları Torus B ve D'nin salonlarında oturmuş konuşuyordu. Bazıları Maya'nın hoşlanmadığı bir biçimde, o geldi mi konuşmayı kesiyordu. Maya uyumak ve uyanmakta zorlanıyordu. Çalışma onu huzursuz kılmıştı; bütün mühendisler yalnızca bekliyordu, simülasyonlar neredeyse katlanılmaz olmuştu. Zamanın geçişini ölçmekte zorlanıyordu. Alışık olduğundan daha çok bocalıyordu. Sonunda Vlad'ı görmeye gitmiş ve o da sadece daha çok su içmesini, daha çok koşmasını, daha çok yüzmesini önermişti.

Hiroko ona çiftlikte daha çok vakit geçirmesini söyledi. Bunu da denedi; tohumlayarak, harmanlayarak, budayarak, gübreleyerek, sulayarak, konuşarak, bir bankta oturarak, yapraklara bakarak saatler harcadı. Dışarı çıkmak. Çiftlik odaları en geniş bölmelerdi, yarı silindirik çatıları parlak güneş şeritleriyle kaplanmıştı. Çok katlı zeminlerin çoğu fırtınadan sonra ekilen ekinlerle kaplıydı. Tüm ekibi tamamen çiftlik yemeğiyle besleyecek kadar yer yoktu fakat Hiroko bu gerçekten hoşlanmamış ve boşaldıkça depoları tarlalara dönüştürerek bununla mücadele etmeye çalışmıştı. Yığılmış tepsilerde cüce buğday, pirinç, soya ve arpa filizleri vardı; tepsilerin üzerinde hidrofonik sebze sıraları, gaz alışverişini düzenlemeye yardımcı olan devasa boyutlarda yeşil ve sarı deniz yosunu kavanozları asılıydı.

Bazı günler Maya çiftlik ekibinin çalışmasını seyretmekten başka bir şey yapmıyordu. Hiroko ve asistanı Iwao sürekli olarak biyolojik yaşam destek sistemlerinin kapalılığını maksimize etmek için sonsuz tasarılar geliştiriyorlardı, konu üzerinde çalışan başka bir ekip daha vardı: Raul, Rya, Gene, Evgenya, Andrea, Roger, Ellen, Bob ve Tasha. Kapalılık girişiminde başarı K değerleriyle ölçülüyordu, K kapalılığın kendisini simgeliyordu. Yani geridönüşümünü sağladıkları her madde için

$$K = 1 - e/E$$

E sistemdeki tüketim oranı, e (tamamlanmamış) kapalılık oranı ve I, Hiroko'nun daha kariyerinin başlangıcındayken düzeltilmiş bir değerini bulduğu bir sabitti. Hedef, K = I - ı'di ve bu erişilmezdi fakat asimptot olarak ona yaklaşmak çiftlik biyologlarının en sevdikleri oyundu, daha da önemlisi Mars üzerinde gelecekteki varlıkları için kritik bir noktaydı. Bu yüzden ona dair konuşmalar, kimsenin gerçekten anlamadığı karmaşıklıklara doğru döngüselleşerek uzayabilirdi. Sonuçta çiftlik ekibi çoktan kendi gerçek çalışmalarını yapmaya başlamıştı ve Maya bunu kıskanıyordu. Simülasyonlardan öylesine bıkmıştı ki!

Maya için Hiroko tam bir muammaydı. Mesafeli ve ciddi, her zaman işine yoğunlaşmış görünüyordu ve ekibi, sanki geminin geri kalanıyla hiçbir ilgisi olmayan bir dünyanın kraliçesiymişçesine daima onun çevresindeydi. Maya bundan hoşlanmıyordu ama buna karşı yapabileceği bir şey de yoktu. Hiroko'nun yaklaşımındaki bir şey bu durumu ürkütücü olmaktan uzak tutuyordu; çiftliğin ayrı bir yer olması ve ekibinin de ayrı bir toplum olması bile sadece bir olguydu. Bir biçimde, Maya'nın onları Arkadi ve John'un etkisini dengelemek için kullanması da mümkündü; bu yüzden onların ayrı dünyası hakkında kaygılanmadı. Aslında öncekinden daha çok katıldı onlara. Bazen bir çalışma oturumunun ardından onlarla yukarıya, poyraya, tünel sıçrayışı diye uydurdukları bir oyunu oynamaya giderdi. Merkez şafttan aşağı, silindirler arasındaki bütün eklem yerlerinin silindirlerle aynı genişliğe artırıldığı, tek bir düzgün tüp oluşturan bir sıçrayış tüpü vardı. Bu tüp boyunca ileri geri hızlı hareketi sağlamak üzere raylar vardı, oyun sırasında atlayıcılar fırtına barınağı açıklığının üzerinde duruyor, duvarlara ya da raylara çarpmadan tüpten tam 500 metre uzaklıktaki köpük kubbe açıklığına doğru yukarıya sıçramaya çabalıyorlardı. Saptırma kuvvetleri bunu epey olanaksız kılıyor ve genellikle yarı yolu uçabilmek bile oyunu kazandırıyordu. Fakat bir gün Hiroko köpük kubbedeki bir deneysel mahsule bakmak üzere oradan

geçerken, onlara selam verip barınak açıklığında çömeldi, zıpladı, tünelin tümü boyunca yavaşça dönerek ve kendini köpük kubbe açıklığında tek elle durdurarak süzüldü.

Oyuncular sersemlemiş bir sessizlik içinde tünelden yukarı bakakaldılar.

"Hey!" Rya, Hiroko'ya bağırdı. "Bunu nasıl yaptın?"

"Neyi nasıl?"

Ona oyunu açıkladılar. Gülümsedi ve Maya ansızın onun zaten kuralları bildiğine emin oldu. "Yani bunu nasıl yaptın?"

"Düz zıplıyorsun!" diye açıkladı Hiroko ve köpük kubbenin içinde kayboldu.

O gece yemekte olay yayıldı. "Belki de sadece şanslıydın," dedi Frank, Hiroko'ya.

Hiroko gülümsedi. "Belki sen ve ben yirmi sıçrama yapmalı ve kim kazanıyor bakmalıyız."

"Bana uyar."

"Nesine?"

"Para, elbette."

Hiroko başını iki yana salladı. "Paranın hâlâ önemli olduğunu mu sanıyorsun?"

Birkaç gün sonra Maya köpük kubbenin altında Frank ve John'la birlikte, artık bir düğme büyüklüğünde, yarısı parlak bir küre olan Mars'ı seyrederek süzülüyordu.

"Bugünlerde bir sürü tartışma var," diye gelişigüzel belirtti John. "Alex ile Mary'nin gerçekten dövüştüğünü duydum. Michel bunların beklendiğini söylüyor ama yine de..."

"Belki de buraya çok fazla lider taşıdık," dedi Maya.

"Belki de yalnız bir tane olmalıydı," diye onu onayladı Frank.

"Çok fazla şef mi?" dedi John.

Frank başını iki yana salladı. "Sorun o değil."

"Değil mi? Güvertede bir sürü yıldız var."

"Üstünlük itkisiyle yönlendirme itkisi aynı şey değil. Bazen karşıt şeyler olabileceklerini düşünüyorum."

"Kararı sana bırakıyorum, Kaptan." John, Frank'in kaş çatışı karşısında sırıttı. Onun, aralarındaki tek rahat kişi olduğunu düşündü Maya.

"Deli doktorları sorunu görmüştü," diye sürdürdü Frank, "onlar için bile yeterince açıktı. Harvard çözümünü kullandılar."

"Harvard çözümü," diye yineledi John, deyimin tadını çıkararak.

"Uzun zaman önce Harvard'ın yöneticileri eğer yalnız tam-A'lık lise öğrencilerini kabul eder ve birinci sınıf öğrencilerine her türden notu verirlerse, rahatsız edecek kadar çok sayıda öğrencinin D ve F'lerinden mutsuz bir biçimde beyinlerini patlatarak avluda dolanacağını anladılar."

"Onu bile alamazdım," dedi John.

Maya gözlerini yuvarladı. "Siz ikiniz meslek okullarına gitmiş olmalısınız, ha?"

"Bu tatsız durumdan kurtulmak için buldukları hile, ortalama notlar almaya alışık olan fakat kendilerini başka bir biçimde öne çıkaran–"

"Harvard'a ortalama derecelerle başvurma cesareti gibi–"

"–not eğrisinin dibine alışmış ve sırf Harvard'da olmaktan mutlu olan öğrencilerin belli bir yüzdesini okula kabul etmekti."

"Bunu nasıl öğrendin?" diye sordu Maya.

Frank gülümsedi. "Onlardan biriydim."

"Bu gemide herhangi bir ortalamaya sahip değiliz," dedi John.

Frank şüpheliydi. "İşlerin yürüyüşüyle bir ilgisi olmayan birçok parlak biliminsanına sahibiz. Çoğu bunu sıkıcı buluyor. Yöneticilik, bilirsiniz. Onu bizim gibilere bırakmaktan hoşnutlar."

"Beta erkekleri," dedi John, Frank'i ve onun sosyobiyolojiye olan ilgisini alaya alarak. "Muhteşem koyunlar." Birbirlerini nasıl da alaya alıyorlardı...

"Yanılıyorsun," dedi Maya, Frank'e.

"Belki öyle. Her neyse, onlar politik gövde. En azından izleyecekleri bir güce sahipler." Bu fikri, sanki kendisini bunaltıyormuş gibi söylemişti.

John, köprüdeki bir değişim nedeniyle onlara hoşçakalın diyerek gitti.

Frank, Maya'nın yanına süzüldü ve o da sinirle yer değiştirdi. Kısa ilişkilerini hiç tartışmamışlardı ve bu durum dolaylı bir şekilde olsa bile asla su yüzüne çıkmamıştı. Eğer çıksaydı, ne diyeceğini düşünmüştü Maya: Hoşlandığı erkeklere sık sık yüz verdiğini söyleyecekti. Olanlar sadece o ânın kışkırtmasıyla olmuştu.

Fakat Frank sadece gökteki kızıl noktayı gösterdi. "Neden gittiğimizi merak ediyorum."

Maya omuzlarını silkti. Adam büyük olasılıkla biz değil, ben demek istemişti. "Herkesin bir nedeni var," dedi.

fran ona kısa bir bakış attı. "Çok doğru."

Maya adamın sesindeki tonu görmezden geldi. "Belki de genlerimizde," dedi. "Belki Yeryüzü'nde olayların kötüye gittiğini fark ettiler. Artan bir mutasyon hızı veya benzer bir şey hissettiler."

"Böylece temiz bir başlangıca koyuldular."

"Evet."

"Bencil gen kuramı. Zekâ yalnızca başarılı üremeye yardımcı bir araçtır."

"Sanırım."

"Fakat bu gezi başarılı üremeyi tehlikeye atıyor," dedi Frank. "Burası güvenli değil."

"Yeryüzü de güvenli değil. Çöp, radyasyon, başka insanlar..."

Frank başını iki yana salladı. "Hayır. Bencilliğin genlerde olduğunu düşünmüyorum. Bence başka bir yerde." İşaret parmağını uzatıp onun göğüslerinin arasına vurdu – göğüs kemiği üzerine, kadının zemine doğru kaymasına yol açan bir vuruş. Maya'ya bakmayı sürdürerek, kendisinin de aynı yerine dokundu. "İyi geceler, Maya."

***

Bir iki hafta sonra Maya çiftlikte lahana hasadındaydı, iki tarafında lahana tepsilerinin sıralandıkları uzun bir koridorda yürüyordu. Odada tek başınaydı. Lahanalar, parlak öğle sonrası ışığında düşünceyle zonklayan beyin dizileri gibi görünüyordu.

Sonra bir kıpırtı görüp yana baktı. Odanın ötesinde, bir yosun şişesinin ardında bir yüz gördü. Şişenin camı onu çarpıtıyordu: bir erkek yüzü, esmer. Adam yan tarafa bakıyor ve onu görmüyordu. Sanki onun görmediği biriyle konuşur gibiydi. Yer değiştirdi ve adamın yüzünün görüntüsü, şişenin ortasında büyüyerek görünürleşti. Maya neden adamı böyle yakından seyrettiğini ve neden kalbinin sıkıştığını anladı: Bu adamı daha önce hiç görmemişti.

Adam dönüp ona doğru baktı. Camın iki eğimi arasından gözleri buluştu. Zayıf yüzlü ve büyük gözlü bir yabancıydı.

Esmer bir bulanıklık içinde kayboldu. Maya, onu izlemekten korkarak bir an için duraksadı; sonra kendini oda ve eklemin iki kıvrımı boyunca, bir sonraki silindire dek koşmaya zorladı. Boştu. Durmadan önce üç silindir daha koştu. Sonra, domates fidelerine bakarak, soluğu boğazını törpüleyerek orada durdu. Terliyor fakat aynı anda ürperiyordu. Bir yabancı. Olanaksız. Ama görmüştü onu! Belleğinde yoğunlaştı, yüzü yine görmeye çabaladı. Belki de... ama yok. Yüz arasından biri değildi, bunu biliyordu. Yüzleri tanıma aklın en güçlü becerilerinden biridir, şaşırtıcı biçimde kesindir. Ve onu görür görmez kaçmıştı.

Bir kaçak. Ama bu da olanaksızdı! Nerede saklanacak, nerede yaşayacaktı? Radyasyon fırtınasında ne yapmış olabilirdi?

Sanrı mı görüyordu, yoksa? Bu duruma kadar gelmiş miydi?

Yürüyerek odasına döndü, midesi bulanıyordu. Torus D'nin koridorları parlak aydınlatmalarına rağmen bir tür karanlığa bürünmüştü ve kadının ensesi ürperiyordu. Kapısını

görür görmez odasının güvenliği içine daldı. Fakat odası yalnızca bir yatak ve komodin, bir masa ve dolap, birkaç eşya rafıydı. Orada bir saat, sonra iki saat boyunca oturdu. Fakat yapacağı hiçbir şey yoktu, yanıt yoktu, oyalanacak bir şey yoktu. Kaçış yoktu.

3

Maya gördüğü şeyi kimseye anlatamayacağını fark etti ve bu durum, olanaksızlığını vurguladığı için olayın kendisinden de korkunçtu. İnsanlar onun delirdiğini düşünecekti. Başka ne sonuç çıkarılabilirdi ki? Adam nerede yiyecek, nerede saklanacaktı? Hayır. Birçok insanın bunu bilmesi gerekirdi, gerçekten de mümkün değildi. Ama o yüz!

Bir gece adamı rüyasında tekrar gördü ve ter içinde uyandı. Sanrılar, bildiği kadarıyla uzay çarpmasının belirtilerinden biriydi. Yeryüzü yörüngesindeki uzun konaklamalarda

çok sık oluyordu ve birkaç düzine olay kaydedilmişti. Genellikle insanlar hava akımının ve makinelerin dinmeyen arkaplan seslerinin arasında birtakım sesler duymaya başlıyordu ama oldukça yaygın bir alternatif de sanki boş uzay aynalarla dolmaya başlamışçasına orada olmayan bir çalışma arkadaşının ya da çok daha kötüsü bir ikizin görülmesiydi. Olguya yol açan nedenin, algı uyaranlarının azlığı olduğu sanılıyordu ve *Ares*, uzun yolculuğuyla, seyredilecek bir Yeryüzü'nün olmamasıyla, parlak (tırlatmış da denibilir) ekibiyle potansiyel tehlike sayılmıştı. Değişen günlük ve mevsimlik havayla birlikte, geminin odalarının bu kadar çok çeşitlilikte renk ve desen taşımasının temel nedenlerinden biriydi bu.

Maya şimdi geminin içinde yürürken, ona öyle geliyordu ki ekip sanki küçük ve özel gruplara, birbirleriyle çok seyrek iletişime geçen gruplara bölünüyordu. Çiftlik ekibi neredeyse tüm zamanlarını yemeklerini bile orada yiyerek ve bitki sıraları arasında (dedikoduya bakılırsa onlarla birlikte)

uyuyarak çiftlikte geçiriyordu. Tıp ekibininse Torus B'de kendilerine ait oda, ofis ve laboratuvarları vardı, zamanlarını orada deneyler, gözlemler ve Yeryüzü konsültasyonlarına gömülmüş olarak geçiriyorlardı. Uçuş ekibi gün içinde çeşitli simülasyonlarla boğuşarak MYG için hazırlanıyordu. Geri kalanlar... dağılmışlardı. Bulunmaları güçtü. Toruslarda yürürken odalar şimdi her zamankinden daha ıssız görünüyordu. D'deki yemek salonu artık hiç dolmuyordu. Birbirinden ayrı yemek yiyen gruplar arasında oldukça sık tartışmaların çıktığını ve bunların hızla bastırıldığını fark ediyordu. Özel dalaşmalar vardı ama neye dair?

Maya'nın kendisi bile artık masada daha az konuşuyor, daha çok dinliyordu. Bir topluluk hakkında, öne çıkan konuşma başlıkları üzerinden çok şey söyleyebilirdiniz. Bu kalabalıkta, konuşma neredeyse her zaman bilim üzerineydi. Mesleki gevezelikler: biyoloji, mühendislik, jeoloji, tıp ve benzeri. Bu türden şeyler üzerine sonsuza dek laflayabilirdiniz.

Fakat bir sohbete katılan insan sayısı dördün altına düştü mü konuşmanın başlıklarının değişmeye başladığını da fark etmişti. Mesleki gevezelikler dedikoduyla bölünüyordu (ya da tümüyle dedikoduya dönüyordu); dedikodular da her zaman iki büyük sosyal dinamik biçimi, yani seks ve politika üzerineydi. Sesler alçalıyor, başlar yaklaşıyor ve laf çevrilmeye başlanıyordu. Cinsel ilişkilere dair söylentiler daha sıradan ve sessiz, daha ısırgan ve daha karmaşık oluyordu. Birkaç kez, talihsiz Janet Blyleven, Mary Dunkel ve Alex Zhalin üçgeninde olduğu gibi, oldukça kamusallaşarak geminin konusu olmuştu; diğerlerinde konuşmalar belirgin, sorgulayan bakışlar eşliğinde, fısıltıyla yürümüştü sadece. Bir seferinde Janet Blyleven yemek salonuna Roger Calkins'le girmiş ve Frank, John'a, Maya'nın kulağına erişecek bir şekilde fısıldamıştı. "Janet bizim panmiksis olduğumuzu sanıyor." Maya, ısırıcı bir ses tonuyla konuştuğu zamanlarda yaptığı gibi ona hiç aldırmadı fakat daha sonra bir sosyobiyoloji sözlüğüne

baktı ve panmiksisin her erkekle her dişinin eşleştiği grup olduğunu öğrendi.

Ertesi gün Janet'a merakla baktı; kadının bu durum hakkında en ufak bir fikri bile yoktu. Janet dost canlısıydı, konuşurken size yaslanır ve gerçekten de buna aldırmazdı. Kolay gülerdi. Ama... eh, zaten gemi nice gizliliği sağlamak üzere yapılmıştı. Herhangi birinin bilebileceğinden daha fazla şey olduğuna şüphe yoktu.

Bu gizli yaşamlar arasında, tek başına ya da içlerinden birkaçıyla birlikte, küçük bir klik ya da ekiple çalışma içinde yürütülen başka bir gizli yaşam olamaz mıydı?

"Son zamanlarda gülünç herhangi bir şey fark ettin mi?" diye sordu bir gün Nadya'ya, her zamanki kahvaltı gevezeliklerinin ardından.

Nadya omuzlarını silkti. "İnsanlar sıkıldı. Oraya varmanın zamanı geldi, sanırım."

Belki de hepsi buydu.

"Hiroko ve Arkadi'yi duydun mu?" dedi Nadya.

Hiroko'yla ilgili söylentiler düzenli olarak etrafta dolanıyordu. Maya bunu tatsız, rahatsız edici bulmaktaydı. Aralarındaki tek Asyalı kadının bu türden bir şeyin odağı olması – ejder kadın, gizemli Doğu... Zihinlerinin bilimsel rasyonel yüzeylerinin altında nice derin ve güçlü boş inanç vardı. Her şey olabilirdi, her şey mümkündü.

Camın ardında görülen bir yüz gibi.

Saşa Yefremov yan masadan eğilip Nadya'nın sorusuna, Hiroko'nun bir erkek haremi kurup kurmadığını merak ettiğini söyleyerek yanıt verdiğinde, karnında bir sıkışma hissederek dinledi. Saçmalıktı bu; Hiroko ile Arkadi arasındaki bir tür ittifakın Maya için anlaşılmaz bir mantığı olsa da emin değildi. Arkadi açıkça Görev Kontrol'den bağımsızlık talebinde bulunmuştu, Hiroko ise bundan hiç söz etmiyordu ama yaptıklarıyla bütün çiftlik ekibini, diğerlerinin hiç giremediği zihinsel bir torusa yöneltmemiş miydi?

Ama sonra Saşa alçak bir sesle Hiroko'nun kendisine ait

birkaç yumurtayı *Ares*'teki bütün erkeklerin spermiyle döllemeyi ve onları daha sonra Mars'ta yetiştirmek üzere buzda saklamayı tasarladığını söylediğinde Maya bir baş dönmesi duygusuyla birlikte tepsisini güçlükle toparladı ve bulaşık makinelerine yöneldi. İnsanlar tuhaflaşıyordu.

Kızıl hilal dördün haline gelmiş ve bir gerilim hissi de onunla birlikte büyümüştü, hava sanki bir fırtına öncesindeymiş gibi toz, katran ruhu ve statik elektrikle yüklenmişti. Savaş tanrısı gerçekten tepedeki o kan lekesinde oturmuş, onları bekliyordu sanki. *Ares*'in içindeki yeşil duvar panelleri şimdi sarı ve kahverengi renklerle beneklenmiş, öğle sonrası ışığı sodyum buharının soluk bronzuyla koyulaşmıştı.

İnsanlar köpük kubbede, daha önce içlerinden yalnızca John'un görmüş olduğu şeyi seyrederek saatler geçiriyorlardı. Alıştırma aletleri sürekli kullanılıyordu, gerçekleştirilen simülasyonlar yenilenmiş bir coşkuyla karşılanıyordu. Janet toruslar arasında salınarak, küçük dünyalarındaki tüm değişikliklerin video görüntülerini geride bırakılmış yuvaya göndererek geziniyordu. Derken gözlüklerini bir masaya fırlatıp muhabirlik görevinden istifa etti. "Hey, bir yabancı olmaktan yoruldum artık," dedi. "Ne zaman bir odaya girsem herkes susuyor ya da resmi hatta geçiyor. Düşman casusuymuşum gibi!"

"Öyleydin," dedi Arkadi ve onu sıkı sıkı kucakladı.

Başlangıçta kimse kadının işini üstlenmeye gönüllü olmadı. Houston konuyla ilgili mesajlar gönderdi, ardından kınamalar, ardından üstü örtülü tehditler. Tam Mars'a varmak üzerelerken, araştırma televizyonda daha çok yer alıyordu ve durum, Görev Kontrol'ün deyimiyle "novalaşmak" üzereydi. Kolonicilere bu kamuoyu gücenikliğinin uzay programını bütün kârlarından yoksun bırakacağını hatırlattılar; koloniciler daha sonra gereksinim duyacakları gelecekteki Mars harekâtları için kamuoyu desteğini canlandırmak adına yaptıkları her şeyi filme çekerek yayınlamalıydılar. Hikâyelerini aktarmak onların göreviydi!

Frank ekrana çıkıp Görev Kontrol'un video raporlarını, robot kameraların çektiklerini birbirine karıştırarak hazırlamasını önerdi. Görev Kontrol'ün Houston'daki başkanı Hastings, bu yanıta görünür biçimde öfkelenmişti. Fakat Arkadi'nin, sorunun alanını her şeye genişleten bir sırıtışla dediği gibi: "Ne yapabilirler ki?"

Maya başını iki yana salladı. Dışarıya kötü sinyaller veriyor, video raporların şu âna dek sakladığı şeyi, yani grubun rakip kliklere ayrıldığını sergiliyorlardı. Bu da Maya'nın yolculuğun Rus yarısı üzerinde denetim sağlamadaki başarısızlığını gösteriyordu. Phyllis ve Torus B'deki birkaç arkadaşı işi üstlenmeye gönüllü olduğu sırada, Nadya'dan işi onun hatırı için almasını rica etmek üzereydi. Maya, Arkadi'nin suratındaki ifadeye gülerek işi onlara verdi. Arkadi buna aldırmamış göründü. Maya adamı birazcık kızdırmak için, Rusça konuşarak dedi ki: "Fırsatı kaçırdığını biliyorsun! Aslında, gerçekliğimizi şekillendirme fırsatını!"

"Bizimkini değil, Maya. Onların gerçekliğini. Onların ne düşündüklerineyse hiç aldırmıyorum."

Maya ve Frank iniş düzenlemeleri hakkında konuşmaya başladılar. Belli ölçüde bunlar ekip üyelerinin uzmanlık alanlarıyla önceden belirlenmişti fakat beceri fazlalıkları yüzünden hâlâ yapılacak seçimler vardı. Arkadi'nin kışkırtmalarının da en azından böyle bir sonucu olmuştu: Görev Kontrol'un uçuş öncesi tasarılarına artık en iyi olasılıkla geçici olarak bakılıyordu. Aslında kimse Maya'nın ya da Frank'in yetkilerini kabul etmeye eğilimli görünmüyordu, neyin üzerinde çalıştıkları öğrenilince de bu, havayı iyice gerginleştirdi.

Görev Kontrol'un uçuş öncesi tasarısı Valles Marineris'in devasa kuzey kolunun, Ophir Chasma'nın kuzeyindeki düzlüklerde bir koloni üssü kurulmasıydı. Çiftlik ekibinin tümü, mühendislerin ve tıpçıların büyük çoğunluğu –yüz kişiden altmışı– bu üsse atanıyordu. Geri kalanlar, zaman zaman üs kampına dönmek üzere ikincil görevlere dağıtılacaktı. En

büyük ikincil görev parçalanan *Ares*'in bir parçasını Phobos üzerine indirmek ve o ayı bir uzay istasyonuna dönüştürmeye koyulmaktı. Bir başka küçük görev ekibiyse üs kampından ayrılacak ve üsse buz kalıpları aktaracak olan bir ayrıştırma sistemi kurmak üzere kuzeye, kutup noktasına gidecekti. Üçüncü bir görev gezegen boyunca gezerek bir dizi jeolojik araştırma yapmaktı – kesinlikle çekici bir atamaydı. Bütün küçük gruplar bir yıla dek uzanan süreler boyunca yarı özerk olacaktı, bu yüzden onları seçmek önemsiz bir mesele değildi; artık bir yılın ne kadar uzun olabileceğini çok iyi biliyorlardı.

Arkadi ve arkadaşlarından bir grup –Alex, Roger, Samantha, Edvard, Janet, Tatyana, Elena– Phobos'taki bütün işleri üstlenmek istediler. Phyllis ve Mary bunu duyunca, itiraz etmek için Maya ve Frank'in yanına geldiler. "Açıkça Phobos'u devralmaya çalışıyorlar, kimbilir neler yapacaklar!"

Maya başını sallayarak söylenenleri onayladı ve Frank'in de bundan pek hoşlanmadığı belliydi. Ama sorun, Phobos'ta kalmayı başka hiç kimsenin istememesiydi. Phyllis ve Mary bile Arkadi'nin ekibiyle yer değiştirmeye gönüllü değildi, o yüzden ona nasıl karşı çıkılacağı açık değildi.

Ann Clayborne kurucağı jeolojik araştırma ekibinin listesini sunduğunda daha gürültülü tartışmalar çıktı. Birçok insan ekibe katılmak istiyordu ve listesinin dışında kalanların birkaçı Ann onları istese de istemese de araştırmalara çıkacaklarını söylediler.

Tartışmalar çoğaldı ve sertleşti. Gemideki neredeyse herkes, kendilerini son karar sahibi sayarak şu ya da bu göreve dahil olduklarını ilan etti. Maya Rus ekibi üzerindeki tüm denetimi kaybettiğini hissetti; Arkadi'ye giderek daha fazla öfkeleniyordu. Genel bir oturumda sinirli bir biçimde atamaları bilgisayarın yapmasını önerdi. Sahip olduğu yetkiye bile aldırılmadan fikir reddedildi. Kollarını salladı. "Ne yapacağız o zaman?"

Kimse bilmiyordu.

Frank ile özel olarak bir araya geldiler. "Onlara karar verdikleri yanılsamasını yaşatalım," dedi Frank hafif bir gülümsemeyle; Frank'in genel oturumda Maya'nın uğradığı başarısızlığı görmekten rahatsız olmadığını fark etti. İlişkileri başına bela oluyordu ve aptallığına lanet etti. Küçük politbürolar tehlikeliydi...

Frank herkesin taleplerini saptadı ve ardından herkesin ilk, ikinci ve üçüncü seçimlerini listeleyerek sonuçları köprüde sergiledi. Jeolojik araştırmalar popülerken, Phobos'ta yerleşmek değildi. Herkes bunu zaten biliyordu ve asılan listeler sanıldığından daha az çekişme olduğunu kanıtladı. "Arkadi'nin Phobos'u ele geçirmesine dair şikâyetler var," dedi Frank bir sonraki toplu oturumda. "Fakat o ve arkadaşlarından başka kimse o işi istemiyor. Diğer herkes yüzeye inmek istiyor."

"Aslında bize zor koşul tazminatı verilmesi gerekir," dedi Arkadi.

"Tazminattan söz ediyor gibi değilsin, Arkadi," dedi Frank rahatlatıcı bir ses tonuyla.

Arkadi sırıttı ve arkasına yaslandı.

Phyllis eğlenmemişti. "Phobos, Yeryüzü ile Mars arasında bir bağlantı oluşturacak, Yeryüzü'nün yörüngesindeki uzay gemileri gibi. Bir gezegenden diğerine onlarsız ulaşamazsın, onlar donanma stratejistlerinin boğaz noktaları dedikleri yerler."

"Ellerimi boğazından uzak tutmaya söz veriyorum," dedi Arkadi kadına.

Frank aksileşti. "Hepimiz aynı köyün bir parçası olacağız! Yaptığımız herhangi bir şey hepimizi etkiler! Davranışlarınıza bakılırsa, zaman zaman bölünmek bizim için iyi olacak. Ben kendi adıma Arkadi'yi birkaç ay için görmemeye aldırmam."

Arkadi eğilerek selamladı. "Phobos, biz geliyoruz!"

Fakat Phyllis, Mary ve yandaşları hâlâ hoşnut değildi. Houston'la görüşerek bir sürü zaman harcadılar ve Maya

ne zaman Torus B'ye girse konuşmalar kesiliyor, gözler onu kuşkuyla izliyordu – sanki Rus olması onu kendiliğinden Arkadi'nin tarafına sokuyordu! Aptallıkları için onları lanetledi, Arkadi'yi daha da lanetledi. Bütün bunları o başlatmıştı.

Ama sonunda, aniden kocaman bir gemiymiş gibi görünen bu şeyin içinde dağılmış yüz kişinin arasında neler olup bittiğini söylemek güçtü. Çıkar grupları, mikropolitikalar – gerçekten de parçalanıyorlardı. Sadece yüz kişi ama yine de tutarlı olamayacak kadar büyük bir topluluk! Onun ya da Frank'in buna karşı yapabileceği bir şey yoktu.

Bir gece rüyasında yine çiftlikteki yüzü gördü. Sarsılmış olarak uyandı, yeniden uykuya dönemedi; ansızın her şey denetimden çıkmış gibiydi. Uzay boşluğu boyunca, birbirine bağlı teneke kutulardan oluşan küçük bir yığının içinde uçuyorlardı ve onun bu delirmiş geminin başında olması gerekiyordu! Saçmalıktı!

Odayı terk edip D'nin acil durum merdiveni tünelinden merkez şafta geçti. Tünel sıçrayışı oyununu unutarak kendini köpük kubbeye çekti.

Saat sabahın dördüydü. Köpük kubbenin içi izleyiciler gittikten sonraki bir gezegen gözlemevi gibiydi: sessiz, ıssız, binlerce yıldız kubbenin siyah yarıküresine doluşmuş. Mars hemen başının üstünde çok kesin biçimde küresel, sanki yıldızların arasına atılmış taş bir portakal gibi duruyordu. Dört büyük volkan, çiçek bozuğu benzeri görünür deliklerdi, Marineris'in uzun yarıklarını ayırt etmek mümkündü. Maya onun altında, kanatları açık bir kartal gibi çok hafifçe dönerek ve anlamaya çalışarak, duygularının yoğun karmaşık düzeninde ayrı bir şey hissetmeye çabalayarak yüzüyordu. Gözünü kırptığında, küçük küresel gözyaşı taneleri dökülerek yıldızların arasında yüzmeye başladı.

Kilit kapısı açıldı. John Boone içeri yüzdü, kadını görünce durmak için kapı kolunu yakaladı. "Şey, üzgünüm. Katılırsam rahatsız eder miyim?"

"Hayır." Maya burnunu çekip gözlerini sildi. "Niye kalktın bu saatte?"

"Genelde erken kalkarım. Ya sen?"

"Kötü rüyalar."

"Neye dair?"

"Hatırlayamıyorum," dedi, aklından gördüğü yüzü geçirerek.

John kendisini öne doğru iterek Maya'nın yanından geçti ve kubbeye doğru yüzdü. "Ben rüyalarımı hiç hatırlayamam."

"Hiç mi?"

"Şey, çok nadiren. Eğer bir şey beni ortasında uyandırır ve üzerine düşünecek vaktim olursa o zaman hatırlayabilirim, en azından kısa bir süre için."

"Bu normal. Fakat rüyalarını hiç hatırlamıyorsan bu kötüye işarettir."

"Gerçekten mi? Neyin belirtisi?"

"Aşırı bastırmanın, hatırladığım kadarıyla." Maya kubbenin kenarına kaymıştı; havada uçtu ve kubbede John'un yanında kendisini durdurdu. "Fakat bu Freudculuk olabilir."

"Başka deyişle, filojiston kuramı gibi bir şey."

Maya güldü. "Tamamen."

Mars'a bakıp fark ettikleri şeyleri birbirlerine gösterdiler. Konuştular. Maya o konuşurken adama baktı. Öylesine uysal, mutlu ve iyi bakışlardı ki; aslında hiç tipi değildi. Doğrusu onun neşeli halini, ta en başından beri bir tür aptallık saymıştı. Ama yolculuk sürecinde aptal olmadığını görmüştü.

"Orada ne yapacağımıza dair tartışmalar hakkında ne düşünüyorsun?" diye sordu Maya, önlerindeki kızıl taşı göstererek.

"Bilmiyorum."

"Phyllis'in haklı olduğu yerler var."

Adam omuzlarını silkti. "Bunun pek önemli olduğunu sanmıyorum."

"Ne demek istiyorsun?"

"Bir tartışmanın gerçekten önemli yanı, tartışan insanlar

için ne düşündüğümüzdür. X a'yı savlar, Y ise b'yi. Savlarını destekleyecek, herhangi sayıda haklı noktası olan tartışmalar yaparlar. Ama dinleyiciler tartışmayı hatırladığında önemli olan X'in a'ya, Y'nin de b'ye inandığıdır. İnsanlar tartışma hakkındaki kararlarını X ve Y hakkında ne düşündükleri üzerine biçimlendirirler."

"Fakat bizler biliminsanıyız! Kanıtları tartmak üzere eğitildik."

John başını sallayarak onayladı. "Doğru. İşin gerçeği, seni sevdiğim için haklılığını kabul ediyorum."

Kadın güldü ve adamı itti, birbirlerinden uzağa, köpüğün kenarlarına yuvarlandılar.

Maya, kendine şaşarak, hareketini zeminde kesti. Dönüp John'un da zeminin karşısına konarak kubbede durduğunu gördü. Ona gülümseyerek bakıyordu, bir rayı yakaladı ve kendisini kubbeli boşlukta ona yönelen bir yörüngeye oturtarak havaya attı.

Maya hemen anladı ve bu türden bir şeyden kaçınma kararını tamamen unutarak onu karşılamak üzere kendisini öne doğru itti. Doğrudan birbirlerine doğru uçtular ve acı verici bir çarpışmayı önlemek için yarı yolda birbirlerini yakalayıp dans eder gibi dönmeleri gerekti. El ele tutuşmuş, spiral çizerek yavaşça kubbeye doğru döndüler. Ne zaman isterlerse ulaşacakları, açık ve kesin bir sonu olan bir danstı bu. Maya'nın nabzı hızlandı ve soluğu boğazında düğümlendi. Dönüp dururlarken pazuları gerildi ve bir uzay gemisini indirir gibi birbirlerini çekerek öpüştüler.

John gülümseyerek kadını kubbeye doğru, kendisini de yere doğru uçurarak aşağı indi, tutunup bölmenin açıklığına doğru emekledi. Kapıyı kilitledi.

Maya saçlarını çözdü ve öyle salladı ki başının çevresinde, yüzünün üstünde yüzmeye başladı. Saçlarını vahşice salladı ve güldü. Büyük ya da ustaca bir sevişmenin kıyısındaymış gibi hissediyor değildi; basitçe eğlenceli olacaktı ve bu basitlik hissi... Vahşi bir şehvet dalgası hissederek kendisini

kubbeden John'a doğru itti. Yavaş bir taklayla dönerken giysisini çözerek, kalbi timpani gibi atarak, tüm kanı soyunurken eriyor gibi ürperen derisine hücum ederek John'a çarptı ve aşırı telaşlı bir asılışın ardından uzağa uçtu. Giysilerini çıkarırken açıları ve momentumları yanlış hesaplayarak oraya buraya çarptılar, ayak başparmaklarının nazik bir hamlesiyle birbirlerine doğru uçup dönenen bir kucaklayışla buluştular, yüzen giysilerinin arasında öpüşerek süzüldüler.

Sonraki günlerde yine buluştular. İlişkilerini gizli tutmak için bir şey yapmadılar, bu yüzden kısa zamanda bilinen bir konu, ünlü bir çift haline geldiler. Gemidekilerin çoğu bu gelişmeyle sersemlemişti ve Maya, yemek salonuna girdiği bir sabah, bir köşe masasında oturan Frank'in onu buza çeviren kısa bir bakışını yakaladı; bu, başka bir zaman, başka bir olay sırasında adamın yüzünde gördüğü ama şimdi çıkaramadığı bir bakışı hatırlattı ona.

Fakat gemidekilerin çoğu durumdan hoşnut görünüyordu. Sonuçta bir tür kraliyet çifti gibiydiler, koloninin ardındaki iki gücün uyumunu simgeleyen bir birleşim. Gerçekten de birleşme, dolaptan çıkan ya da bu yeni süper doygun ortamda doğan benzerlerini katalize etmişti sanki. Vlad ve Ursula, Dimitri ve Elena, Raul ve Marina –yeni beliren çiftler– aralarındaki teklerin sinirli şakalar yapmasına yol açacak kadar ortalığa saçıldı. Fakat Maya artık seslerde daha az gerginlik, daha az çıkışma ve daha çok kahkaha duyduğunu düşünüyordu.

Bir gece yatağına uzanmış bunu düşünürken (John'un odasına seyirtmeyi düşünürken), bu yüzden mi bir araya gelmişlerdi diye meraklandı: Aşktan değil, ona hâlâ âşık değildi, ona karşı güçlü ama kişisel olmayan bir şehvetin hareketlendirdiği bir dostluktan fazlasını hissetmiyordu – aslında çok *yararlı* bir çift oldukları içindi. Kendisi için yararlıydı – fakat bu eşleşmenin bütün olarak araştırma açısından yararına yoğunlaşarak bu düşünceden kaçınıyordu. Evet, politikti. Feo-

dal dönem politikaları ya da antik ilkbahar ve yeniden doğuş komedilerinde olduğu gibi. Kabul etmek gerekir ki ilişki böyle tat bırakıyordu; sanki kendi arzularından daha güçlü kaçınılmazlara göre davranıyordu, daha büyük bir gücün arzularına göre. Belki de Mars'ın kendisinin sahip olduğu gücün arzularına göre. Tatsız bir his değildi.

Arkadi'nin veya Frank'in ya da Hiroko'nun üstüne çıkmış olabileceği fikriyse... Eh, başarılı bir şekilde bunu düşünmekten kaçınıyordu. Bu da Maya'nın becerilerinden biriydi.

Duvarlarda sarı, kırmızı ve portakal rengi tomurcuklar patlamıştı. Mars artık Yeryüzü göğündeki Ay büyüklüğüne ulaşmıştı. Çabalarının karşılığını alma vaktiydi; yalnızca bir hafta daha ve oradaydılar.

İniş düzenlemelerinin çözülmemiş sorunları üzerine hâlâ gerginlikler vardı. Maya artık Frank'le çalışmayı tamamen güç buluyordu; belli bir şey yoktu fakat durumu denetleyemeyişlerinden hoşnutsuzmuş gibi geliyordu ona sanki ve rahatsızlıklar herkesten çok Arkadi'den çıktığı için, onun olmaktan çok Maya'nın hatası sayılıyordu. Birçok kez Frank'le yaptığı toplantıdan ayrılıp bir tür yardım almayı umarak John'a gitti. Fakat John tartışmalardan uzak durarak Frank'in öne sürdüğü her şeye destek verdi. Maya'ya özel olarak verdiği öneriler epey keskindi fakat sorun, John'un Arkadi'den hoşlanıyor ve Phyllis'ten hoşlanmıyor olmasıydı; bu yüzden –bunun Maya'nın diğer Ruslar arasındaki otoritesini azalttığından tamamen habersiz bir şekilde– sık sık, Arkadi'yi desteklemesini öneriyordu. Yine de Maya bunu ona hiç söylemedi. Sevgili ya da değil, hâlâ onunla ya da başkasıyla tartışmak istemediği şeyler vardı.

Fakat bir gece John'un odasında sinirleri ayaktaydı ve orada uyuyamadan, ona buna kaygılanarak yatıyorken sordu: "Gemide bir kaçağı saklamak mümkün mü sence?"

"Şey, bilmiyorum," dedi adam şaşırarak. "Niye sordun?"

Güçlükle yutkunarak, deniz yosunu şişesinin ardında gördüğü yüzden söz etti.

Adam yatakta doğrularak ona baktı. "Emin misin, onun..."

"İçimizden biri değildi."

Adam çenesini ovuşturdu. "Şey... Eğer ekipteki birinden yardım alıyorsa..."

"Hiroko," diye önerdi Maya. "Yani, yalnız Hiroko olduğundan değil fakat çiftlik ve diğer şeylerden. Bu onun yiyecek sorununu çözer ve orada saklanacak çok yer var. Radyasyon fırtınası sırasında hayvanlarla birlikte saklanmış olabilir."

"Yoğun reme maruz kaldılar!"

"Fakat su kaynaklarından birinin ardına girebilirdi. Küçük bir tek kişilik barınağı kurmak zor olmaz."

John hâlâ fikri kabul edememişti. "Saklanarak dokuz ay!"

"Büyük bir gemi. Yapılabilir, değil mi?"

"Yani, sanırım. Evet, olabilir sanki. Ama niye?"

Maya omuzlarını silkti. "Hiç fikrim yok. Gelmek isteyen biri, seçilemeyen biri. Arkadaşı ya da arkadaşları olan biri..."

"Yine de! Yani, çoğumuzun gelmek isteyen arkadaşı vardı. Bu demek değil ki–"

"Biliyorum, biliyorum."

Olası nedenleri, gemiye bir yolcu sızdırmanın, onu saklamanın ve benzeri şeylerin olası yöntemlerini tartışarak bir saat kadar konuştular. Sonra Maya ansızın çok daha iyi hissettiğini, doğrusu harika bir halde olduğunu fark etti. John ona inanıyordu! Delirdiğini düşünmemişti! Rahatlama ve mutluluk duyarak boynuna sarıldı. "Bunu seninle konuşabilmek çok güzel!"

John gülümsedi. "Biz arkadaşız, Maya. Bunu daha önce söylemeliydin."

"Evet."

Köpük kubbe Mars'a son yaklaşmalarını görmek için harika

bir yer olurdu fakat hızı kesmek için hava freni yapacaklardı ve kubbe şimdi konuşlandıkları ısı kalkanının ardında kalıyordu. Seyredecek bir manzaraları olmayacaktı.

Hava freni onları, yavaşlamak için harcanacak büyük orandaki yakıtı taşıma zorunluluğundan kurtarmıştı fakat aşırı nazik bir işlemdi ve bu yüzden tehlikeliydi. Bir milisaniyelik yaydan birazcık daha fazla zamanları vardı ve bunun için sefer ekibi MYG'den birkaç gün önceden başlayarak yaklaşmayı dikkatle ayarlayıp neredeyse saat başı aralarla yörüngelerini küçük ateşlemelerle değiştirmeye koyuldu. Yaklaştıkça geminin rotasyonunu durdurdular. Ağırlıksızlığa dönüş toruslarda bile şok gibiydi. Maya ansızın bunun bir başka simülasyon olmadığını anladı. Koridorların rüzgârlı havasında, her şeyi tuhaf, yeni ve yüksek bir perspektiften görerek süzülüyordu, ansızın her şeyin gerçek olduğunu hissetti.

Bölük pörçük uyuyordu; bir saat burada, üç saat orada. Uyku tulumunda yüzerken her kımıldayışında yer ve yön kaybı yaşıyor, yine *Novi Mir*'de olduğunu düşünüyordu. Ardından şimdiki konumunu hatırladığında adrenalin onu uyandırıyordu. Torusun salonları boyunca tutunarak, kahverengi, altın ve bronz renkli duvar panellerini iterek ilerliyordu. Köprüde Mary, Raul ya da Marina'yı veya seferden sorumlu birini buluyordu. Her şey hâlâ yolundaydı. Mars'a öyle hızla yaklaşıyorlardı ki sanki ekranlara bakarak gezegenin büyüdüğünü görebiliyorlardı.

Gezegeni otuz kilometre ya da aldıkları yolun on milyonda biri kadar ıskalayacaklardı. Sorun yok, dedi Mary, Arkadi'ye kısa bir bakış atarak. Şu âna dek Mantra Sürüşü'ndeydiler ve neyse ki onun delice sorunlarından hiçbiri baş göstermemişti.

Seferle ilgisi olmayan ekip üyeleri, iki buçuk g'nin kesinlikle getireceği tork ve çarpışmalara hazırlanarak her şeyi ka-

patmaya uğraşıyordu. Bazılarının ikincil ısı kalkanlarını ve benzeri şeyleri konuşlandırmak için EVA'larla dışarı çıkması gerekti. Yapılacak çok şey vardı ama yine de günler uzun geliyordu.

Gece yarısı gerçekleşecekti, bu yüzden akşam bütün ışıklar açık kaldı, kimse yatağa gitmedi. Herkesin bir istasyonu vardı – bazısı görevde, çoğu ise yalnızca beklemedeydi. Maya ekranları ve monitörleri izleyerek, onların tam da Baykonur'da bir simülasyondaymış gibi göründüğünü düşünerek köprüdeki koltuğunda oturuyordu. Gerçekten Mars çevresinde yörüngeye mi giriyorlardı?

Giriyorlardı. *Ares*, Mars'ın ince atmosferine saatte 40.000 kilometreyle girdi, gemi şiddetle sarsılıyor, Maya'nın koltuğu onu hızla ve sıkıca sallıyordu, belirsizce, hafif bir kükreme vardı, sanki bir maden eritme fırınının içinden uçuyorlarmışçasına – ve öyle görünüyordu, çünkü ekranlar yoğun, pembemsi bir portakal rengi parıltıyla yanıyordu. Sıkıştırılmış hava ısı kalkanlarına çarpıyor ve bütün dış kameralardan esip geçiyordu, yani tüm köprü Mars rengine bulanmıştı. Sonra yerçekimi intikam almak için geri döndü; Maya'nın kaburgaları öylesine sıkışmıştı ki solumakta güçlük çekiyordu ve görüşü bulanmıştı! Acıtıyordu!

Aerodinamikçilerin, serbest moleküler akış ve düzenli akış arasındaki bir yarı yol hali olan geçiş akışı dedikleri bir duruma girmek için, incecik havayı hesaplanmış bir hız ve yükseklikle yarıyorlardı. Isı kalkanına çarpan havanın yanlara kaydığı ve ortaya çıkan emiş gücünün büyük ölçüde moleküler dağılımla eşitleneceği bir serbest moleküler akış, yeğlenen yolculuk türü olurdu ama bunun için çok hızlı yol alıyor, havanın gemi ve kalkanın üzerine dalga eyleminin bir sonucu olarak akacağı düzenli akışın inanılmaz ısısından zor bela kurtuluyorlardı. Yapabilecekleri en iyi şey onları yeterince yavaşlatacak olan olası en yüksek yörüngeye çıkmaktı ve bu da onları serbest moleküler akış ve düzenli akış arasında gi-

dip gelen geçiş akışına sokarak sarsıntılı bir yola sokuyordu. Tehlikeyse burada yatıyordu. Mars atmosferinde ısı ya da titreşim veya g güçlerinin duyarlı bir mekanizmanın kırılmasına yol açacağı türden bir yüksek basınç hücresine yakalanırlarsa, Arkadi'nin doğru dürüst simüle edemediği türde, kişi başı 180 kilo "ağırlaşarak", Arkadi'nin kâbuslarından birine yakalanıp koltuklarına gömüleceklerdi. Gerçek dünyada, diye düşündü Maya tatsız biçimde, tehlikeye en açık oldukları anda, onunla baş etmek için hiçbir güçleri yoktu.

Fakat nasıl bir talihse, Mars stratosferik havası durgundu ve o an içinde kükreyen, ürpertici, nefes kesici bir sekiz dakikaya dönüşen Mantra Sürüşü'nde kaldılar. Maya hayatında bundan daha uzun sürmüş tek bir saat bile hatırlamıyordu. Alıcılar ana ısı kalkanının 600 derece Kelvine ulaştığını gösteriyordu–

Derken titreşim durdu. Kükreme sona erdi. Gezegenin bir çeyreği üzerinde kaydıktan sonra atmosferden çıkmışlardı. Saatte 20.000 kilometreye yavaşlamışlar ve ısı kalkanının derecesi, sınırının çok yakınına, 710 derece Kelvine çıkmıştı. Fakat yöntem işe yaradı. Her şey yerindeydi. Yine ağırlıksız, koltuk bağlarının tutuşuyla yüzüyorlardı. Sanki hareketi tamamen kesmişler ve saf sessizlik içinde yüzüyormuş gibiydiler.

Sendeleyerek kendilerini çözdüler, odaların serin havasının içinde hayaletlermişçesine yüzdüler; kulaklarında sessizliği vurgulayan esintili hafif bir uğultu kalmıştı. Yüksek sesle konuşuyor ve el şıkışıyorlardı. Maya sersemlemiş gibiydi, duyamadığı için değil de aldırmadığı için, insanların kendisine neler söylediğini anlayamıyordu.

Ağırlıksız on iki saatin ardından yeni rotaları onları olası en yakın nokta olarak Mars'tan 35.000 kilometre uzağa yönlendirdi. Orada, hızlarını saatte yaklaşık yüz kilometre artıran kısa bir itiş için ana roketleri ateşlediler; sonra onları yüzeyden 500 kilometre yukarıya ulaştıracak bir elips çizerek

yeniden Mars'a doğru çekildiler. Mars yörüngesine girmişlerdi.

Gezegenin her bir eliptik yörüngesi yaklaşık bir gün sürüyordu. Sonraki iki ay boyunca, bilgisayarlar rotalarını aşama aşama daireselleştirerek Phobos yörüngesine döndürecek olan ateşlemeleri denetleyecekti. Ama iniş grupları, yörüngenin en alt noktasına bu kadar yakınlarken, yüzeye bundan çok daha önce inecekti.

Isı kalkanlarını yeniden saklı konumlarına döndürdüler ve çevreye bir göz atmak için köpük kubbeye gittiler.

Yörüngenin en alt noktasına yaklaşırlarken Mars, sanki üzerinden bir jetle uçuyorlarmış gibi gökyüzünün çok büyük bir bölümünü kaplamaktaydı. Valles Marineris'in derinliklerinin farkına varılabiliyordu, dört büyük volkanın yüksekliği belirgindi: Volkanların geniş zirveleri, onları çevreleyen arazi henüz görünmeden çok daha önce ufkun ötesinde belirmişti. Yüzeyin her yerinde kraterler vardı. Kraterlerin yuvarlak iç kısımları kum rengi tonlara sahip parlak bir turuncuydu, çevrelerindeki araziden kısmen daha açık bir renkteydi. Tozdu büyük olasılıkla. Engebeli kısa eğimleriyle dağ eteklerinin, kendilerini çevreleyen araziden daha koyu siyah gölgelerle kırılan paslı bir rengi vardı. Ama hem açık hem de koyu renkler, bütün o zirvelerin, kraterlerin, kanyonların, kumulların, hatta gezegenin parlak eğiminin epey üstünde görünen, toza bulanmış yuvarlak atmosfer diliminin rengi bile her yere hâkim paslı turuncumsu kızıldan sadece bir ton uzaktı. Kızıl Mars! Gözalıcıydı, ipnotize ediciydi. Bunu herkes hissetmişti.

Uzun saatleri çalışarak geçirdiler ama nihayetinde bu gerçek bir çalışmaydı. Geminin kısmen parçalanması gerekiyordu. Ana gövde geçici olarak Phobos yakınında yörüngeye oturtulacak ve acil durum dönüş aracı olarak kullanılacaktı. Fakat poyra şaftın dış uzantılarındaki yirmi deponun *Ares*'ten ayrılması ve kolonicileri beşerli gruplarla aşağı indirecek

iniş araçları olarak hazırlanması gerekiyordu. İlk iniş aracının, ayrılıp hazırlandığı anda inişe geçilmesi planlanmıştı, bu yüzden EVA'larının içinde çok uzun zamanlar geçirerek, on iki saatlik vardiyalar halinde çalıştılar. Yemek salonlarına yorgun ve kurt gibi acıkmış olarak sürükleniyorlardı, konuşmalar gürültülüydü; gezinin can sıkıntısı unutulmuş görünüyordu. Bir gece Maya yatağa girmeye hazırlanmak için banyoya girdiğinde, aylardır farkında bile olmadığı kaslarının sertleştiğini hissetti. Çevresinde Nadya, Saşa ve Yeli Zudov yüzerek gevezelik ediyorlardı ve duyduğu Rusça seslerin bu tatlı esintisinde herkesin mutlu olduğunu düşündü –bekleyişlerinin son ânındaydılar, yaşamlarının yarısını kaplamış, hatta çocukluktan beri yüreklerinde yer etmiş bir bekleyişin– ve artık Mars'ın bir çocuk karalamasına benzeyen görüntüsü önce devasa boyutlarda, sonra küçücük, sonra devasa ve ardından bir kez daha küçücük bir halde ansızın altlarında tomurcuklanıyor, bir yoyo gibi aşağı yukarı hareket ederken muhteşem potansiyeli önlerinde beliriyordu: tabula rasa, boş bir kaya. Boş, kızıl bir kaya. Her şey mümkündü, her şey olabilirdi – bu anlamda, tam da bu son günlerde tamamen özgürdüler. Geçmişten özgür, gelecekten özgür, tatlı havalarında ağırlıksız, gerçek bir dünyayı ele geçirmek üzere olan ruhlar gibi yüzerek... Maya aynada kendi yüzüne yayılan diş macununa bulanmış sırıtışı gördü, konumunu sabitlemek için bir raya tutundu. Ona öyle geldi ki bir daha asla böyle mutlu olamayabilirlerdi. Güzellik denen şey mutluluğun vaadiydi, mutluluğun kendisi değil; arzulanan dünya genellikle herhangi gerçek bir şeyden daha zengin olurdu. Fakat bu sefer kimbilir? Bu sefer altın olabilirdi.

Rayı bırakıp diş macununu atık torbasına tükürdü ve salona süzüldü. Ne olursa olsun, hedeflerine varmışlardı. En azından, deneme şansını kazanmışlardı.

Ares'in parçalanışı çoğunu şaşkına çevirmişti. John'un dediği gibi, bu bir kenti sökmek ve evleri farklı yönlerde serpiştir-

mek gibiydi. Üstelik *Ares* ellerindeki tek kentti. Mars'ın dev gözünün altında tüm anlaşmazlıkları gerginleşti; durum açıkça daha da kritikti artık, çok daha az zamanları kalmıştı. İnsanlar ortalıkta ya da gizlice tartışıyordu. Her biri kendine göre akıl yürüten bir sürü küçük grup... Peki o kısa mutluluk ânına ne olmuştu? Maya genellikle Arkadi'yi suçluyordu. Pandora'nın kutusunu o açmıştı; o ve konuşmaları olmasa çiftlik grubu Hiroko'nun çevresine o kadar yakınlaşabilir miydi? Tıp ekibi bu kadar sıkıfıkı olur muydu? Sanmıyordu.

O ve Frank, herkese hâlâ tek bir ekip oldukları duygusunu vermek uğruna farklılıkları uzlaştırmaya ve bir konsensus yaratmaya çabalayıp durdular. Phyllis ve Arkadi'yle, Ann ve Sax'la, Houston ve Baykonur'la uzun görüşmeler yapıldı. Süreç içinde iki lider arasında, aslında olayın bir parçası olsa da parktaki eski ilişkilerinden çok daha karmaşık bir ilişki gelişti; Maya artık, Frank'in sıklaşan alay ve hınç nöbetlerinde, olaydan o zamanlar düşündüğünden çok daha fazla etkilenmiş olduğunu görüyordu. Fakat bunun için yapılabilecek bir şey yoktu artık.

Sonunda Phobos görevi, aslında başka kimse istemediği için gerçekten de Arkadi ve arkadaşlarına verildi. Herkese, istedikleri sürece bir jeolojik yüzey araştırma gezisinde yer alacakları sözü verildi; Phyllis, Mary ve "Houston grubu"nun geri kalanına üs kampının inşasının Houston'da yapılan planlara göre yürütüleceği sözü verildi. Onlar da böyle yapıldığını görmek için üste çalışmaya gönüllü oldular. "İyi, iyi," dedi Frank bu toplantılardan birinin sonunda. "Hepimiz Mars üzerinde olacağız, gerçekten orada ne yapacağımızı bu kadar çok tartışmamız gerekiyor mu?"

"Hayat böyle," dedi Arkadi neşeyle. "Mars'ta ya da değil, hayat devam ediyor."

Frank'in çenesi gerildi. "Buraya tam da bundan kaçmak için geldim!"

Arkadi başını iki yana salladı. "Kesinlikle olmaz! Bu senin hayatın, Frank. Onsuz ne yapardın?"

***

İnişten kısa süre önceki gecelerden birinde, yüz kişi hep beraber toplanıp resmi bir akşam yemeği yediler. Yiyeceklerin çoğu çiftlikte yetişmişti: makarna, salata, ekmek ve özel bir an için saklanan kırmızı şarap.

Tatlı olarak yenilen çilekten sonra Arkadi kadeh kaldırmak için yukarı süzüldü. "Yaratacağımız yeni dünya şerefine!"

Homurtular ve alkışlar korosu yükseldi; artık hepsi, ne demek istediğini biliyordu. Phyllis bir çileği yere fırlatarak dedi ki: "Bak, Arkadi, bu yerleşim bilimsel bir istasyon olacak. Senin fikirlerinin onunla ilgisi yok. Belki elli ya da yüz yıl sonra. Ama şimdilik Antarktika'daki istasyonlara benzeyecek."

"Doğru," dedi Arkadi. "Fakat aslında Antarktika istasyonları aşırı politik. Çoğu, onları inşa eden ülkelerin Antarktika antlaşmasının yeniden düzenlenişinde söz hakkına sahip olması için inşa edilmiş. Artık istasyonlar tamamen politik bir süreçle gerçekleştirilen o antlaşmanın koyduğu yasalarla yönetiliyor! Anlıyor musun, başını öylesine kuma gömüp 'Ben biliminsanıyım, ben biliminsanıyım!' diye bağıramazsın!" Primadonnayla alay eden evrensel bir hareketle, bir elini alnına koydu. "Hayır. Bunu söylersen, yalnızca, 'Ben karmaşık sistemler hakkında düşünmek istemiyorum!' demiş oluyorsun. Bu da pek biliminsanına yakışır bir şey değil, değil mi?"

"Antarktika bir antlaşmayla yönetiliyor, çünkü orada bilimsel istasyonlar dışında kimse yaşamıyor," dedi Maya, son akşam yemeklerinin, son özgürlük anlarının böyle bozulmasına dayanamayarak.

"Doğru," dedi Arkadi. "Fakat sonucu bir düşün. Antarktika'da kimse toprak sahibi olamaz. Hiçbir ülke ya da örgüt kıtanın doğal kaynaklarını, diğer tüm ülkelerin onayı olmadan sömüremez. Hiç kimse bu kaynaklara sahip olduğunu öne süremez ya da alıp onları, bazıları kullanımı için para öderken bazılarının da bundan kâr elde edeceği bir şekilde satışa sunamaz. Bunun dünyanın geri kalanının gidi-

şatından ne denli farklı olduğunu görmüyor musunuz? Ve orası örgütlenen, bir dizi yasayla düzenlenen Yeryüzü üzerindeki son alan. Egemenlik iddialarından, hatta bir tarihten bile yoksun olan bir toprak üzerinde sergilenen, birlikte çalışan tüm hükümetlerin içgüdüsel olarak adil olduğunu bildiği şeyi temsil ediyor. Bu, basitçe söylersek, Yeryüzü'nün adil mülkiyet yasaları yaratmak için yaptığı en iyi girişim! Görüyor musunuz? Bütün dünya böyle yönetilebilirdi, ne ki onu tarihin boyunduruğundan bir kurtarabilseydik!"

Gözlerini sakince kırpıştıran Sax Russell, "Fakat Arkadi, Mars, Antarktika'nınkine dayanan bir antlaşmayla yönetileceğine göre, neye karşı çıkıyorsun? Dış Uzay Antlaşması bildirir ki hiçbir ülke Mars'ta toprak talep edemez, hiçbir askeri etkinliğe izin yoktur ve tüm üsler herhangi bir ülkenin soruşturmasına açıktır. Ayrıca hiçbir Mars kaynağı tek bir ulusun mülkü olamaz. BM'nin herhangi bir madeni ya da diğer işletmeleri yönetmek üzere uluslararası bir yönetim oluştur-

ması bekleniyor. Eğer bu türden bir şey yapılacaksa, ki ben şüpheliyim, o zaman da bu dünyanın bütün ulusları arasında paylaştırılacak," dedi. Bir elini yukarı kaldırdı. "Kışkırtıcılığını yaptığın bu şey zaten elde edilmiş değil mi?"

"Bu başlangıç," dedi Arkadi. "Fakat o antlaşmanın değinmediğin yanları da var. Örneğin, Mars'ta inşa edilmiş üsler onları inşa eden ülkelere ait olacak. Yasanın bu koşuluna göre, bizler Amerikan ve Rus üsleri inşa ediyor olacağız. Bu da bizi doğrudan Terra'ya ait yasaların ve Terra'ya ait tarihin kâbusuna döndürüyor. Amerikan ve Rus işletmelerinin, edilecek kârlar anlaşmayı imzalayan tüm uluslar tarafından paylaşıldığı sürece Mars'ı sömürmeye hakkı olacak. Buna, BM'ye ödenecek ve sonuçta bir rüşvetten pek fazla bir şey olmayacak bir yüzde dahil olabilir. Bu şartları bir an için bile olsa onaylayacağımıza inanmıyorum!"

Bu sözleri sessizlik izledi.

Ann Clayborne konuştu. "Öte yandan, bu antlaşma, gezegen ortamının bozulmasını önleyecek önlemler almamız

gerektiğini de söylüyor, sanırım böyle demişlerdi. Madde Yedi'de. Bu da birçoğunuzun söz ettiği dünyalaştırmayı yasaklamak gibi geliyor bana."

"Ben bu şarta da aldırmayalım derim," dedi Arkadi hemen. "Kendi refahımız buna aldırmamaya dayanıyor."

Bu bakış açısı öteki fikirlerinden daha popülerdi ve birkaç kişi bunu hemen kabul etti.

"Fakat bir maddeyi gözardı etmeye istekliyseniz," dedi Arkadi, "geri kalanı gözardı etmeye de istekli olmalısınız. Doğru mu?"

Sıkıntılı bir duraksama oldu.

"Tüm bu değişiklikler kaçınılmaz olarak olacak," dedi Sax Russell, omuzlarını silkerek. "Mars'ta olmak bizi evrimsel bir yöntemle değiştirecek."

Arkadi, masanın üstünde havada bir süre dönmesine yol açacak denli öfkeyle başını iki yana salladı. "Hayır, hayır, hayır, hayır! Tarih evrim değildir! Bu yanlış bir benzetme! Evrim milyonlarca yıl içinde etkide bulunan bir ortam ve şans olgusudur. Fakat tarih, yaşam süreleri içinde ve bazen yıllar, aylar ya da günler içinde etkide bulunan bir ortam ve seçim olgusudur! Tarih Lamarkçıdır! Yani eğer Mars'ta belirli kurumların olmasını seçersek, olurlar! Eğer başkalarını seçersek, onlar olur!" Salladığı eli hepsinin, masada oturanların, sarmaşıklar arasında yüzenlerin üzerinden geçti: "Ben derim ki seçimlerimizi, geride bırakılmış Yeryüzü'ndeki insanların bizim için hazırlamasına izin vermeden kendimiz yapalım. O insanlar çoktan öldü, gerçekten."

Phyllis sertçe şöyle dedi: "Sen bir tür komünal ütopya istiyorsun ve bu mümkün değil. Rus tarihinin sana bir şeyler öğretmiş olduğunu sanırdım."

"Öğretti," diye yanıtladı Arkadi. "İşte şimdi öğrettiklerini kullanıyorum."

"Sağlıksız bir devrim yandaşlığı yaparak mı? Bir kriz durumunu körükleyerek mi? Herkesi üzerek ve birbirine düşürerek mi?"

İnsanların çoğu başlarını sallayarak onayladı ama Arkadi onlara aldırmadı. "Yolculuğun bu ânında herkesin sorunları için suçlanmayı kabul etmiyorum. Yalnızca ne düşündüğümü ve kendi doğrularımı söyledim. Bazılarınızı rahatsız ettiysem, bu sizin sorununuz. Bu durum, söylediklerimin getirdiklerinden hoşlanmadığınız ama onları reddedecek bir zemin bulamadığınız içindir."

"Bazılarımız ne dediğini bile anlayamıyor," diye patladı Mary.

"Yalnızca şunu söylüyorum!" dedi Arkadi, kadının patlak gözlerine bakarak. "Mars'a iyilik için geldik. Yalnızca evlerimizi ve yiyeceğimizi değil, suyumuzu ve soluyacağımız havayı da yapacağız – hepsini, bunların hiçbirisinin olmadığı bir gezegenin üzerinde yapacağız. Bunu yapabiliyoruz, çünkü maddeyi moleküler düzeye dek yönlendirecek teknolojimiz var. Bu sıradışı bir yetenek, düşünün bir! Yine de bazılarımız, kendimizi ya da yaşayışımızın en ufak parçasını bile değiştirmeden tüm gezegenin fiziksel gerçekliğini dönüştürmeyi umabiliyor. Mars üzerinde yirmi birinci yüzyıl biliminsanları olmak, oysa gerçekte on yedinci yüzyıl ideolojileriyle temellendirilmiş on dokuzuncu yüzyıl sosyal sistemlerinin içinde yaşamak. Bu saçma, bu delice, bu... bu..." Başını elleri arasına alıp saçlarını çekiştirerek kükredi, "Bu *bilimdışı*! İşte bu yüzden de Mars üzerinde dönüştüreceğimiz birçok şeyin arasında, kendimiz ve sosyal gerçekliğimiz de bulunmalı. Dünyalaştırmayı yalnızca Mars'ta değil, kendi üzerimizde de uygulamalıyız."

Kimse bunun yanlışlığını göstermeye heveslenmedi; Arkadi tam gaz devam ederken ona karşı çıkılamazdı, üstelik aralarından çoğu onun söylediklerileyle gerçekten ilgilenmişti ve düşünmek için zamana gereksinimleri vardı. Diğerleriyse basitçe söylemek gerekirse üzülmüşlerdi ama bir kutlama olması gereken bu özel akşam yemeğinde daha fazla karmaşa yaratmak istemiyorlardı. Gözlerini devirmek ve kadeh kaldırmak daha kolaydı. "Mars'a! Mars'a!" Fakat tatlının ar-

dından çevrede yüzdükleri sırada, Phyllis hoşnutsuzdu. "Öncelikle hayatta kalmalıyız," dedi. "Böyle anlaşmazlıklarla şansımız ne kadar iyi olabilir ki?"

Michel Duval kadını rahatlatmaya çalıştı. "Bu anlaşmazlıkların çoğu uçuş semptomları. Mars'a indiğimizde yeniden bir araya geleceğiz. Bize yardımcı olması için *Ares*'le getirdiklerimizden daha fazlasına sahibiz – insansız iniş araçlarının daha önce getirip bıraktıklarına da sahibiz, yüzeyin ve ayların üzerine yayılmış araç ve yiyecek yığınlarını bulacağız. Hepsi bizim için orada bekliyor. Tek sınır kendi dayanma gücümüz olacak. Yolculuğumuz bunun bir parçası – bir tür hazırlık, sınav. Burada başaramazsak, Mars'ta deneme şansımız bile olmayacak."

"Benim dediğim de bu!" dedi Phyllis. "Başaramıyoruz."

Sax sıkılmış görünerek doğruldu ve mutfağa doğru ilerledi. Salon, bir bölümü fazlasıyla kekremsi tonda küçük tartışmalarla dolu bir deniz kabuğu gibiydi. Birçok insan Arkadi'nin yaptıklarına açıkça öfkelenmişti; başkaları da canları sıkıldığı için onlara öfkelenmişti.

Maya, Sax'ı izleyerek onun peşinden mutfağa doğru yollandı. Tepsisini temizlerken derin bir iç çekti Sax. "İnsanlar aşırı duygusal. Bazen kendimi sonu gelmeyen bir *Çıkış Yok* gösterisine yakalanmış gibi hissediyorum."

"Hani şu insanların küçücük bir odadan çıkamadıkları oyundan mı söz ediyorsun?"

Sax başını sallayarak onayladı. "Orada cehennem başkalarıdır. Umarım varsayımı kanıtlamayız."

Birkaç gün sonra iniş araçları hazırdı. Beş günlük periyotlarla yüzeye ineceklerdi; sadece Phobos ekibi *Ares*'ten geriye kalan şeyde kalacak ve küçük aya yanaşmasında ona rehberlik yapacaktı. Arkadi, Alex, Dimitri, Roger, Samantha, Edvard, Janet, Raul, Marina, Tatyana ve Elena diğerleriyle vedalaştı ve Phobos istasyonu kurulur kurulmaz yüzeye inmeye söz vererek zaten yoğunlaşmış oldukları işlerine gömüldüler.

İnişten önceki gece Maya uyuyamadı. Sonunda denemekten vazgeçti, kendisini odalar ve koridorlardan poyraya doğru çekti. Uykusuzluk ve adrenalin yüzünden bütün nesneler keskin hatlara sahipti, geminin bütün tanıdıklığı, serpiştirilmiş kutu yığınları ya da bir tüpün çıkmaz hale gelmesiyle tersyüz olmuş veya bir değişikliğe yenik düşmüştü. Sanki *Ares*'i çoktan terk etmişlerdi. Duygulardan sıyrılarak çevreye son bir kez baktı. Sonra kendisini sıkı kilitler arasından, atandığı iniş aracına çekti. Burada da bekleyebilirdi. Gerçek an geldiğinde genellikle hissettiği gibi, bir başka simülasyondan geçtiğini hissederek uzay giysisinin içine girdi. Bu duygudan, eğer Mars'ın üzerinde olmak buna son vermeye yetecekse, bir gün kaçıp kaçamayacağını merak etti. Sırf bunun için değerdi: Bir kez olsun *gerçek* hissetmesi için! Koltuğuna yerleşti.

Birkaç uykusuz saatin ardından yanına Sax, Vlad, Nadya ve Ann de katıldı. Yol arkadaşları kemerlerini takıp denet-

lemeyi birlikte yaptılar. Düğmeler çevrildi, geri sayım yapıldı. Roketler ateşlendi. İniş aracı *Ares*'ten ayrıldı. Roketler yeniden ateşlendi. Gezegene doğru düşüşe geçtiler. Atmosfere çarptılar ve yamuk biçimli tek pencereleri Mars renkli havayla alevlendi. Araçla birlikte titreşen Maya gözlerini pencereye dikmişti. Kendisini gergin ve mutsuz hissetti, herkesin hâlâ *Ares*'te olduğunu düşünerek ileriden çok geriye odaklanmıştı; sanki başarısızlığa uğramışlar ve iniş aracının içindeki beş kişi geride darmadağın bir topluluk bırakıyormuş gibi geliyordu. Bir tür uzlaşma yaratma şansları vardı ve başaramamışlardı; dişlerini fırçalarken hissettiği anlık mutluluk parıldayışı yalnızca buydu işte, bir parıldayış. Yani başaramamıştı. Ayrılmış, yollarında gidiyorlardı, inançlarıyla birbirlerinden kopmuş ve iki zorunlu birliktelik yılından sonra bile, herhangi bir insan topluluğu gibi, bir yabancılar toplamından fazlası değillerdi. Zar atılmıştı.

Üçüncü Kısım

POTA

Giriş

Güneş Sistemi'nin geri kalanıyla birlikte yaklaşık beş milyar yıl önce oluşmuştu. Bu on beş milyon insan kuşağı eder. Sırf bizim yerçekimi dediğimiz gizemli bir güç yüzünden uzayda birbiriyle çarpışan ve sonra dönüp birbirine tutunan kayalar. Kayaların nesnelerin örgüsünde kümelenmesine yol açan o aynı gizemli sapma, yeterince büyük olduğunda, basıncın ısısı kayayı eritinceye dek yığınının merkezinde bir ezilmeye yol açar. Mars'ın nikel-demir çekirdeği küçük fakat ağırdır. İç kısmının Yeryüzü'nünkinden daha hızlı soğumasına yetecek kadar küçüktür; çekirdek artık kabuğun içinde farklı bir hızda dönmemektedir ve bu yüzden Mars neredeyse hiç manyetik alana sahip değildir. Üreteci kalmamıştır. Ama erimiş çekirdeğin ve mantonun son içsel akıntılarından biri, bir yerde dışarıya doğru devasa büyüklükte anormal bir şişkinliğe yol açmış ve kabukta, Tibet Platosu'nun çevresinden yüksekliğinin üç katı, yani on bir kilometre yüksekliğinde ve bir kıta boyutlarındaki yükselimi oluşturan bir itiş gerçekleştirmişti. Bu yükselim başka birçok yüzey şeklinin de doğmasına yol açtı: Bütün çatlakların en genişi olan Valles Marineris'i, yani Birleşik Devletler'i bir kıyıdan diğerine kaplayacak kanyonlar dizisini de içeren ve tüm bir yarıküreyi kaplayan radyal kırıklar sistemini oluşturdu. Yükselim ayrıca, aralarında omurunu belirleyen bir dizi volkanı, Ascraeus Mons, Pavonis Mons ve Arsia Mons'u yaratmıştı; kuzeybatı ucunda, Everest'in üç katı ve Yeryüzü'nün en büyük volkanı Mauna Loa'nın yüz katı yüksekliğindeki Olympus Mons, Güneş Sistemi'nin en yüksek dağı yükseliyordu.

Tharsis Yükselimi Mars'ın yüzeyini şekillendiren en önemli etkendi. Diğer temel etkense göktaşı yağmurlarıydı. Nuh Çağı'nda, üç dört milyar yıl önce, göktaşları Mars'a korkunç bir hızla, milyonlarca sayıda düşüyordu ve bunların binlercesi bir gezegen büyüklüğünde, Vega ya da Phobos kadar büyük kayalardı. Çarpmalardan biri, geriye 2000 kilometre çapında ve her ne kadar Daedalia Planum uçtan uca 4500 kilometrelik bir çarpma havzasının kalıntıları gibi görünse de, Güneş Sistemi'ndeki açıkça en büyük krater olan Hellas Havzası'nı bıraktı. Bunlar büyüktü ama bunun dışında Mars'ın kuzey yarıküresinin tamamının kadim bir çarpma havzası olduğuna inanan arkeologlar da vardır.

Bu büyük çarpmaların yarattığı patlamalar öylesine kataklizmikti ki hayal etmesi bile çok güçtü; çevreye saçtıkları nesneler Yeryüzü'ne, Ay'a ve asteroidler olarak Truva yörüngelerine dek ulaşmıştı; bazı areologlar Tharsis Yükselimi'nin Hellas çarpmasından kaynaklandığına inanmaktadır, diğerleriyse Phobos ve Deimos'un saçıntı parçaları olduğuna. Bunlar en büyük çarpmalardı. Daha küçük taşlar her gün düşmekteydi, yani Mars'ın en eski yüzeyleri kraterlere doymuş durumdadır; dokunulmamış tek bir damla toprağın bile kalmadığı, yeni dairelerin eskileri örttüğü, karalama defterine dönüşmüş bir arazi. Bu çarpmaların her biri kayaları eriten ısı patlamaları ortaya çıkarıyordu; elementler matrikslerinden çözülüyor, sıcak gazlar, sıvılar ve yeni mineraller biçimine dönüşüyordu. Bunlar ve çekirdekten gelen gaz fışkırmaları, su kütleleri ve bir atmosfer oluşturdular; bulutlar, fırtınalar, yağmur, kar, buzullar, akıntılar, nehirler, göller vardı; hepsi de toprağı süpürüp götürdü ve geride bu geçişlerinin yadsınamaz izlerini bıraktı – sel kanalları, ırmak yatakları, kıyı hatları, her türden subilimsel hiyeroglifler.

Ama hepsi de geçip gitti. Gezegen çok küçüktü, Güneş'ten çok uzaktı. Atmosfer dondu ve yüzeye çöktü. Karbondioksit süblimleşerek yeni ve ince bir atmosfer oluştururken oksijen kayalara bağlanarak onları kızıla çevirdi. Su dondu ve çağlar geçtikçe göktaşlarıyla kırılmış kayaların kilometrelerce aşağısına sızdı.

Zamanla bu regolit katmanı buzla iç içe geçti, en derinlerdeki yerler buzu eritecek kadar sıcaktı; yani Mars'ta yeraltı denizleri vardır. Su daima yokuş aşağı akar, bu yüzden o akiferler şu ya da bu engelin, yüksek bir kaya yatağı çıkıntısı veya donmuş bir toprak engelin ardında havuzlanıncaya dek ağır ağır sızarak aşağıya doğru göç ettiler. Bazen bu barajları yoğun artezyen basınçları etkiliyordu; bazen de bir göktaşı çarpıyor veya bir volkan beliriveriyor, baraj parçalanarak tüm bir yeraltı denizi, görkemli sellerle, Mississipi'nin akıntısından on bin kez daha güçlü seller halinde yüzeye çıkıyordu. Ama zaman içinde yüzeydeki su bir kez daha donuyor, kesintisiz esen kuru rüzgârlarla süblimleşerek yükselip her kış oluşan sis saçaklarıyla birlikte kutuplara düşüyordu. Kutup başlıkları böylece kalınlaştı ve ağırlıklarıyla buzu yeraltına doğru iteledi; görünürdeki buz miktarı, yeraltı permafrostunun yüzeye çıkmış iki çift dışbükey çıkıntının, görünür başlıkların hacminin on ve sonra yüz katı olan çift dışbükey çıkıntının yalnızca uçları olarak kalana dek. Bu arada aşağılarda ekvatorun yakınlarında, yeni akiferler çekirdekten gelen gaz fışkırmalarıyla aşağıdan doluyordu. Eski akiferlerin bir kısmı da zaman içinde yeniden dolmuştu.

Böylece döngülerin bu en yavaşı ikinci dönüşüne yaklaştı. Fakat gezegen soğurken, her şey daha da, daha da yavaş, yavaşlayan bir saat gibi uzun duraksamalar halinde oluyordu. Gezegen gördüğümüz şekline kavuştu. Ama değişim asla durmaz: Kesintisiz rüzgârlar, giderek daha da incelen toz parçacıkları sayesinde yüzeyi oydu. Mars yörüngesinin dışmerkezliliğinin bir sonucu da kuzey ve güney yarıkürelerin soğuk ve ılık kışlarının 51.000 yıllık bir döngü içinde yer değiştirmesiydi, yani kuru buz başlığı olan kutupla su buzu başlığı olan kutup yer değiştirirdi. Bu sarkacın her salınımı yüzeye yeni bir kum katmanı serdi, yeni kumul oluşları eski katmanları bir açıyla kesip geçtiler, ta ki kutupların etrafında, Navajo kum resimlerine benzer geometrik örüntülerle bir çaprazlama çizim gibi olana kadar dünyanın bütün yüzeyini sarmaladılar.

Kendilerine has dokularıyla renkli kumlar, oluklanmış ve ta-

raklanmış kanyon yamaçları, dümdüz gökyüzüne yükselen volkanlar, kaotik arazilerdeki kaya döküntüleri, kraterlerin sonsuzluğu, gezegenin başlangıcının halkalanmış göstergeleri... Güzel, hatta daha da acımasız: zayıf, sert, soyulmuş, sessiz, stoik, kayalık, değişmeyen. Yüce. Doğanın mineral varlığının görünür dili.

Mineral; ne hayvan ne bitki ne de virüs. Olabilirdi ama olmadı. Kilden ya da sülfürlü sıcak kaynaklardan kendiliğinden bir soy çıkmadı, uzaydan tohum düşmedi ne de bir tanrı dokundu; yaşamı başlatan her neyse (çünkü onun ne olduğunu bilmiyoruz) Mars'ta olmadı. Mars, dünyanın ötekiliğinin, onun taşsı canlılığının kanıtı olarak dönedurdu.

Ve sonra, bir gün...

1

Yere iki ayağıyla birden indi, şaşırtıcı bir şey değildi, *Ares*'te geçen dokuz ay yüzünden g tanıdıktı ve giysisinin ağırlığıyla birlikte, hatırlayabildiği kadarıyla Yeryüzü'nde yürümekten çok farklı değildi. Gökyüzü kum rengi lekelerle gölgelenmiş bir pembeydi, fotolardakinden daha zengin ve daha karmaşık bir renk. "Gökyüzüne bak," diyordu Ann, "gökyüzüne bak." Maya gevezelik ediyor, Sax ve Vlad dönen heykeller gibi eksenleri etrafında dönüyorlardı. Nadezhda Francine Çernişevski birkaç adım daha attı, botlarının altında yerin çatırdadığını hissetti. Birkaç santimetre kalınlığında tuzla sertleşmiş bir kumdu, yürüdüğünüzde çıtırdayarak kırılıyordu; jeologlar buna kalker kabuk ya da kaliş diyordu. Bot izleri küçük radyal kırıklarla çevriliydi.

İniş aracından uzaktaydı. Zemin, kayaların bir bölümü kızıl, siyah ya da sarı renkler taşısa da aynı renkte bir kaya karmaşasıyla kaplanmış koyu pas rengi bir turuncuydu. Doğuda her biri farklı şekil ve büyüklükte, ufka saplanan tepeleriyle bir dizi roket iniş aracı görülüyordu. Hepsi de zeminle aynı kızılımsı turuncu renkle kaplanmıştı: Tuhaf ve ürpertici bir manzaraydı, sanki uzun süredir terk edilmiş yabancı bir uzay limanına gelmişlerdi. Bir milyon yıl sonra Baykonur'un bir kısmı da böyle görünecekti.

En yakın iniş araçlarından birine yürüdü, küçük bir ev büyüklüğünde bir yük taşıyıcısı, dört ayaklı bir roket taşıyıcı iskelet üzerine kurulmuştu. Sanki onlarca yıldır oradaymış gibiydi. Güneş tepedeydi, yüz koruyucusunun ardından bile

bakılamayacak kadar parlaktı. Polarizasyon ve diğer filtrelerin ardından güneş hakkında karara varmak güçtü ama gün ışığı, hatırlayabildiği kadarıyla Yeryüzü'ndekine çok benzer gelmişti. Parlak bir kış günü.

Ayrıntıları görmeye çalışarak bir kez daha çevresine bakındı. Hafifçe engebeli ve hepsi yarı toza gömülmüş, küçük, sivri uçlu kayalarla kaplanmış bir düzlükte duruyorlardı. Arkasındaki batı ufku küçük ve düz zirveli bir tepeyle fark ediliyordu. Bir krater kenarı olabilirdi, söylemesi zordu. Ann neredeyse yolun yarısındaydı ama hâlâ gayet büyük bir figürdü; ufuk doğru olamayacak kadar yakın görünüyordu, Nadya yakında alışacağı ve bir daha hiç fark etmeyeceğinden kuşkulanarak bunu kaydetmek için duraksadı. Ama tuhaf bir şekilde yakın görünen bu ufuk Yeryüzü'ndekine benzemiyordu, bunu artık açıkça kavrayabiliyordu. Daha küçük bir gezegendeydiler.

Yeryüzü'ndeki yerçekimini hatırlamak için yoğun bir çaba harcadı, o yerçekimiyle çok zor olacağını düşündü. Ormanda yürümek, tundrada, buz tutmuş bir ırmağın üstünde... ve şimdi: bir adım, bir adım daha. Zemin düzdü fakat insanın her yere yayılmış kayaların arasında kendisine bir rota çizmesi gerekiyordu; Yeryüzü'nde kayaların bu kadar bol ve düzenli dağıtıldığını bildiği bir yer yoktu. Sıçramayı denedi! Başardı ve güldü; giysisiyle bile daha hafif olduğunu söyleyebilirdi. Her zamanki kadar güçlüydü fakat sadece otuz kiloydu! Giysinin kırk kilosu... şey, bu onun dengesini bozuyordu, doğruydu. Kendisini içi boşalmış gibi hissetti. Öyleydi: Yerçekimsel merkezi kaybolmuştu, ağırlığı derisine doğru, içine değil, kaslarının dışına doğru kaymıştı. Bu da giysinin etkisiydi, elbette. Yerleşim alanlarının içi *Ares*'teki gibi olacaktı. Ama burada, dışarıda, giysinin içindeyken içi boş kadındı. Bu imgenin yardımıyla aniden daha kolay hareket etmeye başladı, iri bir kaya parçasının üstünden sıçradı, inip bir dönüş yaptı, dans etti! Havaya sıçra, dans et, düz bir kayanın tepesine in... dikkat...

Yuvarlandı, bir dizinin ve iki elinin üzerine düştü. Eldivenleri kalker kabuğu kırdı. Kabuğun verdiği duygu kumsaldaki kabuk kaplı bir kum katmanı gibiydi, yalnızca daha sert ve daha gevrek. Sertleşmiş çamur gibi. Ve soğuk! Eldivenleri bot tabanları gibi ısıtılmıyordu ve yere dokunduğunda yeterince yalıtım yoktu. Buza çıplak elle dokunmak gibiydi, uf! Yaklaşık 215 derece Kelvin, diye hatırladı ya da eksi 90 derece santigrat; Antarktika'dan soğuk, en kötü halindeki Sibirya'dan soğuk. Parmak uçları uyuşmuştu. Çalışabilmek için daha iyi eldivenlere ihtiyaç duyacaklardı, bot tabanları gibi ısıtma birimleri taşıyan eldivenlere. Bu da eldivenleri daha kalın ve daha az esnek kılacaktı. Parmak kaslarını güçlendirmesi gerekiyordu.

Kahkahalar attı. "Royal Garden Blues"u mırıldanarak ayağa kalktı ve başka bir yük taşıyıcısına doğru yürüdü. Taşıyıcının ayaklarından birine tırmandı ve büyük metal sandığın yanına kazınmış bir yazının üzerindeki kızıl pislik tabakasını sildi. Hidrazinle çalışan, ısı korumalı, yarı özerk, tam programlanabilir bir John Deere/Volvo Mars buldozeri. İlaveler ve yedek parçalarıyla birlikte.

Yüzünde koca bir sırıtışın belirdiğini hissetti. Arkadan kazıcılar, önden yükleyiciler, buldozerler, traktörler, grayderler, damperli kamyonlar, her tür inşaat teçhizat ve malzemesi; atmosferden kimyasalları toplayıp filtrelemek için hava ayrıştırıcılar; bu kimyasalları başka kimyasallara çevirmek için küçük atölyeler; bu kimyasalları birleştirmek için başka atölyeler; gerek duyacakları her şey vadiye yayılmış kraterlerin içinde ellerinin altındaydı. Bir iniş aracından diğerine stoklarını kaydederek sıçramaya koyuldu. Bazıları gerçekten sert inmişti, bir bölümünün örümcek ayakları kırılmış, bir bölümününse gövdeleri çatlamıştı, hatta biri yarı yarıya toza gömülüp dağılmış bir kutu yığınına dönüşmüştü fakat bunlar da başka türden fırsattı, kurtar ve onar oyunu, en sevdiği oyunlardan biri! Yüksek sesle güldü, bir parça başı dönüyordu, bilek konsolundaki ileti ışığının yanıp söndüğünü fark

edince ortak kanala geçti; Maya, Vlad ve Sax'ın hep bir ağızdan, "Ann nerede, kadınlar buraya geri gelsin, hey Nadya, bu lanet yaşam alanını yola sokmamıza yardım et, kapısını bile açamıyoruz!" diye konuştuğunu duyduğunda biraz şaşırdı.

Güldü.

Yaşam alanları da diğer her şey gibi etrafa dağılmıştı fakat onlar işler olduğunu bildikleri bir tanesinin yanına inmişlerdi; bu yaşam alanı birkaç gün önce yörüngedeyken çalıştırılmış ve tam bir denetimden geçmişti. Ne yazık ki dış kilit kapısı denetimi yapılmıyordu ve şimdi de o sıkışmıştı. Nadya sırıtarak kapıyı onarmaya koyuldu; terk edilmiş bir karavan gibi görünen nesnenin bir uzay istasyonunun kilit kapısı olduğunu görmek tuhaftı. Acil durum açılış kodunu tuşlayıp kapıyı hafifçe zorlayarak açması bir dakikasını aldı. Soğuktan takılmıştı, belki de diferensiyel küçülme. Böyle bir sürü küçük sorunları olacaktı.

Sonra o ve Vlad kilidin içinde, ardından da yaşam alanının içindeydiler. Hâlâ bir karavan gibi görünüyordu ama içinde en son sistem mutfak ekipmanları olan türden. Işıkların hepsi açıktı. Hava ılıktı ve dolaşımı iyiydi. Kontrol paneli bir nükleer santralinkine benziyordu.

Diğerleri içeri girerken, Nadya kapılardan geçerek bir dizi küçük oda boyunca yürüdü ve aniden yaşadığı en tuhaf hisle doldu: Bir şeyler ters görünüyordu. Işıklar açıktı, bazısı yanıp sönüyordu; salonun diğer ucunda bir kapı, menteşelerinden hafifçe ileri geri sallanıyordu.

Belli ki hava akımı vardı. Yaşam alanının yüzeye iniş darbesi büyük olasılıkla her şeyi bir parça karman çorman etmişti. Silkinip yaşadığı duyguyu dağıttı ve diğerlerini karşılamaya gitti.

Herkes yere inip (durarak, tökezleyerek, koşarak, ufka bakarak, yavaşça dönüp yeniden yürümeye koyularak) taşlık araziyi geçene, çalışan üç yaşam alanına girene, EVA giysi-

lerini çıkarıp bir yere kaldırana, yaşam alanlarını denetleyene ve durmaksızın konuşarak bir şeyler yiyene kadar akşam olmuştu. Yaşam alanları üzerinde çalışamayacak ve uyuyamayacak kadar heyecanlı oldukları için gecenin büyük bölümünde konuşmayı sürdürdüler; ardından çoğu şafağa dek kesik kesik uyudu, uyanınca giyindiler, çevreye bakınıp olguları denetlemek ve makineleri kontrolden geçirmek için dışarı çıktılar. Sonunda acıktıklarını hissettiler ve hızla yemek atıştırmak için döndüler – yine akşam olmuştu!

Birkaç gün boyunca böyle sürüp gitti: Çılgın bir vakit geçirme girdabı. Nadya bilek konsolunun bipiyle uyanıyor ve yaşam alanının doğuya bakan küçük penceresinden dışarıyı seyrederek hızlı bir kahvaltı yapıyordu. Şafak, gündüzün koyu pembemsi turuncusuna doğru hızla bir dizi gül tonundan geçmeden önce birkaç dakika için gökyüzünü zengin çilek renkleriyle boyuyordu. Yaşam alanının zemini boyunca gün içinde kıvrılıp duvarlara yaslanan matların üstünde arkadaşları uyuyordu. Duvarlar şafakla birlikte turuncuyla lekelenen bej rengindeydi. Mutfak ve oturma odası küçüktü, dört tuvalet lavabodan daha büyük değildi. Oda aydınlanırken Ann kımıldanıyor ve dört tuvaletten birine yöneliyordu. Koşullar *Ares*'e göre öylesine kalabalık ve iç içeydi ki bazıları uyum göstermekte zorluk çekiyordu; Maya her gece böylesi kalabalıkta uyuyamayacağından yakınıyordu ama işte oradaydı, ağzı küçük bir kız gibi aralıktı. Diğerlerinin rutin sabah gürültüleri ve telaşı arasında en son kalkan o olurdu.

Ardından güneş ufku çatlatır, Nadya kahvaltısını ve atmosferden ayrıştırılan suyla (tadı aynıydı) karıştırılmış süt tozundan yapılmış sütünü bitirmiş olurdu; şimdi yürüyüş giysisine girip çalışmak için dışarıya çıkma zamanıydı.

Yürüyüş giysileri Mars yüzeyi için tasarlanmıştı ve uzay giysileri gibi basınçlı değillerdi, tersine içindeki bedeni Terra atmosferinin sağlayacağı basınçta tutan esnek bir ağdan yapılmışlardı. Bu da deriyi, eğer Mars'ın minimal atmosferine maruz kalsaydı uğrayacağı şiddetli genleşme zedelenmeler-

den koruyor fakat basınçlı bir uzay giysisinin vereceğinden çok daha fazla hareket serbestliği sağlıyordu. Yürüyüş giysilerinin ayrıca çok belirgin bir kullanışlılık üstünlüğü vardı; yalnızca sert başlık hava geçirmezdi, o yüzden eğer dizden ya da dirsekten bir delik açsanız, derinizin bir kısmı kötü biçimde zedelenir ve donardı ama birkaç dakika içinde boğularak ölmezdiniz.

Bir yürüyüş giysisine girmek başlı başına bir işti. Nadya pantolonu uzun iç çamaşırının üstüne çekti, sonra ceketin içine girip giysinin iki parçasını birbirine tutturdu. Ardından büyük termal botların içine yerleşti, tepe halkalarını giysinin bilek halkalarına kilitledi; eldivenleri taktı, bilek halkalarını kilitledi; gerektiği gibi standart sert bir başlık giyip giysinin boyun halkalarına kilitledi; sonra bir hava tankı sırt çantasını omzuna aldı ve hava tüplerini başlığına bağladı. Peş peşe birkaç kez sert nefes alarak serin oksijen-nitrojeni yüzünde hissetti. Yürüyüş giysisinin bilek paneli bütün ek yerlerinin iyi durumda olduğunu söylüyordu, John ve Samantha'nın ardından kilide girdi. İç kapıyı kapattılar; hava içeri doğru emildi ve John dış kapıyı açtı. Üçü de dışarı çıktı.

Her sabah, erken sabah güneşi batıya doğru uzun siyah gölgeler bırakır, çeşitli tepecikler ve çukurlar açıkça görünürken o kayalık düzlüğe çıkmak ayrı bir heyecandı. Genellikle güneyden esen bir rüzgâr olurdu, gevşek toz parçacıkları yüzeyin üzerinde dolambaçlı bir biçimde sürüklenir ve kayalar bazen kıpırdanır gibi görünürdü. Bu rüzgârların en güçlüsü bile uzanmış bir el tarafından zorlukla hissedilirdi, henüz fırtına rüzgârlarından birine maruz kalmamışlardı; saatte 500 kilometreyle estiğinde kesinlikle bir şeyler hissedeceklerdi. Yirmiyle estiğindeyse neredeyse hiçbir şey anlaşılmıyordu.

Nadya ve Samantha küçük roverlardan birine yürüyüp bindiler. Nadya roverı düzlükte önceki gün, yaklaşık bir kilometre batıda buldukları bir traktöre doğru sürdü. Sabah soğuğu, yürüyüş giysisinden içeri, giysi malzemesindeki ısıtma tellerinin X-örgüsü yüzünden baklava biçiminde giriyordu.

Tuhaf bir histi fakat Sibirya'da çok daha soğuk zamanlar geçirmişti ve şikâyeti yoktu.

Büyük iniş aracına vardıklarında yüzeye indiler. Nadya, Phillips tornavida uçlu bir matkap alarak aracın üstündeki sandığı sökmeye koyuldu. Araçtaki sandığın içindeki traktör bir Mercedes-Benz'di. Matkabı bir vidanın kafasına yerleştirdi, tetiği çekti ve vidanın sökülüşünü seyretti. Vidayı alıp sırıtarak bir sonrakine geçti. Gençliğinde sayısız kez böylesi soğuklarda, soğuktan uyuşmuş beyaz ellerle dışarı çıkmış, donmuş ya da sıkışmış vidaları sökmek için devasa savaşlar vermişti... ama şimdi ziiip, biri daha çıktı. Gerçekten de yürüyüş giysisiyle Sibirya'da olduğundan daha sıcak oluyordu ve uzay giysisine göre daha rahattı, yürüyüş giysisi ince, sert bir sualtı giysisinden daha engelleyici değildi. Her yanda esrarengiz düzenleri içindeki kızıl kayalar vardı; ortak kanaldan konuşmalar geliyordu: "Hey, güneş panellerini buldum!" "O da bir şey mi, ben az önce kahrolası *nükleer reaktörü* buldum." Evet, Mars'ta harika bir sabahtı.

Traktörü iniş aracından çıkarmak için sökülüp istiflenmiş sandık yüzeyleriyle bir rampa oluşturdular. Yeterince güçlü görünmüyordu ama bu yine yerçekimi yüzündendi. Nadya erişir erişmez traktörün ısıtma sistemini açmıştı, kabinin içine tırmandı, rampa soğukta umduğundan daha kırılganlaşabilir ya da güvenilmez diye, o ve Samantha bir kenardan seyrederken, bu şeyin rampayı kendi başına inmesinin en iyisi olduğunu düşünerek aracın otopilotuna bir emir tuşladı. Mars g'sine uygun olarak düşünmeyi, onu hesaba katan tasarılara güvenmeyi hâlâ olanaksız buluyordu. Rampa epey dayanıksız görünüyordu!

Fakat traktör kazasız belasız aşağıya indi ve yerde durdu: Sekiz metre uzunluktaydı, koyu maviydi, tel örgülü tekerlekleri insan boyundan daha yüksekti. Kabine girmek için küçük bir merdiveni tırmanmaları gerekmişti. Vinç ilavesi çoktan ön kısımdaki çıkıntıya bağlanmıştı ve böylece vinci kullanarak kum siperi torbalarını, yedek parça kutularını

ve son olarak sandık yüzeylerini traktöre kolayca yüklediler. Bitirdiklerinde, traktör ve aşırı yüklenmiş ve bir buharlı org gibi ağır görünüyordu fakat g bunu yalnızca bir denge sorununa dönüştürüyordu. Traktör 600 beygir gücü, geniş dingil aralığı ve tank paleti kadar iri tekerlekleriyle gerçek bir domuzdu. Hidrazin motorun dizelden daha kötü bir çekişi vardı ama ulaşılabilecek en güçlü birinci vites gibiydi, hiçbir şekilde durdurulamazdı. Kalktılar ve ağır ağır karavan parkına doğru yol aldılar – ve işte, Nadezdha Çernişevski Mars üzerinde bir Mercedes-Benz sürüyordu! Kendisini bir kraliçe gibi hissederek sınıflandırma alanına doğru Samantha'yı izledi.

Bu daha sabahtı. Yaşam alanına dön, başlık ve tankı çıkar, yürüyüş giysisi ve botlarla hızlı bir atıştırma. Bütün bu koşturma sonunda açlıktan ölecek gibi olmuşlardı.

Öğle yemeği sonrası Mercedes-Benz'le çıktılar ve onu bir Boeing hava ayrıştırıcısını yaşam alanının doğusunda, bütün atölyeleri bir araya toplayacakları bölgeye götürmek için kullandılar. Hava ayrıştırıcıları, sekiz heybetli iniş takımının, yanlarına dikey olarak tutturulmuş roket motorlarının, gövdenin üstüne, kıça ve başa takılmış iki jet motorunun dışında bir bakıma 737'nin gövdelerini andıran büyük metal silindirlerdi. Bu ayrıştırıcıların beş tanesi bölgeye yaklaşık iki yıl önce indirilmişti. O zamandan bu yana, jet motorları incecik havayı emiyor ve içerdiği gazlara bölmek için onu bir dizi ayrıştırma sürecinden geçiriyordu. Gazlar sıkıştırılmış ve büyük tanklarda toplanmıştı, artık kullanıma hazırdı. Bu yüzden Boeing'lerin her biri şimdi 5000 litre su buzu, 3000 litre sıvı oksijen, 3000 litre sıvı nitrojen, 500 litre argon ve 400 litre karbondioksit taşıyordu.

Bu devleri molozların arasından yaşam alanlarının yakınındaki büyük toplama tanklarına aktarmak kolay iş değildi fakat yapmaları gerekiyordu, çünkü içindekiler toplama tanklarına akıtıldıktan sonra yeniden çalıştırılacaklardı. Daha o öğleden sonra bir başka grup birini boşaltıp çalıştır-

mıştı, jetlerinin alçak uğultusu başlığın ya da yaşam alanının içindeyken bile her yerden duyulabiliyordu.

Nadya ve Samantha'nın ayrıştırıcısı daha inatçıydı. Bütün öğleden sonra onu sadece yüz metre götürebildiler, yol boyunca kendilerine kaba bir yol açması için buldozer eklentisini kullanmaları gerekti. Günbatımından az önce elleri buz gibi ve yorgunluktan her tarafları sızlayarak kilitten geçip yaşam alanına girdiler. Toza bulanmış iç çamaşırlarına dek soyundular ve bir kez daha kurt gibi acıkmış olarak doğrudan mutfağa gittiler; Vlad her birinin günde yaklaşık 6000 kalori yaktığını tahmin ediyordu. Yeniden sulandırılmış makarnalarını pişirip kısmen ısınıp çözülmeye başlamış parmaklarını neredeyse tepsilerine gömerek hızla yuttular. Ancak yemeklerini bitirdikten sonra kadınların giyinme odasına gidip kendilerini temizlemeye, sıcak suyla yıkanmaya, temiz tulumlar giymeye koyuldular. "Toz böyle bilek kilitlerimizden bile girerken, göğüs fermuarlarımız açık delikler gibiyken giysilerimizi temiz tutmak çok güç olacak." "Evet, öyle, şu toz parçacıkları mikron büyüklüğünde! Başımıza kirli giysilerden daha büyük belalar açacaklar, bu dediğimi unutma. *Her şeyin* içine girecekler; ciğerlerimize, kanımıza, beynimize..."

"Mars'ta yaşam bu!" Bu çoktandır aralarında sevilen bir söz olmuştu, bir sorunla, özellikle çözümü güç bir sorunla karşılaştıklarında kullanılıyordu.

Bazı günler akşam yemeği sonrasında birkaç saatlik gün ışığı kalmış oluyordu ve Nadya dinlenme vaktinde bir kez daha dışarı çıkıyordu. Genellikle o gün üsse çekilmiş sandıkların çevresinde gezinerek geçiriyordu vaktini, kendisini şekerci dükkânındaki bir çocuk gibi hissederek, kısa süre içinde kişisel bir alet takımını bir araya getirmişti. Sibirya enerji endüstrisinde geçirilen yıllar onda iyi aletlere karşı derin bir saygı uyandırmıştı, onların yokluğu yüzünden epey sıkıntı çekmişti. Kuzey Yakut'taki her şey permafrostun üzerine kurulmuştu, her yaz platformlar toprağa batıyor her kış ise

buzlara gömülüyordu, inşaat malzemelerinin parçaları –ağır makineler İsviçre ve İsveç'ten, delgiler Amerika'dan, reaktörler Ukrayna'dan, ilave olarak bazıları iyi, bazıları aşırı işe yaramaz bir yığın eskimiş çöp benzeri Sovyet ıvır zıvırıyla birlikte– dünyanın her yerinden geliyordu ama hiçbiri birbirine uymuyordu –hatta bazıları *inç sistemiyle* üretilmişti– bu yüzden orada buz ve telden petrol kuyuları yaparak, Çernobil'in yanlarında bir İsviçre saati gibi kaldığı nükleer reaktörleri bir araya getirerek, durmaksızın hemen o anda bir şeyler uydurmaları gerekiyordu. Her umutsuzluk verici günlük iş bir tenekeciyi ağlatacak türde bir alet grubuyla başarılıyordu.

Artık günbatımının soluk yakut ışığı altında, eski caz şarkıları yaşam alanının stereosundan başlığındaki kulaklıklara akarken malzeme kutularını kurcalayıp istediği aleti alarak gezinebilirdi. Onları depo ambarlarından birinde ayarladığı küçük bir odaya taşıyacaktı, King Oliver's Creole Jazz Band'e ıslıkla eşlik ederek aletlerinin arasına şunları da ekliyordu:

aralarında başka şeylerle birlikte bir Allen ingilizanahtarı takımı, birkaç kerpeten, bir motorlu matkap, çeşitli mengeneler, demir testereleri, bir darbeli ingilizanahtarı takımı, koca bir teker dolusu soğuğa dayanıklı kablo, çeşit çeşit eğeler, törpüler ve rendeler, ucu kıvrık ingilizanahtarı takımı, küçük bir kıvırma presi, beş çekiç, birkaç kanama durdurucu, üç hidroluk kriko, bir körük, birkaç tornavida takımı, matkaplar ve uçlar, taşınabilir bir sıkıştırılmış gaz silindiri, bir kutu dolusu plastik patlayıcı ve kalıp çıkarıcı, bir mezura, dev bir İsviçre ordu çakısı, teneke makası, maşalar, cımbızlar, üç mengene, bir ayarlı kablo sıyırıcı, bıçaklar, bir kazma, birkaç tokmak, bir somun tahrik takımı, hortum mengeneleri, dip frezesi takımı, kuyumcu tornavidası seti, büyüteç, her türden bant, tesisatçı malzemeleri, dikiş takımı, makas, elek, bir torna tezgâhı, her türden taban terazisi, uzun burunlu kerpeten, mengene tutuşlu kerpeten, bir tıkaç ve lokma takımı, üç kürek, kompresör, jeneratör, bir kaynak ve kesim seti, el arabası–

Böyle sürüp gidiyordu. Üstelik bunlar yalnızca mekanik araçlardı, kadının marangozluk aletleri. Ambarın diğer köşelerine araştırma ve laboratuvar araçları, jeolojik aletler, çok sayıda bilgisayar, telsiz, teleskop ve videokamera istifliyorlardı; biyosfer ekibinin çiftliği hazırlamak için atık geridönüştürücüleri, gaz değişim mekanizmaları, genelde tüm altyapı malzemelerini koydukları ambarları vardı; tıp ekibinin de klinik, araştırma laboratuvarları ve genetik mühendislik birimi malzemelerine ait daha da çok sayıda ambarı vardı. "Bunun ne olduğunu biliyorsun," dedi Nadya, Sax Russell'a, bir gece ambarın içine bakınıyorlardı, "Bu *tümüyle bir kent*, parçalanmış durumda ve önümüzde parça parça yatıyor."

"Doğrusu, gayet refah içinde bir kent."

"Evet, bir üniversite kenti. Çeşitli bilimlerden birinci sınıf bölümlere sahip bir kent."

"Ama hâlâ parça parça."

"Evet. Ama sanki ben onu böyle seviyorum."

Günbatımı zorunlu olarak yaşam alanına dönüş vaktiydi, akşam karanlığı bastırırken kilide, oradan da içeriye geçiyor, yatağına oturup çoğunlukla gündüzün işleri ve ertesi sabahki işlerin düzeniyle ilgili konuşmaları dinleyerek küçük, soğuk bir yemek atıştırıyordu. Bu tarz ayarlamaları Frank ve Maya'nın yapacağı varsayılıyordu ama aslında kendiliğinden, bir tür kısa süreli takas sistemiyle gerçekleşiyordu. Yolculuk sırasındaki içe kapanık duruşuyla karşılaştırıldığında Hiroko çok şaşırtıcı bir biçimde bu konuda fazlasıyla iyiydi; şimdi kendi ekibinin dışındakilerin yardımına ihtiyaç duyduğu için akşamlarının büyük kısmını insandan insana dolaşarak geçiriyordu, her sabah çiftlikte çalışan kayda değer bir ekibe sahip olacak kadar ikna edici ve tuttuğunu koparan biri haline gelmişti. Nadya gerçekten de durumun ne olduğunu anlayamıyordu; ellerinde suyu alınıp kutulanmış beş yıllık bir yiyecek stoku vardı, bu da Nadya için uygundu, yaşamının büyük bölümünde daha da kötü şeyler yemişti ve

artık yiyeceğe hiç aldırmıyordu; ot da yiyebilir, traktörler gibi yakıt ikmali yapabilirdi. Fakat Nadya'nın yakında inşasına başlamayı umduğu kalıcı yaşam alanında bir inşaat malzemesi olarak kullanmayı tasarladığı bambuyu yetiştirmek için çiftliğe ihtiyaçları vardı. Her şey iç içe geçmişti; bütün işler birbirine bağlıydı, her şey birbiri için gerekliydi. Bu yüzden Hiroko yanına çöktüğünde dedi ki: "Tamam, tamam, sekizde orada ol. Ama kalıcı çiftliği üs yaşam alanı inşa edilmeden inşa edemezsin. Bu yüzden bana yarın gerçekten yardım etmelisin, tamam mı?"

"Olmaz, olmaz," dedi Hiroko gülerek. "Ertesi gün iyi mi?"

İşgücü için Hiroko'nun asıl çekişmesi, tüm atölyeleri çalıştırmakla uğraşan Sax Russell ve ekibiyleydi. Vlad, Ursula ve biyotıp grubu da laboratuvarlarının tamamını hazırlayıp işletmek için sabırsızlanıyordu. Bu üç ekip kendi planları ilerlediği sürece aralıksız olarak karavan parkında yaşamak ister gibiydi ama neyse ki işlerine böyle takıntılı olmayan bir-

çok insan da vardı, olabildiğince kısa bir sürede daha geniş ve daha iyi korunan yerlere geçmekle ilgilenen Maya, John ve diğer kozmonotlar gibi. Yani Nadya'nın tasarısı onlardan yardım alacaktı.

Nadya, yemeğini bitirdiğinde tepsisini mutfağa götürüp küçük bir bezle temizledi, ardından Ann Clayborne, Simon Frazier ve diğer jeologlarla birlikte oturmaya gitti. Ann neredeyse uyuyacak gibiydi; sabahlarını uzun rover gezileri ve yürüyüşler yaparak, ardından tüm öğleden sonraları uzak yolculuklarına hazırlanmak için üste yoğun bir şekilde çalışarak geçiriyordu. Kadın, Nadya'ya tuhaf bir biçimde gergin ve Mars'ta olmaktan sanıldığından daha az mutluymuş gibi geliyordu. Atölyelerde ya da Hiroko için çalışmaya isteksiz gibiydi; gerçekten de genellikle yalnızca ev inşa etmeye uğraştığı için gezegeni daha tutkulu ekiplerden daha az etkilediği söylenebilecek olan Nadya'ya yardım etmek için çalışmaya geliyordu. Belki bundandı, belki değil; Ann söylemiyordu. Kadını anlamak güçtü, huysuzdu – Maya'nın aşırı

Rus tarzıyla değil, daha örtülü ve, diye düşündü Nadya, daha karanlık bir anlamda. Bessie Smith* tarzında.

Çevrelerinde insanlar yemekten sonra temizleniyor ve konuşuyor, olup bitenlere bakıyor ve konuşuyor, bilgisayar terminallerine kümeleniyor ve konuşuyor, giysilerini yıkıyor ve konuşuyor, yataklarına devrilip uyuya kalmadan önce fısıltılı bir sesle konuşuyordu. "Evrenin ilk saniyesi gibi," diye gözlemledi Sax Russell, yorgun bir halde yüzünü ovalayarak. "Her şey bir araya toplanmış ve birbirlerinden farklılıkları yok. Koşuşturan kızgın parçacıklar yığını sadece."

* Bessie Smith (1894-1937) Döneminin ünlü blues vokalisti. Karanlık, melankolik tarzıyla türün sonraki temsilcileri üzerinde hayli etkili olmuştur. -*yhn*

2

Ve bu sadece tek bir gündü, günler boyunca böyle sürüp gitti. Seyrek olarak görülen bir bulut kümesi ya da aşırı rüzgârlı bir öğleden sonranın dışında hava şartlarında söz etmeye değer bir değişim olmuyordu. Genelde, günler birbirine çok benzer geçiyordu. Her şey tasarlandığından daha uzun sürecek görünüyordu. Salt yürüyüş giysilerine girmek ve yaşam alanlarından çıkmak bile bir angaryaydı, ardından tüm aletlerin ısıtılması gerekiyordu; birörnek standartlar kümesine göre

yapılmış olsalar da aletlerin uluslararası doğasının anlamı ölçü ve işlevlerde kaçınılmaz uyuşmazlıkların varlığı demekti ve toz ("Toz demeyin ona!" diye yakınıyordu Ann. "Bu, toza çakıl demek gibi bir şey! Ona parçacık deyin, onlar parçacık!") her şeyin içine giriyordu; dondurucu soğuktaki bütün fiziksel çalışmalar aşırı yorucuydu, bu yüzden umduklarından daha yavaştılar ve birtakım küçük hasarlar oluşmaya başlamıştı. Son olaraksa bir bölümü akıllarına bile gelmemiş yapılacak o kadar çok şey vardı ki. Örneğin yüklerin hepsini açmak, içeriklerini denetlemek ve onları uygun depolara, gerçekten çalışmaya başlayacakları uygun noktalara taşımak (on gün biçmişlerdi) yaklaşık bir ay sürmüştü.

Ardından ciddi olarak inşaata başlayabilirlerdi. Ve burada Nadya kendine geldi. *Ares*'te yapacak hiçbir şeyi yoktu, onun için bir tür kış uykusu olmuştu. Fakat bir şeyler inşa etmek kadının en büyük becerisiydi, dehasının doğasında vardı bu, Sibirya'nın acı verici okulunda eğitim görmüştü. Çok büyük bir hızla koloninin baş sorun gidericisi, John'un taktığı adla

evrensel çözümcü oldu. Neredeyse her işte onun yardımını almışlardı, her gün sorulara yanıtlar ve öneriler vererek koşturan kadın bir tür zamandışı iş cennetinde çiçek açmış gibiydi. Yapacak çok şey vardı! Yapacak çok şey vardı! Her gece yapılan tasarı oturumlarında Hiroko herkesi ayarttı ve çiftlik oluşmaya başladı: Parti balonları gibi patlamalarını önlemek üzere daha küçük ve kalın duvarlı olmalarının dışında, geride bırakılmış Yeryüzü'nün ticari seralarına benzeyen paralel üç sıra sera. Çiftliğe ucu ucuna uygun gelen sadece 300 milibarlık iç basınca rağmen, dışarıyla arasındaki fark epey güçlüydü; kötü bir sızdırmazla ya da zayıf bir noktayla paramparça olurlardı. Fakat Nadya soğuk hava sızdırmazlarında iyiydi ve Hiroko her gün panik içinde onu çağırıyordu.

Daha sonra bilimcilerin atölyelerini işler hale getirmek için gereksindikleri malzemeler ve nükleer reaktörü birleştiren ekip aldıkları her nefeste onun denetimini istiyordu, yanlış yapacakları korkusuyla aptallaşmışlar ve Arkadi'nin Phobos'tan gönderdiği, bu kadar tehlikeli bir teknolojiye gerek duymadıklarını, rüzgâr üretiminden gereksindikleri tüm gücü alabileceklerini söyleyen telsiz mesajları güvenlerini tazelememişti. Arkadi ve Phyllis bu konuda sert tartışmalar yapıyorlardı. Arkadi'yi susturan bir Japon deyimini kullanan Hiroko olmuştu: "*Şikata ga nay*," yani *başka bir seçenek yok.* Arkadi'nin önerdiği gibi yeldeğirmenleri onlara yeterli gücü sağlayabilirdi, ama ellerinde yeldeğirmenleri yoktu, ABD Donanması'nın inşa ettiği ve iyi bir işçiliğe sahip Rickover nükleer reaktörleri vardı; kimse kendisini rüzgâr gücüne dayanan bir sisteme bulaştırmak istemiyordu, çok aceleleri vardı. *Şikata ga nay.* Bu da çok sık tekrarlanan cümlelerden biri olacaktı.

Bu yüzden her sabah Çernobil'in (elbette Arkadi'nin taktığı isimdi bu) inşaat ekibi Nadya'ya, onlarla gelip denetlemesi için yalvarıyordu. Yerleşimin doğusuna, uzaklara sürülmüşlerdi, yani onlarla birlikte çıkmanın anlamı bütün bir günü orada geçirmekti. Ama ardından tıp ekibi, barınaklara

dönüştürdükleri yük taşıyıcılarından bir klinik ve içine de birkaç laboratuvar inşa etmek için onun yardımını istedi. Bu yüzden, tamamen Çernobil'de kalmak yerine, gün ortasında yemek için dönüyor ve ardından tıp ekibine yardım ediyordu. Her gece yorgunluktan tükenmiş olarak kendinden geçip uyuyordu.

Bazı akşamlarsa uyumadan önce, yukarıda, Phobos'ta olan Arkadi'yle uzun konuşmalar yapıyordu. Arkadi'nin ekibinin uydunun mikroyerçekimiyle ilgili sorunları vardı ve o da onun önerisini istiyordu. "Yalnızca uyuyacak ve yaşayacak kadarcık bir g sağlayabilseydik!" diyordu Arkadi.

"Uydunun yüzeyine çepeçevre bir daire oluşturacak şekilde tren rayları döşeyin," dedi küçük bir kestirmeden yeni uyanmış olan Nadya. "*Ares*'in tanklarından birini tren biçimine sokun ve onu raya oturtun. İçine binin ve treni, size trenin tavanına karşı g sağlayacak bir hızda yürütün."

Önce biraz cızırtı ve ardından Arkadi'nin vahşi kıkırtısı duyuldu. "Nadezhda Francine, seni seviyorum, seni seviyorum!"

"Yerçekimini seviyorsun."

Bütün bu tavsiye işleriyle birlikte kalıcı yaşam alanlarının inşaatı gerçekten de yavaş gidiyordu. Nadya sadece haftada bir ya da iki kez bir Mercedes'in açık kabinine tırmanıyor ve yıpranmış zeminde kendisinin açtırdığı hendeğin diğer ucuna doğru sarsılarak ilerliyordu. Bu hendek on metre genişliğinde, elli metre uzunluğunda ve Nadya'nın hedeflediği gibi dört metre derinliğindeydi. Hendeğin dibi yüzeyle aynıydı: kil, toz parçacıkları ve her büyüklükte kaya parçaları. Regolit. Nadya buldozerle çalışırken jeologlar örnekler alıp çevreye bakınarak deliğe atlayıp çıkıyorlardı, hatta bölgeyi eşeleyişlerinden hoşlanmayan Ann bile; yaşayan hiçbir jeolog bir toprak kazısından uzak duramazdı. Nadya çalışırken onların konuşma kanallarını dinledi. Regolitin belki de kaya yatağına kadar aynı şekilde uzandığını düşünüyorlardı, bu da kötüydü; regolit Nadya'nın sağlam zemin düşüncesine

uymuyordu. Ama en azından su içeriği düşüktü, yüzde ondan az, yani bir temelin altında, Sibirya inşaatlarının sürekli kâbuslarından olan göçükleri pek yaşamayacaklar demekti.

Regolit doğru kesildiğinde, Portland çimentosundan – eldeki malzemelerle yapabilecekleri en iyi çimentodan– bir temel dökecekti Nadya. Eğer onu en az iki metre kalınlıkta dökmezlerse çatlayacaktı ama *şikata ga nay*. Kalınlık kısmi bir yalıtım sağlardı. Fakat sertleşmesi için çamuru kutulayıp ısıtması gerekiyordu; bunu 13 derece santigratın altında yapamazdı, yani ısıtma birimlerine ihtiyacı vardı... Yavaş, yavaş, her şey yavaştı.

Hendeği uzatmak için dozeri ileri sürdü ve dozer yeri ısırıp zorladı. Sonra eşyanın ağırlığı kendisini gösterdi ve kepçe regoliti keserek geçip öne doğru kazıdı. "Seni domuz," dedi Nadya araca hoşnut bir tavırla.

"Nadya buldozere âşık," dedi Maya konuşma kanalından.

En azından kime âşık olduğumu biliyorum, diye homurdandı Nadya. Geçen haftaki akşamlarının çoğunu alet barakasında Maya'yla, onun John'la olan sorunlarını dinleyerek, Frank'le birçok açıdan nasıl daha iyi uyuştuğunu, ne hissettiğine emin olamadığını, Frank'in artık ondan nefret ettiğine emin olduğunu vs. vs. vs. dinleyerek geçirmişti. Aletleri temizleyen Nadya *Da, da, da*, demişti konuya ilgi duymadığını gizlemeye çalışarak. Aslında Maya'nın sorunlarından bıkmıştı ve yapı malzemelerinden, hatta herhangi bir şeyden söz etmeyi yeğlerdi.

Çernobil ekibinin bir çağrısı geldiğinde buldozerle çalışmayı kesti. "Nadya, bu soğukta çimentonun bu kalınlıkta tutması için ne yapmalıyız?"

"Isıtın."

"Isıtıyoruz!"

"Daha da ısıtın."

"Peki!" İşlerini neredeyse bitirmişler, diye düşündü Maya; Rickover kısmen birleştirilmişti, geriye kalan yalnızca parçaları bir araya getirmek, kapsayıcı çelik tankı yerleştirmek,

boruları (ellerindeki kaynağı neredeyse tüketecek kadar) suyla doldurmak, kabloları bağlamak, çevresine kum torbalarını dizmek ve denetim çubuklarını çekmekti. Ardından ellerinde 300 kilovat olacak ve bu da her gece yapılan ertesi gün güç jeneratöründen aslan payını kim alacak tartışmasını sona erdirecekti.

Sax'tan bir çağrı geldi. Sabatier işlemcilerinden biri tıkanmıştı ve durumu halledemiyorlardı. Nadya buldozer işini John ile Maya'ya bıraktı ve duruma göz atmak için bir roverla atölye kompleksine gitti. "Simyacıları görmeye gidiyorum," dedi.

"Buradaki makinelerin nasıl da onu inşa eden endüstrinin karakterini yansıttığını fark ettin mi?" diye belirtti Nadya'ya Sax, oraya ulaşıp Sabatier'i onarmak için uğraşmaya koyulmuştu. "Eğer araç şirketleri tarafından yapılmışsa düşük güçlü ama güvenilir oluyor. Eğer uzay endüstrisi tarafından yapılmışsa fazlasıyla yüksek güçlü oluyor ama günde iki kere bozuluyor."

"Ve ortak üretimler korkunç tasarlanmış," dedi Nadya.

"Doğru."

"Ve kimyasal donanım çok mızmız," diye ekledi Spencer Jackson.

"Haklısın. Hele bu tozda."

Boeing hava ayrıştırıcıları atölye kompleksinin sadece başlangıcıydı; içlerindeki gazlar, nemden arındırma, sıvılaştırma, kısmi damıtma, elektroliz, elektrosentezleme, Sabatier işlemi, Raschig işlemi, Oswald işlemi gibi kimyasal mühendislik işlemleri kullanılarak sıkıştırılmak, genişletilmek, düzeltilmek ve yeniden birleştirilmek üzere büyük kapalı taşıyıcılara veriliyordu... Ağır ağır, bir atölyeden diğerine, renklerle kodlanmış tanklar, borular, tüp ve kablolar ağına yakalanmış hareketli evler gibi görünen bir yapılar kovanından akarak daha karmaşık kimyasallar ortaya çıkarıyordu.

Spencer'ın şu sıralar en sevdiği ürün bolca bulunan magnezyumdu; regolitin her metreküpünden yirmi beş kilo elde

ediyoruz, demişti ve Mars g'sinde öyle hafifti ki büyük bir çubuğu bir parça plastik gibiydi. "Saf haldeyken aşırı kırılgan," demişti Spencer, "ama onu az bir şey alaşımlarsak *aşırı derecede* hafif ve güçlü bir metal elde ederiz."

"Mars çeliği," dedi Nadya.

"Ondan daha iyi."

Yani simya ama mızmız makinelerle. Nadya, Sabatier'in sorununu buldu ve bozuk bir emme pompasını onarmaya girişti. Atölye kompleksinin büyük bölümünün pompalardan oluşması şaşırtıcıydı, bazen onların çılgınca birleşiminden başka bir şey değilmiş gibi görünüyordu Nadya'ya ve pompalar doğaları gereği toz parçacıkları yüzünden tıkanarak işlemez hale geliyorlardı.

İki saat sonra Sabatier onarılmıştı. Karavan parkına giden yolda, Nadya ilk seraya bir göz attı. Bitkiler çoktan tomurcuklanmıştı ve yeni ekinler yeni kara toprak yataklarından fışkırıyordu. Bu dünyaya ait kızıllığın arasında yeşil yeşil parıldıyorlardı, seyretmesi keyif vericiydi. Bambular günde birkaç santimetre büyüyor, demişlerdi ona ve ürün daha şimdiden neredeyse beş metre uzunluğa gelmişti. Daha fazla toprağa gereksinim duyacakları belliydi. Simyacılar amonyak gübrelerini sentezlemek için Boeing'lerden elde edilen nitrojeni kullanıyorlardı; Hiroko bunlara bayılıyordu, çünkü regolit, yoğun tuzlululuğu, peroksitlerle birlikte patlayıcı oluşu, aşırı kıraçlığı ve biyokütleden tamamen yoksun oluşu yüzünden tam bir tarımsal kâbustu. Magnezyum çubukları ürettikleri gibi, toprağı da üretmeleri gerekecekti.

Nadya ayakta bir öğle yemeği için karavan parkındaki yaşam alanına girdi. Sonra yine dışarıdaydı, kalıcı yaşam alanı bölgesine gitti. Hendeğin zemini o yokken neredeyse düzeltilmişti. Deliğin kenarında durup içine baktı. Antarktika'da ve *Ares*'te üzerinde çalıştığı, çok sevdiği bir tasarımı inşa edeceklerdi: Basit bir şekilde bitişik duvarları paylaşan, fıçı kubbeli bir bölmeler dizisi. Hendeğe yerleştirildiklerinde bölmeler başlangıçta yarı gömülmüş olacaklardı; bitirildiğindeyse,

radyasyonu durdurmak ve ayrıca 450 milibarlık basınç yaratmayı tasarladıkları için binaları patlamaktan korumak üzere on metrelik kum torbalarına konulmuş regolitle kaplanarak örtüleceklerdi. Bu binaların dış tarafları için gerek duydukları tek şey yerel malzemelerdi: Portland çimentosu ve tuğlalar, ek olarak bazı yerlerde sızdırmazlığı sağlamlaştırmak için plastik bir astar.

Ne yazık ki tuğla yapıcıların da birkaç sorunu vardı; Nadya'yı çağırdılar. Nadya'nın sabrı tükeniyordu, homurdandı. "Ta Mars'a dek geliyoruz ve bir tuğla mı yapamıyorsunuz?"

"Tuğla yapamıyor değiliz," dedi Gene. "Sorun sadece, benim onları beğenmemem." Tuğla yapım atölyesi regolitten çıkarılan kil ve sülfürü karıştırıyor, bu karışım tuğla kalıplarına dökülüyor, sülfür polimerleşmeye başlayıncaya kadar pişiriliyordu, sonrasında tuğlalar soğurken makinenin bir başka kısmında bir parça daha sıkıştırılıyorlardı. Ortaya çı-

kan siyahımsı kızıl tuğlaların tonozlarda kullanıma teknik açıdan uygun gerilme direnci vardı fakat Gene hoşnut değildi. "Başımızın tepesindeki ağır çatılar için minimum değerlerde olmak istemiyoruz," dedi. "Ya tepesine çok fazla kum torbası yığarsak ya da küçük bir Mars depremi yaşarsak? Hoşuma gitmiyor."

"Naylon ekleyin," dedi Nadya, bir süre düşündükten sonra.

"Ne?"

"Dışarı çıkın ve indirilen yüklerin paraşütlerini bulun, sonra onları iyice dilimleyerek kilin arasına katın. Gerilme dirençlerine katkısı olacaktır."

"Çok doğru," dedi Gene, biraz duraksadıktan sonra. "İyi fikir! Paraşütleri bulabilir miyiz dersin?"

"Buranın doğusunda bir yerlerde olmalılar."

Böylece sonunda jeologlara inşaat çabasına gerçekten yardımı olan bir iş bulmuş oldular. Ann, Simon, Phyllis, Saşa ve İgor uzun yol roverlarını üssün doğu ufkuna doğru sü-

rerek, Çernobil'den çok daha uzakları araştırıp haritalarını çıkardılar ve ertesi hafta her biri birkaç yüz kilo işe yarar naylon anlamına gelen yaklaşık kırk paraşüt buldular.

Bir gün, *Ganges Catena*'ya, birkaç yüz kilometre güneydoğudaki düzlükteki bir dizi karstik çöküntüye ulaşarak heyecan içinde geri döndüler. "Tuhaftı," dedi İgor, "çünkü onları son âna dek göremiyorsun, gördüğündeyse yaklaşık on kilometre çapında ve iki katı derinlikte, yan yana sekiz ya da dokuzu sıralanmış olarak, her biri daha küçük ve daha az derin devasa huniler gibiler. Fantastik. Olasılıkla termokarstlar ama öyle büyükler ki inanması güç."

"Bu kadar uzağı görmek eğlenceli, hele şu yakın ufuk hikâyesinden sonra," dedi Saşa.

"Termokarstlar," dedi Ann. Delmişler ama su bulamamışlardı. Bununla da ilgilenmek gerekecekti; ne kadar derini kazarlarsa kazsınlar zeminde söz etmeye değecek bir su bulamamışlardı. Bu da onları hâlâ hava ayrıştırıcılarına bağlı kalmaya zorluyordu.

Nadya omuzlarını silkti. Hava ayrıştırıcıları gayet iyiydi. Kendi tonozlarını düşünmek istiyordu. Yeni geliştirilmiş tuğlalar üretilmişti, Nadya duvarların ve çatıların inşası için robotları harekete geçirmişti. Tuğla atölyesi, bulundukları düzlükteki vinçlere doğru oyuncak roverlar gibi yuvarlanan küçük robot arabalarla dolmuştu; vinçler bir bir tuğlaları kaldırıyor ve onları bir başka robot grubunun yaydığı soğuk harcın üzerine yerleştiriyordu. Sistem öyle iyi çalışıyordu ki işlemin tıkandığı nokta tuğla üretimi haline gelmişti. Eğer robotlara daha fazla inancı olsaydı Nadya bu durumdan daha çok hoşnut olacaktı. İyi görünüyorlardı fakat *Novi Mir*'de robotlarla yaşadığı deneyimler onu kuşkucu kılmıştı. Eğer her şey kusursuz giderse harikaydılar fakat hiçbir şey asla daima kusursuz gitmezdi; onları ne sürekli donakalmalarını sağlayacak kadar dikkatli ne de bir hatayı binlerce kez yineleyerek ve Maya'nın duygusal yaşamında olduğu gibi küçük bir hatayı büyütüp koca bir falsoya dönüştürecek denli inanılmaz

aptallık içindeki tavırları sergilemelerini sağlayacak kadar denetimsiz kılacak olan karar algoritmalarını programlamak çok zordu. Robotlara ne verirseniz onu alırdınız, en iyileri bile beyinsiz budalalardı.

Bir akşam Maya onu alet odasında yakaladı ve özel bir kanala geçmesini istedi. "Michel işe yaramıyor," diye yakındı. "Gerçekten zor bir dönem geçiriyorum ve bana derimi yüzmek ister gibi bakıyor. Güvenebileceğim tek kişi sensin Nadya. Dün Frank'e, John'un onun Houston'daki otoritesini kırmaya çabaladığını düşündüğümü ve bunu kimseye söylememesi gerektiğini söyledim, hemen ertesi gün John bana Frank'le uğraştığını nasıl düşünebildiğimi sordu. Sadece dinleyip sessiz duracak kimse yok!"

Nadya gözlerini yuvarlayarak başını eğdi. Sonunda dedi ki: "Üzgünüm Maya, yerini bulamadıkları bir sızıntı için gidip Hiroko'yla konuşmam lazım." Başlığının yüz koruyucusunu hafifçe Maya'nınkine dokundurdu –yanaktan bir öpücük simgesi– ortak kanala geçip ayrıldı. Yeterdi artık. Hiroko'yla konuşmak çok daha ilgi çekiciydi – gerçek dünyadaki gerçek sorunlar üzerine gerçek konuşmalar. Hiroko neredeyse her gün Nadya'nın yardımını istiyor ve Nadya bundan hoşlanıyordu, çünkü Hiroko epey başarılı biriydi ve inişten bu yana Nadya'nın becerilerini takdir edişi bariz bir şekilde artmıştı. Karşılıklı profesyonel saygı, dostlukların anası. İşten başka bir şey konuşmamak ne hoştu. Hava geçirmez sızdırmazlar, kilit mekanizmaları, ısı mühendisliği, cam polarizasyonu, çiftlik ve insanlar arasındaki ara bölgeler (Hiroko'nun söyledikleri daima oyunun birkaç adım önündeydi). Bütün bu konular Maya'yla yapılan fısıltılı duygusal konferansların, Maya'yı kimin sevip kimin sevmediği, Maya'nın şu ve bu hakkında ne hissettiği, o gün kimin onun duygularını incittiği üzerine sonu gelmez oturumlardan sonra sonsuz bir rahatlamaydı... öff. Nadya'ya, "Mars bize ne istediğini söyleyecek ve o zaman onu yapmamız gerekecek," gibi, nasıl karşılayacağı-

nı bilemediği şeyler söylemediği sürece Hiroko hiç de tuhaf değildi. Buna nasıl bir yanıt verebilirdiniz ki? Ama Hiroko sadece kocaman gülümsemesiyle gülüyor ve Nadya'nın omuzlarını silkmesi karşısında kahkahalar atıyordu.

Gece tartışmaları hâlâ yoğun, ateşli ve samimiydi. Dimitri ve Samantha regolitin içine çok kısa bir sürede yaşamını sürdürebilecek genetik mühendislik eseri mikroorganizmalar yerleştirebileceklerine emindiler fakat öncelikle BM'den izin almaları gerekecekti. Nadya bile bu fikri kaygılandırıcı buluyordu; atölyelerdeki kimyasal mühendislik, Samantha'nın teklif ettiği bu tehlikeli yaratma eylemiyle karşılaştırıldığında tuğla yapımı kadar sıradan kalıyordu. Buna rağmen simyacılar da kendilerine göre birtakım sevimli yaratıcılıklar sergiliyordu. Neredeyse her gün karavan parkına yeni madde örnekleriyle geliyorlardı: sülfürik asit, tonoz harcı için sorel çimentosu, amonyum nitrat patlayıcılar, bir kalsiyum siyanamid rover yakıtı, polisülfid lastik, silikon bazlı hiperasitler, emülsiyon malzemeleri, tuzlardan ayrıştırılmış izleyici elementler içeren bir dizi test tüpü ve geçenlerde de saydam cam. Önceki cam yapımı girişimleri sadece siyah cam ürettiği için bu sonuncusu başarılı bir işti. Demir içeriklerindeki silikat karışımını ayırmak sorunu çözmüştü, bu yüzden bir akşam karavanın içinde köpükler ve düzensizliklerle kaplı küçük kırılgan cam tabakalarını on yedinci yüzyıldan kalma bir şey gibi elden ele geçirerek oturdular.

İlk bölmeyi gömüp basınçlandırdıklarında Nadya onun içinde başlığını çıkarıp havayı içine çekerek dolaştı. Basınç 450 milibardı, başlıklar ve karavan parkıyla aynıydı, oksijen-nitrojen-argon karışımlı ve 15 derece santigratta. Harikaydı.

Bölme, iki buçuk metre yüksekteki bir girintiye yerleştirilmiş bambu kütüklerle iki kata ayrılmıştı. Parçalara ayrılmış silindirler, altlarında asılı duran neon tüplerle aydınlatılan tatlı yeşil bir tavan oluşturuyordu. Duvarlardan birinde bir delikten üst kata geçiş veren, magnezyum ve bambudan

yapılmış bir merdiven vardı. Bakmak için yukarı çıktı. Kütüklerin üzerine serilmiş bölünmüş bambu gayet düz, yeşil bir zemin yaratmıştı. Tavan tuğlaydı, yuvarlak ve alçak. Buraya, yukarıya yatak odalarını ve banyoyu yerleştireceklerdi; alt kat salon ve mutfak olacaktı. Maya ve Simon kurtarılan paraşütlerin naylonundan yapılmış duvar süslemelerini çoktan asmışlardı. Pencere yoktu; ışık yalnızca neon lambalardan geliyordu. Nadya bundan hoşlanmadı, daha şimdiden, tasarladığı daha büyük yaşam alanındaki hemen her odada pencere olmasını istiyordu. Ama önce en önemli işler. Şu an için bu penceresiz bölmeler yapabileceklerinin en iyisiydi. Ne de olsa karavan parkından sonra büyük bir gelişmeydi.

Merdivenlerden inerken elini tuğlalara ve harca sürdü. Kaba ama ılıktılar, arkalarına yerleştirilmiş aygıtlarla ısıtılıyorlardı. Zeminin altında da ısıtma aygıtları vardı. Botları ve çoraplarından kurtulup ayaklarının altındaki sıcak, kaba tuğlaların tadını çıkardı. Olağanüstü bir odaydı ve sevimliydi de; hele onca yolu geçip Mars'a geldikleri, tuğla ve bambudan evler kurdukları düşünülürse. Girit'te, Aptera denen bir yerde yıllar önce gördüğü tonozlu yıkıntıları anımsadı: Romalıların yeraltı sarnıçları tonozluydu ve tuğladan yapılmışlardı, bir tepenin kenarına gömülmüşlerdi. Neredeyse bu bölmelerle aynı büyüklükteydiler. Asıl amaçları bilinmiyordu – bazıları zeytinyağı depolamak için, diyordu ama bu aşırı miktarda yağ demek olurdu. Bu tonozlar inşalarından iki bin yıl sonra bile ayaktaydı, hem de bir deprem ülkesinde. Nadya botlarını yeniden giyerken bunları düşünüp güldü. İki bin yıl sonra ardılları, eğer hâlâ ayaktaysa, şüphesiz artık müzeye çevrilmiş olan bu bölmeye girebilirdi – Mars'ta kurulan ilk insan barınağı! Ve bunu o yapmıştı. Birdenbire geleceğin gözlerini üzerinde hissedip ürperdi. Onlar bir mağaranın içinde, sonraki kuşaklara ait arkeologlarının kesinlikle kurcalayacakları bir yaşamı sürdüren Cro-Magnonlardı; şu anki haline benzeyen insanlar onları merak edeceklerdi, merak edecek ama asla tam olarak anlayamayacaklardı.

***

Daha fazla zaman geçti, daha çok iş yapıldı. Zaman Nadya için bulanıktı, daima bir şeylerle uğraşıyordu. Kemerli bölmelerin iç inşası karmaşıktı; robotlar su tesisatı, ısıtma, gaz değişimi, kilitler ve mutfaklar konusunda yardımcı olamıyordu. Nadya'nın ekibi bütün demirbaşlara ve aletlere sahipti, pantolon ve atletler içinde de çalışabiliyorlardı ama yine de inanılmaz uzun bir zaman aldı. İş, iş, iş, her gün!

Bir akşam, günbatımından az önce Nadya kurt gibi acıkmış, yorgun ama delik deşik olmuş yolda tamamen huzurlu bir şekilde ilerleyerek karavan parkına doğru güçlükle yürüyordu. Aşırı rahattı ama bu, günün bitiminde dikkatli olmak gerekmediği anlamına gelmiyordu; bir akşam önce dikkatsizlik yüzünden eldivenlerinin birinin tersinde bir santimetrelik delik açılmıştı. Soğuk o kadar kötü değildi, neredeyse eksi 50 derece santigrat, Sibirya'nın bazı kış günleriyle kıyaslandığında hiçbir şeydi – ama düşük hava basıncı orada ânında bir kan toplanması oluşturmuştu, sonra donma başlamıştı ve bu da pıhtıyı küçültmüştü şüphesiz ama iyileşmesini de zorlaştırmıştı. Her neyse, dikkatli olmanız gerekiyordu ama gün boyunca süren inşaat işinin ardından yorgun kaslarında akıcı bir his vardı ve hafif pas rengindeki gün ışığı kayalık araziye eğimli bir şekilde vururken ansızın mutlu olduğunu hissetti. Tam o anda Phobos'tan Arkadi aradı ve Nadya onu neşeyle yanıtladı. "Kendimi 1947'den kalma bir Louis Armstrong solosu gibi hissediyorum."

"Niye 1947?" diye sordu Arkadi.

"Şey, bu onun tınısının en mutlu olduğu yıldı. Yaşamının büyük bölümü boyunca onun tınısında keskin ve gerçekten de güzel bir şeyler vardı ama bu 1947'de daha da güzeldi, çünkü içinde rahatlamış, akıcı bir neşe vardı; bu tınıyı o yıldan daha önce ya da daha sonra duyamazsın."

"Anladığım kadarıyla onun için iyi bir yılmış?"

"Evet! Büyüleyici bir yıl! Korkunç 'big band'lerde geçen yirmi yılın ardından, gençken yönettiği 'Hot Five' benzeri

küçük bir gruba katıldı ve işte, eski şarkılar, hatta bazı eski yüzler – her şey ilk seferden daha iyiydi; kayıt teknolojisi, para, dinleyiciler, topluluk, kendi gücü... Gençlik pınarını bulmuş gibiydi."

"Birkaç kayıt göndermen gerekecek," dedi Arkadi. Şarkı söylemeye çalıştı: "Sana sevgimden başka bir şey veremem, bebeğim!"* Phobos neredeyse ufkun ötesindeydi ve adam selam demek için aramıştı. "Yani bu da senin 1947'n," dedi kapatmadan önce.

Nadya aletlerini bir kenara bırakırken şarkıyı düzgün bir şekilde söyledi. Arkadi'nin dediğinin doğru olduğunu anladı; onun başına da Armstrong'a 1947'de olana benzer bir şey gelmişti – çünkü berbat koşullar bir yana, Sibirya'daki gençlik yılları gerçekten de yaşamının en mutlu yılları olmuştu. Sonra yirmi yıl boyunca kozmonotların, bürokrasinin, simülasyonların, oda içi yaşamın "big band"ine katlanmıştı – sırf buraya gelmek için. Şimdi aniden yine dışarıdaydı, elleriyle

bir şeyler inşa ediyor, ağır makineleri işletiyor, günde yüz kere çeşitli sorunları çözüyordu; Sibirya gibi ama daha iyi. Satchmo'nun** dönüşü gibiydi!

Bu yüzden Hiroko gelip de, "Nadya, bu ingilizanahtarı kesinlikle bu konumda donup kaldı," dediğinde onu şarkıyla yanıtladı: "Senin hakkında düşündüğüm tek şey bu – bebeğim!" Anahtarı alıp bir çekiç gibi masaya vurdu, Hiroko'ya açıldığını göstermek için kadranlarla oynadı ve kadının yüzündeki ifadeye bakarak kahkahalar attı. "Mühendis çözümü," diye açıkladı, Hiroko'nun ne kadar komik olduğunu, sahip oldukları ekosistemlerin tümünü kafasında taşıdığını ama bir çiviyi bile doğru dürüst çakamadığını düşünüp şarkıyı mırıldanarak kilitten içeri girdi.

Gece Sax'la günün işlerini konuştu, Spencer'la cam üzerine konuştu, konuşmanın ortasında ranzasına atlayıp başını

---

* "I Can't Give You Anything but Love, Baby" Jimmy McHugh (beste) ve Dorothy Fields (güfte)'a ait, 1928 tarihli bir caz klasiği. *–yhn*

** Louis Armstrong'un lakabı. *–yhn*

yastığına gömdü, kendisini tamamen rahatlamış hissederek "Yaramazlık Yok"un [Ain't Misbehavin'] görkemli final bölümü eşliğinde uykuya daldı.

3

Fakat zaman geçerken her şey değişir; hiçbir şey değişmeden kalmaz, taşlar bile, hatta mutluluk bile. "Daha şimdiden yüz yetmiş le se olduğunu fark ettin mi?" dedi Phyllis bir gece. "Le se yedi de inmemiş miydik?"

Yani yarım Mars yılı süredir Mars'talardı. Phyllis gezegen bilimcilerce hazırlanan takvimi kullanıyordu; koloniciler arasındaki kullanımı Terra sisteminden daha yaygın bir hale geliyordu. Mars yılı 668.6 yerel gün uzunluğundaydı ve bu uzun yılın neresinde olduklarını söylemek Ls takviminin işiydi. Bu sistemde Güneş'le Mars arasındaki çizgi kuzey ilkbahar ılımında 0 derece olarak belirleniyor ve ardından yıl 360 dereceye bölünüyordu, yani Ls = 0°-90° kuzey baharı, 90°-180° kuzey yazı, 180°-270° sonbahar ve 270°-360° (ya da yine 0°) kış oluyordu.

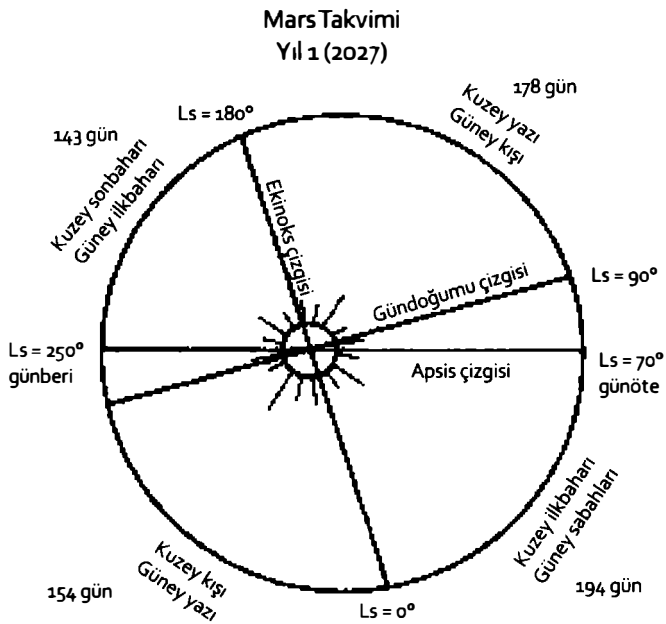
Bu basit durum Mars yörüngesinin Terra standartlarına göre aşırı olan dışmerkezliliği yüzünden karmaşıklaşıyordu, çünkü Mars günberi noktasında Güneş'e, günötesinde olduğundan yaklaşık kırk üç milyon kilometre daha yakındı, bu yüzden yüzde 45 daha çok gün ışığı alıyordu. Bu dalgalanma güney ve kuzey mevsimlerini epey eşitsiz kılmaktaydı. Günberi her yıl Ls = 250°'de, güney baharının sonlarında geliyordu; bu yüzden güney baharları ve yazları en yüksek derecelerde otuz derece daha yükseğe ulaşarak, kuzey baharları ve yazlarından daha sıcak oluyordu. Güney güz ve kışlarıysa günöteye yaklaştıkça artan şekilde daha soğuktu – öylesine

soğuktu ki güney kutup başlığı daha çok karbondioksitken kuzey başlığı daha çok su buzuydu.

Yani güney aşırılıklar yarıküresiyken, kuzey ortalamalar yarıküresiydi. Yörüngesel dışmerkezlilik dikkat çekici bir şeye daha yol açıyordu; gezegenler Güneş'e yaklaştıkça daha hızlı hareket eder, yani günberiye yakın mevsimler günöteye yakın olanlardan daha kısadır; Mars'ın kuzey sonbaharı 143 gündür, kuzey ilkbaharıysa 194. İlkbahar sonbahardan elli bir gün daha uzundur! Bazıları sadece bunun bile kuzeye yerleşme nedeni olabileceğini öne sürüyordu.

Ama her durumda kuzeydeydiler ve yaz geçmişti. Günler her gün biraz daha kısaldı ve çalışma sürdü. Üssün çevresindeki alan giderek daha da karıştı, yüzey birbirini kesen tekerlek izleriyle daha da kaplandı. Çernobil'e beton bir yol döşemişlerdi ve üssün kendisi artık o kadar büyümüştü ki karavan parkından ufka doğru dört yönde uzanıyordu: Simyacılar mahallesi ve Çernobil yolu doğuya, kalıcı yaşam alanı kuzeye, depolama alanı ve çiftlik batıya ve biyotıp merkeziyse güneye doğru.

Sonunda herkes kalıcı yaşam alanındaki tamamlanmış bölmelerine taşınmıştı. Gece konuşmaları orada, karavan parkındakilere göre kısalıp rutinleşti, günler birbiri ardına geçerken Nadya yardım çağrısı almaz oldu. Artık çok az gördüğü birtakım insanlar vardı; laboratuvarlarındaki biyotıp ekibi, Phyllis'in araştırma birimi, hatta Ann. Bir gece Ann yatağını Nadya'nınkinin yanına çekti ve onu güneybatıda 130 kilometre kadar uzaktaki Hebes Chasma'ya bir geziye davet etti. Belli ki Ann ona üs alanının dışındaki bir şeyi göstermek istiyordu ama Nadya geri çevirdi. "Yapacak çok işim var, biliyorsun." Ann'in hayal kırıklığını görerek ekledi: "Belki gelecek geziye."

669 Mars günü = 1 Mars yılı
24 ay = 21 ay 28 gün, 3 ay
(her bir sekizinci ay) 27 gün

Sonra bölmelerin içlerindeki ve yeni kanadın dış kısmındaki işlere devam ettiler. Arkadi dört bölme dizisinin ilkinin kare şeklinde düzenlenmesini önermişti ve Nadya böyle yapacaktı; Arkadi'nin belirttiği gibi, karenin çevirdiği alanı sonra bir çatıyla kapatmak mümkündü. "Şu magnezyum kirişler orada işe yarayacak," dedi Nadya. "Bir de daha güçlü cam paneller yapabilseydik..."

Ann ve ekibi Hebes'ten döndüğünde karenin iki yanını bitirmişlerdi, on iki bölmenin tamamı yapılmıştı. Herkes o akşamı, getirdikleri videokasetleri seyrederek geçirdi. Kasetlerde gezi roverları kayalık düzlükler boyunca sarsıla sarsıla

giderken görünüyordu; ardından ötelerde bütün ekran boyunca, sanki dünyanın ucuna yaklaşıyorlarmış gibi uzanan bir çatlak beliriyordu. Tuhaf, küçük birkaç metre yüksekliğinde kayalıklar sonunda roverları durdurdu ve dışarı çıkan bir araştırmacı başlık kamerasını açıp yürürken görüntüler sarsıldı.

Sonra ani bir şekilde tam kenardan görüntüye bir şey girdi, kavranılması çok zor olan Ganges Catena'nın karstik çöküntülerinden çok daha büyük olan bir kanyonun yüz seksen derecelik panla yapılmış bir çekimi. Yarığın diğer yanının yamaçları uzak ufukta zar zor görülebiliyordu. Aslında her yanda yamaçlar görüyorlardı, çünkü Hebes neredeyse kapalı bir yarıktı, yaklaşık iki yüz kilometre uzunlukta ve yüz metre boyunda batık bir elipsti. Ann'in topluluğu kuzey kenarına öğleden sonra ulaşmıştı ve yamacın doğudaki eğimi açıkça görünüyordu, günbatımı ışığına boğulmuştu; batıya doğru yamaç sadece loş koyu bir karaltıydı. Yarığın zemini, merkezinde bir çöküntüyle birlikte genel olarak düzdü. "Eğer yarığın üzerinde bir kubbe yüzdürebilirseniz," dedi Ann, "güzel, büyük bir kapalı ortamınız olur."

"Mucizevi kubbelerden söz ediyorsun, Ann," dedi Sax. "Bu neredeyse on bin kilometrekare eder."

"Yani, büyükçe bir ortam oluşturursunuz. Sonra da gezegenin geri kalanına boş verebilirsiniz."

"Kubbenin ağırlığı kanyon yamaçlarını çökertecektir."

"Bu yüzden yüzdürmeniz gerekir dedim."

Sax sadece başını iki yana salladı.

"Söylediğim şey, sizin şu uzay asansöründen daha tuhaf değil."

"Ben tam bu videoyu çektiğiniz yerde bir ev istiyorum," diye konuşmayı böldü Nadya. "Ne manzara!"

"Şu Tharsis volkanlarından birine tırmanıncaya dek bekle," dedi Ann incinmiş bir halde. "Manzarayı o zaman görürsün."

Artık sürekli bu türden küçük ağız dalaşları vardı. Bütün

bunlar Nadya'ya tatsız bir biçimde *Ares*'teki son ayları anımsatıyordu. Başka bir örnek: Arkadi ve ekibi yorumlarıyla birlikte Phobos'un videolarını göndermişti. "Stickney çarpması bu kayayı neredeyse parçalara ayırmış ve kondritik, yaklaşık yüzde yirmisi su, yani çarpma yüzünden o kadar çok su gaz halinde fışkırmış ki çatlak sistemini doldurarak tam bir buz damarları sistemi halinde donup kalmış." Bunlar çarpıcı şeylerdi fakat bütün etkisi iki başat jeologları olan Ann ile Phyllis arasında buzun gerçek açıklamasının bu olup olmadığı hakkında bir tartışma yaratmak olmuştu. Phyllis, kaynakları azalmış ve talepleri artıyor olsa da budalaca sayılacak biçimde Phobos'tan gemiyle su getirmeyi bile önerdi. Çernobil çok fazla su çekiyordu, çiftçiler biyosferlerinde küçük bir bataklık oluşturmaya hazırdılar ve Nadya tonozlu bölmelerden birine bir dalga havuzu, üç masaj banyosu ve bir saunanın yer aldığı bir yüzme kompleksi yerleştirmek istiyordu. Her gece insanlar Nadya'ya nasıl gittiğini soruyordu, çünkü herkes süngerlerle yıkanıp durmak, yine de tozlu kalmak ve asla tam bir sıcaklık hissedememekten bıkmıştı. Bir banyo istiyorlardı – eski, su kökenli yunus beyinlerinde, cerebrumların altında, arzuların ilkel ve ateşli olduğu bir yerde yeniden suya dönmek istiyorlardı.

Yani daha çok suya ihtiyaçları vardı fakat sismik taramalar yeraltında buz akiferlerinden hiçbir iz bulamıyordu ve Ann bu bölgede hiç buz akiferi olmadığını düşünüyordu. Hava ayrıştırıcılarıyla yetinmek ya da regoliti kazıp toprak-su damıtıcılarına yüklemek zorundaydılar. Fakat Nadya damıtıcıları aşırı çalıştırmaktan hoşlanmıyordu, çünkü bir Fransız-Macar-Çin ortaklığıyla üretilmiştilerdi ve ağır bir işte kullanılırlarsa aşınacakları kesindi.

Mars'ta yaşam böyleydi; burası kuru bir yerdi. *Şikata ga nay.*

"Her zaman seçenekler vardır," dedi Phyllis buna karşılık. Bu yüzden iniş araçlarını Phobos buzuyla doldurarak aşağı indirmeyi önermişti. Fakat Ann bunun gülünç bir enerji harcaması olduğunu düşünüyordu ve yine başa dönüyorlardı.

***

Bu durum özellikle Nadya için inciticiydi, çünkü kendisi epey iyi bir ruh halindeydi. Tartışmak için bir neden göremiyordu ve diğerlerinin aynı şeyi hissetmemesi onu rahatsız ediyordu. Bir topluluğun dinamikleri neden böyle dalgalanır? İşte Mars'taydılar, mevsimlerin Yeryüzü'nden iki kat ve her günün kırk dakika daha uzun olduğu bir yerde: İnsanlar neden rahatlayamıyordu? Sürekli meşgul olmasına rağmen Nadya'nın içinde her şey için zaman olduğu duygusu vardı ve büyük olasılıkla her günkü fazladan otuz dokuz buçuk dakika bu duygunun en önemli parçasıydı; insanoğlunun yirmi dört saatlik biyoritmi milyonlarca yıllık evrimle elde edilmişti, şimdiyse aniden gece ve gündüzden, günlerce, gecelerce fazladan dakikalar elde etmek – şüphesiz bunun bir etkisi vardı. Nadya buna emindi, çünkü günlük işlerin heyecanlı koşuşturmasına ve her gece tam bir tükenmişlikle uyuyakalmasına rağmen, her zaman dinlenmiş uyanıyordu. Gece yarısında rakamların 12:00:00'ı gösterip ansızın durduğu ve belirtilmeyen zamanın geçtiği, geçtiği, geçtiği, bazen gerçekten de çok uzun bir zaman gibi geldiği ve ardından 12:00:01'i gösterip tanıdık sabit vuruşlarına döndüğü dijital saatlerdeki o tuhaf duraksama, yani Mars zaman kayması özel bir şeydi. Nadya da çoğunluğun yaptığı gibi, o süre boyunca genellikle uyuyordu. Fakat Hiroko'nun eğer ayaktaysa o süre boyunca söylediği bir ilahi vardı, onunla birlikte çiftlik ekibi ve kalanların büyük bölümü her cumartesi gecesinde toplanıp zaman kayması boyunca bu ilahiyi söylüyorlardı – Japonca bir şey, tonozun ve dostlarının tadını çıkararak söylemeye katılsa da Nadya ne olduğunu hiç öğrenememişti.

Ama bir cumartesi akşamı orada, neredeyse yarı baygın bir halde otururken Maya gelip konuşmak için yanı başına çöktü. Daima bakımlı, günlük tulumlarının içindeyken bile en son *şikarnost*'ta ve daima güzel yüzlü olan Maya aklını yitirmiş gibiydi. "Nadya, benim için bir iyilik yapman lazım, lütfen, lütfen."

"Ne."

"Benim için Frank'e bir haber iletmen gerekiyor."

"Niye kendin yapmıyorsun?"

"John bizi konuşurken görmemeli! Ona bir şey iletmeliyim, Nadezhda Francine, tek şansım sensin."

Nadya hoşnutsuz bir ses çıkardı.

"*Lütfen.*"

Nadya'nın Ann, Samantha veya Arkadi ile konuşmayı istemesi şaşırtıcıydı. Keşke Arkadi Phobos'tan inip gelebilseydi!

Ama Maya onun arkadaşıydı. Ve yüzündeki o umutsuz bakış: Nadya buna dayanamıyordu. "Ne söylenecek?"

"Bu gece onunla depo alanında buluşacağımı söyle," dedi Maya emredercesine. "Gece yarısı. Konuşmak için."

Nadya iç çekti. Ama sonra Frank'e gidip söylenenleri aktardı. Adam onun gözlerine bakmaksızın, utanmış bir şekilde, yüzünü ekşiterek ve hoşnutsuz bir tavırla başını sallayarak tamam dedi.

156 Birkaç gün sonra Nadya ve Maya basınçlanacak son bölmenin tuğla zeminini temizliyorlardı; Nadya merakına yenik düştü, bu konudaki alışılmış sessizliğini bozarak Maya'ya neler olup bittiğini sordu. "Şey, John ve Frank," dedi Maya, yakınır bir tarzda. "Çok çekişiyorlar. Erkek kardeşler gibi, kıskançlık içindeler. John Mars'a ilk gelen kişi oldu, sonra yeniden gelme izni aldı ve Frank bunun adil olmadığını düşünüyor. Koloniye fon sağlaması için Frank, Washington'da çok çabalamış ve John'un onun çabasından sürekli yararlandığını düşünüyor. Şimdi ise... John ve ben birlikte iyiyiz, ondan hoşlanıyorum. Onunla rahat gidiyor. Rahat ama belki bir parça... bilmiyorum. Sıkıcı değil. Ama heyecanlı da değil. Etrafta yürümeyi, çiftlik ekibiyle takılmayı seviyor. Konuşmayı öyle çok sevmiyor! Frank'leyse, sonsuza dek konuşabiliriz. Sonsuza dek tartışırız belki ama en azından konuşuyor oluruz! Biliyorsun, en başında, *Ares*'te kısa bir ilişkimiz olmuştu, yürümemişti ama o hâlâ yürüyebilirdi diye düşünüyor."

"Ne diye böyle düşünsün ki?" diye homurdandı Nadya.

"O yüzden bana John'dan ayrılıp onunla olmamı söylüyor, üstelik John da onun böyle yaptığından şüpheleniyor, böylece aralarında bir kıskançlıktır gidiyor. Sadece birbirlerinin boğazına yapışmalarını önlemeye çalışıyorum, hepsi bu."

Nadya kendini tutup bir daha bu konuda soru sormamaya karar verdi. Ama artık kendine rağmen konuya bulaşmıştı. Maya konuşmak ve Frank'e haberler iletmesini istemek için gelip duruyordu. "Ben aracı değilim!" Nadya karşı çıkıyor ama yapıyordu, bunu yaparken bir iki kez Frank'le, elbette Maya hakkında uzun konuşmalara girdi; o kimdi, nasıldı, neden böyle davranıyordu. "Bak," dedi Nadya adama, "Maya adına konuşamam. Yaptıklarını niye yapıyor bilemem, bunu ona sen sormalısın. Ama sana şunu söyleyebilirim ki o, hem annesi hem de büyükannesi için eski Moskova Sovyet kültüründen, üniversitesinden ve KP'sinden çıkmış biri. Erkekler Maya'nın babuşkası için düşmandı, annesi için de öyle, bu bir *matruşka*ydı. Maya'nın annesi ona şöyle derdi, 'Kadınlar köktür, erkeklerse sadece yapraklar.' Tam bir güvensizlik, bastırma ve korku kültürü. Maya'nın geldiği yer bu. Ayrıca bizim *amikoşonstvo*, arkadaşının yaşamının en ince ayrıntılarını bile öğrendiğin bir tür yoğun arkadaşlık geleneğimiz de vardır, bir bakıma birbirinizin yaşamlarını işgal edersiniz, elbette bu olanaksızdır ve sona ermesi zorunludur, genellikle de kötü bir şekilde olur."

Frank bu anlatılanları onaylıyordu, içinden bir şeyleri tanıyordu. Nadya iç çekip devam etti. "Bunlar aşka yol açan arkadaşlıklar, ardından aşk da aynı türden bir belanın, özellikle dibindeki bütün o korkuyla birlikte büyütülmüş bir hali oluyor."

Frank, –uzun boylu, esmer, bir şekilde yakışıklı, güçlü bir cüsseye sahip, kendi iç dinamosuyla hareket eden Amerikalı politikacı, şimdi nevrotik bir Rus güzelinin parmağına dolanmış olan– Frank alçakgönüllülükle kadını onayladı ve teşekkür etti, adamın cesareti kırılmış görünüyordu. Kırılmalıydı da.

***

Nadya bunlara aldırmamak için elinden gelen çabayı gösterdi. Ama sanki her şey sorunlu hale gelmişti. Vlad gündüzleri yüzeyde harcadıkları zamanı asla onaylamamıştı ve şimdi diyordu ki: "Zamanın çoğunda tepenin altında kalmalı ve bütün laboratuvarları da gömmeliydik. Dışarıdaki işler sabah erkenden bir ve öğleden sonra, güneş alçalmışken bir saatle sınırlanmalıydı."

"Bütün gün içeride kapalı kalamam ben," dedi Ann ve çoğunluk kadını onayladı.

"Yapılacak çok işimiz var," diye belirtti Frank.

"Ama çoğu teleişletimle yapılabilir," dedi Vlad. "Öyle de yapılmalı. Yaptığımız şey atomik bir patlamadan on kilometre uzakta durmakla eşdeğer–"

"Yani?" dedi Ann. "Askerler de bunu yapı–"

"–altı ayda bir," diye bitirdi Vlad ve kadının yüzüne baktı. "Kabul edecek misin?"

Ann bile duraksamış gibiydi. Ozon tabakası yok, lafı edilecek bir manyetik alan yok; sanki gezegenlerarası uzaydaymışçasına büyük miktarlarda, yılda 10 rem radyasyonla pişiyorlardı.

Sonuçta Frank ve Maya onlara dışarıda geçirdikleri zamanı azaltmalarını emretti. Son bölmeler dizisi de bitmek üzere olan tepenin altında, içeride yapılacak bir sürü iş vardı; tonozların altına onlara radyasyondan korunaklı mekânlar sağlayacak mahzenler kazmak mümkündü. Traktörlerin çoğu istasyonların içinden teleişletimle kumanda edilecek donanıma sahipti, insan işletimciler aşağıda ekranları izlerken saptanmış algoritmalar ayrıntıları halledecekti. Yani yapılabilirdi ama ortaya çıkan yaşam biçiminden kimse hoşlanmamıştı. Zamanının çoğunu içerideki işlerle geçirmekten hoşnut olan Sax Russell bile biraz şaşkındı. Akşamları bir dizi insan acil dünyalaştırma meselelerini yeniden tartışmaya ve konuyu yenilenmiş bir yoğunlukla ele almaya başladı.

"Bu bizim vereceğimiz bir karar değil," dedi Frank keskin

bir tavırla. "Buna BM karar verir. Ayrıca en iyi yaklaşımla yüzyıllar ölçeğinde ele alınabilecek uzun dönemli bir çözüm bu. Konuşarak zaman yitirmeyelim!"

Ann, "Bunlar doğru ama vaktimi burada, mağaralarda da harcamak istemiyorum. Yaşamlarımızı istediğimiz gibi yaşamalıyız. Radyasyondan kaygılanmak için çok yaşlıyız," dedi.

Yeniden tartışmalar başladı; Nadya'ya, geride bıraktıkları güzel, sert kayadan oluşan gezegeninden *Ares*'in gergin, ağırlıksız gerçekliğine savrulmuş duygusu veren tartışmalar. Vıdı vıdılar, yakınmalar, tartışmalar – insanlar sıkılıp ya da yorulup uyuyana dek sürüyordu. Nadya tartışmalar ne zaman başlasa odayı terk etti, Hiroko'yu ya da daha somut bir şeyler tartışma fırsatı aradı. Ama bu konulardan kaçınmak, onları düşünmemek güçtü.

Sonra bir gece Maya ağlayarak geldi. Kalıcı yaşam alanında özel konuşmalar için ayrılmış bir yer vardı ve Nadya onunla iç kısımlarında hâlâ çalışmaların sürdüğü tonozların kuzeydoğu köşesine gitti, onunla yan yana oturup elini omzuna koydu, ona sarıldı. "Baksana," dedi bir ara Nadya, "neden karar vermiyorsun? Neden birini diğerine karşı oynamayı bırakmıyorsun?"

"Karar verdim! Sevdiğim John, hep John oldu. Ama şimdi beni Frank'le gördü, onu aldattığımı düşünüyor. Aptallık! Onlar kardeş gibi, her şeyde çekişiyorlar ve bu sefer yalnızca bir hata!"

Nadya ayrıntılardan kaçındı, onları duymak istemiyordu. Yine de orada durup dinledi.

Ardından John önlerinde belirdi. Nadya gitmek için ayağa kalktı ama o fark etmemiş gibiydi. "Bak," dedi Maya'ya. "Üzgünüm ama yapamıyorum. Bitti."

"Bitmedi," dedi Maya ânında sakinleşerek. "Seni seviyorum."

John'un gülümseyişi kederliydi. "Evet. Ben de seni seviyorum. Ama ben basit şeyler istiyorum."

"Bu da basit!"

"Değil. Yani, aynı anda birden çok kişiyi sevebiliyorsun. Herkes yapabilir, bu böyle. Ama sadece birine sadık olabilirsin. Ve ben... sadık olmak istiyorum. Bana sadık olan birine. Basit ama..."

Başını iki yana salladı, sözcüğü bulamıyordu. Dönüp doğudaki bölmeler sırasına yürüyerek bir kapının ardında kaybolup gitti.

"Amerikalılar," dedi Maya acımasızca. "Hepsi kahrolası birer çocuk!" Sonra adamın peşinden kapıya doğru fırladı.

Ama çok geçmeden geri geldi. John salonlardan birindeki bir topluluğa katılmıştı ve oradan ayrılmıyordu. "Yorgunum," demeye çalıştı Nadya ama Maya onu duymuyordu, giderek daha da üzgünleşiyordu. Bir saat boyunca durmaksızın olanları tartıştılar. Sonunda Nadya, John'dan gelip Maya'yla konuşmasını istemeyi kabul etti. Tuğlaları ve renkli naylon süslemeleri fark etmeksizin bölmelerden suratsızca geçti. Kimsenin fark etmediği bir aracılık. Bunu robotlara yaptıramazlar mıydı? Daha önce ona aldırmadığı için özür dileyen John'u buldu. "Üzgündüm, özür dilerim. Her şeyi eninde sonunda duyacağını biliyordum zaten."

Nadya omuzlarını silkti. "Sorun değil. Ama şimdi gidip konuşmalısın onunla. Maya'yla böyle olur. Konuşur, konuşur, konuşuruz; eğer bu ilişki sözleşmesini imzaladıysan, başından sonuna dek konuşman gerekir, bitirinceye kadar. Eğer bunu yapmazsan uzun vadede senin için daha kötü olur, inan bana."

Adam anladı. Kendisini toplayarak Maya'yı bulmaya gitti. Nadya da yatağa.

Ertesi gün geç vakitlerde bir hendek kazıcıda çalışıyordu. Günün üçüncü işiydi, ikincisi zorlu olmuştu; Samantha bir dönüş yaparken toprak kaldırma bıçağıyla yük taşımaya kalkmıştı, aletin burnu takılmış ve donup kalan hidrolik sıvısını yere dökerek, bıçak taşıyıcıların şaftlarını siperlerinden söküp bükmüştü. Traktörün havaya kalkmış arka kısmının

altına kriko yerleştirmeleri, sonra bütün bıçak bağlantısını çıkarıp aracı krikoların üzerinde alçaltmaları gerekmişti, işlemin her adımı sancılıydı.

Bu biter bitmez, Nadya, simyacılar mahallesinden kalıcı yaşam alanına bir su hattı döşerken karşılaştıkları büyük kayaları delmek için kullandıkları bir Sandvik Tubex delme makinesine yardıma çağrılmıştı. Havalı çekiç deliğin dibinde boylu boyunca, bir ağaca ucuna kadar girmiş bir ok gibi saplanıp kalmıştı. Nadya durup aşağıya, çekiç şaftına baktı. "Kırmadan çekici kurtarmak için bir önerin var mı?" diye sordu Spencer.

"Kayayı kırmak," dedi Nadya zayıfça ve arkasına kazıcı takılı bir traktöre bindi. Çalıştırıp kayanın tepesine dek kazdı, sonra arka kazıcıya küçük bir Allied hidrolik darbeli çekici takmak için indi. Onu kayanın tepesine uygun konuma tam getirmişti ki deliğin dibindeki çekiç saplandığı yerden kayayı da beraberinde sürükleyerek fırlayıp sol elini Allied Hy-Ram'ın altına sıkıştırdı.

İçgüdüsel olarak kendisini geri fırlatmıştı, acı kolunu aşıp göğsüne tırmandı. Gövdesinin o kısmını ateş kapladı ve yüzü bembeyaz oldu. Kulaklarında bağrışlar yankılandı: "Ne var? Ne oldu?" Çığlık atmış olmalıydı. "İmdat," diye hırıldadı. Oturuyordu ve ezilmiş eli hâlâ kayayla çekiç arasına çivilenmişti. Ayaklarını traktörün ön tekerleğine koydu, bütün gücüyle asıldı ve çekicin kemiklerini kayanın üstünde törpülediğini hissetti. Ardından sırtüstü yuvarlandı, elini kurtarmıştı. Acı inanılmazdı, karnına dek hissetti ve bayılacağını düşündü. Sağlam eliyle dizlerini çekerek toparlandı, ezilmiş elinin çok kötü kanadığını gördü, eldiven yırtılmış, küçük parmağı kaybolmuştu. İnleyerek üzerine kapandı, elini kendine doğru çekti ve sonra acının çakışına aldırmayarak zemine bastırdı. Hâlâ kanıyordu ve eli az sonra donacaktı... ne kadar sonra? "Don kahrolası, don," diye bağırdı. Gözlerinden yaşları silkeledi ve bakmak için kendisini zorladı. Her yer kan içindeydi, buharlar tütüyordu. Elini

dayanabildiği kadar sertçe zemine bastırdı. Şimdiden daha az acıyordu. Çok geçmeden uyuşmuş olacaktı, bütün elini dondurmamak için dikkat etmesi gerekiyordu! Korkuyordu, elini dizlerine çekmeye karar verdi; ardından insanlar gelip onu ayağa kaldırdılar ve bayıldı.

Artık sakatlanmıştı. Dokuz Parmaklı Nadya, diye seslendi Arkadi telefonda. Ona Yevtuşenko'nun, Louis Armstrong'un ölümüne duyduğu yasla yazdığı dizeleri gönderdi: "Eskiden yaptığın gibi yap / Ve çal."

"Bunu nasıl buldun?" diye sordu Nadya. "Seni Yevtuşenko okurken düşünemiyorum."

"Elbette okudum, McGonagall'dan daha iyidir! Yo, bu Armstrong'la ilgili bir kitaptaydı. Önerine uydum ve çalışırken onu dinliyorum, son günlerde geceleri ona dair kitaplar okuyorum."

"Buraya inmeni isterdim," dedi Nadya.

Ameliyatı Vlad yapmıştı. İyileşeceğini söyledi. "Önemli değil. Yüzükparmağı biraz zayıflamış, büyük olasılıkla küçükparmak gibi davranacak. Ama yüzükparmakları pek işe yaramaz zaten. İki ana parmaksa her zamanki gibi güçlü olacak."

Herkes ziyaretine geldi. Yine de herkesten çok Arkadi'yle konuşuyordu, yalnız kaldığı gece saatlerinde, Phobos'un batıda yükselişiyle doğuda batışı arasındaki dört buçuk saat içinde. Arkadi de önceleri neredeyse her gece arıyordu, sonralarıysa daha sık.

Çok geçmeden ayaklanmış geziniyordu; garip bir narinlikteki alçının içine alınmış eliyle. Kafasını meşgul etmeyi umarak, sorunlar çözmek ya da öneriler vermekle uğraştı. Michel Duval onu görmeye hiç gelmedi, bunun tuhaf olduğunu düşündü. Psikologlar bu işe yaramaz mıydı? Kendisini depresif hissetmekten kaçınamıyordu; işi için ellerine ihtiyacı vardı, bir el işçisiydi o. Alçı sıkıntı verdi ve bilek çevresindeki kısmı alet takımından bir makasla kesti. Fakat dışarıdayken hem elini hem de alçıyı bir kutu içinde tutmak

zorundaydı ve yapabileceği çok şey yoktu. Gerçekten can sıkıcıydı bu iş.

Cumartesi gecesi geldi ve yeni doldurulmuş masaj havuzunda elinde bir bardak kötü şarapla birlikte oturdu, mayoları içinde su sıçratıp havuza girenleri seyretti. En azından yaralanan tek kişi değildi; bunca zamanlık fiziksel çalışmanın ardından herkes artık bir parça hırpalanmıştı. Hemen hepsinde buz yanıkları ve havuzların sıcaklığında ânında soyularak göze batıcı, çirkin, pembe yeni deriler bırakan siyah deri parçaları vardı. Başka birkaç kişi de ellerinde, bileklerinde, kollarında, hatta bacaklarında, kırıkları ya da burkulmaları gösteren alçılar taşıyorlardı. Aslında henüz kimse ölmediği için şanslıydılar.

Bunca beden ve hiçbiri onun için değil. Birbirlerini bir aile gibi tanıdıklarını düşündü; birbirlerinin doktorlarıydılar, aynı odalarda uyuyor, aynı yerlerde giyiniyor, birlikte yıkanıyorlardı; iç dünyalarında gözalıcı olan ama en azından çoğu zaman heyecan verici olmaktan çok rahatlatıcı olan, bir arada olmaya mecbur bir insanlar topluluğu. Orta yaşlı bedenler. Nadya'nın kendisi bir kabak gibi yuvarlaktı, dolgun, sert kaslı, kısa bir kadın, karemsi ama yuvarlak. Ve tek başına. Bugünlerdeki en yakın arkadaşı kulağındaki bir ses, ekrandaki bir yüzdü. Phobos'tan indiğinde... şey, söylemesi zor. Adamın Ares'te bir sürü kız arkadaşı olmuştu ve Janet Blyleven, Phobos'a onunla olmak için gitmişti.

İnsanlar, orada dalga havuzunun sığlığında tartışıyordu. Uzun ve sıska Ann, kısa ve dolgun Sax Russell'a bir şeyler çıtlatmak için eğilmiş. Sax, her zamanki dinlemiyor görüntüsündeydi. Eğer dikkat etmezse kız bir gün bir tane çakacaktı. Grubun bir daha değişmesi, genel havasının değişmesi nasıl da tuhaftı. Asla bu duruma uyum sağlayamıyordu; grubun gerçek doğasının kendi varlığı vardı, onu oluşturan bireylerin kişiliklerinden uzak ve ayrı bir şeydi. Bu durum deli doktorları olan Michel'in işini yapmasını neredeyse olanaksız hale getiriyor olmalıydı. Bunun Michel'le hiç ilgisi yoktu;

şimdiye kadar karşılaştığı en sessiz, kimsenin işine burnunu sokmayan bir psikiyatristti. Şüphesiz delirmiş ateistler kalabalığında çok değerli bir özellikti bu. Yine de kazadan sonra onu görmeye gelmemesinin tuhaf olduğunu düşünüyordu.

Bir akşam yemek odasından çıkıp tonozlu bölmeleri çiftlik kompleksine bağlayan tünelde yürümeye koyuldu, tünelin sonunda Maya ve Frank, konuşmanın anlamını değil ama duygularını taşıyan sert bir sesle tartışıyorlardı – Frank'in yüzü öfkeyle çarpılmıştı ve Maya ona sırtını dönerken dağılmış bir durumdaydı, ağlıyordu; sonra adama bağırmak için yine döndü, "*Asla böyle değildi*," ardından ağzı sinirle kasılmış ve Frank'in yüzü bir acı maskesine dönüşmüş haldeyken Nadya'ya doğru körlemesine koştu. Nadya'nın orada dikildiğini gördü ve yanından fırlayıp geçti.

Sarsılan Nadya dönüp yaşam bölmelerine yürüdü. Magnezyum basamaklardan ikinci bölmedeki oturma odasına çıktı, çok seyrek yaptığı bir şeyi yaparak, Yeryüzü'nden yirmi dört saatlik haberler programını izlemek için televizyonu açtı. Bir süre sonra sesi kapattı ve başının üstündeki tonozun tuğla örgüsüne baktı. Maya içeri girip olan biteni açıklamaya koyuldu: Onunla Frank arasında bir şey yoktu, yalnız Frank'in kafasındaydı bu, elinde bir şey olmamasına rağmen vazgeçmiyordu; o yalnız John'u istiyordu, John ile Frank'in arasının kötü olması onun suçu değildi, Frank'in akıldışı arzusu yüzündendi, onun suçu değildi ama kendi suçu gibi hissediyordu, çünkü iki adam bir zamanlar çok yakındı, kardeş gibiydiler.

Nadya dikkatli bir sabır gösterisiyle, "*Da, da*, anlıyorum," ve benzeri şeyler söyleyerek dinledi, ta ki Maya yere sırtüstü uzanmış ağlar ve Nadya ona bakıp gözyaşlarının ne kadarının gerçek olduğunu düşünerek onu seyreder bir hale gelinceye kadar. Tartışmanın gerçekten ne üzerine olduğunu da düşünüyordu. Ve eski yoldaşının hikâyesine tamamen inanmamakla kötü bir arkadaş mı olduğunu? Ama bir şekilde her

şey Maya'nın izlerini örtüşü gibi görünüyordu, kadın başka bir dalavere çeviriyor gibiydi. Olay sadece şuydu: Tünelin dibinde gördüğü o çıldırmış yüzler, birbirlerine yakın insanlar arasındaki olası bir kavganın en açık kanıtıydı. Yani Maya'nın açıklaması neredeyse kesinlikle yalandı. Nadya ona avutucu bir şeyler söyledi; zaten zamanımın, enerjimin ve yoğunlaşmamın çoğunu bu oyunlarla yiyip bitirdin, üstelik bana bir de parmağa mal oldun sürtük! diye düşünerek yatağa gitti.

Yeni bir yıldı, uzun kuzey baharının sonuna gelinmişti ve hâlâ iyi bir su kaynakları yoktu, bu yüzden Ann roverların otomatik pilotta izleyebilecekleri bir rota oluşturmak amacıyla kutba bir gezi düzenlemeyi ve orada bir robot damıtım evi kurmayı önerdi. "Bizimle gel," dedi Nadya'ya. "Gezegene ait pek bir şey görmedin hâlâ, burayla Çernobil arasında gezinip durdun, ki bu da hiçbir şey demek. Hebes'i ve Ganges'i kaçırdın, burada da yeni bir şey yapmıyorsun. Gerçekten Nadya, böyle bir solucan olduğuna inanamıyorum. Yani her şey bir yana, Mars'a niye geldin ki?"

"Niye?"

"Evet, *niye*? Yani burada iki tür etkinlik var, Mars'ın keşfi ve bu keşif için gereken yaşam desteği. Sen buraya aslında ne için geldiğine en ufak aldırış bile göstermeksizin tamamen yaşam destek işine gömüldün!"

"Şey, yapmayı sevdiğim şey bu," dedi sıkıntıyla Nadya.

"İyi ama ona biraz da perspektif katmayı dene! Ama nerde, Yeryüzü'nde kalıp bir tesisatçı olabilirdin! Kahrolası bir *buldozeri sürmek için* bunca yolu gelmen gerekmezdi! Daha ne kadar etrafı kazıp duracaksın, *tuvaletler yerleştirip traktörler programlayacaksın*?"

"Tamam, tamam," dedi Nadya, Maya'yı ve diğerlerini düşünerek. Tonoz alanı neredeyse bitmişti. "Bir tatil yapabilirim."

4

Üç büyük uzun yol roveryla yola çıktılar: Nadya ve beş jeolog, Ann, Simon Frazier, George Berkovic, Phyllis Boyle ve Edvard Perrin. George ve Edvard NASA günlerinden Phyllis'in arkadaşlarıydı, onun nadir metaller araştırmak anlamına gelen "uygulamalı jeolojik çalışmalar" önerisini desteklemişlerdi. Simon ise Ann'in sessiz müttefiğiydi, saf araştırma ve temiz eller yaklaşımına gönül vermişti. Ann dışında bu insanların hiçbiriyle uzun zaman geçirmese bile bunları biliyordu Nadya. Dedikodu durmazdı; isterse üsteki herkesin yakınlıklarını sıralayabilirdi.

Araştırma roverlarının her biri, esnek bir çerçevenin birleştirdiği iki tane dört tekerlekli modülden oluşuyordu; bir parça dev karıncalara benziyordu. Rolls-Royce ve çokuluslu bir uzay endüstrisi ortaklığı tarafından inşa edilmişlerdi, deniz yeşili güzel bir renkleri vardı. Ön modüller yaşam birimlerini içeriyordu, dört yanda açık renkli camları vardı; arka modüller yakıt depolarını taşıyordu ve bir dizi siyah renkli döner güneş paneliyle süslenmişlerdi. Sekiz tel örgü tekerlek iki buçuk metre yüksekliğinde ve oldukça genişti.

Lunae Planum'dan geçerek kuzeye yönelirlerken rotalarını birkaç kilometrede bir bıraktıkları küçük yeşil transpondörlerle işaretlediler. Ayrıca yollarına çıkan ve robot sürümlü bir roveri engelleyebilecek kayaları ilk roverın önündeki küçük vinci ya da küreme eklentisini kullanarak temizlediler. Yani aslında yol inşa ediyorlardı. Fakat Lunae boyunca kaya taşıma aletlerini kullanma gereği pek duyul-

madı; kuzeydoğuya doğru birkaç gün boyunca yaklaşık saatte otuz kilometrelik tam hızlarında dosdoğru yol aldılar. Tempe ve Mareotis'in kanyon sistemlerinden kaçınmak için kuzeydoğuya gidiyorlardı ve bu rota onları Lunae'den aşağı Chryse Planitia'nın uzun yamacına götürdü. Bu iki bölge de üs kamplarının çevresindeki toprak gibi engebeli ve küçük kayalarla kaplanmış görünüyordu ama yokuş aşağı indiklerinden alıştıklarından daha engin manzaralarla karşılaşıyorlardı. Sürüp gitmek ve yeni manzaraların durmaksızın ufukta belirmesini görmek Nadya için yeni bir keyifti: tepecikler, çöküntüler, tek başlarına dikilen devasa kayalar, ara sıra bir kraterin dış tarafını oluşturan yuvarlak alçak bir mesa.

Kuzey yarıkürenin düzlüklerine indiklerinde, dönüp engin Acidalia Planitia boyunca dosdoğru kuzeye sürdüler, birkaç gün boyunca tekrar dümdüz ilerlediler. Tekerlek izleri arkalarında bir çimbiçerin çimenlerdeki ilk kesimi gibi uzanıyor, transpondörler kayaların arasında parlak ve göze batıcı bir şekilde parlıyordu. Phyllis, Edvard ve George, Perepelkin Krateri'nin yakınlarında uydu fotoğraflarında görülen bazı sıradışı mineral çıkıntılarına ilişkin kimi belirtileri araştırmak için birkaç ek gezi yapmaktan söz ediyordu. Ann sinirli bir tavırla onlara görevlerini anımsattı. Ann'in burada da üste olduğu kadar uzak ve gergin olduğunu görmek Nadya'yı üzüyordu; roverlar durur durmaz dışarıda tek başına yürüyor, Rover Bir'de yemek için toplandıklarında içine kapanıyordu. Birkaç defa Nadya onu dışarı çekmeye çabaladı: "Ann, bütün bu kayalar çevreye nasıl böyle dağılmışlar?"

"Göktaşları."

"Ama krateler nerede?"

"Çoğu güneyde."

"O zaman kayalar nasıl gelmiş buraya?"

"Uçmuşlar. Bu yüzden böyle küçükler. Sadece küçük kayalar bu kadar uzağa sürüklenebilir."

"Ama sen bu kuzey düzlüklerinin görece yeni olduğunu,

yoğun kraterlenmeninse görece eski olduğunu söylemiştin sanki."

"Doğru. Burada gördüğün kayalar en son göktaşı etkinliğinden geliyor. Göktaşı çarpmalarıyla oluşan serbest kaya birikimi görebildiğimizden çok daha büyük, bu da temizlenmiş regolit demektir. Ve regolit bir kilometre derinliğe uzanıyor."

"İnanması zor," dedi Nadya. "Yani bu çok fazla göktaşı demek."

Ann başını sallayarak onayladı. "Milyarlarca yıl. Burasıyla Yeryüzü arasındaki fark işte bu, toprağın yaşı milyonlardan milyarlara uzanıyor. Öylesine büyük bir fark ki bu, hayal etmesi bile zor. Ama böyle şeyler görmenin yardımı oluyor."

Acidalia boyunca gidecekleri yolun yarısına ulaştıklarında uzun, düz, dik yamaçlı ve düz tabanlı kanyonlarla karşılaşmaya başladılar. Bunlar George'un defalarca söylediği gibi, efsanevi kanalların kurumuş yatakları gibi görünüyordu. Jeolojik adları *fossae*'ydi ve kümeler halinde oluşuyorlardı. Bu kanyonların en küçüğü bile roverlara geçit vermiyordu ve biriyle karşılaştıklarında zeminleri yükselene veya yamaçları birleşip yeniden dümdüz ovada kuzeye doğru ilerlemelerine izin verene dek kenarı boyunca ilerlemeleri gerekiyordu.

Önlerindeki ufuk bazen yirmi, bazen de üç kilometre uzaktaydı. Kraterler seyrekleşti, yanından geçtikleriyse kenarlarından fışkıran alçak tümseklerle çevriliydi – savruntu kraterleri: Göktaşlarının, çarpmanın etkisiyle sıcak çamura dönüşen permafrosta düştüğü yerler. Nadya'nın yol arkadaşları bütün bir günü bu kraterlerden birinin çevresindeki fışkırmış tepelerin üzerinde hevesle dolanarak geçirdiler. Kıvrımlı bayırlar, eskilerden kalma suyu taşlaşmış odundaki damarların asıl kökenleri olan ağacı açıkça göstermesi gibi gösteriyor, demişti Phyllis. Kadının konuşma biçiminden Nadya bunun Ann ile arasındaki uzlaşmazlıklarından biri olduğunu anladı; Phyllis uzun ıslak geçmiş modeline, Ann ise kısa ıslak geçmişe inanıyordu. Ya da bunun gibi bir şeydi.

Bilim bir sürü şeyin yanı sıra, diye düşündü Nadya, diğer biliminsanlarını tepelemek için bir silahdı.

Daha kuzeyde, yaklaşık 54° enleminde tuhaf görünümlü bir termokarst toprağına, *alaseler* denen çok sayıda dik kenarlı oval çukurlarla bozulmuş tümsekli bir araziye rastladılar. Bu alaseler Terra'daki benzerlerinden yüz kat daha büyüktü, çoğu iki üç kilometre uzunlukta ve yaklaşık altmış metre derinlikteydi. Bütün jeologlar, bunun açık bir permafrost işareti olduğunda anlaştı; toprağın mevsimsel donması ve erimesi bu şekilde göçmelere yol açmıştı. Phyllis'in dediğine göre, bu büyüklükteki çukurlar topraktaki su miktarının yüksek olması gerektiğini gösterirdi. Eğer Mars'ın zaman ölçeklerinin bir başka dışavurumu değilse, diye yanıtlamıştı Ann. Hafifçe buzlu toprak, çağlar boyunca daha da hafifçe çöküyordu.

Phyllis sinirlenerek zeminden su toplamaya çalışmalarını önerdi ve Ann sinirlenerek kabul etti. Göçükler arasında düzgün bir bayır buldular ve bir permafrost su toplayıcısı yerleştirmek üzere durdular. Nadya bir parça rahatlama hissiyle işlemi üzerine aldı; gezinin işsizliği onu boğmaya başlamıştı. Gün boyunca sürecek iyi bir işti: Öncü roverın küçük arka kazıcısıyla on metre uzunlukta bir hendek kazdı, çakılla doldurulmuş, delikli, paslanmaz çelik bir boru olan yanal emme düzeneğini yerleştirdi, boru ve filtreler boyunca şeritler halinde uzanan elektrikli ısıtıcıları kontrol etti, hendeği daha önce kazıp çıkardıkları kil ve kayalarla doldurdu.

Düzeneğin alt ucunda bir birikinti çukuru ve pompası, küçük bir toplama tankına açılan yalıtılmış bir aktarım hattı vardı. Isıtıcıları piller çalıştıracak ve güneş panelleri de pilleri dolduracaktı. Toplama tankı dolduğunda, eğer onu dolduracak kadar su varsa, pompa kapanacak ve aktarım hattındaki suyun galeriye geri akmasını sağlayacak bir solenoit valf açılacak, ardından da ısıtıcılar kapanacaktı.

"Neredeyse bitti," diye seslendi Nadya günün sonlarına doğru, aktarım borusunu son magnezyum direğe sürgüler-

ken. Elleri tehlikeli derecede üşümüştü, alçılı eli zonkluyordu. "Biri yemeği hazırlamaya başlasa iyi olur," dedi. "İşim neredeyse bitti." Aktarım borusunun kalın beyaz bir poliüretan köpük silindirin içine oturtulması, sonra da daha geniş bir koruyucu boruya yerleştirilmesi gerekiyordu. Yalıtımın basit bir tesisat işini bu kadar karmaşıklaştırması çok şaşırtıcıydı.

Pimli anahtar, pul, kamalı pim ve anahtara sağlam bir asılma. Nadya hat boyunca, bağlantıların birleşim noktalarını denetleyerek yürüdü. Her şey sağlamdı. Aletlerini Rover Bir'e sürükledi, arkasına döndü ve bir günlük çalışmasının sonucuna baktı: Bir tank, direkler üzerinde kısa bir boru, yerde bir kutu, yokuş yukarı giden uzun bir kazılmış toprak tümseği; acemice görünüyordu ama bu tümsekler ülkesinde sıradışı bir görüntü değildi. "Geri dönerken bir miktar taze su içeceğiz," dedi.

Kuzeye doğru iki bin kilometreden fazla ilerlemişlerdi, sonunda Vastitas Borealis'e, kuzey yarıküreyi 60° ile 70° enlemleri arasında çevreleyen kraterli kadim bir lav düzlüğüne doğru inişe geçtiler. Ann ve diğer jeologlar her sabah birkaç saatlerini düzlüğün çıplak siyah kayaları üzerinde gezinmek, örnekler almak, günün geri kalanında da buldukları şeyleri tartışarak kuzeye doğru ilerlemekle geçirdiler. Ann kendisini işe biraz daha vermiş ve daha mutlu görünüyordu. Simon, bir akşam Phobos'un güneydeki alçak tepelerin hemen üstünde olduğunu söyledi; ertesi günkü ilerlemeyle ufukta kaybolacaktı. Küçük ayın yörüngesinin ne kadar da alçak olduğunun önemli bir göstergesiydi bu – yalnızca 69° enlemindeydiler! Ama Phobos gezegenin ekvatorundan sadece 5.000 kilometre yukarıdaydı. Nadya, yeni gelen areosenkronik telsiz uydularını kullanarak Arkadi'yle yeniden konuşabileceğini bilen bir gülümsemeyle Phobos'a el salladı.

Çıplak kayalıklar üç gün sonra siyahımsı kum dalgaları altında kaybolarak sona erdi. Deniz kıyısına varmak gibiydi. Vastitas ile kutup başlığı arasında gezegeni bir şerit gibi saran

büyük kuzey kumullarına varmışlardı; geçecekleri yerde şerit 800 kilometre genişliğindeydi. Kum mor ve gül tonlarıyla hafifçe karışmış kömür rengindeydi, güneyin bütün o kızıl molozlarından sonra gözü fazlasıyla rahatlatan bir renkti. Kumullar, arada sırada kırılan ya da kaynaşan paralel sırtlarla kuzeye ve güneye uzanıyordu. Aracı üzerlerinden sürmek kolaydı; kum sıkıydı ve büyük bir kumul seçip tümsekli batı yanından ilerlemeleri yetiyordu.

Böylece geçen birkaç günün ardından kumullar büyüdü ve Ann'in barkan kumullar dediği şeye dönüştü. Yüz metre uzunluğundaki cepheleri, bir kilometre genişliğinde sırtları olan hilal biçimleriyle birkaç kilometre uzunluğundaki devasa donuk dalgalar gibiydi. Mars'a ait diğer birçok yüzey özelliği gibi, bunlar da Sahra ve Gobi gibi Terra'daki benzerlerinden en az yüz kat daha geniştiler. Araştırma gezisi bu büyük dalgaların sırtları üzerinde, bir dalgadan diğerine geçerek düzgün bir rota izledi; roverları, devasa bir fırtınanın en korkunç ânında donup kalmış simsiyah bir denizin üzerinde kürek çeken küçük kayıklara benziyordu.

Bu taşlaşmış denizin üzerinde bir gün, Rover İki aniden durdu. Kontrol panelindeki kırmızı ışık, sorunun modüller arasındaki esnek çerçevede olduğunu belirtiyordu; aslında sol tekerlekleri kuma gömülen arka modül sola doğru kaymıştı. Nadya bir yürüyüş giysisi giyip dışarıya çıktı. Toz kapağını eklem yerinin modül şasine bağlandığı noktadan söktü ve onları bir arada tutan civataların tamamen kırıldığını gördü.

"Biraz zaman alacak," dedi Nadya. "Çevrede gezinebilirsiniz."

Çok geçmeden Phyllis ve George'un giysili figürleri belirdi, onları Simon, Ann ve Edvard izledi. Phyllis ve George, Rover Üç'ten bir transpondör alıp "yol"larının üç metre sağına yerleştirdiler. Nadya aletlere olabildiğince az dokunarak kırık çerçeve üzerinde çalışmaya koyuldu; soğuk bir öğleden sonraydı, belki eksi yetmiş dereceydi ve iliklerine kadar ürperiyordu.

Civataların ucu modülden çıkmıyordu, bir matkap alıp yeni delikler açmaya başladı. Bir yandan da "Arap Şeyhi"ni [The Sheik of Araby] mırıldanıyordu. Ann, Edvard ve Simon kum üzerine tartışıyorlardı. Zeminin kızıl olmadığını görmek ne hoş diye düşündü. Ann'in işine gömüldüğünü görmek. Kendisinin de yapacak bir şeylerinin olması.

Neredeyse kutup dairesine varmışlardı ve Ls = 84'tü, kuzey yaz gündönümüne sadece iki hafta kalmıştı; yani günler giderek uzuyordu. Nadya ve George, Phyllis akşam yemeğini ısıtırken çalışmayı sürdürdüler, Nadya yemeğin ardından işi bitirmeye döndü. Güneş kahverengi bir pus içinde kırmızıydı, batmaya yakınken bile küçük ve yuvarlaktı; onu genişletip düzleşmiş bir görüntüye çevirecek kadar atmosfer yoktu. Nadya işi bitirdi, aletlerini kaldırdı, tam Rover Bir'in dış kapısını açmıştı ki kulaklığında Ann'in sesini duydu. "Nadya, hemen içeri mi giriyorsun?"

Nadya başını kaldırdı. Ann batıdaki kumulun yamacın-

dan kendisine el sallıyordu, kan renkli bir gökyüzünün üstüne düşen kara bir gölgeye dönüşmüştü.

"Evet, öyle düşünüyordum," dedi Nadya.

"Birazcık buraya gelsene. Bu günbatımını görmeni istiyorum, iyi bir batım olacak. Gel, sadece bir dakika sürer, iyi ki yaptım diyeceksin. Batıda bulutlar var."

Nadya iç çekip dış kilit kapısını kapattı.

Kumulun doğu yamacı çok sarptı. Nadya sırta çıkmayı sürdürürken, Ann'in bıraktığı izlere basmaya dikkat ediyordu. Burada kum sıkıydı ve sağlam duruyordu. Yamaç hilale yaklaştıkça iyice dikleşti ve o da öne eğilip parmaklarıyla tutundu. Ardından kendisini geniş çemberli hilale çekti ve doğrulup çevreye baktı.

Yalnızca en uzun kumulların hilalleri hâlâ gün ışığıyla kaplıydı; çevreleri, çelik grisi palaların kısa kavisleriyle lekelenmiş simsiyah bir yüzeydi. Ufuk beş kilometre uzaktaydı. Ann eline bir avuç kum alıp çömelmişti.

"Ne içeriyor?" diye sordu Nadya.

"Siyah, katı mineral parçacıkları."

Nadya bir kahkaha attı. "Bunu ben de söyleyebilirdim."

"Buraya gelmeden söyleyemezdik. Tuzlarla bir araya gelmiş tanecikler de olabilirdi. Ama onlar kaya parçacıkları."

"Neden bu kadar siyahlar?"

"Volkanik. Yeryüzü'nde kum genellikle kuvarstır, çünkü orada granit miktarı fazladır. Fakat Mars'ın pek fazla graniti yok. Bu taneler büyük olasılıkla volkanik silikatlar. Obsidyen, çakmaktaşı, yer yer lal taşı. Güzel, değil mi?"

İncelemesi için Nadya'ya bir avuç kum uzattı. Tamamen ciddiydi elbette. Nadya yüz koruyucusunun ardından siyah tanelere dikkatle baktı. "Güzel," dedi.

Durup güneşin batışını seyrettiler. İki kadının gölgesi doğu ufkuna doğru uzandı. Gökyüzü koyu kırmızıydı, kasvetli ve kapalı, sadece batıda, güneşin ötesinde birazcık daha açıktı. Ann'in söz ettiği bulutlar göğün çok yükseğinde, parlak sarı akıntılardı. Kumdaki bir şey ışığı yansıtıyordu ve kumullar açık bir şekilde mordu. Güneş küçük, altın bir düğmeydi ve üstünde iki akşam yıldızı parıldıyordu: Venüs ve Yeryüzü.

"Son zamanlarda her gece daha yakına geliyorlar," dedi Ann hafifçe. "Kavuşum gerçekten mükemmel olacak."

Güneş ufka dokundu ve kumul hilalleri gölgelere büründü. Güneşin küçük düğmesi batıdaki siyah hattın altında yitip gitti. Gökyüzü şimdi kestane rengi bir kubbeydi, yüksekteki bulutlarsa pembeleşmişti. Her yerde yıldızlar beliriyordu ve kestane rengi gökyüzü canlı koyu bir menekşeye dönüştü; kumul hilalleri tarafından yakalanan etkileyici bir renge, simsiyah düzlük boyunca akışkan alacakaranlık hilalleri uzanıyormuş gibi görünüyordu. Nadya ansızın sinir sistemini, omurgasından derisine doğru yayılan bir ürpertinin kapladığını hissetti; yanakları ürperdi, omuriliğinin kıpırdandığını duyabiliyordu. Güzellik sizi ürpertebilir! Güzelliğe karşı böyle fiziksel bir yanıt vermek şaşırtıcıydı, seksin getirdiğine benzer bir heyecan. Ve bu güzellik öylesine tu-

haf, öylesine yabancıydı ki. Nadya böyle bir şeyi daha önce hiç anlamamış ya da gerçekten hiç hissetmemişti ama şimdi kavrıyordu; Sibirya soğuğundan yapılmış bir şeymişçesine hayatından hoşlanıyordu, yani her şeyi gerçekten devasa bir benzetme içinde yaşıyor, her şeyi geçmişinin terimleriyle anlıyordu. Ama şimdi menekşe rengi yüksek bir göğün altında, simsiyah taşlaşmış bir okyanusun yüzeyinde dikiliyordu, her şey yeni, her şey yabancıydı; onu daha önce gördüğü herhangi bir şeyle karşılaştırması kesinlikle imkânsızdı; geçmiş birdenbire kafasından silindi ve çevresindeki her şey dönüp duruyormuş gibi hissetmeye çalışan küçük bir kız çocuğu gibi, hiçbir şey düşünmeksizin kendi çevresinde daireler çizerek döndü, döndü. Ağırlığı derisinden çıkıp gitti, artık içinde hiçbir boşluk hissetmiyordu; tersine tamamen katı, sert, dengeli hissediyordu kendisini. Bir topaç gibi dönenen, düşünen küçük bir kaya.

Botlarının topuklarına basarak kumulun dik yüzünden aşağıya kaydılar. Aşağıya indiklerinde Nadya, Ann'e coşkulu bir şekilde sarıldı: "Ah Ann, sana bunun için nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum." Renklendirilmiş yüz koruyucusunun ardından bile Ann'in sırıttığını görebiliyordu. Nadir bir görüntü.

Bundan sonra her şey Nadya'ya farklı göründü. Bunun kendisinden kaynaklandığını, yeni bir ilgilenme ve *bakma biçimi* olduğunu biliyordu. Ama manzara da kadının sahip olduğu yeni ilgiyi besleyerek bu duyguyu daha da güçlendiriyordu; çünkü hemen ertesi gün kara kumullardan çıkıp yol arkadaşlarının katmanlı ya da tabakalanmış dediği bir araziye girmişlerdi. Burası kış mevsiminde kutup başlığının CO_2 örtüsü altında kalan dümdüz bir kum bölgesiydi. Şimdi yaz ortasında oldukları için ortaya çıkabilmişti, tamamen eğri çizgilerden ibaret bir manzara. Uzun, dolambaçlı ve tepesi düz platolar tarafından sınırlandırılmış sarı kumların kap-

ladığı geniş düzlük boyunca ilerlediler; platoların yamaçları basamaklı ve düzdü, güzel bir doku vermesi için kesilip cilalanmış ahşap gibi görünen irili ufaklı katmanlar halindeydi. Aralarından hiçbiri buna uzaktan yakından benzeyen bir arazi görünemişti, sabahlarını uzun Mars balesi adımlarıyla, hızlı konuşmalar yaparak etrafta dolaşıp örnek toplayarak ve sondaj yaparak geçirdiler, Nadya da diğerleri kadar heyecanlıydı. Ann ona her bir kış ayazının yüzeydeki incecik bir tabakaya işlediğini anlattı. Sonra rüzgâr erozyonu kuru vadiler oyuyor, vadilerin yamaçlarını sürükleyip götürüyordu, her katman bir altındakinden biraz daha uzağa sürüklendiği için vadilerin yamaçları yüzlerce daracık taraçadan oluşuyordu. "Arazi sanki kendi dış hatlarının bir haritası gibi," dedi Simon.

Gündüzleri araçlarını sürüp akşamları, geceyarısının hemen öncesine dek süren morumsu alacakaranlıkta dışarı çıkıyorlardı. Sondajlar yapıyor, ne kadar derine inerlerse insinler pul pul taneli ve buzlu özden örnekler çıkarıyorlardı. Bir akşam Nadya, Ann'le birlikte bir dizi paralel taraçaya tırmanıyor, kadının yaptığı günberi ve günötenin eksen kayması hakkındaki açıklamayı yarım kulak dinliyordu, arkasına dönüp baktığında akşam ışığı altında vadi yüzeyinin limonlar ve kayısılar gibi parıldadığını, yukarısında arazinin kıvrımlarını kusursuz taklit eden soluk yeşil merceksel bulutların durduğunu gördü. "Bak!" diye haykırdı.

Ann geriye dönüp baktı, gördü ve öylece kaldı. Alçak bulut topluluklarının kafalarının üstlerinden akışını seyrettiler.

Sonunda roverlardan gelen bir yemek çağrısı onları geri döndürdü. Dış hatları belirgin kum taraçaları üzerinden aşağıya yürürlerken, Nadya değiştiğini biliyordu – ya da kuzeye yol aldıkça gezegen çok daha tuhaf ve güzel oluyordu. Veya her ikisi de.

Dümdüz sarı kum taraçaları boyunca ilerlediler; kum, kaya parçalarından öylesine arınmış, ince ve sertti ki sadece bir

basamaktan diğerine geçmek için yavaşlayarak tam hızda gidebiliyorlardı. Arada sırada taraçalar arasındaki yuvarlak bayırlar onlara bazı sorunlar çıkarıyordu, bir ya da iki kez kendilerine yeni bir yol bulmak için geri dönmeleri gerekmişti. Ama genellikle kuzeye doğru yönelen bir rota kolay bulunuyordu.

Tabakalar halindeki arazide geçirdikleri dördüncü günlerinde, plato yamaçları yassı dalgalı kanatlarını üzerlerine doğru bükerek düzlüğü iki yandan iyice kuşatıp daraltmıştı ve oluşan yarık boyunca ilerleyerek daha yüksek bir düzleme çıktılar; karşılarındaki yeni ufukta beyaz bir tepe, büyük, yuvarlak bir şey yükseliyordu, beyaz bir Ayers Kayası gibiydi. Beyaz bir tepe – buz! Yüz metre yüksekliğinde ve bir kilometre genişliğinde bir buz tepesi – araçlarını çevresinden sürdüklerinde tepenin ufuk boyunca kuzeye devam ettiğini gördüler. Bir buzulun ucuydu, belki de kutup başlığının uzanan dillerinden biri. Diğer araçların içinde bağrışmalar vardı, Nadya doğan kargaşa ve gürültünün içinde yalnızca, Phyllis'in, "Su! Su!" diye haykırdığını duyabiliyordu.

Gerçekten de suydu. Orada olacağını bilmelerine rağmen, ona koskocaman, bembeyaz bir tepede, hem de 5000 kilometrelik yolculukları boyunca gördükleri en yüksek tepede rastlamak alabildiğine heyecan verici bir şeydi. O gün boyunca buna alışmaya çabaladılar: Roverlarını durdurdular, birbirlerine şunu bunu gösterdiler, gevezelik ettiler, bakmak için dışarı çıktılar, yüzey örnekleri alıp sondaj yaptılar, dokundular, biraz üzerine tırmandılar. Çevresini saran kum gibi, buz tepesi de birbirleriyle birer santimetre mesafeli toz hatlarıyla ayrılmış yatay buz tabakalarından oluşmuştu. Hatların arasındaki buz tabakaları delik delik ve taneliydi; bu atmosferik basınç altında, geriye birkaç santimetre derinlikte delikli, bozuk yüzeyler bırakarak neredeyse tüm sıcaklıklarda süblimleşmişlerdi; bu yüzeyin altı katı ve sertti.

"*Çok fazla* su," diye hepsi de ara sıra belirtiyordu. Mars yüzeyinde su...

Ertesi gün buzul tepesi sağ ufuklarını kaplamıştı, aracın gün boyu ilerleyişi sırasında yanlarında uzanan bir yamaç halindeydi. Ardından gerçekten de çok fazla su gibi görünmeye başladı, özellikle gün içinde yamaç yaklaşık 300 metre yüksekliğe ulaşana dek daha da uzadığında. Aslında doğu taraflarında kalan düz zeminli vadilerini perdeleyen bir tür beyaz dağ silsilesi gibiydi. Derken, kuzeybatı ufkunun ötesinde, başka bir beyaz tepe daha belirdi, ufku örten bir başka dağ silsilesinin ucuydu. Batıya gitmek istediklerinde yollarını engelleyecek olan başka bir buzul tepesiydi, otuz kilometre uzaklarında.

Yani Chasma Borealis'teydiler, neredeyse 500 kilometre – kutba uzaklıklarının yarısından fazlasıydı bu– kuzeyde, buz başlığın içlerine giren ve rüzgârların oyduğu bir vadideydiler. Yarığın zemini beton kadar sert ve CO_2 donu katmanı yüzünden genellikle çatırdayan dümdüz bir kum tabakasıydı. Yarığın buz yamaçları yüksekti ama dik değildi; kırk beş dereceden az bir açıyla geriye doğru yaslanıyorlardı ve tıpkı tabakalı arazideki tepelerin bayırları gibi taraçalıydılar, taraçalar rüzgâr erozyonu ve süblimasyonla, on binlerce yılın ardından yarığı boydan boya kesen bu iki güçle iyice hırpalanmıştı.

Kâşifler, roverlarını vadinin girişine sürmek yerine, buz ayrıştırıcısı donanımıyla birlikte buralara indirilmiş bir transpondörü bulmayı amaçlayarak batı yamacına ilerlediler. Yarığın ortasındaki kum tepecikleri basık ve düzgündü, roverlar oluklu zeminin üstünde yukarı aşağı, yukarı aşağı çıkıp inerek ilerlediler. Sonra bir kum dalgasını tırmanırlarken, kuzeybatı buz yamacının eteklerinden tam iki kilometre uzakta, aradıkları şeyi gördüler: İskeletimsi iniş modüllerinin üstünde duran limon yeşili kocaman kasalar, bu beyazlar, kahverengiler ve pembeler dünyasında epey tuhaf bir görüntüydü. "Göze ne kadar çirkin geliyor!" dedi Ann fakat Phyllis ve George sevinç çığlıkları atıyordu.

Uzun öğleden sonra boyunca, buzun gölgedeki batı bö-

lümü bir sürü soluk renge bürünmüştü: En saf su buzları berrak ve mavimsiydi ama yamacın büyük bölümü, düzenli biçimde pembe ve sarı tozla lekelenmiş, yarı saydam fildişi rengindeydi. Düzensiz CO_2 buzu izleri parlak saf beyazdı; kuru buzla su buzu arasındaki karşıtlık çok güçlüydü ve tepenin gerçek dış hatlarını ölçmeyi olanaksız kılıyordu. Orantılı küçültme de tepenin gerçekten ne kadar uzun olduğunu anlamayı güçleştiriyordu; sonsuza dek yükseliyor gibiydi, büyük olasılıkla Borealis'in zemininden üç yüz ila beş yüz metre yüksekti.

"*Çok fazla* su," diye haykırdı Nadya.

"Yeraltında daha fazlası var," dedi Phyllis. "Sondajlarımız kutup başlığının katmanlı arazinin altına gömülü olarak, güneyde görebildiğimizden çok daha aşağı enlemlere kadar uzandığını gösteriyor."

"Yani gerek duyacağımızdan da çok suyumuz var demek!"

Ann keyifsizce dudaklarını büzdü.

Ayrıştırma aletlerinin indirildiği yer buz ayrıştırma kampının konumunu belirlemişti: 41° boylam, 83° kuzey enleminde, Chasma Borealis'in batı yamacı. Deimos çok kısa bir süre önce Phobos'u ufkun altına dek izlemişti; 83° kuzeyin güneyine dönene dek onu bir daha göremeyeceklerdi. Yaz geceleri bir saatlik mor bir alacakaranlıktan ibaretti; geri kalan zamanda Güneş asla ufkun yirmi derece üstüne çıkmadan dönmeyi sürdürüyordu. Altı kişi buz ayrıştırıcısını yamaca götürüp kurmak için dışarıda uzun saatler harcadılar. Ana parça, neredeyse roverlarından biri kadar büyük olan robot bir tünel kazıcıydı. Kazıcı buza girdi ve içinden bir buçuk metre çapında oyulmuş silindirler çıktı. Çalıştırdıklarında, başlıklarını buza yaslasalar, hatta elleriyle dokunsalar dahi gürültülü olmayı sürdüren kalın, pes bir uğultu çıkarıyordu. Bir süre sonra beyaz buz silindirler bir öğütücüye doldurulduktan sonra küçük bir robot buldozer onları, buzu eritip ağır toz yükünü ayırdıktan sonra suyu tekrar roverlara is-

tiflenmeye uygun bir metrelik küpler şeklinde dondurmak üzere bir damıtıcıya taşıdı. Daha sonra robot yük roverları bu bölgeye gelip yüklerini alacak ve üsse kendi başlarına dönebilecekti, böylece kullanabileceklerinden çok fazla miktarda, düzenli bir su kaynağına sahip olacaktı. Hesaplamada geniş bir tahmin payı olsa bile görünür kutup başlığında yaklaşık beş milyon kilometreküp, diye hesapladı Edvard.

Birkaç günü ayrıştırıcıyı denemek ve ona enerji aktaracak güneş panellerinin düzenlemesini yaparak geçirdiler. Akşam yemeğinden sonraki uzun vakitlerde Ann, görünüşte başka sondajlar yapmak için buz yamacına tırmanıyordu ama Nadya onun yalnızca Phyllis, Edvard ve George'dan uzaklaşmak istediğini biliyordu. Doğal olarak, ta tepeye dek tırmanmak, kutup başlığına gitmek ve çevreye bakınarak en son buz katmanlarından örnekler almak istiyordu. Ayrıştırıcı bütün standart testlerden geçtikten sonra bir gün o, Nadya ve Simon şafakta –sabah ikiden hemen sonra– kalktılar ve süper soğuk bir sabah havasında dışarı çıkarak tırmanmaya koyuldular. Gölgeleri, büyük örümcekler gibi onların önünde tırmanıyordu. Buzun eğimi yaklaşık otuz dereceydi, tepenin katmanlı yanındaki kaba basamaklardan yukarı çıktıkça dikleşiyor, sonra birden düzleşiyordu.

Eğim sona erip kutup başlığının üstünde yürürlerken saat sabahın yedisiydi. Kuzeyde göz alabildiğince, yaklaşık otuz kilometre uzaktaki yüksek bir ufka dek uzanan bir buz vadisi vardı. Güneye baktıklarında katmanlı arazinin geometrik dolambaçlarının üzerinden geniş bir mesafe görebiliyorlardı; Nadya'nın Mars'ta gördüğü en geniş manzaraydı bu.

Platonun buzu arkalarında kalan tabakalı kum arazisi gibi, daha temiz yerlerin dış hatlarını belirleyen geniş kirli pembe şeritlerle katmanlanmıştı. Chasma Borealis'in diğer yamacı doğudaydı, bulundukları yerden neredeyse dimdik, uzun, geniş ve muazzam görünüyordu: "Çok fazla *su*!" dedi Nadya yine. "Gerek duyacağımızdan çok daha fazlası."

"Duruma göre," dedi Ann dalgın bir tavırla, küçük kazıcının iskeletini buza vidalarken. Karartılmış yüz koruyucusu Nadya'ya döndü. "Dünyalaştırma taraftarlarına kalırsa, bunun hepsi ılık bir sabah çiyi gibi uçup gidecek. Gökyüzünde tatlı bulutlar oluşturmak için."

"Kötü mü olur?" diye sordu Nadya.

Ann ona baktı. Renklendirilmiş yüz koruyucunun ardından gözleri bilyeler gibi görünüyordu.

"Gerçekten de kutup noktasına gitmeliyiz," dedi o gece akşam yemeğinde.

Phyllis başını iki yana salladı. "Yiyeceğimiz de, havamız da yok."

"Malzeme göndermelerini isteriz."

Edvard başını iki yana salladı. "Kutup başlığı en az Borealis kadar derin vadilerle delik deşik!"

"Pek değil," dedi Ann. "Dosdoğru gidebiliriz. Dolambaçlı vadiler uzaydan ürkütücü görünüyor ama bu su ile CO_2 arasındaki aklık derecesi farkından kaynaklanıyor. Aslında yamaçlar altı dereceden daha fazla eğimli değil. Gerçekte burası sadece biraz daha katmanlı bir arazi."

"Peki ya başlığa nasıl çıkacağız?" diye sordu George.

"Kuma uzanan buz dillerinden birine doğru ilerleriz. Bu diller merkez kütleye doğru uzanan rampalara benziyor ve bir kez oraya varınca dosdoğru kutba gideriz!"

"Gitmenin bir anlamı yok," dedi Phyllis. "Sadece burada gördüğümüzün daha fazlasını görmüş olacağız. Bunun anlamı da daha fazla radyasyona maruz kalmamızdır."

"Üstelik," diye ekledi George, "elimizdeki yiyecek ve havayı geçtiğimiz bölgelerden bazılarını araştırmak için kullanabiliriz."

Yani onların amacı oydu. Ann kaşlarını çattı. "Bu jeolojik gezinin lideri benim," dedi sertçe. Bu doğru olabilirdi ama Ann berbat bir politikacıydı, özellikle Houston ve Washington'da pek çok dostu olan Phyllis'le karşılaştırıldığında.

"Ama kutba gitmenin jeolojik bir nedeni yok," dedi Phyllis bu sefer gülümseyerek. "Buradaki buzun aynısı. Sen yalnızca gitmek istiyorsun."

"Eee?" dedi Ann. "Diyelim öyle! Orada yanıtlanması gereken bilimsel sorular var. Buz aynı bileşimde mi, ne kadarı toz – buradan yukarı nereye gidersek gidelim önemli veriler elde edeceğiz."

"Ama buraya su almak için geldik. Etrafta boş boş gezinmek için burada değiliz."

"Etrafta boş boş gezinmek değil bu!" diye tersleşti Ann. "Araştırmamızı olanaklı kılsın diye su buluyoruz, su bulmak için araştırma yapmıyoruz! Durumu tersine çeviriyorsun! Bu kolonideki bir sürü insanın bunu nasıl yapabildiğine inanamıyorum!"

"Bir de üssün söyleyeceklerini dinleyelim," dedi Nadya. "Oradaki bir şeye yardım etmemizi isteyebilirler ya da buraya bir malzeme indirmesi yapamayabilirler, kimbilir."

Ann homurdandı. "Yemin ederim ki sonunda BM'den izin ister olacağız."

Haklıydı. Frank ve Maya fikirden hoşlanmadı, John ilgilendi ama tarafsız kaldı. Arkadi duyduğu anda destek verdi, gerekirse Phobos'tan malzeme indirebileceğini bildirdi ama bu ayın o anki yörüngesi açısından uygulanamaz bir şeydi. Maya bu aşamada Houston ve Baykonur'daki Görev Kontrol'ü aradı, tartışma uzayıp gitti. Hastings tasarıya karşı çıktı ama Baykonur ve bilimsel topluluğun büyük kısmı bu fikirden hoşlandı.

Sonunda Ann hatta girdi, kaygılı görünse de sesi gayet sert ve kendini beğenmiş çıkıyordu. "Buradaki jeolojik lider benim ve yapılması gerektiğini söylüyorum. Kutup başlığının gerçek koşulları üzerinde bölgeden veri almak için daha iyi bir fırsat olmayacaktır. Hassas bir sistem ve atmosferdeki herhangi bir değişiklik onu ağır biçimde etkileyecektir. Ve sizin bunu yapma tasarılarınız var, öyle değil mi? Sax, hâlâ şu yeldeğirmeni ısıtıcıları üzerinde çalışıyor musun?"

Sax tartışmanın içinde değildi, yani hatta çağırılması gerekti. "Elbette," dedi soru yinelendiğinde. O ve Hiroko, gemilerle gezegenin her yerine atılacak küçük yeldeğirmenleri üretmeyi düşünmüştü. Kesilmeksizin esen batı rüzgârları değirmenleri döndürecek, bu dönüş değirmenlerin zemininde bobinlerde ısıya dönüştürülecek ve bu ısı basitçe açıklamak gerekirse atmosfere salınacaktı. Sax daha şimdiden yeldeğirmenleri üretmek üzere bir robot fabrika tasarlamıştı; onlardan binlerce yapmayı umuyordu. Vlad elde edilen ısının karşılığında rüzgârların yavaşlatılmış olacağını hatırlattı – bir şey vermeden bir şey alınamazdı. Sax hemen, eğer rüzgârın ara sıra yol açtığı küresel toz fırtınalarının şiddeti düşünüldüğünde bunun artı kâr olacağını da belirtti. "Bir parça rüzgâr karşılığında bir parça ısı, iyi bir alışveriş."

"Yani, bir milyon yeldeğirmeni," diyordu Ann şimdi. "Hem bu daha başlangıç. Kutup başlıklarına kara toz serpmekten de söz ediyordun, değil mi Sax?"

"Pratik olarak atmosferi yapabileceğimiz her türlü eylemden daha hızlı kalınlaştıracaktır."

"Yani istediğin şeyleri yaparsan," dedi Ann, "başlıkların sonu gelecek. Buharlaşacaklar ve ardından da bizler 'Hey, neye benziyorlardı acaba?' diyeceğiz. Ve öğrenemeyeceğiz."

"Yeterince malzemeniz ve zamanınız var mı?" diye sordu John.

"Biz size malzeme indireceğiz," dedi Arkadi yeniden.

"Daha dört ay yaz var," dedi Ann.

"Sen yalnızca kutba gitmek istiyorsun!" dedi Frank, Phyllis'ten kopya çekerek.

"Eee?" dedi Ann. "Sen buraya idarecilik oynamaya gelmiş olabilirsin ama ben bu bölgenin bir kısmını görmeyi tasarlıyorum."

Nadya yüzünü ekşitti. Konuşma burada sona erecek ve Frank öfkelenecekti. Hiç de iyi bir fikir değildi. Ann, Ann...

Ertesi gün Terra görevlileri kutup başlığının özgün koşullarında örneklenmesi gerektiğini kabul ettiler. Üsten bir

karşı çıkış olmadı ama Frank hata dönmedi. Simon ve Nadya çığlıklar attılar: "Kuzeye, kutba!"

Phyllis sadece başını iki yana salladı. "Bu işin amacını anlamıyorum. George, Edvard ve ben, destek grubunuz olarak burada kalacak ve buz ayrıştırıcısının düzgün çalıştığına emin olacağız."

Böylece Ann, Nadya ve Simon Rover Üç'e bindiler ve aracı Chasma Borealis'ten geri çıkarıp batıya dönerek, başlıktan kıvrım kıvrım uzanan buzullardan birinin kalınlaşarak mükemmel bir rampa oluşturduğu yere doğru sürdüler. Roverın büyük tekerleklerinin üstündeki ağ, kutup başlığının değişik yüzeyleri boyunca yüzeye çıkmış taneler halindeki kumların, sert buz tepeciklerinin, kör edici beyazlıktaki CO_2 donu tarlalarının ve süblimleşmiş su buzunun bildik örgülerinin üzerinden ilerlerken zemine bir kar aracının paletleri gibi yapışıyordu. Sığ vadiler kutuptan dışarıya doğru, saat yönünde bir düzenle kıvrılıyorlardı; bunların bazıları epey genişti. Bu vadileri geçerken roveri her iki ufukta da sağa ve sola eğimlenen tümsekli bir yamaçtan aşağıya doğru sürüyorlardı, her yer parlak kuru buzla kaplıydı; bu da görünen her yer parlak bir beyaza dönene kadar yirmi kilometre kadar sürüyordu. Ardından önlerinde, dış hatları yüzünden çizik çizik görünen bildik, kirli kızıl renkli su buzundan dikleşen bir yamaç belirdi. Oluğun zeminini geçerken dünya, geride beyaz ilerde kirli pembe olarak ikiye bölünüyordu. Güneye bakan yamaçlardan yukarı giderken, başka yerlerdekinden daha da gevşek su buzları buldular fakat Ann'in belirttiği gibi, her kış kalıcı başlığın üzerine önceki yazdan kalan bozuk suyollarını ezmek üzere bir metre kuru buz iniyor ve gedikler yıllık bir takvimin eşliğinde kapanıyordu; sonuçta roverın koca tekerlekleri üzerlerinde rahatça ilerliyordu.

Kıvrımlı vadilerin ötesine geçince kendilerini, dört bir yanda ufka doğru uzayan dümdüz beyaz bir ovada buldular. Rover'ın polarize edilmiş ve renklendirilmiş pencerele-

rinin ardındaki beyazlık bozulmamış ve saftı. Görece yakın zamanlı bir göktaşı çarpmasının izi olan ve zamanla buzların yığılması sayesinde dolmuş alçak bir tepenin etrafından geçtiler. Durup sondajlar yaptılar elbette. Nadya zamandan kazanmak ve roverın depolarının aşırı dolmasını engellemek için Ann ve Simon'a günde dört sondajdan fazlasını yasakladı. Üstelik sorun sadece sondajlar değildi: Sık sık buzda Magritte heykelleri gibi tek başlarına dikilen siyah kayaların, göktaşlarının yanından geçiyorlardı. Bunların en küçüklerini topluyor ve büyüklerinden örnekler alıyorlardı, bir keresinde rover kadar iri birinin yanından geçtiler. Çoğunlukla nikel-demir veya taşlı kondrittiler. Ann, bunlardan birini yontarken Nadya'ya seslendi: "Yeryüzü'nde Mars'tan gelen göktaşları bulmuşlardı, biliyorsun. Çok daha seyrek olsa da tersi de gerçekleşiyor. Yeryüzü'nün yerçekimi alanından onları buraya getirecek kadar hızda kayalar sökmek için büyük bir darbe gerekiyor – en azından saniyede on beş kilometrelik bir delta V. Yeryüzü'nün çekim alanından çıkan maddelerin yüzde ikisinin Mars'a ulaştığını duymuştum. Fakat kilotonluk sınır etkisi gibi, sadece en güçlüleriyle. Yukatan'ın bir parçasını burada bulmak tuhaf olurdu, değil mi?"

"Ama bu altmış milyon yıl önceydi," dedi Nadya. "Buzun altına gömülmüştür."

"Doğru." Daha sonra, rovera dönerlerken şöyle dedi. "Şey, eğer bu başlıkları eritirlerse birkaçını buluruz. Kumun üzerine saçılmış, tam bir göktaşı müzemiz olacak."

Önlerine çıkan yeni kıvrımlı vadileri, dalgalara kapılmış bir kayığın yaptığı iniş çıkış düzeni içinde ama bu sefer bir tepeden diğerine kırk kilometre uzunluktaki koskoca dalgaları aşarcasına geçtiler. Bir takvim izleyebilmek için saatleri kullandılar ve öğleden sonra ondan sabah beşe kadar süren dinlenme sırasında zamanlarını manzara olsun diye küçük

tepeler ya da krater kenarlarında durarak geçirdiler; geceleri biraz olsun uyuyabilmek için pencerelerini iki kat polarizasyonla kararttılar.

Sonra bir sabah ilerlerken Ann telsizi açtı ve areosenkronik uyduları aramaya koyuldu. "Kutup noktasını bulmak kolay değil," dedi bu arada. "Eski Terra kâşifleri kuzeyde çok uzun bir zaman geçirdiler, daima yaz vaktinde oradaydılar, yıldızları göremiyorlardı ve uydu denetimleri yoktu."

"Öyleyse nasıl başardılar?" diye sordu Nadya, aniden meraklanarak.

Ann bir an düşündü ve gülümsedi. "Bilmiyorum. Pek kolay değildi, sanırım. Büyük olasılıkla parakete hesabıyla."

Nadya sorunla ilgilendi ve bir yazboz üzerinde çalışmaya koyuldu. Geometride çok iyi değildi ama herhalde yaz ortasında bir gün kuzey kutbunda Güneş, ne yükselip ne de alçalarak ufuk çevresinde kusursuz bir daire çizecekti. Kutup Noktası'na yakınsanız, üstelik yaz ortasındaysanız, Güneş'in ufuk üzerindeki yüksekliğine ilişkin zaman aralıklı denetimler yapmak için bir sekstant kullanabilirdiniz... Doğru mu?

"İşte," dedi Ann.

"Ne?"

Roverı durdurup çevreye bakındılar. Beyaz düzlük, birkaç kalın kızıl dış hat çizgisi dışında hiçbir belirgin özelliği olmayan yakındaki ufka kadar dalgalanarak uzanıyordu. Çizgiler çevrelerinde, hedef tahtalarındakine benzer daireler oluşturmuyordu ve kendilerini de bir şeyin tepesindeymiş gibi hissetmiyorlardı.

"Nerede tam olarak?" diye sordu Nadya.

"Şey, buranın hemen kuzeyinde bir yerde." Ann yine gülümsedi. "Yaklaşık bir kilometrenin içinde. Belki şu yön." Sağı gösterdi. "Biraz o yönde gitmeli ve tekrar uyduyla denetlemeliyiz. Biraz üçgenleme ve tam üstüne basabiliriz. Artı eksi yüz metre, her neyse."

"Biraz zaman harcarsak, artı eksi bir metre yapabiliriz!" dedi coşkuyla Simon. "Haydi, tam yerini saptayalım!"

Böylece roverlarını bir dakika daha sürdüler, telsize başvurdular, doğru açıya yönelip tekrar sürdüler, yine telsize danıştılar. Sonunda Ann orada ya da çok yakınında olduklarını bildirdi. Simon bilgisayara bu konuda çalışmasını söyledi ve giyinerek dışarı çıktılarında üzerine ayak bastıklarına emin olmak için bir süre gezindiler. Ann'le Simon bir sondaj yaptı. Nadya araçtan uzaklaşan bir spiral şeklinde yürümeyi sürdürdü. Kızılımsı beyaz bir düzlük, ufuk dört kilometre kadar uzaktaydı, çok yakındı; birdenbire kara kumuldaki günbatımındakine benzer bir coşkuya kapıldı, bir anda bunun yabancı bir şey olduğunu fark etti – daracık bir ufkun, düşsel bir yerçekiminin, çok büyük ve o kadar da büyük olmayan bir dünyanın keskin bir biçimde farkına varış... ve işte tam olarak onun kuzey kutbunda dikiliyordu. Ls= 92, neredeyse yaz ortasıydı, bu yüzden Güneş'e doğru durdu ve kıpırdamadı, Güneş o düzeyde kalıp günün geri kalanında ya da hafta boyunca çevresinde dönecekti! Tuhaf. Bir topaç gibi kendi çevresinde dönüyordu. Eğer orada yeterince uzun dikilirse bunu hissedebilir miydi?

Polarize edilmiş yüz koruyucusu Güneş'in buz üzerindeki parıltısını kristalimsi bir gökkuşağı yayı noktacıklarına çeviriyordu. Pek soğuk değildi. Yukarı kaldırdığı elinde bir esinti duyabiliyordu. Görkemli bir kızıl çökelti tabakası hattı ufku bir boylam çizgisi gibi geçiyordu. Bunu düşününce güldü. Güneş'in çevresinde alt yayını neredeyse ufka değdirecek kadar büyük ama çok hafif bir buz halkası vardı. Buz kutup başlığının çevresinde süblimleşiyor ve halkanın içinde kristaller oluşturarak havada ışıldıyordu. Sırıtarak Mars'ın kuzey kutbuna ayak izlerini bıraktı.

O akşam polarizörlerini, modül pencerelerinden çevrelerindeki beyaz çölün çok loş bir görünümü gelecek şekilde ayarladılar. Nadya bir bardak kahve yudumlayarak önünde

boş bir yemek tepsisiyle oturuyordu. Dijital saat 11:59:59'dan 0:00:00'a geçti ve durdu. Onun kıpırtısızlığı araçtaki sessizliği belirginleştirdi. Simon uyuyordu; Ann sürücü koltuğunda oturmuş manzaraya bakıyordu, yemeği yarı yenmişti. Vantilatör uğultusu dışında çıt yoktu. "Bizi buraya getirdiğin için sağ ol," dedi Nadya. "Harikaydı."

"Birileri bunun tadını çıkarmalı," dedi Ann. Kızgın ya da keyifsizken sesi kuru ve uzaktı, sanki hiçbir şeye aldırmayan bir varlıkmış gibiydi. "Burada çok kalmayacak."

"Emin misin Ann? Burası beş kilometre derinlikte, böyle dememiş miydin? Gerçekten, sadece üzerindeki siyah toz yüzünden tamamen kaybolacağına inanıyor musun?"

Ann omuzlarını silkti. "Bu onu ne kadar ısıtacağımıza bağlı. Gezegende toplam ne kadar su olduğuna, atmosferi ısıttığımızda regolitteki suyun ne kadarının yüzeye çıkacağına bağlı. Olmadan önce hiçbirini bilemeyiz. Sanırım bu başlık durumdan ilk etkilenecek su kütlesi olduğu için değişime en fazla duyarlılık gösteren olacak. Permafrostun herhangi önemli bir parçası elli derecelik bir erime içine bile girmeden burası tamamen çözülmüş olabilir."

"Tamamen mi?"

"Şey, bir kısmı her kış geri gelecektir elbette. Fakat eğer küresel perspektiften bakarsan *o kadar da çok* su yok. Burası kuru bir dünya, atmosfer süper kuru, Antarktika bunun yanında cangıl gibi kalıyor ve oranın bizi kupkuru bıraktığını hatırlıyor musun? O yüzden eğer dereceler yeterince yükselirse buz gerçekten de büyük bir oranda çözülecek. Bütün bu başlık atmosfere karışacak, güneye uçacak ve orada da geceleri don yapacak. Yani sonuçta az ya da çok düzenli biçimde bütün gezegene, yaklaşık bir santimetre kalınlığında bir don olarak dağılmış olacak." Yüzünü ekşitti. "Bundan da az elbette, çünkü büyük bölümü havada kalacaktır."

"Ama daha da sıcak olursa, don eriyecek ve yağmur yağacak. Ardından da nehirlerle göllerimiz olacak, değil mi?"

"Eğer atmosfer basıncı yeterince yüksekse. Yüzeydeki

sıvı su, sıcaklık kadar hava basıncına da bağlıdır. Eğer ikisi de yükselirse birkaç on yıl içinde kum üzerinde yürüyor oluruz."

"Gerçekten de sıkı bir göktaşı kolleksiyonu olacak," dedi Nadya, Ann'in ruh halini dağıtmaya çalışarak.

İşe yaramadı. Ann dudaklarını büktü, camdan dışarı bakarak başını salladı. Canı çok sıkkındı; bu tamamen Mars'la ilgili olamazdı, daha başka şeyler, bu yoğun iç dalgalanmayı, bu kızgınlığı açıklayan bir şeyler olmalıydı. Bessie Smith tarzı. Seyretmesi güçtü. Maya mutsuz olduğunda bu, Elle Fitzgerald blues söylüyor gibiydi, geçici olduğunu bilirdiniz, coşku sadece boşalıp giderdi. Ama Ann mutsuz olduğunda, onu seyretmek can yakıyordu.

Sonra lazanya kabını eline aldı ve mikrodalgaya koymak için geriye yaslandı. Ardındaki beyaz ıssızlık kapkara bir göğün altında ışıldıyordu, dışarıdaki dünya sanki bir fotoğrafın negatifiymiş gibiydi. Saat ansızın 0:00:01'i gösterdi.

Dört gün sonra buzdan çıkmışlardı. Rotalarını Phyllis, George ve Edvard'a çeviren üç yolcu bir yükseltiyi aşıp birden duraksadılar. Ufukta bir yapı vardı. Önlerinde, yarığın zemininin dümdüz tortusu üzerinde yuvarlak düz bir çatıyla taçlanmış beyaz mermerden altı Dor sütunuyla klasik bir Yunan tapınağı yükseliyordu.

"Bu da nedir?"

Yaklaştıkça sütunların ayrıştırıcının oyduğu buz silindirlerin üst üste konulmasıyla yapıldığını gördüler. Çatıyı oluşturan disk kabaca kesilmişti.

"George'un fikri," dedi Phyllis, telsizden.

"Buz silindirlerinin tam da Yunanların sütunları için kullandıkları mermerlerin boyutlarında olduğunu fark ettim," dedi George, kendinden hoşnut bir biçimde. "Sonrasını görüyorsunuz. Ayrıştırıcı kusursuz çalışıyordu ve biz de biraz zaman öldürdük."

"Harika görünüyor," dedi Simon. Öyleydi: Uzaylı anıtı, ala-

cakaranlıkta düşsel bir davetle canlı gibi parıldıyordu, sanki buzunun altında kan akıyormuş gibiydi. "Ares tapınağı."

"Neptün," diye düzeltti George. "Ares'i çok sık anmak istemeyiz, herhalde."

"Hele ana kamptaki kalabalık düşünülürse," dedi Ann.

Güneye doğru ilerlerken tekerlek izlerinin ve transpondörlerin oluşturduğu yol, önlerinde taş kaplanmış beton bir otoyol gibi uzanıyordu. Ann bunun yolculuklarının keyfini nasıl değiştirdiğini söylemeye gerek bile duymadı; artık el değmemiş toprağı araştırmıyorlardı, "yolu" gösteren üst üste binmiş tekerlek izleri ve bir toz katmanıyla hafifçe renkleri uçmuş yeşil teneke kutularla sağa sola bölünen manzaranın doğası tamamen değişmişti. Bu artık yabanıllık değildi, bir yol inşaatıydı. Rover Üç'ü sürme işini otomatik pilota bırakabilirlerdi, sık sık da bıraktılar.

Böylece, ikiye bölünmüş manzaraya bakmak ya da Frank Chalmers hakkında ateşli bir tartışmaya girdikleri sabahın dışında seyrek olarak konuşmaktan başka bir şey yapmadan saatte otuz kilometreyle sarsıla sarsıla ilerliyorlardı – Ann, Frank'in tam bir Makyavelist olduğunu öne sürmüştü, Phyllis ise iktidardaki herhangi birinden daha kötü olmadığında ısrar ediyordu; Nadya ise adam hakkında Maya'yla yaptığı konuşmaları hatırladığı için, konunun iki bakış açısından da karmaşık olduğunu biliyordu. Fakat Ann'in patavatsızlığı Nadya'yı dehşete düşürüyordu. Phyllis, Frank'in gemi yolculuklarının son aylarında onları nasıl bir arada tuttuğunu anlatmayı sürdürürken, Nadya bakışlarıyla yanlış yerde konuştuğunu anlatmaya çalışarak Ann'e baktı. Phyllis, kadının bu patavatsızlığını daha sonra ona karşı kullanacaktı, apaçıktı bu. Fakat Ann sezgi yeteneği açısından kötüydü.

Sonra rover ani bir fren yaparak yavaşladı. Kimse dışarıya bakmıyordu ve hep birlikte ön cama doğru koşturdular.

Önlerinde, yollarının neredeyse yüz metresini kaplayan düz beyaz bir örtü vardı. "Bu da ne?" diye bağırdı George.

"Bizim permafrost pompamız," dedi Nadya eliyle göstererek. "Bozulmuş olmalı."

"Ya da çok iyi iş görmüş!" dedi Simon. "Bu su buzu!"

Roveri elle idareye geçirerek yaklaştılar. Saçıntı yolu beyaz bir lav seli gibi kaplamıştı. Yürüyüş giysilerine dalıp modülden çıktılar, saçıntının kıyısına yürüdüler.

"Paten sahamız," dedi Nadya ve pompaya doğru ilerledi. Yalıtım kapağını çıkarıp içeri baktı. "Ah ha –yalıtımda bir delik var– su tam da burada donmuş ve musluğu açık konumda sıkıştırmış. Sıkı bir basınç başlığı, bence. Onu durdurmaya yetecek kadar kalın bir halde donana kadar da akmış. Bir çekiç darbesiyle kendimize küçük bir gayzer oluşturabiliriz."

Modülün altındaki alet kutusuna gidip bir kazma aldı. "Çekilin!" Beyaz buz kütlesine, pompanın tanka giden boruyla birleştiği yerden tek bir darbe indirdi. Kalın bir su kütlesi ok gibi bir metre kadar yukarı fırladı. "Piuvv!" Su beyaz buz örtünün üzerine, birkaç saniye içinde donsa bile, buharlar çıkartarak saçıldı ve orada beyaz yapraklar açılıverdi. "Şuna bakın!" Delik de dondu, suyun akışı durdu ve buhar uçup gitti.

"Nasıl da hızlı dondu!"

"Tam da saçıntı kraterleri gibi görünüyor," diye belirtti Nadya, sırıtarak. Güzel bir görüntüydü, suyun akışı ve donarken delicesine buhar çıkarışı.

Ann ile Phyllis bu enlemdeki permafrost ve su kütlelerinin hareketi gibi konular üzerine tartışırken Nadya durdurma valfinin çevresindeki buzu çekiçliyordu. İnsan bıkmış olmaları gerektiğini düşünürdü. Ama birbirlerinden gerçekten hoşlanmıyorlardı ve bunu durduramıyorlardı. Şüphesiz, birlikte çıktıkları son gezi olacaktı bu. Nadya bile bundan sonra Phyllis, George ve Edvard ile geziye çıkmaya isteksiz olacaktı, kendi içlerinde fazlasıyla yeterli, içe kapalı bir gruptular. Fakat Ann de epey çok sayıda insana yabancılaşmış sayılırdı; eğer dikkat etmezse gezilerinde kendisine eşlik edecek kimse olmayacaktı. Frank, sözgelimi –geçen gece ondan söz etme-

si, sonra Phyllis'e herkesin içinde ne kadar korkunç biri olduğunu anlatması– inanılmazdı.

Simon dışında herkese yabancılaşırsa konuşmak için deliye dönecekti, çünkü Simon Frazier bütün İlk Yüz'ün içindeki en sessiz kişiydi. Tüm yolculuk boyunca yirmi cümle ancak söylemişti, rahatsız edici bir şeydi bu, bir sağır dilsizle yola çıkmak gibi. Belki yalnız kaldıklarında Ann'le konuşuyordu kimbilir?

Nadya valfi kapalı konuma getirdi, sonra bütün pompayı kapattı. "Kuzeyin bu noktasında daha kalın yalıtım kullanmamız gerekecek," dedi aletlerini rovera taşırken. Bu kesip biçmelerden yorulmuştu, üsse, kendi işine dönmek istiyordu. Arkadi'yle konuşmak istiyordu; adam onu hep güldürürdü. Hiç çabalamadan, hatta nasıl olduğunu bilmeden Nadya da onu güldürüyordu.

Buz akıntısından birkaç parçayı diğer örneklerin arasına koydular ve robot pilotlara akıntının çevresinden geçecekleri yolu gösterecek olan dört transpondör yerleştirdiler. "Çözülüp gidecek olsa da, değil mi?" dedi Nadya.

Düşüncelerinin içinde kaybolmuş olan Ann soruyu duymadı. "Buralarda çok fazla su var," diye mırıldandı kendi kendine, sesinde yorgun bir ton vardı.

"Lanet olası biçimde haklısın," diye kabullendi Phyllis. "Şimdi neden gidip Mareotis'in kuzey ucunda gördüğümüz şu tortulara bakmıyoruz?"

Üsse yaklaştıkça Ann giderek daha suskun ve içine kapanık olmaya başladı, yüzü bir maske kadar gergindi. "Sorun ne?" diye sordu Nadya, bir akşam dışarıda, günbatımı yaklaşırken, birlikte sorunlu bir transpondörü onarıyorlardı.

"Geri dönmek istemiyorum," dedi Ann. Bir kayanın yanına diz çökmüş, küçük parçalar koparıyordu. "Bu gezinin sona ermesini istemiyorum. Durmaksızın gezmek isterdim, kanyonların içlerine, volkanların yamaçlarına, Hellas çevresindeki dağların ve kaosun içlerine doğru. Hiç durmak istemiyorum."

İç çekti. "Ama... ekibin bir parçasıyım. Bu yüzden diğer herkesle birlikte ağıla girmek zorundayım."

"Gerçekten o kadar kötü mü?" dedi Nadya, fıçı kemerlerini, buharlı masaj banyosunu, bir bardak buzlu votkayı düşünerek.

"Öyle olduğunu biliyorsun! Günde yirmi dört buçuk saat, o küçük odalarda, yeraltında, politik tasarılarını yürüten Maya ve Frank'le, her şeyle çatışan Arkadi ve Phyllis'le, ki artık anlıyorum, inan bana –sürekli yakınan George, sisler içinde yüzen John, küçük imparatorluğuna takılıp kalmış Hiroko– Vlad, Sax... Demek istediğim, çok kalabalık!"

"Diğerlerinden daha kötü değiller. Ne daha kötü ne daha iyi. İdare etmen lazım. Burada tek başına olamazdın."

"Hayır. Fakat üsteyken, zaten burada değilmişim gibi geliyor. Gemide de olabilirdim!"

"Yo, yo," dedi Nadya. "Unutuyorsun." Ann'in çalıştığı kayayı tekmeledi ve Ann şaşkınlıkla ona baktı. "Kayaları tekmeleyebiliyorsun, gördün mü? Buradayız Ann. Burada Mars'ta, üzerinde duruyoruz. Her gün dışarı çıkıp koşturabilirsin. Sahip olduğun konum yüzünden herkesten daha çok geziye çıkabilirsin."

Ann başını çevirdi. "Bazen hiç de yetmiyor nedense."

Nadya gözlerini ona dikti. "Şey. Ann. Bizi yeraltına her şeyden çok radyasyon hapsediyor. Sonuçta söylediğin şey, aslında radyasyonun çekip gitmesini istiyorsun. Bunun anlamı da atmosferi kalınlaştırmak, yani dünyalaştırmak demektir."

"Biliyorum." Sesi gergindi, ansızın dikkatli ve sakin sesinin unutulup kaybolacağı kadar gergindi. "*Bilmiyor muyum* sanıyorsun?" Doğrulup çekici salladı. "Ama bu doğru değil! Yani bu toprağa bakıyor ve onu *seviyorum*. Sürekli dışarıda olmak, üstünde gezmek, incelemek ve üzerinde yaşayıp onu öğrenmek istiyorum. Ama bunu yaptığımda onu değiştiriyorum – olduğu şeyi, onda sevdiğim şeyi bozuyorum. Yaptığımız bu yol, onu görmek canımı yakıyor! Ve üs açık bir maden çukuru gibi, en başından beri hiç dokunulmamış bir

çölün ortasında. Öylesine çirkin, öylesine... Bunu Mars'ın her yerine yapmak istemiyorum Nadya, istemiyorum. Ölmeyi yeğlerim. Bırak gezegen varolsun, onu yabanıl bırakalım ve radyasyon ne yapacaksa yapsın. Bu sadece istatistik bir konu, yani yükselirse kanser şansım onda bir artacak, yani onda dokuz iyiyim!"

"Senin için hoş," dedi Nadya. "Ya da herhangi bir birey için. Ama grup için, burada yaşayan her şey için – biliyorsun, genetik hasar. Zaman içinde bizi sakatlayacak. Yani, biliyorsun, sadece kendini düşünemezsin."

"Bir ekibin parçası," dedi Ann sıkıntıyla.

"Yani, öylesin."

"Biliyorum." İç çekti. "Hepimiz böyle diyeceğiz. Hepimiz çalışmaya devam edecek ve burasını güvenli bir yer yapacağız. Yollar, şehirler. Yeni bir gökyüzü, yeni bir toprak. Ta ki bir tür Sibirya veya Kuzeybatı Toprakları'na benzeyene kadar, sonrasında Mars yok olup gitmiş olacak ve biz burada olacağız, neden kendimizi böylesine boş hissettiğimizi merak edeceğiz. Toprağa baktığımızda kendi yüzlerimizden başka bir şey göremeyeceğiz."

5

Araştırma gezilerinin altmış ikinci gününde güney ufkunda birbirine karışıp yükselerek doğuya doğru dağılan yassı bir mantar bulutu içinde dalgalanan kahverengi, gri, beyaz ve siyah şeritlerin oluşturduğu duman sütunu gördüler. "Eve döndük eve döndük," dedi Phyllis neşeyle.

Geziye çıkarken bıraktıkları ve yarı tozla kaplanmış tekerlek izleri onları dumana doğru yöneltiyordu: Yük indirme bölgesinde, pedal izleriyle kaplanmış ve basıla basıla hafif kızıl kuma dönüşmüş zemin boyunca, hendeklerin ve tümseklerin, çukurların ve yığınların arasından geçtiler, sonunda kalıcı yaşam alanının büyük kaba tepeciğine ulaştılar, bu tepecik artık gümüşsü magnezyum çubuklar ağıyla yükseltilmiş düzgün bir toprak meydan haline gelmişti. Bu görüntü Nadya'nın ilgisini kışkırttı ama ilerledikçe çerçeveleri, sandıkları, traktörleri, vinçleri, yedek parça ve çöp kümelerini, yeldeğirmenlerini, güneş panellerini, su kulelerini, doğuya batıya ve güneye doğru uzanan beton yolları, hava ayrıştırıcıları, simyacılar mahallesinin basık binalarını, gördükleri duman sütunlarını salak bacaları görmezden gelemiyordu; cam yığınları, gri çakılların oluşturduğu yuvarlak koniler, çimento fabrikasının yanında büyük çıplak regolit tepeleri, dört yana saçılmış küçük regolit yığınları. Chelyabinsk-65'in ya da Urallar'daki herhangi bir başka Stalinist ağır sanayi şehrinin veya Yakut'taki petrol sahalarının düzensiz, fonksiyonel ve çirkin görünümüne sahipti. Tam beş kilometre boyunca bu yıkımın içinde ilerlediler, Nadya tiksinti ve nefretini dışavu-

rarak sessizlik içinde yanında oturan Ann'e bakmaya cesaret bile edemedi. Nadya da sarsılmıştı, kendisindeki bu değişim yüzünden şaşkındı; geziden önce bunların hepsi ona olağan görünüyor ve doğrusu onu epey hoşnut ediyordu. Şimdiyse kısmen midesi bulanmıştı ve Ann'in daha da şiddetli bir şey yapmasından korkuyordu, özellikle Phyllis bir şey daha söyleyecek olursa. Ama Phyllis çenesini tuttu ve kuzey garajının dışındaki traktör bölgesine girerek durdular. Araştırma gezisi sona ermişti.

Roverları birer birer garaj duvarına bağlayıp kapılardan içeri emeklediler. Çevrelerini tanıdık yüzler sardı, Maya ve Frank, Michel ve Sax, John ve Ursula, Spencer ve Hiroko, bütün herkes, gerçekten de kardeş gibiydi ama öylesine çoktular ki Nadya bunaldı, el değmiş bir denizşakayığı gibi içine kapandı, konuşmakta güçlük çekti. Kendisinden kaçtığını hissettiği bir şeyi yakalamak istiyordu, Ann ve Simon'ı görmek için çevresine bakındı ama onlar da başka bir topluluğa yakalanmış ve sersemlemiş görünüyorlardı, Ann kayıtsızdı, kendisinin bir maskesine dönmüştü.

Phyllis olup biteni onların yerine anlattı. "Hoştu, gerçekten görmeye değer, güneş her an parıldıyordu ve orada gerçekten de buz var, çok fazla suyumuz var, o kutup başlığındayken her şey Antarktika'da olduğu gibi..."

"Hiç fosfor buldunuz mu?" diye sordu Hiroko. Bitkileri için fosfor yetersizliğine kaygılanırken Hiroko'nun yüzünü görmek harikaydı. Ann ona Acidalia'daki kraterlerin çevresindeki maddelerin içinde sülfat kalıntıları bulduğunu söyledi ve birlikte örneklere bakmaya gittiler. Nadya kalıcı yaşam alanına giden beton duvarlı yeraltı geçidi boyunca, gerçek bir duş ve taze sebzeler düşleyerek, Maya'nın en son haberleri vermesini yarım kulakla dinleyerek diğerleriyle beraber ilerledi. Evdeydi.

İşe dönüş; önceden olduğu gibi durmak bilmiyordu, çok yönlüydü, tükenmeyen bir yapılacaklar listesi vardı, asla ye-

terince zaman yoktu, çünkü bazı işler robotlara uygun olduğu için Nadya'nın beklediğinden daha az insan zamanı alsa bile kalan her şey çok daha fazlasını alıyordu. Teknik anlamda ilginç olsalar bile hiçbiri tonozlu bölmeleri inşa ederken aldığı tadı vermiyordu.

Eğer kubbenin altındaki merkez meydanın bir işe yaramasını istiyorlarsa, alttan yukarıya doğru çakıl, beton, yine çakıl, fiberglas, regolit ve son olarak işlenmiş topraktan oluşan bir temel atmaları lazımdı. Kubbenin kendisinin de basınca dayanmak, kızılötesi ışınların ve kozmik radyasyonun belli bir yüzdesini kesmek için işlenmiş kalın camdan iki kat yapılması gerekiyordu. Bunların hepsi yapıldığında 10.000 metrekarelik bir orta bahçe atriumları olacaktı, gerçekten de gayet gösterişli ve tatmin edici bir tasarıydı. Fakat yapının çeşitli yönleri üzerinde çalışırken Nadya'nın düşünceleri başka yerlere kayıyor ve canı sıkılıyordu. Artık Maya ve Frank birbirleriyle resmi yetkileri dışında konuşmuyordu, bu da özel ilişkilerinin gerçekten kötü gittiğinin belirtisiydi; Frank ne yazık ki John'la da konuşmak istemiyor gibiydi. Saşa ve Yeli'nin biten ilişkileri arkadaşları arasında bir tür iç savaşa dönüşmüştü; Hiroko'nun ekibi, Iwao, Paul, Ellen, Rya, Gene, Evgenya ve diğerleri, belki de bütün bunlara bir tepki olarak günlerini dışarıda, atriumda ya da seralarında daha da içlerine kapanmış bir halde birlikte yaşayarak geçiriyorlardı. Vlad, Ursula ve tıp ekibinin geri kalanı, Frank'i öfkelendirecek şekilde, neredeyse kolonicilerle klinik çalışmayı dışlayacak kadar araştırmalara gömülmüşlerdi, genetik mühendisler tüm zamanlarını dışarıda, dönüştürülmüş karavan parkında, laboratuvarlarda geçiriyorlardı.

Bütün bunlara rağmen Michel sıradışı hiçbir şey yokmuş, sanki koloninin psikoloji görevlisi değilmiş gibi davranıyordu. Zamanının çoğunu Fransız televizyonunu seyrederek geçiriyordu. Nadya onunla Frank ve John hakkında konuşmak istediğinde kadın ona boş boş bakmıştı.

420 gündür Mars'taydılar ve evrenlerinin ilk saniyeleri

geçmişti. Artık ertesi günün işini belirlemek ya da ne yaptıklarını tartışmak için toplanmıyorlardı. "Çok meşgulum," diyordu insanlar, Nadya sorduğunda. "Ee, anlatması çok güç, bilirsin, uykunu getirir. Benim getiriyor." Böyle şeyler.

Sonra tuhaf zamanlarda zihninin derinliklerinde kara kumulları, beyaz buzu, günbatımındaki bir göğün karşısında dikilen siluetler görüyordu. Ürperiyor ve bir iç çekişle kendisine geliyordu. Ann çoktan başka bir gezi ayarlayıp gitmişti, bu sefer büyük Valles Marineris'in en kuzeydeki kollarına doğru güneye, düşlenmesi zor mucizeleri görmeye. Fakat kanyonlarda Ann'le birlikte olmayı istese de istemese de Nadya'ya üste ihtiyaç vardı. Maya, Ann'in çok uzaklaştığından yakınıyordu. "Belli ki o ve Simon bir şeylere başlamış ve bizler burada kölelik ederken onlar orada balayı yapıyorlar." Maya olup bitene böyle bakıyordu, aradığında Ann'in sesinde yansıyan mutluluk, Maya'da sadece böyle durumlarda olurdu. Fakat Ann kanyonlardaydı ve sesinin öyle çıkması için sadece bu bile yeterliydi. Eğer o ve Simon bir ilişkiye başlamışlarsa bile böyle bir şey sadece bu durumun doğal bir uzantısı olurdu, Nadya bunun doğru olmasını istiyordu, Simon'ın Ann'i sevdiğini biliyordu ve Ann'de devasa bir yalnızlığın, bir insan dokunuşunu gerektiren bir şeyin varlığını hissetmişti. Onlara yine katılabilseydi!

Fakat çalışması lazımdı. O yüzden çalıştı, inşaat alanlarındakilere emirler verdi, kurulan yapıları denetledi ve arkadaşlarının özensiz çalışmalarına çattı. Yaralı eli gezi sırasında biraz daha güçlenmişti, yani yeniden traktör ve buldozer kullanabiliyordu; böylece uzun günler geçirdi ama artık eskisi gibi değildi.

Ls=208°'de Arkadi, Mars'a ilk kez indi. Nadya yeni uzay limanına gidip geniş, tozlu beton kitlesinin kıyısında dikilerek bekledi. Koyu kahverengi beton daha önceki inişlerin sarı ve siyah lekeleriyle kaplanmıştı çoktan. Arkadi'nin aracı pembe gökyüzünde belirdi, önce beyaz bir nokta, sonra yakılmış

anızlardan çıkan gazlara benzeyen sarı bir alev halinde. Çok geçmeden altında roketleri ve bacakları olan, bir ateş sütunu üzerinde alçalan ve merkezkaç noktaya tam bir incelikle iniş yapan jeodezik bir yarıküreye dönüştü. Arkadi alçalma programı üzerinde çalışıyordu, belli ki iyi sonuçlar elde etmişti.

Yaklaşık yirmi dakika sonra iniş aracının gövdesinden dışarıya çıktı ve çevresine bakınarak en üst basamakta dikildi. Merdivenden güvenle indi ve yere iner inmez ayaklarının ucuyla zemini yoklayarak sıçradı, birkaç adım attı, sonra kollarını alabildiğine açıp çevresinde döndü. Nadya birdenbire, nasıl bir his olduğunu, o boşluk hissini anımsadı. Sonra Arkadi düştü. Nadya ona doğru koştu ve Arkadi kadını gördüğünde doğruldu, kaba Portland betonunun üzerinde ilerledi ve yeniden sendeledi. Nadya onun ayağa kalkmasına yardım etti, kucaklaşıp sendelediler, adam büyük basınçlı giysisinin, kadınsa yürüyüş giysisinin içindeydi. Adamın sakallı yüzü yüz koruyucularının ardından sarsıcı biçimde gerçek görünüyordu; video kadına üçüncü boyutu ve gerçekliği öylesine canlı, öylesine gerçek kılan her şeyi unutturmuştu. Arkadi yüz muhafazasını hafifçe onunkine tosladı, vahşi sırıtışıyla sırıtıyordu. Kadın kendi yüzünde de benzer bir gülümsemenin gerilimini hissetti.

Bilek konsolunu gösterip özel bantlarına, 4224'e geçti, Nadya da aynısını yaptı.

"Mars'a hoşgeldin."

Alex, Janet ve Roger da Arkadi'yle birlikte gelmişlerdi, herkes iniş aracından çıktığında üstü açık Model T'lerden birine tırmandılar; Nadya onları önce geniş kaldırımlı yoldan, sonra Simyacılar Mahallesi'nden kestirme yaparak üsse götürdü. Zaten bildiklerinin farkında olsa da geçtikleri her binayı anlattı. Kutup yolculuğunun ardından ona bunların nasıl göründüğünü hatırlayarak ansızın gerginleşmişti. Garaj kilitinde durdular ve Nadya onları içeri soktu. Orada aile bir kez daha bir araya geldi.

O günün ilerleyen saatlerinde Nadya, Arkadi'yi tonozlu

bölmeler alanının çevresinde dolaştırdı, kilitlerden ve odalardan geçirerek mobilyalı yirmi dört odayı tek tek gezdirdi, sonunda atriuma çıkardı. Gökyüzü cam panellerin ardında yakut rengine bürünmüştü ve magnezyum payandalar kararmış gümüş gibi parlıyordu.

"Eee?" dedi Nadya sonunda, kendini tutamayarak: "Ne düşünüyorsun?"

Arkadi gülerek kadını kucakladı. Hâlâ uzay giysisinin içindeydi, açık boyun deliğindeki kafası küçücük görünüyordu; doldurulmuş ve şişmiş gibi hissediyor, Nadya giysiyi çıkarsın istiyordu.

"Şey, bir kısmı iyi, bir kısmı kötü. Ama neden bu kadar çirkin? Neden bu kadar kederli?"

Nadya sinirle omuz silkti. "Burada işimiz başımızdan aşkın."

"Phobos'ta biz de öyleyiz ama görmelisin! Bütün galerileri platinyumla süslenmiş nikel panellerle döşedik, panel yüzeylerini geceleri robotların koşturduğu yinelemeli desenlerle kapladık, Escher reprödüksiyonları, sonsuz geri çekilişi dengeleyen aynalar, Yeryüzü'nden manzaralar, görmelisin! Bazı bölmelere mum koyduğun zaman gökteki yıldızlar ya da alev almış bir oda gibi görünüyor. Her oda bir sanat eseri, görünceye dek bekle!"

"Sabırsızlanıyorum." Nadya başını sallayıp adama gülümsedi.

O akşam, birbirine bağlı dört odadan oluşan kompleksin en geniş salonunda büyük bir toplu yemek yediler. Tavuk, soyaburger ve kocaman salatalar yediler, herkes bir ağızdan konuştu; *Ares*'te, hatta Antarktika'da geçirdikleri en iyi aylara benziyordu. Arkadi onlara Phobos'taki çalışmaları anlatmak için ayağa kalktı. "Sonunda Tepealtı'nda olmaktan mutluyum." Stickney'yi kubbeyle kaplamayı neredeyse bitirdiklerini anlattı, onun altında ayın ortasından geçen buz damarlarını izleyerek, çatlamış ve breşli kayanın içine uzun galeriler kazılmıştı. "Eğer yerçekimi de olsaydı harika bir yer

olacaktı," diye bitirdi Arkadi. "Ama bu da çözülemeyecek bir şey değil. Boş zamanlarımızın büyük kısmını Nadya'nın yerçekimi treni üzerinde çalışarak geçirdik ama o iş kitlenip kaldı ve bu arada bütün uğraşımız Stickney'de ya da onun altında yoğunlaştı. Bu yüzden çoğu zamanı ağırlıksız ya da çok zorlanarak çalışarak geçirdik, bu da güç kaybetmemize yol açtı. Şimdi Mars g'si bile beni yoruyor, şu anda biraz sersem gibiyim."

"Sen hep sersem gibiydin!"

"Yani oradaki ekipleri bir rotasyona sokmalı ya da işleri robotlara devretmeliyiz. Biz en iyisi herkesin gelmesini düşünüyoruz. Orada kendi payımıza düşeni yaptık, ardımızdan gelecekler için yukarıda işleyen bir uzay istasyonu var. Artık buradaki ödülümüzü istiyoruz!" Bardağını kaldırdı.

Frank ve Maya kaşlarını çattılar. Kimse Phobos'a çıkmak istemezdi ama Houston ve Baykonur orada her an insan olmasını istiyordu. Maya'nın yüzünde *Ares*'ten tanıdık bir ifade vardı, her şeyin Arkadi'nin hatası olduğunu söyleyen ifade; Arkadi bunu görünce kahkahalarla gülmeye başladı.

Ertesi gün Nadya ve başka birkaç kişi onu Tepealtı'nda ve çevre birimlerde daha ayrıntılı bir geziye çıkardı ve Arkadi bütün zamanı, "evet ama, evet ama" derken sizi onaylamaya sevk eden patlak gözlü bakışıyla kafasını sallamak ve birbiri ardına ayrıntılı eleştiriler sıralamakla geçirdi, sonunda Nadya bile ondan sıkılmaya başladı. Yine de Tepealtı bölgesinin tahrip edildiğini, sanki bütün gezegeni kaplıyormuşçasına dört bir yanda ufka doğru çöpe bulanmış olarak uzandığını reddetmek zordu.

"Tuğlaları renklendirmek kolay," dedi Arkadi. "Magnezyum eriyiğinden manganezoksit ekleyin, saf beyaz tuğlalarınız olur. Siyah için Bosch işleminden kalan karbonu ekleyin. Demiroksitlerin miktarını değiştirerek istediğiniz koyulukta kırmızı, hatta gerçekten çarpıcı birtakım kızıllar bulabilirsiniz. Sarı için sülfür. Yeşil ve mavi için de bir şeyler olmalı, ben bilmiyorum ama Spencer bilebilir, belki sülfür bazlı bazı

polimerler, bilemiyorum. Ama bu kadar kızıl bir yerde parlak bir yeşil olağanüstü dururdu. Gökyüzünden karaması bir gölge gelebilir üzerine ama yine de yeşil olacak ve gözü cezbedecektir.

"Sonra bu renklendirilmiş tuğlalarla, hepsi de mozaik olan duvarlar inşa edersiniz. Bunu yapmak çok hoş olur. Herkesin kendi duvarı ya da binası olabilir, ne isterse. Simyacılar Mahallesi'ndeki fabrikaların hepsi de yıkıntılara ya da işi bitmiş sardalya kutularına benziyor. Çevrelerini tuğlayla kaplamak onları yalıtmaya da yarar, işte size bunun için bilimsel bir bahane, ama doğrusu iyi görünmeleri ve böylece buranın eve benzemesi de çok önemli. Sadece yararlılıktan başka bir şey düşünmeyen bir ülkede zaten çok uzun bir zaman boyunca yaşadım. Şimdi burada oradakinden daha değerli olduğumuzu göstermeliyiz, değil mi?"

"Binalara ne yaparsak yapalım," diye sertçe belirtti Maya, "çevrelerindeki zemin yine böyle karman çorman olacaktır."

"Ama bu şart değil! Bakın, inşaat bittiğinde zemini başlangıçtaki haline döndürmek ve sonra yüzeye özgün düzlüğü taklit edecek biçimde kayalar yerleştirmek tamamen olası. Toz fırtınaları çok geçmeden gerekli parçacıkları getirecektir, eğer insanlar kaldırımlarda yürür, araçlar yolların ya da rayların üzerinde hareket ederse, çok geçmeden üzeri orada burada renkli mozaik binalar ve içleri yeşile boğulmuş cam kubbelerle, sarı tuğla yollar ve çeşitli şeylerle kaplanmış zeminin ilk görünümü tekrar ortaya çıkacaktır. Bunu kuşkusuz yapmalıyız! Bu bir zevk sorunu! Bu daha önce yapılabilirdi demiyorum, altyapının yerleştirilmesi gerekiyordu, bu işlem daima karışık olmuştur ama mimarlık sanatı adına, onun ruhu adına artık işin keyif kısmı için hazırız."

Ellerini sallıyordu, ansızın durdu, çevresindeki yüz koruyucularıyla çerçevelenmiş şüpheli ifadelere doğru açtı gözlerini. "Şey, bu da bir fikir, değil mi?"

Evet, diye düşündü Nadya, çevreye ilgiyle bakıp durumu gözünde canlandırmaya çalışarak. Belki de bu türden bir iş-

lem yeniden işinden keyif almasını sağlayacaktı? Belki o zaman Ann için de farklı olacaktı?

"Arkadi'den yeni fikirler," dedi o gece havuzda canı sıkkın bir halde Maya. "Tam da ihtiyacımız olan şey."

"Ama iyi fikirler," dedi Nadya. Dışarı çıkıp duş aldı ve bir tulum giydi.

Gecenin ilerlemiş bir vaktinde Arkadi'yle yeniden karşılaştı ve onu Tepealtı'nın yapısal ayrıntılarını gösterebilmek için duvarlarını çıplak bıraktığı kuzeybatı köşe bölmesine götürdü.

"Gayet şık," dedi Arkadi, elini tuğlaların üstünde gezdirerek. "Gerçekten, Nadya, Tepealtı'nın tamamı büyüleyici. Her yerinde senin parmak izini görebiliyorum."

Nadya bundan hoşlanarak bir ekrana yöneldi ve daha büyük bir yaşam alanı için üzerinde çalıştığı planları ekrana getirdi. Tek bir derin hendek duvarının içinde, yeraltına yerleştirilmiş üç sıra tonozlu bölme; hendeğin karşılıklı duvarları üzerinde odalara gün ışığını yönlendirecek aynalar...

Arkadi onayladı, sırıttı ve sorular sorup öneriler getirerek ekranı gösterdi: "Odalar arasında bir kemeraltı ve açık alan için hendeğin duvarı. Her kat altındakinden bir parça daha geriye yaslanabilir, böylece her birinin kemeraltına açılan bir balkonu olur..."

"Evet, bu olabilir..." Bilgisayar ekranına dokunup mimari taslağı konuştukları biçimde değiştirdiler.

Sonra kubbeli atriumda yürüdüler. Siyah bambu yapraklarının uzun demetlerinin altında durdular, zemin hazırlanırken bitkiler hâlâ saksılarında duruyordu. Etraf sessiz ve karanlıktı.

"Belki bu bölgeyi bir kat alçaltabilirdik," dedi Arkadi hafifçe. "Pencereleri ve kapıları senin tonozlara doğru kes ve onları aydınlat."

Nadya başını sallayarak onayladı. "Bunu düşündük, yapacağız ama kapılardan o kadar çamuru çıkarmak çok yavaş oluyor." Ona baktı. "Peki ya biz, Arkadi? Buraya dek yalnızca

altyapıdan söz ettin, binaları güzelleştirmenin yapılacak işler listende alt sıralarda olduğunu sanırdım."

Arkadi sırıttı. "Şey, belki de listenin üst sırasında olanlar çoktan yapılmıştır."

"Ne? Arkadi Nikelyoviç'in bunu dediğini mi duydum?"

"Yani, biliyorsun – sadece mızırdanmak için yakınmam ben, Bayan Dokuz Parmak. İşlerin buradaki gidişatına bakılırsa, gemiyle yolculuğumuz sırasında söylediklerime oldukça yakın. Öyle yakın ki yakınmak aptallık olurdu."

"Kabul etmeliyim ki beni şaşırtıyorsun."

"Öyle mi? Ama hepinizin geçirdiğimiz şu yıl boyunca burada nasıl çalıştığınızı bir düşün."

"Yarım yıl."

Adam güldü. "Yarım yıl. Bütün bu zaman boyunca tek bir liderimiz yoktu, gerçekten. Herkesin bir şeyler söylediği o gece toplantıları ve neyin yapılacağına grubun karar vermesi; bu iş böyle olmalı. Kimse alıp satmakla vakit harcamıyor, çünkü bir pazar yok. Buradaki her şey eşit olarak herkese ait. Yine de hiçbirimiz sahip olduğumuz bir şeyden kâr sağlayamayız, çünkü onu satacağımız bizden başka kimse yok. Gayet komünal bir toplum, demokratik bir grup bu. Hepimiz birimiz ve birimiz hepimiz için."

Nadya iç çekti. "Her şey değişti, Arkadi. Artık böyle değil. Zamanla daha da değişiyor. Bu yüzden çok sürmez."

"Neden böyle diyorsun?" diye bağırdı. "Eğer biz sürmesine karar verirsek sürecektir."

Adama kuşkuyla baktı. "Böyle basit olmadığını biliyorsun."

"Tamam, peki. Basit değil. Ama bizim elimizde!"

"Belki." Maya ve Frank'i, Phyllis, Sax ve Ann'i düşünerek iç çekti. "Bir sürü berbat kavga oluyor."

"Belirli temel şeylerde anlaştığımız sürece önemi yok."

Nadya başını iki yana salladı ve diğer elinin parmaklarıyla kafasını kaşıdı. Kayıp parmağı kaşınıyordu ve birdenbire canı çok sıkıldı. Başlarının üstündeki uzun bambu yaprakları

yakın yıldızlarla belirginleşiyordu; dev bir basil bakterisinin filizleri gibi görünüyorlardı. Tahıl tepsilerinin arasındaki yoldan yürüdüler. Arkadi sakat elini tuttu ve kesiğe, Nadya'yı rahatsız edip elini çektirecek kadar baktı. Arkadi eli çekti, yüzük parmağının dibinde beliren kemiği öptü. "Güçlü ellerin var, Bayan Dokuz Parmak."

"Bundan önceydi o," dedi, yumruk yapıp yukarı kaldırarak.

"Bir gün Vlad senin için yeni bir parmak yetiştirecek," dedi, Nadya'nın yumruğunu tutup açtı, sonra yürümeyi sürdürürlerken elini tuttu. "Bu bana Sivastopol'daki arboretumu anımsatıyor," dedi.

"Hım," dedi Nadya, gerçekten dinlemeksizin, elindeki elin tatlı ağırlığına, parmakların sıkıca iç içe geçmesine yoğunlaşmıştı. Arkadi'nin de güçlü elleri vardı. Elli bir yaşında, saçları kırlaşmış küçük, tombul bir Rus kadınıydı, parmaklarından birini kaybetmiş bir inşaat işçisi. Bir başka bedenin sıcaklığını hissetmek ne kadar güzeldi; çok uzun zaman olmuştu ve eli bu duyguyu, o zavallı şey sonunda dolup yanana dek sünger gibi emdi. Arkadi'ye garip geliyor olmalı, diye düşündü, sonra boş verdi. "Burada olduğun için mutluyum," dedi.

Arkadi'nin Tepealtı'nda olması fırtınadan önceki an gibiydi. İnsanların ne yaptıklarını düşünmelerine neden oluyordu; hiç düşünmeksizin içine düştükleri alışkanlıklar mercek altına alınıyor ve ortaya çıkan bu yeni baskı altında bazıları savunmacı, bazıları saldırgan oluyordu. Var olan bütün tartışmalar daha bir koyulaştı. Doğal olarak tartışmalar dünyalaştırma konusunu da içeriyordu.

Bu konu artık hiçbir anlamda tek bir olay değil, işlerlikte olan bir süreç, durmaksızın öne çıkan bir başlık, dışarıda çalışırken, yemek yerken, uyumak üzereyken insanlar arasında yapılan rasgele gevezeliklerin konusu haline gelmişti. Bir sürü şey onu hatırlatıyordu: Çernobil'in üzerindeki beyaz don örtüsünün görünümü; kutup istasyonlarından su buzuyla yük-

lenmiş bir robot roverın gelişi; tan atımında gökyüzündeki bulutlar. Bunları ya da buna benzer olguları gören birileri, "Bu sisteme bir miktar BTU ekleyecek," ya da "Şu heksafloroetan iyi bir sera gazı değil miydi?" diyordu ve sorunun teknik yönlerine ilişkin bir tartışma bunu izliyordu. Bazen de bu konu Tepealtı'nda teknikten çok felsefi yönleriyle su yüzüne çıkıyor, uzun ve ateşli tartışmalara yol açıyordu.

Tartışma elbette Mars'la sınırlı değildi. Yeryüzü'nün her yerindeki hükümet büroları, gazetelerin editöryal ofisleri, şirketlerin toplantı odaları, üniversite kampüsleri, barlar ve evlerde olduğu gibi Houston, Baykonur, Moskova, Washington'da ve New York'taki BM Mars İşleri Bürosu'ndaki idari merkezler tarafından sayısız ilgili makale üretiliyordu. Yeryüzü'ndeki tartışmalarda, birçok insan değişik yaklaşımlar için kolonicilerin isimlerini bir tür kısaltına olarak kullanmaya başlamıştı, yani Terra haberlerini izlerken koloniciler, insanların Clayborne tavrını desteklediklerini ya da Russell programına taraftar olduklarını söylediklerini görüyorlardı. Yeryüzü'ndeki inanılmaz ünlerini ve süregiden bir televizyon dramasının karakterleri olarak var olduklarını hatırlatan bu şeyler, onlara her zaman tuhaf ve huzursuz edici gelmekteydi; yüzeye inişi izleyen televizyon programları ve söyleşilerin yarattığı kargaşanın ardından, kendi yaşamlarının günlük gerçekliğine gömülerek gidip gelen video aktarımlarını unutmaya yönelmişlerdi. Ama video kameralar hâlâ geride bırakılmış yuvaya göndermek için kayıtlar yapıyordu; Yeryüzü'nde gösterinin hayranı bir sürü insan vardı.

Bu yüzden neredeyse herkesin bir görüşü vardı. Anketler, çoğunluğun, Sax'ın gezegenin nasıl olursa olsun ama en çabuk biçimde dünyalaştırmanın başlatılmasına yönelik planlarının gayrıresmi adı olan Russell programını desteklediğini gösterdi. Fakat Ann'in el sürmeme yaklaşımını destekleyen azınlık, bunun Antarktika siyaseti ve aslında tüm Terra çevre siyaseti açısından acil uygulamalar olduğunda ısrar ederek inançlarında daha da kararlı görünüyordu. Bu arada fark-

lı anket soruları birçok insanın Hiroko'dan ve çiftlik projesinden etkilendiğini, bazılarının kendilerini Bogdanovcu diye adlandırdığını ortaya koymaktaydı; Arkadi, Phobos'tan yuvaya bir yığın video gönderiyordu, Phobos iyi bir video, gerçek bir mimari ve mühendislik gösterisiydi. Yeni Terra otelleri ve ticari kompleksler çoktan onun bazı özelliklerini taklit etmişti, onunla dünya düzeninde yapılacak sosyal ve ekonomik reformlar açısından ilgilenen başka hareketler olduğu gibi, Bogdanovculuk adlı mimari bir akım dahi vardı.

Fakat dünyalaştırma bütün bu tartışmaların merkezindeydi ve kolonicilerin konuyla ilgili anlaşmazlıkları olası en büyük kamuoyu önünde gerçekleşiyordu. Bazıları kameralardan ve söyleşi taleplerinden sakınarak tepki veriyordu; "Ben tamamen bundan kaçmak için buraya geldim," diyordu Hiroko'nun yardımcısı Iwao ve çoğu da onunla aynı fikirdeydi. Geri kalanların büyük bölümü öyle ya da böyle aldırmıyordu; birkaçıysa bundan gerçekten hoşlanıyordu. Sözgelimi Phyllis'in haftalık programı, bütün Hıristiyan kablo istasyonları ve iş-analiz programları tarafından yayınlanıyordu. Fakat bu konuyla hangi açıdan ilgilenirlerse ilgilensinler Yeryüzü ve Mars üzerindeki birçok insanın dünyalaştırmanın gerçekleşeceğini varsaydığı kesinlik kazanıyordu. Bu bir tercih sorunu değil, ne zaman ve ne kadar yapılmalı sorunuydu. Kolonicilerin arasında da bu neredeyse evrensel bir görüştü. Çok azı Ann'in yanındaydı: elbette Simon, belki Ursula ve Saşa, belki Hiroko, kendi tarzıyla John ve şimdi biraz biraz Nadya. Bu "kızıllardan," geride bırakılmış Yeryüzü'nde daha çok vardı ama onlar tavırlarını özellikle bir kuram, bir estetik yargı olarak savunuyorlardı. Savlarının en güçlü noktası, Ann'in Yeryüzü'yle kurduğu iletişimlerde en çok vurguladığı nokta olan yerli hayat olasılığıydı. "Eğer burada Marslı hayat varsa," diyordu Ann, "iklimin radikal değişimi onu öldürebilir. Mars'taki hayatın şekli bilinmiyorken duruma müdahale edemeyiz; bu bilimdışı, daha da kötüsü ahlaksızca olur."

Koloniyi gözlemekle görevlendirilen BMMİB komitesini

etkileyen Terralı bilimsel topluluğun birçoğu da içlerinde olmak üzere, pek çok kişi bunu kabul ediyordu. Ama Sax bu savı ne zaman duysa hızla gözlerini kırpıştırıyordu. "Yüzeyde, geçmişe ya da şu âna ait hiçbir yaşam belirtisi yok," diyordu uysalca. "Eğer varsa yeraltında olmalı, volkanik deliklerin yakınında sanırım. Fakat orada, aşağıda hayat olsa bile on bin yıl boyunca onu arayıp bulamayabiliriz; başka bir yerde, bakmadığımız bir yerde olma olasılığından da kurtulamayız. O yüzden kesin olarak hayatın olmadığına emin olana kadar beklemek," -ılımlılar arasında yaygın bir tavırdı bu- "tam olarak, sonsuza dek beklemek demektir. Dünyalaştırmanın hiçbir şekilde hemen tehlikeye atmayacağı, uzak bir olasılık adına üstelik."

"Elbette atacak," diye sertçe karşı çıkıyordu Ann. "Belki hemen değil ama zamanla permafrost eriyecek, hidrosferde hareketlenmeler olacak, bunların hepsinin daha sıcak suyla ve Terralı yaşam biçimleriyle, bakteriler, virüsler, yosunlarla iç içe geçmesiyle kirlenme gerçekleşecektir. Zaman alabilir ama kesinlikle olacak. Bunu göze alamayız."

Sax omuzlarını silkerdi. "Öncelikle, bu varsayılmış bir yaşam, epey düşük bir olasılık. Dahası, yüzyıllarca tehlikeye düşmeyecek. Onu bu süre içinde kesinlikle saptayıp koruyabiliriz."

"Ama onu bulamayabiliriz de."

"Yani hiç gerçekten bulamayacağımız, düşük olasılıklı bir yaşam için mi duracağız?"

Ann omuz silkti. "Durmalıyız, eğer bulamadığımız sürece başka gezegenlerdeki yaşamı yok etmemizde sorun olmadığını söylemiyorsan. Unutma ki Mars üzerinde yerli yaşam gelmiş geçmiş en büyük hikâye olacaktır. Yaşamın galaktik sıklığı hakkındaki abartmayı olanaksız kılan etkileri olacaktır. Burada olmamızın temel nedenlerinden biri de yaşam aramak!"

"Şey," diyordu Sax, "bu arada, varlığından emin olduğumuz yaşam alışılmamış derecede yüksek radyasyona maruz

kalıyor. Eğer bunu azaltacak bir şeyler yapmazsak, burada kalamayabiliriz. Radyasyonu düşürmek için daha kalın bir atmosfere ihtiyacımız var."

Bu Ann'in bakış açısına bir yanıt değil, onun karşısına bir başkasının koyulmasıydı ve gayet etkili olan bir savdı. Yeryüzü üzerindeki milyonlar Mars'a, yaşamın yeniden bir macera olduğu "yeni topraklara" gelmek istiyordu; gerçek ve düzmece göç bekleme listeleri aşırı derecede dolmuştu. Ama kimse mutasyona yol açıcı bir radyasyon banyosunda yaşamak istemiyordu, gezegeni insanlar için güvenli kılmaya yönelik pratik arzu birçok insanda, orada olan yaşamdan yoksun yüzeyi saklamak ya da birçok biliminsanının onları var olmadığına ikna ettiği varsayılmış bir yerli yaşamı koruma arzusundan çok daha güçlüydü.

Sonuçta, dikkatli olmaya yönelenler arasında bile, dünyalaştırmanın gerçekleşeceği düşünülüyordu. BMMİB'nin bir altkomitesi konu üzerinde çalışmak için toplanmıştı, bu durum artık Yeryüzü'nde ilerlemenin belirli ve kaçınılmaz bir parçasının doğası, gidişatın doğal bir parçası haline gelmişti. Kesin bir kader.

Bununla birlikte, Mars üzerinde konu çok daha açık ve baskı oluşturucuydu, dondurucu zehirli hava ve alınan radyasyon olarak günlük yaşam felsefi bir sorun değildi; dünyalaştırma yandaşları arasındaki önemli bir grup Sax'ın çevresinde toplanıyordu; yalnızca bunu yapmayı değil, olabildiğince çabuk yapmayı da isteyen bir grup. Bunun uygulamada ne demek olduğundan da kimse emin değildi; "insan yaşayabilir bir yüzeyin" oluşması için gereken süre hakkındaki tahminler bir yüzyıldan 10.000 yıla dek değişiyordu ve bir başka uçta da otuz yıldan (Phyllis) 100.000 yıla (Iwao) uzanan aşırı görüşler vardı. "Tanrı bu gezegeni bize kendi suretimizde kılalım diye verdi, yeni bir Cennet yaratmamız için," diyordu Phyllis. Simon ise şöyle diyordu: "Eğer permafrost erirse çöken bir yüzeyin üzerinde yaşıyor olacağız ve çoğumuz ölecek." Tartışmalar çok geniş bir konular yelpazesinde

geziniyordu: tuz, peroksit ve radyasyon seviyeleri, toprağın görünümü, genetik mühendisleri tarafından üretilen mikroorganizmaların olasılıkla ölümcül mutasyonlar geçirmeleri ve böyle sürüp gidiyordu.

"Bunu modellemeyi deneyebiliriz," dedi Sax, "fakat gerçek olan şu ki asla yeterince modelleyemeyeceğiz. Aşırı büyük ve çoğu bilinmeyen birçok etken var. Ama ondan öğrenecekleriniz Yeryüzü'nün iklimini denetlemekte, küresel ısınmayı ya da gelecekteki bir buz çağını önlemekte yararlı olabilir. Bu bir deney, büyük bir deney, hiçbir şeyi kesinleşmeyen ya da güvenli olmayan, bitmeyecek bir deney. Bilim de bu zaten."

İnsanlar bunu kabul ediyordu.

Arkadi her zamanki gibi politik noktadan düşünüyordu. "Dünyalaştırma uygulamazsak hiçbir zaman kendimize yeter olamayız," diye belirtmekteydi. "Gezegeni kendimizin kılmak için dünyalaştırma işlemlerini uygulamalıyız, böylece bağımsızlık için maddi temellerimiz olacak."

İnsanlar buna şaşırıyordu. Bu Sax ile Arkadi'nin bir tür müttefik olması demekti, bu da güçlü bir bileşimdi. Böylece tartışmalar dönüp duruyordu, yeniden, yeniden, yeniden, sonsuza dek.

Artık Tepealtı neredeyse tamamlanmış, işleyen ve birçok açıdan kendisine yeterli bir köy haline gelmişti. Şimdi daha ileri bir eyleme geçmek mümkündü; bundan sonra ne yapacaklarına karar vermeliydiler. Çoğu dünyalaştırma istiyordu. İşlemi başlatmak için yapacaklarından sorumlu olacaklarını belirten savunucularıyla birlikte bir yığın tasarı öne sürülmüştü. Bu durum dünyalaştırmanın çekiciliğinin önemli bir kısmıydı; her disiplin girişime şu ya da bu şekilde katkıda bulunabiliyordu, bu yüzden de geniş zeminli bir desteğe sahipti. Simyacılar sisteme ısı eklemenin fiziksel ve mekanik anlamlarından söz ediyordu, iklimbilimciler havayı etkilemeyi gündeme getiriyordu, biyosfer ekibi sınanacak ekolojik sistem kuramlarından söz ediyordu. Biyomühendisler çoktan yeni mikroorganizmalar üstünde çalışmaya koyulmuştu: Şu

anki Mars yüzeyinde ya da altında yaşayabilecek organizmalar bulmak için yosunların, methanogenlerin, siyanobakteri ve likenlerin genlerini kaydırıyor, kesip yeniden birleştiriyorlardı. Bir gün ne yaptıklarını göstermek için Arkadi'yi çağırdılar, Nadya da onunla gitti.

En büyüğü karavan parkındaki eski yaşam alanlarının birinde bulunan Mars kavanozlarının içinde prototip GİM'lerinden bazıları vardı. Yaşam alanını açmış, zeminine regolit atıp üstünü yeniden örtmüşlerdi. İçeride teleişletimle çalışıyor, sonuçları ölçüm eltlerinin kayıt tuttuğu ve video ekranların çeşitli kapların ne ürettiğini gösterdiği yakındaki karavanın içinden izliyorlardı. Arkadi her ekrana yakından baktı ama görecek pek bir şey yoktu: Kızıl çamurla sıvalı plastik odacıklarla kaplanmış eski barınakları, zeminden duvarlara uzanan robot kollar. Toprağın bazı yerlerinde görünür bitkiler, mavimsi bir katırtırnağı vardı.

"Şu âna kadarki şampiyonumuz bu," dedi Vlad. "Fakat
210 hâlâ çok az areofit." Soğuğa, su kaybına ve UV radyasyonuna karşı dayanıklılık, tuzlara karşı tolerans, düşük oksijen ihtiyacı, kaya ya da toprakta barınma gibi bir dizi aşırı karakteristikler arıyorlardı. Bütün bu özelliklere sahip olan tek bir Terra organizması bile yoktu ve birkaçına sahip olanlar da genellikle çok yavaş büyüyordu fakat mühendisler Vlad'ın karıştır-ve-eşleştir dediği bir program başlatmış ve sonunda mavi yeşil suyosunu denilen bir siyonofit varyantı elde etmişlerdi. "Tam olarak başarılı sayılmaz fakat deyim yerindeyse, çok hızlı ölmüyor." Ona *areophyte primares* adını vermişlerdi, yaygın adıysa Tepealtı Yosunu'ydu. Onunla bir tarla sınaması yapmak istiyorlardı ve BMMİB'ye bir öneri göndermek üzerinde anlaşmışlardı.

Arkadi karavan parkındaki bu ziyaretten, Nadya'nın gördüğü kadarıyla, etkilenmiş olarak ayrıldı ve o gece yemekteki topluluğa şöyle dedi: "Kararı kendimiz vermeli ve eğer kabul ediyorsak, eyleme geçmeliyiz."

Maya ile Frank buna öfkelendiler, geri kalanların çoğu

da açıkça rahatsız olmuştu. Maya konuyu değiştirmekte ısrar etti ve yemek sohbeti tuhaf bir şekilde değişti. Ertesi sabah Maya ile Frank, Nadya'nın yanına gelip Arkadi hakkında konuşmak istediler. İki lider önceki gece geç vakitlere dek onunla anlaşmayı denemişlerdi. "Yüzümüze güldü!" diye bağırdı Maya. "Onunla anlaşmayı denemenin hiçbir anlamı yok!"

"Önerdiği şey çok tehlikeli olabilir," dedi Frank. "Eğer BM'den gelen bir yönergeyi gözardı edersek, zorunlu olarak buraya gelip bizi toparlar ve eve götürüp yasalara saygı gösterecek başkalarıyla değiştirirler. Yani, bu çevrenin biyolojik kirletilmesi şu noktada yasadışı ve buna aldırmama hakkımız yok. Bu uluslararası bir antlaşma. İnsanlığın genel olarak şu anda bu gezegene karşı sergilemek istediği yaklaşım bu."

"Onunla *konuşamaz mısın?*" diye sordu Maya.

"Konuşabilirim. Ama işe yarayacağını söyleyemem."

"Lütfen Nadya. Sadece dene. Zaten yeterince sorunumuz var."

"Deneyeceğim, söz."

O öğleden sonra Arkadi'yle konuştu. Dışarıda, Çernobil Yolu'ndaydılar, Tepealtı'na doğru yürüyerek dönüyorlardı. Nadya sözü oraya getirdi ve doğrusunun sabretmek olduğunu söyledi. "Zaten çok geçmeden BM senin görüşüne gelecek."

Arkadi durdu ve kadının yaralı elini kaldırdı. "Ne kadar zamanımız var sanıyorsun?" Batan güneşi gösterdi. "Ne kadar bekleyelim dersin? Torunlarımızı mı? Onların torunlarını mı? Mağara balığı kadar kör olacak olan onların torunlarının torunlarını mı?"

"Aman," dedi Nadya elini kurtararak. "Mağara balığıymış."

Arkadi güldü. "Yine de bu ciddi bir soru. Sonsuza dek zamanımız yok, bir şeylerin değişmeye başladığını görmek hoş olurdu."

"Öyle de olsa, neden bir yıl beklemeyelim?"

"Terra yılı mı, Mars yılı mı?"

"Mars yılı. Her mevsim ölçümleri al ve BM'ye vakit ver."

"Ölçümlere ihtiyacımız yok, zaten yıllarca tutulmuşlar."

"Bu konuyu Ann'le konuştun mu?"

"Hayır. Yani biraz. Ama o bunu kabul etmiyor."

"Birçok insan kabul etmiyor. Yani zamanla kabul ederler belki ama onları ikna etmelisin. Karşıt görüşler üzerinden körlemesine geçemezsin, yoksa geride bırakılmış yuvadaki durmaksızın eleştirdiğin insanlar kadar kötü olursun."

Arkadi iç çekti. "Ya ya."

"Ne, değil misin?"

"Sizi kahrolası liberaller."

"Bu ne demek bilmiyorum."

"Aslında bir şey *yapamayacak* kadar yumuşak kalplisiniz demek."

O anda Tepealtı'nın, savruntuları çevresine yayılmış, yeni açılmış karemsi bir krater gibi görünen basık tümseği görüş alanlarına girmişti. Nadya orayı gösterdi. "Bunu ben yaptım. Sizi kahrolası radikaller" –adamın göğsüne sert bir dirsek attı– "liberalizmden nefret ediyorsunuz, çünkü işliyor."

Arkadi homurdandı.

"İşliyor! Azar azar, zaman içinde, yoğun çalışmaların ardından, havai fişekler ya da basit dramalar olmaksızın, insanları incitmeksizin işliyor. Sizin cinsiyetçi devrimleriniz, onların getirdiği acı ve nefret olmaksızın. Sadece *işliyor*."

"Ah, Nadya." Kolunu kadının omzuna attı ve yeniden üsse doğru yürümeye koyuldular. "Yeryüzü kusursuz liberallikte bir dünya. Ama yarısı açlık içinde, hep öyleydi ve hep öyle olacak. Çok liberal bir şekilde."

Yine de Nadya onu etkilemiş gibiydi. Yüzeye yeni GİM'leri serpmek için tek yanlı bir karar çağrısı yapmayı bıraktı ve zamanının çoğunu Mahalle'de renkli tuğlalar ve cam yapmaya çalışarak geçirmeye, güzelleştirme programının propagandasını yapmaya ayırdı. Nadya çoğu günlerde kahvaltı-

dan önce onunla birlikte yüzmeye gidiyor, John ve Maya'yla birlikte tonozlu bölmelerden birinin tamamını dolduran sığ havuzda çevik hareketlerle bir ya da iki bin metre yüzüyorlardı. John zamana karşı, Maya ise mesafeye göre yüzüyordu, Nadya yaralı elinin engellemesine rağmen her ikisini de izledi ve aşırı dalgalı suyu bir yunus grubu gibi köpürttüler, sualtı gözlüklerinin ardından havuzun gök mavisi zeminine baktılar. "Kelebekleme tam da bu g için yapılmış," diyordu John, sudan kolaylıkla sıçrayabilmeleri karşısında eğlenerek. Ardından gelen kahvaltılar en hafifinden huzurluydu, günlerinin geri kalan kısmında alışılmış iş güç sorunları vardı; Nadya, Arkadi'yi akşam yemeğine, hatta sonrasına dek çok seyrek görüyordu.

Derken Sax, Spencer ve Rya, Sax'ın yeldeğirmeni ısıtıcılarını yapacak olan robot fabrikayı kurmayı bitirdiler ve ısıtma etkilerini denemek için bin kadarını ekvatoral bölgelere dağıtmak üzere BMMİB'den izin istediler. Hepsinin birden atmosfere Çernobil'in iki katı ısı vermesi bekleniyordu, bu artı ısıyı arka plandaki mevsimsel dalgalanmalardan ayırt edip edemeyecekleri de şüpheliydi – ama Sax'ın dediği gibi, denemezlerse bilemezlerdi.

Böylece dünyalaştırma tartışması tekrar ateşlendi. Ann birdenbire BMMİB'nin yönetim komitesi üyelerine, o anda Mars işleriyle ilgili komitede olan ülkelerin ulusal ofislerine ve son olarak BM Genel Meclisi'ne gönderdiği uzun mesajlar kaydederek ateşli bir eylem başlattı. Bu olaya en ciddi politik kademelerden tabloid basın ve televizyona, durumu kızıl pembe dizinin en son bölümü sayan medyaya dek geniş bir ilgi gösterildi. Ann mesajlarını özel olarak kaydedip göndermişti, yani kolonicilerin bundan sadece Terra televizyonlarında gösterildiğinde haberi oldu. Bunu izleyen günlerdeki tepki hükümette tartışmalar, Washington'da 20.000 kişilik bir gösteri, sonsuz boyutlarda editöryal yazılar ve bilimsel ağlardaki yorumlar şeklindeydi. Bu tepkilerin gücünü görmek biraz çarpıcıydı ve kolonicilerin bir

bölümü Ann'in onları sırtlarından vurduğunu düşündü. Phyllis öfke içindeydi.

"Üstelik, bunun bir anlamı yok," dedi Sax, hızla gözlerini kırpıştırarak. "Çernobil zaten bu yeldeğirmenleri kadar ısı bırakıyor atmosfere ve Ann bu konuda hiç yakınmamıştı."

"Yo, yakındı," dedi Nadya. "Sadece oyunu kaybetti."

BMMİB'de oturumlar düzenlendi ve bunlar sürerken malzeme bilimcilerden bir grup akşam yemeğinin ardından Ann'le bir toplantı yaptı. Bu yüzleşmeye tanıklık etmek için kolonicilerin çoğu da oradaydı; Tepealtı'nın ana yemek salonu, bölme duvarları kaldırılıp yerlerine yük taşıyıcı kolonlar yerleştirilmiş dört bölmeden oluşuyordu; sandalyeler, saksı bitkileri ve *Ares*'in kuşlarından geriye kalanlarla dolu, atriumdaki bitkilerin bir kısmının göründüğü ve çok kısa bir süre önce kuzey duvarının üst kısmına açılmış pencerelerle aydınlatılan kocaman bir odaydı. Büyük bir mekândı ve toplantı gerçekleştiğinde içinde kolonicilerin en az yarısı yemek yiyordu.

"Bunu neden bizlerle tartışmadın?" diye sordu Spencer.

Ann'in bakışı Spencer'ı gözlerini kaçırmaya zorladı. "Neden sizinle tartışacakmışım?" dedi, bakışlarını Sax'a çevirerek. "Hepinizin bu konuda ne düşündüğü açık, bunu defalarca konuştuk ve ne söylesem sizin için fark etmiyor. Burada küçük deliklerinizde oturup küçük deneylerinizi yapıyorsunuz, bodrumunda bir kimya seti bulmuş çocuklar gibi bir şeyler yapıyorsunuz, bu arada kapınızın dışında koskoca bir dünya duruyor. Yer şekillerinin Yeryüzü'ndeki benzerlerinden yüz kat daha büyük ve bin kat daha yaşlı olduğu ve Güneş Sistemi'nin başlangıcına ilişkin olduğu kadar son bir milyar yıldır çok az değişmiş bir gezegenin bütün bir tarihiyle ilgili izlerin dört bir yanına dağılmış olduğu bir dünya. Siz hepsini yıkıp geçeceksiniz. Yaptığınız şeyin ne olduğunu asla dürüstçe kabul etmeksizin. Çünkü burada yaşayabilir ve gezegeni onu değiştirmeden inceleyebilirdik – bunu kendimize çok az zarar, hatta huzursuzluk vererek yapabilirdik. Bütün bu

radyasyon lafları saçmalık ve bunu çok iyi biliyorsunuz. Çevrenin böylesine toptan değiştirilişini aklayacak kadar yüksek düzeyde bir radyasyon yok. Bunu yapmak istiyorsunuz, çünkü yapabileceğinizi düşünüyorsunuz. Deneyip görmek istiyorsunuz – sanki burası sizin kaleler inşa etmeniz için büyük bir oyun alanıymışçasına. Büyük bir Mars kavanozu! Kendinizi aklayacak şeyleri nereden isterseniz bulabilirsiniz ama bu samimiyetsizlik, *bilim değil*."

Yüzü bu söylev sırasında parlak kırmızıya dönmüştü; Nadya onu hiç bu kadar öfkelenmiş görmemişti. Acı, kızgınlığının üzerine yerleştirdiği bildik tepkisizlik kabuğunu parçalamış ve öfkeden neredeyse soluksuz kalmıştı, sarsılıyordu. Bütün oda ölüm sessizliği içindeydi. "Bu bilim değil, diyorum! Sadece oyun. Bu oyun için tarihsel geçmişe zarar verecek, kutup başlıklarını, kurumuş kanalları ve kanyon diplerini yok edeceksiniz – saf güzellikteki bir yeryüzeyini yok edeceksiniz, hem de bir *hiç uğruna*."

Oda bir tablo gibi kıpırtısızdı, insanlar kendilerinin taş heykelleri gibiydiler. Vantilatörler uğulduyordu. Tedirgin bir şekilde birbirlerine bakmaya başladılar. Simon elini uzatarak Ann'e doğru bir adım attı; kadın tek bir bakışla olduğu yere çiviledi onu, adam sanki dışarıya iç çamaşırlarıyla çıkmış ve donup kalmış gibiydi. Yüzü kızardı ve duruşunu değiştirip yeniden oturdu.

Sax Russell ayağa kalktı. Her zamanki gibi, belki her zamankinden bir parça daha kızarmıştı ama ılımlıydı, ufak tefekti, baykuş gibi gözlerini kırpıştırıyordu, sesi termodinamik hakkında bir ders kitabındaki bir şeylerden söz ediyormuş ya da periyodik tabloyu sayıyormuş gibi sakin ve düzdü.

"Mars'ın güzelliği insan zihnindedir," dedi kuru gerçekçi tonuyla, herkes şaşkınlıkla adama baktı. "İnsan olmaksızın o sırf bir atomlar topluluğudur, evrendeki herhangi bir rastlantısal madde zerresinden farksızdır. Onu anlayan ve ona anlam verenler biziz. Karanlık gökyüzüne bakıp onu yıldız-

ların arasında seyretmekle geçen bütün o asırlar. Aklık derecesi değişimleri sayesinde kanalları görmek için minicik bir diske bakarak, onu teleskoplarla seyretmekle geçen bütün o gecelerimiz. Canavarları, bakireleri ve çöken uygarlıklarıyla ilgili bütün o budala bilimkurgu romanları. Veriler üzerinde çalışan, bizi buraya ulaştıran bütün o biliminsanları. Mars'ı güzel kılan şey işte budur. Bazalt ve oksitler değil."

Çevresine bakmak için duraksadı. Nadya yutkundu; Sax Russell'ın ağzından böyle sözlerin, bir grafiği incelemek için kullandığı o düz tonda çıktığını duymak gerçekten çok tuhaftı. Çok tuhaf!

"Şimdi buradayız," diye sürdürdü konuşmasını Sax, "sadece toprağın on metre altında saklanmak ve kayaları incelemek yetmez. Bu bilimdir, evet ve gerekli bir bilimdir. Ama bilim bundan daha fazlasıdır. Bilim daha büyük bir insan girişiminin parçasıdır, bu girişim yıldızlara gitmeyi, diğer gezegenlere uyum sağlamayı ve onları bize uydurmayı da kapsar. Bilim, yaratmaktır. Burada yaşamın olmayışı, SETI programının elli yılı boyunca hiçbir şey bulunamaması, yaşamın ender olduğunu, akıllı yaşamınsa daha ender olduğunu göstermektedir. Buna rağmen evrenin tüm anlamı ve güzelliği akıllı yaşamın bilincinde bulunmaktadır. Bizler evrenin bilinciyiz ve işimiz onu yaymak, nesnelere bakmak için yolculuklar etmek, yapabildiğimiz her yerde yaşamaktır. Evrenin bilincini yalnızca tek bir gezegende tutmak epey tehlikeli bir şey, silinip gidebilir. Şimdi biz ikisinin, ayı da sayarsanız üçünün üzerindeyiz. Yaşamayı sürdürmek için bunları daha da güvenli kılabiliriz. Değiştirmek onu yok etmeyecek. Geçmişini okumak güçleşebilir ama güzelliği kaybolmayacak. Eğer göller, ormanlar, buzullar yaratılırsa bu, Mars'ın güzelliğini nasıl azaltabilir? Böyle olacağını düşünmüyorum. Bence yalnızca artırır. Yaşamı, en güzel sistemi, ona ekler. Ama yaşamın yapabileceği hiçbir şey Tharsis'i küçültmez ya da Marineris'i doldurmaz. Mars daima Mars olarak kalacaktır, Yeryüzü'nden farklı, daha soğuk, daha vahşi. Ama aynı

zamanda hem Mars hem de bizim olabilir. Olacaktır da. Bu konuda insan düşüncesi şöyledir: Eğer yapılabilirse yapılacaktır. Mars'ı dönüştürebiliriz, onu bir katedral, insanlık ve evren için bir anıt gibi inşa edebiliriz. Yapabiliriz, öyleyse yapacağız. O yüzden–" bir elini, sanki analizinin grafikteki verilerle desteklendiğine ikna olmuş gibi –sanki periyodik tabloyu incelemiş ve hâlâ doğru olduğunu görmüş gibi– yukarı kaldırdı, "artık başlayabiliriz."

Bakışlarını Ann'e çevirdi, bütün gözler kadında yoğunlaştı. Ann'in ağzı gergin, omuzları çökmüştü. Yenildiğini biliyordu.

Sanki başlıklı bir pelerini, üzerinde ağırlık yapan ve kendisini onlardan koruyan ağır bir kabuğu başının ve gövdesinin üstünden atıyormuşçasına omuzlarını silkti kadın. Genellikle üzgün olduğu zamanlar kullandığı düz, donuk tonda şöyle dedi: "Bana kalırsa, bilince çok fazla, kayaya da çok az değer veriyorsun. Bizler evrenin efendileri değiliz. Bizler onun küçük bir parçasıyız. Bizler onun bilinci olabiliriz fakat evrenin bilinci olmak demek, onu kendimizin aynadaki bir imgesine çevirmek değildir. Daha çok, ona olduğu gibi uyum göstermek ve ona özen göstererek tapmak demektir." Sax'ın sakin bakışıyla buluştu ve öfkesinden son bir alev parçasını dışarı püskürttü: "Mars'ı şu âna dek hiç görmedin ki."

Ve odayı terk etti.

Janet kamera gözlüklerini takmış ve bunları kaydetmişti. Phyllis bir kopyasını Yeryüzü'ne gönderdi. Bir hafta sonra BMMİB'nin çevresel değişiklikler komitesi ısıtıcı yeldeğirmenlerinin çevreye saçılmasını onayladı.

Planlanan şey değirmenleri zeplinlerle indirmekti. Arkadi hemen, Phobos'taki çalışmasının bir tür ödülü olarak zeplinlerden birini kullanma hakkını istedi. Maya ve Frank, Arkadi'nin Tepealtı'ndan bir iki ay daha kaybolması düşüncesinden mutlu olmuşlardı ve bu yüzden onu hemen zeplin-

lerden birine atadılar. Hâkim rüzgârlarla doğuya yol alacak, rüzgârların iyice güçlendiği yerler olan kanal yataklarına ve kraterlerin dış çeperlerine yeldeğirmenlerini yerleştirmek için alçalacaktı. Arkadi odalardan geçerek ona doğru gelip gelişmeleri anlattığı için bu geziden ilk haberi olan kişi Nadya'ydı.

"Kulağa hoş geliyor," dedi kadın.

"Gelmek ister misin?" diye sordu.

"Neden olmasın," dedi. Hayalet parmağı sızlıyordu.

6

Kullanacakları zeplin yapılmış en büyük zeplindi, Almanya'da Friedrichshafen Noch Einmal tarafından inşa edilerek 2029'da gönderilmiş, yani gezegene kısa bir süre önce ulaşmış gezegenlerarası bir modeldi. *Arrowhead* adını taşıyordu, iki kanat arası 120 metre geliyordu, önden arkaya dek yüz metreydi ve kırk metre yüksekliğindeydi. Ultra hafif bir iç iskeleti, her bir kanat ucuyla gondolun altında turbo pervaneleri vardı; bunlar pilleri balonun üst yüzeyine yerleştirilmiş güneş panellerinden güç alan küçük, plastik motorlarla çalışıyordu. Kalem biçimindeki gondol alt kısmın neredeyse tamamı boyunca uzanıyordu fakat içerisi Nadya'nın umduğundan daha küçüktü, çünkü büyük kısmı yükleri olan yeldeğirmenleriyle doldurulmuştu; kalkış sırasındaki kullanım mekânları kokpit, iki dar yatak, dar bir mutfak, daha dar bir tuvalet ve bunlar arasında gidip gelmek için gereken geçitten başka bir şey değildi. Epey sıkışıktı ama neyse ki gondolun her iki yanı pencerelerle kaplıydı, yeldeğirmenleriyle sarılmış olsalar da pencereler onlara fazlasıyla ışık ve iyi bir görüş alanı veriyordu.

Kalkış yavaş oldu. Arkadi bir kokpit düğmesine basıp üç şamandıra direğinden uzanan ipleri serbest bıraktı; turbo pervaneler güçlükle çalıştı ama sadece on iki milibar kalınlığında bir havayla boğuşuyorlardı. Kokpit yavaş hareketlerle, iç iskeletiyle birlikte esneyerek aşağı yukarı gidip geldi: Her yukarı sıçrayış yerden biraz daha yükseğe ulaşıyordu. Roket fırlatılışlarına alışkın biri için gülünç bir durumdu bu.

"Hadi, tam bir daire çizelim ve gitmeden önce Tepealtı'nı bir görelim," dedi Arkadi, elli metre yükseldiklerinde. Gemiyi yan çevirdi, Nadya'nın penceresinden dışarı bakarak yavaş ve geniş bir dönüş yaptılar. Tekerlek izleri, çukurlar, regolit yığınları, düzlüğün tozlu turuncu yüzeyinde bulunan bütün o koyu kızıllık – sanki bir ejder kocaman pençesiyle alçalarak zemini yaralamış ve bazı yerlerini kanatmış gibiydi. Tepealtı o yaraların tam ortasında duruyordu ve kubbesinin altından yeşilliğin göründüğü hoş bir manzaraydı, içine parlak cam ve gümüşten yapılmış bir mücevherin yerleştirildiği koyu kızıl, kare bir muhafazaya benziyordu. Oradan doğuya, Çernobil'e ve kuzeye, uzay araçlarına doğru yollar uzanıyordu. Daha da ötede seraların uzun balonları ve karavan parkı vardı–

"Simyacılar Mahallesi hâlâ biraz Urallar gibi görünüyor," dedi Arkadi. "Gerçekten bu konuda bir şeyler yapmalıyız." Zeplini dönüşünden kurtarıp rüzgârla birlikte doğuya yöneldi. "Çernobil'in üzerinden geçip hava akımını yakalasam mı?"

"Neden bu şeyin kendi başına ne yapabileceğini görmüyoruz," dedi Nadya. Balonlardaki hidrojen onun da içini doldurmuşçasına hafif hissediyordu kendini. Manzara serseme-leticiydi, sisli ufuk yüz kilometre kadar ötedeydi, toprağın hatları oldukça belirgindi – Lunae'nin zor görünen girinti ve çıkıntıları, doğudaki kanallar açılmış arazinin daha belirgin tepe ve kanyonları. "Of, bu harika olacak!"

"Evet."

Daha önce hiç böyle bir şey yapmadıkları aslında açıkça belliydi. Fakat ince atmosfer yüzünden Mars üzerinde uçmak kolay değildi. En iyi çözümün içindeydiler: Hem Mars havasında yanmayan hem de çevresiyle karşılaştırıldığında görece Yeryüzü'ndeki halinden çok daha hafif olan hidrojenle doldurulmuş, olabildiğince büyük ve hafif bir zeplin. Hidrojen ve en son süper hafif malzemeler onların yeldeğirmenleri gibi bir yükü taşımasını sağlıyordu fakat böyle bir yük taşırken komik bir şekilde hantaldılar.

Böylece sürüklenip gittiler. Gün boyunca, rüzgârın güneydoğuya itmesiyle Lunae Planum'un inişli çıkışlı düzlüğünü geçtiler. Bir iki saat boyunca güney ufkunda dev bir maden çukuru gibi görünen derin kanyon yarığını, Juventae Chasm'ı görebildiler. Daha doğuda toprak sarıya döndü; yüzeyde daha az taş yığını vardı ve alttaki kaya yatağı daha büklümlüydü. Ayrıca çok daha fazla krater vardı; irili ufaklı, gevrek kenarlı ya da neredeyse gömülmüş kraterler. Burası Xanthe Terra'ydı, topografik olarak güney yaylalarına benzeyen, Chryse ve Isidis'in alçak düzlükleri arasından kuzeye doğru saplanan yüksek bir bölgeydi. Hâkim batı rüzgârları böyle sürerse birkaç gün boyunca Xanthe üzerinde olacaklardı.

Sakin sakin, saatte on kilometreyle ilerliyorlardı. Çoğu zaman ufku yaklaşık olarak elli kilometre uzakta gösterecek şekilde yüz metre yükseklikle uçuyorlardı. Xanthe'nin değişmez bir kraterler dizisinden başka bir şey olmadığı belli olsa bile istedikleri şeye yakından bakacak zamanları vardı.

Öğleden sonranın ilerlemiş bir saatinde, Nadya zeplinin burnunu aşağı çevirdi, yerden on metre yüksekliğe düşünceye kadar rüzgârla bir daire çizdi ve çapa attı. Gemi dikeldi, ipini çekiştirdi ve çapaların tutuşu onu büyük bir uçurtma gibi sakinleştirdi. Nadya ve Arkadi gondolu bir uçtan bir uca, Arkadi'nin bomba bölmesi dediği yere doğru geçtiler. Nadya bölmenin vinç kancasına bir yeldeğirmeni taktı. Yeldeğirmeni küçük bir şeydi, tepesinden yükselen bir çubuğa dört dikey pervane takılmış magnezyum bir kutu. Beş kilo kadardı. Bölmenin kapağını kapattılar, havayı emdirdiler ve alt kapağı açtılar. Arkadi, dar bir pencereden ne yaptığına bakarak vinci çalıştırdı. Yeldeğirmeni bir çekül gibi düştü ve küçük, isimsiz bir kraterin güney kıyısına, sertleşmiş kuma çarptı. Vinç kancasını çıkarıp bölmeye geri sardı, bomba bölmesi kapağını kapattı.

Kokpite dönüp yeldeğirmeninin çalışıp çalışmadığını görmek için bir daha aşağı baktılar. Oradaydı, bir kraterin

dış yamacında duran küçük kutu biraz yan yatmış, dört geniş pervanesi neşeyle dönüyordu. Bir çocuğun meteoroloji seti içindeki bir rüzgârölçer gibi görünüyordu. Bir fırın ızgarası gibi ışıyacak, metal bir bobin olan ısıtma birimi gövdenin diğer yanındaydı. Isıtma birimi iyi bir rüzgârda 200 derece santigrata ulaşabilirdi ki bu da özellikle o çevrenin ısısına göre hiç fena değildi. Yine de... "Herhangi bir değişiklik olması için bunlardan bir sürüsü gerekiyor," diye belirtti Nadya.

"Elbette ama her küçük parça işe yarar ve bir bakıma bedava ısı. Yalnızca ısıtıcılara güç veren rüzgâr değil, yeldeğirmenleri yapan fabrikalara güç veren Güneş de var. Bunlar iyi fikir bence."

Öğleden sonra bir tane daha yerleştirmek için tekrar durdular, sonra gece için gevrek ve yeni bir kraterin rüzgâr almayan bir kısmına demir attılar. Küçük mutfaklarında yemeklerini mikrodalgaladılar, sonra dar ranzalarına çekildiler. Rüzgârda sallanmak tuhaftı, rıhtımdaki bir gemi gibiydi:

bat ve çık, bat ve çık. Alışıldığında epey rahatlatıcıydı ve çok geçmeden Nadya uykuya daldı.

Ertesi sabah şafaktan önce uyandılar, demir aldılar ve gün ışığına doğru hareket ettiler. Yüz metre yükseklikten, aşağıdaki gölgeli manzaranın, gece çizgisi sürüklenip parlak gün ışığı onu izlerken manzaranın fantastik bir parlak kayalar ve upuzun gölgeler karmaşası sergileyerek bronzlaşmasını seyredebiliyorlardı. Sabah rüzgârı pruvalarının sağından soluna doğru esiyordu, o yüzden pervanelere tam güç verip hızlanarak kuzeydoğuya, Chryse'ye yöneldiler. Sonra altlarındaki toprak kayboldu ve geçecekleri kurumuş kanalların ilkinin, Shalbatana Vallis'in batısındaki isimsiz, yılankavi bir vadinin üzerine geldiler. Bu küçük, kuru vadinin S şeklini suyun yonttuğu açıkça belliydi. Günün ilerleyen saatlerinde Shalbatana'nın daha derin ve daha geniş bir kanyonu üzerinde süzüldüler, izler daha da belirginleşti: gözyaşı şekilli adalar, eğimli kanallar, alüvyon ovaları, kabuklu topraklar; her yerde korkunç, devasa bir selin, *Arrowhead*'i aniden bir

kelebek gibi gösterecek kadar devasa bir kanyon yaratan bir selin izleri vardı.

Kurumuş kanyonlar ve aralarındaki yaylalar Nadya'ya Monument Vadisi'nde olduğu gibi kuru vadileri, dik platoları ve tek tük kaya artıklarıyla Amerikan kovboy filmlerindeki manzarayı hatırlattı – ama buradaki görüntü dört gün boyunca sürecekti; sırayla bir dizi isimlendirilmemiş kanalın, Shalbatana, Simud, Tiu ve ardından Ares'in üzerinden geçtikleri süre boyunca. Hepsi de yüzeye fışkırıp aylarca Mississipi'den 10.000 kat daha hızlı akan dev seller tarafından oluşturulmuştu. Nadya ile Arkadi altlarındaki kanyonlara bakarken bundan söz ettiler ama böyle devasa selleri düşlemek çok güçtü. Şimdi büyük boş kanyonlardan rüzgâr dışında hiçbir şey geçmiyordu. Fakat rüzgârlar işlerini çok iyi yapıyordu ve böylece Arkadi ile Nadya başka değirmenler indirmek için günde birkaç kez alçalıyorlardı.

Sonra Ares Vallis'in doğusundan tekrar Xanthe'nin yoğun biçimde kraterlenmiş yüzeyine doğru süzüldüler. Toprağın her yeri bir kez daha kraterlerle lekelenmişti: büyük kraterler, küçük kraterler, eski kraterler, yeni kraterler, kenarları daha yeni kraterlerle dağılmış kraterler, zeminleri daha küçük üç beş kraterle zedelenmiş kraterler; çarpma daha dün olmuş gibi taptaze görünen, şafakta ve alacakaranlıkta yaşlı platoya gömülmüş kavisler gibi zar zor görülen kraterler. Schiaparelli'nin, yüz kilometre uzunluğundaki eski ve devasa bir kraterin üstünden geçtiler. Merkez yumrusunun üstünde süzülürken krater yamaçları, dünyanın kıyısındaki tepelerden kusursuz bir çember oluşturan ufku biçimlendiriyordu.

Sonrasında rüzgâr birkaç gün boyunca güneyden esti. Bir başka eski büyük krater olan Cassini'yi uzaktan görebildiler ve yüzlerce daha küçük kraterin üstünden geçtiler. Her gün birkaç değirmen indirdiler, uçuş onlara gezegenin boyutlarına dair daha güçlü bir bilinç vermişti; plan, onlara sanki Antarktika'nın üzerinden uçuyor ve bir dizi kamp ocağı bırakarak buzu eritmeye çalışıyorlarmışçasına gülünç gelmeye

başlamıştı. "Bir değişiklik olması için milyonlarca bırakmamız gerekiyor," dedi Nadya, bir indirmenin ardından yükselirken.

"Doğru," dedi Arkadi. "Zaten Sax milyonlarca bırakmak istiyor. Durmaksızın bunlardan üretebilecek bir üretim hattı var, tek sorun dağıtım. Ayrıca bu onun kafasında sistemin yalnızca bir parçası." Kuzeybatının tamamını kaplayan, Cassini'nin son yayına doğru işaret etti. "Sax şunun gibi birkaç delik daha açmak isterdi. Satürn'den ya da eğer bulabilirse asteroid kuşağından biraz buzlu küçük aylar alır, sonra onları iteleyip Mars'a çarptırır. Sıcak kraterler yarat, permafrostu erit – vaha gibi olurlar."

"Kuru vahalar ama değil mi? Girişte buzun büyük bölümünü kaybedersin ve gerisi de çarpmayla kaybolur."

"Elbette, fakat havada çok daha fazla su buharı olur."

"Ama sırf buharlaşmayacak, bileşen atomlarına da ayrılacak."

"Bir kısmı. Fakat hidrojen ve oksijen, her ikisinden de fazla fazla olurdu."

"Yani hidrojen ve oksijeni Satürn'den mi getiriyorsun? Yapma, burada her ikisinden de bir sürü var zaten. Biraz buz parçalayabilirsin."

"Şey, bu da Sax'ın fikirlerinden biri sadece."

"Buna Ann ne derdi merak ediyorum doğrusu." İç çekti ve bu konuda düşündü. "Yapılacak şey, sanırım onu bir hava freniyle yavaşlatarak atmosferden bir buz asteroidi geçirmek olurdu. Bu onun moleküllerine parçalanmadan yanmasını sağlar. Atmosferde su buharı olur, ki bu da işe yarar, üstelik aynı anda yüz hidrojen bombası patlatılıyormuş gibi yüzeyi bombalamamış olursun."

Arkadi başını sallayarak onayladı. "İyi fikir! Bunu Sax'a söylemelisin."

"Ona sen söyle."

Cassini'nin doğusunda arazi her zamankinden daha da engebeleşmişti. Burası, şiddetli bombardımanın ilk yılların-

da çözülme derecesine dek kraterlenmiş, gezegen üzerindeki en eski yüzeylerden biriydi. Cehennemi bir çağdı, Nuh Çağı, bunu yüzeyden okuyabilirdiniz. Devasa bir siper savaşının ardından kalan bir Tarafsız Bölge, görüntü insana bir süre sonra bir tür uyuşukluk veriyordu, kozmolojik bir çöküntü.

Uçmayı sürdürdüler: doğuya, kuzeydoğuya, güneydoğuya, güneye, kuzeydoğuya, batıya, doğuya, yine doğuya. Sonunda Xanthe'nin sonuna geldiler ve Srytis Major Platinia'nın uzun yamacını inmeye başladılar. Xanthe'den daha düşük yoğunlukta kraterlenmiş bir lav düzlüğüydü burası. Toprak aşağıya doğru eğimlendikçe eğimlendi ve sonunda düz zeminli bir havzaya açıldı: Isidis Planitia, Mars üzerindeki en alçak noktalardan biriydi. Bu durum, kuzey yarıkürenin bir özelliğiydi, güneyin yaylalarının ardından iyice düz, yassı ve alçak görünüyordu. Burası da çok geniş bir bölgeydi. Mars'ta gerçekten çok fazla toprak vardı.

Sonra bir gün seyir irtifasına yükseldiklerinde, doğu ufkunun üzerinde bir zirve üçlüsü belirdi. Elysium'a gelmişlerdi, gezegenin sahip olduğu Tharsis benzeri tek "yükselim kıtasına." Elysium, Tharsis'ten çok daha küçük bir yükselimdi ama yine de büyüktü, 1000 kilometre çapındaydı, çevresindeki araziden on kilometre daha yüksek bir kıtaydı. Tharsis'te olduğu gibi, kırık toprak parçalarıyla ve yükselmenin neden olduğu çatlak sistemleriyle halkalanmıştı. Bu çatlak sistemlerinin en batısındakinin, Hephaestus Fossae'nin üzerinden uçtular ve orada akıl almaz bir manzarayla karşılaştılar: Kaya yatağında pençe izleri gibi görünen, birbirine paralel, beş uzun ve derin kanyon. Elysium korkunç görünüyordu, şekil olarak bir eyer gibi, Eylsium Mons ve Hecates Tholus uzun bir omurganın iki ucunda yükseliyordu, üzerinde bulundukları yükselimden 5000 metre daha yüksektiler: Ürpertici bir görüntüydü. Elysium'un her şeyi, Nadya ve Arkadi'nin zeplin buraya uçana dek gördükleri her şeyden daha büyüktü, ikisi de dakikalarca soluksuz kaldı. Koltuklarında, her şeyin yavaşça onlara doğru gelmesini izleyerek oturup kalmışlardı.

Konuştuklarında, bu sadece sesli düşünmeydi: "Karakurum gibi görünüyor," dedi Arkadi. "Çöl Himalayaları. Ama bunlar çok daha basit. Şu volkanlar Fuji gibi. Belki bir gün insanlar onlarda hac yolculuğuna çıkar."

"Bunlar çok büyük,"dedi Nadya, "Tharsis volkanlarının nasıl olacağını düşlemek çok güç geliyor. Tharsis volkanları bunlardan iki kat büyük değil miydi?"

"En az. Fuji gibi görünüyor, ne dersin?"

"Yo, bu çok daha az dik. Sen Fuji'yi gördün mü ki?"

"Yo."

Bir süre sonra: "Şey, en iyisi bütün bu lanet şeylerin çevresini dolaşmayı deneyelim," dedi Arkadi. "Bunları aşacak kadar yükselebileceğimizi sanmıyorum."

Böylece pervaneleri çalıştırdılar ve olabildiğince sertçe güneye itildiler, doğal olarak rüzgârlar da yardım etti, çünkü onlar da kıtanın çevresinden dolanıyordu. Böylece *Arrowhead* güneydoğuya, Cerberus denen engebeli bir dağlık bölgeye doğru uçtu, ertesi gün boyunca ilerleyişlerini, ağır ağır sollarına geçen Elysium'un manzarasından izleyebiliyorlardı. Saatler geçti, kütle yan pencerelerinden kayıp geçti; kayışın yavaşlığı bu dünyanın ne kadar büyük olduğunu apaçık kılıyordu. *Mars, Yeryüzü kadar toprak yüzeyine sahiptir* – herkes söylerdi bunu, fakat sözün gelişi. Elysium'un çevresinde yaptıkları dolaşma bu konuda elle tutulur bir kanıttı.

Günler geçiyordu: Keskin sabah havasında karmakarışık kızıl bir arazinin üstünde yukarıda, günbatımındaysa demir atmış bir şekilde aşağıda sallanıp duruyorlardı. Bir akşam değirmenlerin sayısı azaldığında kalanları yeniden düzenlediler ve yataklarını yan yana sancak pencerelerinin altına çektiler. Bunu hiç tartışmadan, sanki yer olunca yapacakları bir şeymiş gibi yaptılar; sanki bunu yapmak için çoktan anlaşmışlar gibiydi. Sıkışık gondolun içinde eşyaların yerini değiştirerek dolanırken, bütün yolculuk boyunca olduğu gibi çarpıştılar ama bu sefer bilerek, en başından beri ne oldukla-

rını vurgulayan anlamlı bir sürtünmeyle birlikte oluyordu bu ve kazalar oynaşmaya döndü; sonunda Arkadi kahkahalara boğuldu ve kadını koca bir ayı gibi kucakladı, Nadya ikisini birden yeni ikili yataklarına doğru iteledi ve yeniyetmeler gibi öpüşüp gece boyunca seviştiler. Ardından beraber uyudular, zeplin iplerini hafif hafif çekiştirirken şafağın kızıl parıltısında ve yıldızlı kara gecelerde sık sık seviştiler. Konuşarak yan yana yattılar, kucaklaştıklarında havada süzüldükleri hissi çok daha belirgindi, tren ya da gemiden çok daha romantikti. "Önce arkadaş olduk," dedi Arkadi bir keresinde, "bu bizi farklı kılıyor, değil mi?" Bir parmağıyla dürttü kadını. "Seni seviyorum." Sanki diliyle sözcükleri sınıyormuş gibiydi. Nadya adamın bunu çok sık söylemediğini anladı; bunun onun için çok anlamlı olduğunu, bir tür karar olduğunu anladı. Fikirler adam için ne kadar da önemliydi! "Ben de seni seviyorum," dedi.

Ve sabahları Arkadi daracık gondolun içinde çırılçıplak, kızıl saçları ufuktan gelen sabah ışığı sayesinde başka her şey gibi bronzlaşmış olarak geziniyor, Nadya onu yattığı yataktan öylesine dinginlik ve mutluluk içinde seyrediyordu ki oluşan uçuyormuş hissinin belki de sadece Mars g'sinden kaynaklandığını hatırlatmak zorunda kalıyordu kendine. Ama öyle hoştu ki.

Bir gece uyumadan önce Nadya adama şüpheyle sordu, "Neden ben?"

"Hıı?" Arkadi neredeyse uyumuştu.

"Dedim ki, neden ben? Yani, Arkadi Nikelyoviç, buradaki bütün kadınları sevebilirdin, onlar da seni severdi. İstesen Maya'yı alabilirdin."

Arkadi bir kahkaha attı. "Maya'yı alabilirdim! Aman aman! Maya Katarina'nın keyfini çıkarabilirdim! Tıpkı Frank ve John gibi!" Kahkahalar attı ve birlikte gürültüyle güldüler. "Nasıl da kaçırdım böylesi bir keyfi! Ne aptalım!" Nadya onu çimdikleyinceye kadar kıkırdamayı sürdürdü.

"Tamam, tamam. Bir başkası olsun öyleyse, güzel olanlar; Janet, Ursula ya da Samantha."

"Amaan," dedi adam. Nadya'ya bakmak için dirseğinin üzerinde doğruldu. "Güzelliğin ne olduğunu gerçekten bilmiyorsun, değil mi?"

"Kesinlikle biliyorum," dedi Nadya inatla.

Arkadi aldırmadan konuşmayı sürdürdü. "Güzellik güç, incelik, doğru tavır, işleve uygun biçim, zekâ ve mantıklılıktır. Ve çok sık olarak," sırıtıp kadının göbeğine dokundu, "eğimlerle dışavurur."

"Eğimlerim var," dedi Nadya elini iteleyerek.

Adam eğilip göğsünü ısırmaya çalıştı ama Nadya onu engelledi.

"Güzellik sensin, Nadezhda Francine. Bu ölçütlerle sen Mars kraliçesisin."

"Mars prensesi," diye dalgınca düzeltti.

"Evet, öyle. Nadezhda Francine Çernişevski, dokuz parmaklı Mars Prensesi."

"Pek geleneklere uygun bir adam değilsin."

"Yo!" diye uğuldadı. "Hiç öyle olduğumu söylemedim! Belli seçim komitelerine belki. Geleneklere uygun biri! Hah hah ha ha ha! – geleneklere uygun adamlar Maya'yı alırlar. Bu da onların ödülüdür." Yeniden vahşi bir adam gibi güldü.

Bir sabah Cerberus'un parçalanmış son tepelerini aştılar ve Amazonis Planitia'nın dümdüz tozlu ovasının üstünde süzülmeye başladılar. Arkadi, yaşlı Cerberus'un son iki tepeciğinin arasındaki bir geçide değirmen yerleştirmek için zeplini aşağı indirdi. Vinç kancasının üzerindeki kelepçede bir sorun oldu ve yolun tam yarısındayken açılıverdi. Yeldeğirmeni güm diye yere oturdu. Gemiden sorunsuz görünüyordu ama Nadya giyinip bir askıyla aşağıya indiğinde, ısıtıcının zeminden çatladığını gördü.

Orada, ısıtıcının ardında bir topak vardı. Kutunun içinde,

karanlıkta, yer yer mavi olan tuhaf yeşil *bir şey*. Bir tornavidayla uzanıp dikkatle kurcaladı. "Kahretsin," dedi.

"Ne?" dedi Arkadi yukarıdan.

Ona aldırmayıp maddenin bir kısmını vidalar ve somunlar koyduğu bir torbaya doldurdu.

Askıya geçti. "Beni yukarı çek," diye emretti.

"Sorun ne?" diye sordu Arkadi.

"Beni hemen yukarı çek."

Arkadi bomba bölmesinin kapılarını onun ardından kapattı, Nadya kendini askıdan çıkarırken yanına geldi. "Ne oluyor?"

Nadya başlığını çıkardı. "Ne olduğunu biliyorsun, piç herif!" Bir yumruk salladı ve Arkadi geri sıçrayarak değirmenlere çarptı. "Ah!" diye bağırdı, sırtına bir pervane kanadı batmıştı. "Hey! Sorun nedir, Nadya!"

Torbayı yürüyüş giysisinin cebinden çıkardı ve onun önünde salladı. "Sorun bu! Bunu nasıl yapabildin? Bana nasıl yalan söyledin? Piç herif, bunun başımıza nasıl bir bela açacağının farkında mısın? Buraya gelecek ve bizi Yeryüzü'ne geri gönderecekler!"

Arkadi çenesini ovuşturuyordu ve gözleri irileşmişti. "Sana yalan söylemem Nadya," dedi samimi bir biçimde. "Dostlarıma yalan söylemem. Şuna bir bakayım."

Bir süre karşılıklı bakıştılar; Arkadi'nin kolu torbaya ulaşmak için uzanmıştı ve irislerinin çevresinde gözlerinin akı görünüyordu. Omuzlarını silkti, Nadya'ysa kaşlarını çattı.

"Gerçekten bilmiyor musun?" diye yineledi.

"*Neyi* bilmiyor muyum?"

Adamın aptal numarası yapacağına inanmıyordu; bu onun tarzı değildi. Bu da her şeyi tuhaflaştırıyordu. "Değirmenlerimizin en azından bir bölümü küçük yosun çiftlikleriymiş meğerse."

"Ne?"

"Her yere bırakıp durduğumuz lanet olası yeldeğirmenleri," dedi kadın. "Tıka basa Vlad'ın yeni yosunu, likeni ya da

her neyse onunla dolu. Bak." Küçük torbayı minicik mutfak masasının üzerine koyup açtı, sonra bir parçasını çıkarmak için tornavidayı kullandı. Küçük, mavimsi liken yığınları. Eski bir ucuz romandan fırlamış Marslı yaşam biçimleri gibiydiler.

Öylece baktılar.

"Yok artık," dedi Arkadi. Öne doğru eğildi ve gözlerini masadaki şeye bir santimetre kalıncaya kadar yaklaştırdı.

"Bilmediğine yemin mi ediyorsun?" diye bastırdı Nadya.

"Yemin ederim. Bunu sana yapamam Nadya. Biliyorsun."

Kadın derin bir soluk aldı. "Yani – anlaşılan dostlarımız bunu bize yapabilirmiş."

Arkadi doğruldu, başını sallayarak onayladı. "Doğru." Kafası karışmıştı, düşünüyordu. Yeldeğirmeni kasalarından birine yaklaşıp onu diğerlerinden uzaklaştırdı. "Neredeydi?"

"Isıtıcı levhanın arkasında."

Nadya'nın takımlarıyla uğraşıp açtılar. Levhanın ardında
230 bir Tepealtı yosunu kolonisi vardı. Nadya levhanın kenarlarını yokladı ve levhanın üstünün taşıyıcı yüzeyiyle buluştuğu yerde bir çift küçük menteşe keşfetti. "Bak, açılmak üzere yapılmış."

"Ama kim açacak?" dedi Arkadi.

"Telsiz?"

"Kahretsin." Arkadi kalkıp daracık koridorda ileri geri yürümeye başladı. "Yani..."

"Şu âna kadar kaç zeplin yolculuğu yapıldı, on mu? Yirmi mi? Hepsi de bunları mı indiriyor?"

Arkadi kahkahalar atmaya başladı. Başını geri attı ve büyük, deli sırıtışı kızıl sakalını ikiye ayırdı, karnını tutana kadar güldü. "Ah hah hah ha hah hah ha!"

Durumun hiç de gülünç olmadığını düşünen Nadya bile, bu manzara karşısında sırıtmaya başlamıştı. "Gülünç değil!" diye itiraz etti. "Başımız büyük belada!"

"Belki," dedi adam.

"Kesinlikle! Hepsi senin hatan! Romörk parkındaki şu bu-

dala biyologlardan biri senin anarşist gevezeliklerini ciddiye almış!"

"Şey," dedi adam, "bu en azından o piçlerin yararına bir şeydir. Yani–" mavi nesne topağına bakmak için mutfak masasına yöneldi, "tam olarak kimden söz ediyoruz sanıyorsun zaten? Arkadaşlarımızın kaçı bu işin içinde? Ve neden bunu *bana* söylemediler?"

Bu gerçekten içinden çıkılmaz bir şeydi. Aslında üzerine düşündükçe, daha çok canı sıkılıyordu, çünkü bu yosunların anlamı ekibin içinde BMMİB yönetiminin dışında davranan ama bu türden bir eğilimin ilk ve en gür sesli yandaşı olsa bile *Arkadi'yi içlerine almayan* bir altkültür var demekti. Peki bu ne demekti? Bu insanlar onun yanındaydı ama ona güvenmiyor muydu? Karşıt bir programları olan muhalifler mi vardı?

Bunu bilmenin hiçbir yolu yoktu. Sonunda demir alıp Amazonis üzerinde ilerlediler. Pettit adlı orta büyüklükte bir kraterin üstünden geçerken Arkadi değirmen için harika bir yer olduğunu söyledi ama Nadya sadece homurdandı. Konuyu yeniden konuşarak uçup geçtiler. Belli ki biyomühendislik laboratuvarlarındaki birtakım kişiler bu işin içindeydi; büyük olasılıkla çoğu, belki de hepsi. Sonra Sax'ın, yeldeğirmenlerinin tasarımcısının da bu işin içinde olduğu açıktı. Hiroko da değirmenlere destek vermişti ama neden olduğunu anlayamamışlardı – böyle bir şeyi onaylayıp onaylamayacağını yargılamak güçtü, çünkü Hiroko fikirlerini pek açmazdı. Ama bu olasıydı.

Konu üzerinde konuşurlarken, değirmeni tamamen parçaladılar. Isıtıcı levha yosun içeren bölmenin kapısıymışçasına ikiye katlanıyordu; kapı açıldığında yosunlar sıcak levhanın varlığı yüzünden çevresinden bir parça daha sıcak olan bir alana yayılacaktı. Yani her değirmen bir mikro-vaha işlevi görüyordu, yosunlar onun yardımıyla yaşayabilir ve sıcak levhanın ısıttığı alanın ötesine taşabilirse ne ala. Taşamasalar da Mars'ta epey işe yarayacaktı. Sıcak levha yosunlara hiç değilse iyi bir başlangıç sağlıyordu. Ya da tasarlayanlar böyle

düşünmüş olmalıydı. "Johnny Appleseed'e* döndük," dedi Arkadi.

"Johnny ne?"

"Bir Amerikan halk hikâyesi." Kadına hikâyeyi anlattı.

"Evet, haklısın. Şimdi kıçımızı tekmelemek için peşimize Paul Bunyan** takılacak."

"Ha. Kesinlikle hayır. Koca Adam, Paul Bunyan'dan çok daha iridir, inan bana."

"Koca Adam mı?"

"Bilirsin, Mars toprağında bulunan izlerine verilen bütün o isimler. Koca Adam'ın Ayak İzleri, Koca Adam'ın Küveti, Koca Adam'ın Golf Sahası ve benzeri."

"Ha, evet."

"Her neyse, neden başımızın belaya gireceğini anlamıyorum. Biz hiçbir şey bilmiyorduk."

"Şimdi kim inanır buna?"

"...Haklısın. Bu *piçler*, böylece beni avladılar."

Arkadi'yi belli ki en çok rahatsız eden buydu. Mars'a yabancı bir biyotayı bulaştırmış olmaları değil, bunun ondan sır gibi saklanmış olması. İş buna geldiğinde erkekler nasıl da benlik düşkünü oluyorlardı. Arkadi'nin bir arkadaş grubu, hatta bundan da fazlası; ona katılanlar, bir anlamda müritleri vardı. Phobos ekibinin tamamı, Tepealtı'ndaki birçok programcı. Kendi adamlarından bazıları ondan bir şeyler saklıyorsa bu kötüydü; eğer başka bir grubun kendilerine ait gizli planları varsa, bu açıkça daha da kötüydü, çünkü en azından müdahale ediyor, belki de çekişiyorlardı.

Ya da Arkadi böyle düşünür gibiydi. Bundan çok açık bi-

---

* Johnny Appleseed (1774-1845): Asıl adı John Chapman olan Amerikalı bir misyoner. Henüz hayattayken bir halk efsanesine dönüşmesini seracılıktaki öncü konumu ve birçok eyalette elma bahçeleri kurulmasına önayal olmasına borçludur. *-yhn*

** Amerikan folklorunda hayli ünlü bir figür olan dev oduncu. Mavi renkli öküzü Babe ile birlikte Amerikan oduncuları için bir çeşit aziz figürü oluşturmuştur. Kıtadaki birçok coğrafi oluşumun Bunyan ya da Babe'in ayak izi, balta izi vb. şekilde müdahalesiyle oluştuğuna inanılır. *-yhn.*

çimde söz etmiyordu fakat şamata yaparken, kırık dökük sözleri ve ani sert küfürlerinden açıkça anlaşılıyordu bu. Mutlu ya da kızgın olduğuna dair karar veremiyor gibiydi ve Nadya sonunda ikisinin birden olduğuna karar verdi. Arkadi böyleydi; olup bitenleri kendince ve sonuna dek hissediyor, tutarlılık konusunda pek kaygı duymuyordu. Fakat Nadya bu kez adamın kızgınlığının ya da hoşnutluğunun nedenlerinden hoşlandığına pek emin değildi ve bunu ona gayet incitici bir biçimde anlattı.

"İyi ama baksana!" diye bağırdı adam. "Başlangıçta bu benim fikrimken, şimdi benden neden sakladılar?"

"Çünkü benim de seninle gelebileceğimi biliyorlardı. Eğer sana söyleseler, senin de bana söylemen gerekecekti. Sen bana söylediğinde ben de buna engel olacaktım!"

Arkadi buna karşı çirkin biçimde güldü. "Yani o zaman oldukça iyi bir şey yaptılar."

"Siktir."

Biyomühendisler, Sax, bu şeyleri yaratmış olan Mahalle'den birileri. İletişimden birileri, yani büyük olasılıkla... biliyor olması gerekenlerin sayısı fazlaydı.

"Ya Hiroko?" diye sordu Arkadi.

Buna karar veremiyorlardı. Kadını düşüncelerini ya da ne düşünebileceğini tahmin edebilecek kadar iyi tanımıyorlardı. Nadya onun da bu olayın içinde olduğuna epey emindi fakat neden olduğunu açıklayamıyordu. "Sanırım," dedi düşünceli bir halde, "Hiroko'nun çevresinde böyle bir grup var, çiftlik ekibinin tamamı, ona saygı duyan... onu izleyen çok sayıda başkaları var. Bir bakıma, Ann bile. Ama Ann bunu duyduğunda nefret edecektir! Piyuv! Her neyse, bana öyle geliyor ki Hiroko gizli gizli olup biten her şeyi biliyor. Özellikle ekolojik sistemlerle ilgili her şeyi. Biyomühendislik grubu sonuçta çoğu zaman onunla birlikte ve bazıları için o bir guru gibi, ona neredeyse tapıyorlar. Bu yosunu bir araya getirirken onun önerilerini almış olmalılar!"

"Hımm..."

"Yani fikir için onun onayını büyük olasılıkla almışlardır. Belki de onun iznini demeliyim."

Arkadi başıyla onayladı. "Belirttiğin noktayı anlıyorum."

Konunun her noktasını elden geçirerek, tekrar tekrar konuştular. Üzerinden geçtikleri dümdüz toprak artık Nadya'ya çok farklı görünüyordu. Tohumlanmış, döllenmişti; kaçınılmaz olarak değişecekti. Sax'ın dünyalaştırma tasarılarının diğer kısımları hakkında da konuştular, şafak ve alacakaranlık çizgilerine gün ışığı yansıtacak yörüngedeki devasa aynalardan, kutup başlıklarına serpilecek karbondan, areotermal ısıdan, buz asteroitlerinden söz ettiler. Hepsi de gerçekten olacaktı anlaşılan. Tartışma faslı esgeçilmişti; Mars'ın çehresini değiştireceklerdi.

Beklenmedik keşiflerinin ikinci akşamı, bir kraterin korunaklı kısmında yemeklerini pişirirlerken Tepealtı'nın iletişim uydularından birinin aktardığı bir çağrı aldılar. "Hey siz ikiniz!" dedi John Boone selamlama olarak. "Bir sorunumuz var!"

"*Sizin* bir sorununuz var," diye yanıtladı Nadya.

"Neden, orada ters bir şey mi var?"

"Yo yo."

"İyi öyleyse, çünkü sizin başınızda gerçekten bir bela var ve daha fazla olmasını istemem! Claritas Fossae bölgesinde bir toz fırtınası başladı ve hızla kuzeye doğru ilerleyerek büyüyor. Size bir gün kadar sonra ulaşacağını düşünüyoruz."

"Toz fırtınaları için erken değil mi?" diye sordu Arkadi.

"Doğrusu hayır, Ls=240'tayız, bu da tam mevsimi. Güney baharı. Her neyse, orada ve size doğru geliyor."

Fırtınanın bir uydu görüntüsünü gönderdi, ekranda görüntüyü dikkatle incelediler. Tharsis'in güneyindeki bölge şekilsiz, sarı bir bulutla gölgelenmişti.

"En iyisi hemen eve doğru yola çıkalım," dedi Nadya görüntüyü inceledikten sonra.

"Gece mi?"

"Bu gece pervaneleri pillerle çalıştırabiliriz, yarın sabah da pilleri yeniden doldururuz. Tozun üstüne çıkamadığımız sürece, sonrasında pek fazla gün ışığımız olmayacaktır."

Önce John, ardından Ann'le bir süre tartıştıktan sonra yola çıktılar. Rüzgâr onları doğu-kuzeydoğuya itiyordu, yani Olympus Mons'un hemen güneyinden geçeceklerdi. Daha sonrasında Tharsis'in kuzey tarafına geçmeyi umuyorlardı, bu onları toz fırtınasından en azından bir süre için koruyacaktı.

Gece uçmak daha gürültülü gibiydi. Rüzgârın balonun dokusu üzerinde gezinişi dalga dalga bir inilti halindeydi, motorlarından gelen ses ise acınası, küçük bir uğultuydu. Sadece aletlerin loş yeşil ışıklarıyla aydınlanan kokpitte oturdular ve altlarındaki karanlık diyarı geçerken alçak sesle konuştular. Tepealtı'na ulaşmalarına 30.000 kilometre vardı; yani 300 uçuş saati. Eğer sorunsuz giderse, yaklaşık on iki gün. Fakat fırtına, bildik düzende gelişirse, onlara çok daha önce ulaşacaktı. Sonra... neler olacağını söylemek zordu. Gün ışığı olmadan pervaneler sadece pillerle beslenebilirdi ve sonra, "Yalnızca rüzgârla süzülsek?" dedi Nadya. "Pervaneleri ara sıra yön vermek için kullansak?"

"Belki. Fakat bu aletler kalkış için pervanelere ihtiyaç duyuyor, biliyorsun."

"Evet." Nadya kahve yaptı ve kupalara doldurarak kokpite getirdi. Oturup içtiler, karanlık manzarayı veya küçük radar ekranının yeşil taramalarını seyrettiler. "Olasılıkla, gerekmeyen her şeyi atmamız gerekecek. Özellikle şu kahrolası yeldeğirmenlerini."

"Onların hepsi safra, yükselmek gerektiği zaman kullanırız."

Gecenin içinde saatler ilerledi. Dümende vardiya değişimi yaptılar ve Nadya bir saatlik, huzursuz bir uyku çekti. Kokpite döndüğünde, Tharsis'in kara kütlesinin önlerindeki ufku kapladığını gördü: Üç prens volkanının en kuzeydeki ikisi, Ascraeus Mons ve Pavonis Mons, dünyanın kıyısında

üst üste oturmuş yıldız hörgüçleri gibi görünüyordu. Sollarındaki Olympus Mons hâlâ ufkun üzerine tırmanıyordu ve diğer iki volkanla birlikte, sanki gerçekten devasa bir kanyonun içinde uçuyorlarmışçasına görünüyordu her şey. Radar ekranı manzarayı ekranın üstünde minyatür olarak, yeşil çizgilerle tekrarlıyordu.

Sonrasında, gün ağarmadan bir saat önce, arkalarından sanki cüsseli bir volkan daha yükseliyormuş gibi oldu. Güney ufkunun tamamı yükselmişti, onlar bakakalırken alçaktaki yıldızlar kayboldu ve Orion karanlığın içinde boğuldu. Fırtına geliyordu.

Fırtına onları tam şafak vaktinde, doğu göğündeki kızıllığı boğup üstlerine kapanarak, dünyayı paslı bir karanlığa gömerek yakaladı. Rüzgâr gondolun pencerelerini önce sakin bir kükreme, sonra gürültülü bir uğultuyla yalayıp geçene dek hız verdi. Çevrelerinde korkutucu ve gerçeküstü bir hızla tozlar uçuştu. Derken rüzgâr daha da vahşileşti, zeplinin iskeleti ileri geri bükülürken gondol yukarı aşağı diklendi.

Gitmek istedikleri yön kuzey olduğu için şanslıydılar. "Rüzgâr neyse ki Tharsis'in kuzey sırtlarının çevresinden dolanacak," dedi Arkadi, bir ara.

Nadya sessizce başını salladı. Geceki uçuşun ardından pilleri doldurmaya fırsatları olmamıştı ve gün ışığı olmaksızın motorlar çok daha fazla çalışmayacaktı. "Hiroko bir fırtına sırasında gün ışığının normalin yüzde on beşi kadar olduğunu söylemişti," dedi kadın. "Daha yüksekteyse daha fazladır. Orada dolum yapabiliriz ama yavaş olur. Gün içerisinde pervaneleri bu gece biraz kullanacak kadar enerji elde edebiliriz belki." Hesaplamaları yapmak için bir bilgisayarı tıkırdattı. Arkadi'nin yüzündeki bir ifade –korku değil, kaygı bile değil, kuşkulu küçük bir *gülümseme*– kadına nasıl bir tehlikenin içinde olduklarını anlatıyordu. Pervaneleri kullanamazlarsa hareketlerini yönlendiremeyeceklerdi, havada bile kalamayabilirlerdi. Yere inebilirlerdi, doğru, demir atmaya çalışabilirlerdi ama yalnızca birkaç haftalık yiyecekle-

ri vardı ve bu tür fırtınalar genellikle iki ay, bazen de üç ay kadar sürerdi.

"İşte Ascraeus Mons," dedi Arkadi, radar ekranını işaret ederek. "İyi görüntü." Güldü. "Korkarım, bu sefer onun en iyi manzarasını göreceğiz. Ne tatsız, onları görmeye can atıyordum! Elysium'u hatırlıyor musun?"

"Evet, evet," dedi Nadya, pillerin yeterliliğine dair simülasyonlar yapmakla uğraşırken. Günlük gün ışığı günberi zirvesinin yakınındaydı, ki bu da fırtınanın başlama nedeniydi zaten; aletler bu seviyeye bütün gün ışığının yaklaşık yüzde 20'sinin süzüldüğünü söylüyorlardı (Nadya'nın gözlerine 30 ya da 40 gibi geliyordu), o yüzden pervaneleri yarı zamanlı çalıştırmak olasıydı ve bu da onlara çok yardımcı olurdu. Onlar olmaksızın saatte yaklaşık on iki kilometreyle gidiyorlardı, ya altlarındaki yer yükseliyor ya da irtifa kaybediyorlardı. Pervanelerle sabit bir irtifa tutturabilir, rotalarını bir ya da iki derece çarpıtmayı başarabilirlerdi.

"Toz ne kadar kalındır, dersin?"

"Nasıl kalın?"

"Bilirsin, gram bölü metreküp. Telsizde Ann ya da Hiroko'yu yakalayıp öğrenmeye çalış, olur mu?"

Nadya pervaneleri güçlendirmek üzere gemide ne var diye arkaya bakmaya gitti. Bomba bölmesindeki vakum pompaları için kullanılan hidrazin; pompa motorları pervanelere bağlanabilirdi, büyük olasılıkla... Tam lanet olası yeldeğirmenlerinin birini tekmelerken ona bakakaldı. Sıcak levhalar değirmenlerin dönüşüyle elde edilen bir elektrik yüküyle ısınıyordu. Bu elektriği pervane pillerine aktarabilirse, değirmenler gondolun dışına takılabilirdi ve bu rüzgâr onları tam güç döndürecekti, elde edilen elektrik pervanelere güç vermeyi sağlayabilirdi. Alet dolabını teller, transformatörler ve takımlar için karıştırırken Arkadi'ye düşüncesini anlattı, adam deliler gibi güldü. "İyi fikir Nadya! Harika fikir!"

"Eğer işe yararsa." Ne yazık ki her zamanki malzemelerinden çok daha sınırlı olan alet takımını karıştırdı. Gondolun

içindeki ışık, esen her rüzgârla birlikte titreyen ürkütücü loşlukta sarı bir parıltıydı. Yan pencerelerin ötesindeki manzara bir an tamamen açılıyor, fırtına bulutlarını, yani sarı, kalın bulutları gösteriyor; bir başka an tamamen kapanıyor, pencere yüzeyleri saatte en az 300 kilometreyle uçuşan tozla dalgalanıyordu. On iki milibarda bile rüzgârın kaldırışı zeplini sağa sola savurmaktaydı; kokpitin içindeki Arkadi otomatik pilotun yetersizliğine küfrediyordu. "Onu yeniden programla," diye bağırdı Nadya ve hemen adamın *Ares*'teki bütün o sadistçe simülasyonları anımsayarak yüksek sesle güldü: "Sorun var! Sorun var!" Yanıt olarak gelen lanetlere gülerek işine devam etti. En azından rüzgâr onları daha hızlı götürecekti. Arkadi, Ann'den gelen bilgileri aktardı bağırarak. Toz tamamen parçacıklar halindeydi, ortalama parçacık büyüklüğü 2,5 mikrondu; toplam kolon kütlesi, kolon boyunca gayet düzenli dağılmış olarak cm2 başına 1-3 gramdı. O kadar da kötü değildi; yerde dursa oldukça ince bir katman oluştururdu ki bu da Tepealtı'ndaki ilk indirilen yüklerin üzerinde gördükleriyle uyumluydu.

Birkaç değirmenin bağlantılarını yeniledikten sonra kokpite giden geçitten aşağı koşturdu. "Ann rüzgârların en çok yere yakın yerlerde yavaş olacağını söylüyor," dedi Arkadi.

"İyi. Şu değirmenleri dışarı çıkarmak için yere inmemiz lazım."

O öğleden sonra körlemesine alçaldılar, takılıp sağlamca tutununcaya dek çapayı aşağıda salladılar. Burada rüzgâr daha yavaştı ama böyleyken bile Nadya'nın askıyla inişi acı vericiydi. Koşuşturan sarı toz bulutlarının arasında sağa sola savrularak indikçe iniyordu... derken zemin tam ayaklarının altındaydı! Basıp dik durmaya çalıştı. Askıdan çıkar çıkmaz kendisini rüzgârla yüz yüze buldu; ne kadar ince olursa olsun darbeler vuruyordu ve eski boşluk hissi son haddine çıkmıştı. Görüş alanı ileri geri dalgalanıyor, toz insana yön duygusunu kaybettirecek kadar hızlı uçuşuyordu – Yeryüzü'nde bu kadar hızlı bir rüzgâr insanı, basitçe söylemek gerekirse fırtınadaki bir çalı gibi kaldırıp götürürdü.

Ama burada güçlükle de olsa zeminde durabiliyordunuz. Arkadi zeplini çapa ipinin çevresinde tutuyor ve zeplin Nadya'nın üzerini yeşil bir çatı gibi örtüyordu. Altı tuhaf bir şekilde karanlıktı. Telleri kanat ucundaki turbo pervanelere doğru çözdü, onları zepline bantladı, tozdan etkilenimlerini en aza indirmek ve rüzgârdan aşağı doğru bastıran *Arrowhead* 'in altından geçmek için hızla çalışarak uçlarını bağlantılara doladı. Güçlükle gondol gövdesinin altına matkapla delikler açtı ve on değirmeni vidaladı. Bunlardan plastik gövdeye uzanan telleri bantlarken, zeplin öyle hızlı aşağı indi ki kendini yüzüstü, karnının altında sert bir çıkıntı yapan matkapla birlikte bütün vücudunu soğuk zeminle bir kılarak atıvermek zorunda kaldı. "Kahretsin!" diye bağırdı. "N'oldu?" diye çığlık attı Arkadi interkomdan. "Hiçbir şey," dedi kadın, doğrulup daha da hızlı bantlamaya koyularak. "Kahrolası şey... tam bir tramplen gibi–" Sonra işini bitirmek üzereyken rüzgâr yeniden güçlendi ve bomba bölmesine doğru güçlükle nefes alarak emeklemek zorunda kaldı.

"Lanet şey beni neredeyse eziyordu!" diye bağırdı Arkadi'ye, başlığını çıkarırken. Arkadi demir almaya çalışırken o da sendeleyerek gondolda gerek duymayacakları şeyleri toplayıp bomba bölmesine götürüyordu: bir lamba, halılardan biri, mutfak kaplarının büyük kısmı, kitapların bazısı, bütün kaya örnekleri. Hepsi bölmeye doluştular ve Nadya hepsini keyifle uçuruverdi. Eğer bir gün bir gezgin bu ıvır zıvır yığınına rastgelirse, diye düşündü, ne olup bittiğini gerçekten çok merak edecek.

Çapa demirini kurtarabilmek için pervaneleri tam güç çalıştırmak zorundaydılar ve bunu başardıklarında kalkmışlardı; kasım ayındaki bir yaprak gibi uçuyorlardı. Olabildiğince hızla irtifa kazanmak için pervaneleri tam güç çalıştırmayı sürdürdüler; Olympus ile Tharsis arasında birkaç küçük volkan vardı, Arkadi onların birkaç yüz metre üstlerinden geçmek istiyordu. Radar ekranında Ascraeus Mons'un geride kaldığı görülüyordu. Onun iyice kuzeyine geçtiklerinde

doğuya yönelip Tharsis'in kuzey yamacından Tepealtı'na inecek bir rota çizmeye çalışabilirlerdi.

Fakat uzun saatler geçtikçe rüzgârın Tharsis'in kuzey yamacından aşağı, onların çizdikleri yaydan geçerek aktığını, o yüzden güneydoğuya doğru tam güç gitseler bile, hâlâ en iyisinden kuzeydoğuya doğru hareket ediyor olacaklarını fark ettiler. Rüzgâra karşı uçma girişimlerinde *Arrowhead* yamaç paraşütü gibi savruluyor, onları sanki gondol gerçekten bir tramplenin alt kısmına bağlanmışçasına yukarı aşağı, yukarı aşağı, yukarı aşağı çekiştiriyordu. Buna rağmen yine de istedikleri yönde gitmiyorlardı.

Yeniden karanlık bastırdı. Daha da kuzeydoğuya sürüklenmişlerdi. Bu rotayla Tepealtı'nı birkaç yüz kilometreyle kaçıracaklardı. Ondan sonra, hiç; ne bir yerleşim ne bir barınak. Acidalia'ya, yukarılara Vastitas Borealis'e, taşlaşmış bomboş kara kumullar denizine sürükleneceklerdi. Gezegenin çevresinden dolanıp bir daha denemeye yetecek kadar su ve yiyecekleri yoktu.

Tozu ağzının ve gözlerinin içinde hisseden Nadya, mutfağa girip yemek ısıttı. Zaten bitkinleşmişlerdi, yemeğin kokusu havayı kapladıkça çok acıkmış olduğunu fark etti. Susamıştı ve su dönüştürücüsü hidrazinle çalışıyordu.

Suyu düşünürken, kuzey kutbuna olan yolculuktan kalan bir görüntü geldi aklına: beyaz su buzu saçıntılarıyla birlikte parçalanmış permafrost galerisi. Şimdi bu nereden aklına gelmişti?

Duvara tutunarak kokpite doğru ilerledi. Bir şeyler düşünmeye çalışarak Arkadi'yle birlikte tozlu yemeklerini yediler. Arkadi hiçbir şey söylemeden radarı seyrediyor, endişeli görünüyordu.

"Baksana," dedi Nadya, "eğer Chasma Borealis'e giden yolda transpondörlerden gelen sinyalleri alabilirsek, alçalıp oraya inebiliriz. Sonra da robot roverlardan birini bizim için gönderilebilir. Fırtına roverları etkilemeyecektir, sonuçta

görerek ilerlemiyorlar. *Arrowhead* 'i bağlayarak oraya bırakıp eve dönebiliriz."

Arkadi ona bakıp ağzındakileri yuttu. "İyi fikir," dedi.

Ama yalnızca yoldaki transpondörlerin sinyallerini yakalayabilirlerse. Arkadi telsize geçip Tepealtı'nı aradı. Bağlantı en az toz kadar yoğun bir parazit fırtınasıyla engelleniyordu ama söylemek istediklerini söyleyebildiler. Bütün geceyi yuvadakilerle frekanslar, dalga boyları, tozun transpondörün oldukça zayıf sinyallerini engelleme gücü gibi şeyleri tartışarak geçirdiler. Transpondörler sadece yakındaki ve yüzeydeki roverlara sinyal verecek şekilde tasarlandığı için onları duymak güç olacaktı. Tepealtı onların konumunu ne zaman alçalacaklarını söyleyecek kadar iyi bir şekilde saptayabilir ve onlar da radar haritalarıyla yolun konumu üzerine genel bir düzeltme sağlayabilirdi; fakat bu yöntemlerin hiçbiri tam olmayacaktı, eğer tam üstüne inmezlerse bu fırtınada yolu bulmak neredeyse imkânsız olacaktı. Ne yönde olursa olsun on kilometre ötesi ufkun dışında kalıyordu ve hiçbir şansları kalmazdı. Eğer sadece bir transpondör sinyaline kitlenip inerken onu izleyebilirlerse çok daha kesin olacaktı.

Ne olursa olsun, Tepealtı kuzey yoluna bir robot rover çıkardı. Geçmeleri beklenen yol bölgesine beş gün içinde varacaktı; artık saatte yaklaşık otuz kilometre olan şu anki hızlarıyla yolun kendilerine ait kısmını yaklaşık dört gün içinde geçeceklerdi.

Ayarlamalar sona erdiğinde, gecenin geri kalan bölümünde gözetleme vardiyaları oluşturdular. Nadya nöbeti olmadığında huzursuz bir uykuya daldı ve zamanın çoğunu yatakta uzanıp rüzgârın onu sallamasını dinleyerek geçirdi. Pencereler sanki perdeleri çekilmişçesine karanlıktı. Rüzgârın kükreyişi bir gaz ocağı, bazen de banshee* çığlıkları gibiydi; bir

* İrlanda ve İskoç folkloruna ait doğaüstü yaratık. Dişi olan bansheelerin ölüm ve felaket haberi vermek için yüksek ve tiz bir sesle ağlayıp çığırdığına inanılır. *-yhn*

keresinde rüyasında alev iblisleriyle dolu kocaman bir fırında olduklarını gördü ve ter içinde uyanıp Arkadi'nin yerini almaya ön tarafa gitti. Gondolun her yeri ter, toz ve yanık hidrazin kokuyordu. Contaların mikron sızdırmazlığına rağmen, gondolun içindeki bütün yüzeylerde görünür, beyaz bir zar oluşmuştu. Beyaz plastik bir kaplamaya parmaklarını sürdü ve bıraktığı ize bakakaldı. İnanılmazdı.

Günlerin loşluğu ve gecelerin yıldızsız karanlığı boyunca sarsılarak ilerlediler. Radar, Fesenkov Krateri olarak düşündükleri şeyin altlarında uzandığını gösteriyordu; hâlâ kuzeydoğuya sürükleniyorlardı ve fırtınayı aşıp güneye, Tepealtı'na gitmelerinin kesinlikle hiçbir olanağı yoktu. Kutup yolu tek umutlarıydı. Nadya nöbetlerinin dışındaki zamanını atılacak şeyler arayarak, gondol iskeletinin olmasa da olur saydığı yerlerini, Friedrichshafen'deki mühendislerin tüylerini ürpertecek bir şekilde söküp atmakla geçiriyordu. Ama Almanlar her zaman yaptıkları şeylerde aşırıya kaçmışlardır, Yeryüzü'nde kimse Mars g'sine tam olarak inanmazdı zaten. Böylece gondolun içinde neredeyse kafes kirişten başka bir şey kalmayıncaya kadar her şeyi kesip biçti. Bomba bölmesinin her kullanımı içeriye bir toz bulutu daha getiriyordu ama işin buna değdiğine karar vermişti; safra atmaya ihtiyaçları vardı, yerleştirdiği yeldeğirmenleri pillere yeterli gücü sağlamıyordu ve geri kalan değirmenleri de çoktan güverteden atmıştı. Onlar burada olsa bile takmak için zeplinin altına giremezdi; olayı hatırladığında tüyleri ürperiyordu. Bunun yerine kesip biçmeyi sürdürdü. Baloncukların içine girebilse zeplin iskeletinden de parçalar çıkaracaktı.

O bunları yaparken Arkadi gondolun içinde, çıplak ve toza bulanmış, insan suretinde kızıl bir kütle halinde dolanıp şarkılar söyleyerek, radar ekranına bakarak, acele yemekler uydurarak, olduğu kadarıyla rotalarını planlayarak onu neşelendiriyordu. Adamın canlılığının bir parçasına olsun kapılmamak, rüzgârın en güçlü darbelerine hayranlık duy-

mamak, kanında tozun vahşice dolandığını hissetmemek olanaksızdı.

Böylece koyu turuncu renkli rüzgârın vahşi pençesinde üç uzun ve yoğun gün geçti. Dördüncü gün, öğleden az sonra, telsiz alıcısını sonuna kadar açarak transpondörlerin frekansındaki çatırdayan parazit gürültüsünü dinlemeye koyuldular. Tekdüze sese yoğunlaşmak Nadya'nın uykusunu getirdi, çok az uyumuşlardı; Arkadi bir şeyler söylediğinde neredeyse dalmak üzereydi ve bu yüzden de koltuğunda sıçradı.

"Duyuyor musun?" diye tekrar sordu adam. Nadya dinledi ve başını salladı. "İşte, bir tür *ping* sesi."

Nadya küçük bir *bip* duydu. "Bu mu?"

"Sanırım. Hızla aşağı indireceğim bizi, baloncukların birkaçını boşaltmam gerekiyor."

Kontrol klavyesini tuşladı, zeplin öne doğru eğildi ve acil durum hızında inmeye başladılar. Yükseklikölçerin sayıları tıkır tıkır azaldı. Radar ekranı aşağıdaki zeminin temel olarak düz olduğunu gösteriyordu. *Ping* sesi giderek daha da artı – yön algılayıcı olmaksızın bu ses ona yaklaştıklarını ya da uzaklaştıklarını anlamanın tek yoluydu. *Ping... ping... ping...* O kadar bitkindi ki bu seslerin pesleşiyor mu, tizleşiyor mu olduğunu söylemesi çok zordu; her ping sesi gösterebildiği dikkate göre farklı bir ses düzeyindeymiş gibi geliyordu.

"Tizleşiyor," dedi Arkadi ansızın. "Öyle değil mi?"

"Bilemiyorum."

"Tizleşiyor." Pervaneleri çalıştırdı ve motorların dönüşüyle birlikte sinyal kesinlikle daha hafif geldi. Rüzgâra doğru döndü ve zeplin vahşice sarsıldı; aşağı inişini sabitlemek için çabaladı fakat her bir kanat hareketiyle zeplinin dalışı arasında bir gecikme vardı ve aslında denetimli bir çarpmanın az ötesindeydiler. Pingleme daha yavaş bir hızla tizleşiyordu.

Yükseklikölçer demir atmalarına yetecek kadar alçaldıklarını söyleyince öyle yaptılar, biraz kaygı verici bir savrulmanın ardından zemini yakalayıp tutundular. Bütün çapaları attılar ve *Arrowhead* 'i iplerle aşağı çektiler. Ardından Nad-

ya giyinip askıya girdi ve aşağı indi, kendisini bir kez daha yüzeyde, çikolata renkli bir şafakta düzensiz rüzgâr seline güçbela karşı koyarken buldu. Fiziksel olarak hiç olmadığı kadar tükendiğini fark etti, rüzgâra karşı gitmek gerçekten güçtü, yön değiştirmeliydi. İnterkomdan transpondör sinyali pingliyordu ve ayaklarının altındaki zemin sıçrıyor gibiydi; dengesini güçlükle korumaktaydı. Pingleme gayet netti. "En başından beri başlık interkomlarımızla dinlemeliydik," dedi Arkadi'ye. "Daha iyi duyuluyor."

Bir rüzgâr darbesi onu yuvarladı. Kalktı ve bir naylon ipi çöze çöze, pingleme sesine göre yönünü ayarlayarak adım adım ilerledi. Ara sıra gördüğü zemin ayakları altından kayıyor gibiydi; görüş alanı en sert boranın içinde tam olarak bir metre ya da daha azdı. Sonra bir parça açılıyor ve kahverengi toz akıntılarının çevrede tabaka tabaka, inanılmaz bir hızla uçuştuğunu görüyordu. Rüzgâr kadını Yeryüzü'nde hissettiği en sert şey kadar, hatta daha da sert tokatlıyordu; dengesini korumaya uğraşmak acı verici bir şeydi, kesintisiz olarak süren fiziksel bir çaba.

Kör edici, kalın bir bulutun içinde, iri bir çit direği gibi duran transpondörlerden birine çarpıyordu. "Hey!" diye bağırdı.

"Ne oluyor?"

"Hiç! Yol işaretine çarpacağım diye korktum."

"Buldun yani!"

"Evet." Ellerinden ayaklarından bütün gücünün akıp gidişini hissetti. Bir dakika için zemine oturdu, sonra yeniden kalktı; oturulamayacak kadar soğuktu. Hayalet parmağı acıyordu.

Naylon ipe tutunarak, kadim bir mitin içinde yürüdüğünü ve labirentten çıkan tek ip yumağını izlediğini düşünerek hiçbir şey göremeden zepline döndü.

Uçuşan tozların içinde göz gözü görmez halde güneye doğru yaptıkları rover yolculuğu sırasında, telsizden BMMİB'nin üç

yeni koloninin kurulmasını onayladığı ve gereken fonu hazırladığı haberi geldi. Her biri, İlk Yüz içinde temsil edilmemiş ülkelerden seçilen 500 insandan oluşacaktı.

Dünyalaştırma altkomitesi, aralarında yüzeye yosunlar, bakteriler ya da likenler gibi ellerindeki asıl stoklardan üretilmiş genetik mühendislik eseri mikroorganizmaların dağıtılmasını da içeren bir dizi dünyalaştırma çalışması önermiş ve Genel Meclis de bunu onaylamıştı.

Arkadi en az otuz saniye boyunca kahkahalar attı. "Piçler, şanslı orospu çocukları! Kıçlarını kurtaracaklar."

Dördüncü Kısım

YUVA HASRETİ

Giriş

Bir kış sabahı güneş Valles Marineris üzerinde parıldıyor, görkemli sıralanışları içindeki kanyonların kuzey yamaçlarını aydınlatıyordu. O parlak ışığın altında insan sağda solda yükselen bir çıkıntı ya da kabartının irili ufaklı siyah liken benekleriyle lekelendiğini görebiliyordu.

Görüyorsunuz, yaşam uyum sağlamakta. Bunun için sadece birkaç şeye, biraz yakıt ve biraz enerjiye ihtiyaç duyar ve bu ihtiyaçları Terra'ya ait çevre şartlarının geniş aralığından söküp almak konusunda fantastik boyutlarda bir beceri sergilemiştir.
Bazı organizmalar her zaman suyun donma noktasının altında yaşar, bazılarıysa kaynama noktasının üstünde; bazıları yüksek radyasyon bölgelerinde, diğerleriyse aşırı tuzlu alanlarda, sert kayaların içinde, zifiri karanlıkta, aşırı kuru ortamda ya da oksijene gerek duymaksızın yaşarlar. Hayal gücümüzü aşan tuhaflıktaki ve hayranlık uyandırıcı uyum sağlama ölçüleri sayesinde her tür çevre şartı bir şeylerin yaşamasına olanak sağlar; yani kaya yataklarından atmosferin yükseklerine dek her yerde yaşam, kocaman ve tek bir biyosferin tüm o örgüsüyle birlikte Yeryüzü'nün her noktasına sızmıştır.

Tüm bu uyum yetenekleri kodlanır ve genlere aktarılır. Eğer genler mutasyona uğrarsa organizmalar da değişir. Eğer genler değişirse organizmalar bir kez daha değişir. Biyomühendisler bu her iki değişim biçimini, yalnızca yeniden düzenlenmiş gen eklemek için değil, çok daha eski bir sanat olan yapay seçilimi gerçekleştirmek üzere de kullanırlar. Mikro-organizmalar üretilir ve en hızlı büyüyenler (ya da istenen özelliği en iyi sergileyen-

ler) ayıklanıp yeniden üretilebilir; mutasyon oranını artırmak için mutagenler eklenebilir; hızla birbiri ardına gelen mikrobik kuşaklarla (örneğin günde on kuşak) bu işlemi istediğinize benzeyen bir şey elde edinceye dek yineleyebilirsiniz. Yapay seçilim elimizdeki en güçlü biyomühendislik tekniklerinden biridir.

Daha yeni teknikler de ilgi çekmektedir. Genetik olarak işlenmiş mikro-organizmalar, GİM'ler, İlk Yüz Mars'a vardığında sadece yarım yüzyıldır sahnedeydi. Ama çağdaş bilimde yarım yüzyıl uzun bir zamandır. Plazmid birleştiriciler o günlerde aşırı gelişkin araçlar haline gelmişti. Kesme için sınırlama enzimlerinin, yapıştırma için bağ enzimlerinin düzenlenişi geniş boyutlarda ve çok yönlüydü, DNA ipliklerini sıralama becerisi başarıyla kullanılıyordu, genomlara ilişkin edinilen bilgiler inanılmazdı ve katlanarak büyüyordu; bunların hepsi bir arada kullanıldığında bu yeni biyoteknoloji her türden özellik hareketliliğini, desteklenişini, çoğaltımını, (aşırı başarıyı durdurmak için) tetiklenmiş intiharı ve benzerlerinin gerçekleştirilmesini sağlıyordu. Bir or-
250 *ganizmada arzulanan karakteristikleri taşıyan DNA zincirlerini bulmak, sonra bu DNA mesajlarını sentezlemek, onları plazmid halkalar halinde kesip yapıştırmak olasıydı; ardından hücreler yıkanıyor, yeni plazmidlerle birlikte gliserinin içine yerleştiriliyor, gliserin iki elektrot arasına konulup yaklaşık 2000 voltluk kısa, sert bir şok verildiğinde gliserindeki plazmidler hücrelerin içlerine giriyordu ve* voilá! *Tıpkı Frankenstein'ın canavarı gibi yeni bir organizma yaşam buluyordu. Yeni yeteneklerle birlikte.*

Ve sonuçlar: Hızlı yetişen likenler. Radyasyona dayanıklı yosunlar. Aşırı soğuk mantarları. Tuz yiyip oksijen salgılayan Halofilik Archae bakterisi. Kutupüstü yosunları. Hepsi de kısmen Mars yüzeyine uyum sağlamış, hepsi bir şekilde bunun için çabalayan kocaman bir yeni yaşam türleri sınıflandırması. Bazı türler yok oldu: Doğal seleksiyon. Bazıları başardı: En uygunun yaşaması. Bazıları da diğer organizmalara zarar vererek delicesine başarılı oldu, ardından salgılarının içindeki kimyasallar sahip oldukları intihar genlerini harekete geçirdi ve bu kimyasalların düzeyi düşene dek öldüler.

Sonuçta, yaşam koşullara uyum sağlar. Ve aynı zamanda, koşullar da yaşam tarafından değiştirilir. Bu yaşamın tanımlarından biridir: Organizma ve çevre koşulları karşılıklı bir düzenleme içinde birlikte değişir, sanki bir ekolojinin iki dışavurumu, bir bütünün iki yarısı gibi.

Ve sonuç: Havada daha çok oksijen ve nitrojen. Kutup buzu üstünde siyah tüycükler. Kayaların biçimsiz yüzeyleri üstünde siyah tüycükler. Yerde soluk yeşil lekeler. Havada daha iri kırağı taneleri. Regolitin derinlikleri boyunca nitratları nitrojene, oksitleri oksijene dönüştürerek trilyonlarca minik köstebek gibi ilerleyen mikroskopik hayvancıklar.

Bu durum önceleri neredeyse görünmez ve çok yavaştı. Bir soğuk hava dalgası ya da bir güneş fırtınasıyla kitlesel ölümler gerçekleşiyor, tüm türler bir gecede yok oluyordu. Fakat ölülerin kalıntısı diğer yaratıkları besliyordu; böylece koşullar onlar için daha kolaylaşıyor ve süreç ivme kazanıyordu. Bakteriler, eğer koşullar uygunsa kütlelerini günde birçok kez ikiye katlayarak çoğalırlar, büyüme hızlarının matematiksel olasılıkları sersemleticidir ve çevresel kısıtlamalar –özellikle Mars üzerinde– bütün gerçek büyümeleri matematiksel sınırlarından uzak tutar; buna rağmen yeni organizmalar, areofitler, hızla çoğaldılar, bazen mutasyona uğradılar, durmaksızın öldüler ve atalarının gübreleriyle beslenerek yeni bir yaşam yeniden çoğaldı. Yaşadılar ve öldüler; ama ortaya çıkan toprak ve hava bu milyonlarca kısa ömürlü kuşaktan önceki halinden farklıydı artık.

Böylece, bir sabah güneş dağınık bulut örtülerinin arasından uzun ışınlarını göndererek Valles Marineris boyunca yükseldi. Kuzey yamaçlarının üzerinde siyah, sarı, zeytuni, gri ve yeşil minik lekeler vardı. Yine her zaman oldukları gibi sert, çatlamış ve kızıl rengiyle yükselen taşların yüzeyleri likenlerle beneklenmişti ama şimdi bu benekler sanki küf gibi duruyordu.

1

Michel Duval yuvasını düşlüyordu. Villefranche-sur-Mer'de dalgaların kırıldığı noktada yüzüyor, ılık ağustos suyu adamı beşikteymiş gibi sallıyordu. Hava rüzgârlıydı, günbatımı yakındı, gün ışığının üzerinde durmaksızın sıçradığı ve dört bir yandan geri yansıdığı su bronz renkteydi. Üstlerine bir an için binmesine izin veren ve sonrasında rüzgârın yarmasıyla aniden düzensiz yollara dağılmak üzere tüm parçalarıyla şahlanan dalgalar, Akdeniz için fazla büyük dalgalardı bunlar. Sonra her şey bir köpük ve kum karmaşasına gömülürdü, yeniden altın bir ışık patlamasına çıkış ve her şeye sızan tuz tadı; gözleri şehvetle sızladı. Dalgaların hemen üstünden büyük, siyah pelikanlar uçarak geçiyor, biçimsiz, dik kavislerle süzülüyor, duraksıyor ve adamın çevresindeki sulara dalıyorlardı. Dalarken kanatlarını yarı kapatarak, gerçekten de beceriksizce yapılan o suya dalış ânına dek gereken konum ayarlamalarını yapıyorlardı. Genellikle de küçük balıkları yutmuş olarak çıkarlardı. Adamın hemen birkaç metre ötesinde biri sulara daldı, güneşin karşısındaki silueti bir Stuka* ya da bir pterodaktil** gibiydi. Serin ve ılık, tuza bulanmış bir halde dalgalara dalıp çıktı, tuzlu ışıktan kamaştıkça gözlerini kırpıştırdı. Kırılan bir dalga, kremaya bulanmış elmaslar gibi görünüyordu.

Telefonu çaldı.

---

* Resmi adı Junker Ju-87 olan bir Alman bombardıman uçağı. Bu uçaklar pike yaparken çıkardıkları canavar düdüğü sesiyle hayli kötü ve korkutucu bir şöhrete sahip olmuştur. Stuka ismi, pike bombardıman uçağı anlamındaki *Sturzkampfflugzeug*'un kısaltmasıdır. *-yhn*

** Nesli tükenmiş bir kanatlı dinozor türü, teruzor. *-yhn*

Telefonu çaldı. Ursula ve Phyllis'ti, Maya'nın bir nöbet daha geçirdiğini, bir türlü sakinleşmediğini söylüyorlardı. Kalktı, iç çamaşırlarını giyip banyoya gitti. Dalgalar geri çekilen suların üzerinde şahlandı. Maya yine depresifti. Onu en son gördüğünde keyfi yerindeydi, neredeyse mutluluktan uçuyordu ama bu bir hafta önceydi? Ama o Maya'ydı. Maya çılgındı. Rus tarzında bir çılgın, yani hesaba katılması gereken bir güce sahipti. Rusya Ana! Kilise de, komünistler de kendilerinden önce gelen anaerkilliği silmeye çalışmışlardı, bütün başardıklarıysa hadım edici, acı bir küçümseme seliydi, kibirli bir *rusalka*lar ve *baba yaga*lar* ulusu; analar, kızlar, babuşkalar ve kız torunlardan oluşan neredeyse partenojenik** bir kültürü günde yirmi dört saat boyunca yaşayan süperkadınlar yaratılmıştı. Yine de zorunluluktan erkeklerle olan ilişkilerine gömülmüş, kayıp babayı ve uygun eşi umutsuzca arayan kadınlar. Ya da sadece yükünü paylaşacak bir erkeği. O büyük aşkı bulmak ve sonra genellikle de onu yok etmek. Çılgınlık!

Eh, genellemek de tehlikeliydi. Fakat Maya klasik bir vakaydı. Değişken, öfkeli, cilveli, zeki, etkileyici, yönlendirici, gergin – ve şimdi adamın ofisini, kan oturmuş kıpkırmızı gözleri ve bitkin görünüşlü ağzıyla devasa bir keder katmanı şeklinde dolduruyordu. Ursula ve Phyllis başlarını sallayıp Michel'e bu kadar erken kalktığı için teşekkürler fısıldayarak gittiler. Jaluzi perdelere uzanıp açtı ve orta kubbeden gelen ışık içeriye doldu. Parlak, vahşi saçları, samimi ve doğrudan yönelttiği karanlık, karizmatik bakışlarıyla bir kez daha Maya'nın güzel bir kadın olduğunu gördü. Onu böylesine dağılmış görmek ürkütücüydü ve adam buna bir türlü alışamamıştı, bu durum kadının bildik yaşam doluluğuyla, bir yandan güven verici bir tonda çarpıcı bir şeylerden söz ederken diğer yandan kolunuzda bir parmağını gezdirişiyle çok keskin bir karşıtlık oluşturuyordu...

* *rusalka*(Rus.) denizkızı, *baba yaga*(Rus.) ise Lilith ya da bizdeki alkarısı benzeri bir cin, iblis demektir. *-yhn.*

** Partogenez ya da döllenmesiz üremeyi kullanan. *-yhn*

Her şey, masasına eğilip kendisiyle John ve ardından Frank arasındaki çözümsüz dramının son sahnesini çatlayan boğuk bir sesle anlatmaya başlayan bu umutsuz yaratık tarafından çok tuhaf bir şekilde oynanıyordu. Mars'taki en derin nokta olduğu için artık görülmeye başlanmış atmosfer değişikliklerinden ilk yararlanacak yer olan Hellas Havzası'ndaki yerleşimlerin geliştirilmesini sağlama almak üzere Rus kökenli çokuluslu̇ların bir bölümünü elde edeceği tasarısına yardım etmeyi reddettiği için John'a öfkelendiği açıktı. Referans noktasından dört kilometre aşağıdaki Alçak Nokta'daki hava basıncı daima büyük volkanların tepelerinden on kat ve referans noktasından üç kat daha yoğun olacaktı. Orası insan yaşayabilir ilk yer olacaktı, gelişme için harika bir yer.

Fakat görünüşe göre John, BMMİB ve hükümetler aracılığıyla çalışmayı yeğliyordu. Bu da onları önemsiz şeyler için, daha önce hiç kavgasını yapmadıkları şeyler için artık sık sık kavga eder hale getirecek kadar kişisel yaşamlarını etkilemeye başlayan birçok temel politik uyuşmazlıktan sadece biriydi.

Michel, kadını seyrederken neredeyse, John senin kendisine sinirlenmesini istiyor, diyecek oldu. Ama John'un buna ne diyeceğine emin değildi. Maya gözlerini ovuşturdu, alnını masaya yaslayıp boynunun çıplaklığını ve geniş, güçlü omuzlarını sergiledi. Kadın, Tepealtı'ndakilerin çoğunun önünde asla böylesine dağılmış görünmezdi; bu onların arasındaki bir yakınlık, sadece onunlayken yaptığı bir şeydi. Sanki giysilerini çıkarmış gibiydi. İnsanlar, yabancılarla ve tam bir yabancılaşma içinde yaşanabilecek olan cinsel ilişkinin gerçek yakınlığı oluşturmadığını anlamıyordu; yakınlık birisinin yaşamında neyin önemli olduğuna dair saatlerce konuşması demekti. Doğrusu çıplak olarak da güzel dururdu, mükemmel oranları vardı. Havuzda, kalça kemiklerinin çok üstünden kesimli mavi bir mayonun içinde sırtüstü yüzerken nasıl göründüğünü anımsadı. Bir Akdeniz görüntüsü: Michel Villefranche'da suyun içindeydi, her şey güneşin bal rengi

ışığında süzülüyordu ve adam kumsala doğru bakıyordu, erkeklerin ve kadınların yürüdüğü, *cache-sexe* mayoların neon üçgenleri dışında çıplak oldukları yere; –yanık tenli, çıplak göğüslü kadınlar, gün ışığı altında dansçılar gibi çiftler halinde yürüyorlardı– sonra yunuslar onunla kumsal arasındaki suyu ikiye böldüler, yunusların kaygan siyah gövdeleri kadınlarınkiler gibi yuvarlak hatlı...

Maya şimdi Frank hakkında konuşuyordu. John ile Maya arasındaki sıkıntılar hakkında bir altıncı (altı yetmezdi aslında) duyuya sahip olan ve ne zaman bu belirtileri hissetse onunla yürümeye, John'unkilerin tersine Mars hakkında ilerlemeci, heyecanlı, tutkulu olan görüşlerini konuşmaya gelen Frank. "Frank nedense bugünlerde John'dan çok daha dinamik, neden bilmiyorum."

"Çünkü seninle anlaşıyor," dedi Michel.

Maya omuzlarını silkti. "Belki demek istediğim bu. Burada bir uygarlık kurma şansımız var ve kuruyoruz. Ama John öylesine..." Büyük bir iç çekiş. "Yine de onu seviyorum, gerçekten. Ama..."

Bir süre geçmişleri hakkında konuştu, kurlaşmalarının gemi yolculuğunu nasıl da anarşiye (ya da en azından can sıkıntısına) düşmekten kurtardığını, John'un kolay dengesinin kendisine nasıl iyi geldiğini anlattı. Onun nasıl da güvenilir olduğunu. Adamın ününden etkilenişini, bu gizli ilişkinin dünya tarihinde kendisinin de payı olduğunu hissettirişini. Fakat artık kendisinin de dünya tarihinin bir parçası olacağını anlıyordu; İlk Yüz'ün içindekilerin hepsi olacaktı. Sesi yükseldi, hızlandı ve hiddetlendi: "Bunun için John'a ihtiyacım yok artık, ona yalnızca onun için hissettiklerim yüzünden ihtiyacım var ama hiçbir şeyde anlaşamıyoruz; birbirimize pek benzemiyoruz ama ne olursa olsun geri durmaya dikkat gösteren Frank'le neredeyse her şeyde anlaşıyoruz ve bu yüzden o kadar coşkulandım ki ona yine yanlış sinyali verdim, o da yeniden, dün havuzda o... o beni tutup, bilirsin, kollarını ellerine aldı–" kollarını kavuşturup elleriyle pazularını yaka-

ladı "–benden kendisi için John'u terk etmemi istedi, ki bunu asla yapmam, bu sırada o *titriyordu*, yapamayacağını söyledim ama ben de titriyordum." Böylece kadın yine sınıra gelmiş ve John'la bir kavgaya tutuşmuştu, bunu öylesine alenen yapmıştı ki John gerçekten öfkelenip çıkmış, bir rovera binerek Nadya'nın kemeraltına giderek geceyi orada, inşaat ekibiyle geçirmişti; Frank yeniden kadınla konuşmaya gelmişti ve onu (güçlükle) durdurabildiğinde, adam gidip gezegenin diğer yanındaki Avrupalıların yerleşiminde yaşayacağını söylemişti, koloninin itici gücü olan Frank! "Bunu gerçekten yapacak, tehditler savuran birisi değildir o. Almancayı kolay öğreniyor, diller Frank için asla bir sorun olmamıştır."

Michel, kadının söylediklerine yoğunlaşmaya çabalıyordu. Bu kolay değildi, çünkü bir hafta içinde her şey bambaşka olacak, bu küçük üçlünün bütün dinamiği tanınamayacak denli değişecekti. O yüzden ilgilenmesi çok zordu. Peki ya kendisinin sıkıntıları? Giderek daha da derinleşiyorlardı;

fakat hiç kimse onu dinlemiyordu. Her zamanki soru ve yorumlarla kadını sakinleştirerek pencerenin önünde ileri geri yürüdü. Atrium'un yeşilliği canlanıyordu, sanki Arles ya da Villefranche'de bir bahçeymişçesine; ya da ansızın ona Avignon'da Papa'nın sarayının yakınındaki, servilerle kemerlenmiş dar çarşıyı çağrıştırdı, yaz günbatımlarında meydan ve meydandaki kafelerin masaları tam da Mars'ın rengini alırdı. Zeytinin ve kırmızı şarabın tadı...

"Haydi bir yürüyüşe çıkalım," dedi. Terapi saatinin standart bölümüydü bu. Atriumu geçip mutfaklara gittiler, Michel yutar yutmaz unuttuğu bir kahvaltı yapabildi; buna unutmayı yemek diyebiliriz, diye düşündü, hava kilitlerine giden koridorda yürürlerken. Yürüyüş giysilerini giydiler – Maya iç çamaşırlarını giymek için bir odaya girmişti, sonra giysilerini denetleyip kilide girdiler, basıncı boşalttılar, büyük dış kapıyı açıp dışarı çıktılar.

Keskin bir soğuk. Bir süre Tepealtı'nı çevreleyen kaldırım boyunca yürüyerek atıkların ve büyük tuz piramitlerinin

çevresinde gezindiler. "Ne dersin, sonunda bu tuzu kullanacak bir yer bulabilecekler mi?" dedi Michel.

"Sax hâlâ bu konuda çalışıyor."

Maya ara sıra John ve Frank hakkında konuşmayı sürdürdü. Michel bir akıl sağlığı programının soracağı türde sorular sordu, Maya da onları bir Maya programının yanıtlayacağı şekilde yanıtladı. Sesleri birbirlerinin kulaklarındaydı; interkom yakınlığı.

Liken çiftliğine ulaştılar, Michel tepsilere bakmak ve yoğun, canlı renklerini içine çekmek için durdu. Siyah kar yosunu, yine kalın liken matları içinde tek başına duran Vlad'ın yeni yetiştirmeye başladığı mavimsi yeşil bir bir yosun ortakyaşarı; pek de iyi görünmeyen kızıl bir liken. Ne olursa olsun fazlalıktı bu. Sarı liken, zeytuni liken, tıpkı bir savaş gemisi boyası gibi görünen bir tür liken. Kar beyazı liken ve limon yeşili liken – canlı yeşil! Göz alıyordu, zengin ve umulmayan bir çöl çiçeği. Hiroko'nun, böyle bir mahsule bakarken, "Bu *viriditas*," yani Latince yeşillenme gücü, dediğini duymuştu. Sözcük ortaçağdan bir Hıristiyan mistiği olan Hildegard adlı bir kadın tarafından uydurulmuştu. *Viriditas*, şimdi buradaki koşullara uyum sağlıyor ve yavaş yavaş kuzey yarıküre ovalarına yayılıyordu. Güney yazlarında daha da başarılıydı; bir keresinde 285° Kelvine, eskisinden on iki derece daha yüksek yeni bir rekora erişmişti. Tepsilerin kıyısında yürürlerken Maya'nın belirttiği üzere dünya değişiyordu. "Evet," dedi Michel ve eklemeden edemedi, "Bizim için yaşanabilir ısıya sadece üç yüz yıl var."

Maya güldü. Kendisini daha iyi hissediyordu. Çok geçmeden iyice kendine gelmiş ya da en azından mutluluktan uçmaya geçişte bir aşama olan o durumda olacaktı. Maya değişkendi. Michel'in İlk Yüz içinde incelediği en yeni özellik denge ve değişkenlikti; Maya değişken aşırılığı temsil ediyordu.

"Araçlardan birine binelim, gidip şu kemeraltına bir bakalım," dedi Maya. Michel, John'a rastgelirlerse neler olacağını merak ederek kabul etti. Park yerine gidip küçük bir araç

seçtiler. Küçük cipi Michel sürdü, bir yandan da Maya'nın anlattıklarını dinliyordu. Sesler bedenlerden ayrılıp da dinleyicilerin tam kulaklarına gelecek şekilde yerleştirilen başlık hoparlörlerinden duyulduğunda konuşma değişiyor muydu? Sanki birisi daima telefondaymış, hatta konuştuğu kişiyle yan yana oturuyormuş gibiydi. Ya da –daha iyi mi, yoksa daha kötü müydü?– telepatiye girmiş gibiydiniz.

Beton yol düzgündü ve aracı son hızla, saatte 60 kilometreyle sürdü. Sadece yüz koruyucusuna çarpan incecik havayı hissedebiliyordu. Hepsi de Sax'ın atmosferden silip atmak istediği CO_2'ydi. Sax'ın güçlü silicilere ihtiyacı vardı, likenlerden de güçlü. Ormanlara; gövdeleri, yaprakları, kuru yaprakları, bataklık kömürleriyle inanılmaz ölçüde karbon emen, devasa, çok katmanlı, ışıksever yağmur ormanlarına ihtiyacı vardı. Derinlikleri yüz metre olan kömür bataklıklarına. Bu kadarını söylemişti. Adamın sesinin tınısını duymak bile Ann'in yüzünü allak bullak ediyordu.

On beş dakikalık bir sürüşün ardından Nadya'nın kemeraltına geldiler. Bölge hâlâ inşaat halindeydi ve Tepealtı'nın ilk günlerinde olduğu gibi ama çok daha büyük bir ölçekte dağınıklık ve kalabalıkta görünüyordu. Çukurdan çıkarılmış uzun ve Burgonya şarabı rengi moloz tümseği, Koca Adam'ın mezarı gibi doğudan batıya doğru uzanıyordu.

Büyük hendeğin bir ucunda durdular. Otuz metre derinlik, otuz metre genişlik, bir kilometre uzunluk. Hendeğin güney yanı artık camdan bir duvardı, kuzey yanıysa, hepsi birlikte geçmişten ve gelecekten bir halı gibi rengârenk bir karışım oluşturan duvar mezokozmozlarıyla, Mars kavanozları ya da terrariumlarıyla birlikte sıralanmış filtre edici ayna dizileriyle kaplanmıştı. Terrariumların çoğu, altmışıncı enlemin dünyayı saran büyük Terra ormanına benzer şekilde ladin ağaçları ve diğer florayla doluydu. Bir başka deyişle, Nadya Çernişevski'nin Sibirya'daki eski evi gibiydi. Bu onun da Michel'in hastalığına kapıldığının bir işaretiydi belki? Bir Akdeniz inşa etmesi için onu ikna edebilir miydi?

Nadya bir buldozerle çalışıyordu. Kendine has bir *viriditas*ı olan bir kadındı. Durdu ve kısa bir süre onlarla konuşmak üzere yanlarına geldi. Proje gerçekleşiyor, dedi sakince. Hâlâ Yeryüzü'nden gönderilmekte olan robot araçlarla yapılan şeyler hayret vericiydi. Geniş gezinti yolu oluşturulmuş ve neredeyse bütün kemeraltının yüksekliği kadar, otuz metreye uzamış bir dizi cüce sekoyanın da dahil olduğu çeşitli ağaçlar çoktan dikilmişti. Yolun ardına Tepealtı benzeri düzenli üç sıra tonozlu bölme kurulmuş ve yalıtımları tamamlanmıştı. Yerleşim daha önceki gibi gün sızdırmaz yapılmış, ısıtılmış ve basınçlandırılmıştı, yani içinde giysisiz çalışmak olasıydı. Üç kat, birbirlerinin üstüne daha küçük kemerlerle, Michel'e Pont du Gard'ı anımsatacak biçimde oturtulmuştu; şüphesiz buradaki mimarinin tamamı özünde Romalıydı, bu yüzden bu görüntü sürpriz olmamalıydı. Bununla birlikte kemerler daha geniş ama daha küçüktü. Ve g toleransıyla daha havadar.

Nadya işe geri döndü. Ne kadar sakin bir insandı. Dengeli, değişkenin tam tersi. Alçakgönüllü, uzak, içedönük. Eski dostu Maya'ya hiç benzemiyordu ama onun çevresinde olmak Maya için iyiydi. Skalanın diğer ucu Maya'yı uçup gitmekten koruyordu. Maya'ya örnek oluşturuyordu. Bu karşılaşmadaki gibi Maya, Nadya'nın sakin tonunu tamamlıyordu. Nadya işe dönerken, Maya bu dinginliğin bir kısmını kapmıştı bile. "Buraya taşındığımızda Tepealtı'nı özleyeceğim," dedi. "Ya sen?"

"Sanmıyorum," dedi Michel. "Burası çok daha güneşli." Yeni yaşam alanının her üç katı uzun gezinti yoluna açılacak, odaların güneş gören taraflarında teraslı geniş balkonlar olacak, böylece yapının tamamı kuzeye baksa ve Tepealtı'ndan derine gömülmüş olsa bile hendeğin diğer yanındaki heliotropik filtreleyici aynalar sabahtan akşama kadar onlara ışık sağlayacaktı. "Taşınmaktan mutluluk duyacağım. Başından beri mekâna ihtiyacımız vardı."

"Ama bu mekân bizim olmayacak. Yeni insanlar da olacak."

"Evet. Fakat bu da bize başka türden bir mekân sağlayacak."

Maya düşünceli görünüyordu. "John ve Frank'in gidişi gibi."

"Evet. Ama bu bile ille kötü olacak bir şey değil." Daha geniş bir toplumda, diye anlattı kadına, Tepealtı'nın klostrofobik köy atmosferi dağılacaktı; bu da olayların belirli yanlarına yeni bir perspektif verecekti. Michel, nasıl söyleyeceğini bilemeyerek bir an duraksadı. Anadilleri olmayan ikinci bir dili kullanarak konuşan her ikisi için de incelik tehlikeliydi; yanlış anlaşılma olasılığı fazlasıyla gerçekti. "Belki de John ile Frank arasında seçim yapmak istemediğin fikrini kabul etmelisin. İkisini birden istediğin bir gerçek. İlk Yüz'ün şartlarında bu sadece bir skandal yaratır. Fakat daha büyük bir dünyada, zamanla..."

"Hiroko on erkeği elde tutuyor!" diye öfkeyle belirtti Maya.

"Evet, sen de öyle. Sen de öyle. Daha büyük bir dünyada bunu kimse bilmeyecek ya da aldırmayacak."

Kadının içini rahatlatmayı sürdürdü, ona güçlü olduğunu söyledi, (Frank'in deyişiyle) o, ekibin alfa dişisiydi. Kadın bunu kabul etmedi, iyice tatmin olana dek daha fazla övgü bekledi ve sonunda Michel geri dönmelerini önerebildi.

"Çevrede yeni insanlar görmenin sarsıcı olacağını düşünmüyor musun? Farklı insanlar?" Aracı Maya sürüyordu ve bunu sormak için yüzünü Michel'e dönerken neredeyse yoldan çıkıyorlardı.

"Sanırım." Gruplar çoktan Borealis ile Aciladia'ya inmiş, inişi gösteren video kayıtları eskiler üzerinde tam bir sarsıntı yaratmıştı, insanların yüzlerinden okunuyordu bu. Sanki uzaydan yaratıklar gelmiş gibiydi. Fakat şu âna dek yalnızca Ann ile Simon, Noctis Labyrinthus'un kuzeyine bir rover gezisine çıkarak onlarla kişisel olarak karşılaşmıştı. "Ann, sanki birileri televizyondan çıkıp gelmiş gibi hissettiğini söyledi."

"Benim tüm hayatım öyle," dedi Maya kederli bir tavırla.

Michel kaşlarını kaldırdı. Maya programı böyle söylemezdi. "Ne demek istiyorsun?"

"Şey. Çoğu kez büyük bir simülasyon gibi geliyor, değil mi?"

"Hayır." Konuyu düşündü. "Değil." Her şey fazlasıyla gerçekti aslında –soğukluğu roverın koltuğundan bedeninin içlerine yayılıyordu– kaçınılmaz biçimde gerçek, kaçınılmaz biçimde soğuktu. Belki de bir Rus olarak bunu anlayamıyordu. Ama hep, hep soğuktu. Yaz ortası öğle vaktinde bile, güneş kum rengindeki gökyüzünde açık bir fırın kapısı gibi parıldarken bile, sıcaklık en iyi olasılıkla 260° Kelvin, yani sıfır santigrattan 15° aşağıdaydı, bir yürüyüş giysisini aşıp her dokunuşunu küçücük, baklava biçimli acıya dönüştürecek kadar soğuktu. Tepealtı'na yaklaşırlarken Michel soğuğun kumaştan derisinin içlerine doğru ilerlediğini hissetti, aşırı serin, oksijenlenmiş havanın ağızlıktan ciğerlerinin diplerine dek yayıldığını hissetti, kum ufuğa ve kum gökyüzüne bakarak kendi kendine düşündü: Ben elmas sırtlı bir yılanım, soğuk taşlar ve kuru tozların kızıl çölünde sürünüyorum. Bir gün bir anka gibi derimi ateşe atacağım, yeni bir güneş yaratığı olmak için, kumsalda çırılçıplak yürüyüp ılık, tuzlu suya atlamak için...

Tepealtı'na döndüklerinde kafasının içindeki akıl sağlığı programını çalıştırdı ve Maya'ya daha iyi hissedip hissetmediği sordu, kadın da yüz koruyucusunu onunkine dokundurup öpücük anlamına gelen kısa bir bakış atarak yanıt verdi. "Hissettiğimi biliyorsun," diyordu kadının sesi kulağında. Michel başını sallayarak onayladı. "Sanırım ben biraz daha yürüyeceğim öyleyse," dedi ama şöyle demedi, "Peki ya ben? Beni daha iyi hissettirecek olan ne?" Bacaklarını hareket ettirmek istiyordu, yürüdü. Üssü kuşatan çıplak düzlük bir tür soykırım sonrası ıssızlık görüntüsü, bir kâbus dünyasıydı; yine de yapay ışıklar ve ısıtılmış havadan, dikkatle uygulanmış renklerden, en son renk-duygu kuramını –aslında burada işlemeyen belirli temel varsayımlara dayandığını anladığı

bir kuramı– uygulayarak çoğunu kendisinin seçtiği renklerden oluşan küçük ağıllarına dönmek istemiyordu. Renkler tamamen yanlış, daha kötüsü işe yaramazdı. Cehenneme duvar kâğıdı.

Terim zihninde şekillenip dudaklarına kadar gelmişti. Cehenneme duvar kâğıdı. Cehenneme duvar kâğıdı. Ne olursa olsun delireceklerine göre... Yola tek bir psikiyatrist çıkarmak kesinlikle hataydı. Yeryüzü'ndeki her psikiyatrist terapi görüyordu zaten, doğal olarak işlerinin bir parçasıydı. Ama onun terapisti Nice'teydi, en az on beş dakikalık gecikmeli bir zaman ötesindeydi, Michel onunla konuşuyor ama adamın bir yardımı olmuyordu. Söylediklerini anlamıyordu, gerçekten anlamıyordu; ılık, mavi bir yerde, dışarı çıkabildiği bir yerde yaşıyordu, buna göre (diye varsayıyordu Michel) iyi bir zihinsel sağlık içindeydi. Michel ise cehennemdeki hapishanenin misafirhanesinde doktordu ve doktor hastaydı.

Uyum sağlamayı başaramamıştı. Bu açıdan insanlar farklı
262 farklıydı, bir tür kişilik sorunuydu. Kilit kapısına doğru ilerleyen Maya, onunkinden çok farklı ve bir şekilde burada kendisini tamamen evindeymiş gibi hissetmesini sağlayan bir kişiliğe sahipti. Doğruyu söylemek gerekirse, nerede olursa olsun çevresini pek fark ettiğini sanmıyordu kadının. Ama bir başka açıdan o ve Michel benzeşiyorlardı. Değişkenlik-denge diziniyle ilgili bir şeydi bu, özellikle de duygusallıkla ilgiliydi; ikisi de değişkendi. Yine de temelde çok farklı kişiliklerdi; değişkenlik-denge dizini dışadönüklük ve içedönüklük başlıkları altında gruplanan çok farklı kişilik özellikleri kümeleriyle birlikte ele alınmalıydı. Bu onun geçen yılki büyük keşfi olmuştu, bu keşif şimdi kendisi ve sorumlulukları hakkındaki düşüncelerini yapılandırıyordu.

Simyacılar Mahallesi'ne yürürken, sabahki olayları bu yeni kişilikbilimsel dizge örgüsüne oturttu. Dışadönüklük-içedönüklük psikolojik kuramın bütününde, kavramın nesnel gerçekliğini destekleyen birçok değişik kültürden gelen çok sayıda kanıtla birlikte üstünde en çok durulmuş

özellik sistemlerinden biriydi. Basit bir ikilik olarak değil elbette; kimse bir insanı şu ya da bu diye adlandırmıyordu, bunun yerine sosyallik, atılganlık, değişebilirlik, konuşkanlık, canayakınlık, etkenlik, canlılık, kolay heyecanlanırlık, iyimserlik ve benzeri şekillerde derecelendirerek bir ölçeğe yerleştiriyordu. Bu ölçümler öyle çok tekrarlanmıştı ki istatistik olarak belirli özelliklerin -şans olma ölçüsünü büyük ölçüde geçecek şekilde- gerçekten bir arada bulunduğu kesindi. Yani kavram gerçekti, oldukça gerçekti! Aslında psikolojik araştırmalar dışadönüklüğün aşağı korteks uyarımının dingin halleriyle, içedönüklüğün yukarı korteks uyarımıyla bağlantılı olduğunu ortaya koymuştu; ilk önce Michel'e pek gelişmemiş gibi gelmişti bu ama sonra, korteksin beynin alt kısımlarını dizginlediğini, yani aşağı korteks uyarımının dışadönüğün daha çekincesiz davranışına yol açarken, yukarı korteks uyarımının dizginleyici olup içedönüklüğe yol açtığını hatırladı. Bu, aşağı korteks uyarımını canlandıran bir depresan olan alkol kullanmanın daha coşkulu ve dizginsiz davranışa yol açabilmesini açıklıyordu.

Öyleyse dışadönük-içedönük özelliklerin bütün bir toplamı, insanın kişiliğiyle ilgili tüm söyledikleriyle birlikte beyindeki hâkim retiküler hareket sistemi denilen bir grup hücreye, sonuç olarak korteks uyarımı düzeylerini belirleyen bölgeye dek izlenebilirdi. Yani onlar biyoloji tarafından yönetiliyorlardı. *Kader diye bir şey olmamalıdır*: Ralph Waldo Emerson, altı yaşındaki oğlunun ölümünden bir yıl sonra böyle demişti. Ama biyoloji kaderdi.

Michel'in kurduğu sistem daha da genişti; kader, her şey bir yana, basit bir ya/ya da değildi. Kısa bir süre önce Wegner'in otonomik denge dizinini, bireye otonom sinir sisteminin sempatik ya da parasempatik dallarının egemen olduğunu belirlemek için yedi farklı değişken kullanan dizini ele almaya başlamıştı. Sempatik dal dış uyaranlara yanıt verir ve organizmayı eylem için uyarır, yani bu dalın egemen olduğu bireyler daha kolay heyecanlanırlar; diğer yandan

parasempatik dalda alışkanlıklar organizmayı uyarana karşı uyarır ve homeostatik dengeyi geri kazandırır, yani bu dalın egemen olduğu bireyler sakindirler. Duffy bu iki birey sınıfını değişken ve dengeliler diye adlandırmayı önermişti, bu sınıflandırma, dışadönüklük-içedönüklük kadar ünlenmese de aynı derecede sağlam deneysel bulgularla destekleniyordu ve kişilik farklılıklarını anlamakta da aynı şekilde yararlıydı.

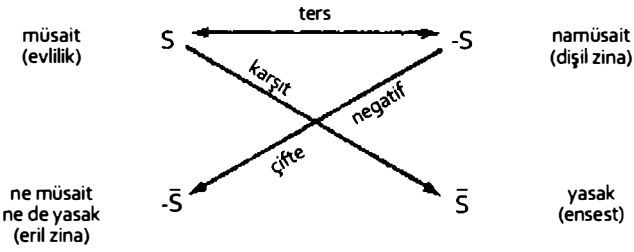
Fakat her iki sınıflama sistemi de araştırmacıya üzerinde durulan kişiliğin bütünsel doğası hakkında çok şey söylemiyordu. İfadeler çok geneldi, birçok özelliğin toplamıydı, işe yarar bir teşhis anlamında pek bir şey söylemiyorlardı, özellikle de ikisi de mevcut nüfus içinde Gauss eğrileri olduklarından.

Ama bu iki sistem bir araya getirildiğinde gerçekten ilginçleşiyorlardı.

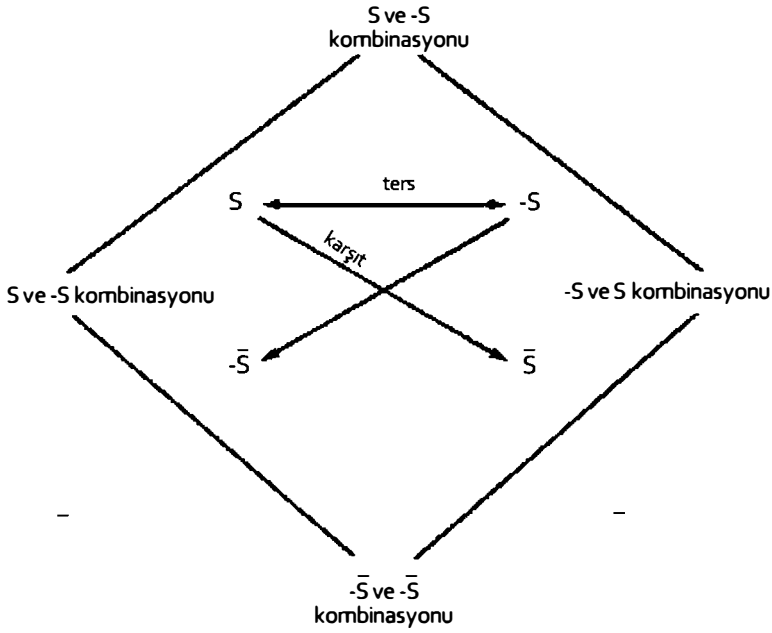
Kolay bir iş değildi bu ve Michel bilgisayar ekranında bu iki farklı sistemi, hiçbiri fazla bir şey söylemeyen birkaç değişik ızgaranın x ve y eksenleri olarak kullanıp birbiri ardına bileşkeler karalayarak çok uzun bir süre geçirmişti. Sonrasında dört terimi, kökeni simyaya dayanan yapısalcı bir şema olan bir Greimas semiyotik dörtgeninin köşe noktalarında gezdirmeye başladı; bu şema hiçbir basit diyalektiğin herhangi bir birbirleriyle ilişkili kavramlar kümesinin gerçek karmaşıklığını sergilemeye yetmeyeceğini, yani bir şeyin karşıtıyla zıttı arasındaki gerçek farkı kabul etmenin gerekli olduğunu söylüyordu; insanın hemen fark ettiği gibi, "X-değil" kavramı "anti-X" kavramıyla tam olarak aynı şey değildi. Bu yüzden ilk aşama genellikle S, –S, $\bar{S}$ ve $-\bar{S}$ gibi dört terimi basit bir dörtgene yerleştirerek gösterilebilirdi.

Yani –S, basitçe söylemek gerekirse bir S-değil ve $\bar{S}$ daha güçlü bir anti-S'ydi; bu arada $-\bar{S}$, Michel'e göre bir olumsuzlamanın akıl bulandırıcı bir olumsuzlaması, ya ilk karşıtlığın etkisizleştirilmesi ya da iki olumsuzlamanın birleştirilmesiydi; uygulamada sık sık bir gizem ya da koan olarak kalıyordu ama bazen Greimas'ın şu örneklerinden birinde olduğu gibi,

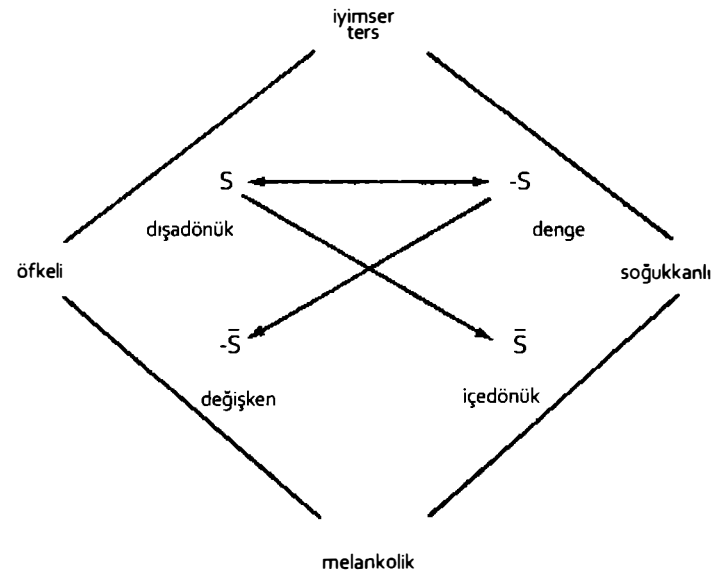
kavramsal birimi oldukça iyi tamamlayan bir düşünce olarak çok anlaşılır bir hale geliyordu:

Çizimin tamamlanmasındaki bir sonraki adım, yeni kombinasyonların genellikle görünürde çok açık olmayan yapısal ilişkileri ortaya çıkardığı adım, ilkini dik açılarla çerçeveleyen bir başka dörtgen kurmaktı, şunun gibi:

Michel dışadönüklük, içedönüklük, değişkenlik ve dengenin ilk dört köşesinde durduğu bu şemaya gözlerini dikmiş ve onların kombinasyonlarını düşünmüştü. Birdenbire her şey ortaya çıktı, sanki bir kaleydeskop kazayla bir gül tasviri göstermiş gibiydi. Çünkü kusursuz bir şekilde anlamlıydı: Kolay heyecanlanan dışadönükler vardı ve daha düzenli olan dışadönükler; oldukça duygusal olan içedönükler vardı ve olmayanlar. Kolonicilerin içinde bütün bu dört tipin örneklerini hemen bulabilirdi.

Bu birleşmiş kategoriler için bir isim düşünürken, kahkahalarla gülmeye başlamıştı. İnanılmaz! Bir yüzyıllık psikoloji düşüncesinin sonuçlarını ve psikofizyoloji alanındaki en son laboratuvar araştırmalarının bir kısmını, sadece eski kişilik dizgesini –yapısalcı simyanın karmaşık bir aygıtı anlamında değil– yeniden icat etmek için kullandığını düşünmek en hafifinden ironik kaçıyordu. Ama buydu işte; sonunda vardığı yer buydu. Kombinasyon kuzeyi dışadönük ve dengeli, açıkça Hipokrat, Galen, Aristoteles, Trimestigus, Wundt ve Jung'un iyimser dediği şeydi; batı noktasıysa dışadönük ve değişken,

yani öfkeliydi; doğu içedönük ve dengeli, yani soğukkanlıydı; güneyde, içedönük ve değişken, yani elbette tam olarak melankoliğin tanımı duruyordu! Evet, hepsi kusursuzca uyuyordu! Galen'in dört kişilik için yaptığı fizyolojik açıklama yanlıştı elbette, öd ve safra, kan ve balgamın yerini artık neden olan etmenler olarak yükselen retiküler hareket sistemi ve otonom sinir sistemi almıştı; fakat insan doğasının gerçekleri değişmemişti! İlk Yunan hekimlerin psikolojik kavrayışlarının ve analitik mantıklarının gücü, peşlerinden gelen ve genellikle işe yaramaz bilgi birikimleriyle körleşmiş herhangi bir kuşak kadar, hatta onlarınkinden daha güçlüydü; yani sınıflandırmalar kalıcı olmuş ve çağlar geçtikçe yeniden kabul görmüştü.

Michel kendini Simyacılar Mahallesi'nde buldu. Dikkatini buna vermeye çabaladı. Buradakiler karbondan elmas yapmak üzere gizli bilgileri kullanıyorlardı, bunu öylesine kolay ve kesin bir biçimde yapıyorlardı ki bütün pencere camları aşındırıcı tozdan korunmaları için moleküler bir elmas katmanıyla kaplanmıştı. Büyük beyaz tuz piramitleri (kadim bilginin yüce şekillerinden biriydi piramit) saf elmas katmanlarıyla kaplanmıştı. Ve tek molekül ölçekli elmasla kaplama işlemi bu bodur binalarda gerçekleştirilen binlerce simya işlemlerinden sadece biriydi.

Son yıllarda binalar hafifçe İslami bir görünüm almıştı, beyaz tuğla duvarlarda akıcı, siyah mozaik kaligrafiyle yazılmış denklemler yer alıyordu. Michel, tuğla fabrikasının duvarında sergilenen nihai hız denkleminin yanında dikilen Sax'la karşılaşıp ortak kanala geçti: "Kurşunu altına çevirebiliyor musunuz?"

Sax'ın başlığı dalga geçer bir tavırla yana yattı. "Niye olmasın. Onlar element. Biraz güç olur. Bu konuda bir süre düşüneyim."

Saxifrage Russell. Kusursuz Soğukkanlı.

Dört kişiliğin semiyotik dörtgene izdüşümünü almanın gerçekten işe yarayan kısmı, Michel'e daha sonra çekim ve

itimlerini yeni bir ışık altında görme olanağı verecek, bir dizi temel yapısal ilişkiyi neredeyse ânında sunmasıydı. Maya değişken ve dışadönüktü, açıkça öfkeliydi; Frank de öyleydi; her ikisi de liderdi ve birbirinden çok hoşlanıyordu. İkisi de öfkeli olunca, sanki birbirlerinde kendilerinde tam sevmedikleri bir şeyi görüyormuşçasına ilişkinin uçucu ve uzaklaştırıcı bir yanı vardı.

Maya'nın, açıkça iyimser olup onunkine benzer bir dışadönüklüğü olan ama duygusal olarak çok daha fazla, hatta sükûnet noktasına dek dengeli John'a sevgisi işte bu yüzdendi. Adam çoğu zaman kadına –sonra canını yakacak da olsa– gerçekliğe atılmış bir çapa gibi, büyük bir huzur veriyordu. Peki John'un Maya'ya bağlılığı? Öngörülemez olanın çekiciliğiydi belki de; içten uysal mutluluğunun baharatı. Elbette, neden olmasın? Ününüzle sevişemezsiniz. Bazıları deniyor olsa bile.

Evet, İlk Yüz içinde birçok iyimser vardı. Olasılıkla koloniyi seçen psikoloji uzmanları bu tipi belirlemişti. Arkadi, Ursula, Phyllis, Spencer, Yeli... Evet. Denge, seçilmek için en yeğlenen nitelikti, doğal olarak aralarında bir sürü soğukkanlı da vardı: Nadya, Sax, Simon Frazier, belki Hiroko –kimsenin ona dair bir şeyden emin olamaması tahmini destekliyordu– Vlad, George, Alex.

Soğukkanlılar ve melankolikler, ikisi de içedönük ve hızla geri çekilir oldukları için doğal olarak anlaşamazlardı, dengeli biri değişkenin öngörülemezliğine dayanamazdı, yani birbirlerinden uzaklaşacaklardı, tıpkı Sax ve Ann gibi. Aralarında çok melankolik yoktu. Ann, evet; büyük olasılıkla bu gelişim kadının beyin yapısı yüzündendi, çocukken kendisine kötü davranıldığında bu durumun ona bir faydası dokunamadığı halde. Mars'a tam da Michel'in ondan nefret ediş nedeni yüzünden âşık olmuştu: Çünkü Mars ölüydü. Ve Ann ölüme sevdalıydı.

Simyacılardan birkaçı da melankolikti. Ne yazık ki Michel de. Belki beş kişiydiler. Her iki seçilme ekseni boyunca

ne içedönüklük ne de değişkenlik seçim komitesince uygun görülmüyordu çünkü. Sadece gerçek doğalarını komiteden saklayabilecek kadar zeki olanlar, içteki vahşi tutarsızlıkları gizleyen kocaman maskelerin ve dışkişiliklerinin üzerinde etkin bir denetime sahip kişiler aradan kaçabilmişti. Belki yalnızca ardında geniş bir kişilikler yelpazesi taşıyan, belirli bir tür *dışkişilik* koloniye seçilmişti. Bu doğru olabilir miydi? Seçim komitelerinin olanaksız şeyler istediğini hatırlamak gerekirdi. Dengelileri istemişler ama Mars'a gitmeyi yaşamlarının uzun yıllarını bu hedefe ulaşmaya adayacak kadar tutkuyla ve saplantıyla isteyen kişileri de istemişlerdi. Bu tutarlı mıydı? Dışadönükleri ve yıllarca sürecek tek başına çalışmaların derinlerine dalmak zorunda kalacak parlak biliminsanlarını istiyorlardı. Bu tutarlı mıydı? Hayır! Asla. Bu durum listenin sonuna dek böyle gidiyordu. Düğüm ardına düğüm yaratmışlardı, İlk Yüz'ün onlardan saklanmasına ve onlardan nefret etmesine şaşırmamak gerekirdi! *Ares*'teki büyük güneş fırtınası sırasında, herkesin ne çok şey saklayıp yalan söylediğini fark ettiği, hepsinin bütün o dışavurulmayan öfkelerini, sanki bunlar onun hatasıymış, sanki o psikolojinin kendisiymiş, kriterleri belirleyip testleri ve seçimleri tek başına yapmışçasına dönüp ona baktığı ânı ürpertiyle hatırladı. O an nasıl korkuyla sinmiş, kendisini nasıl yapayalnız hissetmişti! Bu onu sarsmış ve korkutmuştu, öylesine etkilemişti ki kendisinin bile, hem de hepsinden de çok yalan söylediğini itiraf etmeyi düşünememişti!

Ama neden yalan söylemişti, neden?

Bunu pek iyi hatırlayamıyordu. Bir bellek zafiyeti olarak melankoli, geçmişin gerçekdışılığının, var olmayışının şiddetli bir şekilde duyumsanışı... Melankolikti: içekapanık, duygularını denetlemekten uzak, depresyona gömülü. Gitmek için seçilmemeliydi ve şimdi seçilmek için neden böylesine büyük bir tutkuyla çabaladığını *hatırlayamıyordu*. Anılar silinip gitmiş, belki de Mars'a gitme arzusunun çatlaklarında yaşattığı geçmişteki yaşamının dokunaklı, sancı-

lı, parça parça imgeleri tarafından ele geçirilmişti. Öylesine küçük ve öylesine değerliydiler ki; meydanlardaki akşamlar, kumsallardaki yaz günleri, kadınların yataklarındaki geceler. Avignon'un zeytin ağaçları. Yeşil alevli serviler.

Simyacılar Mahallesi'nden çıktığını fark etti. Büyük Tuz Piramidi'nin dibindeydi. Ayaklarını kaymayan mavi bölümlere dikkatle yerleştirerek 400 basamağı yavaşça tırmandı. Her bir basamak ona Tepealtı Ovası'nın daha geniş bir manzarasını sundu ama hâlâ aynı kıpırtısız, çıplak kaya yığınıydı, ne kadar büyük olduğunun hiç önemi yoktu. Piramidin zirvesindeki kare biçimindeki beyaz pavyondan bakıldığında Çernobil ve uzay limanı görülebiliyordu. Başka bir şey yoktu. Niye gelmişti buraya? Niye bu kadar çabalamıştı buraya gelmek için, yaşamın, ailenin, evin, aylaklığın, oyunların bütün hazlarını feda ederek... Başını iki yana salladı. Hatırlayabildiği kadarıyla basit olarak yapmak istediği şeydi bu, yaşamının tanımı. Zorlayıcı bir istek, hedefi olan bir yaşam, farkı nasıl söyleyebilirdiniz? Hoş kokulu zeytinlikte ay ışığı altındaki geceler, toprak küçük kara halkalarla beneklenmiş, mistralin ürpertici ılık okşayışı yaprakları hızlı yumuşak dalgalarla hışırdatmakta, sırtüstü yatıyor, kolları iki yana açılmış, yıldızların siyah kâsesinin altında gümüşi ve gri renkli yapraklar titreşiyor; yıldızlardan biri sabit, solgun ve kızıl olurdu, onu arayıp bulur ve seyrederdi, orada rüzgârla kıpırdanan zeytin yapraklarının arasından: Sekiz yaşındaydı! Tanrım, onlar *neydi*? Bunu *hiçbir şey* açıklamıyordu, onları *hiçbir şey* açıklamıyordu! Niçin Lascaux duvarlarına resimler yaptıklarını, niçin gökyüzüne uzanan taş katedraller diktiklerini açıklamadığı gibi. Mercan polipleri niçin resifler inşa ediyordu?

Sıradan bir gençliği olmuştu; sık sık taşınmış, yani arkadaşlarını yitirmiş, psikoloji okumak için Paris Üniversitesi'ne gitmiş, yükseköğrenim diplomasını uzay istasyonu depresyonu üzerine almış, önce Ariane, sonra Glavkozmos için çalışmıştı. Bu arada evlenip boşanmıştı: Françoise "orada olmadığını" söylemişti ona. Onunla Avignon'da geçen bütün

o geceler, Villefranche-sur-Mer'deki o günler, Yeryüzü'ndeki en güzel yerde yaşamaları; hepsini Mars için duyduğu arzunun sisi içinde yaşayıp yitirmişti! Saçmaydı! Daha kötüsü, aptalcaydı. İmgelemin, belleğin, son olarak da bizzat zekânın beceriksizliği: Sahip olduklarını görememiş ya da elde edeceklerini düşleyememişti. Şimdi bedelini ödüyordu, Antarktika gecesinde, bir buz tabakasının üzerinde, hiçbiri lanet olası doğru dürüst tek kelime bile Fransızca konuşmayan doksan dokuz yabancıyla birlikte kapalı kalmıştı. Sadece üçü deniyordu, Frank'in Fransızcası, hiç Fransızca olmamasından daha kötüydü, birisinin elinde bir baltayla dile saldırmasını dinler gibiydi.

Aklının anadilinin yokluğu, onu yuvadan gelen televizyon yayınını seyretmeye zorlamıştı ama bu yalnızca acısını artırıyordu. Yine de video monologlar kaydedip annesine ve kız kardeşine gönderiyor, onlar da nazikçe yanıt gönderiyorlardı; yanıtları defalarca, akrabalarından çok geri planlara bakarak seyrediyordu. Değiştokuşlar sırasında sabırsızca bekleyerek gazetecilerle canlı söyleşiler yapıyordu arada sırada. Bu konuşmalar onun Fransa'da ne kadar ünlü olduğunu, aileden bir isim haline geldiğini açıkça gösteriyordu ve her şeyi Michel Duval dışkişiliğini takıp Michel programını çalıştırarak beylik bir şekilde yanıtlamaya dikkat ediyordu. Bazen Fransızca dinleme havasındaysa kolonici arkadaşlarıyla konsültasyonlarını iptal ediyordu; bırak İngilizce yesinler! Fakat bu olaylar Frank'ten sert bir kınama ve Maya'yla bir oturuma patlamıştı. Aşırı mı çalışıyordu? Elbette hayır; aklı başında tutulacak sadece doksan dokuz kişi vardı, bu arada kafasındaki bir Provence'de, üzüm bağları, çiftlik evleri, yıkık kuleleri ve manastırları olan ağaç kaplı dik yamaçlarda, canlı bir manzarada, buradaki gerçekliğin taşlı ıssızlığından sonsuz kez daha güzel ve insanca bir manzarada gezinip duruyordu–

Televizyon salonundaydı. Düşünceler içinde kaybolmuşken girmişti anlaşılan ama hatırlayamıyordu; hâlâ Büyük

Piramit'in tepesinde dikildiğini düşünüyordu, sonra gözlerini açıp kapatmış ve kendisini televizyon salonunda (bütün tımarhanelerde bir tane vardır) Marineris'in liken kaplı kanyon yamaçlarından birinin görüntüsünü seyrederken bulmuştu.

Ürperdi. Yine olmuştu. Kendisini kaybetmiş, uzaklara gitmiş ve sonra geri gelmişti. Düzinelerce kez olmuştu bu. Bu durum sadece düşüncelere kapılmak değil, içine gömülmek, dünya için ölü olmaktı. Odada çevresine bakındı, şiddetle ürperdi. Artık Ls=5'di, kuzey baharının başlangıcı ve büyük kanyonların kuzey yamaçları güneşleniyordu. Nasıl olsa delireceklerine göre...

Sonra Ls=157 oldu; bulanık bir tele-varoluş içinde 152 derece geçmişti. Michel, Françoise'nın Villefranche-sur-Mer'de deniz kıyısındaki villasının bahçesinde güneşleniyor, çatı kiremitlerine, terra-cotta sütunlara ve Akdeniz kobaltının üzerinde türkuvaz renkleriyle duran küçük bir havuza bakı-

yordu. Havuzun üstünde, bir esintiyle hışırdayıp kokusunu ileten bir servi yeşil bir alev gibi yükseliyordu. Uzakta yarımadanın yeşil burnu–

Oysa gerçekte, genellikle hendek denilen İlk Tepealtı'nda ya da Nadya'nın kemeraltındaydı, üst balkonda oturmuş, bir cüce sekonyaya, ardındaki cam duvara ve ışığı Côte D'Or'daki kaynağından gezi yoluna doğru eğimli kırık sıralanışlarıyla indiren aynalara bakıyordu. Tatyana Durova bir robotun devirdiği vincin altında kalarak ölmüştü ve Nadya bir türlü teselli edilemiyordu. Ama acı bizden kayıp gider, diye düşünmüştü Michel onunla otururken, tıpkı brandadan süzülen yağmur gibi. Zamanla Nadya kendine gelirdi. Burada yapılacak hiçbir şey yoktu. Bir büyücü falan mı olduğunu sanıyorlardı? Bir rahip? Bu doğru olsaydı kendini iyileştirirdi, bütün bu dünyayı; hatta daha iyisi uzayın içinden süzülerek eve giderdi. Bu bir sansasyon yaratmaz mıydı, aniden Antibes'teki kumsalda belirmek. "Bonjour, ben Michel, eve geldim."

Derken Ls=190 oldu ve Michel, Pont du Gard'ın tepesin-

de, geçidin oldukça üstünden düz bir hatta akan su kemerini kaplayan dört köşe dar kaya tabakalarının üstünde bir kertenkeleydi. Elmassı sırt derisi kuyruğunun çevresinde soyulmuş, sıcak güneş yeni derisini çapraz çizgilerle yakmıştı. Aslında Tepealtı'ndaydı, atriumda; Frank, Argyre'ye inen Japonlarla yaşamaya gitmişti; Maya ve John odalarında yerel BMMİB karargâhını yerleştirecekleri yer konusunda anlaşmazlık içinde kavgalarına devam ediyorlardı; her zamankinden daha güzel olan Maya, onu atriumda yakalayıp yardımını istedi. Michel ve Marina Tokareva birlikte yaşamayı neredeyse bir Mars yılı önce bırakmışlardı –Marina orada olmadığını söylemişti. Maya'ya bakarken Michel kendini onu sevgili olarak düşlerken yakaladı ama bu çılgıncaydı, Maya bir *russalka*ydı; sistemde kendine yol açmak için Glavkozmos patronları, kozmonotlarıyla yatmış ve bu da onu kişiliği çözülmüş, sert, öngörülemez kılmıştı. Artık seksi incitmek için kullanıyordu, seks onun için bir tür diplomasiydi, bu ruh hali içinde kadınla bir şeyler yaşamak delice olurdu, onun organlarının ve organ sisteminin girdabına kapılmak, boğulup gitmek. Neden önce delileri göndermemişlerdi...

Artık Ls=241 olmuştu. Michel, Les Baux'nun petekli kireçtaşı korkuluğu boyunca ortaçağ çilehanelerinin yıkık bölmelerine bakarak geçiyordu. Günbatımı yaklaşmıştı, ışık tuhaf bir Mars turuncusuydu, kireçtaşı parıldıyor, aşağısındaki tüm bir köy ve puslu ova Akdeniz'in beyaz-bronz hattına doğru bir düş gibi, akıl almaz görünerek uzanıyordu... Oysa bu bir düştü ve uyandı, uyanık ve Tepealtı'nda olduğunu fark etti. Phyllis ve Edvard bir keşif gezisinden yeni dönmüşlerdi, Phyllis gülüyor ve tereyağı renginde bir kaya yumrusunu gösteriyordu. "Kanyonun her yerine saçılmış," dedi gülerek, "yumruk büyüklüğünde altın külçeleri."

Sonra garaja giden tünellerde yürüyordu Michel. Kolonin psikiyatristi, hayaller görüyor, bilinç kopukluklarına, bellek kopukluklarına düşüyordu. Sağalt kendini doktor! Ama yapamıyordu. Sıla hasretiyle delirmişti. Sıla hasreti, bu-

nun için daha iyi bir terim olmalıydı, onu resmileştirecek ve başkaları için gerçek kılacak bilimsel bir sıfat. Fakat o zaten bunun gerçek olduğunu biliyordu. Providence'ı öylesine özlüyordu ki bazen soluk alamadığını hissediyordu. Nadya'nın eli gibiydi, bir parçası kopup gitmişti ve hayalet sinirleri hâlâ acıyla zonkluyordu... Ve onları sıkıntıdan kurtarmalıydı?

Zaman ilerledi. Michel programı, içi oyulmuş bir dışkişilikle, içi bomboş, sadece bu şeyi uzaktan işletmek için küçük bir parça beyincik homunkulusu kalmış olarak çevrede gezindi.

Ls= 266'nın ikinci gününün gecesinde yatağa gitti. Hiçbir şey yapmıyor olsa da çok yorgundu, tamamen bitmiş ve tükenmişti, yine de odasının karanlığında uzanıyor ama uyuyamıyordu. Zihni umutsuzca fırdönüyordu, ne kadar hasta olduğunun iyice farkındaydı. Sahtekârlığı bırakıp başaramadığını kabul etmeyi, kendini kurumlaştırmayı isterdi. Eve gitmeyi. Önceki birkaç haftadan neredeyse hiçbir şeyi

hatırlamıyordu – yoksa daha mı çok olmuştu? Emin değildi. Ağlamaya başladı.

Kapısı tıkırdadı. Açıldı ve koridorun ışığı dar bir V biçiminde, engellenmeksizin içeriye süzüldü. Kimse yoktu.

"Merhaba?" dedi, sesindeki gözyaşlarını ayıklamaya çalışarak. "Kim o?"

Yanıt sanki bir başlık interkomundan gelir gibi tam kulaklarının içindeydi. "Benimle gel," dedi bir erkek sesi.

Michel geri sıçradı ve duvara çarptı. Gözlerini dikip kara siluete bakakalmıştı.

"Yardımına ihtiyacımız var," diye fısıldadı siluet. Kendini duvara doğru bastırırken bir el kolundan yakaladı. "Senin de bizim yardımımıza." Michel'in *tanıyamadığı seste* gülümsemeye benzer bir tını vardı.

Korku onu yeni bir dünyaya itiverdi. Ansızın çok daha iyi görebiliyordu, ziyaretçisinin dokunuşuyla gözbebekleri bir mercek diyaframı gibi açılıvermişti. İnce yapılı, esmer tenli bir adam. Bir yabancı. Korkusunun içine şaşkınlık duygu-

su da karıştı, kalktı ve loş ışıkta düşsel bir kesinlik duygusu içinde hareket ederek terliklerini giydi, ardından yabancının ısrarıyla onu koridor boyunca takip etti; yıllardır ilk kez Mars g'sinin hafifliğini hissediyordu. Yalnız zemindeki kedigözlerinin açık olduğunu biliyordu ama koridor gri bir ışıkla aydınlanmış gibiydi. Korkutulmuş olsanız bile iyi görebilmeniz için bu yeterliydi. Kılavuzunun başını dikenli gibi gösteren siyah, kısa, rastalı saçları vardı. Kısa boylu, ince yapılı ve dar yüzlüydü. Bir yabancı olduğuna hiç şüphe yoktu. Güney yarıküredeki yeni kolonilerin birinden gelen davetsiz bir misafir, diye düşündü Michel. Fakat adam onu Tepealtı boyunca, tamamen sessizlikle hareket ederek orayı çok iyi bilen biri gibi götürüyordu. Gerçekten de bütün Tepealtı, sanki sessiz bir siyah beyaz filmmiş gibi suskunluğa bürünmüştü. Bilekpaneline baktı, boştu. Zaman kayması. "Kimsin sen?" demek istedi fakat sessizlik öylesine ağırdı ki konuşmayı bir türlü başaramadı. Sözcükleri dudaklarında biçimlendirdi ve adam dönüp omzunun üzerinden ona baktı, gözlerinin akı irislerinin dört bir yanında görünür ve aydınlıktı, burun delikleri geniş, kapkara oyuklardı. "Ben kaçak yolcuyum," diye mırıldandı ve sırıttı. Köpek dişleri lekeliydi, taştan yapılmıştı, Michel ansızın durumu kavradı. Mars taşından dişler taşıyordu. Michel'i kolundan yakaladı. Çiftlik kilidine doğru yönelmişlerdi. "Orada, dışarıda başlıklara ihtiyacımız olacak," diye fısıldadı Michel, duraksayarak.

"Bu gece değil." Adam kilit kapısını açtı ve diğer taraf açık olmasına rağmen içeriye doğru bir hava fışkırması olmadı. İçeri girdiler ve hazırlanmış siyah bitki sıraları boyunca yürüdüler, hava tatlıydı. Hiroko kızacak, diye düşündü Michel.

Kılavuzu kaybolmuştu. Michel ilerisinde bir hareket gördü ve hafif bir kahkaha çınlaması duydu. Bir çocuk sesi gibiydi. Adam çocukların olmayışının koloniye hâkim olan kısırlık hissini açıkladığını düşündü aniden, binalar yapabilir ve bitkiler yetiştirebilirlerdi ama çocuklar olmaksızın bu kısırlık hissi yaşamlarının her ânına sızacaktı. Aşırı derecede

korkmuş bir halde çiftliğin merkezine doğru yürümeyi sürdürdü. Nemli ve ılıktı, havada ıslak çamur, gübre ve yaprak kokuları vardı. Binlerce yaprağın üzerinde, sanki açık çatıdan yıldızlar düşüp de çevresine toplanmışçasına ışıklar parıldıyordu. Mısır sıraları hışırdadı, hava adamın başını brendi gibi çarpıyordu. Dar pirinç çeltiklerinin ötesinde küçük ayaklar koşuşturuyordu: Pirinç karanlıkta bile koyu karamsı bir yeşildi, çeltiklerin arasında kocaman gülümseyen ve onlara baktığı anda kayboluveren küçücük yüzler vardı. Yüzüne ve ellerine kan hücum etti, kanı alevlendi ve üç adım geriledi, sonra durup döndü. Geçitten aşağıya, kendisine doğru çıplak, kara saçlı, esmer tenli, yaklaşık üç yaşlarında iki küçük kız çocuğu yaklaşıyordu. Doğulu gözleri karanlıkta parıldıyordu, ağırbaşlı bir halleri vardı. Ellerinden tutarak adamı geri çevirdiler; önce birine sonra diğerine bakarak kendisini geçit boyunca götürmelerine izin verdi. Birisi kısırlıklarına karşı bir şeyler yapmaya karar vermiş olmalıydı. Yürürlerken

çalılıkların arasından, içinden kızlı erkekli, bazıları ilk ikisinden daha esmer ya da beyaz, çoğu aynı renkte ve aynı yaşta, yeni yürümeye başlayan başka çıplak çocuklar çıkarak onlara katıldı. Dokuz on tanesi sağında solunda dolanarak, hızlı bir yürüyüşle merkeze kadar Michel'e eşlik etti. Labirentin merkezinde, hepsi de çıplak olan ve bir çember halinde oturan yaklaşık bir düzine yetişkinin bulunduğu küçük bir açıklık vardı. Çocuklar büyüklere koştular ve onlara sarılıp dizlerine oturdular. Yıldızların ışığı ve yaprakların pırıltısının bulutu altında Michel'in gözbebekleri iyice açıldı, çiftlik ekibinin üyelerini tanıdı: Iwao, Raul, Ellen, Rya, Gene, Evgenya; Hiroko dışında ekibin tamamı.

Bir duraksamanın ardından Michel terliklerinden sıyrıldı, giysilerini çıkarıp terliklerinin üstüne bıraktı, çemberdeki boş bir yere oturdu. Neye katıldığını bimiyordu ama bunun önemi yoktu. Birkaç kişi onu başıyla selamladı, iki yanında oturan Ellen ile Evgenya adamın kollarına dokundu. Birdenbire çocuklar bağrışıp kıkırdayarak ana yollardan birine

koşturdular. Karanlıkta kara bir şekil gibi çemberin ortasına yürüyen çıplak Hiroko'yu sıkıca çevrelemiş olarak geri döndüler. Kadın, çocukların rehberliğinde, herkesin uzanmış açık ellerine avuçlarından bir parça toprak dökerek çemberin çevresinde yürüdü. Michel, o yaklaşınca Ellen ve Evgenya'yla birlikte avuçlarını uzattı, kadının ışıldayan tenini seyretti. Bir gece Villefranche kumsalında fosforlu dalgalarda kulaç atan bir Afrikalı kadınlar topluluğunun yanından geçmişti, parıldayan kara derilerin üzerinde beyaz sular–

Elindeki toprak ılıktı, küf kokuyordu. "Bu bizim bedenimiz," dedi Hiroko. Çemberin diğer yanına yürüdü, çocukların her birine avuç dolusu toprak verdi ve onları büyüklerle oturmaya yolladı. Michel'in karşısına oturup Japonca şarkı söylemeye koyuldu. Evgenya adama doğru uzandı, kulağına bir çeviri ya da açıklamayı fısıldadı. Hiroko'nun rehberliği ve esini altında birlikte yarattıkları bir töreni, areofaniyi kutluyorlardı. Bir tür toprak diniydi bu; toprağın kendisinde bulunan ruhsal güç ya da enerji olan *kami*yle kaplanmış fiziksel bir mekân olarak Mars'ın kavranışıydı. *Kami*, en görünür biçimde, toprağın üzerindeki belirli sıradışı nesnelerin içinde dışavuruluyordu – taş sütunlar, ıssızlıkta bir başına duran püskürtüler, sarp uçurumlar, garip biçimde düzleşmiş krater içleri, geniş, dairesel, büyük volkan zirveleri. Mars'ın *kami*sinin bu yoğunlaşmış ifadelerinin, koloniciler arasında Terralı bir karşılığı vardı; Hiroko'nun *viriditas* dediği güç, yabanıl doğanın kendisinin kutsal olduğunu bilen, içimizdeki şu yeşillendirici bereketli güç. *Kami*, *viriditas*; insanların burada anlamlı bir biçimde var olmalarını sağlayacak olan şey bu kutsal güçlerin bileşimiydi.

Michel, Evgenya'nın "bileşim" sözcüğünü fısıldadığını duyunca bütün terimler ânında semiyotik dörtgene yerleşti: *kami* ve *viriditas*, Mars ve Yeryüzü, nefret ve aşk, yoksunluk ve arzulama. Ardından kaleydoskop klikledi ve tüm dörtgenler zihninde yerlerine yerleşti, tüm çatışkılar tek bir güzel gül halinde, areofaninin kalbinde birleşip kayboldu, her ikisi

de aynı anda kıpkızıl ve yemyeşil olan *kami* ile *viriditas* kaynaştılar. Adamın çenesi gevşemişti, derisi yanıyordu, bunu açıklayamıyordu ve istemiyordu da. Damarlarındaki kanı tutuşmuştu.

Hiroko şarkı söylemeyi bıraktı, elini ağzına götürüp avucundaki toprağı yemeye başladı. Diğerleri de öyle yaptı. Michel elini kaldırıp yüzüne yaklaştırdı: Yenecek bir sürü toprak vardı, dilini çıkarıp yarısını yalayıp aldı, toprağı üst damağına bastırıp kumlu nesneyi ağzında çamur olana dek gezdirirken elektrikli, keskin bir ürperti hissetti. Tozlu, küflü bir tadı vardı, bozulmuş yumurta ve kimyasal karışımı bir şey. Güçlükle yuttu, gırtlağı hafifçe tıkanmış gibiydi. Elinde kalan diğer lokmayı da yuttu. Yedikleri sırada kutlamacılar çemberinden tuhaf bir mırıltı yükseliyordu, ünlü harflerin art arda gelen sesleri, aaa, ooo, iiii, eee, uuu; her ünlüyü sanki bir dakika boyunca uzatarak, başat tonlarla garip armoniler yaratıyorlardı. Hiroko bu şarkının üzerine ilahisini söylemeye devam

etti. Herkes ayağa kalktı, Michel de onlarla birlikte ayaklandı. Hep birden çemberin merkezine ilerlediler, Evgenya ve Ellen, Michel'i kollarından tutmuş çekiyordu. Hiroko'nun çevresinde, iç içe girmiş bedenler kütlesi halinde kümelendiler, Michel'i öyle sıkı sarmalamışlardı ki her yanına ılık bir ten değiyordu. Bu bizim bedenimiz. Çoğu gözü kapalı öpüşüyordu. Hafifçe kıpırdandılar, yeni kinetik bileşimlere doğru geçiş yaparken en yoğun teması korumaya çalışıyorlardı. İnce pubik tüyler kıçında geziniyordu, kalçasında dikelmiş penis gibi bir şey hissetti. Toprak midesine oturmuştu, kendisini sersemlemiş hissediyordu, kanı alevlenmişti; derisi, içinde alev saklı, gergin bir balon gibiydi. Başlarının üstünde şaşkınlık verecek kadar çok yıldız toplanmıştı ve her birinin kendine has renkleri vardı; yeşil, kırmızı, mavi, sarı, kıvılcımlar gibi görünüyorlardı.

O bir anka kuşuydu. Hiroko kendisini ona doğru bastırınca Michel ateşin merkezinden yükseldi, yeniden doğmaya hazırdı. Hiroko adamın yeni bedenini sıkıca kucaklayıp sıktı;

uzun boylu bir kadındı, her yeri kas gibi görünüyordu. Gözlerinin içine baktı. Kadının göğüslerinin kaburgalarına yaslandığını, pubik kemiğinin sıkıca uyluğuna yapıştığını hissetti. Hiroko onu öptü, dili dişlerine dokundu; toprak tadı aldı Michel, ardından bir anda Hiroko'yu bütünüyle hissetti; yaşamının geri kalan kısmında bu duygunun istemsizce akla gelmesi bir dikleşmeyi başlatmaya yetecekti fakat adam o anda yenilmiş ve tamamen tutuşmuştu.

Hiroko başını geri çekip yeniden adama baktı. Soluğu ciğerlerinde döneniyor, hava içine girip çıkıyordu. Resmi ama nazik bir sesle İngilizce konuştu, "Bu areofaniye, Mars'ın bedeninin kutlanışına katılış törenin. Hoşgeldin. Biz bu dünyaya tapıyoruz. Burada kendimiz için bir yer, yeni ve Mars'a ait bir tarzda, Yeryüzü'nde asla görülmemiş bir tarzda güzel olacak bir yer yapmak istiyoruz. Güneyde gizli bir sığınak inşa ettik ve artık ona gidiyoruz.

"Seni biliyor, seni seviyoruz. Senin yardımından yararlanabileceğimizi biliyoruz. Senin bizim yardımımızdan yararlanabileceğini biliyoruz. Tam senin aradığın şeyi, burada eksikliğini hissettiğin şeyi kurmak istiyoruz. Ama tamamen yeni biçimlerde. Çünkü asla geri dönemeyiz. İleri gitmeliyiz. Kendi yolumuzu bulmalıyız. Bu gece başlıyoruz. Bizimle gelmeni istiyoruz."

"Geleceğim," dedi Michel.

Beşinci Kısım

TARİHE GEÇMEK

Giriş

Laboratuvar sakince vızıldıyordu. Masalar, sandalyeler, sıralar, her yerde bir şeyler vardı, beyaz duvarlar grafikler, posterler ve kesilmiş karikatürlerle kaplıydı, hepsi parlak yapay ışık altında hafifçe titreşiyordu. Herhangi bir laboratuvar gibiydi: biraz temiz, biraz dağınık. Köşedeki tek pencere karanlıktı ve içeriyi yansıtıyordu; dışarısı geceydi. Bina neredeyse tamamen boştu.

Laboratuvar giysili iki adam sıralardan birine oturup bilgisayar ekranına doğru eğilmişlerdi. Kısa boylu olanı işaret parmağıyla ekranın altındaki klavyeyi tuşladı ve görüntü değişti. Siyah bir alanın üzerinde yeşil sarmallar, sanki ekran bir kutuymuşçasına net bir şekilde üç boyutlu görünerek kıvrım kıvrım dönüyorlardı. Bir elektron mikroskobu görüntüsü; alan sadece birkaç mikron genişliğindeydi.

"Görüyorsun, gen diziliminin bir tür plazmid onarımı," dedi kısa boylu biliminsanı. "Orijinal ipliklerdeki kırılmalar belirleniyor. Yerine geçecek olan dizilim sentezleniyor ve bu yeni diziliml er hücrenin içine büyük ölçüde girdiğinde, kırılmalar bağlanma bölgeleri olarak görülüyor ve yerine geçen dizilim orijinalleri birbirine bağlıyor."

"Onları transformasyonla mı içeri sokuyorsun? Elektroporasyonla mı?"

"Transformasyonla. İşlenmiş hücreler, bir kompetanla birlikte enjekte ediliyor ve onarım iplikleri eşleştirici bir aktarım yapıyor."

*"In vivo?"**

* Latince canlı içinde, canlı olarak anlamında olup burada deneyin/işlemin doğal ortamında yapıldığını belirtmek üzere kullanılmış. *-yhn*

"In vivo."

Hafif bir ıslık. "Yani herhangi küçük bir şeyi onarabiliyorsun? Hücre bölünme hatası?"

"Evet."

İki adam, hafif bir esintiye kapılmış küçük asma yaprakları gibi sallanan ekrandaki sarmallara baktılar.

"Kanıtın var mı?"

"Vlad sana öteki odadaki şu fareleri gösterdi mi?"

"Evet."

"Onlar on beş yaşında."

Bir ıslık daha.

Makinelerin vızıltısı altında birbirlerine bir şeyler mırıldanarak, öteki kapıdan fare odasına geçtiler. Uzun boylu olanı, tahta parçalarının arasında kürk topaklarının soluk aldığı bir kafese merakla baktı. Dışarı çıkarken iki odadaki ışıkları da kapattılar. Elektron mikroskobu ekranının titreşimi, ilk laboratuvarı aydınlatarak odaya yeşil bir örtü seriyordu. Bilimadamları alçak sesle konuşarak pencereye doğru yöneldiler. Dışarıya baktılar. Gökyüzü günün doğuşuyla birlikte morumsu bir renge bürünmüştü; yıldızlar hızla kayboluyordu. Ufukta kocaman kara bir kütle, devasa bir volkanın düzleşmiş tepesi yükselmekteydi. Olympus Mons, Güneş Sistemi'ndeki en büyük dağ.

Uzun boylu biliminsanı başını salladı. "Bu her şeyi değiştirir, biliyorsun."

"Biliyorum."

1

Kuyunun dibinden gökyüzü parlak pembe bir metal para gibi görünüyordu. Kuyu yuvarlaktı, bir kilometre çapında, yedi kilometre derinliğinde. Ama dipten bakıldığında çok daha geniş ve derin görünüyordu. Perspektif insan gözüne ne oyunlar oynar.

Göğün yuvarlak pembe lekesinden aşağı doğru uçan şu kuşun böylesine büyük görünmesi gibi. Ama o bir kuş değildi. "Hey," diye bağırdı John. Kuyunun müdürü, Etsu Okakura adlı yuvarlak yüzlü Japon ona baktı ve John yüz koruyucularının ardından adamın sinirli gülüşünü görebildi. Dişlerinden biri lekeliydi.

Okakura başını kaldırıp yukarı baktı. "Bir şey düşüyor!" diye bağırdı ve ekledi: "Koşun!"

Kuyunun zemini boyunca koşturdular. John gevşek kayaların büyük bölümünün asıl kara bazalt zeminin üstünden sadece süpürülmüş olduğunu hemen fark etti, zemini tamamen düzleştirmek için bir şey yapılmamıştı. Hızlandıkça minyatür kraterleri ve uçurumları aşmak giderek zorlaşıyordu; böylesine ilkel bir kaçış ânında çocuklukta şekillenmiş içgüdüler kendisini gösteriyor ve her adımını daha fazla zorlanarak atıyordu. Tanımadık bir yüzeye sarsılarak düşüp sonra yeniden delice sıçramak, en sonunda ayakları dolanıp, dengesini kaybedip kollarını yüz muhafazasını korumak için hızla öne savurarak dağınık taşların arasına düşene kadar yaptığı delice bir koşuydu bu. Okakura'nın da düştüğünü görmek biraz rahatlatıcıydı. Neyse ki tökezlemelerine yol

açan yerçekimi aynı zamanda kaçmaları için onlara vakit de veriyordu; düşen nesne henüz yere çarpmamıştı. Kalkıp yeniden koştular, Okakura bir kez daha düştü. John geriye bir göz atıp parlak metalik bir karaltının kayaya çarptığını gördü ve sonra çarpmanın sesi geldi, *tump*, bir yumruk gibi. Gümüş parçaları çevreye savruldu, bir bölümü onlara doğru; koşmayı bıraktı ve çevreyi taradı. Hiç ses yoktu.

Büyük bir hidrolik silindir havada uçup hemen sol taraflarına çarpınca ikisi birden sıçradı. Geldiğini görmemişti.

Sonra hiçbir şey. İnsanlar bir dakika kadar öylece durdu ve sonra Boone kıpırdadı. Ter içindeydi; basınçlı giysiler giymişlerdi ama 49° santigrat ısıya sahip kuyunun zemini Mars'taki en sıcak yerdi, oysa giysinin yalıtımı soğuk için yapılmıştı. Ayağa kalkmasına yardım etmek için Okakura'ya doğru ilerledi ama kendisini durdurdu; büyük olasılıkla adam yardımı için Boone'a *giri** borçlanmaktansa kendi başına kalkmayı yeğlerdi. Boone kavramı doğru anlamışsa elbette. "Gidip bir bakalım," dedi bunun yerine.

Okakura kalktı ve koyu siyah bazaltın üzerinde geri yürüdüler. Kuyu sert kaya yatağına çok önceden açılmıştı, doğrusu artık litosferin yaklaşık yüzde yirmisini aşmışlardı. Kuyunun dibi boğucuydu, sanki giysilerin hiçbir yalıtımı yokmuş gibiydi. Boone'un hava kaynağı yüzüne ve ciğerlerine hoş bir serinlik veriyordu. Karanlık duvarların çerçevelediği yukarıdaki pembe gökyüzü aşırı parlaktı. Gün ışığı ocak duvarının kısa, konik bir kısmını aydınlatıyordu. Yaz ortasında güneş durmaksızın ışıyabilirdi – hayır, Oğlak Dönencesi'nin güneyindeydiler. Buradan aşağısı sonsuza dek gölgedeydi.

Enkaza yaklaştılar. Ocağın duvarına oyulmuş spiral yoldan yukarıya kaya parçaları taşıyan bir robot damperli kamyondu. Kamyonun parçaları iri kayalarla iç içe geçmiş, bir bölümüyse çarpma noktasından yüz metre kadar uzağa sav-

* Japon kültüründe yapılması zorunlu bir edimi belirtmek için kullanılan sözcük. Bir çeşit ahde vefa yükümlülüğü. *–yhn*

rulmuştu. Yüz metrenin ötesinde pek enkaz yoktu; onlara doğru fırlayan silindir bir tür basınçla ateşlenmiş olmalıydı.

Hepsi de korkunç bir şekilde iç içe geçmiş magnezyum, alüminyum ve çelik yığını. Magnezyum ve alüminyum kısmen erimişti. "Ta en tepeden mi düştü dersin?" diye sordu Boone.

Okakura yanıtlamadı. Boone adama baktı; gözlerini bilerek bakışından kaçırıyor gibiydi. Belki de korkmuştu. "Onu görmemle yere çarpması arasında en az otuz saniye olmalı," dedi Boone.

Kabaca üç metre bölü saniye kare, bu onun en yüksek hıza erişmesi için yeterli bir zamandı. Yani saatte yaklaşık 200 kilometreyle çarpmıştı. Çok da kötü değil. Yeryüzü'nde bunun yarısı kadar sürede düşer ve onlara çarpabilirdi. Kahretsin, yukarı bakmamış olsaydı bu da onlara çarpabilirdi. Hızlı bir hesap yaptı. Onu gördüğünde tahminen kuyunun yarısındaydı. Ama o noktaya geldiğinde bir süredir düşüyor olmalıydı.

Boone yavaşça ocak duvarıyla enkaz yığını arasındaki boşlukta yürüdü. Kamyon sağ yanına düşmüştü ve sol yanı çarpılmış ama tanınır haldeydi. Okakura yığına birkaç adım attı, sonra sol ön tekerleğin ardındaki siyah bir bölgeyi gösterdi. John adamın ardından gelip metali sağ eldiveninin işaret parmağı üzerindeki pençeyle kazıdı. Karartı bir parça kurum gibi çıktı. Amonyum nitrat patlaması. Kamyonun gövdesi sanki oradan koca bir çekiç darbesi almış gibi içeri göçmüştü. "Çok büyük bir patlayıcı," diye gözlemledi John.

"Evet," dedi Okakura, boğazını temizledi. Korkmuştu, kesin. Eh, Mars'taki ilk adam onun gözetimindeyken ölecekti ve kendisi de elbette; hangisi onu daha çok korkuturdu, kimbilir? "Kamyonu yolundan çıkarmaya yetecek kadar."

"Yani, dediğim gibi, birtakım sabotajlar bildiriliyordu."

Okakura yüz koruyucusunun ardında kaşlarını çatmıştı. "Ama kim? Neden?"

"Bilmiyorum. Ekibinizde psikolojik sorunlu biri var mı?"

"Hayır." Okakura'nın yüzü tamamen ifadesizdi. Beşten büyük her grup çeşitli güçlükler yaşıyordu ve Okakura'nın küçük endüstriyel kasabasının 500 kişilik nüfusu vardı.

"Bu karşılaştığım altıncı olay," dedi John. "Ama hiçbiri bu kadar yakın olmamıştı." Güldü. Pembe gökteki kuş benzeri lekenin görüntüsü geldi gözlerinin önüne. "Aşağı inmesinden önce birisinin bir kamyona bomba yerleştirmesi çok kolay olmalı. Onu bir saat ya da yükseklikölçer kullanarak patlatmak."

"Kızıllar, demek istiyorsun." Okakura rahatlamış görünüyordu. "Onları duymuştuk. Ama..." Omuzlarını silkti. "Bu delice."

"Evet." John enkazın üzerinden dikkatle indi. Onları aşağı indiren araca doğru zemin boyunca yürüdüler. Okakura başka bir kanala girmişti ve yukarıdakilerle konuşuyordu.

John çevresine son kez bakmak için merkez çukurun kıyısında dikildi. Kuyunun gerçek büyüklüğünü algılamak güç-

tü; kısılmış ışıklar ve dikey çizgiler ona bir katedrali anımsatıyordu ama inşa edilmiş tüm katedraller bu büyük deliğin dibinde oyuncak evler gibi kalırdı. Gerçeküstü ölçek yüzünden gözlerini kırpıştırdı ve çok uzun süredir başını arkaya atarak durduğuna karar verdi.

Duvara oyulmuş yol boyunca yukarıya, ilk asansöre doğru sürdüler ve araçtan çıkıp kabine girdiler. Yukarı çıktılar. Yedi kez çıkıp duvar boyunca bir sonraki asansöre yürümeleri gerekti. Çevrelerindeki ışık giderek tanıdık gün ışığına dönüşmüştü. Kuyuyu çevreleyen duvarda iki yolun ikiz spiralle işlendiğini görebiliyordu: Devasa bir vida deliğindeki yiv izleri. Kuyunun dibi karanlıkta kaybolmuştu, kamyonu bile göremiyordu.

Son iki asansörle regolit boyunca yükseldiler; önce çatlamış bir kaya yatağı gibi görünen megaregolit, sonra bütün kayaları, çakılları ve buzuyla, betondan yapılmış bir durdurucunun, baraj gibi görünen ve son asansörü aslında bir dişli demiryolu treni haline getirecek kadar geriye doğru açılan-

mış düzgün eğimli bir duvarın ardına gizlenmiş olan regoliti aştılar. Bu devasa huninin kenarında dolandılar –Koca Adam'ın banyo gideri, demişti Okakura aşağıya inerlerken– sonunda yüzeye, güneşe ulaştılar.

Boone dişli demiryolu treninden çıkıp aşağı baktı. Üzerinde spiral halinde aşağıya inen iki hatlı yoluyla birlikte bu regolit durdurucu, bir kraterin çok düzgün iç duvarı gibi görünüyordu ama kraterin zemini yoktu. Bir mohol. Yüzeyin aşağısını biraz görebiliyordu ama duvar gölgeliydi ve yalnız aşağı doğru büklümlenen yol birazcık ışık alıyordu, yani boş uzaydan gezegenin çekirdeğine doğru inen ve boşlukta duran bir merdiven gibiydi.

Dev damperli kamyonlardan üçü, siyah kaya parçalarıyla yüklenmiş olarak yolun son kıvrımında ağır ağır çıkıyordu. Bu günlerde kuyunun dibinden buraya ulaşmaları beş saat alıyor, demişti Okakura. Projenin büyük bölümünde olduğu gibi, üretim ve işletim konusunda da çok küçük bir denetime gerek duyuluyordu. Kasaba sakinlerinin yalnızca programlama, konuşlandırma, bakım ve çıkacak sorunları çözmekle uğraşması gerekiyordu. Ve artık, güvenliğin sağlamasıyla da.

Senzeni Na adlı kasaba, Thaumasia Fossae'nin en derin kanyonunun zeminine yayılmıştı. Deliğe en yakın yer endüstriyel parktı; burada kazı ekipmanlarının büyük bölümü üretiliyor ve delikten çıkarılan kaya parçaları içerebilecekleri değerli metaller için işleniyordu. Boone ve Okakura, kuyunun kıyısındaki istasyona girip basınçlı giysilerini bakırlı tulumlarla değiştirdiler, kasabanın tüm binalarını birbirine bağlayan aydınlık yürüme tüplerinden birine girdiler. Tüplerin içi soğuk ve güneşliydi, içlerindeki herkes, dış yüzeyleri radyasyon korumalı, Japon yapımı, son teknoloji ürünü bir madde olan bakır rengi bir varakla kaplı giysiler giyiyordu. Aydınlık tüplerde yürüyen bakır yaratıklar; kasaba Boone'a dev bir karınca çiftliği gibi geldi. Üstlerinde termal bir bulut belirdi ve yüksek rüzgârlarla yakalanıp uzun, yassı, beyaz bir

iz bırakarak sürüklenip gidene kadar bir sübaptan fışkıran buhar gibi hızla büyüdü.

Kasabanın asıl yaşam alanları kanyonun güneydoğu yamacı içine oyulmuştu. Uçurumun kocaman dikdörtgen bir bölümü camla kaplanmıştı; camlı bölmede arkasında yükselen beş katlı bitişik apartmanlarla uzun bir açık alan vardı.

Açık alan boyunca yürüdüler ve Okakura onu yerel yönetim ofislerinin bulunduğu beşinci kata götürdü. Görünmeleriyle birlikte etraflarında Okakura'ya ve birbirlerine bir şeyler söyleyen küçük bir insan kalabalığı toplandı. Hep birlikte ofise girip balkona çıktılar. John, olup bitenleri Japonca anlatan Okakura'yı dikkatle izledi. Dinleyenlerin bir kısmı sinirli görünüyor ve çoğu gözlerini John'dan kaçırıyordu. Şu son kaza onları *giri* altına sokmuş olabilir miydi? Kendilerini çok öne çıkarmamaları ya da ona benzer bir şey önemliydi. Utanç Japonlar için önemli bir şeydi ve Okakura, sanki olayın kendi hatası olduğuna karar vermiş gibi umutsuz bir hoş-
 nutsuzlukta görünüyordu.

"Bak, buradan biri olabileceği gibi, yabancılar da olabilir," dedi John cesurca araya girerek. Gelecekte alınacak güvenlik önlemleri için önerilerde bulundu. "Kuyunun etrafındaki yükseltinin kenarı harika bir engel. Bir alarm sistemi ve kenar istasyonuna hem sistemi hem de asansörleri denetlemesi için birkaç kişi yerleştirin. Zaman kaybı ama sanırım yapmalıyız."

Okakura mahcup bir tavırla, sabotajdan kimin sorumlu olabileceği hakkında bir şey bilip bilmediğini sordu. John omuzlarını silkti. "Hiç fikrim yok. İnsanlar mohollara karşıydı sanırım."

"Ama mohollar kazıldı," dedi birisi.

"Biliyorum. Sanırım sembolik." Sırıttı. "Fakat birinin üzerine kamyon düşerse, kötü bir sembol olacak."

Başlarıyla onayladılar. Frank'in dil becerisine sahip olmayı dilerdi – bu insanlarla daha iyi iletişim kurmak işe yarardı. Anlaşılması güç insanlardı; esrarengizdiler ve benzeri şeyler vardı.

Yatmak isteyip istemediğini sordular.

"İyiyim ben," dedi John. "Bizi ıskaladı. Duruma bir bakmamız gerekecek ama bugün yaptığımız plana göre hareket edelim."

Böylece Okakura ile birkaç kadın ve erkek birlikte onu kasabada gezdirdiler; laboratuvarları, toplantı odalarını, salonları ve yemek salonlarını neşeyle gezdi. Senzeni Na sakinlerinin yüzde ellisinden çoğuyla karşılaştığına emin olana kadar başıyla selamladı, el sıkıştı ve "Selam," dedi. İnsanların büyük bölümü delikteki olayı duymamıştı, onunla karşılaşmaktan, elini sıkmaktan, ona bir şeyler göstermek ve yüzüne bakmaktan hoşnuttular. Bu yaklaşım adama ilk gezisiyle ikincisi arasındaki akvaryum yıllarını tatsız biçimde hatırlatıyordu ama gittiği her yerde durum böyleydi.

Fakat işini yapmıştı. Bir saatlik çalışma ve sonra dört saat boyunca Mars'taki İlk Adam olmak: Her zamanki oran. Öğleden sonra akşama döner ve tüm kasaba ziyareti onuruna verilen şölen için toplanırken, kendini geriye yaslayıp rolünü oynadı. Yani iyi bir ruh haline büründü, o gecenin en zor işi buydu. Ama aslında arada bir kaçamak yapıp Vlad'ın Acheron'daki tıp grubunun ürettiği kapsülü yutmak için odasındaki banyoya gitmişti. Beynin doğal kimyasında buldukları bütün endorfin ve uyku salgılarının sentetik bir karışımı olan omegendorf adını verdikleri, Boone'un düşlediğinden daha güçlü bir kendini "iyi hisset" ilacıydı bu.

Şölene rahatlamış olarak döndü. Aslında bir parça şevkle dolu olarak. Sonuçta ölümden kurtulmuştu, hem de vahşi biri gibi koşarak! Biraz daha endorfin uygunsuz kaçacaktı. Bir yandan sorular sorarak masadan masaya geçti. İnsanları mutlu eden ve onlara John Boone'la bir buluşmanın getireceği şölen hissini veren de buydu. John bunu yapabilmeyi seviyordu, şöhreti katlanılır kılan işin bu kısmıydı; çünkü çevresindekilere sorular sorduğunda insanlar sazan gibi hemen atlayarak kendisini yanıtlıyorlardı. Tuhaftı gerçekten, insanlar sanki kendileri onun hakkında pek çok şey bilirken

adamın onlar hakkında çok az şey bilmesi yüzünden hissettikleri dengesizliği düzeltmeye çabalıyormuş gibiydi. Böylece, uygun bir cesaretlendirmeyle, genellikle basit ve dikkatli bir teşvikle kişisel bilgilerin en şaşırtıcı parçalarını püskürtüyorlardı: tanık olma, doğrulama, itiraf etme.

Akşamı Senzeni Na'daki yaşamı öğrenerek geçirdi. ("Kasabanın isminin anlamı, neler yapmışız?" Kısa bir sırıtış.) Sonra odaları kalın taze bambudan, yatağı sanki bambunun bir parçasından kesilmiş gibi görünen büyük misafir dairesine götürüldü. Yalnız kalınca şifre kutusunu telefona bağladı ve Sax Russell'ı aradı.

Russell, Vlad'ın yeni karargâhında, Olympus Mons'un kuzeyindeki Acheron Fossae'de, yüzgeç benzeri etkileyici bir sırtın içine inşa edilmiş bir araştırma kompleksindeydi. Sax, artık tüm vaktini orada, genç bir öğrenci gibi genetik mühendislik çalışarak geçiriyordu; biyoteknolojinin, dünyalaş-

tırmanın anahtarı olduğuna inanmıştı ve aldığı tüm eğitim fizik alanında olsa bile kendisini araştırmanın bu yönüne katkıda bulunacak düzeyde eğitmeye kararlıydı. Çağdaş biyoloji pis bir belaydı ve fizikçilerin çoğu ondan nefret ederdi fakat Acheron'dakiler Sax'ın çabuk öğrendiğini söylüyor ve John buna inanıyordu. Sax ise kendi gelişmesi hakkında alaycı bir yaklaşımda bulunmaktaydı ama belli ki ilerlemişti. Sürekli bu konudan konuşuyor, "Sorunun merkezi bu," diyordu, "yerden çıkaracağımız su ve nitrojene, havadan çıkaracağımız karbondiokside ihtiyacımız var, her ikisini de yapmak için biyokütle gerekli." Bu yüzden kendisini ekranlara ve laboratuvarlara kapatmıştı.

Boone'un anlattıklarını bildik kayıtsızlığıyla dinledi. Tam bir biliminsanı parodisi, diye düşündü John. Laboratuvar giysisi bile giymişti. Adamın karakteristik göz kırpışlarını görmek John'un aklına, Sax'ın asistanlarından birinin bir davette neşeli bir topluluğa anlattığı öyküyü getirmişti: Gizli bir deney denetimden çıkmış ve zekâ geliştirici enjekte edilen yüz

laboratuvar faresi dahi olmuştu. Sonra isyan edip kafeslerinden kaçmış, sorumlu araştırmacılarını bulmuş ve onu yakalayıp bütün zihinlerini, hemen orada keşfettikleri bir yöntemle adama geri enjekte etmişlerdi – işte o biliminsanı Saxifrage Russell'dı; beyaz giysili, gözlerini kırpıştıran, seğiren, meraklı, laboratuvar bağımlısı. Beyni yüz tane aşırı zeki farenin toplamıydı, "tıpkı laboratuvar fareleri gibi bir çiçek adı almıştı, bu da onların küçük şakalarıydı, anladınız mı?"

Bu her şeyi açıklıyordu. John raporunu bitirirken gülümsedi ve Sax şüpheyle başını ona yaklaştırdı. "Bu kamyonun seni öldürmek için olduğunu mu düşünüyorsun?"

"Bilmiyorum."

"Oradakiler nasıl görünüyor?"

"Korkmuş."

"Bu işe bulaşmışlar mıdır?"

John omuzlarını silkti. "Sanmam. Sanırım yalnızca bundan sonra ne olacağı konusunda kaygılanıyorlar."

Sax elini hafifçe salladı. "Böyle bir sabotaj projede en ufak bir gedik bile açmaz," dedi sakince.

"Biliyorum."

"Kim yapıyor bunu, John?"

"Bilmiyorum."

"Ann olabilir mi dersin? Müritleri, programı ve diğer şeyleriyle birlikte, Hiroko ya da Arkadi gibi başka bir peygamber haline gelmiş olabilir mi?"

"Senin de müritlerin ve bir programın var," diye hatırlattı John.

"Ama ben müritlerime onu bunu parçalayıp insanları öldürmeye çalışmalarını söylemiyorum."

"Bazıları Mars'ı parçalamaya çalıştığına inanıyor. Dünyalaştırmanın bir sonucu olarak, kazalarda birçok insan kesinlikle ölecek."

"Neler söylüyorsun sen?"

"Sadece hatırlatıyorum. Birilerinin bunu niye yaptığını anlamana uğraşıyorum."

"Yani Ann olduğunu düşünüyorsun."

"Veya Arkadi, Hiroko ya da yeni kolonilerden birinde adını bile duymadığımız biri. Burada artık çok insan var. Birçok hizip."

"Biliyorum." Sax bir tezgâha doğru yürüdü ve yıpranmış eski kahve kupasından bir yudum aldı. Sonunda konuştu, "Gidip kim olduğunu bulsan iyi olur derim. Nereye gitmen gerekiyorsa git. Git Ann'le konuş. Anlaş onunla." Sesinde kederli bir tını vardı: "Onunla artık konuşamıyorum bile."

John bu duygu belirtisinin verdiği şaşkınlıkla adama bakakaldı. Sax bu sessizliği isteksizlik olarak algıladı ve konuşmasını sürdürdü: "Senin yapacağın şey değil bu, biliyorum fakat seninle herkes konuşur. Sen bu konuda konuşabileceğimiz, kalan son kişisin açıkça. Mohol işini yaptığını biliyorum fakat işini ekibine bırakıp bu soruşturmanın bir parçası olarak diğer moholları ziyaret etmeyi sürdürebilirsin. Gerçekten bunu yapabilecek başka kimse yok. Yardım istenecek gerçek bir polis yok. Ama işler böyle giderse, BMMİB birkaç tane yaratacak."

"Ya da uluslarötesiler." Boone durumu tarttı. O kamyonun görüntüsü, gökten düşerken... "Tamam. Gidip Ann'le konuşacağım, ne olursa. Daha sonra toplanıp bütün dünyalaştırma projeleri için güvenlik meselesini konuşacağız. Eğer başka bir şey olmasını engellersek, bu BMMİB'yi uzak tutacaktır."

"Sağ ol, John."

Boone dairesinin balkonuna çıktı. Gezinti alanı Hokkaido çamlarıyla kaplıydı, ürpertici hava reçineyle dolmuştu. Aşağıda, ağaçların arasında bakır şekiller yürüyordu. Boone yeni durumu düşündü. On yılı Russell'ın dünyalaştırma işinde, moholler açıp benzeri işler yaparak geçirmişti, çalışmaktan keyif almıştı ama ilgili bilimlerin hiçbirine dahil değildi, bu yüzden de karar verme çemberinin dışındaydı. Bir sürü insanın onu sadece bir sözde yetkili saydığını, geride bırakılmış Yeryüzü'nün tüketeceği ünlü bir isim, bir seferinde

şansı yaver gitmiş ve bunun sırtından geçinen basit bir uzay jokeyi olarak düşündüğünü biliyordu. Bu John'u rahatsız etmiyordu; her zaman için, herkesi kendi seviyelerine çekmek isteyen minik insanlar olmuştur. Bu sorun değildi ama özellikle onun durumunda yanılıyorlardı. Belki yalnızca kendisi nerelere kadar uzanabileceğini görebilse de sahip olduğu güç dikkate değerdi, sonu gelmez yüz yüze görüşmeler ve insanların yapmayı seçtikleri şeyleri etkilemekten ibaretmiş gibi görünse de bu böyleydi. Sonuçta güç bir meslek alanı sorunu değildi. Güç; vizyon, inandırıcılık, hareket özgürlüğü, ün, etki sorunuydu. Sonuçta, bir önder önde dikilir ve yolu gösterirdi.

Tüm bunlara rağmen, bu yeni görevi için söylenecek bir şeyler vardı. Bunu şimdiden hissedebiliyordu. Sorunlu, güç, belki de tehlikeli olacaktı... hepsinden öte, çekişmeli. Yeni bir çekişme; bundan hoşlandı. Dairesine dönüp yatağına girerken (John Boone Burada Uyudu!) artık yalnızca Mars'taki ilk insan değil, ilk dedektif de olacağını fark etti. Bu düşünceyle sırıttı ve omegendorfun son darbesi sinirlerinde ışıldadı.

Ann Clayborne, Argyre Havzası'nı çevreleyen dağlarda bir araştırma gezisindeydi, yani John bir planör ayarlayıp Senzeni Na'dan oraya uçabilirdi. Ertesi sabah erkenden, kasabanın üstünde sabitlenmiş olarak salınan zeplinin bağlı olduğu direğe bir asansör balonuyla çıktı, Thaumasia kanyonlarının giderek genişleyen manzarası üzerinde yükselirken büyük bir coşkuya kapılmıştı. Zeplinden, alt kısmına çengellenmiş planörlerden birinin kokpitine geçti. Kendini güvenceye aldıktan sonra, çengeli açtı ve planör onu çılgınca yukarıya iteleyen mohol termaline yakalanana kadar aşağıya doğru bir taş gibi düştü. Denetimi ele almak için delice uğraştı ve büyük, incecik tekneyi yükselen dik bir dönüşe doğru yatırdı, şiddetli sarsıntılarla çarpışırken bağırıp duruyordu; şenlik ateşinin üstünden bir sabun köpüğü geçirmek gibi bir şeydi!

5000 metrede bulut sütunu düzleşti ve doğuya doğru ya-

yıldı. John spiralinden uzaklaşıp güneydoğuya yöneldi, işin tadını çıkarmak için planörüyle oynuyordu. Argyre'a ulaşmak için rüzgârları çok dikkatli kullanması gerekecekti.

Güneşin lekeli sarı parıltısını hedefledi. Rüzgâr kanatların üzerinde inlemekteydi. Altındaki toprak pürüzlü, koyu bir turuncuydu, ufukta çok daha hafif bir turuncuya doğru açılıyordu. Güney yaylaları her taraftan fırlamıştı, kaba, yabani, başlangıçtan beri var olan ve aşırı kraterlenmenin daima yansıttığı aysı bir görünüme sahiplerdi. John bu görüntünün üzerinde uçmayı severdi, aşağıdaki manzaraya yoğunlaşarak planörü pek dikkat etmeden kullandı. Geriye yaslanıp rüzgârı sanki kollarının altındaymış gibi hissederek, toprağı seyrederek ve hiçbir şey düşünmeksizin süzülmek keyifliydi. Bu yıl, 2047 yılında (veya onun deyişiyle "M-yılı 10"da) altmış dört yaşına basmıştı ve neredeyse otuz yıldır, yaşayan en ünlü insandı; bugünlerde en çok yalnızken ve uçarken mutluydu.

296 Bir saat sonra yeni görevini düşünmeye başladı. Büyüteçler ve sigara külleri ya da tabancalı dedektif fantezilerine kapılmamak önemliydi; uçarken bile yapabileceği bir şeyler vardı. Sax'ı aradı, BMMİB'yi bağlantıdan haberdar etmeksizin, YZ'sini BMMİB'nin göç ve gezegenlerarası gezi kayıtlarına bağlayabilir mi diye sordu. Bir süre araştırdıktan sonra Sax ona döndü ve bunu yapabileceğini söyledi, John bir dizi soru gönderdi, ardından süzülmeye devam etti. Bir saat ve bir sürü krater sonra, Pauline'in işlenmemiş veri indirdiğini belirten kırmızı ışığı hızla yanıp sönmeye başladı. John YZ'den verileri çeşitli analizlerden geçirmesini istedi ve bu iş bitince sonuçları ekranda gözden geçirdi. Yer değiştirme seyirleri akıl karıştırıcıydı fakat bunları sabotaj olaylarıyla karşılaştırdığında ortaya bir şey çıkacağını umuyordu. Elbette kayıtdışı olarak yer değiştiren insanlar ve saklı koloni de vardı; Hiroko ve ötekilerin dünyalaştırma projeleri için ne düşündüğünü kim bilebilirdi? Yine de bakmaya değerdi.

Nereidium Montes önündeki ufuktan fırlayıverdi. Mars'ta

asla pek fazla tektonik hareket olmamıştı, yani sıradağlar seyrekti. Var olanlar da aslında büyük denebilecek krater yamaçları, etrafa saçılan püskürme halkalarıydı, çarpmanın etkisi öylesine büyüktü ki moloz yığınları her biri birkaç kilometre genişliğinde, aşırı engebeli olan iki üç eşmerkezli sıradağ yaratmıştı. En büyük havzalar olan Hellas ve Argyre bu yüzden en büyük sıradağlara sahipti; geri kalan diğer önemli sıradağ Elysium yamacındaki Phlegra Montes'ti, burası da olasılıkla Elysium volkanlarının ya da kadim bir Oceanus Borealis'in sonradan üstünü örttüğü bir çarpma havzasının eseriydi. Bu soru üstünde tartışmalar vardı ve John'un bu konularda inandığı otorite olan Ann hiç görüş belirtmemişti.

Nereidium Montes, Argyre'nin çevresindeki kuzey yamacını oluşturuyordu ama şu anda Ann ve ekibi güney yamacı olan Charitum Montes'i araştırıyordu. Boone rotasını güneye doğru yönlendirdi, öğlen vakti Argyre Havzası'nın engin düzlüğü üzerinde süzülüyordu. Yaylaların delice kraterlenmiş hallerinden sonra havzanın zemini gerçekten de pürüzsüz görünüyordu, yamaçları dağ sırtlarının kocaman eğrileriyle sınırlanmış, dümdüz, sarımsı bir ova. Bulunduğu yerden yamaçların oluşturduğu yayın neredeyse doksan derecesini görebiliyordu ve bu da ona Argyre'i şekillendiren çarpmanın büyüklüğüne dair bir fikir veriyordu; şaşırtıcı bir manzaraydı. Binlerce Mars kraterinin üzerinde süzülmek Boone'da ne tür büyüklüklerle boğuştuklarına dair bir duygu uyandırmıştı ve basitçe söylemek gerekirse Argyre ölçü dışıydı. Galle adlı epey büyük krater, Argyre'nin kenarında bir sivilce izinden fazla bir şey değildi! Buraya koskoca bir dünya çarpmış olmalıydı! Ya da en azından kahrolası koca bir asteroit.

Engin düzlüğü çevreleyen dağların güneydoğu yayının içinde, Charitum'un eteklerinin karşısındaki havza zemininde bir iniş yolunun incecik beyaz hattını gördü. Böylesi bir ıssızlığın içinde insan yapılarının görülmesi kolaydı, düzenlilikleri yüzünden bir deniz feneri gibi manzaradan ayrı-

lıyorlardı. Güneşle ısınan tepelerden sert termaller yükseliyordu ve dönerek birine doğru alçaldı, titreten bir *hummm* sesiyle birlikte alçalırken uçağın kanatları görünür biçimde sarsılıyordu. Kaya gibi, o asteroit gibi düşüyorum, diye düşündü John sırıtarak ve etkileyici son bir gösteriyle iniş için kolu çekti, aracı yapabildiğince dikkatli bir şekilde, elbette her fırsatta daha da güçlendirmesi gereken "sıkı pilot" ününü düşünerek indirdi. Bu da işin bir parçasıydı...

Fakat yolun kenarındaki karavanlarda yalnız iki kişi vardı ve ikisi de inişini seyretmemişti. İçeride Yeryüzü'nden gelen televizyon haberlerini seyrediyorlardı. İç kilit kapısından girdiğinde başlarını kaldırıp baktılar ve onu selamlamak için ayağa fırladılar. Ann'in bir ekiple birlikte dağ kanyonlarından birinde olduğunu söylediler, yaklaşık iki saatlik bir rover yolculuğu uzaklıktaydı. John, Kuzeyli aksanı taşıyan çok katı ve çekici bu iki İngiliz kadınla öğle yemeği yedi. Ardından bir rovera binip bir yarık boyunca Charitum'a giden yolu izledi.

Düz zeminli dar bir vadinin içinde yaptığı bir saatlik dolambaçlı tırmanış, onu çevresine üç rover park edilmiş bir mobil karavana ulaştırdı. Araçların görüntüsü Mojave'deki bir kafe havasını veriyordu.

Karavanda kimse yoktu. Ayak izleri kamptan birçok yönde uzaklaşıyordu. Bir süre düşündükten sonra, Boone kampın batısındaki bir tepeciğe tırmandı ve zirvesinde oturdu. Taşlara uzandı ve soğuk yürüyüş giysisinin içine işleyene dek uyudu. Sonra kalktı ve bir omegendorf hapı yutup tepelerin kara gölgelerinin doğuya ilerleyişini seyretti. Senzeni Na'da neler olduğunu düşündü, kazadan öncesini ve sonrasını, insanların yüzlerindeki bakışları, neler söylediklerini hatırlamaya çalıştı. Düşen kamyonun görüntüsü nabzını biraz hızlandırdı.

Batıdaki tepelerin arasındaki bir yarıkta bakır şekiller belirdi. Doğrulup tepecikten indi ve onları karavanda karşıladı.

"Burada ne işin var?" dedi Ann, İlk Yüz'ün kanalından.

"Konuşmak istiyorum."

Ann homurdanıp kapattı.

John olmasa bile karavan epey kalabalıktı. Ana odada diz dize otururlarken, Simon Frazier küçük mutfak köşesinde spagetti sosu ısıtıp makarna için su kaynatıyordu. Karavanın tek penceresi doğuya bakıyordu ve yemeklerini yerken dağların gölgesinin büyük havzanın zemini boyunca uzanışını seyrettiler. John yarım litrelik bir Utopian konyağı getirmişti ve yemeğin ardından hoşnut sesler arasında açtı. Areologlar konyaklarını yudumlarken o da bulaşıkları yıkadı ("*Yapmak istiyorum*"), araştırmanın nasıl gittiğini sordu. Eğer bulunursa gezegenin tarihinin ilk dönemlerinde okyanusların alçak yerleri doldurmasını da içeren bir modelini destekleyecek kadim buzul dönemlere ilişkin kanıtlar arıyorlardı.

Ya Ann, diye düşündü John onları dinlerken; o da bir okyanussal geçmiş için kanıt bulmak istiyor muydu? Yaptıkları şeyler, dünyalaştırma projesi boyunca bütün yapılanların sadece her şeyi eski haline getirmek olduğunu söylemelerini sağlayacak ahlaksal bir destek yaratacak modeli güçlendirmeye yarayacaktı. Bu yüzden büyük olasılıkla Ann bir kanıt bulmak istemezdi. Bu isteksizlik işine yansır mıydı? Eh, elbette. Eğer bilinçli değilse bile derinlerde. Bilinçlilik büyük, kızgın bir çekirdeğin çevresindeki incecik bir litosferdi sonuçta. Dedektiflerin bunu hatırlaması gerekliydi.

Fakat karavandaki herkes buzullaşma hakkında herhangi bir kanıt bulamadıkları konusunda uzlaşmış gibiydi ve bunların hepsi iyi areologlardı. Etrafı dağlarla çevrili küçük ovaları andıran yüksek havzalar, buzul vadilerinin klasik U şekline sahip yüksek vadiler, buzul çekilmesinin sonucu olabilecek birtakım kubbe ve yamaç şekillenmeleri vardı. Bütün bu özellikler, bazılarının buzul tabakasından yansımalar olabileceğini düşündüğü parlak ışıltılarla birlikte uydu resimlerinde de görülmüştü. Fakat yüzeyde bunların hiçbiri tutmuyordu. U şekilli vadilerin rüzgârdan en korunaklı kesimlerinde bile buzul tabakası bulamamışlardı; parçalanmış ya da katman olarak hiçbir buzultaş yoktu; hiçbir çekilme

izi veya kadim buzun en yüksek düzeylerinde yüzeye çıkmış olması gereken *nunatak*ların* geçişme çizgilerinin belirtisi yoktu. Hiçbir şey. Bu da tarihçesi en erken uydu resimlerine, hatta teleskoplara uzanan gök areolojisi dedikleri şeye ait olaylardan biriydi. Kanallar, aynı şekilde dile getirilmiş bir yığın kötü varsayımla birlikte gök areolojisiydi ama şimdi bu varsayımlar yer areolojisinin sertliğiyle sınanıyordu. Varsayımların büyük bölümü yüzey verilerinin ağırlığı altında çöküyor, onların deyişiyle kanalda silkeleniyordu.

Bununla birlikte, buzul kuramı ve bir parçası olduğu okyanussal model, birçoğundan daha dayanıklı çıkmıştı. Bu öncelikle, gezegenin oluşumu hakkındaki neredeyse her modelin, çok fazla suyun yüzeye çıkarak buharlaşması ve bir yerlere gitmiş olması gerektiğini belirtişi yüzündendi. İkinci olarak da, diye düşündü John, okyanussal model doğru çıktığında bir sürü insan çok daha rahatlayacaktı; dünyalaştırmanın ahlaka uygunluğu hakkında kendilerini çok daha az rahatsız hissedeceklerdi. Dünyalaştırmaya karşı olanlar, bu yüzden... Yoo, Ann'in ekibinin bir şey bulamamış olmasına şaşırmamıştı. Biraz konyağın etkisiyle ve biraz da Ann'in soğuk davranışına sinirlenerek mutfaktan seslendi: "Ama buzullar var olmuşsa, en yakını diyelim ki bir milyar yıl önce miydi? Bu kadarlık bir süre sanırım yüzeysel belirtilerin, buzul tabakanın, buzultaşlarının ya da nunatakların işini görmeye yetecektir. Geriye de sizin bulduğunuz kocaman yer şekillerini bırakır. Değil mi?"

O âna dek suskun olan Ann bu sefer konuştu: "Yer şekilleri yalnızca buzullaşmaya özgü değildir. Mars dağlarında epey yaygın görünüyorlar, çünkü hepsi de gökten düşen kayalarla şekillenmiş. Buralarda, etrafta bir yerlerde düşünebileceğin her türden oluşum var, yalnızca yatma açılarıyla sınırlanmış acayip şekiller." John'u şaşırtarak konyak içmeyi reddetmişti ve şimdi rahatsız bir bakışla yere bakıyordu.

---

* (İnuit dilinde *nunataq*'tan): Buzullardaki yamaç, dağ ya da zirvelerde buzla örtülü olmayan, çıplak kaya parçaları, buzul adacıkları. *–yhn*

"U şekilli vadiler değil, elbette," dedi John.

"Evet, U şekilli vadiler bile."

"Sorun okyanussal modelin pek yanlışlanabilir olmaması," dedi Simon hafifçe. "Ona dair iyi bir kanıt bulamayabilirsin ve biz bulamıyoruz fakat bu onu yanlış kılmıyor."

Mutfağın temizlenmesinin ardından John, Ann'e günbatımında küçük bir yürüyüşe çıkmayı önerdi. Önce isteksizce duraksadı kadın fakat bu onun ritüellerinden biriydi ve bunu herkes bilirdi, yüzünü ekşitip sert bir bakış atarak kabul etti.

Dışarı çıktıklarında, kadını üstünde uyuduğu tepeye götürdü. Gökyüzü onları çevreleyen testere dişli siyah dağ sırtlarının üzerinde erik renkli bir kemer haline gelmişti, yıldızlar birbiri ardına beliriyordu, her göz kırpışta yüzlercesi birden. Yanında durdu; Ann bakışlarını ondan kaçırıyordu. Engebeli ufuk çizgisi Yeryüzü'ne ait bir manzara gibiydi. Kadın ondan bir parça daha uzun, sıska, zayıf bir siluet halindeydi. John onu severdi fakat Ann nasıl bir karşılıklı sevgi duyarsa duysun -ve geçmişte bazı hoş konuşmaları olmuştu- John, Sax'la çalışmayı yeğlediğinden beri uzaklaşmıştı. Ne isterse yapabilirdi, diyordu kadının sert bakışları, ama o dünyalaştırmayı seçmişti.

Eh, bu doğruydu elbette. İşaretparmağını havaya kaldırarak elini kadının önüne doğru uzattı. Ann bilek paneline dokundu ve ansızın soluğu adamın kulağında patlayıverdi. "Ne var," dedi, ondan yana bakmaksızın.

"Şu sabotaj olayları," dedi John.

"Tahmin etmiştim. Sanırım Russell arkalarında benim olduğumu düşünüyor."

"O kadar da değil-"

"Aptal olduğumu mu sanıyor? Bir parça vandallığın sizin çocuk oyunlarınızı durdurmaya yeteceğini düşüneceğimi nasıl hayal edebiliyor?"

"Doğrusu, bu iş bir parçadan daha fazla. Şu âna dek altı büyük olay oldu ve hepsinde de birileri ölebilirdi."

"Aynaları yörüngeden çıkarmak insanları öldürebilir mi?"

"Eğer üzerinde bakım yapıyorlarsa."

Kadın hıhladı. "Başka ne oldu."

"Dün mohol kuyularının birinden bir kamyon yuvarlandı ve neredeyse üzerime düşüyordu." Ann'in soluğunun hızlandığını duydu. "Bu üçüncü kamyon. Şu ayna, üzerinde bir bakım işçisi varken yörüngeden çıkarılmıştı ve kadının istasyona dek boşlukta tek başına gitmesi gerekti. Oraya varması bir saatten çok sürdü ve neredeyse başaramıyordu. Sonra Elysian moholunda patlama olasılığı olan bir çöplük kazayla, bütün ekip oradan ayrıldıktan bir dakika sonra patladı. Ayrıca Tepealtı'ndaki likenlerin tamamı bütün laboratuvarı kaplayan bir virüs tarafından öldürüldü."

Ann omuzlarını silkti. "GİM'lerden ne umuyorsun? Kazalar olabilirdi, daha sık olmayışına şaşırıyorum."

"Kaza değildi."

"Sonuçta hepsi de önemsiz şeyler. Russell benim aptal olduğumu mu sanıyor?"

"Sanmadığını biliyorsun. Bu bir emin olma sorunu. Terra parasının büyük bölümü dünyalaştırma projesine yatırılıyor fakat çoğunun geri çekilmesi için kötü bir görüntü yeter."

"Belki öyledir," dedi Ann. "Fakat böyle şeyler söylerken kendini dinlemelisin. Sen ve Arkadi bir tür yeni Mars toplumunun en büyük yandaşlarısınız, siz ikiniz ve bir de Hiroko, belki. Fakat Russell, Frank ve Phyllis'in Terra sermayesini çekme şekli yüzünden her şey elinizden uçup gidecek. Her zamanki bildik iş haline gelecek ve fikirleriniz kaybolup gidecek."

"Ben burada hepimizin benzeri şeyler istediğini düşünme eğilimindeyim," dedi John. "İyi bir yerde iyi bir iş çıkarmak istiyoruz. Bunu elde etme sürecinin farklı kısımlarını öne çıkarmalıyız, hepsi bu. Çabalarımızı eşgüdümleyebilip ekip olarak çalışsaydık–"

"Aynı şeyleri istemiyoruz!" dedi Ann. "Sen Mars'ı değiştirmek istiyorsun, bense istemiyorum. Bu kadar basit."

"Şey..." John kadının sertliği karşısında bocaladı. Yavaşça

tepenin çevresinde, bazen yüz yüze, bazen sırt sırta gelerek konuşmayı taklit eden karmaşık bir dansla geziniyorlardı; kadının sesi adamın tam kulağındaydı daima, kendisininki de onun. Yürüyüş giysisi sohbetlerinin bu özelliğini seviyordu, epey ikna edici, okşayıcı, hipnotize edici olabilen bu sinsi sese alışınıştı da. "Öyle görünse bile o kadar basit değil. Yani inançlarına en yakın olanlara yardım ediyor ve en uzak olanlara karşı çıkıyor olmalısın."

"Öyle yapıyorum."

"Bu yüzden bu sabotajcılar hakkında ne bildiğini sormaya geldim. Anlamlı, değil mi?"

"Haklarında hiçbir şey bilmiyorum. Onlara şans diliyorum."

"Kişisel olarak mı?"

"Ne?"

"Son birkaç yıl içindeki yer değiştirmelerini izledim ve her olayda, olay olmadan yaklaşık bir ay öncesinde o bölgenin çok yakınında olmuşsun. Birkaç hafta önce buraya gelmeden Senzeni Na'daydın, değil mi?"

Kadının soluğunu dinledi. Kadın kızmıştı. "Beni perde olarak kullanıyor," diye mırıldandı ve yakalayamadığı bir şeyler daha söyledi.

"Kim?"

Adama sırtını döndü. "Bu işi Çakal'a sormalısın, John."

"Çakal mı?"

Ann kısa bir kahkaha attı. "Onu duymadın mı? İnsanların dediğine göre yüzeyde yürüyüş giysisi olmadan geziniyor. Sağda solda aniden ortaya çıkıyor, bazen tek bir gecede gezegenin iki ayrı yerinde. Eski iyi günlerde, Koca Adam'ı bizzat tanıyormuş. Hiroko'nun yakın dostu. Dünyalaştırmanın da sıkı bir düşmanı."

"Onunla karşılaştın mı?"

Kadın yanıt vermedi.

"Bak," dedi, bir süre karşılıklı soluk alıp vermenin ardından, "insanlar ölecek. Yanlışlıkla orada olan masumlar."

"Yanlışlıkla orada olan masumlar, permafrost eriyip ayaklarımızın altındaki yer çöktüğünde ölecek. Bu konuyla da hiçbir ilgim yok. Ben yalnızca işimi yapıyorum. Biz gelmeden önce burada neler olduğunu katalogluyorum."

"Evet. Ama sen kızılların en ünlüsüsün, Ann. Bu insanlar, işte bu yüzden sana ulaşmış olmalı ve onlara cesaret vermediğini umarım. Bu bazı yaşamları kurtarır."

Ann yüzünü ona çevirdi. Başlığının yüz koruyucusu batı ufuk çizgisini yansıtıyordu, yukarısı mor, aşağısı siyahtı, iki renk arasındaki sınırsa çentikli ve engebeli. "Eğer gezegeni kendi haline bırakırsanız yaşam kurtulur. Ben bunu istiyorum. İşe yarayacağını düşünsem seni öldürürdüm."

Bunun ardından söylenecek pek bir şey yoktu. Karavana geri dönerlerken başka bir konuyu denedi John. "Hiroko'yla diğerlerine ne oldu dersin?"

"Kayboldular."

John gözlerini devirdi. "Bu konuda hiç seninle konuştu mu?"

"Hayır. Seninle konuştu mu?"

"Hayır. Grubunun dışındaki birileriyle konuştuğunu hiç sanmıyorum. Nereye gittiğini biliyor musun?"

"Hayır."

"Neden gittiklerine dair en ufak fikrin var mı?"

"Belki bizden kurtulmak istediler. Yeni bir şey yapmak. Senin ve Arkadi'nin istediğinizi söylediğiniz şeyi onlar gerçekten istediler."

John başını iki yana salladı. "Eğer bunu yaparlarsa, sadece yirmi kişi için yapacaklar. Oysa ben herkes için yapmaya niyetliyim."

"Belki senden daha gerçekçidirler."

"Belki. Öğreneceğiz. Bunu yapmanın birden çok yolu var, Ann. Bunu anlamalısın."

Ann yanıtlamadı.

Karavana girerlerken içeridekiler başlarını çevirip onlara

baktılar ve Ann, mutfak köşesine giderek duruma pek yardımcı olmadı. John bir sedirin kenarına oturup işleri hakkında, Argyre'de ve genel olarak güney yarıküredeki yeraltı su düzeyleri hakkında sorular sordu. Büyük havzalar düşük rakımlıydılar, onları oluşturan çarpmalar yüzünden kurumuşlardı ve genel olarak bakıldığında gezegenin suyu çoğunlukla kuzeye sızmış gibiydi. Bu da gizemin başka bir parçasıydı: Hiç kimse kuzey ve güney yarıkürelerin niçin bu kadar farklı olduğunu açıklayamıyordu, bu areolojideki sorundu; Mars yüzeyindeki tüm diğer bilinmezleri açıklamayı sağlayan, anahtar olabilecek bir çözümdü, tıpkı bir zamanlar jeolojideki birçok sorunu açıklamış olan tektonik katman kuramı gibi. Aslında bazıları, eski bir kabuğun kendisini güney yarıkürenin üzerine kaydırdığını ve kuzeyi yeni bir kabuk oluşturmak zorunda bıraktığını, sonra da hepsinin, gezegensel soğuma yüzünden tüm tektonik hareketler durunca oldukları yerde kaldıklarını savlayarak bir kez daha tektonik açıklamayı kullanmak istiyordu. Ann bunun gülünç olduğunu düşünüyordu; ona göre kuzey yarıküre basit bir söyleyişle Nuh Çağı'nın en son patlaması, en büyük çarpma havzasıydı. Benzer ölçüde bir darbe, büyük bir olasılıkla aynı sıralarda Ay'ı Yeryüzü'nden koparıp almıştı. Areologlar bir süre sorunun çeşitli yönlerini tartıştılar ve John ara sıra tarafsız sorular sorarak onları dinledi.

Yeryüzü'nden gelen haberler için televizyonu açtılar, Antarktika'da başlayan maden ve petrol araştırmaları üzerine kısa bir film izlediler.

"Bu bizim yüzümüzden, biliyorsun," dedi Ann mutfaktan. "Antarktika'da, neredeyse bir yüzyıl boyunca, UJY* ve ilk antlaşmadan itibaren maden ve petrol araştırmaları durdurulmuştu. Fakat burada dünyalaştırma işlemleri başlayınca bunların hepsi çöktü. Şimdi orada, aşağıda petrolsüz kal-

* Uluslararası Jeofizik Yılı (1957-1958): Bu uluslararası bilimsel proje sonucunda diğer birçok şeyin yanında Antarktika üzerine sürekli ve uluslararası bilimsel çalışmalar başlamıştır. *–yhn*

dılar, Güneyliler Kulübü de yoksullaştı, hemen yanlarında kuzeyin zengin ülkelerinin ulusal park saydığı, petrol, gaz ve mineral kaplı koca bir kıta var. Sonra bu güneyliler aynı zengin kuzeyli ülkelerin Mars'ı tamamen parçalamaya başladığını gördüklerinde dediler ki 'Canınız cenehneme, siz koskoca bir gezegeni parçalıyorsunuz ve bizden hemen yanımızda delice gereksindiğimiz kaynaklarla dolu bu buzdağını korumamızı mı bekliyorsunuz? Boş versenize!' Böylece Antarktika Antlaşması'nı bozdular, şimdi orayı kazıyorlar ve kimse de bir şey yapmıyor. Artık Yeryüzü üzerindeki son temiz yer de göçüp gitti."

Yürüyüp ekranın önüne oturdu ve yüzünü dumanı tüten bir kupa sıcak çikolataya gömdü. "İstersen dahasını da söyleyeyim," dedi John'a kabaca. Simon, John'a acıma belirten bir bakış attı, diğerleriyse gözlerini dört açıp İlk Yüz'den iki kişinin kavgasını görmek için beklediler: Ne eğlence ama! Durum neredeyse John'u güldürecekti, bir kupa da kendisi için almak üzere kalktığında aniden eğilip Ann'i alnından öptü. Kadın kasılırken John da mutfağa yöneldi. "Mars'tan hepimiz farklı şeyler bekliyoruz," dedi John, tepedeyken Ann'e tam tersini söylediğini unutarak. "Fakat buradayız, sayımız pek fazla değil ve bizim yerimiz burası. Arkadi'nin dediği gibi, ne istersek onu yapacağız. Şimdi sen Sax ya da Phyllis'in istediğinden hoşlanmıyorsun, Frank ise kimsenin istediğinden hoşlanmıyor, her yıl pek bir şey anlamasalar da şu ya da bu tarafı destekleyen bir sürü insan geliyor. Yani durum tatsızlaşabilir. Aslında ekipmanlara yapılan şu saldırılarla birlikte çoktan tatsızlaştı. Bunun Tepealtı'nda olduğunu düşünebiliyor musun?"

"Hiroko'nun grubu orada olduğu süre boyunca Tepealtı'nı yağmalıyorlardı," dedi Ann. "Yağmalamış olmalılar, böyle çıkıp gidebildiklerine göre."

"Evet, belki. Ama insanların yaşamını tehlikeye atmıyorlardı." Ocak boyunca düşen kamyonun görüntüsü ani ve canlı biçimde yeniden gözlerinin önüne geldi. Sıcak kakaoyu

içince ağzını yaktı. "Kahretsin! Her neyse, bunlar yüzünden ne zaman umudum kırılsa bütün her şeyin doğal olduğunu hatırlamaya çalışıyorum. İnsanların kavgaya tutuşmaları kaçınılmaz fakat şimdi Mars'a ait bir şeyler için kavga ediyoruz. Yani insanlar Amerikalı, Japon, Rus ya da Arap oldukları için, din, ırk, cinsiyet ya da öyle bir şey için dövüşmüyorlar. Şu ya da bu Mars gerçekliğini istedikleri için dövüşüyorlar. Artık önemi olan bu. Yani çoktan yolun yarısını geçtik bile." Yere bakan Ann'e doğru kaşlarını çattı. "Ne demek istediğimi anlıyor musun?"

Kadın ona baktı. "Önemi olan ikinci yarı."

"Tamam, belki de öyle. Sen her şeyi büyütüyorsun ama burada herkes öyle. Ama bizi etkilediğini kabul etmen gerekiyor, Ann. Sen herkesin burada yaptığımız şeye bakışını değiştirdin. Kahretsin, Sax ve başka bir sürü kişi olabildiğince çabuk biçimde –gezegene hemen bir yığın asteroit yönlendirerek, volkanları harekete geçirmek için hidrojen bombaları kullanarak– neye mal olursa olsun dünyalaştırma işleminden söz ediyordu! Şimdi bütün bu tasarılar senin ve destekçilerin yüzünden dağıldı. Dünyalaştırmanın nasıl ve ne kadar yapılacağı hakkında bütün vizyonlar değişti. Düşünüyorum da radyasyondan bir parça korunma, bir biyosfer ve belki soluyacağımız ya da en azından hemen öldürmeyecek kadar bir hava sağlayabileceğimiz bir ortalama değere zamanla erişebiliriz – gerisini de gelişimizden önce olduğu gibi bırakırız." Ann burada gözlerini yuvarladı ama John devam etti: "Kimse, yapılabilecek olsa bile, Mars'ı bir orman gezegenine çevirmekten söz etmiyor! Daima soğuk kalacak ve Tharsis Yükselimi daima göğe uzanacak, sonuç olarak gezegenin büyük bir bölümüne asla dokunulmayacak. Ve kısmen senin yüzünden olacak bu."

"Fakat ilk adım atıldıktan sonra daha fazlasını istemeyeceğinizi kim söyleyebilir?"

"Belki birileri ister. Fakat ben kendi adıma onları durdurmayı deneyeceğim. Deneyeceğim! Senin yanında olmayabi-

lirim ama dediğini anlıyorum. Sen de benim bugün yaptığım gibi yaylaların üstünden uçarsan eğer, elinde olmadan seversin. İnsanlar gezegeni değiştirmeye çalışabilir ama bu arada gezegen de onları değiştiriyor olacak. Bir yer duygusu, bir manzara estetiği, tüm bunlar zamanla değişir. Büyük Kanyon'u ilk gören insanların, Alpler'e benzemediği için onu cehennem kadar çirkin bulduğunu bilirsin. Onun güzelliğini görmeleri uzun bir zaman aldı."

"Bu arada onun büyük bir bölümü de yok ettiler," dedi Ann sıkıntılı bir tavırla.

"Evet, evet. Ama çocuklarımızın neyi güzel bulacağını kim biliyor ki? Bu tamamen neyi bildiklerine bağlı ve bu bölge bildikleri tek yer olacak. Yani biz bu gezegene dünyalaştırma uyguluyoruz ama gezegen de bize areolaştırma uyguluyor."

"Areolaştırma," dedi Ann ve yüzünde nadir görülen küçük bir gülümseme belirdi. Bunu görür görmez John yüzünün kıpkırmızı olduğunu hissetti; onun böyle gülümsediğini yıllardır görmemişti ve Ann'i seviyordu, onu gülerken görmeyi seviyordu.

"Bu sözden hoşlandım," dedi Ann. Parmağını ona doğru uzattı: "Ama bunu sana hatırlatacağım, John Boone! Bu gece söylediklerini unutmayacağım!"

"Ben de," dedi John.

Gecenin kalanı daha sakin geçti. Ertesi gün Simon, John'u uçuş pistine, kuzeye doğru süreceği rovera ilerlerken gördü ve genellikle bir gülümsemeyle elini sıkan, en fazlası "seni gördüğüme sevindim," diyerek uğurlayan Simon ansızın dedi ki: "Dün gece söylediklerini gerçekten takdir ettim. Onu gerçekten neşelendirdin. Özellikle çocuklar için söylediklerin. Biliyorsun, hamile."

"Ne?" John başını salladı. "Bana söylemedi. Babası sen misin?"

"Evet." Simon sırıttı.

"Şimdi kaç yaşında, altmış mı?"

"Evet. Bu işleri biraz zorlaştırıyor, öyle söyleniyor ama daha önce yapılmış. On beş yıl kadar önce dondurulmuş bir yumurtayı alıp dölledilerve onun içine yerleştirdiler. Ne olacak göreceğiz. Bugünlerde Hiroko'nun durmaksızın hamile olduğunu, tıpkı bir kuluçka makinesi gibi tekrar tekrar yumurtladığını söylüyorlar."

"Hiroko hakkında birçok şey söylüyorlar ama hepsi de öykü."

"Doğru ama bunu kesin olarak bilen birinden duyduk."

"Çakal mı?" dedi John sertçe.

Simon kaşlarını kaldırdı. "Sana anlatmasına şaşırdım."

John homurdandı, anlaşılmaz biçimde sinirlenmişti. Şüphesiz, şöhreti bir sürü dedikoduyu kaçırmak anlamına da geliyordu. "Ann'in böyle yapması iyi oldu. Her neyse–" Sağ elini uzattı, eski uzay günlerinde geliştirdikleri gibi parmaklarını sıkıca kenetleyerek el sıkıştılar. "Tebrikler. Ona iyi bak."

Simon omuzlarını silkti. "Ann'i bilirsin. Ne isterse onu yapar."

2

Böylece Boone, yabanıllığın ve yalnızlığın tadını çıkararak, her öğleden sonra birkaç saatini insanların yer değiştirmelerini izlemek üzere gezegen kayıtlarını kurcalamak ve sabotaj olaylarıyla eşleşmeler aramakla geçirerek Argyre'den kuzeye doğru üç gün boyunca yol aldı. Dördüncü sabahın erken bir vaktinde, Argyre'nin yaklaşık 1500 kilometre kuzeyindeki Marineris kanyonlarına ulaştı. Bir kuzey-güney transpondör yoluna girdi, Melas Chasma'nın kuzey kenarındaki hafif bir yükseltiye dek yolu takip etti, orada etrafı iyice görebilmek için roverdan dışarı çıktı.

Büyük kanyon sisteminin bu bölümüne hiç gelmemişti; Marineris Çift Şeritli Otoyolu'nun tamamlanmasından önce buralara ulaşmak aşırı zordu. Etkileyiciydi, buna hiç şüphe yoktu; Melas uçurumu kanyon zeminine dek tam 3000 metre boyunca iniyordu, yani orada yamaçların kuzeyine doğru bir tür planör manzarası vardı. Kanyonun diğer yamacı uzaklardan seçilebiliyordu, kıyısı tüm ufku kaplıyor gibiydi ve iki uçurum arasında tüm Marineris kompleksinin kalbi olan Melas Chasma'nın engin genişliği uzanıyordu. Uzak kayalıklardaki, başka kanyonlara girişleri belirten yarıkları zar zor görebiliyordu: batıda Ius Chasma, kuzeyde Candor, doğuda Coprates.

John, başlığındaki dürbün merceklerini çoğu zaman yüz koruyucusunun üzerine çekerek, Mars üzerindeki en büyük kanyondan olabildiğince çok şey alıp kızıl toprağın coşkusunu hissederek engebeli uçurum kıyısında bir saatten fazla

yürüdü. Aşağıya taşlar fırlattı ve gözden kaybolmalarını seyretti, kendi kendine konuşup şarkılar söyledi, beceriksiz bir dans sergileyerek topuklarının üzerinde sekti. Ardından roverına döndü, kendine geldi, yamaç boyunca önünde uzanan kısa mesafeyi aştı ve uçurum yolunun başlangıcına girdi.

Çift Şeritli Otoyol burada tek bir beton yola dönüşüyor ve bir dönemeçle birlikte güney yamacından aşağıya, kanyon zeminine dek uzanan devasa bir kaya rampasının omurgasına kıvrılıyordu. Cenevre Mahmuzu* diye isimlendirilen bu tuhaf yer, uçurumdan neredeyse dimdik bir şekilde kuzeye, Candor Chasma'ya yöneliyordu; amaçları açısından oraya öylesine kusursuz yerleşmişti ki üzerindeki yolla birlikte yol yapımcılarının yaptığı bir rampa gibi görünüyordu.

Yine de dik bir mahmuzdu ve aşağı inen yoldaki eğimin makul olması için virajlarla donatılması kaçınılmaz olmuştu. Omurga boyunca kıvrım kıvrım inen binlerce viraj, yukarıdan bakıldığında lekeli, turuncu bir halıdaki çıkıntıdan aşağıya doğru teğellenmiş sarı bir ip gibi görünüyordu.

Boone bu harika şeyden aşağı, roverın direksiyonunu sola, sonra sağa, sonra sola ve ardından sağa döndürerek, sonunda tamamen durup geriye ve arkasındaki güney yamacına bakana dek ara sıra kollarını dinlendirmek için duraksaya duraksaya, dikkatle indi; gerçekten de dikti, derin bir şekilde aşınmış koyakların parçalı dokusu yüzünden üzerine yivler açılmıştı. Sonra yeniden yola çıktı, yarım saatlik bir sürüş daha yaptı; tekrar tekrar sağa sola keskin virajlar aldı, ta ki sonunda yol gitgide yayılarak kanyon zeminiyle kaynaşıp düzleşen mahmuzun alt ucuna kadar devam etti. Tam aşağıda küçük bir araç kümesi vardı.

Yolu inşa etmeyi henüz bitirmiş İsviçre ekibiydi bu ve sonuçta geceyi onlarla birlikte geçirdi. Yaklaşık seksen kişi kadardılar: Çoğu genç, çoğu evli, Almanca, İtalyanca, Fransızca ve neyse ki değişik aksanlarda İngilizce konuşuyorlar-

* Cenevre Mahmuzu esasen Dünya'da, Everest Dağı zirvesi yakınlarında görülen bir coğrafi oluşumdur. *-yhn*

dı. Yanlarında getirdikleri çocuklar, kediler, içinde bitkiler ve bahçe sebzeleri olan taşınabilir bir seraları vardı. Kısa bir süre sonra, Çingeneler gibi, büyük kısmı toprak işleme araçlarından oluşan bir kervanla kanyonun batı ucuna, Noctis Labyrinthus'tan Tharsis'in doğu kanadına doğru geçen bir yol döşemek üzere ilerliyor olacaklardı. Bunun ardından başka yollar yapılacaktı; belki bir tane Tharsis Yükselimi üzerindeki Arsia Mons ile Pavonis Mons arasında, belki bir tane kuzeye, Echus Tepesi'ne giden yollar. Daha emin değillerdi ve Boone buna pek de aldırmadıkları izlenimine kapıldı; yaşamlarının geri kalanını yollar inşa edip gezerek geçirmeyi tasarlıyorlardı, yani daha sonra nereye gidecekleri onlar için hiç fark etmiyordu. Sonsuza dek yol çingeneleriydiler.

Bütün çocukların John'un elini sıkmasını sağladılar ve o da akşam yemeğinin ardından her zamanki tarzıyla Mars'taki yeni yaşamları üzerine bir şeyler söylediği kısa bir konuşma yaptı. "Sizleri burada gördükçe gerçekten mutlu oluyorum, çünkü bu yeni bir yaşam düzeninin parçası, burada yeni bir toplum yaratmak için tamamen değişmeliyiz, teknik düzeyde her şey değişiyor, sosyal düzey de bunu izleyebilir. Yeni toplumun ne olacağı ya da olması gerektiği konusunda emin değilim, bu da işin en zor kısmı fakat yapılması gerektiğini biliyorum, sizin ve yüzeydeki diğer küçük toplulukların bu işi deneysel bir temelde çözüme kavuşturduğunu düşünüyorum. Sizi görmek bu konuda düşünmeme yardımcı oluyor." Gerçekten de öyleydi, küçük yalanlar söylese de sonuçta kendi serbest çağrışımsal tarzıyla, düşünceler çantasından ne çıkarsa bir şeyler daha söyledi. Dinleyenlerin gözleri onu dinlerken lamba ışığında parıldıyordu.

Daha sonra birkaçıyla kalan son açık lambanın çevresinde oturdu ve gece boyunca sohbet ettiler. Genç İsviçreliler ona ilk yolculuğuna ve Tepealtı'ndaki ilk yıllara dair sorular sordu, belli ki her ikisinin de onlar için mitsel bir anlamı vardı, o da onlara epeyce gerçek öyküyü anlattı, onları oldukça

güldürdü; sonra onlara İsviçre hakkında, nasıl çalıştıkları, neler düşündükleri ve neden orada değil de burada olduklarına dair sorular sordu. Sarışın bir kadın bunu sorduğu zaman güldü. "Böögen'i biliyor musun?" diye sordu ve John hayır dedi başıyla. "O bizim Noel'imizin bir parçasıdır. Sami Claus bütün evleri tek tek ziyaret eder, yanında kukuletalı bir pelerin giyip kocaman bir torba taşıyan bir yardımcısı vardır, Böögen. Sami Claus anne babalara o yıl çocukların nasıl davrandığını sorar, onlar da ona hesap defterini, yani kayıtları gösterir. Çocuklar iyi davranmışlarsa Sami Claus onlara hediyeler verir. Ama anne babalar çocukların kötü olduğunu söylerse Böögen onları torbasına atar ve götürür, bir daha da görülmezler.

"Ne!" diye bağırdı John.

"Böyle. İsviçre işte. Ben bu yüzden burada, Mars'tayım."

"Seni Böögen mi buraya getirdi?"

Hep birlikte kahkahalar attılar, kadın da. "Evet. Hep kötüydüm." Ciddileşti. "Fakat burada Böögen olmayacak."

Ona kızıllar ve yeşiller arasındaki çekişme için ne düşündüğünü sordular, omuzlarını silkti ve Ann ile Sax'ın konumlarına ilişkin bir şöyler özetledi.

"Her ikisinin de haklı olduğunu sanmıyorum," dedi içlerinden biri. Adı Jürgen'di ve liderlerden biriydi; kara saçlı, keskin yüzlü ve ciddi görünümlü, bir tür *burgermeister* ile *çeribaşı* karışımıydı. "Her iki taraf da doğanın yanında olduklarını söylüyorlar, elbette. İnsanın bunu söylemesi gerek. Kızıllar burada var olan Mars'ın zaten doğa olduğunu söylüyor. Ama doğa değil, çünkü ölü. Sadece kaya. Yeşiller de bunu belirterek Mars'a dünyalaştırma uygulayarak doğayı getireceklerini söylüyorlar. Ama getirecekleri doğa değil, sadece kültür. Yani bir bahçe. Bir sanat eseri. Yani iki yol da doğaya ulaşmıyor. Mars üzerinde doğa diye bir şey olası değil."

"İlginç!" dedi John. "Bunu Ann'e söylemem lazım, bakalım o ne diyecek. Fakat..." Bunu bir düşündü. "O zaman buna ne diyorsun? Yani yaptığın şeye ne diyorsun?"

Jürgen omuzlarını silkip sırıttı. "Buna bir şey demiyoruz. Bu sadece Mars."

Belki de İsviçreli olmak budur, diye düşündü John. Onlarla yolculuklarında giderek daha çok karşılaşıyordu, hepsi de böyleydi. Bir şeyler yap ve kuram hakkında pek fazla düşünme. Ne uygun geliyorsa.

Daha sonra, birkaç şişe şarabın ardından, onlara Çakal'ı duyup duymadıklarını sordu. Güldüler ve birisi dedi ki: "O buraya senden önce gelen, değil mi?" Bu sefer John'un yüzünde oluşan ifadeye güldüler. "Bir öykü yalnızca," diye açıkladı biri. "Kanallar ya da Koca Adam gibi. Ya da Sami Claus gibi."

Ertesi gün Melas Chasma üzerinde kuzeye doğru ilerlerken, John (daha önce de yaptığı gibi) gezegendeki herkesin İsviçreli olmasını, en azından İsviçreli gibi olmasını diledi. Ya da belirli yönlerde daha fazla İsviçreli. Ülke sevgilerini belirli bir tarzda yaşam kurarak dışavuruyor gibiydiler: rasyonel, adil, başarılı, bilimsel. Bu yaşam için nerede olursa olsun çalışırlardı, çünkü onlar için önemi olan şey bir bayrak, iman ya da bir dizi sözcük, hatta Yeryüzü üzerinde sahip oldukları o küçük kayalık leke bile değildi, yaşamın kendisiydi. İsviçreli yol yapım ekibi geride bırakılmış yuvadayken bile Marslıydı, yanlarında yaşamı getirmiş ve ıvır zıvırı geride bırakmışlardı.

İç çekti, roverı transpondörleri geçerek kuzeye giderken öğle yemeğini yedi. O kadar da basit değildi elbette. Yol yapım ekibi gezgin İsviçrelilerdi, bir tür Çingeneler, yaşamlarının büyük kısmını İsviçre'nin dışında geçirmiş olan İsviçreliler. Sayıları çoktu fakat bu nedenle seçilmişlerdi, farklıydılar. Yurtlarında kalan İsviçreliler, İsviçrelilik hakkında epey tutucuydu; hâlâ tırnaklarına kadar silahlanmış, hâlâ onlara para getiren her kimse onun hamalı olmaya hazırlardı; hâlâ BM üyesi olmamışlardı. Buna rağmen, yetkileri artan BMMİB'nin bugünlerde yerel duruma egemen olması, onları John için bir model olarak daha da ilginç kılıyordu. Bu dünyanın aynı zamanda hem bir parçası olma hem de ondan

uzak durma yeteneği; onu kullan ama elinde tutma; küçük ama kontrollü ol, tırnağına kadar silahlan ama asla savaşa gitme; bu da onun Mars için istediklerinin bir tür tanımı değil miydi? Ona sanki burada, varsayımsal bir Mars devletinin alacağı bazı dersler varmış gibi geliyordu.

Yalnız kaldığı zamanın büyük bölümünü bu varsayımsal devleti düşünerek geçiriyordu; bu onun için bir tür tutku olmuştu ve uçucu heveslerden daha fazla bir şey ortaya koyamayışını epey hayal kırıcı buluyordu. Bu yüzden şimdi İsviçre ve ona çağrıştırdıkları üzerine çok daha ciddi düşündü, bu konuda çalışmaya karar verdi: "Pauline, lütfen bana İsviçre yönetimi hakkında bir ansiklopedi maddesi bul."

O, ekranda beliren maddeyi okurken, rover transpondörleri birbiri ardına geçiyordu. İsviçre devlet sistemi hakkında benzersiz bir şeyleri bulamadığı için hayal kırıklığına uğramıştı. Yönetim yetkisi, meclisin seçtiği yedi kişilik bir konseye verilmişti. Karizmatik bir başkan yoktu ve Boone bundan çok hoşlanmamıştı. Meclis, federal konseyi seçmenin dışında pek bir şey yapmıyor gibiydi; yönetim konsey ile –sanki başka bir yer kalmamış gibi on dokuzuncu yüzyılda California'dan aldıkları bir fikir yüzünden doğrudan müdahaleler ve referandumlarla kendini gösteren– halk iktidarı arasında sıkışmış gibiydi. Ayrıca federal sistem vardı; sahip oldukları tüm farklılıklar yüzünden kantonların fazlasıyla büyük bir bağımsızlığı olması gerekirdi, ki bu da meclisi güçsüzleştiriyordu. Fakat kanton iktidarı yıllar geçtikçe çözülüyor, federal hükümet ise giderek güçleniyordu. Bu da neye yol açıyordu? "Pauline, lütfen anayasa dosyamı çıkar." Kısa bir süre önce başladığı dosyaya birkaç not daha aldı: *Federal konsey, doğrudan müdahaleler, güçsüz meclis, yerel bağımsızlık, özellikle de kültürel konularda.* Üzerinde düşünülebilir konulardı: Düşünceler çorbasına birkaç veri daha. Kaydetmek bir şekilde işe yarıyordu.

Yol yapımcılarının sakinliğini, sahip oldukları tuhaf mühendislik ve mistisizm karışımını anımsayarak aracını sür-

meyi sürdürdü. Onu karşılamalarındaki o sıcaklık, ki Boone buna pek alışık değildi, her zaman böyle olmazdı. Sözgelimi Arap ve İsrailli yerleşimlerinde gayet tatsız karşılanıyordu, belki din karşıtı olarak görüldüğü, belki Frank onun aleyhinde öyküler anlattığı için. Phobos'ta bir cami yapılmasını yasakladığına inanan bir Arap kervanıyla karşılaştığında şaşırıp kalmıştı ve böyle bir tasarıyı ilk kez işittiğini söylediğinde bu kez de onlar yüzüne öylece bakmışlardı. Bunu Frank'in yaptığına gayet emindi, Janet ve diğerlerinden Frank'in onu bu şekilde harcamaya çalıştığını öğrenmişti. İşte bu yüzden kendisini soğuk karşılayan gruplar vardı: Araplar, İsrailliler, nükleer reaktör ekipleri, uluslararası yöneticilerin bazıları... kendi ateşli ve dar fikirli programlarına sahip olan, onun daha geniş perspektifine karşı çıkan kimseler. Ne yazık ki sayıları epey fazlaydı.

Düşüncelerinden sıyrılıp çevreye bakındı, Melas'ın ortasının, sanki kuzey düzlüklerine ait bir yermiş gibi görünmesine şaşırdı. Koca kanyon bu noktada 200 kilometre genişliğindeydi, gezegenin eğriliği öylesine keskindi ki kuzey ve güney kanyon yamaçları, kilometrelerce uzanan üç dikey çizgi, tamamen ufkun altında kalıyordu. Kuzey ufku ancak ertesi sabah iki katına çıktı ve John hemen kanyon zemininden ayrılıp Melas ve Candor'u birbirine bağlayan kısa kuzey-güney kanyonunun açtığı gedikle ikiye bölünen büyük kuzey yamacına geçti. Ancak bu geniş yarığa girdiğinde, herkesin Marineris'in dibindeyken görmeyi umduğu türden bir manzaraya ulaştı: Gerçekten devasa boyutlardaki yamaçlar onu iki yandan kuşatıyordu, parçalı bir oyuklar ve sırtlar sonsuzluğuyla oyulmuş koyu kahverengi yüzeyler. Yamaçların eteğinde kadim çağlarda yuvarlanmış kocaman kayalar ya da fosilleşmiş kumsalların çatlak terasları uzanıyordu.

İsviçrelilerin yolu bu yarığın içinde yeşil bir transpondör hattıydı, mesaları ve vadileri kıvrıla kıvrıla aşıyordu, tıpkı Büyük Kanyon'un iki katı derinliğinde ve beş katı genişliğinde bir kanyonun dibine yerleştirilmiş Monument Vadisi

gibi görünüyordu. Manzara John için başka herhangi bir şeye yoğunlaşmasına izin vermeyecek kadar büyüleyiciydi, yolculuğu boyunca ilk kez, tüm gün boyunca Pauline'i kapatarak sürdü aracını.

Çapraz yarığın kuzeyinde, Candor Chasma'nın devasa çukuruna girdi ve şimdi, tıpkı Boyalı Çöl'ün devasa bir kopyasının tam ortasındaymış gibiydi; dört bir yanda büyük tortul katmanlar, sarılı morlu çöküntü şeritleri, turuncu kumullar, asıl yerlerinden taşınıp gelmiş kızıl taşlar, pembe kumlar, çivit oyuklar – bütün bu çılgın renkleriyle neyin ne olduğunu, ne kadar büyük olduğunu ve ne kadar uzakta olduğunu kavramayı güçleştirerek gözü bulandıran, gerçekten fantastik ve ölçüsüz bir manzaraydı. Bir an için yolunu engelleyecek gibi görünen devasa platolar çok geçmeden uzak bir bayırın eğimli katmanı oluveriyordu; transpondörlerin hemen yanındaki küçük kayalar yarım günlük bir araç yolculuğuyla ulaşılacak devasa mesalara dönüşüyordu. Günbatımı ışığında tüm renkler yalımlanmış ve bütün Mars tayfı ortaya çıkmıştı, sanki kayalardan fışkırıyormuşçasına, soluk sarıdan koyu çürük mora kadar bütün renkler alev alev yanıyordu. Candor Chasma! Bir gün dönüp burayı araştırması gerekecekti.

Ertesi gün, İsviçreli ekibin önceki yıl tamamladığı kuzey Ophir yolunun düzgün yamacını tırmandı. Yukarı, yukarı, yukarı ve sonra farklı hiçbir yamaç görmeksizin kanyonların ötesindeydi artık, Ganges Catena'nın kubbeli deliklerinin yanından sarsıla sarsıla geçiyordu, ardından bir kez daha bildik düzlüğe ulaştı, artık Çernobil ve Tepealtı'nın dar ufkunu aşan geniş bir yolu izliyordu; sonra bir gün daha batıya sürdü, Echus Tepesi'ne, Sax'ın yeni dünyalaştırma karargâhına doğru. Yolculuğu bir hafta sürmüştü, 2500 kilometreyi aşmıştı.

Sax Russell Acheron'dan dönmüştü, kendi yerindeydi. BMMİB tarafından on yıl önce dünyalaştırma girişiminin bi-

limsel şefi olarak atandıktan sonra büyük bir iktidar sahibi olmuştu şüphesiz. Elbette ki bu on yıllık iktidarın adamın üzerinde bir etkisi olmuştu. BM'den ve uluslarötesi yardımlardan dünyalaştırma girişimine karargâh olmak üzere koca bir kasaba yapmalarını rica etmiş ve bu kasabayı Tepealtı'nın 500 kilometre kadar batısına, Echus Chasma'nın doğu yamacını oluşturan uçurumun kıyısına yerleştirmişti. Echus gezegendeki en dar ve derin kanyonlardan biriydi, doğu yamacı bile güney Melas'tan daha uzundu; kasabayı inşa etmeyi seçtikleri kısım dört bin metre yükseklikte bazalt bir uçurumdu.

Uçurumun tepesinde kurulan yeni kasaba hakkında çok az belirti vardı; etrafındaki toprağa neredeyse hiç dokunulmamıştı, yalnızca orada burada küçük beton istihkâmlar ve kuzeyde bir Rickover'ın dumanı görülüyordu. Fakat John roveryla çıkıp kıyıdaki istihkâmlardan birine ulaştığında ve içindeki kocaman asansörlerden birine girdiğinde kasabanın büyüklüğü anlaşılmaya başlanıyordu; asansörler elli kat aşa-

ğı iniyordu. Elli kat aşağı indiğinde dışarı çıktı ve onu daha da aşağılara indirecek, Echus Chasma'nın zeminine dek inen bir dizi başka asansörle daha karşılaştı. Bir kat on metre olsa; demek ki uçurumda 400 kata yetecek yer vardı. Aslında yerin o kadar çok kısmı kullanılmamıştı ve o zamana dek yapılmış olan odaların çoğu en yüksekteki yirmi kata toplanmıştı. Örneğin, Sax'ın büroları tepeye çok yakındı.

Toplantı odası, batı yamacına bakan, yerden tavana kadar kesintisiz bir penceresi olan büyük açık bir bölmeydi. John, Sax'a bakınarak odaya girdiğinde, hâlâ sabah vaktiydi ve pencere neredeyse aydınlıktı; uzakta, çok uzakta, hâlâ yarı yarıya gölgeler içinde olan uçurum zemini ve gün ışığı altında Echus'un çok daha alçak batı yamacı uzanıyordu, onun ötesinde güneye doğru giderek yükselen Tharsis Yükselimi'nin büyük eğimi vardı. Uzayıp giden yükselimin orta yerindeki şey alçak Tharsis Tholus yükselimiydi ve solunda, ufku az biraz aşan Ascraeus Mons'un, büyük prens volkanlarının en kuzeydekininin düz doruklu tepesi duruyordu.

Sax toplantı odasında değildi ve John onun bu pencereden dışarıya asla bakmamış olduğunu söyleyebilirdi. Hemen yandaki bir laboratuvardaydı, kambur omuzları ve titreyen bıyıklarıyla eskisinden daha da fazla laboratuvar faresi olmuştu, gözlerini dikip zemine bakınıyor ve bir YZ sesiyle konuşuyordu. John'u birbiri ardına uzanan bir sürü laboratuvardan geçirirken, ara sıra ekranlara göz atmak ya da bir grafik kâğıdını düzeltmek için eğiliyor, John'la omzunun üstünden, dikkati dağılmış bir halde konuşuyordu. Geçtikleri odalar bilgisayarlar, yazıcılar, ekranlar, kitaplar, kâğıt ruloları ve yığınları, diskler, GC- kütle hesaplamaları, küvezler, duman başlıkları, aparatlarla kaplı uzun masalar, tıkabasa dolu kütüphanelerle karman çormandı; bütün tehlikeli yerlere, çoğu tanınmaz haldeki kabartılar, kabuklu bitkiler ve benzerlerinden oluşan saksılar yerleştirilmişti, yani ilk bakışta zehirli bir küf tabakası canlanıp her şeyi örtmüş gibi görünüyordu. "Laboratuvarların giderek dağılıyor," dedi John.

"Gezegenin kendisi bir laboratuvar," diye yanıtladı Sax.

John güldü, parlak sarı bir kutup kaktüsünü tezgâhlardan birinden aldı ve oraya oturdu. Sax'ın artık bu odalardan hiç çıkmadığı söyleniyordu. "Bugün neyle uğraşıyorsun?"

"Atmosfer."

Şüphesiz. Bu Sax'ın üzerinde önemle durup göz kırpıştırdığı bir konuydu. Gezegene saldıkları ya da uyguladıkları tüm ısı atmosferi kalınlaştırıyordu fakat kullandıkları bütün CO_2 sabitleme stratejileri de onu inceltiyordu; havanın kimyasal bileşimi ağır ağır daha az zehirli bir şeye doğru yol alırken sera gazlarından da arınıyordu, yani etraf yine serinliyor ve süreç yavaşlıyordu. Her yerde, negatif geribeslem pozitif geribeslemi dengeliyordu. Bütün bu etkenlerle herhangi anlamlı bir ekstrapolasyon* programına göre oynamak, şu âna dek kimsenin Sax'ı tatmin edecek biçimde başaramadığı bir

---

* Matematikte bilinen bir dizi nokta üzerinden dizilimin devamını tahmin etme işlemi. *-yhn*

şeydi, bu nedenle o da kendi bildik çözümüne başvurmuştu; kendisi yapmayı deniyordu.

Araç gereçler arasındaki dar geçitte, sandalyeleri yolundan iteleyerek ileri geri yürümeye koyuldu. "Çok fazla karbondioksit var. Eski günlerde model kurucular daima bu konunun üzerini örtmüşler. Sanırım güney kutup başlığını Sabatier fabrikalarına taşımaları için robotları kullanınam gerekecek. İşleyebileceğimiz şey süblimleşmeyecek ve sanırım, oksijeni serbest bırakıp karbon tuğlalar yapabiliriz. Ne yapacağımızı bilemeyecek kadar çok karbon tuğlalarımız olacak. Beyazla iyi gidecek siyah piramitler."

"Hoş."

"Hı, hı." Cray'ler ve iki yeni Schiller, onun monoton konuşmasına bir zemin oluşturarak arka planda uğulduyorlardı. Bu bilgisayarlar tüm zamanlarını birbiri ardına farklı koşul kümelerini denemekle geçiriyor, demişti Sax; sonuçlar asla birbirlerine benzer olmasalar da çok seyrek olarak ce-
320 saretlendiriciydi. Hava daha uzun bir süre soğuk ve zehirli olacaktı.

Sax koridorda ilerledi, John bir köşesinde bir yatak ve buzdolabı bulunsa da başka bir laboratuvar gibi görünen bir odaya doğru onu izledi. Delice düzensiz kitap yığınları, saksılar ve en az dışarıdaki hava kadar ölü görünen Pleitosen bitkileriyle iç içe geçmişti. John tek boş sandalyeye oturdu. O, Ann'le görüşmesini anlatırken, Sax ayakta durup bir denizkabuğu çalısına baktı.

"Ne diyorsun, karışmış mıdır?" dedi Sax.

"Kimin yaptığını biliyor olabilir bence. Çakal denilen birinden söz etti."

"Ha, evet." Sax kısa bir an John'a baktı – daha doğrusu ayaklarına. "Ann, bizi efsanevi bir kişiliğe yönlendiriyor. Bizimle birlikte *Ares*'le gelmiş olmalı, biliyorsun. Hiroko tarafından gizlenmiş."

John, Sax'ın Çakal'ı işitmiş olmasına öyle şaşırmıştı ki söylediklerinde kendisini başka neyin rahatsız ettiğini anla-

ması vakit aldı. Sonra anladı. Maya bir gece ona bir yüzü, bir yabancının yüzünü gördüğünü söylemişti. Gemi yolculuğu Maya için zor olmuştu ve John da bu öyküyü önemsememişti. Ama şimdi...

Sax ışıkları açarak, ekranlara göz atarak, güvenlik önlemlerinin boyutlarıyla ilgili bir şeyler mırıldanarak dolanıyordu. Kısa bir an buzdolabının kapısını açtı ve John başka dikenli bitkiler gördü; ya orada birtakım deneyleri tutuyordu ya da yemeği gerçekten keskin bir küf tabakasıyla kaplanmıştı. "Saldırıların çoğunun neden mohollara yapıldığını anlamak pek zor değil. Saldırması en kolay projeler onlar," dedi John.

Sax başını yana yatırdı. "Öyle mi?"

"Bir düşünsene. Senin küçük değirmenlerin her yerde, onlara karşı hiçbir şey yapılamaz."

"İnsanlar onları bozuyor. Raporlar var."

"Ne kadar, bir düzine mi? Peki, onlardan ne kadar var dışarıda, yüz bin mi? Onlar hurda, Sax. Çöp. En berbat fikrin."

Sax'ın bu projesi neredeyse öldürücüydü aslında, çünkü Sax bazılarının içine yosun kapları saklamıştı. Görünüşte yosunların tümü ölmüştü ama ölmemiş olsalardı ve biri onların yayılmasından Sax'ın sorumlu olduğunu kanıtlayabilmiş olsaydı, işini kaybederdi. Bu, Sax'ın mantıklı tavrının aslında bir maske olduğunun başka bir belirtisiydi.

Artık burnu sürtülmüştü. "Yılda bir terawatt katkı sağlıyorlar."

"Birkaçının parçalanmasının hiçbir etkisi olmaz. Öteki maddi işlemlere gelince, siyah kar yosunu kuzey kutup başlığında ve oradan sökülemez. Şafak ve günbatımı aynaları da yörüngede, onları indirmek de kolay değil."

"Biri Pythagoras'ı indirdi."

"Doğru fakat kim olduğunu biliyoruz ve bir güvenlik ekibi o kadını izliyor."

"Peşindekileri hiç kimseye ulaştırmayabilir. Her eylemde birisini gözden çıkarıyor da olabilirler, buna hiç şaşırmam."

"Evet ama gözetim personelinde yapılacak birkaç basit

değişiklik gemiye herhangi bir aletin sokulmasını güçleştirecektir."

"Oradakileri kullanabilirler." Sax başını iki yana salladı. "Aynalar hassas."

"Tamam. En azından bazı projelerden daha hassaslar."

"O aynalar her Mars günü santimetrekare başına otuz kalori sağlıyorlar," dedi Sax. "Ve giderek daha da artıyor." Yeryüzü'nden gelen bütün yük taşıyıcıları güneşgemileriydi artık ve Mars sistemine vardıklarında areosenkronik bir yörüngeye oturtulmuş olan eski gemilerin oluşturduğu zincire katılıyor, ışıklarını karanlık ve aydınlık çizgisine yansıtacak şekilde her güne bir parça daha fazla enerji ekleyerek dönmeye programlanıyorlardı.

"Tüm bakım ekipleri için güvenliği artıracağız," dedi John.

"Öyle. Aynalarda ve mohollarda yoğunlaştırılmış güvenlik."

"Evet. Ama bu kadar değil."

Sax burnunu çekti. "Ne demek istiyorsun?"

"Şey, sorun potansiyel hedefin yalnızca dünyalaştırma projeleri olmaması. Yani, nükleer reaktörler de bir bakıma projenin parçası; kullandığın gücün büyük kısmını sağlıyor ve kocaman fırınlar gibi ısı püskürtüyorlar. Birinin işi bitecek olsa, her türden ve fiziksel olduğundan daha çok politik bir çöküntüye yol açacaktır."

Sax'ın gözlerinin arasındaki dikey çizgiler neredeyse saç çizgisine ulaştı. John ellerini iki yana açtı. "Benim hatam değil. Durum bu."

"YZ, bir not al. Reaktör güvenliğine bakılacak," dedi Sax.

"Not alındı," dedi Schiller'lerden biri, tıpkı Sax'ın sesiyle.

"En kötüsü bu değil," dedi John. Sax kıpırdandı ve öfkeyle yere baktı. "Biyomühendislik laboratuvarları."

Sax'ın ağzı gergin bir çizgiye dönüştü.

"Her gün yeni organizmalar üretiliyor," diye sürdürdü John, "ve bir gün gezegendeki herkesi öldürebilecek bir şey yaratmak da olası."

Sax gözlerini kırpıştırdı. "Bu insanların hiçbirinin senin gibi düşünmemesini umalım."

"Ben yalnızca onlar gibi düşünmeye çalışıyorum."

"YZ, not al. Biyolaboratuvar güvenliği."

"Elbette Vlad, Ursula ve grupları yaptıkları her şeye intihar genleri yerleştirmiş," dedi John. "Fakat bunlar sadece aşırı gelişmeyi ya da mutasyon kazalarını engellemek için. Eğer birileri bilerek bunlardan kaçınacak olur ve aşırı gelişmeyle beslenen bir şey hazırlarsa başımız belaya girebilir."

"Anlıyorum."

"Yani. Laboratuvarlar, reaktörler, mohollar, aynalar. Daha da kötü olabilir."

Sax gözlerini yuvarladı. "Böyle düşünmene sevindim. Bunu Helmut'la konuşacağım. Yakında görecektim onu zaten. Öyle görünüyor ki gelecek BMMİB oturumunda Phyllis'in asansörünü onaylayacaklar. Bu da dünyalaştırma masraflarını büyük ölçüde azaltacaktır."

"Zamanla belki ama başlangıç yatırımı devasa olmalı."

Sax omuzlarını silkti. "Yörüngeye bir Amor asteroidi oturt, bir robot fabrika kur, bırak çalışsın. Düşündüğün kadar pahalı değil."

John gözlerini devirdi. "Sax, tüm bunları kim ödüyor?"

Sax başını yana eğdi, gözlerini kırpıştırdı. "Güneş."

John ayağa kalktı, ansızın acıktığını hissetmişti. "Yani Güneş'in borusu ötüyor. Bunu unutma."

3

Mangalavid her akşam altı saatlik yerel amatör video görüntüleri yayınlıyordu, John'un her fırsatta seyrettiği tuhaf bir karman çormanlar çuvalı. Mutfakta büyük, yeşil bir salata hazırladıktan sonra yatakhane zeminindeki pencereli odaya gitti ve ara sıra Ascraeus üzerindeki kızarık günbatımına da bakarak yayını seyretti. O akşamki yayının ilk on dakikası Chasma Borealis'teki bir çöp arıtma biriminde çalışan bir sağlık mühendisi tarafından çekilmişti. Sesi coşkulu ama sıkıcıydı. "Hoş olan şey, belirli maddelerle, oksijen, ozon, nitrojen, argon, buhar ve biyotanın bir kısmıyla neyi istersek kirletebiliriz – bu da bize geride bırakılmış yuvada sahip olmadığımız birtakım faaliyet alanları veriyor, bize çıkarabileceğimiz bir şeyler verinceye dek onları öğütüp duruyoruz." Geride bırakılmış yuva, dedi John kendi kendine. Mühendis yeni gelenlerden biriydi. Ardından, aynı anda hem gülünç hem de güzel olan bir karate karşılaşması vardı; sonra bazı Rusların Tyrrhena Patera moholunun dibinde basınçlı giysiler içinde sergiledikleri Hamlet geldi. John'un, Hamlet dua etmek için diz çöken Claudius'u görene ve kamera katedral duvarları yerine mohol duvarlarını göstermek üzere, adamın asla elde edemeyeceği bağışlayıcılık gibi sonsuz uzaklıktaki gün ışığı boşluğuna doğru yükselerek yukarı çevrildiği âna dek aptalca bulduğu bir yapım.

Televizyonu kapatıp yatakhaneye inen asansöre bindi. Yatağa girip rahatladı. Bale gibi karate. Yeni gelenlerin hepsi

yine mühendis, inşaat işçisi, her tür biliminsanıydı. Fakat İlk Yüz gibi tek amaçlı değillerdi, bu da büyük olasılıkla iyi bir şeydi. Hâlâ bilimsel bir zihniyete ve dünya görüşüne sahiptiler, becerikli, deneyci ve rasyoneldiler; Yeryüzü'ndeki seçim sürecinin hâlâ fanatizme karşı işlediğine, bir tür gezgin İsviçreli duyarlığına sahip, becerikli ama yeni olasılıklara da açık, yeni bağlılıklar ve inançlar kurmaya yetenekli insanları buraya gönderdiğine inanabilirdi insan. Ya da John böyle olduğunu umuyordu. Artık bunun bir parça safça olduğunu öğrenmişti. Bilimcilerin de herkes gibi, hatta belki daha da çok fanatik olabileceğini anlamak için İlk Yüz'e bakmak yeterliydi; belki de eğitimleri çok dar kapsamlıydı. Hiroko'nun ekibinin kayboluşu... Şanslı piçler oralarda, yabanıl kayaların arasında bir yerdeydiler... Uyuyakaldı.

Birkaç gün daha Echus Tepesi'nde çalıştı, sonra onunla Yeryüzü'nden yeni gelen birkaç kişi hakkında konuşmak isteyen Burroughs'taki Helmut Bronski'den bir çağrı aldı. Burroughs'a giden trene binmeye ve Helmut'la yüz yüze görüşmeye karar verdi.

Ayrılmadan önceki gece Sax'ı laboratuvarlarında görmeye gitti. İçeri girdiğinde Sax monoton bir sesle konuştu. "Yüzde doksanı buz olan ve üç yıl içinde Mars'ın yakınına getirebileceğimiz yörüngede duran bir Amor asteroidi bulduk. Aslında tam da aradığım şey." Planı bir buz asteroidine robot kontrollu bir kütle itici yerleştirmekti, ona Mars'ın yakınlarında hava freni yaptıracak ve böylece onu atmosferde yakacak bir yörüngeye yöneltebilecekti. Bu doğrudan bir çarpmanın yol açacağı türden kütlesel bir yıkımı yasaklayan BMMİB protokollerine uygun olacak ama yine de atmosfere büyük ölçüde su ve birbirinden ayrılmış hidrojen, oksijen ekleyip onu en çok ihtiyacı olan gazlarla tıkabasa dolduracaktı. "Atmosferik basıncı elli milibar kadar artırabilir."

"Şaka yapıyorsun!" Verilere göre gelmelerinden önceki

ortalama basınç yedi ile on milibar arasındaydı (Yeryüzü'nün deniz yüzeyi ortalaması 1013'tü) ve o zamana dek tüm çabalarıyla ortalamayı ancak elliye kadar yükseltebilmişlerdi. "Bir buz topu atmosferik basıncı ikiye mi katlayacak?"

"Simülasyonlar böyle söylüyor. Başlangıç düzeyi bu kadar düşükken iki katına çıkarmak elbette yeterince etkileyici değil."

"Yine de bu harika, Sax. Üstelik sabote edilmesi güç olacak."

Sax bunu duymak istemiyordu. Hafifçe kaşlarını çattı ve çıkıp gitti.

John onun bu ürkekliğine gülüp kapıya doğru gitti. Sonra durdu ve düşündü, koridor boyunca aşağı yukarı bakındı. Boş. Sax'ın bürolarında hiç video monitörü yoktu. Sinsi bir biçimde sırıtarak geri döndü ve Sax'ın masasının üzerindeki kâğıt kaosunu inceledi. Nereden başlamalıydı? YZ'sinde kesinlikle ilginç bir hazine vardı ama büyük olasılıkla Sax'ın sesiyle açılırdı ve elbette ki herhangi bir soruşturmanın kaydını tutacaktı. Sessizce bir çekmeceyi açtı. Boş. Masadaki tüm diğer çekmeceler de boştu; neredeyse bir kahkaha atacaktı, gülüşünü zor yuttu. Bir laboratuvar kanapesinde kocaman bir yazışmalar yığını vardı, onları bir süre kurcaladı. Çoğu Acheron'daki biyologlardandı. Yığının dibinde, üzerinde göndereni ya da dönüş adresi yazmayan imzasız bir mektup vardı. Sax'ın yazıcısı onu John'un görebildiği kadarıyla herhangi bir tanımlama işareti olmaksızın basmıştı. Mesaj kısaydı:

"1. Aşırı çoğalmayı engellemek için intihar genleri kullanıyoruz. 2. Artık yüzeyde öyle çok ısı kaynağı var ki geri kalanını tüketmiş olduğumuzu kimsenin anlayabileceğini sanmıyoruz. 3. Basitçe ayrılıp kendi başımıza, kimse bize karışmadan çalışmak istediğimize karar verdik. Eminim artık anlıyorsundur."

Buna bir dakika kadar bakakaldıktan sonra başını çevirip çevresine bakındı. Hâlâ yalnızdı. Tekrar nota baktı, bulduğu

yere geri koydu ve Sax'ın bürosundan çıkıp konuk odalarına doğru sessizce yürüdü. "Sax," dedi hayranlıkla, "seni hilebaz fare güruhu!"

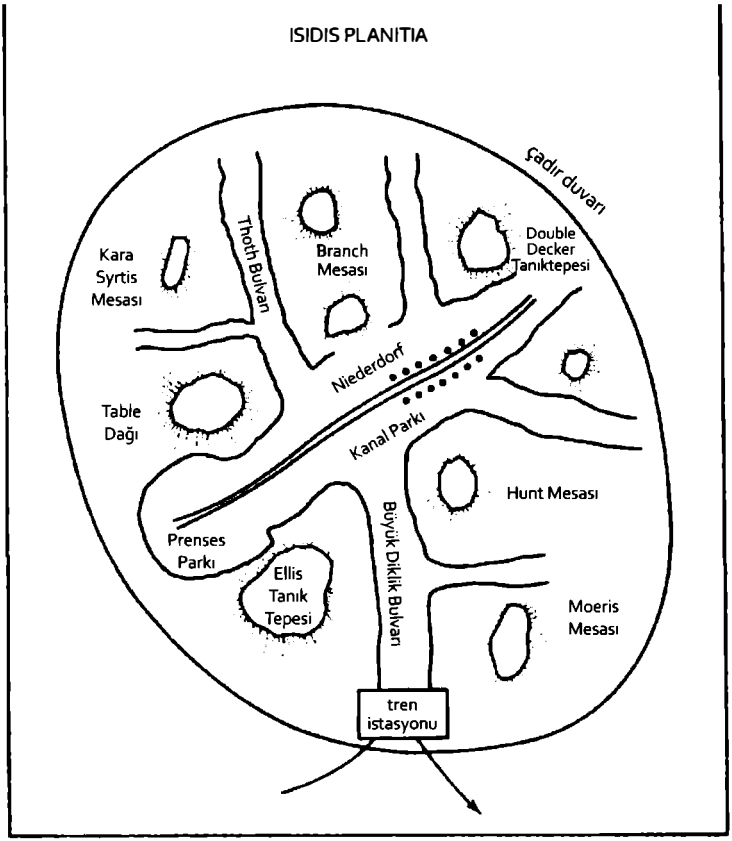
Burroughs'a giden tren otuz dar vagonunda yük, öndeki iki vagondaysa yolcu taşıyordu, süper taşıyıcı manyetik pist üzerinde öyle hızlı ve sarsılmadan gidiyordu ki manzaraya inanmak güçtü; John'un roverlarla yaptığı sonu gelmez gezilerin ardından neredeyse ürkütücüydü. Tüm yapması gereken yaşlı beynindeki haz merkezlerini omegendorfa boğmak ve arkasına yaslanıp yüzeyde yapılan bir tür süpersonik uçuş olan bu olayın tadını çıkarmaktı.

Pistin rotası kabaca 10° Kuzey enlemine paralel çizilmişti; tasarı zamanla tüm gezegeni çevrelemekti fakat şu âna dek Echus ile Burroughs arasındaki yarıküre bitirilebilmişti. Burroughs yarıkürenin ucundaki en büyük kasaba olmuştu; ilk yerleşim Fransızların liderliğindeki bir Avrupa Topluluğu tasarımıyla Amerikan temelli bir konsorsiyum tarafından inşa edilmiş ve aslında kuzey düzlüklerinin, güney yaylalarının içine doğru derin bir çentik açtığı geniş bir koyak olan Isidis Planitia'nın üst ucuna konumlanmıştı. Koyağın kenarlarıyla başı gezegenin eğimiyle kasabanın çevresindeki manzarayı Terra ufuklarına benzetecek şekilde etkileşiyordu ve tren büyük koyağın içinde uçarken John mesalarla bezeli karanlık düzlükler boyunca altmış kilometre kadar ötedeki ufukları görebiliyordu.

Burroughs'un neredeyse tüm binaları, kadim bir büklümlü kanalın kıvrımındaki bir yükseltiye toparlanmış beş alçak mesanın kenarlarına oyulmuş kaya-evler gibiydi. Mesaların dikey yüzlerinin büyük bölümü, sanki postmodern gökdelenler yan yatırılıp tepelerin içlerine gömülmüşçesine dikdörtgen ayna camlarla kaplıydı. Çarpıcı bir görüntüydü aslında, Tepealtı'ndan, hatta harika bir manzarası olan ama görülmeyen Echus Tepesi'nden çok daha etkileyiciydi. Yoo, Burroughs'un cam kenarlı mesaları, su için yalvarır gibi gö-

rünen bir kanalın üzerinde, uzak tepelere açılan bir manzarayla yükseliyordu; bu özellikler yeni kasabaya, Mars'taki en güzel şehir olarak hızla büyüyen bir ün kazandırmak üzere bir araya gelmişti sanki.

Burroughs, M.S. 2100

Batısındaki tren istasyonu, mesalardan birinin içine kazılmış, altmış metre yüksekliğinde, cam duvarlı bir odaydı. John bu devasa odanın içlerine doğru ilerledi ve başını Manhattan'a gelmiş bir taşralı gibi sağa sola çevirerek insan kalabalığı arasında kendine yol açtı. Tren görevlileri mavi tulumlar, maden ekipleri yeşil yürüyüş giysileri, BMMİB bü-

rokratları takım elbiseler, inşaat işçileri spor giyimi çağrıştırsın diye gökkuşağı renklerinde iş tulumları giyiyorlardı. BMMİB karargâhı buraya üç yıl önce yerleştirilmiş ve gerçek bir inşaat patlamasına yol açmıştı; istasyonda BMMİB bürokratları kadar inşaat işçileri de vardı.

John büyük odanın diğer ucunda bir metro girişi buldu ve BMMİB karargâhına giden küçük bir metro vagonuna bindi. Vagonda onu tanıyarak yanına gelen birkaç insanla, yine o eski akvaryum hissinin döndüğünü hissederek el sıkıştı. Bir kez daha yabancılar arasındaydı. Bir şehirde.

O gece Helmut Bronski'yle akşam yemeği yedi. Daha önce birçok kez karşılaşmışlar ve John, politikaya bulaşmış bir Alman milyoneri olan bu adamdan hoşlanmıştı: Uzun boylu, iriyarı, sarışın ve kırmızı suratlıydı, giyimine özen gösterirdi ve şimdi de pahalı, gri bir elbise giymişti. BMMİB görevini aldığında AT'nin maliye bakanıydı. Şimdi John'a gayet iyi bir İngiltere İngilizcesiyle en son haberleri anlatıyor, gümüş çatal bıçağını Alman tarzında ustaca tutarak, konuşmayı kesmeden kızarmış biftek ve patates yiyordu. "Elysium'da uluslarötesi Armscor konsorsiyumuyla bir araştırma sözleşmesi imzalayacağız. Kendi aletlerini getirecekler."

"Ama Helmut, bu Mars Antlaşması'nı ihlal etmez mi?"

Helmut çatalı tutan eliyle geniş bir hareket yaptı; görmüş geçirmiş adamlarız biz, diyordu bakışları, bu türden şeyleri biliriz. "Antlaşmanın vadesi çoktan doldu, bu durum konuyla ilgili herkesçe biliniyor. Fakat revizyon takvimine göre daha on yıl var. Bu arada, revizyonun belirli özelliklerini önceden sezmek durumundayız. İşte bu yüzden birtakım imtiyazlar vereceğiz. Geciktirmek için ortada akılcı bir neden yok ve eğer geciktirmeye kalkarsak Genel Meclis'te sorun çıkacaktır."

"Fakat Genel Meclis ilk imtiyazı eski bir Güney Afrikalı silah üreticisine vermenizden hoşlanmayacaktır!"

Helmut omuzlarını silkti. "Armscor'un kökleriyle çok az bağı kaldı. Sadece bir isim. Güney Afrika, Azania hali-

ne geldiğinde, şirket merkezlerini Avusturalya'ya, sonra da Singapur'a taşıdılar. Artık ağırlıklı olarak bir uzay firması durumundalar. Sahip olduğu bankalar ve eski Fortune 500'ün yaklaşık elli kadarının kârlarını kontrol edişi yüzünden, yeni kaplanlardan biri, gerçek bir uluslarötesi olmuşlar."

"*Ellisinin* mi?" dedi John.

"Evet. Armscor uluslarötesilerin en küçüklerinden biri, bu yüzden onu seçtik. Ama yine de en büyük yirmi ülkeden daha büyük bir ekonomisi var. Eski çokuluslular uluslarötesilere dönüşerek, anlıyor musun, gerçekten oldukça büyük bir güç oldular ve Genel Meclis üzerinde etkileri var. Birine imtiyaz verdiğimizde, bundan yirmi ila otuz ülke kâr sağlayacak ve Mars'a açılacaklar. Geri kalan ülkeler içinse bu bir örnek oluşturacak. Böylece üzerimizdeki baskı azalıyor."

"Yaa." John bunu bir daha düşündü. "Söylesene, bu antlaşmayı düzenleyen kim?"

"Şey, bilirsin, içimizden birkaç kişi."

Helmut, John'un üzerine dikilen sabit bakışlarına aldırmayarak sakince yemeyi sürdürdü.

John dudaklarını büzüp başını çevirdi. Bir memur olsa bile kendisini gezegende Boone'dan çok daha önemli biri olarak hisseden bir adamla konuştuğunu anlamıştı. Cana yakın, düzgün yüzlü (saçını kim kesmişti?) Bronski arkasına yaslanıp yemek sonrası içkilerini ısmarladı. O akşamki garsonları olan kadın asistanı, istenenleri getirmek için seğirtti.

"Daha önce Mars'ta bana hiç servis yapılmadığını hissediyorum," dedi John.

Helmut bakışını sakin karşıladı ama etsi rengi koyulaşmıştı. John hafifçe gülümsedi. BMMİB görevlisi, tehdit edici ve John'un küçük hava durumu istasyonu zihniyetinin kavramakta zorlanacağı kadar karmaşık güçlerin temsilcisi gibi görünmek istiyordu. Fakat John Mars'taki İlk Adam hikâyesinin birkaç dakikasının bile bu tür davranışları ezip geçmeye yettiğini çoktan fark etmişti. Bu yüzden güldü, içkisini içip öyküler anlatarak sadece İlk Yüz'ün bildiği sırlara

değindi, asistan-garson için masaya egemen olanın kendisi olduğunu iyice anlaşılır kıldı ve genel olarak ilgisiz, bilgiç, küstah bir tavır göstererek geçirdiği zamanın ardından, brendi ve meyveli dondurmalarının sonuna geldiklerinde Bronski açıkça sinirli ve savunmacı bir halde yüksek sesle, dağınık konuşuyordu.

Memurlar. John neredeyse bir kahkaha atacaktı.

Fakat hâlâ pek iyi anlayamadığı bu konuşmanın nihai amacını merak ediyordu. Belki de Bronski yeni imtiyaz haberinin İlk Yüz'den birini nasıl etkileyeceğini kişisel olarak görmek – belki de geri kalanların tepkisini ölçmek istemişti? Bu aptalca olurdu, çünkü İlk Yüz üzerinde iyi bir ölçüm yapabilmek için en azından seksen tanesinin oyunu almak gerekirdi; ama yine de yanlış değildi. John bir şeylerin temsilcisi, bir sembol sayılmaya alışmıştı. Yine önderlik konumu. Bu konuşma tam bir zaman kaybı olabilirdi.

Bu akşamdan kendisi için bir şeyler çıkarabilir mi diye merak etti ve konuk dairesine doğru yürürlerken, sordu, "Hiç Çakal hakkında bir şeyler duydun mu?"

"Bir hayvan mı?"

Sırıtıp sustu. Odasında yatağına uzandı, televizyonda Mangalavid'i açtı ve olup bitenler hakkında düşündü. Uyumadan önce dişlerini fırçalarken aynadaki görüntüsüne iyice baktı, kaşlarını çattı. Coşkulu bir tavırla fırçasını salladı: "Seyy," dedi Helmut'un hafif aksanıyla dalga geçerek, "bu is, bilirsin! Her zamanki isler!"

Ertesi sabah ilk toplantısından önce birkaç saati vardı ve o yüzden zamanını, son altı ayda Helmut Bronski'nin neler yaptığı hakkında bulabildiklerinin üzerinden geçerek Pauline'le geçirdi. Pauline BMMİB diplomatik korunağına girebilir miydi? Helmut daha önce hiç Senzeni Na'da ya da diğer sabotaj bölgelerinin herhangi birinde bulunmuş muydu? Pauline araştırma algoritmalarını çalıştırırken John da akşamdan kalmalığını atmak için bir omegendorf yuttu ve

Helmut'un kayıtlarını karıştırma hevesinin ardında neyin yattığını düşündü. BMMİB bugünlerde Mars üzerindeki en üst otoriteydi, en azından yasanın dar anlamında. Uygulamadaysa, dün akşamın da açıkça gösterdiği gibi, BM'nin ulusal ordular ve uluslarötesi sermaye karşısındaki bildik güçsüzlüğü vardı. Onlar emretmedikçe işe yaramıyordu, onların arzularına karşı gelemezdi, büyük olasılıkla onların aracı olduğu için bunu asla denemeyecekti. Öyleyse onlar, yani ulusal yönetimler ve uluslarötesi yönetim kurulları ne istiyorlardı? Yeterince sabotaj olursa bu onların kendi güvenliklerini buraya getirmeleri için yeterli neden oluşturacak mıydı? Denetimlerini artırmalarını sağlayabilir miydi?

Huzursuz bir ses çıkardı. Soruşturmasının tek sonucu şu âna dek şüpheliler listesinin üç katına çıkmasıydı. "Affedersin, John," dedi Pauline ve bilgiler ekranında sıralandı. Bulduğu diplomatik korunak, kırılamaz türden yeni şifrelemelerden birini taşıyordu; içine girebilmek için şifre çözücülere gerek vardı. Öte yandan, Helmut'un yer değiştirmeleri kolayca izlenebiliyordu. Pythagoras'ta, yörüngeden çıkartılmış olan ayna istasyonunda on hafta önce bulunmuştu. John'un ziyaretinden iki hafta önce de Senzeni Na'da. Ama Senzeni Na'da kimse onun gelişinden söz etmemişti.

En son olarak Bradbury Zirvesi denen bir yerde kurulan maden kompleksinden henüz dönmüştü. İki gün sonra John oraya gitmek üzere yola çıktı.

Bradbury Zirvesi, Burroughs'un 800 kilometre kuzeyinde, Nilosyrtis Mensae'nin doğu uzantısında yer alıyordu. Mensae, kuzey düzlüklerinin sığ bölgelerinde yükselen ve güney yaylalarının adalarına benzeyen uzun bir mesalar dizisiydi. Kısa bir süre önce Nilosyrtis'in ada mesalarının bakır, gümüş, çinko, altın, platinyum ve diğer metalleri içeren zengin bir metalojenik bölge olduğu anlaşılmıştı. Bu tarz maden yoğunlaşmaları, güney yaylalarının kuzey düzlüklerine doğru alçaldığı yerde, Büyük Diklik denilen bölgede birkaç yerde

daha bulunmuştu. Bazı areologlar bütün diklik bölgesini, bir beyzbol topunun üzerindeki dikişler gibi çevreleyen bu alanı metalojenik bir bölge olarak adlandırmaya kadar vardırmışlardı işi. Bu durum büyük kuzey-güney gizemine eklenen bir başka tuhaf olguydu ve elbette gerektiğinden fazla ilgi çekiyordu. Yaygın areolojik çalışmaların eşlik ettiği kazılar BMMİB için çalışan biliminsanları tarafından yürütülüyordu ve John yeni gelenlerin iş kayıtlarını incelerken, bütün uluslarötesilerin başka kaynaklar bulabilmelerini sağlayacak ipuçları araştırmakta olduğunu fark etti. Fakat Yeryüzü üzerinde bile mineral oluşumunun jeolojisi yeterince anlaşılmamıştı, bu yüzden madencilik işinde hâlâ büyük oranda şans rol oynuyordu; Mars'taysa bu işlem daha da gizemliydi. Büyük Diklik üzerindeki son bulgular çoğunlukla rastlantı eseri olmuştu ama şimdi bölge arama çalışmalarının ana odağı haline geliyordu.

Bradbury Zirvesi kompleksinin keşfi bu avı hızlandırmıştı, çünkü buradaki en büyük Terra komplekslerinin, belki de Azania'nın Bushveldt Kompleksi kadar büyük olduğu anlaşılmıştı. Nilosyrtis'te bir altına hücum yaşanıyordu. Helmut Bronski orayı ziyaret etmişti.

Küçük ve faydacıl olarak ortaya çıkan şey sadece başlangıçtı; kazılıp içine bir yaşam alanı oturtulmuş bir mesanın yanında bir Rickover ve birkaç arıtıcı vardı. Ocaklar mesalar arasındaki düzlüklere saçılmıştı. Boone aracını yaşam alanına doğru sürdü, garajın yolunu gösterdiler, sonra kilitlerden geçti. İçeride bir hoşgeldin komitesi karşıladı onu ve konuşmak için cam duvarlı bir konferans odasına götürdüler.

Söylediklerine göre Bradbury'de yaklaşık 300 kişiydiler, hepsi BMMİB görevlisiydi, uluslarötesi Shellalco şirketi tarafından eğitilmişlerdi. John'u kısa bir tanıtma turuna çıkardıklarında, adam onların eski Güney Afrikalılar, Avusturalyalılar ve Amerikalılardan oluşan bir karışım olduklarını gördü, hepsi de elini sıkmaktan onur duyuyordu; gördüklerinin dörtte üçü solgun tenli ve temiz erkeklerdi; John'un *madenci*

kelimesini duyduğunda hayal ettiği kararmış trolllere değil, daha çok laboratuvar teknisyenlerine benziyorlardı. Çoğu iki yıllık sözleşmelerle çalışıyor ve dediklerine göre, gidecekleri zamanı hafta hafta, hatta gün gün sayıyorlardı. Ocakları genellikle teleişletimle çalıştırıyorlardı, Boone içine bakınmak için madenlerden birine girmek istediğinde şok oldular. "Sadece bir delik," dedi biri. Boone masumca baktığında biraz duraksayıp ona eşlik edecek bir ekip toplamaya koyuldular.

Yürüyüş giysilerine girip bir kilitten dışarı çıkmak iki saatlerini aldı. Araçla bir ocağın kıyısına gittiler ve ardından yaklaşık iki kilometre uzunlukta, kademelendirilmiş, oval bir çukura inen rampa boyunca ilerlediler. Çukurda dışarı çıktılar ve çevrede gezinen John'un peşinden gittiler. Büyük robot dozerler, artık kamyonları ve toprak kazıcıların ortasında dört eşlikçisinin gözleri, yüz koruyucularının ardında fırıl fırıl dönüyordu – ufukta her an başıboş bir behemoth belirecekmiş gibi duruyorlar, diye düşündü John. Ürkekliklerine şaşırmış bir halde onları seyretti; birdenbire Mars'ın da, cehennemi bir Sibirya, Suudi Arabistan'ın iç kısımları, kışları Güney Kutbu ve *Novi Mir* gibi cefa çekilen o berbat tayin yerlerinden biri olabileceğini kavradı.

Ya da yalnızca, John'un çevrede dolaşan tehlikeli bir adam olduğunu düşünüyorlardı. Bu düşünce adamı irkiltti. Şüphesiz herkes düşen çöp kamyonunu duymuş olmalıydı, belki bu yüzdendi. Acaba başka bir şeyler de mi vardı? Bu insanlar onun bilmediği bir şeyden ürküyor olabilir miydi? Bunu bir süre düşündükten sonra, kendi gözlerinin de fırıl fırıl döndüğünü hissetti. Düşen kamyonu kaza sayıyordu ya da en azından sadece bir kez olabilecek bir şey. Fakat gittiği yerleri izlemek güç değildi, herkes nerede olduğunu biliyordu. Dışarı çıktığında sadece bir yürüyüş giysisi uzaklıktasın, derlerdi. Ve bir maden çukurundaysa genellikle çevrede bir sürü behemoth olurdu...

Ama bir kaza olmadan geri döndüler. Sonra o gece her zamanki gibi şerefine akşam yemeği ve bir davet verildi, bir

sürü omegendorf alınan ve yüksek sesli heyecanlı konuşmaların yapıldığı içkili bir davet; John Boone'un aslında kafa dengi bir herif olduğunu anlamaktan mutlu bir grup genç ve güçlü mühendis. Yeni gelenler, özellikle genç erkekler arasında sık rastlanan bir tepkiydi bu. John onlarla gevezelik etti, iyi vakit geçirdi, konuşmaların arasına sorularını çok iyi sıkıştırdığını düşünüyordu. Çakal'ı duymamışlardı ki bu tuhaftı, çünkü Koca Adam ve saklı koloniyi biliyorlardı. Anlaşılan Çakal o tarz bir öykü sınıfında değildi, John'un anladığı kadarıyla sadece İlk Yüz'ün bir bölümünün bildiği ayrıcalıklı bir konuydu.

Bununla beraber, madencilerin kısa bir süre önce tuhaf ziyaretçileri olmuştu; Vastitas Borealis'in kıyısında dolanan bir Arap kervanı gelmişti. Ve Araplar "kayıp kolonici"lerden birilerini gördüklerini iddia ettiklerini söylemişti.

"İlginç," dedi John. Hiroko'nun ya da ekibinden birinin kendini göstermesi adama yersiz geldi ama kim bilebilirdi ki? Buna da bir bakabilirdi; sonuçta Bradbury Zirvesi'nde yapabileceği pek bir şey yoktu. Bir suç işlenmeden önce çok az dedektiflik yapılabiliyor, diye kavradı durumu. Sonuçta maden çalışmalarını inceleyerek birkaç gün daha geçirdi ama bu, işlemin boyutlarına, robot kazıcıların ne kadar çok toprak çıkarabildiklerine karşı hayretini artırdı sadece. "Bütün bu metallerle ne yapacaksınız?" diye sordu, yaşam alanının yirmi beş kilometre batısındaki bir başka açık maden çukurunu gezdikten sonra. "Onu Yeryüzü'ne götürmek, değerinden daha fazlasına mal olacaktır, değil mi?"

Projenin başkanı olan çarpık yüzlü, kara saçlı bir adam sırıttı. "Değeri artıncaya kadar elimizde tutacağız. Ya da bir uzay asansörü yapılıncaya dek."

"Buna inanıyor musunuz?"

"Neden olmasın, malzemeler burada! Elmas spirallerle güçlendirilmiş grafit bir kablo, Yeryüzü'nde de herhalde bir tane yapılabilir. Buradaysa çok daha kolay olacaktır."

John başını salladı. O öğleden sonra açık çukurları ve cü-

ruf yığınlarını geçerek yaşam alanına doğru, yaşam alanının kurulduğu mesanın diğer tarafındaki arıtıcıların çıkardığı dumanlara doğru döndüler. Toprağın inşaat amacıyla değişildiğini görmeye alışıktı ama bu... Birkaç yüz insanın yapabilecekleri hayret vericiydi. Bu elbete Sax'ın Echus Tepesi yüksekliğinde bir şehir yapmasını, bütün şehirlerin bu kadar hızlı yapılmasını sağlayan teknolojiyle aynıydı; ama yine de sırf Yeryüzü'nün doymak bilmez talepleri uğruna metalleri söküp almak için böyle zarar vermek...

Ertesi gün proje başkanına iki ay yürürlükte kalmak üzere sert bir güvenlik düzenlemesi verdi. Sonra rüzgârın dağıttığı izleri üzerinden kuzeye ve doğuya doğru Arap kervanını izledi.

4

Frank Chalmers'ın bu Arap kervanıyla yolculuk ettiği anlaşıldı. Fakat o Hiroko'nun halkından herhangi birinin onları ziyaret ettiğini ne görmüş ne de duymuştu, Arapların hiçbiri Bradbury Zirvesi'ndeki hikâyeyi anlattığını kabul etmiyordu. Yanlış yönlendirmeydi yani. Ya da Frank, Arapların bunu yok etmesine yardım ediyordu; öyleyse John bunu nasıl anlayabilirdi? Araplar Mars'a kısa bir süre önce gelmiş olsalar da şüphesiz çoktan Frank'in müttefiğiydiler; onlarla yaşıyor, dillerini konuşuyordu ve şimdi doğal olarak onlarla John arasındaki sadık arabulucu rolünü oynuyordu. Pauline'in kervanın içinde ya da uzağında da olsa yapabildiği kayıt taramalarının dışında bağımsız bir soruşturma olanağı yoktu.

Yine de John, areoloji ve bir parça maden araması yaparak büyük kumul denizini geçerlerken onlara bir süre eşlik etti. Frank'in kendisi de Mısırlı bir dostuyla konuşmak üzere kısa bir süreliğine oradaydı; bir yerde uzun süre kalamayacak kadar meşguldü. ABD Dışişleri Bakanı olması onu da John gibi küre gezgini kılmıştı ve sık sık yolları çakışıyordu. Frank, Amerikan bölüm başkanı konumunu üç yönetim boyunca, sadece bakanlar kurulu atamasıyla da olsa korumayı başarmıştı – özellikle de Washington'dan uzaklığı düşünülürse, kayda değer bir beceri. Bu yüzden artık Amerikan kökenli uluslarötesilerin yaptığı yatırımın kontrolünü üstlenmişti, onu aşırı çalışma yüzünden manik bir ruh haline sokan ve güçten şişmesini sağlayan bir sorumluluktu bu; John onun Sax'ın ticari versiyonu olduğunu düşünüyordu; durmaksızın hareket halindeydi, durmaksızın, sanki konuşmalarının

–Ticaret Odası'nın geçen yıllar boyunca tam gaz hızlanışıyla değişen ve iyice anlaşılır olsun diye mendil cebinde taşıdığı küçük küredeki dağılımı göstererek şakıdığı, "Uluslarötesiler ve Almanlar her şeyi kapmadan önce Diklik üzerinde hak iddia etmek gerekli, yapılacak çok şey var!" şeklindeki sabit nakaratıyla işlenmiş– müziğini yönetiyormuşçasına ellerini oynatıyordu. "Mohollarına bir bak, daha geçen hafta içlerine girdim, Kuzey Kutbu'nun yakınında bir tane, üç tane altmış derece kuzey ve güneyde, dört tane ekvator boyunca, dört tanesi de Güney Kutbu'nu çevreliyor, hepsi de yukarı akışlarını yakalayacak şekilde volkanik yükseltilerin batısına yerleştirilmiş, gayet güzeller." Küreyi çevirdi ve moholları belirten mavi noktalar bir an için mavi çizgilere dönüşerek kayboldu. "Sonunda seni işe yarar bir şeyler yaparken görmek güzel."

"Sonunda."

"Bak, işte Hellas'taki yeni yaşam alanı fabrikası. Başlatma birimlerini, Ls doksan başına üç bin göçmeni barındırabilmelerini sağlayacak bir oranda üretiyorlar ve yeni gidiş-geliş mekiklerinden oluşan donanma düşünülürse bu zar zor yetiyor." John'un yüzündeki ifadeyi görüp hemen şöyle dedi: "Sonunda bu kadar ısı, John, sırf para ve emekten daha çok dünyalaştırmaya yardımcı oluyor. Demek istediğim, bunu bir düşün."

"Fakat bunun ardından ne geleceğini hiç düşündün mü?" diye sordu John.

"Nasıl yani?"

"Bilirsin, bu koca bir insan ve alet seli, üstelik Yeryüzü'nde her şey kötüleşirken."

"Olaylar Yeryüzü'nde daima kötüleşecek, alışsak iyi olur."

"Ama buradakilere kim sahip çıkacak? Kimin borusu ötecek?"

Frank, sorunun doğasına yansıyan John'un saflığı karşısında yüzünü buruşturdu. Adamın ekşiyen yüzüne bakan John her şeyi; tiksinti, sabırsızlık ve eğlenceden oluşan koca bir karmaşayı görebiliyordu. John'un bir yanı bu ani tanımlamadan hoşnuttu; eski dostunu ailesindeki herhangi birin-

den çok daha iyi tanıyordu, yani ona ters ters bakan bu esmer yüz bir kardeşin, nasıl tanıdığını hiç hatırlayamadığı bir ikiz kardeşin yüzü gibiydi. Öte yandan, tepeden bakışı yüzünden Frank'e kızıyordu. "İnsanlar bunu merak ediyor, Frank. Yalnızca ben değil, yalnızca Arkadi de değil. Öyle omuzlarını silkip budalaca bir soruymuş ve ortada karar verilecek hiçbir şey yokmuş gibi davranamazsın."

"Kararı BM verir," dedi Frank terslenerek. "Onlar on milyar, bizse on bin kişiyiz. Bu, milyona karşı bir demektir. Eğer böyle bir sayıyı etkilemek istiyorsan sana o konumu hazırladıklarında da söylediğim gibi BMMİB görevlisi olmalıydın. Ama beni dinlemedin. Aldırmadın. Gerçekten bir şeyler yapabilirdin ama şimdi nesin? Sax'ın halkla ilişkiler yardımcısı."

"Ve gelişme, güvenlik, Terra'yla ilişkiler, mohollar."

"Devekuşu!" diye patladı Frank. "Kafasını deliğe sokmuş! Haydi, gidip bir şeyler yiyelim."

John kabul etti ve Arapların en büyük roverında, yağda yumuşatılmış kuzu eti ve dereotu katkılı yoğurttan oluşan bir yemek yediler, lezzetli ve egzotikti. Fakat John hâlâ Frank'in bitmek bilmez horgörüsüne sinir olduğunu fark etti. Eski rekabet daha da keskinleşmişti ve hiçbir İlk Adam hikâyesi Frank'in küçümseyici küstahlığında bir gedik açmayacaktı.

Bu yüzden, Acheron'a doğru batıya yolculuk eden Maya Toitovna ertesi gün beklenmedik bir şekilde ortaya çıktığında, John kadını başka zaman pek yapmayacağı kadar sıkı ve kocaman bir kucaklamayla karşıladı, akşam yemeği biterken Maya'nın geceyi onun roverında geçireceği kesinleştirmişti – özel bir kibarlık, belirli bir gülüş, belirli bir bakış, şerbetlerini içip Maya'yı açıkça büyüleyici bulan kervanın mutlu erkekleriyle konuşurken kolların kaza eseriymişçesine temasıyla sağlanan bir şey... Yıllar geçtikçe yerine oturan bütün o eski gönül alma ve ayartma kodları. Buna karşı Frank'in tüm yapabildiği Mısırlı dostlarıyla Arapça konuşmak ve duygularını göstermeyen bir ifadeyle onları seyretmekti.

O gece John ve Maya, John'un rover yatağında sevişirler-

ken, John kendisini kısa bir an için kadından ayırdı, onun beyaz bedenine bakarak, Bu kadar politik güç yeter dostum Frank! diye düşündü. Duygularını açığa vurmamaya çalışan o yüz ifadesi her şeyi, adamın Maya'ya yönelik ateşli arzusunun hâlâ içinde olduğunu, alev alev yandığını anlatmaya yetmişti. Kervandaki birçok erkek gibi Frank de o gece John'un yerinde olmaya can atardı; geçmişte bir iki kez olmuştu şüphesiz ama John etraftayken değil. Hayır, bu gece Frank'e gerçek gücün ne olduğu hatırlatılacaktı.

Bu tür bir hainlikle dalgınlaşan John'un, Maya'ya gerçekten ilgi gösterebilmesi zaman aldı. Birbirleriyle yatmayalı neredeyse beş yıl olmuştu, geçen bu süre içinde John'un birkaç ilişkisi daha olmuştu ve Maya'nın da Hellas'ta bir mühendisle bir süre yaşadığını biliyordu. Yeniden başlamak, birbirlerini hem çok yakından tanıdıkları hem de hiç tanımadıkları için tuhaftı. Altındaki kadının yüzü soluk ışıkta dönüşüp titreşiyordu, önce kız kardeş sonra yabancı, önce kız kardeş sonra yabancı... Derken bir şey oldu, John'un içinde bir şey değişti; bütün o yüzeysel konular, bütün o oyunlar kopup gitti. Kadının yüzündeki bir şey, tamamen orada oluşu, sevişirlerken kendisini ona bütünüyle verişi. Bu kadar olağanüstü başka hiç kimseyi tanımamıştı John.

Böylece eski kor yeniden alevlendi, ilk sevişmelerinde tamamen orada olmadığı için önce belirsizceydi. Ama sonra, bir saatlik sessiz bir konuşmanın ardından yeniden öpüşüp yuvarlanmaya başladılar, ansızın her şey tutuşmuş ve onlar da içine düşmüştü. Kabul etmeli ki yine Maya tutuşturmuştu. İlgi göstermesi *onun eseriydi*. Seks Maya için (bir bakıma John için de böyleydi) bir spor değildi; büyük bir tutkuydu, bir tür aşkın varoluş haliydi ve dizgini ele aldığında kaplan gibiydi. Bu durum John'u daima şaşırtıyor, uyarıyor, kadınla aynı düzeye yükseltiyor, seksin ne olabileceğini hatırlatıyordu. Ve hatırlatılmak harikaydı, yeniden öğrenmek – gerçekten harikaydı. Omegendorf bunun yanında hiçbir şeydi, nasıl da unutmuştu; neden sanki yeri doldurulabilirmiş gibi

ondan uzaklaşarak gezinip durmuştu? Kadını sıkıca kucakladı ve yeniden iç içe geçtiler, birbirlerini ısırdılar, soluk soluğa kalıp inlediler; her zamanki gibi, Maya onu da yanına çekti ve birlikte geldiler. Bu onların ritüeliydi.

Sonrasında, yalnızca konuştuklarında bile ona nasıl da fazlasıyla düşkün olduğunu hissetti. Bunları sırf Frank'i huzursuz etmek için başlatmıştı; bu doğruydu, Maya'ya hiç aldırmamıştı. Ama şimdi onun yanında yatarken, geçen beş yıl içinde kadının varlığını nasıl da özlediğini hissedebiliyordu, yaşamın nasıl da boş geldiğini. Onu nasıl da özlemişti! Yeni duygular John'u daima şaşırtır ve bu tarz şeyler için yaşlı olduğunu düşünürdü, değişmeyi az çok durdurabildiğini. Sonra bir şeyler olurdu. Ve genellikle bu şey (geçmiş yıllar düşünülürse) Maya'yla karşılaşmaktı...

Yine de hâlâ aynı Maya Toitovna'ydı: Değişkendi, düşünceleri, tasarıları ve kendisiyle dopdoluydu. John'un orada, kumulların ortasında ne yaptığına dair hiçbir fikri yoktu, bunu sormayı düşünmemişti bile. John kadının canını sıkacak olursa Maya onu darmadağın edebilirdi, bunu kadının omuzlarındaki ihtiraslı duruştan, tuvalete gidişinden bile açıkça söyleyebilirdi. Bunu zaten biliyordu, eski bir bilgiydi, Tepealtı'ndaki ilk yıllardan, çok uzak zamandan gelen bir bilgi – çabuk öfkelenmesi bile tatlıydı! Frank ve tepeden bakışı gibi. Eh, yaşlanıyordu ve bir aileydiler. Neredeyse gülecek ve kadını çıldırtacak bir şeyler söyleyecekti ama kendini tuttu. Bunu bilmek yeterliydi, Tanrım, bir gösteriye daha gerek yoktu! Bu düşünceyle güldü ve Maya da bunu duyup gülümsedi, yatağa dönüp John'un göğsünü dürttü. "Bakıyorum da bana gülüyorsun yine! Kıçım ne kadar büyük diye mi?"

"Kıçının mükemmel olduğunu biliyorsun." Maya, John'u yine itti, koca bir yalan saydığı şeye saldırdı, boğuşmaları onları bir kez daha tenin ve tuzun gerçekliğine, seksin dünyasına sürükledi. Zamanın uzun ve ağır ağır akan bir noktasında John kendini, Seni seviyorum, çılgın Maya, gerçekten seviyorum, diye düşünürken buldu. Huzur kaçırıcı bir düşünceydi

bu, tehlikeli bir düşünce. Söylemeyi göze alabileceği bir şey değildi. Ama gerçek gibiydi.

Birkaç gün sonra Acheron grubuna gitmek üzere ayrılan Maya onu da çağırdığında bundan hoşlandı. "Belki birkaç ay sonra."

"Hayır, hayır." Maya'nın yüzü ciddiydi. "Daha önce gel, seni orada daha önce yanımda görmek istiyorum."

John biraz nazlanarak kabul ettiğinde Maya küçük bir sırrı olan bir kız gibi sırıttı. "Pişman olmayacaksın." Bir öpücüğün ardından, batıya giden treni yakalamak üzere roverını Burroughs'a doğru sürerek güneye gitti.

Bundan sonra, Araplardan bir şeyler öğrenme olasılığı daha da azalmıştı. Frank'i gücendirmişti ve Araplar dostlarının ardında saf tuttular. Saklı koloni mi? O da neymiş?

İç çekip vazgeçti ve ayrılmaya karar verdi. Yola çıkmadan önceki gece roverını yüklerken (Araplar ona malzeme verme konusunda fazla titizdiler), şu âna dek sabotaj soruşturmasında neler bulduğunu gözden geçirdi. Buraya dek Sherlock Holmes tehlikede değildi, bu kesin. Daha da kötüsü, Mars üzerinde artık onun için içine girilemez hale gelmiş koca bir toplum vardı. Müslümanlar, gerçekten de kimdi onlar? O akşam yüklemeyi bitirdikten sonra Pauline'i inceledi, sonra ev sahiplerinin arasına karıştı; yapabildiğince dikkatli bir şekilde, gece boyunca sorular sorarak onları yakından izledi... Sorular sormanın, zekâdan kesinlikle çok daha işe yarar bir biçimde insanların ruhlarını açan bir anahtar olduğunu biliyordu fakat bu sefer bir işe yaramamış görünüyordu. Çakal mı? Bir tür vahşi köpek miydi o?

Kervandan ertesi sabah aklı karışmış olarak ayrıldı ve roverı kumul denizinin güney sınırından batıya doğru sürdü. Maya'ya katılmak için Acheron'a yapılacak yolculuk uzun olacaktı, sonu gelmez kumullar boyunca 5000 kilometre; ama bunu Burroughs'a gidip trene binmeye yeğliyordu. Düşünmek için zamana ihtiyacı vardı. Bu gerçekten bir alışkanlık olmuştu, ıssızlık boyunca rover sürmek veya planörle

uçmak; uzaklaşmak, toprağın üzerinde ağır ağır yol almak. Yıllardır yollardaydı, kuzey yarıkürenin her yerini dolaşarak ve güneyde uzun araştırmalar yaparak, moholları denetleyerek, ya Sax ve Helmut ya da Frank için bir şeyler yaparak, Arkadi için bir şeyler arayarak veya çeşitli şeylerin –bir şehrin, kuyunun, hava durumu istasyonunun, madenin, moholun– açılışında kurdeleler kesip konuşmalar yaparak, durmaksızın konuşarak, topluluk önünde ya da özel görüşmelerde konuşarak, yabancılara, eski arkadaşlara, yeni tanışlara, en az Frank kadar çok konuşarak ve daima gezegenin üzerindeki insanları tarihi unutmak, işlevsel bir toplum kurmak için yönlendirmeye çabalayarak. Mars için tasarlanmış, onların dürüst, adil ve akılcı ve bütün o iyi niteliklerine göre tasarlanmış bir bilimsel dizge yaratmak için yönlendirmeye çabalayarak. Yeni bir Mars'a giden yolu göstermek için!

Buna rağmen, yıllar geçtikçe her şey onun hayal ettiğinden biraz başka türlü oluyor gibiydi. Bradbury Zirvesi gibi bir yer işlerin nasıl da hızla değiştiğini gösteriyor ve Araplar gibi insanlar bu yöndeki izlenimi güçlendiriyordu; olaylar onun denetiminden çıkıyordu ve daha da önemlisi, herkesin denetiminden çıkıyordu. Hiçbir plan yoktu. Batıya doğru otomatik pilotta, kumulları inip çıkarak, tarihin gerçekten ne olduğunu ve nasıl işlediğini anlamak için aşırı bir çabaya gömülmüş halde, hiçbir şey görmeksizin ilerliyordu. Günbegün araç yolunda ilerlerken tarih, her zaman ufkun ötesinde, kendisinin etkisinin dışında, görülmez olan bir şeymiş gibi geliyordu. Sen bakmazken olan bir şeydi tarih – bilinemez bir olaylar sonsuzluğu, denetimden çıkmış olsa bile her şeyi denetleyen şey. Sonuçta, kendisi en başından beri buradaydı! Kendisi bir tür başlangıç olmuştu, bu dünyaya ilk ayak basan insan ve sonra her şeye rağmen geri dönmüş ve sıfırdan kurulmasına yardım etmişti! Şimdiyse, bütün bunlara rağmen kendisinden hızla uzaklaşıyordu. Bu olguyu düşünmek onu inançsızlık ve bazen de ani, şiddetli bir hayal kırıklığıyla gerginleştiriyordu; bütün her şeyin, yalnızca denetiminin değil,

kavrama yeteneğinin bile ötesine doğru ivmelendiğini düşünüyordu – bu doğru değildi, bununla savaşması gerekiyordu!

Ama nasıl? Bir tür sosyal planlama... bunu yapmaları gerektiği açıkça belliydi. İnsanların ta en başında Mars Antlaşmasıyla yaptıkları dayanıksız tasarıyı bile çiğneyerek hiçbir plan olmaksızın gerçekleşen bu harmanlanış... eh, plansız toplumlar, şimdiye kadar tarih böyleydi; fakat şimdiye kadar olan tarih bir kâbustu, devasa bir kaçınılması gereken örnekler toplamı. Hayır. Bir plana ihtiyaçları vardı. Burada yeni bir başlangıç yapabilirlerdi, bir vizyona ihtiyaçları vardı. Kaypak memur Helmut, statükoyu sinik kabulüyle Frank'in sanki bir tür altına hücumdalarmış gibi antlaşmanın çiğnenişini kabullenişi – Frank yanılıyordu. Her zamanki gibi yanılıyordu!

Fakat kendisinin de etrafta koşturması büyük olasılıkla yanlıştı. Eğer sadece gezegenin daha çok yerini görür, bir yerleşimi daha ziyaret eder, birkaç kişiyle daha konuşursa bir şekilde (üzerinde pek de düşünmeksizin) durumu kavrayacağına ve o zaman kurtuluşçu anlayışının kendisinden diğer herkese, bütün yeni gelenlere yaygınlaşıp her şeyi değiştirerek akacağına dair dile getirilmemiş bir kuramla hareket ediyordu. Artık bu duygunun saflık olduğuna emindi; gezegen üzerinde bugünlerde öyle çok insan vardı ki onlarla ilişki kurmayı, onların bütün umut ve arzularının dile getiricisi olmayı asla umamazdı. Yalnız bu da değildi, geliş nedenlerine bakılırsa yeni gelenlerin çok azı İlk Yüz'e benziyordu. Pekâlâ, bu söylediği tamamen doğru değildi; hâlâ gelmeyi sürdüren biliminsanları ve İsviçreli yol yapım çingeneleri gibi insanlar vardı. Fakat onları İlk Yüz'ü tanıdığı gibi tanımıyordu ve asla tanıyamayacaktı. O küçük topluluk onu gerçekten biçimlendirmişti, görüş ve fikirlerini şekillendirmiş, onu eğitmişlerdi; onlar ailesiydi, onlara güveniyordu. Yardımlarını istiyordu, her zamankinden çok ihtiyacı vardı buna. Belki Maya'ya karşı hissettiği bu ani ve yoğun duyguların nedeni buydu. Belki onu Hiroko'ya karşı böylesine kızgın kılan şey de buydu – onunla konuşmak istiyordu, yardımına ihtiyacı vardı! Ve kadın onları terk etmişti.

5

Vlad ve Ursula biyotek komplekslerini Acheron Fossae'deki yüzgeç benzeri bir sırta, suyun dibindeki devasa bir denizaltının kumanda kulesi gibi görünen dar bir çıkıntıya taşımışlardı. Kompleksin üst bölümünü bir uçurumdan diğer uçuruma uzanan kazılarla peteklendirmişlerdi; odaların bazıları bir kilometre genişlikteydi ve iki yandan da cam duvarlıydı. Güneydeki pencereler yaklaşık 600 kilometre ötedeki Olympus Mons'u, kuzeye bakanlarsa Arcadia Planitia'nın soluk kahverengi kumlarını görüyordu.

John, roverını yüzgecin kıç kısmına giden geniş bir aralıktan yukarı sürdü ve aracını garajın kilit kapısına kelepçeledi, bunu yaparken yerleşimin güneyindeki dar bir kanyon zemininin erimiş kahverengi şeker gibi görünen bir şeylerle yamru yumru olduğu dikkatini çekmişti.

"Bu yeni bir tür kriptogamik katmanı," dedi Vlad, John bunun ne olduğunu sorduğunda. "Siyanobakteri ile Florida platform bakterisinin bir ortakyaşamı. Platform bakterileri oldukça derinlere iniyor ve kayadaki sülfatları, *Microcoleus*'un bir değişkesini besleyen sülfide dönüştürüyorlar. Bunun üst tabakaları, büyük dendritik oluşumlar halinde kum ve kile karışan iplikçikler olarak yetişiyor, yani gerçekten de uzun bakterisel kök sistemleri olan küçük orman sylvanollarına benziyorlar. Öyle görünüyor ki bu kök sistemleri, ilerledikçe permafrostu eriterek dosdoğru regolit kaya yatağına doğru inecekler."

"Ve sen bu şeyi serbest bıraktın?" dedi John.

"Elbette. Permafrostu parçalayacak bir şey istiyoruz, değil mi?"

"Onu bütün gezegeni kaplayacak şekilde büyümeden önce durduracak bir şeyler var mı?"

"Şey, biyokütlenin geri kalanına egemen olmaya başlayacağı bir durum için her zamanki intihar genleri dizilimi var fakat kendi hücresine uyarsa..."

"Vay vay."

"Terra kıtalarını kaplayan ilk yaşam biçimlerinden pek farklı olmadığını düşünüyoruz. Sadece büyüme hızıyla oynadık ve kök sistemleriyle. Gülünç olan, yeraltında bir şeyleri ısıtacak olsa da önce atmosferi serinletecek olması. Çünkü kayanın kimyasal havalanışını gerçekten artıracak ve bütün bu tepkimeler havadan CO_2 emecek, böylece hava basıncı düşecek."

Maya gelip John'u sıkıca kucaklayarak onlara katılmıştı, şimdi de şöyle diyordu: "Fakat tepkimeler CO_2'yi emdikleri hızda oksijeni salıp hava basıncını yüksek tutmayacak mı?"

Vlad omuzlarını silkti. "Belki de. Göreceğiz."

John güldü. "Sax bir uzun vade düşünürüdür. Büyük olasılıkla buna keyiflenecektir."

"Ah, evet. Serbest bırakmak için yetki verdi. Bahar gelince yine buraya çalışmaya gelecek."

Yüzgeçin tepesine, doruğun tam altına yerleştirilmiş bir salonda yemek yediler. Tepelerinde doruktaki seraya açılan tavan pencereleri vardı, diğer pencereler kuzey ve güney duvarları boyunca uzanıyordu; bambu sıraları doğu ve batı duvarlarını kaplamıştı. Bütün Acheron sakinleri, diğer uygulamaların birçoğunda olduğu gibi bu Tepealtı geleneğini de sürdürerek yemek için oraya toplanmışlardı. John ve Maya'nın masasındaki tartışma çok geniş bir alana yayılıyor fakat sonra yeniden güncel konuya, serbest bıraktıkları GİM'lerin hepsine muhafız yerleştirme gereksiniminin yol açtığı sorunları çözme çabasına geliyordu. Her GİM'de bulunan çifte intihar geni Acheron grubunun kendi başına kabul

ettiği bir uygulamaydı ve artık BM yasası olarak da düzenlenecekti. "Bu durum yasal GİM'ler için iyi," dedi Vlad. "Fakat eğer bazı budalalar kendi başlarına bir şey deneyip ortalığa salarsa başımız gerçekten çok büyük bir belaya girer."

Ursula, yemekten sonra John ve Maya'ya dedi ki: "İkiniz de buradayken fiziksel kontrollerinizi yaptırmalısınız. İkiniz için de uzun zaman geçti."

Doktorlardan ve aslında her türlü tıbbi bakımdan nefret eden John karşı çıktı. Fakat Ursula peşini bırakmadı ve o da sonunda pes ederek birkaç gün sonra kliniği ziyaret etti. Her zamankinden daha güçlü görünen, çoğu görüntüleme makineleri ve -John tam bir aldırışsızlık içinde söyleneni yaparken, aşırı rahatlatıcı sesleriyle o tarafa bu tarafa dönmesini söyleyen- bilgisayarlarla yürütülen bir dizi tanısal testten geçti. Çağdaş tıp. Fakat tüm bunların ardından, bizzat Ursula'nın yaptığı, çağları aşan dürtme, yoklama ve çekiçlemesi testleri geldi. Her şey sona erdiğinde, Ursula yanında dikilip çıktılara bakarken dalgın bir tavırla mırıldanırken, John üzerinde beyaz bir örtüyle sırtüstü yatıyordu.

"İyi görünüyorsun," dedi kadın, bu şekilde geçen birkaç dakikanın ardından. "Yerçekimi kaynaklı birkaç bildik sorun var ama baş edemeyeceğimiz bir şey değil."

"Harika," dedi John, kendini rahatlamış hissederek. Doktorlar böyleydi; her haber kötü haberdi, insan hiç haber olmasın istiyordu. Bunu almak da bir tür zaferdi ve giderek güçleşiyordu ama yine de olumsuz bir başarıydı. Hiçbir şeyi yoktu, harika!

"Yani tedavi edilmek istiyor musun?" diye sordu Ursula sırtı dönük halde, ilgisiz bir sesle.

"Tedavi mi?"

"Bir tür yaşlılık tedavisi. Deneysel bir işlem. Aşılanmaya benzer bir şey fakat bir DNA güçlendiricisiyle birlikte. Bozuk iplikçikleri onarıyor ve hücre bölünme kesinliğini önemli ölçüde geri kazandırıyor."

John iç çekti. "Yani bu ne demek?"

"Bilirsin. Sıradan yaşlanma çoğunlukla hücre bölünmesi hatasından kaynaklanır. Hangi hücrelerden söz ettiğine bağlı olarak yüzlerden on binlere uzanan bir dizi kuşak sonraki üremede hatalar artmaya başlar ve her şey güçsüzleşir. Bağışıklık sistemi ilk güçsüzleşenlerden biridir, sonra diğer dokular, sonunda bir şeyler ters gider veya bağışıklık sistemi bir hastalığa yenilir, o kadar."

"Sen bu hataları durdurabileceğini mi söylüyorsun?"

"Bir şekilde yavaşlatabilip bozulmuş olanları da onarabileceğimi. Daha çok bir karışım. Bölünme hataları DNA ipliklerindeki kopmalardan kaynaklanıyor, o yüzden DNA ipliklerini güçlendirmek istedik. Bunu yapmak için senin genomunu okuyacağız, sonra kırık ipliklerin yerini alacak genomik bir oto-onarıcı küçük parçacıklar belleği yapacağız–"

"Oto-onarım mı?"

Kadın iç çekti. "Bütün Amerikalılar bunu gülünç buluyor. Biz bir şekilde bu oto-onarım belleğini hücrelere sokuyoruz, orada özgün DNA'ya tutunuyor ve kırılmasını önlemeye yardımcı oluyorlar." Konuşurken bir yandan da ikili ve dörtlü sarmallar çiziyordu, konuşması giderek karşı konulmaz bir şekilde biyotek jargonuna kaydı, John sadece genel bilgi kırıntılarını anlayabiliyordu, görünüşe göre kanser tedavisi ve GİM tekniğinden alınan yöntemlerin kullanıldığı tedavinin kökenleri genom projesi ve genetik anormallikleri düzeltme alanında yatıyordu. Bunların ve birçok başka teknolojinin özellikleri Acheron grubu tarafından birleştirildi, diye açıkladı Ursula. Sonuçta kendi genomundan parçaları içeren bir iğne, dişleri, derisi, kemikleri ve saçları dışında vücudundaki her hücreye yayılacak bir iğne yapabilirlerdi; iğnenin ardından neredeyse hatasız DNA ipliklerine, daha sonraki hücre bölünmesini daha kusursuz kılacak şekilde onarılmış ve güçlendirilmiş ipliklere sahip olacaktı.

"Ne kadar kusursuz?" diye sordu John, söylenenleri anlamaya çalışarak.

"Şey, sanki on yaşındaymışsın gibi."

"Şaka yapıyorsun."

"Hayır, hayır. Daha bu yılın Ls onu civarında iğneyi kendimize yaptık ve şu âna dek söyleyebileceğim şu ki işe yarıyor."

"Sonsuza dek sürüyor mu?"

"Hiçbir şey sonsuza dek sürmez, John."

"Ne kadar öyleyse?"

"Bilmiyoruz. Deneyi kendi üzerimizde yapıyor ve zaman geçtikçe anlamayı umuyoruz. Tedaviyi bölünme hatası oranı yine yükselmeye başlayınca yeniden yapabilecek gibi görünüyoruz. Eğer başarılı olursa, oldukça uzun bir süre kalırsın demektir."

"Ne kadar uzun?" diye ısrar etti.

"Şey, bilemeyiz, değil mi. Şu anda yaşadığımızdan daha çok, bu kesin. Büyük olasılıkla çok daha uzun."

John kadının yüzüne baktı. Ursula yüzündeki ifadeye güldü, John çenesinin şaşkınlıktan gevşediğini hissedebiliyordu. Pek harika görünmeyecekti şüphesiz ama kadın ne görmeyi umuyordu ki? Bu... bu...

Dağılan düşüncelerini güçlükle izleyebiliyordu. "Bundan kimlere söz ettiniz?" diye sordu.

"İlk Yüz içindeki herkese, bize kontrole geldiklerinde sorduk. Burada Acheron'daki herkes bunu denedi. Konu şu ki sadece herkesin sahip olduğu yöntemleri bir araya getirdik, o yüzden başkalarının da hepsini bir araya getirmeyi denemesi çok sürmeyecektir. Bu yüzden bunu yayınlamaya hazırlanıyoruz fakat makaleleri ilk olarak gözden geçirilmesi için Dünya Sağlık Örgütü'ne göndereceğiz. Politik serpintiler, bilirsin."

"Hımm," dedi John bunu bir düşünerek. Mars üzerinde uzun ömür ilacı olduğuna dair haberler geriye, kaynayan milyarlara ulaşıyor... Tanrım, diye düşündü. "Pahalı mı?"

"Aşırı değil. Genomunu okumak en pahalı ve zaman alıcı kısmı. Ama bu sadece bir işlem, sadece bilgisayar zamanı. Dünya'daki herkesi aşılamak fazlasıyla olası. Fakat oradaki nüfus sorunu zaten kritik bir noktada. Aşırı yoğun bir nü-

fus kontrolü yürürlüğe sokmaları gerekirdi, yoksa gerçekten hızla Malthusyen olacaklar. Kararı oradaki yetkililere bırakmayı düşündük."

"Fakat olay kesinlikle duyulacaktır."

"Gerçekten mi? Bunu durdurmaya çalışabilirler. Belki de çok yönlü bir engellemeyle, bilemiyorum."

"Vay vay. Ama sizi üçkâğıtçılar... yani sadece burnunuzun dikine gittiniz ve *gerçekleştirdiniz*?"

"Evet." Kadın omuzlarını silkti. "Ne diyorsun? İstiyor musun?"

"Bunu bir düşüneyim."

John yüzgecin tepesinde bir yürüyüşe çıktı, bambular ve yemeklik ürünlerle dolu uzun seranın içinde bir aşağı bir yukarı gezindi. Batıya doğru yürürken filtreleyici camın ardından gelse bile gözlerini öğleden sonra güneşinden korumak zorunda kalıyordu; ardından dönüp doğuya yürürken, Olympus
350 Mons'a doğru uzanan kırık dökük lav yamaçlarını seyredebiliyordu. Bu konuyu düşünmek çok zordu. Altmış altı yaşındaydı, 1982'de doğmuştu ve şimdi geride bırakılmış Yeryüzü'nde yıl kaçtı, 2048 mi? M-11, on bir yüksek radyasyonlu, uzun Mars yılı. Yeryüzü ile Mars arasındaki üç yolculuğu da kapsamak üzere uzayda otuz beş ay geçirmişti, hâlâ rekor sayılıyordu. Sadece o yolculuklarında 195 rem almıştı, düşük kan basıncı, kötü bir HDL-LDL oranı vardı, yüzdüğünde omuzları ağrıyordu ve kendisini sık sık yorgun hissediyordu. Yaşlanıyordu. Düşünmesi tuhaf gelse de önünde öyle pek zamanı kalmış sayılmazdı ve Acheron grubuna da derinden inanıyordu, onlar hakkında düşünmeye başladı, grubun bu kartal yuvasındaki işleri hakkında, yemek yiyip futbol oynamaları, yüzmeleri ve benzeri şeyler hakkında, soğurulmuş yoğunlaşmaların küçük gülüşleri, hummalı çalışmaları hakkında. On yaşındaymış gibi görünmüyorlardı, kesinlikle böyle değildi fakat çevreye yayılan, soğurulmuş bir mutluluk auraları vardı. Bu sağlıkla, hatta sağlıktan da öte bir şeyle ilgiliydi. Yüksek sesle güldü ve

Ursula'yı bulmak için Acheron'a döndü. Onu görünce Ursula da güldü. "Gerçekten çok zor bir seçim değil, değil mi?"

"Hayır." Yeniden birlikte güldüler: "Demek istediğim, kaybedecek neyim var ki?"

Yani kabul etmişti. Genomunu kayıtlarına geçirdiler fakat onarım iplikleri derlemesini sentezlemeleri ve onları plazmidlere ekleyip milyonlarcasını klonlamaları birkaç gün alacaktı. Ursula ona üç gün sonra gelmesini söyledi.

Konuk odalarına döndüğünde Maya oradaydı, en az onun kadar sarsılmış görünüyordu, sinirli bir şekilde şifonyerden lavaboya, oradan pencereye dolanıyor, eşyalara dokunuyor ve sanki böyle bir odayı daha önce hiç görmemişçesine çevresine bakınıyordu. Vlad fiziksel kontrolünün ardından, tıpkı Ursula'nın John'a yaptığı gibi ona konuyu açmıştı. "Ölümsüzlük belası!" diye ansızın bağırdı kadın ve tuhaf biçimde güldü. "İnanabiliyor musun?"

"Uzun ömür belası," diye düzeltti John. "Hayır, inanamıyorum. Pek değil." Bir parça baş dönmesi hissediyordu, Maya'nın onu duymadığını fark etti. Kadının heyecanı John'u sinirlendiriyordu. Çorba ısıtıp bir sersemlik hali içinde içtiler. Vlad, Maya'ya Acheron'a gelmesini söyleyip konuyu ima etmişti; John'un Acheron'a gelirken ona eşlik etmesi için işte bu yüzden ısrar etmişti. Bunu söylediğinde, John kadına karşı bir şefkat ürpertisi hissetti. Tabakları yıkarken kadının yanında dikildi ve konuşurken ellerinin titrediğini gördüğünde ona karşı aşırı bir yakınlık hissetti; sanki birbirlerinin tüm düşüncelerini biliyorlardı, sanki bütün o yılların ardından, bu tuhaf gelişme karşısında sözlere değil, yalnızca birbirlerinin varlığına ihtiyaçları vardı. O gece yataklarının ılık karanlığında Maya şehvetle fısıldadı,:"En iyisi bu gece iki kez yapalım. *Biz hâlâ bizken*."

Üç gün sonra ikisi de tedaviye alınmıştı. John küçük bir odada bir sedye üstünde sırtüstü uzanmış, elinin üstünde-

ki katetere bakıyordu. Damardan besleme iğnesi, daha önce yapılanların aynısı. Sadece, bu sefer tuhaf bir sıcaklığın kolundan yükseldiğini, göğsüne yayıldığını ve bacaklarına doğru indiğini hissediyordu. Gerçek miydi bu? Yoksa hayal mi ediyordu? Bir an için, sanki ruhu bedeninden geçip gitmişçesine kendisini aşırı garip hissetti. Ardından hararet bastı. "Bu kadar ateşlenecek miyim?" diye kaygıyla sordu Ursula'ya.

"Önce ateş olur," dedi kadın. "Sonra plazmidleri hücrelerine sokmak için sana küçük bir şok vereceğiz. Bunun ardından yeni iplikler eskilerine tutunurken ateşten daha çok üşüme olacak. Doğrusu, çoğu insan aşırı üşüyüp titreme hissediyor."

Bir saat sonra büyük bir serum torbası içine boşaltılmıştı. Hâlâ hararet vardı ve mesanesi dolmuştu. Kalkıp banyoya gitmesine izin verdiler, döndüğünde divanla elektrikli sandalye arası bir şeye bağlandı. Bu rahatsız etmedi onu; astronotluk eğitimi her tür alete dayanmaya alıştırmıştı. Gelen
352 şok yaklaşık on saniye sürdü ve her yerini dayanılmaz biçimde gıdıkladı. Ursula ve diğerleri onu aletten çıkardılar; gözleri ışıl ışıl parıldayan Ursula, onu ağzından dolu dolu öptü. Biraz sonra üşüyüp titremeye başlayacağı ve bunun birkaç gün boyunca sürebileceğini söyleyerek yeniden uyardı. Saunalarda ya da köpüklü banyolarda vakit geçirmenin sakıncası yoktu; aslında bunu tavsiye ediyorlardı.

Böylece o ve Maya bir sauna köşesinde, içe işleyen ılıklığa gömülüp beyaz gelip pembe giden bedenleri seyrederek oturdular. Bu sanki ikisinin başına gelen şeyin bir imgesiymiş gibi göründü John'a – altmış beş gel, on git. Buna gerçekten inanamıyordu. Konuyu düşünmesi onun için hâlâ çok zordu, basitçe söylemek gerekirse düşüncelerinin boşaldığını ve beyninin durduğunu hissediyordu. Eğer beyin hücreleri de güçleniyorsa, onunkiler beklenmedik bir şekilde tıkanmış olabilir miydi? Daima dağınık ve yavaş düşünürdü. Aslında bu durum büyük olasılıkla her zamanki kalın kafalılığıydı,

olayın anlamını düşünüp kavramaya çalışırken çok zorlanıyordu. Gerçekten doğru olabilir mi? Gerçekten ölümü birkaç yıl, belki birkaç on yıl öteliyor olabilirler miydi?..

Bir şeyler yemek için saunadan çıktılar ve yemeğin ardından doruktaki serada kısa yürüyüşler yaptılar, kuzeydeki kumullara ve güneydeki kaotik lavlara baktılar. Kuzeydeki manzara Maya'ya ilk Tepealtı'nı hatırlattı, Arcadia'nın kumullarının rüzgârla şekillenen deseninin yerine Lunae'nin rasgele dağılmış taşlarını; sanki belleği o zamana ilişkin anılarını, onları daha düzenli kılıp yanık toprak rengi ve kızılları canlı limon sarılarına çevirerek temizlemiş gibiydi. Geçmişin küflenişi. John kadına merakla bakıyordu. Karavan parkındaki ilk günlerden bu yana M-11 yıl olmuştu ve geçen yılların büyük bölümünde ikisi, olaylardan ya da genellikle beraber yürütememelerinden kaynaklanan bir dizi (şükürler olsun) kopma ve ayrılmalarla birlikte sevgili olmayı korumuşlardı. Fırsat çıktığında daima yeniden başlamışlardı ve sonuçta daha az kopuşlu bir geçmişleri olan yaşlı bir evli çift kadar iyi tanıyorlardı birbirlerini; hatta belki daha da iyi, çünkü kesintisiz bir şekilde birlikte olan bir çift genellikle bir yerden sonra birbiriyle ilgilenmeyi bırakırdı ama onlar bütün o ayrılmalar ve birleşmeleriyle, kavgalar ve barışmalarıyla birbirlerini sayısız kez yeniden öğrenmek zorunda kalmışlardı. John biraz bundan söz etti kadına ve bu konuyu konuştular – bu konuda konuşmak büyük bir mutluluktu. "Özen göstermek zorundaydık," dedi Maya dikkatle, vakur bir tatmin bakışıyla başını sallayıp onaylayarak, bunun genellikle kendisinin çabası olduğuna emin olarak. Evet, özen göstermişlerdi, asla o budala alışkanlık döngüsüne kapılmamışlardı. Saunada oturur ya da dorukta gezinirlerken, ikisi de bunu kabul ediyordu elbette, bu durum ayrı geçirdikleri zamanı telafi ediyor, hatta daha fazlasını yapıyordu. Evet, hiç şüphesiz birbirlerini diğer yaşlı evli çiftlerden *daha iyi* tanımışlardı.

Böylece, geçmişlerini bu tuhaf yeni geleceğe bağlamaya çalışarak, bu durumun geçit vermez bir yarık oluşturmaya-

cağına dair kaygılı bir umutla konuşup durdular. Ertesi akşamın geç vakitlerinde, aşılamadan iki gün sonra saunada yalnız, çıplak bir halde oturuyorlardı, bedenleri hâlâ soğuk, tenleri terden pembeleşmişti; John yanında oturan Maya'nın bedenine baktı, bir kaya kadar gerçekti ve adam içinde damardan besleme enjeksiyonu akıyormuşçasına bir alevlenme hissetti. Tedaviden bu yana çok fazla bir şey yememişti, üzerine oturdukları bej ve sarı çiniler nabız gibi atmaya başladı, sanki içlerinden aydınlatılmış gibiydiler; çinileri kaplayan her su damlacığının üzerinde ışıklar parıldıyordu, sanki her yana küçük şimşek parçacıkları saçılmış gibiydi ve bu kıvılcımlanan çinilerin üzerine sereserpe uzanmış olan Maya'nın bedeni adamın önünde pembe bir mum gibi titreşiyordu. Bu yoğun *oradalığa*, –"özsellik"; bir keresinde John ona dinsel inançlarıyla ilgili bir şey sorduğunda böyle demişti Sax– özselliğe inanıyorum, demişti Sax, *buradalığa*, burada-ve-şimdiliğe, her ânın kendisine has olduğuna. İşte bu yüzden,

Bu nedir? Bu nedir? Bu nedir? diyebilmek istiyorum. John, Sax'ın bu tuhaf sözcüğünü ve tuhaf dinini hatırlayarak, sonunda şimdi adamı anlıyordu; çünkü ânın *buradalığı*nı elindeki bir kaya kadar hissediyordu, sanki tüm yaşamı onu bu âna ulaştırmak için geçmiş gibiydi. Çiniler ve ağır sıcak hava etrafında nabız gibi atıyordu, sanki ölüyor ve yeniden doğuyormuşçasına; eğer Ursula ile Vlad'ın söyledikleri doğruysa durum gerçekten de buydu kesinlikle. Orada, yanında duran yeniden doğma sürecindeki Maya Toitovna'nın pembe bedeni, kendisininkinden çok daha iyi tanıdığı Maya'nın bedeniydi. Yalnızca bu an için değil, zamanın içinden geçerek tanıdığı bedendi; kadını ilk kez çıplak görüşünü, *Ares*'teki köpük kubbede, bir yıldız bulutu ve uzayın siyah kadifesiyle çevrelenmiş olarak kendisine doğru uçuşunu çok canlı biçimde hatırlıyordu. O zamandan bu yana kadındaki her değişimi kusursuz bir şekilde görebiliyordu, belleğindeki görüntüden yanındaki bedene geçiş sanrılara yol açan bir zaman çözülüşüydü, kadının eti ve teni kayıyor, düşüyor, çizgileniyor

– yaşlanıyordu. Her ikisi de daha yaşlı, kırışmış ve ağırdılar. Böyle olurdu. Fakat gerçekten şaşırtıcı olansa geriye ne kadar çok şeyin kaldığı ve hâlâ ne kadar çok kendileri olduklarıydı. Bir şiirden dizeler hatırlar gibi oldu, Antarktika'da Ross İstasyonu'nun yakınlarındaki Scott seferinin* mezartaşı yazıtını, üstüne dizeler kazınmış büyük tahta haçı görmek için hep birlikte tepeye tırmanmışlardı: Büyük bölümü yitip gitmiş olsa da çoğu duruyordu hâlâ... buna benzer bir şeydi. Hatırlayamıyordu – büyük bölümü yitip gitmişti; uzun zaman geçmişti sonuçta. Fakat sıkı çalışmışlar, iyi yemişlerdi, belki Mars yerçekimi Yeryüzü'ndekinden daha nazik çıkmıştı, çünkü Maya Toitovna'nın hâlâ çok güzel bir kadın olduğu açıkça gözalıcı bir gerçekti; güçlü ve kaslıydı, soylu yüzü ve gri ıslak saçları hâlâ adamın bakışlarını cezbediyordu, kolunu hafifçe oynattığında hemen bir başka hale bürünen ve yine de her haliyle, tümüyle tanıdığı göğüsleri gözlerini bir mıknatıs gibi çekiyordu... bunlar onun göğüsleri, kolları, kaburgaları, böğrüydü. Maya, iyi ya da kötü, en yakın olduğu insandı, güzel pembe bir hayvandı ve onun için seksin, bu çıplak kayalık dünyadaki yaşamın yeryüzüne inmiş suretiydi. Altmış beşlerinde oldukları şey buysa eğer ve tedavi onları fazladan birkaç yıl ya da (hâlâ inanılmaz olan) on yıllarca bu noktada tutmaktan başka bir şey değilse? *On yıllarca*? Gerçekten de şaşırtıcıydı. Kavranabilmek için kesinlikle çok fazlaydı, denemekten vazgeçmeliydi, yoksa aklını kaçıracaktı. Ama olabilir mi? Gerçekten olabilir mi? Çağlar boyunca bütün gerçek âşıkların acıtıcı arzularıydı bu, bir parça daha fazla birlikte olabilmek, aşkı dolu dolu yaşamayı uzatmaya muktedir olabilmek... Benzer hisler Maya'nın da içinden geçiyor gibiydi. Harika bir ruh halindeydi, adamı yan gözle, çok iyi tanıdığı o yarım "gel buraya" gülüşüyle, bir dizini yukarı kaldırmış, ona cinsellik değil, tek başına da olsa yaşayacağı rahatlığı, ferahlığı sunarak seyrediyordu... evet, hiçbir şey keyifli bir Maya

* Robert Falcon Scott'ın 1910-13 arasında Antarktika'da yaptığı Terra Nova Seferi kastediliyor. Bütün ekip keşif sırasında ölmüştür. *–yhn*

gibi olamazdı, böylesine keyifli olduğu zamanlarda başkalarını bununla bu kadar çok ve kesin etkileyebilecek başka kimse yoktu. Kadının karakterinin bu yönüne karşı şefkatle dolduğunu hissetti, içine akan bir duygusallık enjeksiyonu, kadının omzuna elini koyup sıktı; *eros*, *agape*'nin şölenindeki baharatlardan biriydi sadece ve aniden, sanki alışılmış bir şey gibi döküldü sözcükler dudaklarından, kadına hiç söylemediği şeyleri söyledi. "Haydi evlenelim!" dedi, Maya güldüğünde o da güldü, "Hayır, hayır, yani gerçekten evlenelim," dedi. Evlenelim ve gerçekten, gerçekten birlikte yaşlanalım, yıllar ne getirirse beraber karşılayalım ve hayatı paylaşılmış bir maceraya dönüştürelim, çocuk yapalım, çocuklarımızın çocuk yapmasını seyredelim, torunlarımızın çocuk yapmasını seyredelim, torunların çocuklarının çocuk yapmasını seyredelim, Tanrım, kim bilebilir ne kadar süreceğini? Koca bir torunlar ulusunun ortaya çıkışını seyredebilir, onların ataları ve anaları haline gelebilirlerdi, bir tür Marslı mini Âdem ve Havva olabilirlerdi! Maya söylenen her şeye kahkahalar atıyordu, gözleri yaşam dolu ve ışıl ışıldı; çok, çok keyifli bir ruha açılmış pencereler, John'u seyrediyor ve her yerine işliyordu. John kendisini seyreden ve söylediği her yeni saçma sapan cümleye delicesine gülen, "Öyle bir şey, evet, öyle bir şey," diyerek onu sertçe sarsan bakışın kucaklayışını hissediyordu. "Ah, John," dedi kadın. "Beni nasıl mutlu edeceğini biliyorsun. Sahip olduğum en iyi erkeksin sen." Onu öptü ve John, saunanın sıcaklığına rağmen vurguyu *agape*'den *eros*'a kaydırmanın kolay olacağını fark etti; şimdi ikisi birleşip tek olmuşlardı, ayrılmaz, kocaman bir aşk seliydiler. "Yani benimle evleneceksin ve çocuklar?" dedi, saunanın kapısını kilitleyip sevişmeye başlarken. "Onun gibi bir şey," dedi kadın, gözleri ışıl ışıl parıldıyor, yüzü büyüleyici bir gülümsemeyle alev alev yanıyordu.

6

Bir iki yüzyıl daha yaşamayı umarsanız, yalnızca yirmi yıl daha yaşamayı umduğunuz günlerden çok farklı davranırsınız.

Bunu neredeyse hemen kanıtladılar. John kışı orada, Acheron'da, hâlâ her kış boyunca Kuzey Kutbu'nun üzerine çöken CO_2 sisinin hemen kıyısında, Marina Tokareva ve onun laboratuvar grubuyla birlikte areobotanik çalışarak geçirdi. Bunu Sax'ın talimatı üzerine yaptı, üstelik ayrılmak için hiçbir telaş duygusu hissetmiyordu. Sax sabotajcıların kim oldukları üzerine yapılan araştırmayı unutmuş gibiydi, bu da John'u bir parça şüphelendirdi. Boş zamanlarında hâlâ Pauline aracılığıyla, Acheron'dan önce çalıştığı alanlarda, özellikle yolculuk kayıtları ve sabotajların gerçekleştiği yerlere giden tüm insanların iş kayıtlarına yoğunlaşarak araştırmalar yapıyordu. Pek çok insan bu işe dahil olabilirdi, yani bireysel yolculuk kayıtları çok şey anlatmayabilirdi. Fakat Mars üzerindeki herkes bir örgüt tarafından gönderilmişti ve hangi örgütlerin belirli yerlere kimleri gönderdiğini gözden geçirerek birtakım ipuçları bulmayı umuyordu. Karmaşık bir işti, yalnızca istatistikler için değil, öneriler için de Pauline'e güvenmek zorundaydı, bu da kaygı vericiydi.

Geri kalan zamanında, areobotaniğin sonuçları en az onlarca yıl sonra alınabilecek bir dalında çalışıyordu. Zamanı vardı ve çalışmasının meyvelerini alabilirdi. Bu yüzden Marina'nın grubunun yeni bir ağaç tasarlamasını izledi, onlarla birlikte çalıştı ve laboratuvar işlerine yardım etti, cam

eşyaları yıkamak gibi şeyler yaptı. Ağaç, Vastitas Borealis kumullarında yetişmesini umdukları çok katmanlı bir ormanın gölgeleyicisi olarak tasarlanmıştı. Bir sekoya genomu üzerine temellenmişti fakat sekoyalardan bile büyük olacak, zeminde çapı elli metreye ulaşan gövdesiyle belki 200 metre uzunluğundaki ağaçlar istiyorlardı. Kabukları zamanın büyük bölümünde donmuş olacaktı, büyük olasılıkla tütün yaprağı hastalığına yakalanmış gibi görünecek olan geniş yaprakları eflatun alt kısımlara zarar vermeksizin belirli bir miktarda morötesi radyasyonunu soğurabilir olmalıydı. Başlangıçta, John ağaçların büyüklüğünün aşırı olduğunu düşündü fakat Marina onların büyük ölçülerde karbondioksit alabilecek ve karbonu sabitleyip oksijeni havaya geri salabilecek yetenekte olacaklarına işaret etti. Ayrıca harika bir manzara oluşturacaklardı ya da öyle sanıyorlardı; yarışan test prototiplerinin asıl fidanları sadece on metre uzunluğundaydı ve yarışmayı kazananlar tam büyüklüklerine erişinceye kadar yirmi yıl geçecekti. Şu anda bütün prototipler Mars kavanozlarında ölüyorlardı; atmosfer koşullarının onlar dışarıda yaşayabilecek kadar görünür biçimde değişmesi gerekiyordu. Marina'nın laboratuvarı oyunun biraz daha ilerisindeydi.

Fakat herkes öyle yapıyordu. Bu, tedavinin bir sonucu gibiydi, böyle düşünüldüğünde bir anlam kazanıyordu. Daha uzun deneyler. Daha uzun (diye homurdandı John) soruşturmalar. Daha uzun düşünceler.

Diğer yandan, birçok açıdan hiçbir şey değişmemişti. Sanki birkaç kilometrelik bir yüzüşü yeni bitirmiş, öğleden sonra boyunca kayak yapmış ya da içinde birtakım vızıltıların kopması için artık omegendorfa gerek duymaması dışında, bir doz omegendorf almışçasına eskisi gibi hissediyordu. İçinde büyük bir bolluk, ferahlık duygusu vardı. Çünkü nesneler alev alevdi. Dorukta yürüyüşe çıktığında, görünür tüm dünya alev alevdi: Kıpırtısız buldozerler, darağacı gibi bir vinç, hiçbir şeye uzun süre bakamıyordu. Maya, Hellas'a gitmişti ve bunun hiç önemi yoktu; ilişkileri yine o eski iniş-

li çıkışlı gidişatına girmişti; yine kadının boş tartışmaları ve nöbetleri gelmişti fakat hepsi de önemsiz görünüyordu, bütün o alev alev parıltının içinde yüzerken kadına karşı hissettiklerinde ya da kadının tarzında, zaman zaman kadının bakışlarıyla onu tutuşturmasında hiçbir şey değişmemişti. Onu birkaç ayda bir görüyor ve onunla ekranda konuşuyordu; bu arada, bu ayrılık, yaşamaktan tümüyle mutsuz olduğu bir ayrılık değildi.

Güzel bir kıştı. Areobotanik ve biyomühendislik hakkında çok şey öğrendi ve akşamları yemekten sonra tek tek ya da birkaç kişi birlikteyken Acheronlulara Mars toplumunun nasıl olması, nasıl yönetilmesi gerektiğini düşündüklerini soruyordu. Acheron'da bu konu genellikle hemen ekoloji yönüne ve yeni filizlenen eciş bücüş ekonomiye yöneliyordu; onlar için politikadan ya da Marina'nın "varsayımsal karar verme aygıtları"ndan daha önemliydi bunlar. Marina ile Vlad bu konuyla özellikle ilgileniyorlardı, çünkü John'un kulağına genellikle "ego-ekonomi" gibi gelen "eko-ekonomi" dedikleri şey için bir denklemler dizgesi çıkarmışlardı. Onların denklemleri açıklamasını dinlemekten hoşlanıyordu ve taşıma kapasitesi, birlikte var olma, karşı uyum, meşruluk mekanizmaları ve ekolojik verimlilik gibi kavramları öğrenerek bir yığın soru soruyordu. "Sisteme yaptığımız katkının tek gerçek ölçümü bu," diyordu Vlad. "Eğer vücutlarımızı bir mikrobombalama ısıölçeri içinde yakarsan, ağırlığımızın her gramına karşılık altı ya da yedi kilokalori içerdiğimizi bulacaksın ve elbette ki bunu yaşam boyu sürdürebilmek için bir sürü kalori alırız. Çıktımızın ölçümü daha zor, çünkü klasik verimlilik denklemlerinde olduğu gibi, konu yalnız bizimle beslenen hayvanlar değil – bu daha çok kendi çabamızla ne kadar kalori yarattığımız veya gelecek kuşaklara aktardığımızla, buna benzer şeylerle ilgili bir konu. Bunun büyük bölümü, doğal olarak oldukça dolaylı, bir sürü spekülasyon ve öznel yargı içeriyor. Böyle düşünmez ve fiziksel olmayan şeylere çeşitli değerler atfetmezsen, o zaman elektrikçiler,

tesisatçılar, reaktör yapıcıları ve diğer altyapı işçileri daima toplumun en üretken üyeleri sayılacak, sanatçılar ve diğerleri hiçbir şey katmıyor görünecektir."

"Bu bana da uygulanabilir gibi görünüyor," diye şaka yaptı John fakat Vlad ile Marina ona aldırmadı.

"Her neyse ekonominin büyük kısmı böyle – insanlar keyfi olarak ya da zevklerine göre, sayısal olmayan şeylere sayısal değerler atfediyorlar. Sonra, kendileri uydurdukları halde bu sayıları uydurmamış gibi davranıyorlar. Ekonomi bu anlamıyla astroloji gibi; tek farkla, ekonomi mevcut iktidar yapısını aklamaya hizmet ediyor; bu yüzden güçlüler arasında bir yığın ateşli inananı var."

"En iyisi, yalnızca burada yaptığımıza yoğunlaşmak," diye araya girdi Marina. "Temel denklem çok basit, verimlilik sadece dışa verdiğin kaloriler bölü içe aldığın kalorilere eşittir, zaman parametresini hesaba katarsan yüzde biçiminde ifade etmiş olursun. Klasik anlamda insanın kendi avcısına kalori-

leri aktarmasında ortalama yüzde ondu ve yüzde yirmi epey iyi bir şeydi. Yiyecek zincirinin tepesindeki çoğu avcı yüzde beş gibi bir şey yapıyor."

"Bu yüzden kaplanların yüzlerce kilometrekarelik alanları var," dedi Vlad. "Soyguncu baronlar pek de verimli değildir."

"Yani kaplanların, çok zorlu oldukları için değil, bu konuda çabaya değmedikleri için avcıları yok," dedi John.

"Tam anlamıyla!"

"Sorun değerleri hesaplamakta," dedi Marina. "Her türden etkinliğe kalori-eşdeğeri sayısal değerler verebilmemiz ve buradan devam etmemiz yeter."

"Fakat ekonomiden bahsediyorduk?" dedi John.

"Ama bu ekonomi, görmüyor musun, bu bizim eko-ekonomimiz! Herkes yaşamını, deyim yerindeyse insan ekolojisine yaptıkları gerçek katkıların hesaplanışı temelinde kazanmalı. Herkes ekolojik verimliliğini, kaç kilokalori kullanıyorsa onu düşürmek için yaptığı çabayla artırabilir – bu Kuzeyli endüstriyel ulusların enerji tüketimine karşı getiri-

len eski Güneyli sav. O karşı çıkışın gerçek bir ekolojik temeli vardı, çünkü endüstriyel uluslar ne kadar üretirse üretsin, daha geniş ölçekte Güney kadar verimli olamazlar."

"Güney'in avcılarıydı onlar," dedi John.

"Evet ve eğer izin verirsek bizim de avcılarımız olacaklar. Tüm avcılar gibi, verimlilikleri de düşük. Ama burada, görüyorsun ya, söylediğin bu teorik bağımsızlık durumunda," John'un ürkek bakışına karşı sırıttı kadın, "bunu yapıyorsun ve bu konunun da durmaksızın söz ettiğin en önemli şey olduğunu kabul etmelisin, John... şey, insanların sisteme katkıları oranında ödüllendirilmelerinin yasalaşması gerek."

Laboratuvara girmiş olan Dimitri söze karıştı. "Herkese yetenekleri kadarından, herkese ihtiyacı kadarına!"

"Yo, bu aynı şey değil," dedi Vlad. "Bunun anlamı, ne verirsen onu alırsın!"

"Ama bu zaten var," dedi John. "Şu anda var olan ekonomiden farkı ne bunun?"

Hep birden güldüler ama Marina daha bir ısrarla bastırdı: "...her türden hayali iş var! Yeryüzü'ndeki işlerin büyük bölümüne gerçekdışı değerler atfedilmiş! Bütün uluslarötesi yöneticiler sınıfı, bir bilgisayarın yapabileceğinden başka hiçbir şey yapmıyor ve sisteme ekolojik hesapla hiçbir şey katmayan koca bir parazit işler kategorisi var. Reklamcılık, borsa simsarları, sadece paranın yönlendirimiyle para üreten bütün aracılar – bu durum yalnız müsriflik değil, yozlaştırıcı da, çünkü anlamlı para değerleri de bu tür yönlendirimlerle çarpıtılıyor." Kadın tiksintiyle elini salladı.

"Şey," dedi Vlad, "verimliliklerinin çok düşük olduklarını söyleyebiliriz ve hiçbir avcıları olmadan sistem üzerinde avlanıyorlar, bu yüzden ya zincirin tepesindeler ya da parazitler, nasıl tanımlamak istersen. Reklamcılık, para simsarlığı, yasa yönlendiriminin bazı tipleri, bazı politikacılar..."

"Fakat tüm bunlar öznel yargılar!" diye patladı John. "Gerçekten bu türden bir etkinlikler çeşitliliğine kalori değerlerini nasıl atfettiniz?"

"Şey, fiziksel bir şey olarak ölçülebilir iyi yaşama anlamında sisteme neyi geri kazandırdıklarını hesaplamak için bütün çabamızı harcadık. Besin, su, barınak, giyim, tıbbı yardım, eğitim ya da boş zaman anlamında etkinlik neye eşittir? Bunu tekrar tekrar konuştuk ve genellikle Acheron'daki herkes bir sayı önerdi, biz de aritmetik ortalamayı aldık. İşte, sana göstereyim..."

Sonra gece boyunca bilgisayar ekranının önünde bunları tartışıyorlardı, John sorular soruyor, ekranları kaydetmek için Pauline'i bağlıyor ve tartışmaları kaydediyor, sonra denklemleri gözden geçirip çizelgeleri parmaklıyor, ardından bir kahve molası veriyor, belki de kahveyle birlikte doruğa çıkıyor, tesisatçılık, opera, simülasyon programlama ve benzeri işlerin insani kilokalori değerleri üzerine ateşli biçimde tartışarak sera boyunca geziniyorlardı. Bir öğleden sonra, aslında günbatımına doğru, John bilek panelindeki denklemden başını kaldırıp Olympus Mons'a yönelen uzun

yamaca baktığında yine doruktaydılar.

Gökyüzü kararmıştı. Bu da ona yeni bir çifte tutulma olabilirmiş gibi geldi: Tepelerindeki Phobos öylesine yakındı ki önüne geçtiğinde Güneş'in üçte birini kapatıyordu; Deimos ise yaklaşık dokuzda birini ve bir ay içinde birkaç kez aynı anda Güneş'in önüne geçiyor, gözünüze bir zar çekilmiş ya da kötü bir şeyler düşünmüşsünüzcesine toprağa büyük bir gölge yayıyorlardı.

Fakat bu tutulma değildi; Olympus Mons gözden kaybolmuştu ve yüksek güney ufku bulanık, bronz bir çubuğa dönüşmüştü. "Şuna bakın," dedi diğerlerine ve gösterdi. "Toz fırtınası." On yıldır global bir toz fırtınası yaşamamışlardı. John bilek paneline hava durumu uydusunun çektiği fotoğrafları indirdi. Fırtınanın başlangıcı Senzeni Na'daki Thaumasia moholunun yakınlarıydı. Sax'ı aradı ve adamı karşısında filozofça göz kırpıştırıp şaşkınlığını sakin bir biçimde ifade ederken buldu.

"Fırtınanın kıyısındaki rüzgârlar saatte altı yüz altmış ki-

lometreye varıyor," dedi Sax. "Yeni bir gezegen rekoru. Büyük bir şey olacak gibi görünüyor. Fırtına başlama bölgelerindeki kriptogramik toprakların onları boğacağını, hatta durduracağını düşünmüştüm. Besbelli ki modelde bir sorun var."

"Peki, Sax, bunun için üzgünüm ama düzelecektir, şimdi gitmeliyim, çünkü tam üzerimize çullanıyor ve izlemek istiyorum."

"Keyfine bak," dedi Sax duygusuz bir yüz ifadesiyle, John ekranı kapatmadan önce. Vlad ile Ursula, Sax'ın modeline gülüşüyorlardı – biyotik olarak buzları çözülmüş toprakla geri kalan donmuş alanlar arasındaki sıcaklık değişimleri her zamankinden fazla olacak ve iki bölge arasındaki rüzgârlar bu duruma karşılık çok daha şiddetlenecekler, yani sonuçta gevşek toz parçacıklarına rastladıklarında onları alıp uçuracaklardı. Bu çok açıktı.

"İşte olan bu," dedi John. Kahkaha attı, fırtınanın gelişini tek başına seyretmek için seranın aşağı taraflarına doğru yöneldi. Biliminsanları da çok sinsi olabiliyorlardı.

Toz duvarı Olympus Mons'un kuzey halesinin uzun lav yamaçlarından aşağı indi. John'un ilk gördüğünden bu yana çoktan görünür alanı yarıya indirmişti ve artık devasa bir kırılma dalgasıydı, 10.000 metre yüksekliğe kadar kabarmış çikolatalı süt gibiydi, içinden yukarıdaki pembe göğe köpüklenip kopan bronz bir suyolu gibi kıvrımlı flamalar saçarak yaklaşıyordu. "Vay!" diye bağırdı John. "İşte geliyor! İşte geliyor!" Ansızın Acheron yüzgecinin doruğu, altlarındaki uzun dar fossae kanyonlarından korkunç bir uzaklıkta göründü ve yüzgecin alt kenarları çatlak lavların içinden ejder sırtı gibi sıyrılıverdi: Orası böylesi bir fırtınanın çullanmasını seyretmek için delice bir yerdi, çok yüksekti, çok ortadaydı. John yeniden güldü ve kendisini seranın güney pencerelerine yasladı; aşağıya, dışarıya, çevreye bakınarak, "Vay! Vay! Gidişine bakın! Vay!" diye bağırıyordu.

Sonra ansızın, tepelerinde uçuşan tozlar karanlık ve ağır ağır kükreyen bir uğultuyla üstlerine çöktü. Acheron yamacı-

na çarpan ilk darbe delicesine bir çalkantı sağanağına, dikey, yatay ve bayırdaki birkaç sarp dere yatağına çeşitli açılar yapan, bir belirip bir kaybolan ani siklonik hortumlara yol açtı. Etraftaki genel uğultu, bu kargaşa bayıra çarpıp dağıldığında çıkan patlamalarla kesiliyordu. Derken düşsel bir hıza sahip rüzgâr pürüzsüz ve sabit bir dalgaya dönüştü, toz John'un yüzünden geçip gitti; adamın karnı sanki sera inanılmaz bir hızla düşüyormuşçasına içeri doğru çekildi. Yamaç şiddetli bir savrulmayla yukarı doğru çıkıyormuşçasına göründüğü için böyle bir his yaratıyordu. Birkaç adım geriledi ama yine de tozun tepelerinden akıp geçtiğini, kuzeye doğru sürüklendiğini görebiliyordu. Seranın o kısmından baktığında, rüzgâr tekrar yere çarpıp görüşü peş peşe toz patlamalarıyla kesmeden önce birkaç kilometre ötesini görebiliyordu. "Vay!"

Gözleri kurumuştu, ağzının toza bulandığını hissediyordu. Toz parçacıklarının büyük bölümü bir mikrondan daha küçüktü – çoktan bambu yapraklarının ötesine geçmiş olan şeyler bunların hafif parlaklığı mıydı? Hayır. Yalnızca fırtınanın tuhaf ışığıydı bu. Fakat zamanla her şeyin üstü tozlarla kaplanacaktı. Hiçbir sızdırmazlık sistemi bunu atlatamıyordu.

Vlad ile Ursula seranın rüzgâra dayanabileceğine pek emin değillerdi ve oradaki herkesi aşağı inmeye yönelttiler. Aşağı inerken John yeniden Sax'la bağlantı kurdu. Sax'ın ağzı büzülerek, her zamankinden daha gergin bir hal almıştı. Doğruca söylediğine bakılırsa bu fırtınayla güneşlenmeyi büyük ölçüde kaybedeceklerdi. Ekvatorda yüzey sıcaklıkları en alt sınırdan ortalama on sekiz derece daha yükseğe çıkıyordu fakat Thaumasia civarındaki sıcaklık çoktan altı derece düşmüştü ve fırtına sürdüğü sürece düşmeye devam edecekti. Ve, diye John'a neredeyse mazoşistik gelen bir tamamlayıcılıkla ekledi, mohol termalleri tozu her zamankinden daha yükseğe kaldıracaktı, yani fırtınanın uzun sürmesi fazlasıyla olasıydı.

"Boş ver, Sax," diye önerdi John. "Bence her zamankinden daha kısa sürecek. Bu kadar kötümser olma."

Daha sonraları, fırtına ikinci M-yılına girerken, Sax bu tahminini küçük bir gülüşle hatırlatacaktı John'a.

Fırtına sırasında yolculuk yapmak, trenler ve çok sık kullanılan belirli çifte transpondör yolları dışında resmen sınırlandırılmıştı ama o yaz da fırtınanın sonunun gelmeyeceği anlaşıldığı için John bu sınırlamalara aldırmayarak gezilerini sürdürmeye karar verdi. Roverının iyice yüklendiğine emin oldu, peşine de kendisini izleyecek bir yedekleme roveri taktı ve kendi aracına oldukça güçlü bir telsiz vericisi yerleştirtti. Bu vericiyle birlikte sürücü koltuğunda Pauline olduğunda, kuzey yarıkürede dolaşabilirim diye düşünmüştü; kontrol bilgisayarlarına takılmış geçekten ayrıntılı dahili izleme sistemleri sayesinde roverlar nadiren bozuluyordu. Aynı anda iki roverın birden bozulduğu da pek duyulmuş bir şey değildi, böyle sadece tek bir olay kaydedilmişti. Sonuçta Acheron grubuna hoşçakalın deyip yola koyuldu.

Fırtınada yol almak karanlıkta yol almak gibi ama daha eğlenceliydi. Toz boraların içinde aniden yükseliyor, arada manzaradan kısa loş sepya sahneler vererek görüş alanını iyice daraltıyor, manzara akarken her şey güneye doğru hareket ediyormuş gibi görünüyordu. Sonra toz fırtınalarının şekilsiz fışkırmaları yeniden yükseliyor ve camlara saldırıyordu. Rover en sert boralar sırasında darbe emicilerinin üzerinde sallanıyordu ve incecik toz gerçekten her şeyin içine giriyordu.

Yolculuğunun dördüncü gününde doğruca güneye döndü ve Tharsis Yükselimi'nin kuzeybatı yamacını tırmanmaya başladı. Burası yine dik kayalıklarla kaplıydı fakat bir uçurum değildi, Acheron'da olduğundan beş kilometre daha yüksek, Tharsis'in öteki yanına ulaşması bir günden uzun süren ve fırtınanın karanlığında biçimi hiç anlaşılamayan sarp bir yamaçtı.

Pt (Pete denilen) kraterinin yanında, Tantalus Fossae'nin yukarı ucuna kurulu bir başka madende durdu. Görünüşe

bakılırsa Tharsis Yükselimi, Alba Patera'yı kaplayan büyük bir lav seline yol açmış, ardından yükselimini gerçekleştirerek lav kalkanını çatlatmıştı; bunlar Tantalus kanyonlarıydı. Bu kanyonlardan bazıları, madencilerin Merensky Resifçikleri adını taktığı platince zengin volkanik püskürtülerin üstlerini çatlatmışlardı. Bu seferki madenciler gerçek Azanianlardı, kendilerine Afrikaanerler diyor ve aralarında Afrikaaner dilinde konuşuyorlardı; Tanrı'yı, halkı ve yürüyüşü bol bol anarak John'u karşılayan beyaz adamlardı. İçinde çalıştıkları kanyonlara Neuw Orange Free State ve Neuw Pretoria adını vermişlerdi. Onlar da, tıpkı Bradbury Zirvesi'ndeki madenciler gibi Armscor için çalışıyorlardı. "Evet," dedi operasyon şefi keyifle, Yeni Zelandalı aksanına sahipti. Devasa bir gıdısı, sivri burnu, kocaman, çarpık bir gülüşü ve aşırı canayakın bir tavrı vardı. "Demir, bakır, gümüş, manganez, alüminyum, altın, platin, titanyum, krom, ne isterseniz hepsini bulduk. Sülfitler, oksitler, silikatlar, yerel metaller, ne isterseniz. Büyük Diklik'te hepsi var." Maden yaklaşık bir M-yılıdır işliyordu; en büyük iki kanyonun arasındaki mesaya yarı gömülmüş, temiz bir yumurta kabuğu gibi görünen, yeşil ağaçlar ve portakal renkli çatılarla kaplanmış bir yaşam alanıyla birlikte kanyon zeminlerindeki toprağın üstünü kazarak çalışan ocaklardan oluşuyordu.

John onlarla birkaç gün geçirdi, sosyal davrandı ve sorular sordu. Birçok kez, Acheron grubunun eko-ekonomisini düşünerek, değerli ama ağır olan ürünü Yeryüzü'ne nasıl götüreceklerini sordu. Aktarımın enerji masrafı potansiyel kârı aşmıyor muydu?

"Elbette," dediler, tıpkı Bradbury Zirvesi'ndekiler gibi. "Sadece bir uzay asansörü bunu uğraşmaya değer kılacaktır."

"Uzay asansörüyle Terra pazarına gireceğiz. O olmadan hiçbir zaman Mars'tan çıkamayız," diye belirtti şefleri.

"Çıkamamak o kadar da kötü bir şey değil," dedi John. Onu anlamıyorlardı, anlatmaya çalıştığında da sadece boş boş bakıp politikaya bulaşmaktan kaçınma arzusuyla başlarını sal-

layarak kibarca onaylıyorlardı. Afrikaanerler bu kaçınma işini iyi beceriyorlardı. John neler olup bittiğini anladığında kendisine zaman kazandırmak için politik konular açabileceğini fark etti; bu, dedi Maya'ya bir gece bilek panelinden konuşurlarken, odaya gözyaşı bombası atmak gibi bir şeydi. Neredeyse bütün bir öğleden sonra maden çalışmaları merkezinde, Pauline'i kayıtlara bağlayıp kaldırabileceği her şeyi kaydederek tek başına gezinmesini sağlıyordu. Pauline işlemlerde sıradışı bir işleyiş bulamadı. Armscor ana ofisiyle yapılan bir dizi haberleşmeye dikkat çekti; buradaki grup yüz kişilik bir güvenlik birimi istiyordu ve Singapur bunu kabul etmişti.

John ıslık çaldı. "Ya BMMİB?" Güvenlik tamamen onların yetki alanında olmalıydı ve özel güvenlik için oldukça rutin biçimde onay veriyorlardı fakat yüz kişi? John, Pauline'in konuyla ilgili BMMİB raporlarına bakmasını istedi ve Afrikaanerlerle akşam yemeği için oradan ayrıldı.

Bir kez daha uzay asansörünün şart olduğu söylendi. "Eğer bunu yapmazsak bizi pas geçip doğrudan asteroitlere gidecekler, kaygı duymaları gereken bir yerçekimi de olmayacak, değil mi?"

Sistemindeki beş yüz mikrogram omegendorfa rağmen John pek de keyifli değildi. "Söyleyin bana," dedi sonunda, "burada hiç kadın çalışmıyor mu?"

Yüzüne balık gibi bakakalmışlardı. Müslümanlardan da fenaydılar, gerçekten.

Ertesi gün yola çıkıp uzay asansörü işini araştırmaya niyetlenerek Pavonis'e gitti.

Tharsis'in uzun yamacı boyunca tırmandı. Ascraeus Mons'un kan rengi dik konisini hiç göremedi; diğer her şeyle birlikte tozların içinde kaybolup gitmişti. Yolculuk artık bol bol zıplayan bir dizi küçük odanın içinde vakit geçirmek demekti. Ascraeus'un batı tarafından dolaşarak ilerledi, sonra Ascraeus ile Pavonis arasından geçerek Tharsis'in zirvesine doğru tırmandı. Burada çift transpondör yolu tekerleklerin altında

gerçek bir beton şeride dönüştü – bir toz fışkırması altında kalmış bir betona, sonunda keskin bir şekilde yükselerek onu doğrudan Pavonis Mons'un kuzey yamacına çıkaran bir betona. Öylesine uzun sürdü ki uzaya doğru yavaşça yapılan bir körlemesine kalkışa benzedi.

Pavonis Krateri, Afrikaanerlerin ona hatırlattığı gibi, hayret verici biçimde ekvatoryaldi; kalderasının yuvarlak O'su tam ekvator çizgisinin üstüne yerleştirilmiş bir top gibi duruyordu. Görüldüğü kadarıyla bu durum Pavonis'in güney kenarını bir uzay asansörü için kusursuz bir bağlantı noktası kılıyordu, çünkü hem tam ekvatordaydı hem de çevreden yirmi yedi kilometre daha yukarıdaydı. Phyllis güney kenarı üstünde geçici bir yaşam alanının inşaatını çoktan ayarlamıştı; kendisini asansörün yapımı işine gömmüştü ve bu işin asıl örgütleyicilerden biriydi.

Yaşam alanı kalderanın kenar yamacının içine, Echus Tepesi'ne benzer kazılmıştı, yani birkaç kattaki odaların pencereleri kalderaya açılıyordu ya da toz temizlendiğinde açılacaktı. Büyütülen ve duvarlara yapıştırılan fotoğraflar kalderanın 5000 metre derinlikteki dibine doğru hafifçe teraslanan duvarlarla basit bir dairesel çöküntü olarak görüneceğini gösteriyordu; kaldera eski günlerde sık sık dibe doğru çökmüş fakat neredeyse hep aynı yerde kalmıştı. Büyük volkanlardan sadece bir tanesi bu kadar düzgündü; diğer üçünün üst üste binmiş, her biri farklı derinlikte duran daireler dizisi benzeri kalderaları vardı.

Daha bir adı olmayan yeni yaşam alanını BMMİB yapmış ama alet ve personel, uluslarötesilerin en büyüklerden biri olan Praxis tarafından sağlanmıştı. Şu anda tamamlanmış olan odalar Praxis yöneticileri ya da aralarında Amex, Oroco, Subarashii, Mitsubishi'nin temsilcileri de olan ve asansör projesinde alt sözleşmelere sahip diğer uluslarötesilerin yöneticileriyle doluydu. Onların tüm çabaları, çalışmanın yürütülmesinde Helmut Bronski'nin yardımcısı olduğu görülen Phyllis tarafından eşgüdümleniyordu.

Helmut da oradaydı, John onu ve Phyllis'i selamlayıp yaşam alanına bir ziyarette bulunan danışmanların bir kısmıyla tanıştırıldıktan sonra, cam duvarı olan büyük yüksek bir odaya götürüldü. Camın ötesinde kıvrımlanan koyu portakal toz bulutları kalderanın içine iniyordu, böylece oda belli belirsiz titreşen loş bir ışık altında yükseliyormuş gibi görünüyordu.

Odadaki tek eşya, bel hizasında plastik, mavi bir kaidenin üstünde duran bir metre çapındaki Mars küresiydi. Küreden, özellikle Pavonis Mons'u temsil eden küçük bir tümsekten yaklaşık beş metre uzunlukta gümüş bir tel çıkıyordu. Telin ucunda küçük, kara bir nokta vardı. Küre kaidenin üstünde dakikada bir devir hızında dönüyor, gümüş tel ve ucundaki kara nokta onunla birlikte dönmelerine karşın daima Pavonis'in üstünde kalıyordu.

Bu gösterinin çevresinde yaklaşık sekiz kişilik bir topluluk vardı. "Her şey ölçekli," dedi Phyllis. "Areosenkronik uydunun uzaklığı kütlenin merkezinden 20.434 kilometre ve ekvatorsal yarıçapı 3386 kilometre, böylece yüzeyden areosenkronik noktaya olan uzaklık 17.049 kilometre; bunu ikiyle çarpın ve yarıçapı ekleyin, 37.484 kilometre eder. En uç noktada bir safra kayamız olacak, bu yüzden gerçek kablonun onsuz olacağı kadar uzun olması gerekmeyecek. Kablonun çapı yaklaşık on metre ve altı milyar ton ağırlığında olacak. Onun için gereken malzeme en uçtaki safra noktası, yani başlangıçta on üç buçuk milyar ton olan ve en sonunda kablo bittiğinde uygun safra ağırlığına, yedi buçuk milyar tona düşecek bir asteroitten çıkarılacak. Bu pek büyük olmayan bir asteroit, başlangıçtaki yarıçapı yaklaşık iki kilometre, bu işe aday olarak belirlenmiş, Mars'ın yörüngesinden geçen altı Amor asteroidi var. Kablo, madenleri ayrıştıran ve asteroidin kondritlerindeki karbonları işleyen robotlar tarafından üretilecek. Ardından, inşaatın son aşamalarında buraya, bağlandığı noktaya yönlendirilecek." Dramatik bir tavırla odanın zeminini gösterdi. "Bu noktada kablo, alt uca pek do-

kunmaksızın, ağırlığı gezegenin yerçekimiyle kablonun üst kısmı ve en uçtaki safra kayasının merkezkaç kuvveti arasında dengelenince areosenkronik bir yörüngeye oturacak."

"Ya Phobos?" diye sordu John.

"Phobos daha aşağılarda elbette. Kablo ondan kaçınmak için, tasarımcıların Clarke salınımı dediği şekilde titreşecek. Bir sorun değil. Deimos'tan da salınımla kaçınılması gerekecek fakat onun yörüngesi daha eğimli olduğu için bu durum pek sık karşılaşılan bir sorun olmayacak."

"Yerine yerleştiğinde?" dedi Helmut, yüzü keyifle ışıldıyordu.

"Kabloya en az birkaç yüz asansör bağlanacak ve yükler bir denge-ağırlık sistemi kullanılarak yörüngeye çıkarılacak. Her zamanki gibi Yeryüzü'nden getirmemiz gereken bir sürü malzeme olacağı için asansörlere gereken enerji miktarı en aza düşecek. Ayrıca kablonun eksenel dönüşünü bir sapan gibi kullanmak olası; safra asteroitten Yeryüzü'ne doğru bırakılan nesneler itici olarak Mars'ın eksenel dönüş gücünü kullanacak ve böylece enerjisiz bir yüksek hızlı kalkış yapacaklar. Hem yükü uzaya çıkarmak hem de onu Yeryüzü'ne doğru ivmelendirmek için temiz, etkili ve muazzam ucuz bir yöntem. Yeryüzü'nde giderek kıtlaşan stratejik metallerin burada yakın zamanlardaki keşifleri de düşünülürse, böyle ucuz bir kaldır ve it yöntemi tam anlamıyla paha biçilmez bir şey. Daha önce ekonomik olmayan bir alışveriş olanağını artık yaratıyor; bu, Mars ekonomisinin temel bir bileşeni, Mars endüstrisinin yapıtaşlarından biri olacak. Yapımı da o kadar pahalı değil. İlk önce karbonlu bir asteroit bulunup uygun bir yörüngeye oturtulur ve nükleer enerjili bir robot kablo fabrikası astreoidin üzerinde çalışmaya başlar; fabrika, ağını eğiren bir örümcek gibi kablo üretecektir. Sonrasında beklemekten başka yapılacak pek bir şey yok. Kablo fabrikası yılda üç bin kilometre kablo üretebilecek şekilde tasarlandı, yani olabildiğince çabuk başlamamız gerekiyor fakat üretim başladıktan sonra bu iş yalnızca on ya da on bir yıl sürecek. Bekleyiş de buna değecek."

John, her zamanki coşkusundan etkilenerek Phyllis'e uzun uzun baktı. Kadın mucizeye tanıklık ederek din değiştiren ya da kürsüde sessizce dikilen, kendinden emin bir vaiz gibiydi. Gök kancası mucizesi. Jack ve Sihirli Fasulye, Göğe Yükseliş; kesinlikle mucizevi bir havası vardı. "Gerçekten fazla seçeneğimiz yok," diyordu Phyllis. "Bu bizi yerçekimi kuyusundan, onu hem fiziksel hem de ekonomik bir sorun olmaktan kurtararak çıkarıyor. Bu iş bir dönüm noktası; eğer o olmazsa bizi pas geçecekler, tıpkı on dokuzuncu yüzyıldaki Avusturalya gibi dünya ekonomisinin önemli bir parçası olmak için çok uzakta kalmış olacağız. İnsanlar bizi geçip doğrudan asteroitleri kazacak, çünkü asteroitler yerçekimsel kısıtlamalar olmaksızın mineral zenginliğine sahipler. Asansör olmazsa 'orada bir gezegen var uzakta' olacağız."

Şikata ga nay, diye acı acı düşündü John. Phyllis, sanki sesli konuşmuş gibi çok kısa bir an John'a baktı. "Buna izin veremeyiz," dedi. "Ve işin en iyi kısmı, bizim asansörümüz Terra üzerinde yapılacak bir asansör için deneysel prototip hizmeti görecek. Bizim asansörün yapımında deneyim elde eden uluslarötesiler, bunun ardından kesinlikle gelecek olan daha büyük bir Terra projesinin sözleşmelerini imzalama vakti geldiğinde üst düzey bir konumda olacaklar."

Planın her yönünü sergileyerek ve daha sonra yöneticilerden gelen soruları her zamanki parlak zekâsıyla yanıtlayarak bu şekilde sürdürdü konuşmasını. Bol bol güldürdü – yüzü kızarmıştı, gözleri parlıyordu. John, fırtınanın ışığında bir mücevher gibi görünen kadının kumral saçlarının arasında ateş dillerinin kıvrandığını görür gibiydi. Yöneticiler ve projeye bağlı biliminsanları, bakışlarının altında ışıldıyorlardı; büyük bir işin içindeydiler ve bunu anlıyorlardı. Dünya sahip olduğu madenlerin büyük bölümünü ciddi bir oranda tüketmişti ama şimdi o madenler Mars üzerinde bulunmuştu. Kazanılacak paralar vardı, çok büyük paralar. Madenlerin her gramın üzerinden geçeceği köprünün bir parçasına bile sahip olan kişi de çok büyük paralar kazanacaktı, olasılıkla

en büyük parayı. Phyllis ile diğerlerinin kilisedeymiş gibi görünmelerine şaşmamak gerekiyordu.

O akşam yemekten önce John, banyoda dikilip aynada kendine bakmaksızın iki omegendorf tableti yuttu. Phyllis'ten tiksinmişti. Fakat ilaç onu rahatlattı. Sonuçta Phyllis de oyunun yalnızca bir parçasıydı; yemeğe oturduklarında coşkulu bir ruh haline sahipti. Tamam, diye düşündü, sihirli fasulye sayesinde hazinelerine sahip olsunlar. Fakat bu hazineyi kendilerine saklayabilecekler miydi, orası açık değildi – büyük olasılıkla hayır. Yani şu anki tombul kedi rahatlıkları alçaltıcı olduğu kadar bir parça da budalacaydı, yaptıkları coşkulu konuşmalardan birinin ortasında güldü ve şöyle dedi: "Böyle bir asansörün özel mülkiyet olarak kalmasının güç olduğunu düşünmüyor musunuz?"

"Özel mülkiyet olmasını dilemiyoruz," dedi Phyllis zekice gülüşüyle.

"Fakat yapımı için para ödenmesini bekliyorsunuz. Sonra da imtiyazların karşılığının verilmesini. Bu maceradan kâr etmeyi bekliyorsunuz, girişimci kapitalizm bu değil miydi?"

"Yani, elbette," dedi Phyllis, bu tür şeylerin açıkça söylenmesinden rahatsız görünerek. "Mars üzerindeki herkes bu işten kâr edecek, işin doğası bu."

"Ve her yüzdeden yüzde alacaksınız." Zincirin tepesindeki avcılar. Ya da parazitler, zincir boyunca yayılan... "Golden Gate Köprüsü'nü yapanlar ne kadar zengin oldu dersiniz? Golden Gate Köprüsü'nün kârlarından oluşmuş büyük uluslarötesi hanedanlar var mıydı? Hayır. O kamu projesiydi, değil mi? Çalışanlar kamu işçileriydi, emekleri karşılığında standart bir ücret alıyorlardı. Mars Antlaşması'nın buradaki altyapı inşaatları için benzer bir düzenleme öngörüp öngörmediğine bahse girer misiniz? Eminim öngörüyordur."

"Fakat antlaşma revizyon için dokuz yıldır bekliyor," diye belirtti Phyllis, gözleri çakmak çakmaktı.

John güldü. "Öyle gerçekten! Ama gördüğüm kadarıyla bu gezegende Terra yatırımları ve kârlarına daha sıkı sınır-

lamalar koyan gözden geçirilmiş bir antlaşma için nasıl bir destek oluştuğuna inanamazsınız. Sadece, buna dikkat etmiyorsunuz. Hatırlamanız gereken şey, bu sıfırdan kurulan bir ekonomik sistem, bilimsel terimlerle anlamı olan ilkeler üzerinde. Burada sınırlı bir taşıma kapasitesi var ve uzun süreli bir toplum yaratmak için buna dikkat etmemiz gerekiyor. Basitçe söylemek gerekirse buradan işlenmemiş madenleri öylece alıp Yeryüzü'ne götüremezsiniz – sömürgeler çağı sona erdi, bunu hatırlamanız lazım." Kendisine yöneltilen çakmak çakmak bakışlara yeniden güldü; sanki kornealarına namlu uçları yerleştirilmiş gibiydi.

Ama sonra, odasında bu bakışları hatırladığında, olayı böylesine sertçe gözlerine sokmanın büyük olasılıkla iyi bir iş olmadığını fark etti. Amex sorumlusu, açıkça görülmesini isteyen bir tavırla, bilek paneline not almak için elini çenesine götürmüş, Bu John Boone tatsız bir iş! diye fısıldamıştı, gözlerini John'un üzerinden çekmeden; John'un bunu görmesini istemişti. İşte, bir şüpheli daha. Fakat John'un o gece uyuması biraz zaman alacaktı.

Ertesi gün Pavonis'ten ayrılıp Hellas'taki Maya'yı görmek üzere tam 7000 kilometrelik bir yolculuk yapma niyetiyle doğuya, Tharsis'e doğru yöneldi. Yolculuk büyük fırtına yüzünden garip bir yalnızlık içinde geçti. Güneyin yükseltilerini, rüzgârın düzenli ıslığı eşliğinde dalgalanan kum tabakaları arasından sadece bulanık, kısa görüntüler halinde görebildi. Maya, ziyaretine gelecek olmasına hoşnuttu; John daha önce Hellas'ı görmemişti ve orada bir sürü insan onu görmeyi bekliyordu. Alçak Nokta'nın kuzeyinde oldukça büyük bir akifer keşfetmişlerdi, bu yüzden de o akiferden yüzeye su pompalamak ve alçak noktada bir göl, donmuş yüzeyiyle durmaksızın atmosfere süblimleşecek ama aşağıdan da gereken kaynağı bulabildikleri bir göl yaratmayı tasarlamışlardı. Bu şekilde desteklendiğinde atmosferi zenginleştirecek ve göl kıyısına inşa edilen bir kubbeli çiftlik çemberinde

yapılacak tarım için sarnıç ve ısı yutucusu görevi görecekti. Planlar Maya'yı oldukça heyecanlandırmıştı.

John'un Maya'ya doğru yaptığı uzun yolculuk, toz bulutlarının arasından kraterlerin birbiri ardına büyüleyici bir biçimde belirişini seyrederek geçti. Bir akşam tek kelime bile İngilizce bilmeyenlerin karavan parkına benzer kutularda yaşadığı bir Çin yerleşiminde durdu; onları geceleyin uzun süre güldüren bir YZ çeviri programını kullanmak zorunda kaldılar. İki gün sonra, kraterler arasındaki yüksek bir geçide yerleşmiş devasa bir Japon hava ayrıştırıcı biriminde bir gün geçirdi. Burada herkes mükemmel İngilizce konuşuyordu ama hava ayrıştırıcıları büyük fırtına yüzünden kapatıldığı için çalışanların canları sıkkındı. Teknisyenler güçlükle gülümsediler ve onu pompaları çalışır tutmak için kurdukları karmaşık bir süzgeç sisteminde gezdirdiler – hepsi bir hiç içindi.

Japonlardan doğuya doğru üç gün sonra, dik yamaçlı dai-

resel bir mesanın tepesine yerleşmiş bir Sufi kervansarayına rastladı. Bu garip mesa bir zamanlar krater zeminiydi ama çarpmanın metamorfozuyla öylesine sertleşmişti ki daha sonraki çağlar boyunca çevredeki yumuşak toprağı sürükleyen erozyona karşı direnebilmişti ve şimdi düzlükte, bir kilometre yüksekliğinde, sürülmüş gibi oluk oluk dik yamacıyla, kalın, dairesel bir kaide gibi duruyordu. John, aracını zikzaklanan bir yoldan tepedeki kervansaraya sürdü.

Yukarıda mesanın, toz fırtınasının içinde sürekli yukarı çıkan bir dalga oluşturduğunu, yani karanlık bulutlar arasından süzülen gün ışığının burada, başka bir yerde, hatta Pavonis'in kıyısında olduğundan bile daha fazla olduğunu gördü. Görüş alanı hemen her yerdeki kadar dardı ama her şey daha parlak renkliydi, şafaklar mor ve çikolata renginde, günler sık sık bronz güneş ışınıyla deşilen bulutsu amber, sarı, portakal ve pas rengindeydi.

Harika bir yerdi, Sufiler o güne dek karşılaştığı Arap gruplarının hepsinden çok daha misafirperver çıktılar. Geride

bırakılmış yuvadaki Arap dünyasında yer alan dinsel cemaatlerin imtiyazı sayesinde en son Arap gruplarından biri olarak geldiklerini söylediler; Müslüman bilimcilerin çoğu Sufi olduğu için, onları kendilerine has bağımsız bir grup olarak göndermeye pek itiraz olmamıştı. İçlerinden biri, Zünnûn isimli küçük, kara bir adam şöyle dedi, "Bu yetmiş bin peçe zamanında sen, ulu *talip*in, *tarikat*ını izleyerek buraya bizi ziyarete gelmesi harika bir şey."

"*Talip*?" diye sordu John. "*Tarikat*?"

"*Talip*, arayandır. *Tarikat* ise onun yolu, yani gerçeğe giden yoldaki özel patikasıdır."

"Anlıyorum!" dedi John, hâlâ karşılamanın dostaneliğine şaşırmış bir halde.

Zünnûn onu garajdan çıkarıp bir rover çemberinin ortasında, çok güçlü bir enerjiyle yoğunlaşmış gibi görünen, siyah, basık bir binaya götürdü; kabaca yontulmuş aydınlık kristallerden pencereleriyle mesanın kendisinin bir modeli gibi duran, yuvarlak, bodur bir şeydi. Zünnûn binanın kara kayasını, santimetrekare başına milyonlarca kiloluk basınçların bir an için var olduğu zamanlarda bir göktaşının çarpmasıyla doğmuş yüksek yoğunluklu bir silikat olan sitişovit olarak tanımladı. Pencereler de çarpmayla ortaya çıkmış bir tür sıkıştırılmış cam olan lekhatelieritten yapılmıştı.

Binanın içinde, kadınlı erkekli yaklaşık yirmi kişi karşıladı onu. Kadınların başları açıktı ve tıpkı erkekler gibi davranıyorlardı, ki bu da John'u iyice şaşırttı ve Sufiler arasındaki olayların genel olarak Araplar arasındakinden daha farklı olduğunu düşündürdü. Oturup onlarla kahve içti ve yine sorular sormaya koyuldu. Kaderiye Sufileri olduklarını söylediler ona, erken Yunan felsefesi ve modern varoluşçuluktan etkilenmiş, çağdaş bilim ve *rüyetü'l-kalb*, yani gönül gözü aracılığıyla Tanrı olan mutlak hakikatle bir olabilmeye uğraşan vahdet-i vücutculardı. "Dört mistik yolculuk vardır," dedi Zünnûn. "İlki marifet ile başlar ve *fena* ile, yani tüm görüngüsel şeylerden uzaklaşmakla sona erer. İkincisiyse *beka*nın,

*fena*nın yerini alışıyla başlar. Bu noktada gerçeğin içinde yol alırsın, gerçeğin yardımıyla gerçeğe doğru ve sen kendin de bir *hak*, yani bir gerçeksin. Bundan sonraysa ruh evreninin merkezine doğru hareket edersin ve bu yoldan geçmiş olan diğerleriyle bir olursun."

"Sanırım, ben henüz ilk yolculuğa başlamadım," dedi John. "Hiçbir şey bilmiyorum."

Bu yanıttan hoşlandıklarını gördü. Başlayabilirsin, dediler ve kahvesini tazelediler. Her zaman başlayabilirsin. John'un karşılaştığı diğer Araplara göre öyle cesaretlendirici ve dostaneydiler ki onlara açıldı, Pavonis'e yaptığı geziden ve büyük asansör kablosu tasarılarından söz etti. "Dünyada hiçbir tasavvur ediş yalan değildir," dedi Zünnûn. John Araplarla, Vastitas Borealis'teki son karşılaşmasını ve Frank'in onlara eşlik edişini anlattığındaysa, Zünnûn şifreli bir biçimde konuştu. "İnsanları yanlışa sürükleyen şey adalet sevgisidir."

Kadınlardan biri güldü ve dedi ki: "Chalmers senin *nef-*

*s*in."

"O da ne?" diye sordu John.

Hep birden güldüler. Zünnûn başını iki yana sallayarak buna karşı çıktı ve dedi ki: "O senin *nef*sin değil. Birinin *nef*si, onun kötü benliğidir, bazıları onun insanın göğsünde yaşadığına inanır."

"Bir organ gibi bir şey mi?"

"Gerçek bir canlı gibi. Örneğin Muhammed bin Ulyan, boğazından tilki yavrusuna benzer bir şeyin çıktığını söylemişti, onu tekmelemesi sadece tilkiyi büyütüyordu. Bu onun *nef*siydi."

"O, senin Gölge'ne verilen başka bir isim," diye açıkladı sözcüğü ortaya atan kadın.

"Şey," dedi John. "Belki öyledir. Ya da belki Frank'in *nef*si epeyce tekmelenmiştir." Bu düşünceye John'la birlikte güldüler.

Derken o öğleden sonranın gün ışığı, dışarıdaki tozu her zamankinden daha güçlü biçimde delip geçerek tepelerinde-

ki bulutları aydınlattı ve kervansaray, rüzgârın ani darbeleri sanki güm, güm, güm atar gibiyken devasa bir kalbin karıncığıydı sanki. Sufiler lekhatelierit pencerelerden dışarı bakarken birbirlerine seslendiler ve bu koyu kızıl dünyaya, rüzgâra çıkmak için giyinirken Boone'u da kendilerine eşlik etmeye çağırdılar. Sırıtıp giyindi, bunu yaparken de gizlice bir omeg tableti attı ağzına.

Dışarı çıktıklarında mesanın pürtüklü dairesel kıyısına yürüyüp bulutlara ve aşağıyadaki gölgelenmiş düzlüğe baktılar, John'a görünür gibi gelen birtakım şekilleri gösterdiler. Ardından kervansarayın yanında toplandılar, John onların ilahilerini, Arapça ve Farsça sözleri kendisine İngilizceye çeviren birkaç sesle birlikte dinledi. "Hiçbir şeye sahip olma, hiçbir şey sahip olmasın sana. Kafanda ne varsa bir yana bırak, kalbinde olanı sun. Burada bir dünya, orada bir dünya ve bizler eşikte duruyoruz."

Bir başka ses: "Aşk ruhumun sazının tellerini titreştirdi ve beni değiştirip baştan aşağı aşk kıldı."

Sonra dans etmeye koyuldular. Seyrederken John birdenbire kavradı, bunlar semazenlerdi: Ortak kanalda hafifçe pıtırdayan davul vuruşlarıyla havaya sıçrıyorlardı, sıçrıyor ve kolları iki yana açılmış olarak dünyadışı ağır dönüşlerle dönüyor, yere değdiklerinde onu itip yeniden sıçrıyor, dönüyor dönüyor dönüyorlardı. Büyük fırtınanın içinde, Nuh Çağı'nda bir krater zemini olmuş, yüksek, yuvarlak bir mesada semazenler. Işığın nabız gibi atan kanlı parıltısı altında, bu öylesine mucizevi görünüyordu ki John da kalkıp onlarla dönmeye başladı. Simetrilerini bozdu, bazen diğer dansçılara çarptı fakat kimse buna aldırmıyor gibiydi. Hafifçe rüzgâra doğru sıçramanın dengenin korunmasına yardımcı olduğunu anladı. Sert bir bora insanı dümdüz ederdi. Güldü. Semazenlerin bir bölümü ortak kanalda ilahiler söylüyordu; bağrışlar ve şiddetli ritmik solumalarla kesilen her zamanki kısık çığlıklar ve "*Ene'l-Hakk, Ene'l-Hakk*" – Ben Tanrıyım, diye çevirdi biri, Ben Tanrıyım. Bir Sufi zındıklığı. Semaın

amacı insanı ipnotize etmekti – John'un bildiği kadarıyla bunu kendini kamçılayarak yapan başka Müslüman ibadet biçimleri de vardı. Dönmek daha iyiydi; döndü, ortak kanaldaki ilahiye katıldı, kendi solumasını, homurtu ve mırıltılarını katarak katıldı ilahiye. Sonra üzerinde düşünmeksizin seslerin akışına, anladığı kadarıyla şarkının ritmine uydurarak Mars'ın isimlerini sıralamaya başladı. "El-Kahire, Ares, Auqakuh, Bahram. Harmakhis, Hrad, Huo Hsing, Kasei. Ma'adim, Maja, Mamers, Mangala. Nirgal, Shalbatanu, Simud ve Tiu." Listeyi yıllar önce, bir tür parti eğlencesi olarak ezberlemişti; şimdi nasıl harika bir ilahi olduğunu, dilinden nasıl da döküldüğünü ve dönüşünü dengelemesine yardım ettiğini fark ederek oldukça şaşkındı. Diğer semazenler ona gülüyorlardı ama hoş bir şekilde, hoşnut bir sesle. Sarhoş gibiydi, tüm vücudu canlanmıştı. Nakaratı defalarca söyledi, sonra Arapça ismi tekrar tekrar söylemeye başladı: "El-Kahire, El-Kahire, El-Kahire." Sonra çeviri yapan seslerden birinin kendisine söylediğini hatırlayarak ekledi: "Ene'l-Hakk, Ene'l-Kahire. Ene'l-Hakk, Ene'l-Kahire." Ben Tanrıyım, Ben Marsım, Ben Tanrıyım... Ötekiler hızla ona katılıp söylediğini delice bir ilahiye çevirdiler ve dönen yüz koruyucuların içinde gülümseyen yüzler gördü. Gerçekten iyi semazenlerdi; dönerken gerilmiş parmakları uçuşan kızıl tozları arabesk süslemelere çeviriyordu ve artık dönerlerken adama rehberlik ediyor, hatta sarsak dönüşlerini bir düzene sokmak için parmak uçlarıyla iteliyorlardı. John gezegenin isimlerini bağırıyor, onlar da peşinden yineliyorlardı. İsimleri, Mars'ın bütün isimlerini, Arapça, Sanskritçe, İnkaca isimleri bir hece çorbasının içinde birbirine karıştırdılar, güzel ve ürpertici bir şekilde tuhaf olan çoksesli bir müzik yarattılar, çünkü Mars'a verilen isimler tuhaf tınılara sahipti ve sözcüklerin gücünün olduğu zamanlardan kalmıştı: John bu sözcükleri söylerken o gücü hissedebiliyordu. Bin yıl yaşayacağım, diye düşündü.

Sonunda semaı kesip seyretmeye oturduğunda, kendini hasta hissetti. Dünya yüzüyor ve ortakulakçığı da şüphesiz

hâlâ bir rulet topu gibi dönüp duruyordu. Sahne gözlerinin önünden nabız gibi atıyordu, dönüp duran şeyin toz mu, yoksa içsel bir şey mi olduğunu söylemesi güçtü ama her iki şekilde de gördükleri onu hayrete düşürüyordu: Semazenler, Mars'ta? Eh, Müslüman dünyada onlar bir tür zındıktı ve İslamda nadir görülen birci bir eğilimleri vardı. Ve aynı zamanda biliminsanlarıydı. O yüzden belki de onun İslama giden yoluydular, onun *tarikat*ıydılar; ve onların sema törenleri belki de ilahi söylerken olduğu gibi areofaniye kaydırılabilirdi. Sendeleyerek ayağa kalktı; birdenbire insanın her şeyi sıfırdan icat etmesi gerekmediğini, durumun sadece daha önce var olanlardaki iyi olan ne varsa alıp birbirine katarak yeni bir şeyler yapma sorunu olduğunu anladı. "Aşk sazımın aşk telini titreştirdi..." Başı deli gibi dönüyordu. Diğerleri ona gülüyor, yardım ediyorlardı. Kendisini anlamalarını umarak onlara her zamanki gibi konuştu. "Kendimi hasta hissediyorum. Sanırım kusacağım. Fakat bana bütün o hüzünlü Terra yükünü niçin geride bırakamayacağımızı anlatmalısınız. Neden birlikte yeni bir din icat edemeyelim ki. El-Kahire, Mangala, Kasei tapınması!"

Güldüler ve onu omuzlayıp barınağa taşıdılar. "Ciddiyim," dedi dünya etrafında dönerken. "Sizlerin bunu yapmasını istiyorum, semanızın buna katılmasını istiyorum, sizin bu dini tasarlayacak kişiler olduğunuz apaçık görülüyor, ki zaten yapıyorsunuz." Fakat başlığın içine kusmak tehlikeliydi ve yalnızca gülüp onu olabildiğince çabuk biçimde taş yaşam alanına götürmeye çalıştılar. Orada kusarken, bir kadın başını tutup müzikal bir altkıta İngilizcesiyle konuştu: "Kral âlimlerinden, kederli olduğunda kendisini mutlu edecek, mutluyken de kederlendirecek tek bir nesne getirmelerini istedi. Âlimler birbirlerine danışıp üzerine 'Bu da Geçer,' sözü oyulmuş bir yüzükle geldiler."

"Geridönüşümcüler için çok uygun," dedi Boone. Başı döne döne uzandı. Dümdüz yatmak istediğinde rahatsızlık veren bir histi bu. "Burada ne arıyorsunuz? Neden Mars'tasınız? Bana ne istediğinizi anlatmanız gerek." Onu

salona götürüp bardakları hazırladılar ve kokulu çay yapmaya koyuldular. John, kendisini hâlâ dönüyormuş gibi hissediyordu ve kristalimsi pencerelere çarpan tozun, bu duygunun ortadan kalkmasına hiçbir yardımı olmuyordu.

Çevresindeki yaşlı kadınlardan biri çaydanlığı alıp John'un bardağını doldurdu. Çaydanlığı geri koyup işaret etti: "Şimdi sen benimkini doldur." John söyleneni yaptı, kararsızdı, çaydanlık elden ele geçti. Herkes bir başkasının bardağını dolduruyordu.

"Her yemeğe böyle başlarız," dedi yaşlı kadın. "Bir arada olduğumuzun küçük bir belirtisidir bu. Sizin küresel pazarınız her şeyi birbirine bağlamadan önceki eski kültürleri inceledik, o çağlarda birçok alışveriş biçimi vardı. Bazıları hediye vermeye dayanıyordu. Her birimiz bir hediyeye sahibiz, görüyorsun, evrenin kendiliğinden verdiği bir hediye. Her birimiz her solukta bir şeyi geri verir."

"Ekolojik verimlilik denklemi gibi," dedi John.

"Belki öyledir. Her neyse, bütün kültürler hediye fikri temelinde kurulmuştu, Malezya'da, Amerika'nın kuzeybatısında, birçok ilkel kültürde. Arabistan'daysa bizler su ya da kahve verirdik. Yiyecek ve barınak. Sana ne verilirse, onu kendine saklaman değil, sıran geldiğinde mümkünse daha fazlasıyla vermen beklenirdi. Aldığından fazlasını verebilmek için çalışırdın. Artık bunun saygılı bir ekonomi için temel olabileceğini düşünüyoruz."

"Bu tam olarak Vlad ile Ursula'nın söylediği şey!"

"Belki öyledir."

Çayın yardımı oldu. Bir süre sonra dengesi geri geldi. Başka şeylerden, büyük fırtınadan, üzerinde yaşadıkları sert kaideden söz ettiler. O gecenin geç vakitlerinde Çakal'ı duyup duymadıklarını sordu, duymamışlardı. "Saklı olan," diye isimlendirdikleri bir yaratık hakkında öyküler duymuşlardı, Mars'ın kadim ırkından geri kalan son kişiydi, zora düşmüş gezginlere, roverlara, yerleşimlere yardım ederek gezegende gezinen buruş buruş bir şeydi. Geçen yıl Chasma Borealis'teki su istasyonunda, buz kayması ve ardından gelen güç ke-

sintisi sırasında görülmüştü.

"Koca Adam değil mi bu?" diye sordu John.

"Hayır, hayır. Koca Adam kocadır. Saklı olan bizim gibi biri. Onun halkı Koca Adam'ın kullarıydı."

"Anlıyorum."

Aslında anlamıyordu. Eğer Koca Adam bizzat Mars'ta var olduysa, belki "saklı olan" hikâyesini Hiroko yaymıştı. Söylemesi zor. Bir halkbilimciye ya da mit uzmanına, ona hikâyelerin nasıl doğduğunu söyleyebilecek birine ihtiyacı vardı; ama elindeki yalnızca sırıtkan ve tuhaf, kendileri de hikâye yaratıkları olan bu Sufilerdi. Bu yeni topraklardaki kardeş yurttaşları. Güldü. Onunla birlikte gülüp adamı yatağa götürdüler. "Fars şair Celaleddin Rumi'den bir uyku duası okuruz," dedi yaşlı kadın John'a ve okudu:

Ben de cansız varlıktım öldüm, biten, boy atıp gelişen nebat oldum;
nebatken öldüm, hayvan şekliyle baş gösterdim.
Hayvanlıktan öldüm, insan oldum; artık ölüp azalmaktan
noksana düşmekten neden korkacak mışım?
Bir daha hamle edeyim de insanken öleyim; böylece de
melekler âleminde kol kanat çırpayım.
Melek olduktan sonra da ırmağa atlamak gerek;
"Her şey yok olup gider, ancak O'nun zâtıdır kalan."
Bir kere daha melekken kurban olayım o
vehme gelmeyen yok mu, o olayım
Yok olurum, yok olurum da erganûn gibi
"Gerçekten de biz, dönüp ona varanlarız," derim.

"Rahat uyu," dedi kadın, adamın uykuya dalan düşüncelerine. "Bu bizim yolumuz."

Ertesi sabah roverına her yanı tutulmuş ve sızlayarak, yola çıkar çıkmaz birkaç omeg tableti yuvarlamaya kararlı bir şekilde tırmandı. Aynı kadın onu uğurlamak üzere oradaydı ve John yüz koruyucusunu kadınınkine sevgiyle dokundurdu.

"Bu dünyada ya da ötekinde olsun," dedi kadın, "aşkın seni oraya götürecek sonunda."

7

Transpondör yolu John'u, rüzgârın hırpaladığı kahverengi günler boyunca, Margaritifer Sinus'un güneyindeki engebeli araziden ilerilere götürdü. John çevresindeki bir yerleri görebilmek için daha sonra buralardan yeniden geçmek zorunda kalacaktı, çünkü fırtınada görünen tek şey anlık altuni ışık huzmeleri tarafından delinen, uçuşan bir çikolataydı. Bakhuysen Krateri yakınında Turner Kuyuları adlı yeni bir yerleşimde durdu; burada kayayı delip bir akifere ulaşmış-

lardı, böylece kuyuların alt ucundaki büyük hidrostatik basınç sayesinde artezyen akışını bir dizi türbinden geçirerek enerji üretebileceklerdi. Serbest bırakılan su kalıplara akıtılacak, dondurulacak ve sonra robotlar tarafından taşınarak güney yarıküre üzerindeki bütün kuru yerleşimlere dağıtılacaktı. Mary Dunkel burada çalışıyordu, John'a kuyuları, enerji santralini ve buz depolarını gezdirdi. "Keşif amaçlı delgi işlemleri aslında acayip korkutucuydu. Matkap akiferin sıvı kısmına değer değmez kuyudan gerisingeri püskürdü ve püskürmeyi denetleyip denetleyemeyeceğimiz konusu da çok tehlikeliydi."

"Eğer denetleyemeseydiniz ne olurdu?"

"Bilmiyorum. Aşağıda çok su var. Kuyunun çevresindeki kayayı dağıtsaydı, Chryse'deki büyük sel kanalları gibi olabilirdi."

"O kadar büyük mü?"

"Kimbilir? Olabilirdi."

"Vay."

"Al benden de o kadar! Ann bu sıralar, sismik testler sırasında geri ilettikleri yankılar sayesinde akifer basıncını belirleme yöntemleri üzerine bir araştırma başlattı. Fakat bir ya da iki akiferi serbest bırakmak isteyenler de var, anlıyor musun? Ağdaki bildiri panolarına mesajlar bırakıyorlar. Eğer aralarında Sax da varsa buna çok şaşırmazdım doğrusu. Devasa su ve buz selleri, havaya bir yığın süblimasyon, Sax bu duruma neşelenmez miydi?"

"Fakat eskiden olanlara benzer seller, yüzeye en az üzerine asteroitler düşürmek kadar zararlı olacaktır."

"Aslında daha da çok! Chaos'lardan aşağı inen o kanallar inanılmaz kırılmalardı. Buna en iyi karşılık düşen Terra eşdeğeri, Washington'ın doğusundaki kabuklu topraklardır, onları duymuş muydun? Yaklaşık on sekiz bin yıl önce orada Montana'nın büyük bölümünü kaplayan bir göl varmış, Missoula Gölü dedikleri, Buz Çağı'nda erimiş suları içeren ve buzdan bir engel sayesinde orada oluşan bir göl. Bir vakit bu buz engel kırılmış ve göl felaket bir biçimde boşalmış, yaklaşık iki trilyon metreküp su birkaç gün içinde Columbia Yaylası boyunca akarak Pasifik'e dökülmüş."

"Vay."

"Bu sırada Amazon'dan yüz kat daha hızlı akmış ve bazalt kaya yatağında en az iki yüz metre derinlikte kanallar oymuş."

"İki yüz metre!"

"Evet. Ve bu durum buradaki Chryse kanallarını oyan selle karşılaştırıldığında hiçbir şey değil! Oradaki ağızlaşma öyle bölgeleri kaplıyor ki–"

"*Kaya yatağında* iki yüz metre ha?"

"Şey, evet, bu sadece normal erozyon değil. O kadar büyük seller sırasında basınç öylesine kararsız olur ki çözülmüş gazların sıvılaşması da gerçekleşir ve bu baloncuklar çökerken inanılmaz bir basınç yaratırlar. Buna benzer bir çekiçleme darbesi her şeyi parçalayabilir."

"Yani bir asteroit çarpmasından daha kötü olur."

"Kesinlikle. Eğer gerçekten büyük bir asteroit düşürmüyorsan. Ama bunu yapmamız gerektiğini düşünenler bile var, değil mi?"

"Var mı?"

"Var olduklarını biliyorsun. Fakat seller yine de daha iyidir, eğer bu tür bir şey yapmalarını istiyorsan. Sellerin birini Hellas'a yönlendirebilseydik, sözgelimi, bir denizimiz olurdu. Eğer onu yüzeydeki buzun süblimleşmesinden daha hızlı yeniden doldurabilirsek."

"Böylesi bir seli *yönlendirebilmek* mi?" dedi şaşkınca John.

"Şey, yani, bu olanaksız olurdu. Fakat doğru yerde olan birini bulursan, onu yönlendirmen gerekmez. Sax'ın son zamanlarda su arama ekibini nereye gönderdiğini incele istersen, bak bakalım sana nasıl görünecek."

"Fakat bu BMMİB tarafından kesinlikle yasaklanacaktır."

"Bu durum ne zamandır Sax'ı bağlıyor?"

John güldü. "Şey, artık bağlıyor. Ona aldırmazlık edemeyeceği kadar çok şey verdiler. Onu para ve güçle bağladılar."

"Belki de."

O gecenin sabahında, saat 3.30'da kuyu girişlerinden birinde küçük bir patlama oldu, alarm zilleriyle uykularından fırlayıp yarı çıplak bir halde koşturdular ve gecede uçuşan tozların içine dimdik yükselen bir fışkırmayla, oraya buraya telaşla çevrilen spot ışıkların parça parça gösterdiği beyaz bir su sütunuyla karşılaştılar. Su, toz bulutlarının arasından buz parçacıkları, bovling topu büyüklüğünde dolu tanecikleri halinde yüzeye dökülüyordu. Rüzgâr yönünde bulunan kuyular bu mermilerle iyice dövülüyordu ve yerdeki buz topları çoktan diz boyuna ulaşmıştı.

John, geceki tartışmayı düşünerek manzaradan oldukça telaşlanmış bir halde buldu kendini ve Mary'ye raslayıncaya kadar ortalıkta koşuşturdu. Püskürmenin ve hâlâ devam eden fırtınanın uğultusunun içinde Mary, John'un tam kulağına bağırdı: "Sen ortalığı boşalt, ben kuyunun yanına bir

patlayıcı koyup onu bastırmaya çalışacağım!" Beyaz gece giysisiyle koşturdu ve John izleyenleri toparlayıp onları tünellerden geçirerek geriye, istasyonun yaşam alanına götürdü. Mary, kilitte onlara yetiştiğinde soluk soluğaydı, bilek panelinde birkaç noktaya bastı ve kuyu yönünde hafif bir patlama oldu. "Haydi, gidip görelim," dedi ve kilit bölgesini aşıp tüneller boyunca kuyuyu gören bir pencereye doğru koşturdular. Orada, beyaz buz topları arasında, yana devrilmiş ve kıpırtısız bir halde, matkaptan geriye kalanlar duruyordu. "Tamam! Tıkandı!" diye bağırdı Mary.

Birkaç sevinç çığlığı yükseldi. Aralarından bir bölümü kuyu bölgesine, durumu güvenliğe almak için yapabilecekleri bir şey var mı diye bakmaya indi. "İyi iş başardın!" dedi John, Mary'ye.

"O ilk kazadan sonra kuyu tıkama hakkında çok şey okudum," dedi Mary, soluk soluğaydı. "Her şeye hazırlıklıydık. Ama fırsatımız olmadı. Denemek için. Ne olacağını asla bilemiyorsun ki."

"Kilitlerinizin kayıt sistemleri var mı?" dedi John.

"Var."

"Harika."

John kayıtları gözden geçirmeye gitti. Pauline'i istasyon sistemine taktı, sorular sorup ekranında belirdikçe yanıtları taradı. O gece zaman kaymasından sonra kapıları kimse kullanmamıştı. Tepedeki hava durumu uydusuna bağlandı, Sax'ın şifrelerini verdiği radar ve kızılötesi sistemlerini tıklayıp Bakhuysen çevresindeki alanı taradı. Birkaç eski yeldeğirmeni ısıtıcıları dışında, görünürde başka bir makine yoktu. Transpondörler de önceki gün gelişinden bu yana bölgede hiç kimsenin yola çıkmadığını gösteriyordu.

John kendini beceriksiz ve budala hissederek Pauline'in önünde boş boş oturdu. Aklına başka bir denetleme gelmiyordu ve yaptıklarından o gece patlamayı gerçekleştiren kimsenin olmadığı sonucu çıkıyordu. Kuyularda her gün çalışma olduğundan aleti saklamak güç olsa bile, patlama gün-

ler öncesinden ayarlanmış olabilirdi belki de. Yavaşça kalkıp Mary'yi bulmaya gitti, onun yardımıyla o kuyu üzerinde, bir önceki gün en son çalışmış olanlarla konuştu. Öğleden sonra sekize dek bir kurcalama belirtisi yoktu. Sonrasındaysa istasyondaki herkes John Boone partisindeydi, kapılar kullanılmamıştı. Yani gerçekten hiç olasılık yoktu.

Yatağına dönüp bu konuları düşündü. "Şey, bu arada, Pauline – lütfen Sax'ın kayıtlarını gözden geçir ve bana geçen yılki su arama gezilerinin hepsinin bir listesini çıkar."

Hellas'a giden yolda hiçbir şey görmeden aracını süren John, Rabe Krateri'nin üzerine yeni bir tür kubbe yapımını denetleyen Nadya ile karşılaştı. O güne dek yapılan en büyük kubbeydi bu; atmosferin kalınlaşması ve inşaat malzemelerinin hafiflemesinden yararlanarak yapılıyordu, basınçlandırılmış kubbeyi tamamen ağırlıksız kılarak yerçekiminin basınçla dengelenebildiği bir durum sağlamışlardı. İskelet, simyacıların en son icadı güçlendirilmiş areojel kirişlerle yapılıyordu; areojel öylesine hafif ve güçlüydü ki Nadya olası yararlarını anlatırken hafifçe kendinden geçiyordu. Ona göre krater kubbeleri geçmişte kalmıştı; bir kentin çevresine, kaya çevirmeleriyle destekleyerek areojel sütunlar dikilebilirdi, sonuçta ortaya çıkacak şey devasa, şeffaf bir çadır olacaktı ve onun içine tüm nüfusu yerleştirmek oldukça kolay bir şeydi.

Bütün bunları, artık koca bir inşaat alanından başka bir şey olmayan Rabe'ın içinde yürürlerken anlattı John'a. Krater yamacının tamamı tavan pencerelerine sahip odalarla peteklenecekti ve kubbeli iç kısımda 30.000 kişiyi besleyecek bir çiftlik yer alacaktı. Tozun yarattığı karanlıkta toprağı işleyen bina yüksekliğinde robotlar, elli metre uzaktan bile güçlükle fark edilerek çalışıyorlardı. Bu canavarlar kendi başlarına ya da teleişletimle çalışıyorlardı, büyük olasılıkla teleişletimcilerin yakınlardaki araçsız gezintileri güvenli kılacak kadar bir görüş alanları bile olmuyordu. John, Nadya'nın ardından gergin bir ruh hali içinde yürüdü, Bradbury Zirvesi'ndeki

madencilerin ne kadar kolay heyecanlandığını hâlâ hatırlıyordu – üstelik orada neler olup bittiğini de görebiliyorlardı! Nadya'nın ilgisizliğine gülesi geldi. Zemin ayaklarının altında titreştiğinde öylece durup çevrelerine bakınıyor ve üzerlerine gelen bina büyüklüğündeki araçlardan kaçınmaya hazırlanıyorlardı. Nadya, bir sürü makine kazasına yol açan tozlara sövüp sayıyordu. Büyük fırtına dördüncü ayını doldurmuş, son yıllardaki en uzun fırtına olmuştu – ve hâlâ bitecek gibi görünmüyordu. Sıcaklık düşüvermişti, insanlar kutulanmış ya da kurutulmuş yiyecekler, ara sıra yapay ışıkta yetiştirilmiş bir salata veya sebze yiyorlardı. Her şeyin içinde toz vardı. Bu konuyu tartışırlarken bile John tozun ağzında kıtırdadığını, gözlerinin yuvalarında kuruduğunu hissedebiliyordu. Baş ağrıları, sinüs sorunları, acıyan boğazlar, bronşit, astım, genel akciğer sorunları gibi giderek yaygınlaşıyordu. Artı donma yaraları vardı. Üstelik bilgisayarlar, artan donanım bozulmaları, YZ nevrozları ya da sersemlemeleri yüzünden giderek güvenilmez oluyordu. Gün ortası Rabe'ın içi bir tuğlanın içinde yaşamak gibi, diyordu Nadya, günbatımlarındaysa kömür madeni yangınları gibiydi. Kadın bundan nefret ediyordu.

Konuyu değiştirdi. "Uzay asansörü için ne düşünüyorsun?"

"Büyük."

"*Etkisi hakkında*, Nadya. Etkisi."

"Kim bilebilir ki? Böylesine bir şeyin ne doğuracağını asla bilemezsin, değil mi?"

"Phyllis'in, hani biz Phobos istasyonunu kimin yapacağını tartışırken söylediği gibi, stratejik bir darboğaz yaratacak. Şimdi de kendi darboğazını yaratıyor. Bu çok büyük bir güç demektir."

"Arkadi de böyle söylüyor ama neden doğal bir şeymiş gibi ortak bir kaynak olarak kabul edilemeyeceğini hiç anlayamıyorum."

"Sen iyimsersin."

"Arkadi de böyle söylüyor." Omuzlarını silkti. "Sadece anlayışlı olmaya çalışıyorum."

"Ben de."

"Biliyorum. Bazen sadece biz ikimiz öyleyiz gibi geliyor."

"Ya Arkadi?"

Kadın güldü.

"Ama siz bir çiftsiniz!"

"Evet, evet. Tıpkı seninle Maya gibi."

"Tuş."

Nadya hafifçe gülümsedi. "Ben Arkadi'nin bir şeyleri düşünmesini sağlamaya çalışıyorum. Yapabileceğim en iyi şey bu. Bir ay sonra, tedavi için Acheron'da buluşuyoruz. Maya bu işi beraber yapmanın hoş olduğunu söylüyor."

"Tavsiye ederim," dedi John sırıtarak.

"Ya tedavi?"

"Diğer seçenekten daha iyi, değil mi?"

Kadın kıkırdadı. Derken zemin botlarının altında uğuldadı ve dikkat kesilip başlarını çevirerek karanlıklar içindeki gölgeleri arandılar. Sağlarında yürüyen bir tepe gibi kara bir kütle beliriverdi. Kaldırım taşları ve yığıntılar üzerinde sıçrayıp hoplayarak diğer tarafa koşturdular; John bunun bir başka saldırı olup olmadığını merak ediyor, Nadya kızılötesi üzerinden onları izlemedikleri için teleişletimcilere küfürler savurarak ortak kanaldan emirler yağdırıyordu. "Ekranlarınıza bakın, tembel piçler!"

Zemindeki uğultu kesildi. Kara leviathan artık kıpırdamıyordu. Tedirginlikle ona yaklaştılar. Tekerlekleri üzerindeki bir Brobdingnagian damperli kamyon. Burada, Utopia Planitia Makine tarafından yapılıyordu; robotlar tarafından yapılan bir robot, bir iş hanı kadar büyüktü.

John, alnından ter boşandığını hissederek öylece bakakalmıştı. Güvendeydiler. Nabzı yavaşladı. "Gezegenin her yerinde bunun gibi canavarlar var," dedi şaşkınca Nadya'ya. "Kesiyor, parçalıyor, kazıyor, dolduruyor, inşa ediyorlar. Çok geçmeden içlerinden bir bölümü kendilerini şu iki kilomet-

relik asteroitlerden birine yapıştıracak ve onu Mars yörüngesine oturtmak üzere asteroidin kendisini yakıt olarak kullanacak bir güç santrali inşa edecek, yörüngeye oturunca üzerine başka makineler de inecek ve kayayı otuz yedi bin kilometre uzunluğunda bir kabloya dönüştürmeye koyulacaklar! Onun boyu, Nadya! Boyu!"

"Pekâlâ, gerçekten büyük."

"Akla sığmıyor, gerçekten. Alıştığımız insan becerilerin tamamen ötesinde bir şey onları anlayabilir. Devasa boyutta bir teleişletim. Bir tür ruhsal uzaktan kumanda. Hayal edilen her şey uygulamaya konulabilir!" Önlerindeki devasa, kara nesnenin çevresinde ağır ağır yürüdüler: Bir damperli kamyondan başka bir şey değildi, uzay asansörünün olacağı şeyle kıyaslandığında hiçbir şeydi; bu kamyon bile, diye düşündü John, hayret verici bir şeydi. "Kas ve beyin bir robotikler zırhı sayesinde öylesine genişleyip güçlendi ki kavrayabilmek artık çok zor. Belki de olanaksız. Galiba bu kısmen senin başarın ve Sax'ın – henüz hiç kimse sahip olduğumuzu fark etmemişken bu kasları esnetmek. Demek istediğim, doğrudan litosfere açılan delikler, aynalarla yansıtılan gün ışığıyla aydınlatılan gün çizgisi, mesaları dolduran, uçurum kıyılarına tutunmuş bütün o şehirler... şimdi Phobos'la Deimos'un yanından uzanarak hem yörüngede olup hem de yere değecek kadar uzun bir kablo! Hayal etmesi bile olanaksız!"

"Olanaksız değil," diye belirtti Nadya.

"Hayır. Çalışmasını sürdüren biri tarafından neredeyse ezilecek olan bizler, artık şüphesiz gücümüzün kanıtını her tarafta görüyoruz! Ve görmek inanmaktır. Hayal gücüne sahip olmasa bile insan, nasıl bir güce sahip olduğumuzu görebilir. Belki de bugünlerde her şeyin tuhaflaşması, herkesin sahiplik ya da egemenlik hakkında konuşması, kavgalar edip haklar iddia etmesi bu yüzdendir. Olympos'taki eski tanrılar gibi birbirleriyle dalaşıyor insanlar, çünkü bugünlerde onlar kadar güçlüyüz."

"Ya da daha çok," dedi Nadya.

***

John aracını, Hellas Havzası'nı çevreleyen dairesel bir sıradağ olan Hellespontus Montes'e doğru sürüyordu. Bir ara, geceleyin uyurken, roveri transpondör yolundan çıktı. Uyandı ve dışarıdaki tozların arasından kesik kesik, koyaklara has biçimde oyulmuş küçük uçurumlarla kapanmış dar bir vadinin içinde olduğunu gördü. Vadi zemininde kalarak yine yolla çakışabilirmiş gibi geldi ve bu yüzden dosdoğru ilerledi. Derken vadi zemini boş kanallara benzer çapraz çöküntü hendekleriyle bölünmeye başladı; Pauline'in ikide bir durması ve dönüp rota bulma algoritmasının başka bir dalını denemesi gerekiyordu, karanlık yüzünden görülemeyen küçük dere yatakları birbiri ardına ortaya çıkarak ilerleyişini engelliyordu. Sonunda John sabırsızlanıp kendisi denemeye koyulduğunda olay daha da kötüleşti. Körler ülkesinde otomatik pilot kraldır.

Fakat ağır ağır vadi ağzına, haritanın transpondör yolu-
390 nun aşağıdaki daha geniş bir vadiye indiğini gösterdiği yere yaklaştı. Sonuçta gece vakti olduğu için durdu, kaygısızdı, televizyonun önüne kurulup yemeğini yedi. Mangalavid, Noctis Labyrinthus'taki bir grup tarafından inşa edilen bir aeloianın ilk performansını gösteriyordu. Aeolia, üzerine çarpan rüzgârın açısına ve kuvvetine bağlı olarak ıslık çalan, öten ya da gıcırdayan, delikler açılmış küçük bir binaydı. Açılış için Noctis'teki bayır aşağı inen günlük rüzgâr, fırtınadan alınan bazı şiddetli boralarla desteklenmişti ve müzik yaslı, öfkeli, akortsuz ya da yer yer armonik bir beste gibi dalgalanıyordu: Bir aklın, belki de yabancı bir aklın işi gibiydi fakat kesinlikle rasgele oluşan bir şeyden daha öteydi. Neredeyse şansa bağlı bir aeolia, dedi bir yorumcu.

Bunun ardından Yeryüzü haberleri geldi. Yaşlılık tedavisi Cenevre'deki bir görevli tarafından sızdırılmıştı ve haber bir günde tüm dünyaya ulaşmıştı; şimdi Genel Meclis'te konuyla ilgili şiddetli bir tartışma yürütülüyordu. Birçok vekil, gereken maddi desteğin tedavilerin herkes için eşit derecede

kullanılmasını kesinleştirecek bir fonu finanse etmek üzere gelişmiş uluslardan para toplanmasıyla birlikte, tedavilerin BM tarafından herkes için garantilenen, temel bir insani hak olmasını istiyordu. Bu arada başka raporlar geliyordu: İçlerinde Papa'nın da bulunduğu birtakım dinsel liderler tedavilere karşı çıkıyordu; her yanda ayaklanmalar olmuş ve belirli bazı tıp merkezleri tahrip edilmişti. Hükümetler kargaşa içindeydi. Televizyondaki yüzlerin hepsi gergin, öfkeli, bir değişim bekler gibiydi; yüzlerin sergilediği bütün o değişebilirlik, nefret ve acı John'u ürküttü, daha fazla izleyemedi. Uyuyakaldı, kötü bir uykuya dalmıştı.

Bir ses onu uyandırdığında rüyasında Frank'i görüyordu. Rüzgâr kalkanında bir tık tık sesi. Gecenin bir yarısıydı. Sersem bir halde doğrulup kilidi indirdi; oturdu, böyle bir refleks geliştirdiğini gördüğü için şaşkındı. Bunu ne zaman edinmişti? Çenesini ovuşturup ortak kanalı açtı. "Merhaba? Kim var orada?"

"Marslılar."

Bir erkek sesiydi. İngilizcesi aksanlıydı ama John nereli olduğunu kestiremedi.

"Konuşmak istiyoruz," dedi ses.

John ayağa kalkıp rüzgâr kalkanından dışarı baktı. Gecede, fırtınanın içinde görülecek çok az şey vardı. Fakat karanlıkta, aşağılarda bir yerde dikilen birkaç şekil gördüğünü düşündü.

"Sadece konuşmak istiyoruz," dedi ses.

Eğer onu öldürmek isteselerdi, o uyurken roveri paramparça edebilirlerdi. Ayrıca, hâlâ kimsenin ona zarar vermek isteyeceğine pek inanamıyordu. Bunun için hiçbir neden yoktu ki!

Böylece, onları içeri aldı.

Beş kişilerdi, hepsi de erkek. Yürüyüş giysileri, bu giysiler için yapılmamış malzemelerle yamanmış, kirli ve yıpranmıştı. Başlıklarında tanıtıcı bir şey yoktu, boyaları dökülmüştü. Başlığını çıkaran ilk kişinin Asyalı ve genç olduğunu gördü;

on sekiz yaşında gösteriyordu. Genç öne geçip sürücü koltuğuna oturdu, önündeki panelin düzenlenişine yakından bakmak için direksiyonun üzerine doğru eğildi. İkincisi başlığını çıkardı; ince bir yüzü ve uzun rasta saçları olan, kısa boylu, esmer tenli bir adamdı. John'un yatağının karşısındaki sedire oturdu ve diğer üç adamın da başlıklarını çıkarmalarını bekledi. Başlıklarını çıkarmalarının ardından çömeldiler ve John'u dikkatle seyretmeye koyuldular. Onların hiçbirini daha önce görmemişti.

"Göç oranını yavaşlatmanı istiyoruz," dedi ince yüzlü adam, dışarıda konuşan kişiydi; şimdi aksanı Karayipli gibi tınlıyordu. Alçak bir sesle, neredeyse fısıldayarak konuşuyordu ve John onu taklit etmemek için kendini zor tuttu.

"Ya da durdurmanı," dedi sürücü koltuğundaki genç.

"Sus, Kasei." İnce yüzlü adam bakışlarını John'un yüzünden hiç ayırmamıştı. "Buraya çok fazla insan geliyor. Biliyorsun. Marslı değiller ve burada neler olduğuna aldırmıyorlar. Bizi ezecekler, seni ezecekler. Bunu biliyorsun. Onları Marslı yapmaya uğraşıyorsun, bunu biliyoruz fakat senin yapabileceğinden çok daha hızlı geliyorlar. İşe yarayacak tek şey akışı yavaşlatmak."

"Ya da durdurmak."

Adam gözlerini yuvarlayıp John'un anlaması için yüzünü buruşturdu. Genç gençtir, diyordu bakışları.

"Ben hiç böyle bir şey söyleme–" diye konuşmaya başladı John fakat adam sözünü kesti:

"Bu işi savunamazsın. Bir gücün var ve bizim yanımızdasın."

"Hiroko'dan mısınız?"

Genç, dilini ağzının çatısına dayadı. İnce yüzlü adam bir şey söylemedi. Dört yüz birden John'a baktı; diğeri kararlı bir şekilde pencereden dışarı bakıyordu.

"Moholları sabote ediyor musunuz?" diye sordu John.

"Göçü durdurmanı istiyoruz."

"Ben de sizin sabotajı durdurmanızı istiyorum. Bu iş sadece, buraya daha fazla insan getiriyor. Polisi."

Adam ona baktı. "Sabotajcılarla ilişki kurabileceğimizi nereden çıkarıyorsun?"

"Onları bulun. Onları geceleyin yakalayın."

Adam gülümsedi. "Gözden ırak olan gönülden de ırak olur."

"Öyle olması gerekmez."

Bunlar Hiroko'yla birlikte olmalıydılar. Ockham'ın usturası. Birden fazla saklı grup olamazdı. Ya da belki olabilirdi. Başının döndüğünü hissetti, acaba havaya bir şeyler mi salıyorlardı? Areosol ilaçlar. Kendisini çok garip hissediyordu, her şey gerçeküstü ve düşseldi; dışarıdaki rüzgâr roveri tokatlıyor, aniden ortaya çıkan, uzatılmış ve tuhaf ötüşlerle aeolian bir müziği etrafa yayıyordu. John'un düşünceleri iyice yavaşlayıp hantallaşmıştı, neredeyse esnemek üzereydi. İşte bu, diye düşündü. Hâlâ bir düşten uyanmaya çabalıyorum.

"Neden saklanıyorsunuz?" diye konuştuğunu duydu.

"Mars'ı inşa ediyoruz. Tıpkı senin gibi. Senin yanındayız."

"Öyleyse yardım etmelisiniz." Düşünmeye uğraştı. "Ya uzay asansörü?"

"Ona aldırmıyoruz." Oğlan kıs kıs güldü. "Konu o değil. Konu insanlar."

"Asansör daha çok insan getirecek."

Adam düşündü. "Göçü yavaşlat, o zaman inşa bile edilemez."

Rüzgârın çığlık çığlığa yorumlarıyla noktalanan bir başka uzun sessizlik doğdu. İnşa bile edilemez? Onu insanların yapacağını mı düşünüyorlardı? Ya da belki parayı kastetmişlerdi.

"Bu konuyla ilgileneceğim," dedi John. Oğlan dönüp gözlerini üzerine dikti ve John ona engel olmak için bir elini kaldırdı. "Ne yapabilirsem yapacağım." Eli önünde duruyordu, devasa pembe bir şey. "Bütün diyeceğim bu. Sonuçlar hakkında söz verirsem, yalan söylemiş olurum. Ne kastettiğinizi biliyorum. Ne yapabilirsem yapacağım." Bu konuda biraz daha düşündü, güçlükle. "Siz de kendinizi artık açığa çıkar-

malı ve bize yardım etmelisiniz. Daha fazla yardıma ihtiyacımız var."

"Herkes kendi yolunda," dedi adam hafifçe. "Artık gitmeliyiz. Yapabildiğini görmek için izleyeceğiz seni."

"Hiroko'ya onunla konuşmak istediğimi söyleyin."

Beş adam ona baktı, genç olanı gergin ve öfkeliydi.

İnce yüzlü adam hafifçe gülümsedi. "Görürsem söylerim."

Çömelmiş adamlardan biri yarı şeffaf, mavimsi bir topak çıkardı – gece aydınlatması altında güçlükle görülebilen bir süngerdi. Sonra elini sıkarak yumruk haline getirdi. Evet, bir ilaçtı. Aniden ileri atıldı ve bunu beklemeyen genci yakalayarak boğazını sıktı, ardından felç olarak yere yığıldı.

Kendine geldiğinde gitmişlerdi. Başı ağrıyordu. Yatağa girip huzursuz bir uykuya daldı yeniden. Frank'i gördüğü düş, olmayacak bir şey yaparak yeniden başlamıştı ve John ona bu ziyaretten söz etti. "Budalanın tekisin," dedi Frank, "Anlamıyorsun."

Yeniden uyandığında sabah olmuştu ve rüzgâr kalkanının ötesinde loş bir koyu kızıllık döneniyordu. Rüzgâr, şu son ayda azalıyormuş gibiydi fakat bundan emin olmak çok zordu. Toz bulutları arasındaki şekiller bir an görünüp sonra algıyı azaltan küçük sanrılar haline dönüşerek yeniden kaosa gömülüyorlardı. Bu fırtına, gerçekten de algıyı azaltıyor ve durumu aşırı klostrofobik hale geliyordu. Birkaç omeg yuttu, giyinip dışarı çıktı, pudra soluyarak ve yere eğilip ziyaretçilerinden kalan izleri arayarak çevrede gezindi. Ziyaretçileri kaya yatağını aşıp kaybolmuşlardı. Zor bir randevu olmalı, diye düşündü; gecenin ortasında kaybolmuş bir rover, onu nasıl bulmuşlardı acaba?

Ama ya onu izlemişlerse...

İçeri dönünce uydulara bağlandı. Radar ve kızılötesi kendi roverından başka bir şey göstermiyordu. Kızılötesi üzerinde, yürüyüş giysileri bile görünürdü, bu yüzden tahminen yakınlarda bir sığınakları vardı. Böylesi dağlık bölgelerde saklanmak hiç güç değildi. Hiroko haritasını çıkartıp bulun-

duğu yerin çevresine, kuzeyle güneyde dağlara doğru çıkıntılanan büyük bir daire çizdi. Artık Hiroko haritası üzerinde birkaç dairesi vardı fakat bu dairelerin hiçbiri yer ekipleri tarafından ayrıntılı biçimde incelenmemişti ve belki de asla incelenmeyecekti, çünkü çoğu kaotik arazide, Wyoming ya da Teksas büyüklüğündeki harap olmuş topraklarda yer alıyordu. "Bu büyük bir dünya," diye mırıldandı.

Aracın içinde yere bakınarak gezindi. Sonra yaptığı en son şeyi hatırladı. Tırnaklarının içine baktı; evet, oraya bir parça deri takılmıştı. Küçük sterilazatöründen bir örnek kabı aldı ve parçayı büyük bir dikkatle kaba aktardı. Genom tanıma roverın becerilerinin çok ötesindeydi fakat büyük laboratuvarlardan biri genci tanımlayabilirdi, genomu kayıtlara geçmişse. Eğer geçmemişse bu da yararlı bir bilgi sayılabilirdi. Belki de Ursula ve Vlad onun ailesini tanıyabilirlerdi.

O öğleden sonra transpondör yolunu yeniden buldu ve ertesi gün Hellas Havzası'na ulaştı. Orada, artık yapay ışıklandırma altında tarım hakkında bir konferansa dönüşmüş gibi görünse de aslında yeni göl üzerine bir konferansa katılmaya gelen Sax'la karşılaştı. Ertesi sabah John onu binalar arasındaki aydınlık tünellerde gezintiye çıkardı ve doğudaki bulutların arasında safran bir parıltı halini almış güneşin kaybolan loş sarısı altında yürüdüler. "Sanırım Çakal'la karşılaştım," dedi John.

"Haydi canım! Hiroko'nun nerede olduğunu söyledi mi?"

"Hayır."

Sax omuzlarını silkti. Anlaşılan kafası o akşam yapacağı konuşmayla doluydu. Bu yüzden John beklemeye karar verdi ve akşam, göl istasyonunun diğer sakinleriyle birlikte konuşmaya katıldı. Sax, toplananlara, atmosfer, yüzey ve permafrost bakterilerinin, kuramsal maksimumların önemli bir yüzdesi –kesin konuşmak gerekirse yaklaşık yüzde ikisi– oranında bir hızla büyüdüğünü açıkladı, birkaç on yıl içinde dışarıdaki toprak işleme sorunları hakkında düşünme-

leri gerekecek gibiydi. Bu açıklamaya pek bir alkış gelmedi, çünkü oradaki herkes, bir bakıma Sax'ın yanlış hesaplaması yüzünden başladığını düşündükleri Büyük Fırtına'nın getirdiği korkunç sorunlara yoğunlaşmıştı. Yüzey güneşlenmesi, içlerinden birinin sivri bir dille belirttiği gibi, hâlâ normalin yüzde yirmi beşiydi ve fırtınanın sona ereceğine dair hiçbir belirti yoktu. Sıcaklıklar düşmüştü ve sinirler geriliyordu. Yeni gelenlerin hepsi, çevrelerindeki birkaç metreden ötesini görememişlerdi ve can sıkıntısından katatoniye dek uzanan psikolojik sorunlar yaygındı.

Sax bütün bunları sakin bir omuz silkmeyle geçiştirdi. "Bu son küresel fırtına," dedi. "Bir tür mitolojik çağ olarak tarihe karışacak. Bitmeden tadını çıkarmaya bakın."

Bundan pek hoşlanılmadı. Ama Sax bu duruma da pek aldırmamış gibiydi.

Birkaç gün sonra, Ann ve Simon artık üç yaşına girmiş oğulları Peter'la birlikte yerleşime geldiler. Dediklerine göre, Mars üzerinde doğan otuz üçüncü çocuk olmuştu; İlk Yüz'den sonra kurulan koloniler bu konuda epey verimli çıkmıştı. Ann ile Simon haberleri dinler ve birbirlerine Büyük Fırtına masalları anlatırken, John da yerde oğlanla oynadı. John'a öyle geldi ki Ann, gezegenin sıcaklığını normalin çok altına düşürüp pervasız deneycileri tıkanmış küçük ilkel makineleriyle boğuşmaya bırakan bir tür gezegensel alerjik tepki gibi dünyalaştırma sürecini kilitlediği için bu fırtınadan ve müthiş darbesinden hoşlanıyor olmalıydı... Ama hayır, eğlenmiyordu. Aslında, her zamanki gibi gergindi kadın. "Bir su arama ekibi Daedalia'da volkanik bir menfezi deldi ve senin kuzeyde serbest bıraktığın siyanobakterilerden önemli ölçüde farklı olan tek hücreli mikro-organizma örnekleriyle geldiler. Menfez neredeyse kaya yatağına gömülmüştü ve biyotiklerin serbest bırakıldığı bölgelerden oldukça uzaktaydı. Bu şeyden örnekleri analiz için Acheron'a gönderdiler ve Vlad üzerlerinde çalıştı, sonra onların kendilerinin yüzeye saçtığı şeylerden birinin mutant soyu gibi göründüğünü,

belki de örnek olarak getirilen kayaya bunu üzerinde taşıyan bir delgi aletiyle yerleşmiş olabileceğini söyledi." Ann, John'u göğsünden dürttü: "'Belki de Terralı,' dedi Vlad. *Belki de Terralı*!"

"Bevki de tevyalı!" dedi küçük oğlan, Ann'in aksanını kusursuzca yakalayarak.

"Evet, belki de öyledir," dedi John.

"Fakat bunu asla bilemeyeceğiz! Bu konuyu yüzyıllar boyunca tartışıp duracaklar, sırf bu konuya ayrılmış bir dergi olacak fakat *hiçbir zaman gerçekten bilemeyeceğiz*."

"Böyle bir şey söylemek için erken olabilir ama belki de Terralıdır," dedi John oğlana sırıtarak. "Terra'daki yaşamdan bağımsız evrilen herhangi bir şey ânında tükenecektir."

"Belki de," dedi Ann. ("Bevki de") "Peki ya orada ortak bir kaynak varsa, uzay tohumları kuramı sözgelimi ya da bir gezegenden bir başkasına, kayasına gömülü mikro-organizmalarla birlikte ulaşan savruntular?"

"Bu çok anlamlı değil, değil mi?"

"Bilmiyoruz. Hiç bilemeyeceğiz artık."

John onun kaygısını paylaşmakta zorlandı. "Viking araçlarından da gelmiş olabilir," dedi. "Buradaki araştırmalarımızı sterilize etmek için aşırı etkin bir yöntem asla olmadı, olmuyor. Bu arada daha da baskın sorunlarımız var." Kaydedilenlerin en uzunundan daha uzun olan böylesi bir küresel toz fırtınası, Mars'a bağlılıkları evleri kadar küçük olan bir göçmenler akını, yaklaşmakta olan ve kimsenin üzerinde uzlaşamadığı bir antlaşma revizyonu, birçok insanın nefretini kazanmış bir dünyalaştırma uğraşı. Ya da ana gezegenin tehlikeli bir noktaya doğru gidişi. John Boone'a zarar vermek için bir (veya iki) girişim.

"Evet evet," dedi Ann. "Biliyorum. Fakat bunların hepsi politika, bu durumdan asla kaçamayız. Ama bu konu bilimdi, yanıtlanmasını istediğim bir soruydu. Ve artık yanıtlayamam. Kimse yapamaz."

John omuzlarını silkti. "Bunu asla yanıtlayamayacağız

Ann. Ne olursa olsun. Bu, kaderi daima yanıtsız kalmak olan sorulardan biriydi. Bunu bilmiyor muydun?"

"Bevki de Tevyalı."

Birkaç gün sonra göl istasyonunun minik uzay limanına bir roket indi, Terralılardan küçük bir grup tozların arasında yalpalaya yalpalaya yürüyerek belirdi. Soruşturma ajanları olduklarını söylediler, BMMİB atamasıyla buraya gelmişlerdi, sabotajlar ve bağlantılı olayları incelemek üzere. Hepsi on kişiydi, videolardan fırlamış gibi temiz tıraşlı sekiz genç erkek ve iki çekici genç kadın. Çoğu Amerikan FBI tarafından görevlendirilmişti. Sam Houston adlı uzun boylu, kahverengi saçlı bir adam olan liderleri, Boone ile görüşmek istedi ve John onları kibarca kabul etti.

Ertesi sabah kahvaltıdan sonra buluştuklarında –ikisi kadın olmak üzere altı kişiydiler– bütün sorularına duraksamadan uysalca yanıtlar verirken içgüdüsel olarak, dürüst ve yardımcı görünmek için onların zaten bildiklerini düşündüğü şeyleri biraz daha fazlasıyla birlikte anlattı. Ajanlar sorgulamaları boyunca kibar ve saygılıydı, karşılığında bir şey sorduğundaysa aşırı ketumdular. Mars üzerindeki durumun birçok ayrıntısından habersiz gibiydiler, ona Tepealtı'ndaki ilk yıllarda olanlar veya Hiroko'nun kaybolduğu zamana dair bir şeyler sordular. O zamanın olaylarını ve İlk Yüz'ün medya yıldızları arasındaki çeşitli ilişkileri bildikleri çok açıktı; Maya, Phyllis, Arkadi, Nadya, Acheron grubu, Sax hakkında bir yığın soru sordular... hepsi de televizyonun demirbaşları olduğu için bu genç Terralılar tarafından gayet iyi tanınıyorlardı. Fakat sanki kaydedip Yeryüzü'ne gönderilenlerden biraz daha fazlasını biliyor gibiydiler. Düşünceleri karmakarışık olan John, bunun bütün Terralılar için geçerli olup olmadığını merak etti. Sonuçta, başka hangi bilgi kaynakları vardı ki?

Konuşmanın sonunda, içlerinden Chang adlı biri, söylemek istediği başka bir şey var mı diye sordu. "Aklıma bir şey

gelmiyor!" dedi, başka birçok şeyle birlikte Çakal'ın geceyarısı ziyaretini de atlamış olan John.

Chang başını sallayarak onayladı. "Bu konularla ilgili YZ'nize giriş izni verirseniz çok memnun olurduk," dedi Sam Houston.

"Çok üzgünüm," dedi John, üzgün görünerek. "YZ'me giriş izni veremem."

"İmha kilidi mi taşıyor?" dedi Houston şaşırmış görünerek.

"Hayır. İzin vermiyorum, o kadar. Onlar benim özel kayıtlarım." Meslektaşlarının, bakışları altında kıvranışını seyretti.

"Biz, şey, eğer isterseniz, BMMİB'den yetki alabiliriz."

"Bunu yapabileceğinizden şüpheliyim doğrusu. Üstelik yapsanız da izin vermem."

John gülümsedi, neredeyse bir kahkaha atacaktı. İşte, Mars'taki İlk Adam olmanın işe yaradığı bir an daha. İşe yarayacak şeyler yerine daha çok sorun çıkarmaktan başka bir şey yapamazlardı. Ayağa kalktı ve becerebildiği kadar, yani epey bir küstahlıkla süzdü küçük topluluğu. "Sizin için yapabileceğim başka bir şey varsa çekinmeden söyleyin."

Odayı terk etti. "Pauline, binanın iletişim merkezine bağlan ve dışarı gönderdikleri her şeyin kopyasını almaya çalış." Kendi aramalarının da didikleneceğini hatırlayarak Helmut'u aradı. Soruları, yalnızca delilleri denetliyormuş gibi kısa tuttu. Evet, BMMİB tarafından bir ekip gönderilmişti. Sorunlarla ilgilenmek için son altı ay içinde toplanmış özel görev gücünün bir parçasıydılar.

Yani, artık Mars'ta polis vardı, dedektif olarak gelseler bile. Şey, bu da beklenen bir gelişmeydi. Ama yine de ince bir fark vardı. Pauline'e giriş izni vermediği için şüpheli bir halde çevresinde dolanırlarken John pek bir şey yapamayacaktı. Üstelik gerçekten Hellas'ta yapacak pek bir şey de yoktu zaten. Orada bir sabotaj olayı yaşanmamıştı, artık yaşanması da pek olası görünmüyordu. Maya pek dost canlısı değildi

ve adamın sorunlarıyla uğraşmak istemiyordu, akifer projesinin teknik yönleriyle ilgili kendi sorunları vardı. "Belki de sen onların baş şüphelisisin," dedi Maya kızgınlıkla. "Başına bunlar geliyor, Thaumasia'da bir kamyon, Bakhuysen'de bir kuyu ve şimdi de kayıtlarına bakmalarına izin vermiyorsun. Niye bırakmıyorsun da yapsınlar?"

"Çünkü onlardan hoşlanmıyorum," dedi John kadına ters ters bakarak. Maya'yla her zamanki hallerine dönmüşlerdi. Yani, tam olarak öyle değildi; alışkanlıklarını gerçekten iyi bir biçimde, sanki her şeye vakitleri olduğunu bilerek, artık gerçek olanın ne olduğunu ve ilişkilerinin temelinde neyin yattığını bilerek sahnede iyi bir rol çıkarırmışçasına yerine getiriyorlardı. Yani böyle bakıldığında çok daha iyiydiler. Buna rağmen yüzeyde eski melodram oynanıyordu. Maya anlamayı reddediyordu ve sonunda John vazgeçti. Ardından birkaç günü tekrar tekrar düşünerek geçirdi. İstasyonun laboratuvarlarına indi ve tırnaklarından alınan deri örneğinin
400 geliştirilmesini, klonlanmasını ve okunmasını sağladı. Gezegen kayıtlarında o genoma sahip hiç kimse yoktu, o yüzden bilgileri bir analiz ve verebilecekleri her türden bilgiyi isteyerek Acheron'a gönderdi. Ursula sonuçları şifreli olarak, sonuna tek bir kelime ekleyerek gönderdi. *Tebrikler.*

Mesajı tekrar okudu ve yüksek sesle küfretti. Bir yandan gülüp bir yandan küfrederek biraz yürüdü. "Lanet olsun Hiroko! Cehenneme gidesin! Çık o deliğinden de bize yardım et! Ah, ha ha ha! Seni sürtük! Bıktım bu Persephone bokundan!"

Yürüyüş tüpleri bile o an için bunaltıcı gelmişti, garaja gidip giyindi, günler sonra ilk kez dışarıda gezinmek için kilitlere yöneldi. Kentin kuzey kolunun en ucundan dışarıya çıktı, pürüzsüz bir çöl zeminindeydi. Etrafta gezindi, bütün şehirlerin yarattığı dalgalanan tozdan arınmış hava sütununun içinde kalmaya özen gösterdi, bir taraftan şehri gözlerken diğer taraftan da düşünüyordu. Hellas, Burroughs, Acheron, Echus, hatta Senzeni Na'dan bile daha az etkileyici

olacaktı; havzanın alçak yerine konumlandığı için, üzerine inşa edileceği bir yükseltisi, yani bir manzarası yoktu. Aslında tozun kamçılamasının altında buna karar vermek pek uygun değildi. Kent zamanla yeni bir gölün kıyı şeridi halini alacak olan bir hilalin üstüne yapılmıştı. Tamamlandığında güzel görünebilirdi -bir rıhtım- fakat bu arada bütün o en son model güç santralleri, servis araçları, hava delikleri, kabloları, soyulmuş yılan derileri gibi görünen tünelleriyle birlikte en az Tepealtı kadar özelliksizdi... hiçbir estetik içermeyen, eski tip bir bilim istasyonu görünümü. Eh, bu da iyiydi. Bütün kentleri bir dağ tepesine koyamazlardı ki.

Yanından iki kişi geçti, yüz koruyucuları polarize edilmişti. Tuhaf, diye düşündü, fırtınada böyle bir şey yapmak. Birden üzerine atlayıp onu yere devirdiler. Çılgın bir John Carter sıçrayışıyla kumları sıyırıp çevresine yumruklar attı fakat adamların uçuşan toz bulutlarının içinde koşturarak uzaklaştığını gördüğünde şaşırdı. Sersemlemişti, arkalarından bakakaldı. Toz perdelerinin ardında kayboldular. Kanı tüm gövdesi boyunca zonkladı; ardından omuzlarının yandığını hissetti. Elini omzuna götürdü; yürüyüş giysisini kesmişlerdi. Elini yırtığın üzerine bastırıp hızla koşmaya koyuldu. Omuzlarını hissedemiyordu. Kolu yukarıda, boynunun ardına uzanmış bir durumda koşturmak hantalcaydı. Hava kaynağı sorunsuz gibiydi, -hayır- tüpte, boyun kısmında bir çatlak vardı. Bilek paneline maksimum akışı tuşlamak için kısa bir süre elini omzundan çekti. Sırtından içeri giren soğuk sanki buz tutmuş su gibiydi. Eksi yüz derece santigrat. Soluğunu tutuyor ve dudaklarında, ağzını yakan tozu hissediyordu. Oksijen kaynağına ne kadar CO_2 girdiğini söylemek güçtü fakat ölmek için çok fazlası gerekmiyordu.

Karanlığın içinde garaj göründü; dosdoğru oraya koştu, kapıya ulaşıp düğmeye bastı ve hiçbir şey olmadığını gördüğü âna kadar kendinden hoşnuttu. Bir kilidin dış kapısını kilitlemek çok kolaydı, sadece iç kısımdaki kapıyı açık bırakmak yeterdi. Ciğerleri yanıyordu, soluk almaya ihtiyacı var-

dı. Garajın çevresinden onu yaşam alanına bağlayan yürüyüş tüpüne doğru koştu, oraya ulaştı ve plastik katmanlarının ötesinden öylece bakakaldı. Görünürde hiç kimse yoktu. Omzundaki yırtıktan elini çekip olabildiğince çabuk bir biçimde sol kolundaki kutuyu açarak içindeki küçük matkabı çıkardı, çalıştırdı, esneyen ve dönen ucunun çevresinde parçalar toplanan matkabı bileğini kıracak denli zorlayarak bastırdı. Matkabı delice bastırmaya devam etti ve sonunda plastiği parçalanmayı becerdi, sonra aşağıya doğru, başlığı önde içeri dalabileceği kadar yırttı. Beline kadar içeri girdiğinde kıpırtısız kalıp vücudunu delik için bir tür tıkaç olarak kullandı. Başlığını çözdü ve kafasından çıkartıp sanki uzun bir dalıştan çıkmışçasına derin soluklar aldı; al ver, al ver, al ver. Kanından şu CO_2'yi at. Omuzları ve boynu uyuşmuştu. Garajın derinliklerinde bir alarm zili çalıyordu.

Yirmi saniyelik karmakarışık düşünceler selinin ardından bacaklarını delikten içeri çekti ve hızla basınç kaybeden tüp-

ten yaşam alanına, garajdan uzağa doğru koşturdu. Neyse ki oradaki kapı açıldı. İçeri girer girmez bir asansöre dalıp yer altındaki üçüncü kata, kendisinin de kaldığı konuk dairelerinin olduğu kata indi. Asansör kapısının açılmasını bekleyip dışarı baktı. Görünürde kimse yoktu. Odasına koşturdu. İçerde yürüyüş giysisinden kurtulup onu başlığıyla birlikte dolaba tıktı. Banyoda ağarmış omuzlarına ve sırtının üst kısmına baktı; gerçekten ciddi bir soğuk yanığı vakasıydı. Ağızdan birkaç ağrı kesici ve omegendorf aldı, yakalı bir gömlek, pantolon ve ayakkabılarını giydi. Saçlarını tarayıp üstünü başını düzeltti. Aynadaki yüzü donuk ve dalgındı, bakışları aptallaşmış gibiydi. Yüzünü en şiddetli biçimlerde buruşturdu, tokatladı, ifadesini düzeltip derin soluklar aldı. İlaçlar etkilemeye başlamıştı ve aynadaki yansıması birazcık daha iyi görünüyordu.

Koridora çıktı, üç kat boyunca aşağıya doğru eğimlenen büyük hendek duvarlı gezinti yoluna indi. Keyif ve öfke karışımı garip bir hisle aşağıdaki insanlara bakarak parmaklıklar

boyunca yürüdü. Derken Sam Houston ve kadın meslektaşlarından biri ona doğru yaklaştı.

"Özür dilerim Bay Boone, bizimle gelebilir misiniz?"

"Sorun ne?" dedi.

"Bir kaza daha olmuş. Birisi yürüyüş tüplerinden birini kesmiş."

"Yürüyüş tüplerinden birini mi kesmiş? Buna *kaza* mı diyorsunuz? Ayna uydularımız yörüngelerinden çıkıyor, mohollara kamyonlar düşüyor ve siz böyle bir şeye *kaza* mı diyorsunuz?"

Houston ona ters ters baktı, Boone adama neredeyse gülecekti. "Nasıl yardım edebileceğimi düşünüyorsunuz?" diye sordu.

"Bu konu üzerinde Dr. Russell için çalıştığınızı biliyoruz. Bilgilendirilmek isteyebilirsiniz diye düşündük."

"Ya, anlıyorum. Hadi, gidip bakalım öyleyse."

Sonra yaklaşık iki saat boyunca yaptıkları tek şey, omuzları durmaksızın ateş gibi yanarken yürümekti. Houston, Chang ve diğer dedektifler onunla sanki sır verircesine konuşuyor, kendisinin de bir şeyler söylemesini bekliyor ama bakışlarındaki sakinliği koruyorlardı. John küçük bir gülümsemeyle yanıt verdi.

"Merak ediyorum, neden şimdi?" dedi Houston, bir ara.

"Belki birileri burada olmanızdan hoşlanmıyor," dedi John.

Ancak tüm bu saçmalıklar bitince neden onların saldırıyı öğrenmelerini engellemeye çalıştığını düşünecek vakti oldu. Şüphesiz daha çok dedektifi buraya çekecekti ve bu da kötü bir şeydi; ve elbette Mars'ta ve Yeryüzü'nde baş haber olup onu tam bir akvaryuma hapsedecekti. Fakat akvaryumlardan bıkmıştı.

Başka bir şey daha vardı, durduramadığı bir şey. Bilinçaltı dedektifi. Tiksintiyle güldü. Kendini acıdan uzaklaştırmak için, odaya girdiğinde şaşkın bir bakış görmek için bütün yemek odalarını teker teker dolaştı. Ölümden dönmüş! Bana

hanginiz saldırdı! Bir ya da iki kez birilerinin bakışlarından kaçındığını gördü. Fakat aslında, diye düşündü somurtkanca, baktığımda birçok insan gözlerini kaçırıyor benden. Bir hilkat garibesinin ya da uygunsuz birinin bakışlarından kaçınır gibi. Şöhretini daha önce böyle bir açıdan hiç görmemişti, bu da onu kızdırdı.

Ağrı kesicilerin etkisi geçiyordu, erkenden odasına döndü. Kapısı açıktı. İçeri dalınca BMMİB dedektiflerinden iki tanesini içeride buldu. "Ne yapıyorsunuz!" diye öfkeyle bağırdı.

"Sadece sizi arıyorduk," dedi birisi sakin bir tonla. Birbirlerini süzdüler. "Birilerinin bir şeyler denemesini istemeyiz."

"Kapıları kırıp girmek gibi mi?" dedi Boone, kapı ağzında durup kapıya yaslanarak.

"İşimizin bir parçası efendim. Rahatsız ettiğimiz için özür dileriz." Gergin bir halde küçük adımlarla yürüdüler, sonuçta onun odasında yakalanmışlardı.

"Bunun için size kim yetki verdi?" dedi Boone, kollarını göğsünde kavuşturarak.

"Şey." Yine birbirlerine baktılar. "Bay Houston, amirimiz–"

"Çağırın onu buraya."

Birisi bilek paneline bir şeyler fısıldadı. Şüphe uyandıracak kadar kısa bir süre içinde koridorda beliren Sam Houston ters bir tavırla aceleyle gelirken John bir kahkaha attı. "Köşede saklanmış ne yapıyordunuz?"

Houston dosdoğru ona yürüdü ve suratını öne uzatıp alçak bir sesle konuştu. "Bakın, Bay Boone, biz burada fazlasıyla önemli bir soruşturmanın tam ortasındayız ve siz bunu engelliyorsunuz. Öyle sanıyor olsanız da siz bile yasaların üstünde değil–"

Boone öne doğru bir adım attığında Houston burun buruna gelmemek için geri çekilmek zorunda kaldı. "Sen yasa değilsin," dedi Boone. Kollarını çözüp Houston'ı göğsünden dürtükleyerek adamı koridor boyunca itekledi. "Ne yapa-

caksınız memur bey? Tutuklayacak mısınız? Tehdit mi edeceksiniz? Eurovid'deki bir sonraki haber saatim için iyi bir malzeme mi vereceksiniz? Bunu ister miydin? Dünya'ya John Boone'un, Mars'a kendisini Vahşi Batı'daki bir şerif sanarak gelmiş teneke rozetli bir salak tarafından nasıl tartaklandığını göstermemi ister miydin?" Kendilerinden üçüncü şahıs olarak söz edenlerin tam anlamıyla budala olduğunu söylediğini hatırlayıp güldü ve dedi ki: "John Boone, böyle bir şeyden hoşlanmaz! Hayır, bundan hiç hoşlanmaz!"

Diğer iki adam odasından çıkma şansını kullanmışlardı ve olayı yakından izliyorlardı. Houston'ın suratı Ascraeus Mons rengindeydi ve dişleri ortaya çıkmıştı. "Kimse yasaların üstünde değildir," diye gıcırdadı. "Burada birtakım suç olayları gerçekleşiyor, çok tehlikeli olaylar ve çoğu da sen çevredeyken oluyor."

"Kapı kırıp içeri girmek gibi."

"Soruşturmayı sürdürmek için odalarınız veya kayıtlarınızı denetlemek gerektiğine karar verirsek yaparız. Buna yetkimiz var."

"Ben yok diyorum," dedi küstahça, adamın suratının önünde parmaklarını şaklattı.

"Odalarınızı arayacağız," dedi Houston, her kelimeyi dikkatle dillendirerek.

"Çekil git," dedi Boone küçümseyerek ve diğer ikisine yönelip onları da uzaklaştırdı. Güldü, dudaklarını küçümseyici bir şekilde bükerek konuştu: "Hadi gidin! Çekip gidin buradan sizi beceriksizler – gidin, arama ve el koyma düzenlemelerini okuyun!"

Odasına girip kapıyı ardından kapattı.

Duraksadı. Gidiyorlardı sanki ama ne olursa olsun buna aldırmıyor gibi davranması gerekiyordu. Güldü, banyoya gidip birkaç ağrı kesici daha aldı.

Neyse ki dolaba ulaşmamışlardı; onlara gerçeği anlatmadan yırtık giysiyi açıklaması oldukça güç olacaktı ve bu iş de biraz karışıktı. Birilerinin sizi öldürmeye çalıştığı gerçe-

ğini sakladığınızda olaylar karmaşık bir hal alıyordu. Şöyle bir düşündü. Sonuçta, deneme epey beceriksizce olmuştu. Mars üzerinde yürüyüş giysisi içindeki birini öldürmenin çok daha etkili yolları olmalıydı. O yüzden eğer onu yalnızca korkutmak istiyor ya da saldırıyı *gizlemeye* çalışacağını umuyorlarsa, o zaman yalan söylediğini yakalayıp üzerine bir şeyler yıkabilirlerdi...

Başını salladı, aklı karışmıştı. Ockham'ın Usturası, Ockham'ın Usturası. Dedektifin başlıca aleti. Eğer birisi size saldırıyorsa zarar vermek istiyordur; bu en basit şeydi, temel kuraldı. Saldırganların kim olduğunu bulmak önemliydi. Böylece sürüp gidiyordu. Ağrı kesiciler güçlüydü ve omegendorfun etkisi geçiyordu. Düşünmek güçleşiyordu. Yürüyüş giysisinden kurtulması çok zor olacaktı; yalnızca başlık bile kocaman, ağır bir şeydi. Ama artık bu işe bulaşmıştı ve zarif bir çıkış yolu yoktu. Güldü; eninde sonunda bir şeyler uyduracağını biliyordu.

8

Arkadi'yle konuşmak istiyordu. Bir telefon konuşması sonucunda Arkadi'nin Acheron'daki yaşlılık tedavisini Nadya'yla birlikte aldığı ve Phobos'a çıktığı anlaşıldı. John o küçük, hızlı ayı hiç ziyaret etmemişti. "Neden gelip burayı da görmüyorsun?" dedi telefonda Arkadi. "En iyisi, yüz yüze konuşmaktır, değil mi?"

"Tamam."

Ares'ten yirmi üç yıl önce indiğinden beri uzaya çıkmamıştı, tanıdık ivmelenme ve ağırlıksızlık duyumları beklenmedik bir bulantı nöbetine yol açtı. Phobos'a yanaştığında bunu Arkadi'ye anlattı ve Arkadi dedi ki: "Kalkışın hemen öncesinde votka içmeye başlamadan önce bu bana da olurdu." Bu konuda uzun bir fizyolojik açıklamaya koyuldu fakat ayrıntılar John'da yeniden aynı hisleri uyandırır gibi olunca bıraktı. Arkadi güldü; yaşlılık tedavisi onun üzerinde de bildik operasyon sonrası etkisini göstermeye başlamış ve yeniden mutlu bir adam olmuştu; bundan sonra bin yıl boyunca hiç hasta olmayacakmış gibi görünüyordu.

Stickney'nin keşmekeş içinde, küçük bir kent olduğu anlaşıldı, kraterin beton kubbesi en son teknoloji, dayanıklı bir radyasyon geçirmez maddeyle astarlanmıştı ve kraterin yüzeyi en dipteki bir meydana doğru eşmerkezli halkalar halinde teraslanarak iniyordu. Halkaların üzerlerine sırasıyla parklar ya da çatılarında bahçeler bulunan iki katlı binalar inşa edilmişti. Kentin üzerindeki sıçramalarında denetimini kaçıran ya da kazayla havalanan insanlar için havaya serilmiş

ağlar vardı; kaçış hızı sadece saatte elli kilometreydi, yani koşup zıplayarak bu küçük aydan uçup gitmek neredeyse mümkündü. Kubbe temelinin hemen altında John, dışarıdaki dairesel yerçekimi treninin küçük bir versiyonuyla karşılaştı, kentin binalarına göre yatay olarak ilerleyen ve yolcularını Mars'ın yerçekimine uyarlayan bir hızla hareket eden küçük bir tren. Günde dört kez yolcu almak için duruyordu fakat John ona sığınacak olsaydı bu sadece onun iklime alışmasını geciktirecekti, bu yüzden ona ayrılmış olan konuk odasına gitti, keyifsiz bir halde bulantının geçmesini bekledi. Anlaşılan, artık bir gezegen sakini olmuştu, safkan bir Marslı, yani Mars'tan ayrılmak ona acı veriyordu. Gülünç ama gerçekti.

Ertesi gün daha iyi hissediyordu ve Arkadi onu bir Phobos gezisine çıkardı. İç kısım tüneller, galeriler, yığıntılar, çoğu su ve yakıt için hâlâ kazılmakta olan çeşitli devasa açık bölmelerle peteklenmişti. Ayın içindeki tünellerin çoğu düzgün, işlevsel tüplerdi ama iç odalar ve büyük galerilerin bir bölümü

Arkadi'nin sosyo-mimari kuramlarına göre inşa edilmişti ve bunların birkaçını John'a gösterdi: dairesel koridorlar, iç içe geçmiş iş ve dinlence alanları, teraslar, işlenmiş metal duvarlar, Mars'ın krater merkezli inşaat sürecinde birer standart haline gelmiş ama Arkadi'nin hâlâ gurur duyduğu bütün o özellikler.

Stickney'nin karşı tarafındaki küçük yüzey kraterlerinin üç tanesi camla kubbelenmiş ve altlarından hızla akan gezegenin manzarasına sahip köylerle doldurulmuştu – bu manzara Stickney'de asla görülemezdi, çünkü Phobos'un uzun ekseni sürekli olarak Mars'la aynı hizaya geliyor ve büyük krater daima uzaklara bakıyordu. Arkadi ile John, Semenov'da durup kubbeden bakarak, göğün yarısını kaplayan ve toz bulutlarıyla örtüldüğü için her yeri bulanık görünen Mars'ı seyrettiler. "Büyük Fırtına," dedi Arkadi. "Sax deliye dönmüş olmalı."

"Hayır," dedi John. "Geçici bir şey, diyor. Ani bir düzensizlik."

Arkadi yuhladı. İkisi de eski candan dost havasına, uzun süredir birlikte yürüyen kardeşler, iki eşit insan hissine çoktan girmişlerdi. Arkadi her zamanki gibiydi; gülüyor, şakalaşıyor, koca bir şamatacı olarak ortaya bir düşünceler ve görüşler seli saçıyordu, onun düşüncelerinin çoğunun yanlış, hatta tehlikeli olduğunu bilen John'un bile şu an için aşırı hoşlandığı bir şekilde kendine güvenliydi Arkadi.

"Sax büyük olasılıkla haklı aslında," dedi Arkadi. "Şu yaşlılık tedavisi işe yarar ve eskiye göre yirmi otuz yıl uzun yaşarsak gerçek bir sosyal devrime yol açacak. Kulağa tuhaf gelse de yaşamın kısalığı, kurumların sürekliliğinde temel bir etken olmuştur. İşe yaramayabilecek yeni bir tasarıyla her şeyi tehlikeye atmaktansa el altındaki herhangi bir kısa dönem hayatta kalma planına tutunmak çok daha kolaydır – kısa dönemli tasarı gelecek kuşaklar için ne kadar yıkıcı olursa olsun. Bilirsin, bırak onlar halletsin hikâyesi. Gerçekten de haklarını vermek lazım ki insanlar sistemi öğrendiklerinde yaşlanmış ve ölmek üzere oluyorlar, bir sonraki kuşak için kocaman ve yerleşmiş bir konunun sil baştan yapılıp yeni baştan öğrenilmesi gerekiyor. Ama bak, eğer onu öğrenirsen ve sonra da ona elli yıl daha bakabilirsen, zamanla şöyle diyeceksin: Bunu neden daha akılcı kılmayalım? Neden onu kalbimize göre yapmayalım? Bizi ne durdurur ki?"

"Belki de işte bu yüzden olaylar orada tuhaflaşıyor," dedi John. "Bir biçimde bu insanların geniş açılı yaklaştıklarını sanmıyorum." Arkadi'ye sabotaj olayının kısa bir özetini yaptı ve sonunda kabaca şöyle dedi: "Bunu kimin yaptığını biliyor musun Arkadi? Sen de var mısın işin içinde?"

"Ne, ben mi? Hayır John, beni çok iyi tanırsın. Bu yıkımlar budalaca. Görünüşe göre kızılların işi ve ben kızıl değilim. Kimin yaptığını bilmiyorum tam olarak. Büyük olasılıkla Ann biliyordur, ona sordun mu?"

"Bilmediğini söylüyor."

Arkadi kıkırdadı. "Hâlâ aynı John Boone! Bayılıyorum buna. Bak dostum, sana bu olayların neden olduğunu anla-

tacağım, sonra da sen bu konu üzerinde sistematik bir şekilde çalışabilecek, belki biraz daha fazlasını görebileceksin. Ah, işte Stickney'ye giden metro – gel, sana sonsuzluk kubbesini göstermek istiyorum, gerçekten harika bir iş oldu." John'u küçük metro vagonuna çekiştirdi ve araç durup kapılar açılıncaya dek Phobos'un merkezine yakın bir tünel boyunca indiler. Dar bir odayı geçtiler ve bir koridordan ilerlediler; John vücudunun ağırlıksızlığa alıştığını, havada yüzüp dengesini yine bulabildiğini fark etti. Arkadi onu, ilk bakışta Phobos'un içinde olamayacak kadar büyük görünen, geniş, açık bir galeriye çıkardı; zemin, duvarlar ve tavan yontulmuş aynalarla kaplıydı ve her bir cilalanmış yuvarlak magnezyum dilimi, mikroyerçekimi uzayında kendisini binlerce sonsuz geri çekilişle yansıtacak şekilde açılanmıştı.

Zemine inip ayaklarını halkalara geçirerek dikildiler, sürekli yer değiştiren bir Arkadi ve Johnlar kalabalığı halinde denizdibi bitkileri gibi dalgalanıyorlardı. "Görüyorsun ya, John, Mars'taki yaşamın ekonomik temeli değişiyor," dedi Arkadi. "Yo, sakın alay etmeye kalkma! Şu âna dek para ekonomisinde yaşamıyorduk, bilim istasyonlarının yöntemi böyledir. Seni ekonomik çarktan kurtaran bir ödül kazanmak gibi bir şeydir. Biz bu ödülü kazandık, başkaları da kazandı, hepimiz yıllardır buradayız ve bu şekilde yaşadık. Ama şimdi Mars'a daha çok insan geliyor, binlerce! Çoğu burada çalışmayı, para biriktirmeyi ve Yeryüzü'ne dönmeyi düşünüyor. BMMİB imtiyazları kazanmış olan uluslarötesilerde çalışıyorlar. Mars Antlaşması'nın içeriği korunuyor, çünkü büyük olasılıkla BMMİB her şeyi üstlenmiş durumda fakat antlaşmanın ruhu orasından burasından bizzat BM tarafından didikleniyor."

John bu sözleri başını sallayarak onaylıyordu. "Evet, bunu gördüm. Helmut doğrudan yüzüme karşı söyledi."

"Helmut bir sürüngen. Ama bak, sözleşmenin yenilenişi gündeme gelince, yasanın içeriğini yeni ruha uygun olarak değiştirecekler. Ya da kendilerine daha fazlasını yapma izni

verecekler. Konu stratejik metallerin keşfi ve bütün o açık araziler. Bunlar orada, aşağıdaki bir sürü ülke için kurtuluş ve uluslarötesiler için yeni alanlar demek."

"Antlaşmayı değiştirecek kadar destek alacaklar mı diyorsun?"

Milyonlarca Arkadi, milyonlarca John'a gözlerini kocaman açıp baktı. "Bu kadar saf olma! Elbette yeterince destekleri var! Dinle, Mars Antlaşması eski Dış Uzay Antlaşması'na dayanıyordu. Bu ilk hataydı, çünkü Dış Uzay Antlaşması aslında oldukça kırılgan bir düzenlemeydi ve bu yüzden Mars Antlaşması da öyle. Antlaşmanın kendi hükümlerine göre, ülkeler burada bir yatırım yaparak antlaşma konseyinin oy veren üyeleri olabilirler, bütün o yeni ulusal bilim istasyonları bu yüzden açılıyor, Arap Birliği, Nijerya, Endonezya, Azanya, Brezilya, Hindistan, Çin ve diğerleri. Bu yeni ülkelerin birçoğu da yenilenme vakti geldiğinde antlaşmayı bozmak niyetiyle üye oluyorlar. Onlar Mars'ı, BM denetimi dışında, bireysel hükümetlere açmak istiyorlar. Uluslarötesiler de Mars'ı şirketler tarafından yönetilen özel yerleşime açmak için Singapur, Seyşel, Moldavya gibi göstermelik ülkeleri kullanıyorlar."

"Yenilemeye birkaç yıl daha var," dedi John.

Bir milyon Arkadi gözlerini yuvarladı. "Şu anda oluyor. Sadece lafta değil, günbegün aşağıda olup bitenlerle. İlk geldiğimizde ve yirmi yıl boyunca Mars, Antarktika gibiydi, hatta daha saftı. Biz dünyanın dışındaydık, tek bir şeye bile sahip olmuyorduk – birkaç giysi, bir e-kitap, o kadar! Artık ne düşündüğümü biliyorsun, John. Bu sözleşme tarihöncesi yaşamı çağrıştırıyor ve o yüzden bize uygun geliyor, çünkü beyinlerimiz onu üç milyon yıllık deneyim üzerinden tanıyor. Özünde beyinlerimiz şu anki düzenlemeye yaşamın gerçeklerine yanıt olarak kavuştu. Yani sonuçta insanlar, yaşama şansına sahip oldukları türden bir yaşama sıkı sıkıya bağlanıyorlar. İlgini gerçek işler üzerinde yoğunlaştırmanı sağlıyor, yani yaşam için, bir şeyler yapmak için, merak gidermek ya

da oynamak için yapılan her şey üzerine. Bu bir ütopya John, özellikle ilkeller ve bilimciler, yani herkes için. Yani bilimsel bir araştırma istasyonu, aslında tarihöncesi bir ütopyanın, uluslarötesi para ekonomisinden daha iyi yaşamak isteyen zeki primatlar tarafından oyulmuş bir küçük modelidir."

"Sen de herkesin buna katılacağını düşünüyorsun," dedi John.

"Evet, katılabilirler ama onlara sunulmuyor. Bu onun gerçek bir ütopya olmadığı anlamına gelir. Biz zeki primat bilimciler, herkes için bu türden koşullar yaratmak yerine kendimiz için adalar oymaya hevesliyiz. Yani gerçekte, bu adalar uluslarötesi düzenin bir parçasıdır. Harcamaları karşılanıyor ve hiçbir zaman gerçekten özgür değiller, tek bir tane bile gerçekten özgür bir araştırma vakası yoktur. Çünkü bilimcilerin adaları için ödeme yapan insanlar zaman içinde yatırımlarının karşılığını ister. İşte şimdi o döneme giriyoruz. Adamız karşılığında bir şeyler isteniyor. Anlıyor musun, biz saf araştırma değil, uygulamalı araştırma yapıyorduk. Stratejik metallerin keşfiyle birlikte uygulama çok daha açık bir hale geldi. Vakit geldi ve sahiplik, bedeller ve ücretler elde ediyoruz. Tam bir kâr sistemi. Küçük bilim istasyonu, tıpkı bir hazinenin üzerindeki arazinin başına geldiği gibi bir madene dönüşüyor. Bilimcilere soruluyor, Ne yaparsın, bunun karşılığı ne kadar eder? Aldıklarının karşılığında işlerine devam etmeleri isteniyor ve çalışmalarının getirdiği kâr birdenbire onlar için çalışır hale geldikleri iş sahiplerine devredilecek."

"Ben kimse için çalışmıyorum," dedi John.

"Ama dünyalaştırma projesinde çalışıyorsun, onu kim ödüyor?"

John, Sax'ın yanıtını vermeyi denedi: "Güneş."

Arkadi bir kahkaha patlattı. "Yanlış! Bu iş yalnızca Güneş ve birkaç robot değil, insan zamanı, hem de bir sürü insan zamanı demektir. Bu insanların yemeleri ve buna benzer şeyleri sürdürmeleri gerekiyor. Sonuçta birileri onlara ve

bize bunları sağlıyor, çünkü kendi kendimizi geçindirebildiğimiz bir yaşam kurmaya zahmet etmedik."

John kaşlarını çattı. "Şey, başlangıçta yardıma ihtiyacımız vardı. Bu da buraya aktarılan milyarca dolarlık aletlerdi. Senin deyişinle, bir sürü iş zamanı."

"Evet, doğru. Fakat buraya ulaşır ulaşmaz bütün çabamızı kendimizi kendine yeter ve bağımsız kılmaya harcayabilir, sonra aldıklarımızı onlara ödeyip bu yükten kurtulurduk. Ama yapmadık ve şimdi alacaklı köpekbalıkları buraya geldi. Baksana, başlangıca dönersek, birileri kimin daha çok para kazandığını, senin mi benim mi, sorsaydı, bunu yanıtlamak çok güç olurdu, değil mi?"

"Doğru."

"Anlamsız bir soruydu. Ama artık soruyorsun ve birileriyle görüş alışverişinde bulunmamız gerekiyor. Birilerine danışmanlık yapıyor musun?"

"Hiç kimseye yapmıyorum."

"Ben de. Fakat Phyllis Amex, Subarashii ve Armscor için danışmanlık yapıyor. Frank ise Honeywell-Messerschmidt, GE, Boeing ve Subarashii'ye danışmanlık yapıyor. Böyle sürüp gidiyor. Bizden zenginler. Bu sistemde, daha zengin olan daha güçlüdür."

Bunu göreceğiz, diye düşündü John. Fakat Arkadi'yi yeniden güldürmemek için hiçbir şey söylemedi.

"Bu *Mars'ın her yerinde* oluyor," dedi Arkadi. Çevrelerinde, kızıl saçlı bir Tibet iblisler mandalası gibi görünen bir Arkadi bulutu kollarını sallıyordu. "Doğal olarak, olup biteni fark eden insanlar da var. Ya da ben anlatıyorum onlara. Anlaman gereken şey de bu işte John – olayları olduğu gibi bırakmak için savaşacak insanlar var. İlkel bir bilimci olarak yaşamanın tadını, onu dövüşmeden bırakmayacak kadar almış olan insanlar var."

"Yani sabotajlar..."

"Evet! Belki bazılarını bu insanlar yapıyordur. Ters etki yapıyor bence ama bunu kabul etmiyorlar. Sabotajlar çoğun-

lukla, Mars'ı biz gelmeden önceki haliyle bırakmak isteyenler tarafından yapılıyor. Ben onlardan değilim. Fakat ben Mars'ı uluslarötesi madenciliğin serbest bölgesi olmaktan kurtarmak için dövüşeceklerden biriyim. Hepimizi şatolarına gizlenmiş yönetici sınıfından birilerin mutlu köleleri olmaktan kurtarmak için." John'un yüzüne baktı ve John gözlerinin ucuyla çevrelerinde bir yüzleşmeler sonsuzluğu gördü. "Sen de böyle hissetmiyor musun?"

"Hissediyorum aslında." Sırıttı. "Hissediyorum! Eğer uzlaşamazsak, bu daha çok yöntemler konusunda olacaktır sanırım."

"Sen hangi yöntemleri kullanmayı öneriyorsun?"

"Yani – temel olarak, antlaşmayı olduğu şekliyle yenilemek ve sonra da ona uyulmasını sağlamak istiyorum. Eğer bu gerçekleşirse, o zaman istediğimizi elde ederiz ya da en azından tam bağımsızlık için bir temelimiz olur."

"Antlaşma yenilenmeyecek," dedi Arkadi doğrudan. "Bu insanları durdurmak için çok daha radikal bir şey lazım, John. Doğrudan eylem – evet, öyle inanmaz gözlerle bakma! Birtakım mülkiyetlere ya da iletişim sistemine el konulması –buradaki, sokaktaki herkesin sahip çıktığı kendi yasalar dizimizin yerleştirilmesi– evet, John, evet! İş bu noktaya gelecek, çünkü masa altından uzatılmış silahlar var. Onları alt edecek tek şey kitle gösterileri ve ayaklanmadır, tarih böyle söylüyor."

Bir milyon Arkadi, daha önce gördüğünü hatırladığı bütün Arkadilerden daha ciddi görünerek John'un çevresine toplandı – o kadar ciddiydi ki John'un yüzünün çiçeklenen sıraları ağzı açık bir şaşkınlık ifadesi sergiliyordu. Ağzını kapadı. "Ben önce kendi yolumu denemek isterim," dedi.

Bu da tüm Arkadileri güldürdü. John adamın omzuna dostane bir darbe indirdi ve Arkadi yere doğru düştü, sonra kendisini yukarı itip onu yakaladı. Tutuşabildikleri kadarıyla güreştiler, ardından odanın ters uçlarına doğru uçtular; aynalardaysa, milyonlarcası sonsuzluğa uçtu.

Sonrasında metroya dönüp Semenov'da akşam yemeğine gittiler. Yemeklerini yerken Mars'ın bir gaz devi gibi girdaplanan yüzeyini izlediler. Gezegen John'a ansızın devasa, turuncu bir hücre, dölüt ya da yumurta gibi göründü. Benekli, turuncu bir kabuğun altında kromozomlar hızla dolanıyordu. Yeni bir yaratık doğmayı bekliyordu, genetik mühendislik tarafından üretildiğine hiç şüphe yoktu; onlar da hâlâ nasıl bir yaratık olsun diye uğraşıp duran mühendislerdi. Hepsi de plazmidlere kendi istedikleri (kendilerine ait) genleri yapıştırmak ve onları gezegenin DNA sarmallarına ekleyerek bu yeni hayali canavardan kendi istedikleri görünümleri elde etmeye uğraşıyorlardı. Evet. John, Arkadi'nin oraya koymak istediklerinin büyük bölümünden hoşlanıyordu. Fakat kendi fikirleri de vardı elbette. En sonunda, genomun daha büyük bölümünü kim yaratmış göreceklerdi.

Göğü kaplayan gezegene kendisi gibi, aynalar salonunda yüzünde beliren ciddi ifadeyle bakan Arkadi'ye bir göz attı. John'un üzerinde çok kesin ve güçlü biçimde etki bırakan bir ifadeydi bu, fakat ürkünç bir çoklu sinek vizyonu biçiminde.

John, yeniden Büyük Fırtına'nın karanlığına indi, kumların uğuldayarak çevreyi süpürdüğü loş günler geçtikçe daha önce görmediği şeyleri gördü. Arkadi'yle konuşması sayesindeydi bu. Olup bitenlere yeni bir açıdan bakıyordu; Burroughs'tan güneye doğru yolculuğa çıktı, örneğin Sabishii ("Yalnız") Moholu'na gitti ve orada yaşayan Japonları ziyaret etti. Onlar da eskilerdendi, İlk Yüz'ün Japon karşılığıydılar, Mars'a İlk Yüz'den yalnızca yedi yıl sonra gelmişlerdi; İlk Yüz'ün tersine sıkı bir birim haline gelmiş ve geniş anlamıyla "yerlileşmişlerdi." Sabishii, orada moholun kazılmasından sonra bile küçük kalmıştı. Jarry-Desgoles Krateri'nin yakınlarında, kayalık bir arazideydiler ve yerleşime giden transpondör yolunun son kısmında aracını sürerken John, iri kayaların üstüne aşırı büyük yüzler ya da şekiller kazınmış olduğunu, kayaların ayrıntılı piktograflarla kaplandığı-

nı, içlerine küçük Şinto ya da Zen tapınakları oyulduğunu kesik kesik gördü. Toz bulutları arasında bu görüntüleri yakalamaya çalıştı fakat sanrı gibi dağılıyor, bir an görünüp kayboluyorlardı. Moholdan dosdoğru aşağı inerek parçalanmış temiz hava bölgesine geçerken, Sabishiililerin büyük kuyudan çıkartılan kayaları buraya taşıyıp kıvrılan tepecikler şeklinde düzenlediklerini fark etti – bir örüntü. Uzaydan nasıl görünüyordu, bir ejder gibi mi? Ardından garaja ulaştı ve çıplak ayaklı, uzun saçlı, aşınmış bronz tulumlar ya da sumo güreşçilerine has giysiler içindeki bir grup tarafından karşılandı: bölgedeki *kami* merkezlerini, en derin *on* hislerinin nasıl imparatordan gezegene doğru kaydığını anlatan buruş buruş, yaşlı Marslı Japon bilgeler. Ona areobotanik ve radyasyon geçirmez giysi malzemeleri üzerinde çalıştıkları laboratuvarlarını gösterdiler. Ayrıca akifer bulma ve ekvator kuşağındaki iklimbilim üzerine geniş çaplı çalışmalar yapmışlardı. Onları dinlerken John, Hiroko'yla ilişkiye girmiş olmaları gerektiğini düşündü, olmamaları anlamsızdı. Ama bunu sorduğu zaman sadece omuz silktiler. John, onları konuşturmak için çabalamaya devam etti, eskilerde genellikle uyandırmayı başardığı güven duygusunu, sahip oldukları bütün o geçmiş boyunca yan yana uzun bir yol almış oldukları duygusunu kurmaya çalışıyordu. Sorular sorarak, kenti öğrenerek, "*giri*yi bilen bir adam" olduğunu göstererek geçirdiği birkaç günün ardından ağır ağır açılmaya başladılar, sakin ama dobra bir biçimde ne Burroughs'un ani büyüyüşünden, ne genel nüfus artışından, ne yakınlarındaki moholdan ne de Büyük Diklik'i araştırıp "altın bulmalarını" isteyen Japon hükümetinden gelen yeni baskılardan hoşlanmadıklarını anlattılar. "Biz reddediyoruz," dedi Nanao Nakayama; ince beyaz bıyıkları, turkuvaz küpeleri ve atkuyruğu yaptığı uzun beyaz saçları olan kırış kırış yaşlı bir adamdı. "Bizi zorlayamazlar."

"Peki ya denerlerse?" diye sordu John.

"Başaramayacaklar." Adamın aşırı kendine güveni John'un

dikkatini çekti; aynaların arasında Arkadi'yle yaptığı o konuşmayı hatırladı.

Yani artık gördüklerinin bir bölümü, yeni bir açıdan bakmasının, yeni sorular sormasının bir sonucuydu. Ama geri kalanı, arkadaşlar ve tanıdıklar ağı aracılığıyla Arkadi'nin kendilerini John'a tanıtmaları, olup biteni göstermeleri için etrafa haberler göndermesinin bir sonucuydu. Yani John, Sabishii'den Senzeni Na'ya giderken yoldaki yerleşimlerde konakladığında, genellikle yanına ikili, üçlü, beşli gruplar geliyor ve kendilerini tanıtıp, Arkadi bunu görmeyi isteyebileceğini söyledi, diyorlardı... Onu bağımsız bir güç santraline sahip bir yeraltı çiftliğine, aletler ve araçlarla dolu gizli bir depoya, içi roverlarla dolu gizli bir garaja, boş ama yerleşilmeye hazır, tamamlanmış küçük mesa yaşam alanlarına götürüyorlardı. John onları hayretten gözleri ve ağzı açılmış bir halde izliyor, sorular sorup şaşkınlıkla başını sallıyordu. Evet, Arkadi ona bir şeyler gösteriyordu; burada tam bir hareket vardı, her kentte küçük bir grup!

Senzeni Na'ya gitti. Oraya dönmüştü, çünkü Pauline orada üstlerine kamyon düştüğü gün iki işçinin mazaret belirtmeksizin işe gelmediğini saptamıştı. Geldiği günün ertesinde onlarla konuştu fakat ağda olmayışları için kabul edilebilir açıklamaları vardı; tırmanmaya gitmişlerdi. Vakitlerini aldığı için onlardan özür dileyen John odasına geri dönerken, üç mohol teknisyeni kendilerini Arkadi'nin arkadaşları olarak tanıttılar. John coşkuyla, yolculuktan bir şeyler çıkacağına memnun bir şekilde ellerini sıktı; sonuçta sekiz kişilik bir grup onu bir roverla moholun olduğu kanyona paralel başka bir kanyona götürdü. Görüşü engelleyen tozun içinden çıkıntılı bir kanyon yamacına oyulmuş bir yaşam alanına geldiler; uydular tarafından görünmüyordu, yaşam alanının ürettiği ısı, uzaydan Sax'ın eski yeldeğirmeni ısıtıcıları olarak görünebilecek, bir dizi dağınık, küçük delikten dışarı atılıyordu. "Hiroko'nun grubunun da böyle yaptığını sanıyoruz," dedi rehberlerden biri. Adı Marian'dı, uzun, çıkık bir burnu

ve gözleri birbirine çok yakın olduğu için kararlı görünen bakışları vardı.

"Hiroko'nun nerede olduğunu biliyor musunuz?" dedi John.

"Hayır, ama Chaos'ta olduklarını sanıyoruz."

Evrensel yanıt. Onlara uçuruma oyulmuş yerleşim hakkında sorular sordu. Senzeni Na'daki aletlerle inşa edildiğini söyledi Marian. Şu anda içinde kimse yoktu fakat gerekirse hazırdı.

"Ne için gerekirse?" diye sordu John, küçük karanlık odaları gezerlerken.

Marian adama dik dik baktı. "Devrim için elbette."

"Devrim!"

Dönüş yolculuğunda John'un söyleyecek pek bir şeyi kalmamıştı. Marian ve arkadaşları geçirdiği sarsıntıyı hissetmiş ve bundan huzursuz olmuşlardı. Belki de Arkadi'nin yaşam alanlarını John'a göstermelerini isteyerek hata yaptığını düşünüyorlardı. "Bunlardan bir sürüsü hazırlanmış durumda," dedi Marian durumu savunarak. Bu fikri Hiroko'dan almışlardı ve Arkadi işe yarayabileceğini düşünmüştü. Kadın ve yoldaşları birer birer döküldüler: Güney kutup başlığı işleme istasyonlarından birinin altından geçen bir kuru buz tünelinе gömülmüş bir depo dolusu hava ve buz ayrıştırıcısı, Kasei Vallis'in altındaki büyük akifere inen tıkalı bir kuyu, Acheron çevresine dağılmış, eczacılıkta kullanılan bitkiler yetiştiren dağınık sera laboratuvarlar, Nadya'nın Tepealtı'ndaki gezinti yolunun bodrumunda bir iletişim merkezi. "Bunlar sadece bizim bildiklerimiz. Ağ üzerinde bizle ilgisi olmayan ve okunduktan sonra kendisini silen samizdatlar var, Arkadi başka yerlerde, bizim yaptıklarımızı yapan başka gruplar olduğuna emin. Çünkü iş oraya geldiğinde, hepimizin saklanıp kavgayı sürdürecek yerlere ihtiyacımız olacak."

"Haydi canım," dedi John. "Hepiniz bu devrim senaryosunun Amerikan Devrimi ile, yani imparatorluk güçleri tarafından

sömürülen zorlu öncü koloniciler, yani büyük öncülerin koloniden bağımsız devlete dönüşmek için yaptığı başkaldırıya benzer bir fantezi olduğunu kabul etmelisiniz – bu yanlış bir benzetme!"

"Niye böyle diyorsun?" diye zorladı Marian. "Farklı olan ne?"

"Yani en azından, bizi destekleyebilecek bir toprak üzerinde yaşamıyoruz. Ayrıca başarılı bir devrim yapacak araçlarımız yok!"

"Bunların ikisini de kabul etmiyorum. Arkadi'yle bunları daha çok konuşmalısın."

"Deneyeceğim. Ama bunu yapmanın, böyle aletler çalıp gizlenmekten çok daha dolaysız bir yolu var bence. Doğrudan gidip BMMİB'ye yeni Mars Antlaşması'nın nasıl olacağını anlatırız."

Yol arkadaşları küçümseyici bir tavırla başlarını iki yana sallayarak karşı çıktılar.

"Biz ne söylersek söyleyelim," dedi Marian, "onların yapacakları şeyi değiştirmeyecektir."

"Neden olmasın? Burada yaşayan insanları kolayca görmezlikten gelebilirler mi sanıyorsunuz? Düzenli olarak gidip gelen mekikler gönderiyor olabilirler ama biz hâlâ onlardan seksen milyon kilometre uzaktayız; biz buradayız, onlarsa değil. 1760'ların Kuzey Amerikası değil belki ama bizim de birtakım üstünlüklerimiz var: Oldukça uzaktayız ve iktidar bize ait. Önemli olan onların düşünme tarzlarına, o eski vahşi hatalara sürüklenmemek!"

Ardından devrime, ulusalcılığa, dine, ekonomiye, aklına gelen her tür Terralı düşünce biçimine karşı çıkan –her zamanki tarzıyla bunları birbirine karıştırarak– sözler söyledi. "Devrim Yeryüzü'nde asla gerçekten bir işe yaramadı. Buradaysa tamamen uygunsuz. Tam olarak Arkadi'nin dediği gibi, yazgımızın denetimini ele alma yollarını da içeren yeni bir program bulmalıyız. Hepiniz bir geçmiş hayali içinde yaşayarak bizi dosdoğru, yakındığınız gerilemeye çekiyorsunuz!

Yeni, Marslı bir yönteme, Marslı bir felsefeye, ekonomiye ve dine ihtiyacımız var!"

Ona bu Marslı düşünme tarzlarının ne olabileceğini sordular, o da iki elini havaya kaldırdı. "Ne diyebilirim ki? Hiç var olmamışlarken onlardan söz etmek çok zor, hayal etmesi bile zor, çünkü buna dair imgelerimiz yok. Yeni bir şey yapmaya kalkıştığınızda bu daima sorun olur ve inanın bunu biliyorum, çünkü bu konuda uğraşıyorum. Fakat sanırım size neye benzeyeceğini anlatabilirim – buradaki ilk yıllara, bir ekip olduğumuz ve hep beraber çalıştığımız günlere benzeyecek. Hayatımızda buraya yerleşmek ve çevreyi keşfetmekten başka bir amacımızın olmadığı, herkesin ne yapacağımıza hep beraber karar verdiğimiz zamanlara benzeyecek. İşte tıpkı böyle olacağını hissediyorum."

"Fakat o günler geçti," dedi Marian ve diğerleri de başlarını sallayarak bunu onayladılar. "Bu sadece senin geçmişe ait fantezin. Sadece sözcükler. Dört bir yanını düşmanların sardığı devasa bir altın madeninde felsefe dersi veriyor gibisin."

"Hayır, hayır," dedi John. "Ben direniş yöntemlerinden, önümüzdeki duruma uygun yöntemlerden söz ediyorum, tarih kitaplarından fırlamış birtakım devrimci fantezilerden değil!"

Senzeni Na'ya dönüp en alt yerleşim katındaki işçi odalarına varana dek bu şekilde tartışıp durdular. Orada da zaman kayması ve gece boyunca tutkuyla tartışmayı sürdürdüler; tartışırlarken John'un içini hissedilir bir mutluluk doldurdu, çünkü konu üzerinde düşünmeye koyulduklarını görebiliyordu – onu dinledikleri belliydi, söylediklerine ve onlar hakkında düşündüklerine önem veriyorlardı. Bu o eski İlk Adam akvaryumuna, Arkadi'nin onay damgasıyla birlikte yaptığı en başarılı dönüştü, karşısındakilerin üzerinde gözle görülür bir etki yaratmıştı. Onların inançlarını sarsabilir, düşündürebilir, yeniden değerlendirmeye zorlayabilir ve düşüncelerini değiştirebilirdi!

Sonra Büyük Fırtına'nın koyu mor şafağında koridor-

lardan geçip mutfağa gittiler, pencerelerden dışarıya bakıp unuttukları kahvelerini yudumlayarak ve bir tür esinle ışıl ışıl yanarak, dürüst tartışmaların çağlar ötesi heyecanıyla konuşmayı sürdürdüler. En sonunda gün başlamadan kısa bir uyku çekmek için kalktıklarında, Marian bile açıkça sarsılmış görünüyordu, hepsi John'un haklı olduğuna yarı yarıya inanmış, derin düşüncelere dalmışlardı.

John kaldığı konuk odasına yorgun ama mutlu bir şekilde yürüdü. Arkadi isteyerek ya da istemeyerek, John'u kendi hareketinin liderlerinden biri haline getirmişti. Belki buna pişman olacaktı ama artık geri dönüş yoktu. John bu durumun en iyisi olduğuna emindi. Bu, yeraltı hareketiyle Mars üzerindeki diğer insanlar arasında bir tür köprü olabilirdi – iki dünyada da iş görerek ve ikisini uzlaştırarak, onları tek başına olduklarından çok daha büyük bir güç olmak üzere kaynaştırarak. Yerüstünün kaynaklarına ve yeraltının coşkusuna sahip bir güç belki de. Arkadi bunu olanaksız bir sentez sayıyordu ama John, Arkadi'nin sahip olmadığı bazı güçlere sahipti. Sonuçta evet, Arkadi'nin liderliğini *elinden almaz* ama basitçe söylemek gerekirse *onları tamamen değiştirebilirdi*.

Konuk bölümündeki odasının kapısı açıktı. Hızla içeri daldı, telaşlanmıştı; odanın iki sandalyesinde Sam Houston ile Michael Chang'ın oturduğunu gördü. "Eee," dedi Houston, "Nerelerdeydin bakalım?"

"Olamaz," dedi John. Keyfi birdenbire kaçmış, iyi ruh hali ânında kaybolmuştu. "Yanlış kapıyı mı açtım?" Bakmak için geri döndü. "Yo, yanlış değil. Burası benim odam." Kollarını kavuşturup bilek panelinin kaydedicisini açtı. "Ne yapıyorsunuz burada?"

"Nerede olduğunu öğrenmek istiyoruz," dedi Houston kuru bir tonda. "Buradaki tüm odalara girme ve sorduğumuz her soruya yanıt alma yetkimiz var. Bu yüzden, başla istersen."

"Yapma," diye alay etti John. "Kötü polisi oynamaktan hiç bıkmaz mısın? Siz hiç vazgeçmez misiniz?"

"Yalnızca sorularımıza yanıt istiyoruz," dedi Chang kibarca.

"Ah lütfen, bay iyi polis," dedi John. "Hepimiz sorularımıza yanıt istiyoruz, değil mi?"

Houston doğruldu – kendisini kaybetmenin sınırındaydı ve John doğrudan ona doğru yürüyüp aralarında on santimetre kaldığında durdu. "Odamdan çıkın. Hemen çıkın, yoksa sizi ben atacağım ve kimin burada olma hakkı olduğunu anlayacağız."

Houston boş boş ona bakıyordu, John hiç uyarmadan adamın göğsüne sert bir darbe indirdi. Houston sandalyeye devrildi ve sonra John'a doğru geri sıçradı, Chang "Bir dakika, Sam, bekle bir dakika," diyerek hızla aralarına girdi, bu arada John "Odamdan çıkın!" diye bas bas bağırıyor, Chang'i sırtından iteleyip onun omuzları üstünden Houston'ın kıp-

kırmızı suratına alevler saçan gözlerle bakıyordu. John bu manzaranın karşısında neredeyse kahkahalar atacaktı; darbesinin başarısıyla keyfi yerine gelmişti ve Houston sırıttığını görmesin diye, "Dışarı! Dışarı!" diye bağırarak kapıya yürüdü. Chang öfkeli meslektaşını koridora çıkardı, John da peşlerinden gitti. Üçü orada dikildiler, Chang kendisini ortağıyla John arasına büyük bir dikkatle yerleştirmişti. Her ikisinden de iriydi ve şimdi John'a kaygılı, sinirli bir şekilde bakıyordu.

"Şimdi, ne istiyorsunuz?" dedi masumca John.

"Nerede olduğunu bilmek istiyoruz," dedi Chang uysalca. "Sabotaj olaylarını soruşturma adını verdiğin gezilerinin senin için bir tür kılıf olduğuna inanmak için nedenlerimiz var."

"Ben de sizin için aynısını düşünüyorum," dedi John.

Chang buna aldırmadı. "Senin ziyaret ettiğin yerlerde bir şeyler oluyor, yani–"

"Tam senin *ziyaretlerin sırasında* oluyor."

"–senin ziyaret ettiğin her mohola moloz vagonları düşürüldü. Onunla 2047'deki görüşmenin hemen ardından, Sax Russell'ın Echus Tepesi ofisindeki yazılımlara bilgisayar virüsleri saldırdı. Acheron'daki hızlı büyüyen likenlere sen ayrıldıktan hemen sonra biyolojik virüsler saldırdı. Ve benzerleri."

John omuzlarını silkti. "Yani? İki aydır buradasınız ve yapabildiğiniz en iyi şey bu mu?"

"Eğer haklıysak bu yeterince iyi. Dün gece neredeydin?"

"Üzgünüm," dedi John. "Odama gizlice giren insanların sorularına yanıt vermem."

"Vermen gerekiyor," dedi Chang. "Yasa böyle."

"Ne yasası? Ne yapacaksınız ki siz bana?" Odasının açık kapısına doğru yöneldiğinde Chang onu engellemeye davrandı; John'un sinirleri yeniden boşandı ve Chang'ı kenara doğru iteledi, adam sarsıldıysa da yerinden oynamadan kapının ağzında dikilmeyi sürdürdü. John dönüp açık alana doğru yürüdü.

Senzeni Na'dan o öğleden sonra bir roverla ayrıldı, Tharsis'in doğu kanadından geçen kuzeydeki transpondör yoluna çıktı. İyi bir yoldu, üç gün sonra 1300 kilometre Noctis Labyrinthus'un hemen kuzeybatısına ulaşmıştı ve yeni bir yakıt istasyonunun bulunduğu büyük bir transpondör kavşağına vardığında sağa dönüp Tepealtı'na giden doğu yoluna girdi. Roverın tozların arasında körlemesine ilerlediği günler boyunca Pauline'le çalıştı. "Pauline, lütfen bana gezegen kayıtlarında bir dişçilik aletleri hırsızlığı taraması yapar mısın?" Pauline de yersiz talepleri karşılarken en az insanlar kadar yavaştı ama yine de veriler sonuç ekranında belirdi. Ardından aklına gelen her tür şüpheli yer değiştirmeyi tarattı John. Herkesin nerede olduğundan emin olduktan sonra, Houston ile Chang'ın davranışlarına itiraz etmek için Helmut'u aradı. "Senin yetkilendirmenle çalıştıklarını söylüyorlar Helmut, o yüzden neler yaptıklarını bilesin istedim."

"Ellerinden geleni yapıyorlar," dedi Helmut. "Onlarla itişip kakışmayı bırakıp işbirliği yapmanı dilerdim, John. Yardımı olurdu. Saklayacak bir şeyin olmadığını biliyorum. Bu yüzden, neden onlara yardımcı olmuyorsun?"

"Aman Helmut, onlar *yardım istemiyorlar ki*. Rütbe havası atıyorlar. Bunu kesmelerini söyle."

"Sadece görevlerini yapmaya çalışıyorlar," dedi kabaca Helmut. "Yasadışı bir şey duymadım."

John bağlantıyı kesti. Sonra Burroughs'taki Frank'i aradı. "Helmut'un nesi var? Neden gezegeni bu polislere devrediyor?"

"Seni budala," dedi Frank. Konuşurken bir yandan da bir bilgisayar ekranına delice bir şeyler yazıyordu, bu yüzden adamın ne dediğinin pek farkında değilmiş gibiydi. "Burada olup bitenlere en ufak olsun ilgi göstermiyor musun?"

"Gösterdiğimi sanıyordum," dedi John.

"Boğazımıza kadar belanın içine battık! Bu kahrolası, işi bitmiş antlaşma da cabası. Ama zaten buraya ta en başında bile niye geldiğimizi anlamamışken, şimdi bir şeyler anlamanı kim bekleyebilir?" Ekranına bakarak yazmayı sürdürdü.

John bilek panelindeki küçük Frank görüntüsünü dikkatle izledi. Sonunda şöyle dedi: "Biz ta en başta buraya neden gönderilmiştik, Frank?"

"Çünkü Rusya ve bizim ABD umutsuz bir durumdaydı, işte bu yüzden. Eli ayağı tutmaz, devri bitmiş endüstriyel dinazorlardık, öyleydik işte, Japonya, Avrupa ve Asya'da beliren bütün o küçük kaplanlar tarafından yenmek üzereydik. Giderek hurdaya dönen uzay deneyimimiz, bir çift devasa ve işe yaramaz uzay endüstrimiz vardı, onları bir araya getirip işe yarar bir şey bulabilir miyiz diye bakınarak buraya geldik ve işe yaradı! Deyim yerindeyse, kazmayı altına vurduk. Bu da daha çok belanın ortaya çıkması demektir, çünkü altına hücum kimin güçlü olup kimin olmadığını gösterir. Şimdilik bu yarışta bir baş önde olsak bile, aşağıda bu işte bizden çok daha becerikli olan ve hepsi de pay isteyen bir sürü yeni

kaplan var. Orada sıkış tıkış ve kaynaksız olan bir sürü ülke, kendi bokuna batmış on milyar insan var."

"Senin bana Yeryüzü'nün daima dağılma eğiliminde olduğunu söylediğini sanıyordum."

"Bu dağılma değil. Bir düşünsene –eğer bu lanet sözleşme yalnızca zenginlere yararsa yoksullar ayaklanacak ve her şey paramparça olacak– fakat sözleşme herkese yararsa, o zaman da nüfus artacak ve her şey paramparça olacak. Her iki şekilde de iş bitik! Şu anda bitiyor! Doğal olarak uluslarötesiler bu durumdan hoşlanmıyor, dünyanın karışması ticaret için iyi olmaz. Bu yüzden korkuyor ve işleri kaba kuvvetle bir arada tutmayı deniyorlar. Helmut ve o polisler buzdağının yalnızca görünen ucu – bir sürü siyasetçi otuz kırk yıllık ya da daha uzun sürecek bir polis devletinin dünya nüfusunu bir felakete kapılmadan dengede tutmanın tek yolu olduğunu düşünüyor. Tepeden denetim, budala piçler!"

Frank tiksintiyle başını salladı, sonra ekranına gömülüp ekranda yazılanların içinde kayboldu.

"Tedaviden geçtin mi, Frank?" dedi John.

"Elbette geçtim. Beni rahat bırak John, çalışmam lazım."

Güney yazı Büyük Fırtına'yla örtülmüş olan bir öncekinden daha sıcaktı ama hâlâ kaydedilmiş bütün sıcaklıklardan daha soğuktu. Fırtına artık neredeyse iki M-yılı ya da üç Terra yılından uzun bir süreyi doldurmuştu ama Sax bu konuda kaygılanmıyordu. John onu Echus Tepesi'nden aradı ve soğuk gecelerden söz ettiğinde Sax şöyle dedi: "Görünen o ki dünyalaştırma döneminin büyük bölümü boyunca düşük sıcaklıklarda yaşayacağız. Ama bizim aradığımız şey yalnız sıcaklık değil. Venüs sıcak. Bizim istediğimiz yaşanabilirlik. Havayı soluyabilirsem, soğuğa aldırmam."

Bu arada hava soğuktu, her yerde soğuktu, geceleri ekvatorda bile sıcaklık yüz derece düşüyordu. John, Senzeni Na'dan ayrıldıktan bir hafta sonra Tepealtı'na vardığında, orada kaldırımları bir tür pembe buzun kapladığını gördü;

fırtınanın loş ışığı altında etraf zar zor görünüyordu ve çevrede dolanmak tehlikeli bir işti. Tepealtı'ndakiler vakitlerinin çoğunu içeride geçiriyordu. John birkaç haftasını yerel biyomühendislik ekibine, hızla büyüyen yeni bir kar yosununun alan testinde yardım ederek geçirdi. Tepealtı yabancılarla dolmuştu. Çoğu, neyse ki iletişim için birbirleriyle hâlâ İngilizce konuşan genç Japonlar ya da Avrupalılardı. John eski fıçı kubbelerden birine, yerleşimin kuzeydoğu köşesine yerleşti. Eski yerleşim Nadya'nın gezinti yolundan daha az seviliyordu, daha küçük ve loştu, kubbelerin çoğu artık depo olarak kullanılıyordu. Geçitler meydanından havuzu, Maya'nın odasını, yemek salonunu hatırlayarak yürümek tuhaftı – şimdi hepsi karanlıktı ve kutularla dolmuştu. İlk Yüz'ün tek yüz olduğu o yıllar. Neye benzediğini hatırlamak giderek güçleşiyordu.

Pauline aracılığıyla, aralarında BMMİB dedektiflik birimi de olmak üzere, bir sürü insanın yer değiştirmelerini izledi. Çok özenli bir takip değildi bu, çünkü dedektifleri, özellikle de büyük olasılıkla belli bir amaçla ağdan uzak duran Houston, Chang ve onların ekibini izlemek çok zor oluyordu. Bu arada uzay limanlarının varış raporları her ay daha çok kanıt veriyordu ki Frank bunlardan buzdağının ucu olarak söz etmekte haklıydı. Burroughs'a gelen bir sürü insan, iş sahaları özellikle belirtilmeksizin BMMİB için çalışıyor, sonra madenlere, mohollara ve diğer yerleşimlere dağılıp yerel güvenlik güçleri için çalışmaya başlıyordu. Bunların Terra'daki iş kayıtları da oldukça ilginçti doğrusu.

Pauline'le yaptığı çalışmanın sonunda John genellikle yerleşimden çıkıp aklı karışmış ve düşüncelerle dolu olarak dışarıda yürüyordu. Görüş mesafesi eskisinden daha fazlaydı; pembe buz hâlâ yürümeyi zorlaştırıyor olsa da yüzeyde bir şeyler daha açık seçikti. Büyük Fırtına hafifliyor gibiydi. Yüzeydeki rüzgârın hızı fırtına öncesi saatte otuz kilometrelik ortalama hızın sadece iki üç katıydı ve havadaki toz buz haleleri ve yalancı güneşlerle, nadiren ortaya çıkan yeşil ya

da turkuaz ışınlar ve sık sık görünen parlak, saf sarı ışık sütunlarıyla birlikte günbatımlarını, iç içe geçen gözalıcı pastel pembe, sarı, portakal, kızıl, pembe girdaplara çeviren bir tür kalın sis haline geliyordu: En yavan, fani ve gösterişli haliyle doğa. John, bütün bu bulanık renkleri ve dalgalanmaları seyrederken düşüncelerinden uzaklaşıyor, çevreye bakınmak için büyük, beyaz piramide tırmanıyor, ardından kavgaya hazır olarak yeniden içeri dönüyordu.

Bir akşam, bu günbatımı fantezilerinin birinin ardından büyük piramidin zirvesinden indi ve Tepealtı'nın arkasına doğru yavaş yavaş yürüdü – orada yan garaj kapılarının birinden dışarı çıkıp saydam bir emekleme tüpünden geçerek bir rovera binen iki kişi gördü. Tavırlarında aceleci ve şüpheli bir şeyler vardı, olup biteni görmek için bekledi. Başlıklarını takmamışlardı, enselerinden ve vücut oranlarından Houston ve Chang'i tanıması pek güç olmadı. Terralı beceriksizliğiyle rovera tırmandılar ve aracı onun bulunduğu yöne doğru sürdüler. John hemen yüz koruyucusunu polarize etti ve başını öne eğip işten dönen biri gibi görünmeye çabalayarak yürümeye devam etti, onlarla arasındaki mesafeyi artırmak için bir parça yana doğru kaydı. Rover kalın bir toz bulutuna dalıp ânında gözden kayboldu.

Kilit kapılarına ulaştığında düşüncelere dalmış ve neredeyse korkmuştu. Kapıda hareketsiz durdu, tekrar tekrar düşündü ve hareket ettiğinde kapıya doğru değil, duvarın kıyısındaki interkom konsoluna yöneldi. Hoparlörlerin altında birkaç farklı giriş vardı, dikkatle birinin tıkacını çıkardı, kenarına toplanmış toz parçacıklarını temizledi –bu girişler artık hiç kullanılmıyordu– ve bilek paneline bağladı. Pauline'in şifresini girip şifrenin alınmasını ve çözülmesini bekledi. "Evet, John?" dedi Pauline'in sesi başlığındaki interkom hoparlöründen.

"Pauline, lütfen kameranı aç ve odamı gözle."

Pauline, duvara takılı olan yatağının yanındaki masanın üzerinde duruyordu. Kamerası küçük, fiber bir şeydi, pek

kullanılmıyordu ve bilek panelindeki görüntü küçüktü, oda sadece gece ışıklandırmasıyla aydınlatıldığı için loştu; üstelik yüz koruyucusunun eğimi de bir başka engeldi, yani bilek paneli tam önünde olsa bile görüntüleri pek ayırt edemiyordu – iç içe geçen gri şekiller. "On derece geri," dedi John ve iki santimetrekarelik görüntüyü tanımaya çalışarak gözlerini kıstı. Yatağı. Yatağında yatan biri vardı. Görünen bu değil miydi? Bir ayakkabı tabanı, bir gövde, saçlar. Söylemesi güç. Kıpırdamıyordu. "Pauline, odada herhangi bir şey duyuyor musun?"

"Vantilatörler, elektrik."

"Bana mikrofonundan ne alıyorsan, tam ses olarak aktar." Başını başlığında sola doğru yatırıp kulağını başlık hoparlörüne gömdü. Tıslama, uğultu ve parazitler. Böyle bir işlemde bir yığın aktarım hatası olurdu, özellikle de bu aşınmış eski girişleri kullanırken. Fakat kesinlikle bir soluma duymuyordu. "Pauline, Tepealtı'nın izleme sistemine girip bizim kubbenin kapı kamerasını saptayıp görüntüyü bilek panelime aktarır mısın, lütfen?"

Tepealtı'nın güvenlik sisteminin yerleştirilmesini birkaç yıl önce kendisi yönetmişti. Pauline'de hâlâ bütün planlar ve şifreler vardı, o yüzden bilek panelindeki görüntünün odasının dışındaki, tepeden görünen süitle değişmesi uzun sürmedi. Süitin ışıkları açıktı ve kameranın taradığı alanda kapısının kapalı olduğunu görebiliyordu; hepsi buydu.

Bileğini aşağıya indirip olanları bir kez daha düşündü. Bileğini yeniden kaldırdığında beş dakika geçmişti ve Pauline aracılığıyla Tepealtı'nın güvenlik sistemine çeşitli talimatlar vermeye koyuldu. Şifrelere sahip olması, bütün kamera sistemine, kayıtları silmesini ve onları her zamanki sekiz saatlik değil, bir saatlik döngülerle çalıştırmasını emretmesini sağladı. Ardından iki temizlik robotuna odasına gelip kapıyı açmalarını söyledi. Onlar bunu yaparlarken ürpertiler içinde, kemerler arasında ağır ağır ilerlemelerini seyretti. Kapısını açtıklarında, onları Pauline'in küçük gözünden gördü; odaya

ışık doldu ve kısa bir süre her yer kamaştı, sonra uyum sağladı ve daha temiz bir görüntü oluştu. Evet, yatağındaki şey bir adamdı. John'un soluğu kesildi. Bilek panelindeki küçücük düğmeleri kullanarak robotları teleişletimle yönetti. Salakça bir işlemdi fakat havaya kaldırmak adamı uyandırırsa iyi olacaktı.

Uyandırmadı. Adam robotların, onu algoritmik kesinlikle kaldıran kollarında öylece salınıyordu. Aşağı doğru sarkan bir beden. Adam ölüydü.

John derin bir soluk alıp tuttu, teleişletimi sürdürerek bir robotu, cesedi diğer robotun büyük çöp torbasına yerleştirmeye yöneltti. Robotları koridordan, depolarına göndermek kolaydı. Giderlerken yanlarından birkaç kişi geçti ama bu konuda yapabileceği bir şey yoktu. Ceset, üstten bakılmadıkça görülmezdi ve neyse ki kimse robotlara, daha sonra hatırlayacak kadar dikkat etmedi.

Onları depolarına soktuğunda duraksadı. Cesedi Simyacılar Mahallesi'ndeki fırınlara götürmeli miydi? Hayır – artık odasından çıktığına göre cesetten kurtulması gerekmiyordu. Aslında ona sonra ihtiyacı olabilirdi. Birden kim olduğunu merak etti. Robotlardan birini, uzanan gözünü cesedin sağ bileğine uzatıp manyetik alıcısıyla okumaya yönlendirdi. Gözün bilekteki doğru noktayı bulması uzun zaman aldı. Sonra sabitlendi. Herkesin bilek kemiğine yerleştirilmiş küçük bir etiket vardı, standart mors diliyle yazılmıştı ve Pauline'in kimliği saptaması bir dakika sürdü. Yashika Mui, BMMİB hesap denetçisi, Tepealtı'nda görevlendirilmiş, 2050'de gelmişti. Gerçek biri. Bin yıl boyunca yaşayabilecek biri.

John titremeye başladı. Tepealtı'nın sırlanmış mavi tuğladan duvarına yaslandı. İçeriye en az bir saat ya da biraz daha az bir süre sonra girebilirdi. Sabırsızlıkla geri çekilip yerleşimin çevresinde dolandı. Etrafından dolanmak genellikle on beş dakika sürerdi fakat şimdi bunu on dakikada yaptığını fark etti. İkinci turun ardından karavan parkına doğru yürüdü.

Sadece iki eski karavan hâlâ oradaydı ve belli ki onlar da terk edilmiş ya da yalnızca depo olarak kullanılıyordu. Römorkların arasından, gecenin tozu içinden birileri belirdi, John bir an için korktu ama geçip gittiler. Yerleşime dönüp bir kez daha çevresini dolandı, sonra Simyacılar Mahallesi'ne doğru yürüdü. Üstleri siyah kaligrafik denklemlerle tamamen kaplanmış durumda, eskimiş tüpler, borular ve bodur, beyaz binalardan oluşan kompleksi seyrederek dikildi. İlk yıllarını düşündü. Şimdi ona öyle geliyordu ki bütün bunlar bir göz kırpması kadar kısa süre içinde olmuştu. Büyük Fırtına'nın karanlığında. Uygarlık, yozlaşma ve kriz. Mars'ta cinayet. Dişlerini gıcırdattı.

Bir saat geçti, akşamüstü dokuz oldu. Kilide dönüp içeri girdi, giyinme odasında başlığını, yürüyüş giysisini ve botlarını çıkardı, tamamen soyundu ve duşa girip bir duş aldı, kurulandı, üzerine bir şeyler giyip saçını taradı. Derin bir soluk alıp yerleşimin güney kısmı boyunca uzanan kemerler-

den geçerek odasının bulunduğu kubbeye gitti. Tam kapısını açarken, BMMİB dedektiflerinden dördünün aniden önünde belirmesine hiç şaşırmadı ama durmasını söylediklerinde şaşırmış gibi davranmaya çalıştı. "Ne oluyor?" dedi.

Houston ya da Chang yoktu, Alçak Nokta'daki o ilk gruptan bir kadınla birlikte üç adam vardı. Adamlar ona yanıt vermeksizin çevresinde kümelendiler ve ikisi kapısını ardına dek açıp hızla içeri girdi. John içinde yükselen arzuları, adamları yumruklama, bağırma ya da odasının boş olduğunu gördüklerinde yüzlerinde beliren ifadeye gülme arzularını bastırmaya çalıştı; sadece merakla onlara baktı ve kendisini olup bitenleri bilmese göstereceği rahatsızlıkla sınırlamaya çalıştı. Bu rahatsızlık görünür bir şey olacaktı elbette ve o kapıyı açtıktan sonra içindeki bütün öfkenin bir daha patlayıvermesini engellemek, masum bir düzeyde tutmak gerçekten çok zordu; katil görevlilermiş gibi saldırmak yerine, aşırı hevesli polislermişçesine alkışlaması gerekiyordu.

Bu beklenmedik durum karşısında sersemlemeleri saye-

sinde birkaç can yakıcı cümle sokuşturmayı başardı ve kapıyı üzerlerine kapadıktan sonra odanın ortasında dikildi. "Pauline, güvenlik sisteminde neler olduğunu kendine aktar ve kaydet lütfen. Kameralarda ne varsa bana göster."

Pauline gösterdi. Onların güvenlik denetim odasına gidip Chang ve diğerlerine katılmaları birkaç dakika sürdü. Kamera yığınlarını peş peşe seyrettiler. John, Pauline'in ekranı karşısına geçti, adamların kayıtları geri oynatıp yalnızca bir saatlik olduklarını, öğleden sonraki olaylarının silinmiş olduğunu keşfetmelerini seyretti. Bu durum adamlara düşünecekleri bir şeyler verecekti. Zalimce gülümsedi, Pauline'e sistemden çıkmasını söyledi.

Üzerini bir yorgunluk dalgası kapladı. Saat yalnızca on birdi fakat tüm adrenalini ve sabahki omegendorf dozu eriyip gitmişti, yorgundu. Yatağına oturdu ama sonra burada yatan en son şeyi hatırlayıp kalktı. En sonunda yere uzanıp uyudu.

Zaman kayması sırasında, bir robotun torbasında bulunan cesedi bildirmeye gelen Spencer Jackson tarafından uyandırıldı. Kliniğe gidip yorgun bir halde Spencer'ın yanında dikilerek Yashika Mui'nin cesedine baktı, bu arada dedektiflerin birkaçı ihtiyatla onu gözlüyordu. Teşhis makineleri otopside de her şeyde oldukları kadar iyiydi, hatta daha iyi; örnek testleri bir kan pıhtılaştırıcı madde bulguladı. John sıkıntıyla tam bir kriminal otopsi istedi; Mui'nin cesedi ve giysileri taranacak, bütün mikroskobik parçacıklar genomuyla karşılaştırılacaktı ve bütün yabancı parçacıklar o anda Tepealtı'nda olanların listesiyle karşılaştırılacaktı. John bu emri verirken BMMİB soruşturmacılarına baktı ama göz bile kırpmadılar. Büyük olasılıkla eldiven ve yürüyüş giysisi giymişler ya da onun yaptığı gibi her şeyi teleişletimle yönetmişlerdi. Tiksintisini gizlemek için adamlara sırtını dönmesi gerekti; bildiğini belli edemezdi!

Ama sonuçta cesedi oraya koyduklarını biliyorlardı elbette; yani onu kaldıranın ve kamera kasetlerini silenin kendi-

si olduğundan da şüphe ediyor olmalıydılar. Sonuçta, onun bildiğini biliyor ya da bundan şüpheleniyorlardı. Fakat emin olamazlardı ve bir şey belli etmenin hiç gereği yoktu.

Bir saat sonra odasına döndü, yeniden yere uzandı. Hâlâ tükenmiş olarak hissetmesine rağmen, daha fazla uyuyamıyordu. Olup bitenleri yeniden düşünerek tavanı seyretti. Öğrendiği her şeyi tekrar tekrar düşünerek.

Şafağa doğru, bir şeyleri anlar gibi olmuştu. Uyumaktan vazgeçti ve kalkıp bir kez daha yürüyüşe çıktı; dışarıda, insanların dünyasından ve mide bulandıran yozluğundan uzakta, uçuşan tozlarla daha da dramatik görünen rüzgârın şiddetli akıntısının içinde olmak istiyordu.

Kilit kapısından dışarı çıktığında başının üstünde yıldızlar vardı. Hepsi birden, her zamanki gibi en küçük titreşme ya da sönme olmaksızın yanan binlercesiyle, en zayıf olanların dahi kara göğü beyazlaştıracak kadar yoğun parıldamasıyla birlikte göğü âdeta Samanyolu'na çevirmişlerdi.

Şaşkınlığından ve neredeyse unuttuğu yıldız hayranlığından kurtulmasının ardından interkomuna girip haberi verdi.

Haber tam bir karmaşaya yol açtı. İnsanlar duyup arkadaşlarını uyandırdılar ve tükenmeden bir yürüyüş giysisi kapmak üzere giyinme odalarına doğru koşturdular. Kilit kapıları açılıp kalabalıklar dışarıya boşalmaya başladı.

Gökyüzü doğuda siyahımsı bir kızıla döndü, sonra hemen aydınlandı. Bütün gök koyu bir gül rengine büründü, ardından ışımaya başladı. Doğuda, artan bir ışık yoğunluğuyla birlikte yıldızlar büyük kalabalıklar halinde kaybolup gittiler, geride yalnızca Venüs ve Yeryüzü kaldı. Doğudaki gökyüzü giderek parlaklaştı, daha da parlaklaştı, sonunda bir günün olabileceğinden çok daha parlak oldu; yüz koruyucularının ardında bile insanların gözleri sulandı, hatta manzara karşısında bazıları ortak kanalda çığlıklar bile attı. İnsanlar sağda solda toparlanıyor, interkom kaynaşıyor, gökyüzü olanaksız bir şekilde parlaklaşıyor, parlaklaşıyor, parlaklaşıyordu, sonunda sanki

patlayacakmış gibi oldu, Venüs ile Yeryüzü olan noktaları örterek pembe bir ışıkla ışıl ışıl titredi. Sonra güneş ufku çatlatıp düzlük boyunca bir termonükleer bomba gibi fışkırdı, insanlar haykırıp havaya sıçradılar, kayaların ve binaların uzun siyah gölgeleri arasında koşuşturdular. Doğuya bakan duvarlar Fauvist renklerde büyük bloklara dönüşmüş, sırlanmış mozaikleri doğrudan bakılması güç ve çekici bir hal almıştı. Hava bir cam kadar berraktı, gerçekten de içine aldığı şeylere keskin sınırları olan bir açıklık katan katı bir madde gibiydi.

John kalabalıktan sıyrılıp doğuya, Çernobil'e doğru yürüdü. İnterkomunu kapattı. Gökyüzü, en tepe noktasında bir parça moruyla birlikte onun hatırladığından çok daha koyu bir pembeydi. Tepealtı'ndaki herkes çıldırmış gibiydi. Oradakilerin çoğu Mars üzerinde güneşin ışıdığını hiç görmemişti ve şüphesiz bütün hayatlarını Büyük Fırtına'da geçirmiş gibiydiler. Artık bu sona ermişti ve gün ışığından sarhoş bir halde dışarıda dolaşıyor, sağda solda kalmış pembe buzların üzerinde kayıyor, sarı kartopu savaşlarına tutuşuyor, donmuş piramitlere tırmanıyorlardı. John bunu görünce dönüp Tepealtı'nın çevresindeki kayalıklara ve çukurlara bakmak için son piramidin basamaklarını çıktı. Bir biçimde donmuş ve balçıklanmışlardı ama yine aynıydılar. Ortak kanalı açtı, sonra yine kapadı – içerideki insanlar hâlâ yürüyüş giysisi için yalvarıyor, dışarıdakilerse onlara aldırmıyordu. Gün doğumundan bu yana bir saat geçti, diye bağırdı biri, John buna inanmakta zorlandı. Başını iki yana salladı; kulak tırmalayan sesler ve yatağındaki cesedin anısı fırtınanın sona erişinin tadını çıkarmayı güçleştiriyordu.

Ardından içeri göndü ve giysisini, önce kimin kullanacağı konusunda ânında bir tartışmaya girişen iki kadına verdi, iletişim merkezine inip Echus Tepesi'ndeki Sax'ı aradı. Bulduğunda fırtınanın sona ermesi sebebiyle onu tebrik etti.

Sax, sanki yıllarca önce olmuş gibi buna aldırmadı. "Amor 2051B'ye yanaşmışlar," dedi. Bu Mars yörüngesine sokmak üzere buldukları buz asteroidiydi. Onu *Ares*'inkine benzer bir

yörüngeye sokacak bir rotaya yönlendirecek olan roketleri üzerine yerleştirme aşamasındaydılar. Bir ısı kalkanı olmaksızın yapılan hava freni onun yanıp gitmesine sebep olurdu. Yaklaşık altı ay uzaklıktaki bir MOI ETA için her şey iyi görünüyordu. Sax'ın gözlerini kırpıştırarak, sakince belirttiği üzere asıl büyük haber *bu*ydu. Büyük Fırtına tarih olmuştu.

John'un gülesi geldi. Ama sonra Yashika Mui'yi düşündü ve bundan Sax'a da söz etti, çünkü bir başkasının kutlaması da bozulsun istiyordu. Sax sadece gözlerini kırpıştırdı. "İşi giderek ciddiye bindiriyorlar," dedi en sonunda. Tiksintiye kapılmış olan John hoşçakal deyip yerinden kalktı.

Tekrar kemerler arasında gezinmeye koyuldu, birbirleriyle şiddetle çarpışan iyi ve kötü hislerin içinde boğuluyordu. Odasına dönüp bir omegendorf ve Spencer'ın verdiği yeni pandorflardan bir tane aldı, ardından yerleşimin merkez atriumuna gidip hepsi de fırtınanın cılız ürünleri olan ve tepelerindeki lambalara yönelmiş bitkiler arasında gezindi. Gök-

yüzü hâlâ berrak koyu bir pembeydi, hâlâ çok parlaktı. Dışarı ilk çıkan insanların çoğu şimdi dönmüş, mısır sıraları arasındaki atriumda eğleniyordu. Birkaç arkadaşa, birkaç tanıdığa ve bir sürü yabancıya rastladı. Bazıları o içeri girince bağrışan yabancılarla dolu odalardan geçerek kemerlere döndü. Yeterince uzun süre "Bir konuşma yap!" diye bağırırlarsa bir sandalyeye çıkıp öldürülen adamın düşüncesiyle etkileri iyice beklenmedik olan endorfinleri hissederek bir şeyler döktürüyordu. Bazen oldukça öfkeleniyor, ağzından çıkana kadar ne söyleyeceğini bilemiyordu. John Boone'u körkütük sarhoş gördük, diyeceklerdi, Büyük Fırtına sona erdiği gün. Olsun, diye düşündü, ne isterlerse söylesinler. Zaten efsane söz konusu olduğunda ne yaptığın hiç fark etmezdi.

Bir odada, Sufilere hiç benzemeyen, ortodoks Müslüman bir Mısırlı kalabalığı vardı, rüzgâr gibi konuşup kahve içiyor, kafeinin ve gün ışığının tadını çıkarıyor, bu kez aşırı samimi davranıyor, hatta onu orada görmekten hoşnut olarak hafifçe gülümsüyorlardı. Bundan hoşlandı ve günün havasına

kapılarak dedi ki: "Bakın, bizler yeni bir dünyanın bir parçasıyız. Eğer yapıp ettiklerinizi Mars gerçekliği üzerine temellendirmezseniz, vücudunuz bir gezegende, ruhunuz bir başkasında kalır, şizofrenik olursunuz. Böyle parçalanan bir toplum çok uzun süre yaşamaz."

"İyi, iyi," dedi içlerinden birisi gülümseyerek. "Daha önce de yolculuk ettiğimizi anlaman gerekiyor. Biz gezgin bir halkız. Ama nerede olursak olalım ruhumuzun evi Mekke'dir. Evrenin öte yanına uçabiliriz ama söylediğim yine de doğruluğunu koruyacaktır."

Buna söylenecek hiçbir şey yoktu; aslında böylesine bir dürüstlük gece boyunca karşılaştıklarının yanında çok daha temiz bir şeydi, o yüzden "Anlıyorum. Anlıyorum," dedi. Bunu, insanların kahvaltı dualarında kârdan söz ettiği, sahip oldukları tek bir inancı bile dile getiremedikleri, sahip oldukları değerlerin fiziksel sabitler olduğunu düşündükleri ve Frank'in sık sık yaptığı gibi "işler böyle yürür," dediği Batı'nın ikiyüzlülüğüyle karşılaştırmak gerekiyordu.

Böylece John orada kalıp bir süre Mısırlılarla konuştu ve ayrıldığında kendisini daha iyi hissediyordu. Bütün odalardan koridora dökülen karman çorman sesleri dinleyerek kendi kubbesine doğru yürüdü; bağrışmalar, çığlıklar, mutlu biliminsanı konuşmaları, "bunlar öylesine tuz düşkünüdür ki turşu suyunu bile içinde çok su var diye sevmezler," kahkahalar.

Aklına bir şey geldi. Spencer Jackson, John'a komşu olan kubbede yaşıyor ve içeri daldığında odasına geçiyordu, John fikrini anlattı adama. "Fırtınanın sonu sebebiyle büyük bir kutlama yapmak için kimi bulabilirsek toplamalıyız. Bilirsin, Mars merkezli gruplar ya da gelebilecek herkes. Orada olmak isteyen herkes."

"Nerede?"

"Olympus Mons'un tepesinde," dedi hiç düşünmeden. "Sax'ın buz asteroidinin geliş zamanını ayarlamasını sağlayabilirsek, oradan seyredebiliriz."

"İyi fikir!" dedi Spencer.

9

Olympus Mons çok eskilerden kalma bir volkandır ve bu yüzden de çoğu yerde yamaçları pek dik olmayan bir koni şeklindedir, aşırı yüksekliği, çok daha aşırı olan genişliğinden kaynaklanır; çevresindeki düzlükten yirmi beş kilometre daha yüksektir fakat uçtan uca sekiz yüz kilometredir, yani yamaçlarının eğimi ortalama altı derece civarındadır. Fakat koca cüssesinin dairesel çemberi üzerinde yaklaşık yedi kilometre yükseklikte dairesel bir kayalık vardır, gözalıcı bir kayalık. Echus Tepesi'nin iki katı büyüklükteki bu kayalık neredeyse dimdiktir. Bazı yerleri gezegendeki birkaç dağcıyı cezbetmiş fakat henüz kimse ona tırmanmayı başaramamıştı ve gezegenin birçok sakini için o kayalık sadece doruktaki kalderaya uzanan yolda gözalıcı bir engeldi. Yüzeydeki gezginler bu dikliği, son mağma akıntılarından birinin kayalığın üzerinden akıp geçtiği kuzey tarafındaki geniş bir rampa yolundan aşıyorlardı. Areologlar bunun neye benzemiş olabileceği üzerine hikâyeler anlatırlardı, yük kilometre genişliğinde erimiş bir kaya nehri, bakılamayacak kadar parlaktı, aşağıdaki siyah, lav kaplı düzlüğe yedi bin metreden dökülmüş ve üst üste yığılarak giderek daha da yükselmişti... Bu lav akıntısı, kayalığın üstünden akıp geçtiği yerde geride sadece bir kabartıyla birlikte geniş bir rampa bırakmıştı; rahat bir tırmanıştı ve ardından tepe yukarı iki yüz kilometrelik bir çıkışla kalderanın kıyısına ulaşılıyordu.

Olympus Mons'un doruk yüzeyi öyle geniş ve düzdü ki çok halkalı kalderanın içlerine doğru harika bir manzarası

olsa da oradan bakıldığında gezegenin geri kalan kısmı görülemiyordu. İlerilere bakan biri sadece yüzeyin dış kısmını ve ardında gökyüzünü görebilirdi. Fakat yüzeyin güney tarafında, bir adı olmayan ama harita işareti THA-Zp olan küçük bir göktaşı krateri vardır. Bu küçük kraterin iç kısmı bir şekilde Olympus Mons'tan fışkıran ince akıntıdan korunmuştu ve kraterin taze çıkıntılı kıyısında dikilen bir gözlemci sonunda volkanın yamacından aşağı uzanan, ardından batı Tharsis'in yükselen, engin vadisine doğru açılan bir manzarayı görebilir; bu, gökyüzünün alçak bir noktasına kurulmuş bir platformdan gezegene bakmak gibidir.

Asteroidin Mars'la buluşması sağlanana kadar neredeyse dokuz ay geçti ve bu sürede John'un kutlama söylentisinin yayılacak zamanı oldu. Böylece ikişerli, beşerli, onarlı rover kervanlarıyla kuzey rampasından çıkarak Zp'nin güney yamacına geldiler. Orada bir dizi büyük hilal şekilli, sert zeminleri yerden iki metre yüksekte kazıklar üzerinde duran çadırlar diktiler. Bunlar en yeni tipte geçici barınaklardı aslında ve iç yayları tepeye doğru yönelecek biçimde yerleştirilip teraslanmış bir tepeye yerleştirilmiş seralar ya da bronz bir dünyanın engin uzamına açılan merdivenler gibi dizilmiş bir hilaller dizisi oluşturdular. Bir hafta boyunca her gün kervanlar geldi, zeplinler uzun yamacı tırmandı ve sonunda onu doğum günü balonlarıyla dolu kocaman bir kâseye benzetecek şekilde hep birden Zp'nin içine doluştular.

Kalabalığın büyüklüğü John'u şaşırttı, çünkü böyle uzak bir bölgeye sadece birkaç arkadaşın geleceğini sanıyordu. Ama öte yandan, bu gezegendeki nüfusu anlamak konusundaki yeteneksizliğinin bir başka kanıtıydı; orada toplanmış yaklaşık bin kişi vardı, büyüleyici bir şeydi. Çoğu daha önce görmediği, bazıları da sadece adıyla tanıdığı kişiler olsa bile. Yani bir bakıma yine de dostlar topluluğuydu. Sanki var olduğunu daha önce hiç bilmediği doğup büyüdüğü kasaba aniden onun çevresinde belirivermiş gibiydi. İlk Yüz'ün bü-

yük bir bölümü, yaklaşık kırk kişi oradaydı; Maya ve Sax, Ann ve Simon, Nadya ve Arkadi, Vlad, Ursula ve Acheron grubunun geri kalanı, Spencer, Alex, Janet, Mary, Dimitri, Elena ve Phobos grubunun geri kalanı, Arnie, Saşa, Yeli ve başkaları, bazılarını yirmi yıldır görmediği kişiler – kısacası, meşgul olduğunu söyleyen Frank ile davete yanıt bile vermeyen Phyllis dışında, John'un yakın olduğu herkes oradaydı.

Üstelik yalnızca İlk Yüz değildi. Diğerlerinin çoğu eski dostlar ya da dostların dostlarıydı – yol yapımcısı çingenelerin de aralarında olduğu bir sürü İsviçreli; dört bir yandan gelen Japonlar; gezegendeki Rusların büyük kısmı; Sufi dostları. Hepsi de basamaklar halinde dizilmiş hilal çadırlara, kervan gruplarına ve zeplin ekiplerine dağılmış, zaman zaman yeni gelenleri karşılamak için kilitlere doğru koşturuyorlardı.

Günler boyunca içlerinden çoğu dışarıda, çadırların çevresindeki büyük, kavisli yamaçta kayalar toplayarak gezinip durular. Zp'yi oluşturan göktaşının darbesi her tarafa breşlenmiş lav parçacıkları saçmıştı, aralarında kırık çömlek parçalarına benzeyen kırılmış stişovit konileri de vardı; bazıları kapkara, bazıları parlak kan kırmızısı ya da çarpmanın etkisiyle elmaslaşmış benekleri olan bir sürü küçük taş. Yunanistan'dan gelen bir areoloji ekibi bunları çadırlarının yükseltilmiş zemini altına bir düzen içinde dizmeye koyulmuştu, yanlarında küçük bir tuğla fırını da getirmişlerdi ve tasarladıkları biçimi vurgulayacak şekilde taşların bir bölümünü sarı, yeşil ya da mavi renklerle sırladılar. Bu düşünce gören herkesi etkiledi ve bir iki gün içinde bütün tertemiz çadır zeminlerinin altı mozaik bir desen içeren rengârenk parkelerle kaplandı: devre çizelgeleri, kuş ve balık resimleri, fraktal soyutlamalar, Escher çizimleri, Tibet kaligrafisiyle yazılmış bir *Om Mani Padme Hum*, gezegenin ya da bazı küçük bölgelerinin haritaları, denklemler, insan yüzleri, manzaralar ve benzeri bir sürü şey.

John zamanını çadırdan çadıra gezerek, insanlarla konu-

şup karnaval havasının –tartışmaların önüne pek geçemeyen bir havaydı, bir sürü tartışma çıkmıştı– tadını çıkararak geçirdi fakat çoğu kişi zamanlarını davetler vererek, konuşarak, içerek, eski lav akıntılarının dalgalı yüzeyinde gezintilere çıkarak, mozaik zeminler yaparak, çeşitli amatör toplulukların çaldığı müziklerle dans ederek geçiriyordu. Bu grupların en iyisi bir magnezyum davul topluluğuydu; aletler yerel, çalanlarsa topluluğun temsil ettiği etkin bir yerel direniş hareketiyle çıkar birliği yapan adı kötüye çıkmış bir uluslarötesinin güdümünde olan Trinidad Tobago'dandı. Ayrıca iyi bir "slide" gitarcıları olan bir country grubu, ev yapımı aletlere ve uzun bir süre ya da hiç durmadan çalmalarını sağlayacak şekilde yer değiştirebilen geniş bir kadrosu olan İrlandalı bir topluluk vardı. Bu üç topluluğun etrafı bir dansçılar kalabalığıyla çevriliydi ve içinde oldukları çadırlar tüm hareketlerini nabız gibi atan bir tür dansa çevirmişti, sanki buradan oraya geçiş birden müziğin, yerçekiminin, manzaranın görkemi ve coşkusuyla dolup taşıyordu.

Yani harika bir şenlikti ve John, uyanık kaldığı her an eğlencenin tadını çıkararak keyif alıyordu. Omegendorf ya da pandorfa ihtiyacı olmuyordu, bir keresinde Marian ile Senzeni Na ekibi onu bir köşeye iteleyip eline haplar sıkıştırdıklarında kahkahalarla güldü. "Bunun şu an için doğru olduğunu sanmıyorum," dedi ateşli gençlere, bir elini hafifçe sallayarak. "Bu, şu an için Newcastle'a kömür taşımak gibi olur, gerçekten."

"Newcastle'a kömür taşımak mı?"

"Borealis'e permafrost götürmek gibi olurdu demek istiyor."

"Ya da atmosfere daha fazla CO_2 pompalamak."

"Olympus'a lav taşımak."

"Kahrolası toprağa daha fazla tuz eklemek."

"Bütün bu lanet gezegenin herhangi bir yerine daha çok ferikoksit koymak."

"Kesinlikle," dedi John gülerek. "Yeterince kızardım."

"Şu gelenler kadar kızıl değilsin," dedi içlerinden biri, batıyı göstererek. Peşpeşe üç kum renkli zeplin volkanın yamacından yukarıya doğru süzüldü. Küçük ve eskiydiler, telsiz çağrılarını yanıtlamadılar. Zp'nin kıyısına varıp kraterin içindeki daha geniş ve renkli zeplinlerin arasına demir attıklarında, herkes kilittekilerden onların kim olabileceğini öğrenmeyi bekliyordu. Gondolları açılıp yürüyüş giysileri içinde yaklaşık yirmi kişi dışarı çıktığında, bir sessizlik yayıldı. "Bu Hiroko," dedi Nadya ansızın ortak kanaldan. İlk Yüz hemen üst çadıra doğru koşturdu, üstlerinde uzanan yürüyüş tüpüne bakıyorlardı. Yeni gelenler tüpten kilit çadırına yürüdüler, kilitten geçip içeri girdiler, evet, Hiroko'ydu – Hiroko, Michel, Evgenya, Iwao, Gene, Ellen, Rya, Raul ve bir gençler kalabalığı.

Çığlıklar ve bağrışlar havayı yardı, insanlar kucaklaşıyor, birkaçı ağlıyor ve çevreye bir sürü öfkeli suçlama savruluyordu; John bile Hiroko'ya sarılmayı başardığında, roverında olup biten şeylere kaygılandığı ve onunla konuşmayı dileyerek geçirdiği onca zamanın ardından neredeyse suçlamalarda bulunacaktı. Şimdi omuzlarını kavrıyor ve kadını neredeyse sarsıyordu, ağzından kızgın sözcükler dökmeye hazırdı. Kadının gülümseyen yüzü hem anımsadığı gibiydi hem değildi –yüzü incelip çizgilenmişti, hem oydu hem de değildi– kadının yüzü bulanıklaşıp John'un görüşünde akıp giderek görmeyi umduğundan, gördüğü şeye dönüştü. Bu sanrılı incelemeden (ve duygularından) aklı karıştığı için yalnızca, "Ah, seninle öyle çok konuşmak istiyordum ki!" diyebildi.

"Ben de seninle," dedi kadın, gürültünün arasında onu duymak güç olsa da; Nadya, Maya ile Michel arasında aracılık yapıyordu, çünkü "Neden söylemedin bana?" diye tekrar tekrar bağırıyordu Maya, gözyaşlarına gömülmeden önce. Durum John'un kafasını karıştırmıştı ve Arkadi'nin yüzünü *daha sonra yanıtlanacak sorular olacak* tarzında bir ifadeyle Hiroko'nun omuzlarına gömülmüş gördüğünde düşünmeyi bıraktı. Söylenecek sert bir şeyler olacaktı – ama yine de, işte

buradaydılar! Buradaydılar. Aşağıdaki çadırlarda ses düzeyi yirmi desibel artmıştı. İnsanlar hep bir ağızdan onların yeniden aralarına dönüşleri için sevinç çığlıkları atıyorlardı.

Öğleden sonra geç bir vakitte John, artık sayıları neredeyse altmışa varan İlk Yüz'ü toplantıya çağırdı. En yüksekteki çadıra sadece onlar toplandılar ve aşağıdakilere doğru baktılar, çadırların ötesindeki toprağa.

Tepealtı'ndan ve çevresindeki kayalık, dar araziden çok daha büyüktü. Her şey değişmiş gibiydi; gezegen ve uygarlığı oldukça genişleyip karmaşıklaşmıştı. Yine de her şeye rağmen işte burada duruyorlardı, bütün tanıdık yüzler değişmişti, insan yüzlerinin başına geldiği gibi yaşlanmışlardı: Zaman insanların yüzlerinde sanki jeolojik çağlar yaşamışlar gibi izler bırakmış, sanki birileri onların gözlerinin ardındaki akiferleri görebilirmiş gibi bilge bakışlar vermişti. Birçoğu yetmişindeydi artık. Gezegen gerçekten fazlasıyla büyümüştü – birçok açıdan. Ama her şey bir yana, eğer şansları varsa birbirlerinin daha fazla yaşlanmasını seyredebilirlerdi artık. Tuhaf bir duyguydu bu.

Böylece aşağıdaki çadırlarda bulunan insanlara ve onların ötesinde uzanan gezegenin alacalı turuncu halısına bakarak gevezelik ettiler; konuşmaları kısa kaotik dalgalar halinde, kesişim örüntüleri yaratarak oraya buraya savruldu, bu yüzden bazen bir anda hep birden susup orada yunuslar gibi öylece sırıtıp şaşkın ya da donakalmış bir halde dikildiler. Aşağıdaki çadırlarda bulunan insanlar, böylesine tarihsel bir buluşmaya dair bir şeyler görebilmek için arada sırada başlarını kaldırarak plastik kemerlerin arasından yukarı bakıyorlardı.

Elden ele peynir, kraker ve kırmızı şarap şişeleri geçirerek en sonunda dağınık sandalyelere oturdular. John sandalyesinde geriye yaslanıp çevresine bakındı. Arkadi bir kolunu Maya'nın, ötekini Nadya'nın omzuna atmıştı ve üçü birden Maya'nın söylediği bir şeye gülüyordu. Sax bir baykuş keyfiy-

le gözlerini kırpıştırıyor ve Hiroko gülümsüyordu. John geçmiş yıllarda kadının yüzünde böylesi bir bakış görmemişti. Böyle bir ruh halini bozmak ayıptı fakat düşündüğünü yapmak için asla iyi bir zaman olmayacaktı; üstelik ruh hali geri kazanılabilir bir şeydi. Böylece sessiz bir anda çevreden duyulabilecek bir şekilde Sax'a seslendi: "Sabotajların ardında kimin olduğunu söyleyebilirim sana."

Sax gözlerini kırpıştırdı. "Söyleyebilir misin?"

"Evet." Hiroko'nun gözlerinin içine baktı. "Senin halkın yapıyor, Hiroko."

Bu, kadını ciddileştirdi ama yine de gülümsemeyi sürdürdü: Yaşlıların kapalı, özel gülümsemesiydi bu. "Hayır, hayır," dedi kibarca, başını iki yana salladı. "Bunu yapmayacağını biliyorsun."

"Öyle sanıyordum. Ama onlar bunu senin bilgin dışında yapıyorlar. Senin çocukların, aslında. Çakal'la birlikte çalışıyorlar."

Kadının gözleri kısıldı, aşağıdaki çadırlara kısa bir bakış attı.

Hiroko yeniden ona baktığında sözlerine devam etti. "Onları yetiştirdin değil mi? Yumurtalarından bir kısmını dölledin ve onları in vitro olarak yetiştirdin?"

Bir duraksamanın ardından Hiroko başını sallayarak onayladı.

"Hiroko!" dedi Ann. "Bu ektogen işleminin ne kadar iyi çalıştığı hakkında en ufak fikrin bile yok!"

"Bunu test ettik," dedi Hiroko. "Çocuklar düzgün çıktı."

Artık bütün topluluk susmuş, Hiroko ve John'u seyrediyordu. "Belki öyle," dedi John, "ama içlerinden bir bölümü senin düşüncelerini paylaşmıyor. Çocukların yaptığı gibi kendi başlarına işler yapıyorlar. Taştan yapılmış köpekdişleri var, değil mi?"

Hiroko burun kıvırdı. "Onlar kron. Gerçek taş değil, bir karışım. Budalaca bir moda."

"Ve bir tür rozet. Yüzeyde bunu tanıyan, çocuklarınla

ilişkiye geçen ve sabotajlarda onlara yardım eden kişiler var. Senzeni Na'da onların birkaçı tarafından neredeyse öldürülüyordum. Oradaki rehberimin taştan bir köpekdişi vardı ama bunu nerede gördüğümü hatırlamak uzun zamanımı aldı. Sanırım kamyon düştüğünde orada olmamız bir kazaydı. Oraya gideceğimi daha önce hiç belirtmemiştim, yani sanırım bütün olup bitenler ben oraya gitmeden önce tasarlanmıştı ve nasıl durduracaklarını bilemediler. Okakura büyük olasılıkla dava için bir böcek gibi ezileceğini düşünerek indi o deliğe."

"Emin misin?" dedi, bir duraksamanın ardından Hiroko.

"Oldukça eminim. Uzun bir süre akıl karıştırıcı oldu, çünkü yalnız onlar değil – birden fazla şey olup bitiyor. Fakat o taş dişi ilk önce nerede gördüğümü anımsayınca araştırdım ve Yeryüzü'nden gelen koca bir dişçilik aletleri kargosunun, 2044 yılında boş çıktığını öğrendim. Koca bir kargo kaybolmuştu. İz üzerinde olduğumu düşündüm. Sonra, sabotajlar ağa dahil olan kimsenin yapamayacağı yer ve zamanlarda yapılıyordu. Margaritifer Akiferi'nde Mary'yi ziyaretimde olduğu gibi, kuyu girişi havaya uçurulmuştu. Orada bulunan biri tarafından yapılmadığı belliydi, bu olanaksızdı. Fakat orası gerçekten yalıtılmış, tek başına bir istasyondu ve o sırada yakınlarda hiç kimse yoktu. Yani ağın dışında olan birileri olmalıydı. Bu yüzden de seni düşündüm."

Özür diler bir tavırla omuzlarını silkti. "İncelediğinde, sabotajların yarısının ağdaki herhangi biri tarafından yapılamayacağını görürsün. Diğer yarısındaysa, genellikle çevrede taş dişi olan biri görülmüş. Bu sıralarda oldukça yaygın bir moda ama bir zamanlar çok sınırlı kullanılıyordu. Sen olduğunu düşündüm ve bir analiz sonucunda olayların dörtte üçünün güney yarıkürenin alt kısmında, az çok Marineris'in doğu kısmındaki kaotik araziyi merkez alan üç bin kilometrelik bir çember içinde gerçekleştiğini anladım. Bu birçok yerleşimi içine alan bir çember fakat kaosun sabotajcıların saklanması için uygun bir yer olduğuna inandım. Orası da

Tepealtı'nı terk ettikten sonra sizin gittiğinizi düşündüğümüz yer."

Hiroko'nun yüzünde hiçbir ifade yoktu. Sonunda şöyle dedi: "Bunu araştıracağım."

"İyi."

"John, birden çok şey olup bitiyor, dedin?" diye sordu Sax.

John başını sallayarak doğruladı. "Yalnızca sabotajlar yok. Birisi beni öldürmeye çalışıyor."

Sax gözlerini kırpıştırdı ve diğerleri sarsılmış bir halde baktılar. "Önceleri sabotajcılar olduğunu sandım," dedi John, "soruşturmamı engellemeye çalıştıklarını düşündüm. Akla yatkındı ve ilk olay gerçekten de bir sabotaj eylemiydi, o yüzden yanılmak kolay oldu. Fakat artık bunun bir hata olduğuna eminim. Sabotajcılar beni öldürmeye uğraşmıyor – bunu yapabilirlerdi ama yapmadılar. Bir gece onlardan bir grup beni durdurdu, aralarında senin oğlun Kasei de vardı Hiroko ve Çakal, sanırım o, *Ares*'te sakladığınız kaçak yolcuyla aynı kişi–"

Bu bir kargaşaya yol açtı – anlaşılan, birçoğu bu kaçak yolcuyla ilgili şüphelere sahipti ve Maya ayağa fırlayıp bağırarak parmağıyla dramatik bir şekilde Hiroko'yu işaret etti. John bağırarak hepsini susturdu ve devam etti: "Onların yaptığı ziyaret –o ziyaret!– bu sabotajlarla ilgili en iyi kanıtımdı, çünkü içlerinden birisinin birkaç deri hücresini almayı başardım ve DNA'sını okuyup sabotaj alanlarında bulunan başka örneklerle karşılaştırdım, bu kişi oralarda da bulunmuştu. Demek bunlar sabotajcılardı ve anlaşılan o ki beni öldürmeye çalışmıyorlardı. Ama bir gece Hellas'taki Alçak Nokta'da saldırıya uğradım ve yürüyüş giysimi yırttılar."

Başını sallayarak arkadaşlarının bağrışlarını doğruladı. "Bu bana yapılan ilk kasıtlı saldırıydı ve ben Pavonis'e gidip Phyllis ve bir grup uluslarötesi tiple asansörü uluslararasılaştırmayı falan konuştuktan çok kısa süre sonra oldu."

Arkadi bir kahkaha attı ama John ona aldırmayıp konuşmasını sürdürdü. "Daha sonra, Helmut'un gelmelerini sağla-

dığı BMMİB dedektifleri tarafından birkaç kez taciz edildim ve Helmut bunları da o aynı uluslarötesilerden gelen baskı yüzünden yaptırdı. Aslında bu dedektiflerin çoğunun Yeryüzü'ndeyken, bana söyledikleri gibi FBI için değil Armscor ya da Subarishii adına çalıştıklarını keşfettim. Bunlar asansör projesi ve Büyük Diklik'teki madencilikle en çok ilgilenen uluslarötesiler, şimdi de dört bir yana kendi güvenlik elemanlarını ve dedektif denilen bu gezgin ekibi dağıtmış durumdalar. Ardından, büyük fırtına sona ermeden hemen önce, bu dedektiflerin birkaçı beni Tepealtı'nda işlenen bir cinayetle suçlamaya çalıştı. Evet, bunu denediler! Bu bir işe yaramadı ve yapanın onlar olduğunu kanıtlayamam ama içlerinden ikisini işi hazırlarken gördüm. Sanırım, sırf benim başımı belaya sokmak için o adamı öldürdüler. Beni yollarından çekmek için."

"Helmut'a söylemelisin," dedi Nadya. "Eğer biz birleşmiş bir cephe oluşturur ve bu insanların Yeryüzü'ne gönderilmesini istersek bizi reddedebileceğini sanmıyorum."

"Artık Helmut'un gerçekten ne kadar gücü olduğundan pek emin değilim," dedi John. "Ama denemeye değer. Bunların gezegenden atılmasını istiyorum. Ve özellikle bu ikisini Senzeni Na güvenlik sistemine, tıp kliniğine girer ve benden önce temizlik robotlarıyla uğraşırken kaydettim. Demek istediğim, onlara karşı olan kanıtlarım fazlasıyla güçlü."

Diğerleri buna ne diyeceklerini bilemiyordu ama birkaçının daha başka BMMİB ekiplerince rahatsız edildiği anlaşıldı –Arkadi, Alex, Spencer, Vlad, Ursula, hatta Sax– ve hemen dedektiflerin gönderilmesini sağlamanın iyi bir fikir olduğunda anlaştılar. "En azından, özellikle şu ikisi gönderilmeli," dedi Maya, ateşli bir biçimde.

Sax bilek panelini tuşladı ve Helmut'u hemen telefona çağırdı. Durumu Helmut'a aktarırken kızgın topluluk ara sıra lafa karıştı. "Eğer bir şeyler yapmazsan durumu Terra basınına aktaracağız," dedi Vlad.

Helmut kaşlarını çattı ve biraz duraksadıktan sonra ko-

nuştu, "İlgileneceğim. Özellikle şu şikâyet ettiğiniz ajanlar eve gönderilecek, bu kesin."

"Göndermeden önce DNA'larını tekrar gözden geçir," dedi John. "Tepealtı'ndaki o adamın katili hâlâ aralarında, eminim."

"İlgileneceğim," dedi Helmut, sıkıntılı bir şekilde.

Sax bağlantıyı kesince John yeniden etrafına, arkadaşlarına baktı. "Tamam," dedi. "Fakat bize gereken değişimleri sağlamak için Helmut'u aramaktan daha fazlasını yapmamız gerekecek. Bir kez daha bir dizi konuda, birlikte bir şeyler yapmanın zamanı geldi, eğer antlaşmanın sürmesini istiyorsak. Bu daha işin minimumu elbette. Bir başlangıç. Ne tür anlaşmazlıklar yaşarsak yaşayalım, tutarlı bir politik birim olmalıyız."

"Ne yaparsak yapalım fark etmeyecek," dedi Sax sakince, ama bir karşı çıkışlar yumağıyla hemen adamın üzerine çullandılar.

"Fark eder!" diye bağırdı John. "Burada olup bitenleri yönetmek için herkes kadar şansımız var."

Sax başını iki yana salladı ama ötekiler John'u dinliyorlardı ve çoğu söylediklerini kabul eder gibiydi: Arkadi, Ann, Maya, Vlad, her biri kendi farklı açılarından... Yapılabilirdi, John bunu onların yüzlerinden okuyordu. Yalnızca Hiroko'yu okuyamıyordu; kadının yüzü ifadesizdi, bir dizi keskin anıyı geri getirir şekilde kapalıydı. Hiroko, John'a karşı hep böyleydi, bu tepkisizlik onu ansızın hayal kırıklığı ve anımsanan bir acıyla kıvrandırıp huzursuz etti.

Ayağa kalktı ve bir elini uzattı. Günbatımı yaklaşıyordu ve gezegenin devasa eğimli düzlemi sonsuz bir gölgeler dokusuyla lekelenmişti. "Hiroko, seninle özel konuşabilir miyim? Bir saniye için. Aşağı çadıra inebiliriz. Birkaç sorum var sadece, sonra hemen geri geliriz."

Diğerleri merakla onlara bakıyordu. O bakışların altında Hiroko sonunda eğilip John'un önünde aşağı çadıra inen tüpe yürüdü.

***

Çadırın oluşturduğu hilalin uçlarından birinde, yukarıdaki dostlarının ve aşağıdaki birkaç seyircinin bakışları altında durdular. Çadırın büyük bölümü boştu; insanlar İlk Yüz'ün mahremiyetine arada boş bir çadır bırakarak saygı gösteriyordu.

"Sabotajcıları tanımam için önerilerin mi var?" dedi Hiroko.

"Kasei adlı delikanlıyla başlayabilirsin," dedi John. "Seninle benim karışımım olan."

Hiroko gözlerini ondan kaçırıyordu.

John ona doğru eğildi, öfkelenmeye başlamıştı. "Sanırım İlk Yüz içindeki her erkekten bir çocuk var?"

Hiroko başını ona doğru çevirdi ve hafifçe omuzlarını silkti. "Herkesin verdiği örneklerden aldık. Anneler gruptaki tüm kadınlar, babalar da tüm erkekler."

"Bütün bunları iznimiz olmadan yapma hakkını nereden aldın?" diye sordu John. "Bize sormadan bizden çocuklar yapmak –ta en baştan kaçıp saklanmak– neden? Neden?"

Hiroko onun bakışını sakince yanıtladı. "Mars üzerindeki yaşamın nasıl olabileceğine dair bir vizyonumuz var. Bu şekilde olmayacağını görebiliyorduk. O günlerden bu yana olanlar da bizi haklı çıkardı. Yani kendi yaşamımızı kurup–"

"Fakat bunun ne kadar bencilce olduğunu görmüyor musun? Bizim hepimizin bir vizyonu vardı, hepimiz başka türlü olmasını istedik ve bunun için bütün gücümüzle çalışıyoruz ve bütün bu zaman süresince sen yoksun, kendi küçük grubun için küçük bir cep dünyası yaratmaya gitmişsin! Demek istediğim, senin yardımın işe yarardı! Seninle öyle çok konuşmak istedim ki! Burada aramızda bir çocuk var, senin ve benim karışımımız, üstelik sen yirmi yıl boyunca bunu bana söylemedin!"

"Bencil olmak istemedik," dedi Hiroko yavaşça. "Sadece bunu denemek, burada nasıl yaşayabileceğimizi deneyerek göstermek istedik. Birileri farklı bir yaşamdan söz ettiğinde

ne kastettiğini göstermeli, John Boone. Birileri o yaşamı yaşamalı."

"Ama bunu gizli yaparsanız kimse göremez!"

"Sonsuza dek gizli kalmayı asla düşünmedik. Durum kötüleşti ve biz de uzak durduk. Fakat sonunda, işte buradayız. Bize ihtiyaç olduğunda, yardım edebileceğimizde yeniden ortaya çıkacağız."

"Size her gün ihtiyaç var!" dedi John. "Sosyal hayat böyle işler. Bir hata yaptın Hiroko. Çünkü sen saklanırken, Mars'ın kendine özgü bir yer olarak kalma şansı tepetaklak oldu ve aralarında İlk Yüz'den kişilerin de olduğu bir sürü insan bu düşüşü hızlandırmak için uğraşıp duruyor. Onları durdurmak için sen ne yaptın?"

Hiroko hiçbir şey söylemedi. John devam etti: "Sanırım gizlice Sax'a bir parça yardım ediyordun. Ona yazdığın notlardan birini gördüm. Fakat bu da karşı çıktığım bir başka şey – bir bölümümüze yardım etmen ve diğerlerine etmemen."

"Hepimiz böyle yaparız," dedi Hiroko, huzursuz görünüyordu.

"Koloninde yaşlılık tedavisi gördün mü?"

"Evet."

"Bu işlemi Sax'tan mı aldın?"

"Evet."

"Şu senin çocuklar, ebeveynlerini biliyorlar mı?"

"Evet."

John başını iki yana salladı, deliye dönmekten daha öte bir haldeydi. "Bunları yaptığına inanamıyorum!"

"İnanmanı beklemiyoruz."

"Buna eminim. Fakat bizim bilgimiz ya da onayımız olmadan genlerimizi çalıp bizden çocuklar yapmaktan azıcık olsun rahatsız değil misin? Çocukluklarında, büyürken bizden hiç yardım almadan yetiştirmekten?"

Kadın omuzlarını silkti. "İsteseydiniz kendi çocuklarınız da olurdu. Bunlarsa, şey. Aranızdan hiçbiri yirmi yıl önce

çocuk sahibi olmayı düşünüyor muydu? Hayır. Bu konu hiç açılmadı."

"Biz çok yaşlıydık!"

"Biz çok yaşlı değildik. Bunu düşünmemeyi yeğledik. Aldırışsızlık genellikle seçilen bir şeydir, bunu bilirsin ve aldırışsızlık insanların gerçekten önem verdiği şeylerin ne olduğunu çok iyi anlatır. Çocuk istemiyordun, o yüzden geç doğum hakkında bir şey bilmiyordun. Ama biz istiyorduk ve o yüzden de teknikleri öğrendik. Daha sonra sonuçlarla karşılaşınca, sanırım iyi bir fikir olduğunu kabul edeceksin. Bence bize teşekkür edeceksiniz. Sonuçta ne kaybetmiş oldun? Bu çocuklar bizim. Fakat sizinle genetik bir bağları var ve bundan sonra sizin için de var olacaklar, tıpkı beklenmedik bir hediye gibi diyelim. Oldukça sıradışı bir hediye olarak." Kadının Mona Lisa gülümsemesi görünüp kayboldu.

Bir kez daha şu hediye kavramı. John durup bunu düşündü. "Şey," dedi sonunda. "Bu konuda uzun süre konuşacağız, sanırım."

Alacakaranlıkla birlikte aşağıdaki hava, başlarının üzerinde beliren yıldız bezeli siyah kâsenin çevresinde kadife bir sınır gibi uzanan koyu mor bir şeride dönmüştü. Aşağıdaki çadırlarda insanlar Sufilerin öncülüğünde ilahi söylüyorlardı: "Harmakhis, Mangala, Nirgal, Auqakuh; Harmakhis, Mangala, Nirgal, Auqakuh," bir kez daha, defalarca, ara sıra Mars'ın diğer isimlerini de ekleyerek ve oradaki toplulukları her türden aletle eşlik etmeye cesaretlendirerek; ve en sonunda bütün çadırlar, herkesin bir ağızdan söylediği bu ilahiyle doldu. Sufiler semaa başlamışlardı ve kalabalıkların içinde küçük semazen grupları dönüyordu.

"En azından artık benimle bağlantıda olacak mısın?" dedi John, Hiroko'ya dikkatli bir şekilde. "Bunu yapacak mısın?"

"Evet."

Üst çadıra döndüler ve topluluk onlarla birlikte aşağıdaki ortak eğlenceye inip kutlamaya katıldı. John yavaşça Sufilere

yöneldi ve mesalarında onlardan öğrendiği dönüşleri denedi, sevinç çığlıkları atıp dengesini kaybederek seyircilere doğru savrulduğunda insanlar onu yakalayıp semaa geri ittiler. Bir düşüşün ardından ayağa kalkmasına, roverına yapılan gece ziyaretine önderlik eden, rasta saçlı, ince yüzlü bir adam yardım etti. "Çakal!" diye bağırdı John.

"Benim," dedi adam, sesi John'un omurgasından aşağı bir elektrik akımı gönderdi. "Ama ortalığı ayağa kaldırmak gerekmiyor."

John'a küçük bir matara uzattı; bir anlık duraksamanın ardından John alıp içti. Talih cesurdan yanadır, diye düşündü. Tekilaydı, galiba. "Sen Çakal'sın!" diye bağırdı magnezyum davul topluluğunun müziğini bastırmaya çalışarak.

Adam koca bir sırıtış gösterdi, başını bir kez eğerek onayladı ve matarayı geri alıp içti.

"Kasei seninle mi?"

"Hayır. O bu göktaşını sevmiyor." Omzuna dostça vurarak kalabalığa karıştı. Arkaya doğru bakarak bağırdı: "Eğlenmene bak!"

John, tekilanın karnını yaktığını hissederek onun kalabalıktaki yüzlerin arasında kaybolmasını seyretti. Sufiler, Hiroko, şimdi de Çakal: Toplantı kutsanmıştı. Maya'yı görüp ona doğru atıldı ve bir kolunu kadının omzuna attı, çadırlar ve onları birbirine bağlayan tünellerden geçerek birlikte yürüdüler, gelip geçen kalabalığın arasında kalarak sıkıştılar. Yarı sert çadır zeminleri hafifçe aşağı yukarı esniyordu.

Gerisayım iki dakikaya indi, birçok insan üst çadırlara koşturdu, çadırların güneye bakan şeffaf duvarlarına yaslandı. Buz asteroidi büyük olasılıkla tek bir yörüngede yanıp gidecekti, içeri sokuluş yörüngesi çok dikti; Phobos'un dörtte biri boyutlarında bir nesne önce buharlar çıkaracak, sonra giderek ısınırken etrafa oksijen ve hidrojen moleküllerini saçacaktı. Hepsi birkaç dakika içinde olup bitecekti. Kimse neye benzediğinden emin olamayacaktı.

Yine de öylece dikildiler, bir bölümü hâlâ tekrarlanan

isimlerden oluşan ezgiyi mırıldanıyordu. Giderek daha çok insan son gerisayıma katıldı, ciğerleri patlayıncaya dek, astronotun asıl haykırışıyla birlikte sayıları ondan geriye doğru yüksek sesle saydılar. "Sıfır!" diye kükrediler ve üç soluksuz kalp atışı boyunca hiçbir şey olmadı; sonra peşinde beyaz bir alev seliyle birlikte beyaz bir top güneybatı ufkundan fırlayıp geldi, Bayeux Halısı'ndaki* kuyruklu yıldız kadar büyük, ayların, aynaların ve yıldızların tamamından daha parlaktı. Buz yanıyordu, gökyüzü boyunca kanayarak, kara üzerinde ak, hızla ve alçaktan akıyordu, öyle alçaktı ki Olympus'ta seyredenlerden daha yüksek görünmüyordu, öyle alçaktı ki kuyruğundan beyaz savruntuların fışkırdığını ve devasa kıvılcımlar gibi etrafa saçıldığını görebiliyorlardı. Sonra gökyüzünün yarı yolunda parçalara ayrıldı ve tam bir akkor alevler toplamıydı, saçmalar gibi saçılarak doğuya uçuştu. Ansızın tüm yıldızlar titredi – bu ilk ses duvarı patlamasıydı, çadırlara çarpıp seyredenleri sarstı. Peşinden ikinci bir patlama geldi ve gökten yağan fosfor parçacıkları bir an için çılgınca etrafa saçılarak güneydoğu ufkunda kaybolup gitti. Ateşten ejder kuyrukları onları Mars'a dek izleyip kayboldu, ansızın yeniden etraf karardı, sanki hiçbir şey olmamış gibi, olağan gece göğü belirdi tepelerinde. Yıldızların artık titreyerek parıldamaları dışında her şey aynıydı.

Bütün o beklemenin ardından bu geçiş üç dört dakikadan fazla sürmemişti. Kutlamacılar manzara karşısında çoğunlukla sessiz kalmıştı ama birçoğu da parçalanma sırasında, havai fişek gösterisi seyredenler gibi kendiliğinden bağırıvermişlerdi. Şimdi, eski karanlığın içinde tam bir sessizlik vardı ve insanlar oldukları yerde duruyorlardı. Böyle bir şeyin ardından ne yapılabilirdi ki?

---

* 11. yüzyılda İngiltere'nin Normanlarca fethinin hikâye edildiği yaklaşık yetmiş metre uzunluğunda bir yün dokuma. Halıya işli elli sekiz sahneden otuz ikincisinde Halley Kuyrukluyıldızı da resmedilmiştir ve bu kuyrukluyıldızın bilinen ilk resmedilişidir. *-yhn*

Fakat Hiroko çadırlardan geçerek John, Maya, Nadya ve Arkadi'nin birlikte durduğu çadıra doğru geliyordu. Yürürken alçak sesle ama geçtiği her çadırda kendini duyuran bir tonda ilahi söylüyordu: "El-Kahire, Ares, Auqakuh, Bahram. Harmakhis, Hrad, Huo Hsing, Kasei. Ma'adim, Maja, Mamers, Mangala. Mawrth, Nirgal, Shalbatanu, Simud ve Tiu." Kalabalığı yarıp dosdoğru John'a yürüdü, karşısına geçip adamın sağ elini tutarak yukarı kaldırdı ve ansızın bağırdı: "John Boone! John Boone!"

Herkes alkış tutup haykırmaya başladı, "Boone! Boone! Boone! Boone! Boone!" Bazıları "Mars! Mars! Mars!" diye bağırıyordu.

John'un yüzü tıpkı göktaşı gibi kıpkırmızı oldu ve sanki göktaşının bir parçası kafasına düşmüş gibi donup kalmıştı. Eski dostları ona gülüyorlardı ve Arkadi, Amerikan aksanı olduğunu sandığı bir şekilde "Konuşma isteriz!" diye haykırdı: "Konuşma! Konuşma! Konuşşşmaaaaa!"

Diğerleri de buna katıldı ve bir süre sonra gürültü söndü, beklenti içinde, gülerek John'un aptallaşmış görüntüsünü seyretmeye koyuldular. Hiroko elini bıraktı ve John çaresizce öteki elini de kaldırıp açık ellerini başının üzerinde tuttu.

"Ne söyleyebilirim ki dostlarım?" diye bağırdı. "Bu başlı başına bir şey, bunu açıklayacak bir sözcük yok. Sözcüklerin peşinde olduğu şey, işte bu."

Kanı adrenalinle, tekila, omegendorf ve mutlulukla tutuşmuştu; her zaman olduğu gibi sözler dudaklarından düşünmeksizin döküldü. "Baksanıza," dedi, "işte Mars'tayız!" (Gülüşmeler.) "İşte bu da hediyemiz, hem de en büyüğünden bir hediye. Hayatlarımızı uğruna verdiğimiz döngü bu; tıpkı eko-ekonomide olduğu gibi sistemden aldığınızı, verdiklerinizle dengelemeniz lazım, dengelemeniz ve yaşamın bütün yaratıcılığını, yeni dünyaya atılan bu adımı karakterize eden anti-entropik dalgalanmayı aşmanız lazım ki ne doğaya ne de kültüre sahip olmayan bu gezegeni bir dünyaya, sonrasında da eve dönüştürebilelim. Hepimiz farklı insanların farklı

nedenlerle burada olduğunu biliyoruz, bizi yukarı gönderen insanların da göndermek için farklı nedenlerinin olması da aynı öneme sahiptir, şimdi bizler bu farklılıkların yol açtığı çekişmeleri görmeye başlıyoruz, ufukta beliren fırtınalar var, havada bela göktaşları uçuşuyor ve bazıları başımızın üzerinden şu beyaz buz parıltısı gibi geçip gitmektense tepemize inecek!" (Alkışlar.) "Olaylar tatsızlaşabilir, bazen neredeyse tamamen tatsızlaşacak, o yüzden tıpkı bu göktaşı çarpmalarının atmosferi zenginleştirmesi, kalınlaştırması ve bu çadırların dışındaki zehirli çorbaya oksijen iksirini eklemesi gibi, yaklaşan insani çekişmeler de benzer şeylere yol açabilir, sosyal zeminimizdeki permafrostu eritebilir, tüm o donmuş kurumları eritebilir ve geriye yaratma zorunluluğunu, tamamen Marslı olan, en az Hiroko Ai kadar, bu yeni baharın başlangıcını haber vermek üzere regolitten çıkıp gelmiş olan Persephone'umuz kadar Marslı olan yeni bir sosyal düzen icat etmeyi sağlayabilir!" (Alkışlar.) "Her şeyi sıfırdan icat etmemiz gerektiğini söyleyip duruyordum ama gezmek ve sizlerle görüşmekle geçen şu son birkaç yılda bunu söyleyerek yanıldığını gördüm. Şimdi biliyorum ki elimizde hiçbir şey yok değil, Tanrı gibi hiçlikten birtakım şekiller çıkarmak zorunda değiliz. Genlerimiz var sözgelimi, Vlad'ın kültürel genlerimizi kastederek söylediği gibi, kenlerimiz var; yani bizim burada yaptığımız şey bir tür genetik mühendislik, tarihin yapıp kırdığı ve karıştırdığı kültürel DNA'lara sahibiz. Gen havuzundakiler arasından istediğimizi seçip kesip birleştirebiliriz, hepsini İsviçrelilerin inşaatları, Sufilerin tapınmaları ya da Acheron grubunun hızlı büyüyen en son likeni yaratışı gibi birbirine örebiliriz, bir parça oradan bir parça buradan, nereye ne uygunsa, yedi kuşak kuralını akılda tutarak, yedi kuşak geri ve yedi kuşak ileriyi düşünerek... bana sorarsanız yedi kere yediyi de düşünmeliyiz, çünkü hayatlarımız daha da uzadı, bunun bizi nasıl etkileyeceğini henüz bilmiyoruz ama artık yardımlaşmacılığın ve bencilliğin eskisinden daha çok iç içe geçtiği kesinlikle doğru. Ayrıca hâlâ

ve daima, çocuklarımızın yaşamını, çocuklarımızın çocuklarının yaşamını ve sonrasını düşünmemiz lazım, onlara bize tanındığı kadar ve umarım daha çok şans tanıyan bir şekilde davranmamız gerek, evrensel akışın bu küçük hücresindeki entropi akışını tersine çevirmek için çok daha değişik yollarla Güneş'in enerjisini buraya çekmemiz gerek. Biliyorum ki buradaki yaşamlarımızı düzenleyen şu antlaşma çok kısa bir zaman sonra yenilenmeye yaklaşırken böyle konuşmamak lazım ama bu beklentileri aklımızda tutmamız gerek, çünkü yaklaşan şey bir antlaşmanın yenilenmesinden çok, bir tür anayasal kongre, çünkü burada sosyal örgütlenmemizin genomuyla uğraşıyoruz: Şunu yapabilirsiniz, bunu yapamazsınız, şunu yapmalı, yemeli ya da vermelisiniz. Uzunca bir süre soğuk kıtayı temiz tutmuş, sonra son on yılda apaçık yırtılıp atılmış olan hassas ve idealist Antarktika Antlaşması'na göre, boş araziler için konulmuş bir dizi kurala göre yaşıyoruz ve bu, burada da olmaya başlayan şeyin bir işaretidir. O kurallar dizisinin aşılması her yerde başladı, ev sahibi organizma üzerinden beslenen bir asalak gibi, çünkü değiştirilen kurallar dizisi böyle, kralların ve dalkavuklarının eski asalakça açgözlülüğü. Uluslarötesi dünya düzeni dediğimiz bu şey sadece sil baştan yapılmış bir feodalizmdir, bir dizi anti-ekolojik kural demektir, geri vermek yerine, başka her şeyi yoksullaştırırken uçuçu bir uluslararası elit katmanını zenginleştirir; elbette ki zengin elitler denenler de aslında yoksuldurlar, gerçek insani işten kopmuş ve bu yüzden gerçek insani başarılardan da kopmuşlardır. En kesin anlamıyla asalaktırlar, denetimi ele geçirmiş olan bu asalaklar güçlü olabilirler, insan emeğinin hediyelerini onları hak eden yedi kuşaktan emerek onları denetimde tutan baskıcı güçleri çoğaltırken onlarla beslenerek güçlü kalabilirler!" (Alkışlar.)

"Bu yüzden, şu noktada sorun kapitalizme karşı demokrasidir, dostlarım. Ve biz insan dünyasının bu ön saflarında, bu durumu görebilmek ve bu küresel savaşa katılabilmek için belki de diğer herkesten daha iyi bir konumdayız, burada

boş topraklar var, burada nadir ve yenilenemez kaynaklar var ve bizler kavgaya sürükleneceğiz, bunun bir parçası olmaktan kaçınamayız; biz ödüllerden biriyiz ve yazgımız insan dünyasında olup bitenlerle belirlenecek. Durum böyleyken, en iyisi ortak çıkarlar için bir araya gelelim; Mars için, bizim için, Yeryüzü'ndeki bütün insanlar için ve yedi kuşak için, bu iş ne kadar uzarsa o kadar zorlaşır ve ne kadar güçlenirsek o kadar artar şansımız. Düşen göktaşının dünyamıza yaşamı saçtığını görmekten, hepinizin buraya bunu kutlamaya toplandığını görmekten işte bu yüzden bu kadar mutluyum; burası dünyada sevdiğim her şeyin temsil edildiği bir kongre. Sanırım şu davul ekibi çalmaya hazır, değil mi?" (kabul sesleri) "Öyleyse siz çalın, bizler de gün ağarana dek dans edelim ve yarın rüzgârla birlikte, hediyeyi dört bir yana taşımak üzere büyük dağın yamaçlarından dağılalım."

Delice alkışlar. Magnezyum davul ekibi onları stakkato bir klang klong sağanağına boğdu ve kalabalık yeniden hareketlendi.

Bütün gece boyunca eğlenmeyi sürdürdüler. John vaktini çadırdan çadıra gezerek, eller sıkıp insanları kucaklayarak geçirdi. "Sağ olun, sağ olun, sağ olun. Bilmiyorum, neler söylediğimi hatırlamıyorum. Fakat sonuçta bunu kastetmiştim, tam burada yaptığımız şeyi." Eski dostları onu gördüklerinde güldüler. Sax, kahvesini içerken ve inanılmaz derecede rahatlamış görünerek şöyle dedi: "Bağdaştırmacılık ha? Çok ilginç, çok iyi bir buluş" – gülümsemelerin en miniğini sundu. Maya onu öptü, Vlad, Ursula ve Nadya da öptü; Arkadi onu kaldırıp koca bir kükreyişle havada döndürdü, iki yanağına kıllı birer öpücük kondurdu ve çığlıklar atarak bağırdı: "Hey John, tekrarlayabilir misin? Beni şaşırtıyorsun John, beni daima şaşırtıyorsun!" Ve Hiroko özel gülümsemesiyle, yanında adama sırıtan Michel ve Iwao'yla birlikte...

"Sanırım Maslow'un doruk deneyim terimiyle kastettiği şey bu olmalı," dedi Michel, Iwao homurdanıp onu dirsekledi, bu arada Hiroko uzanıp işaretparmağıyla sanki belirli bir

canlandırıcı dokunuş, bir güç, bir hediye uzatır gibi John'un koluna dokundu.

Ertesi gün eğlencenin ardından oluşan çöpleri ayırıp paketlediler, taş terasları yaşlı, kara volkanın boynuna takılmış bir kolye gibi geride bırakarak çadırları çözdüler. Zeplin ekiplerine hoşçakal dediler ve zeplinler yamaçtan aşağıya bir çocuğun elinden kaçan balonlar gibi süzülerek indi; saklı koloniye ait kum renkli olanlar ânında gözden kayboluvermişti.

Maya ile birlikte roverına binerken John herkesle vedalaştı ve Olympus Mons'un kıyısını dolanırlarken Arkadi, Nadya, Ann, Simon ve oğulları Peter'ı taşıyan roverlardan oluşan bir kervana katıldı. O günkü konuşmalarında John, "Helmut'la konuşmamız lazım ve BM'nin bizi yerel nüfus temsilcisi olarak kabul etmesini sağlamalıyız. BM'ye gözden geçirilmiş sözleşmenin bir taslağını sunmalıyız. Ls doksana doğru doğu Tharsis'teki yeni bir çadır kentin açılış törenine katılmalıyım. Helmut'un da orada olması gerek, belki o zaman buluşabiliriz?" dedi.

Sadece birkaçı orada olabilirdi fakat geri kalanları temsil edeceklerdi ve tasarı kabul edildi. Ardından çevrelerindeki bütün kervanlara ve zeplinlere haber vererek sözleşme taslağının neler içereceğini tartıştılar. Ertesi gün kuzey dikliğinden aşağı inen bir rampaya ulaştılar ve rampanın dibinde her biri ayrı bir yöne ayrıldı. "Sıkı partiydi!" dedi John telsizden her birine. "Bir sonrakinde görüşelim!"

Durduklarında yanlarından Sufiler geçti ve pencerelerinden el sallayıp telsizden veda ettiler. John, fırtınadaki semadan sonra kendisine yardım eden yaşlı kadının sesini tanıdı; onların kervanlarına el sallarken telsizden seslendi kadın:

"Bu dünyada ya da ötekinde olsun
Aşkın seni oraya götürecek sonunda."

Altıncı Kısım

ABA ALTINDAN SOPA GÖSTERMEK

Giriş

John Boone'un suikasta kurban gittiği gün biz doğu Elysium'daydık, sabah vaktiydi ve bir göktaşı sağanağı üzerimize boşandı, otuz kadar ya da daha fazla yol yol ışık oluştu ve hepsi de siyahtı, bu göktaşları neleri içeriyordu bilmiyorum ama beyaz değil de siyah renkte yandılar. Düşen uçakların çıkardığı dumanlar gibiydi, tek farkları şimşek kadar düz ve hızlıydılar. Bunu görmek öylesine tuhaftı ki hepimiz hayranlıkla bakakaldık, henüz olup biteni duymamıştık fakat duyunca da hemen anladık ki bu ikisi tam olarak aynı zamanda olmuştu.

Hellas Gölü'nün kıyısına inmiştik, gökyüzü kararda, rüzgâr aniden gölü yalayıp geçti ve kasabadaki bütün yürüyüş tüplerini yırtıp attı, sonra olup biteni duyduk.

Biz Senzeni Na'daydık, onun çoğu zaman çalıştığı yerde, gece vaktiydi ve üzerimize şimşekler çullandı, devasa yıldırımlar dosdoğru üzerimize, mohola iniyordu; kimse inanmazdı buna, öyle büyük bir gürültü vardı ki hiçbir şey duyamıyordunuz. İşçilerin bölgesinde onun bir resmi vardı, odalardan birinin duvarındaydı, bir yıldırım yürüyüş alanının penceresine inip herkesi bir anlığına kör etti, yeniden etrafı görebildiğimizde resmin çerçevesi dağılmış ve camı çatlamıştı, üstünden dumanlar çıkıyordu. Sonra haberi duyduk.

Biz Carr'daydık ve inanamadık. İlk Yüz'den orada olan herkes ağlıyordu, bütün o grup içinde herkesin sevdiği tek kişi o olmalıydı, yani içlerinden çoğunu öldürmüş olsalardı geri kalanların en az yarısı kahkaha atıyor olurdu. Arkadi aklını yitirmiş gibiydi, saatlerce ağladı, bu ondan beklenmeyen bir şey olduğu

için öylesine korkunçtu ki Nadya durmaksızın onu rahatlatmaya çalıştı, sürekli "Sorun yok, sorun yok," derken Arkadi aralıksız olarak, "Sorun var, sorun var," diyor, bağırarak eline geçeni fırlatıyor, sonra yeniden Nadya'nın kollarına yığılıyordu, Nadya bile delirmişti. Sonra Arkadi odasına koşup bir ateşleme aktarım kutusuyla dönerek bunun ne olduğunu açıkladığında Nadya gerçekten hepimize karşı büyük bir öfkeye kapıldı, "Neden böyle bir şey yaptınız?" dedi. Arkadi ağlayıp bağırıyordu, "Ne demek niye? İşte bu yüzden, John'a olanlar yüzünden. Onu öldürdüler, onu öldürdüler! Bir sonrakinin hangimiz olacağını kim bilebilir ki! Yapabilseler hepimizi öldürecekler!" Nadya vericiyi geri vermeye çabalayıp durdu, Arkadi öylesine dağılmış bir durumdaydı ki onu tutsun diye zorladı kadını, "Lütfen Nadya, lütfen," diyordu, "sadece gerekirse, sadece gerekirse, lütfen." Sonunda Nadya adamı sakinleştirmek için o şeyi saklamak zorunda kaldı. Hiç böyle bir şey görmemiştim.

Biz Tepealtı'ndaydık ve güç kesintisi oldu, sonra geri geldi-
460 *ğinde çiftlikteki bütün bitkiler kaskatı donmuş durumdaydı. Işık ve ısı geri geldi, bitkiler hep birden soluvermişti. Bütün gece John hakkında hikâyeler anlatarak oturduk. Bizi yirmili yıllarda nasıl ateşlediğini hatırlıyordum, çoğumuz hatırlıyordu. O zamanlar veledin tekiydim ama herkesin onun ilk sözlerine güldüğünü hatırlıyorum. Ben de eğlenceli bulmuştum ama bütün büyüklerin gülmesine de çok şaşırdığımı hatırlıyorum, herkes öyle hoşlanmıştı ki sanırım o anda herkes ona âşık oluvermişti. Demek istediğim, bir başka gezegene gidip de "Şey, işte geldik," diyen birini insan nasıl sevmeyebilirdi ki. Onu sevmemek olanaksızdı.*

Şey, bilmiyorum. Bir keresinde adamın birine yumruk attığını gördüm, Burroughs treninde oldu, John bizim vagonumuzdaydı, kafasının iyi olduğu açıkça belliydi ve bir tür deformasyonu olan bir kadın vardı, kocaman bir burnun altında çenesi olmayan bir kadındı, sonra kadın kalkıp tuvalete gittiğinde herifin biri "Tanrım," dedi, "bu karıyı pis bi sopayla iyice dövmüşler," ve Boone bam! diye herifi yanındaki koltuğa devirip şöyle bağırdı: "Çirkin kadın diye bir şey yoktur!"

İşte o böyle düşünüyordu.

İşte o böyle düşünüyordu, o yüzden her gece ayrı bir kadınla yatıyor ve nasıl göründüklerine aldırmıyordu. Ya da kaç yaşında olduklarına, onu o on beşlikle yakaladıklarında bir sürü açıklama yapması gerekmişti. Toitovna'nın bunu duyduğunu hiç sanmıyorum, yoksa onun taşaklarını koparır ve yüzlerce kadın aç kalırdı. En çok da şu iki kişilik planörlerde pilotluk yaparken kadını üstüne çıkararak yapmaktan hoşlanırdı.

Bak adamım, bir keresinde onun bir planörü başka herhangi birini gebertecek bir aşağı akımdan kurtarışını gördüm, tam bir kıl payıydı ve eğer akıma karşı koymaya kalksaydı planör paramparça olurdu ama o öylece bıraktı ve saniyede bin metreyle bir Rickover gibi indi aşağıya, azami hızı üç dört kat aşmıştı. Derken, tam yere çarpmak üzereyken herif planörü yana, yukarı kırdı ve yirmi metre kala dümdüz indirdi. Burnundan ve kulaklarından kanlar akarak çıktı dışarıya. Mars'taki en iyi pilot oydu, bir melek gibi uçardı. Tanrım, eğer onları yörüngeye sokmuş olmasaydı, İlk Yüz ölüp gidecekmiş, böyle duymuştum.

Ondan nefret edenler vardı. Bunun için haklı nedenleri de vardı. Phobos'taki caminin inşa edilişini o engelledi. Acımasız da olabilirdi, ondan daha fazla kendini beğenmiş biriyle hiç karşılaşmadım.

Biz Olympus Mons'taytık ve gökyüzü tamamen karardı.

Şey, başlangıçtan daha da önce Paul Bunyan Mars'a geldi ve beraberinde mavi öküz Babe'i de getirdi. Kereste arayarak çevrede dolandı ve ayak izlerinin her biri lavları çatlatıp kanyon gedikleri açtı. Boyu öylesine uzundu ki çevrede gezinirken asteroit kuşağına uzanabiliyor ve o kayaları kiraz gibi çiğneyip çekirdeklerini tükürüp atıyordu, buum, işte bir krater daha.

Sonra Koca Adam'la karşılaştı. Paul Bunyan ilk kez kendisinden daha iri biriyle karşılaşıyordu, inan bana, Koca Adam çok daha iriydi – şu her zamanki iki kat hikâyesi, ama ben diyorum ki sadece iki kat falan da değil. Paul Bunyan buna kulak asmadı. Koca Adam, "Şu yanındaki baltayla ne yapabilirsin göster bakalım," dediğinde, "Tamam," dedi Paul ve gezegene

öyle sert bir darbe indirdi ki bir anda Noctis'teki bütün o çatlaklar ortaya çıktı. Ama sonra Koca Adam aynı yerin üstünü diş fırçasıyla çiziktirdiğinde bütün Marineris sistemi açılıverdi. "Gel çıplak yumruklarımızı bir deneyelim," dedi Paul ve güney yarıküreye bir sağ kroşe indirip Argyre'yi yapıverdi. Sonra Koca Adam serçeparmağıyla yakındaki bir noktaya vurunca Hellas belirdi. "Tükürmeyi deneyelim," diye önerdi Koca Adam, Paul da tükürdü ve Nirgal Vallis, Mississipi kadar upuzun akıverdi. Koca Adam tükürdüğündeyse bir anda bütün o kocaman sel kanalları oluşmuştu. "Sıçmayı dene!" dedi Koca Adam ve Paul çömelip Ceraunius Tholus'u çıkarıverdi – ama Koca Adam kıçını geri atıp hemen yanına, sıcak sıcak Elysium dağ silsilesini yığmıştı. "Elinden gelen bu mu," dedi Koca Adam, "bana bir yumruk at bakalım." Paul Bunyan da onu ayağından yakalayıp koca gövdesini çevirdi, çevirdi ve Kuzey Kutbu'na öyle hızla çarptı ki kuzey yarıkürenin tamamı bugüne dek böyle ezik büzük kaldı. Ama Koca Adam yerinden bile kalkmaksızın Paul'u ayak bileğinden

yakaladı, mavi öküz Babe'i de aynı avucunda tuttu ve ikisini birden yere savurup gezegenin içinden, neredeyse öte yana dek geçirdi. İşte Tharsis Yükselimi böyle oluştu, yani neredeyse diğer taraftan dışarı fırlayacak olan Paul Bunyan'la. Burnu Ascraeus, penisi Pavonis, iri ayakları da Arsia. Babe de yanında duruyor ve Olympus Mons'u oluşturuyordu. Bu çarpma hem Babe'i hem de Paul Bunyan'ı öldürdü; Paul artık yenildiğini kabul etmek zorundaydı.

Ama kendi bakterileri onu yiyip bitirdi; doğal olarak, bakterilerin hepsi kaya yatağında ve megaregolitin altında toparlandılar, inebildikleri her yere indiler, mantonun ısısını emdiler, sülfitleri yediler ve permafrostu erittiler. Aşağıda gittikleri her yerde, o küçük bakterilerin her biri şöyle diyordu: Ben Paul Bunyan'ım.

1

Kaderin bir oyunu, dedi Frank Chalmers aynadaki suratına bakarak. Bu cümle uyanmadan önce gördüğü düşten geriye kalan son şeydi. Gergin, hızla dışa çıkmak isteyen bir enerjiye bulanmış, neredeyse ânında işe koyulma arzusuyla dolu bir halde, hızlı ve kararlı hareketlerle tıraş oldu. Bir cümle daha hatırladı: Kim en çok isterse o elde eder!

Duş aldı, giyindi ve sessizce yürüyerek yemek salonuna indi. Şafak biraz önce atmıştı. Gün ışığı kızıl bronz ışığının yatay ışınlarıyla Isidis'i kaplamıştı ve doğuda gökyüzünün yükseklerinde sirrus bulutları bakır talaşlar gibi duruyorlardı.

Toplantının Suriye temsilcisi olan Raşit Niyazi, yanından geçerken Chalmers'a sakin bir baş selamı verdi. Frank karşılık verip yürümeyi sürdürdü. Selim el-Hayil yüzünden, Müslüman Kardeşlik'in Ahad kanadı Boone suikastı için suçlanmış ve Chalmers daima yaptığı gibi bu türden suçlamalara karşı onları savunmada atak ve sesli davranmıştı. Selim tek başına hareket eden bir katildir, diye belirtmişti, çılgın bir cinayet tutkunu. Bu, bir yandan onların minnettarlıklarını kazandırırken, diğer yandan da Ahadçıların suçluluğunun altını çizmişti. Ahad liderlerinden biri olan Niyazi de doğal olarak bir parça hayal kırıklığına uğramıştı.

Yemek salonuna Maya girdi ve Frank onun yanındayken daima hissettiği rahatsızlığı hemen örtbas ederek samimi bir şekilde selam verdi.

"Sana katılabilir miyim?" dedi Maya, ona bakarak.

"Elbette."

Maya zekiydi, kendi tarzında; Frank o âna yoğunlaştı. Gevezelik ettiler. Antlaşma konusu açılmaya başladı ve Frank bu yüzden dedi ki: "John'un şimdi burada olmasını nasıl da isterdim. Ondan yararlanabilirdik." Ardından ekledi: "Onu özledim." Böyle bir şey Maya'nın dikkatini hemen dağıttı. Elini onunkinin üstüne koydu; Frank bunu güçlükle fark etti. Maya gülümsüyordu, hapsedici bakışları Frank'in üzerindeydi. Kendisini zorlayarak başını uzaklara çevirdi.

Duvardaki televizyon Yeryüzü'nden akıp gelen haberleri gösteriyordu, Frank masa panelini tuşlayıp sesi açtı. Yeryüzü'nün durumu kötüydü. Akan görüntüler Manhattan'daki büyük bir kitlesel protesto yürüyüşünü gösteriyordu, adanın tamamı protestocuların on milyonu, polislerinse beş yüz bini bulduğunu söylediği büyük bir kalabalıkla dolmuştu. Helikopter görüntüleri gerçekten oldukça ilginçti fakat bugünlerde görsel olarak daha az etkileyici olsa bile çok daha tehlikeli olan başka birçok yer vardı. Gelişmiş ülkelerin halkları, Çinli uygulamaların yanlarında anarşist kaldığı, aman vermez doğum kontrol yasaları yüzünden yürüyorlardı, gençler öfke ve ümitsizlikle başkaldırmışlardı, yaşamlarının kadim doğadışı ölümsüzler kalabalığı tarafından, canlanan tarih tarafından ellerinden alındığını düşünüyorlardı. Bu da kötüydü elbette. Fakat gelişmekte olan ülkelerdeyse "yetersiz katılım" yüzünden bizzat tedavi yöntemlerine isyan ediyorlardı ve bu daha da kötüydü. Hükümetler devriliyor, binlerce insan ölüyordu. Aslında Manhattan görüntülerinin gerçek anlamı büyük olasılıkla güven tazeleyiciydi; her şey hâlâ düzen içinde! diyorlardı. Konu sivil itaatsizlik olsa bile insanlar kendilerini sivil bir tarzda yönetiyorlardı. Fakat Mexico City, São Paulo, Yeni Delhi ve Manila alevler içindeydi.

Maya ekrana bakarken Manhattan'daki pankartlardan birini yüksek sesle okudu: YAŞLILARI MARS'A GÖNDERİN.

"Birilerinin Kongre'ye sunduğu bir tasarı da bunu öneri-

yor. Yüz yaşına ulaş ve haydi hop, uydulara, Ay'a ya da buraya emekliliğe gönderil."

"Özellikle de buraya."

"Belki," dedi Frank.

"Sanırım bu durum onların göç kotaları üzerindeki inatlarını açıklıyor."

Frank başını sallayarak onayladı. "Bu konuda asla bir zafer elde edemeyeceğiz. Orada çok büyük baskı altındalar ve bizi acil durum valflerinden biri olarak görüyorlar. Mars'taki bütün o boş araziler hakkında Eurovid'de yayınlanan programı gördün mü?" Maya başını hayır anlamında salladı. "Tam bir emlak reklamı gibiydi. Hayır. BM delegeleri bize göç konusunda söz hakkı verdikleri anda mahvolurlar."

"Öyleyse ne yapacağız?"

Frank omuzlarını silkti. "Her açıdan eski antlaşmanın devamı üzerinde ısrar edeceğiz. En ufak değişim dünyanın sonuymuş gibi davranacağız."

"Demek bu yüzden açılış konusunda bu kadar hassastın."

"Elbette. Bu iş o kadar da önemli olmayabilir fakat bizler Waterloo'daki İngilizler gibiyiz. Eğer tek bir noktada gerilersek bütün hat çöküverir."

Maya güldü. Adamdan hoşnuttu ve stratejisini takdir ediyordu. Üstelik adamın peşinde olduğu şey bu olmasa da iyi bir stratejiydi. Çünkü onlar Waterloo'daki İngilizler gibi değillerdi; eğer benzetmek gerekirse Fransızlar gibiydiler, hayatta kalmak istiyorlarsa son bir saldırı daha yapmaya mecbur olan Fransızlar gibi. Bu yüzden Frank antlaşmadaki birçok noktadan taviz vererek öne geçmeyi ve başka alanlarda gerçekten istediklerini elde etmeyi umuyordu. Şüphesiz, bunun içinde Amerikan Mars Departmanı'nı ve Başkanlığı'nı korumak da vardı; her şey bir yana, çalışabileceği bir zemine ihtiyacı vardı Frank'in.

Bu yüzden Maya'nın alayına aldırmayıp omuzlarını silkti. Televizyondaki kalabalıklar büyük meydanlarda kaynaşıp duruyordu. Birkaç kez dişlerini sıktı Frank. "İşe koyulsak iyi olacak."

Üst katta toplantıya katılanlar yüksek paravanlarla bölünmüş bir dizi büyük odanın içinde dolanıyorlardı. Gün ışığı doğudaki toplantı bölmelerinden büyük merkez odaya doğru akıyor, tüylü beyaz halının, tik ağacından karemsi sandalyelerin ve ortadaki uzun masanın koyu pembe taştan yüzeyi üzerine kızıl bir parıltı düşürüyordu. İnsanlar duvar kenarlarında kümeler halinde gevezelik ediyordu. Maya, konuşmak için Samantha ile Spencer'ın yanına gitti. Üçü artık ÖnceMars Koalisyonu'nun liderleri haline gelmiş ve bu yüzden konferansa Mars nüfusunun oy kullanmayan temsilcileri olarak davet edilmişlerdi: halkın partisi, tribünler ve sadece Helmut'un göz yummasıyla orada olsalar bile konumlarına seçimle gelenler. Helmut istenenden de kapsayıcı davranmıştı. Koalisyonun bir parçası oldukları halde Ann'in Kızılları temsil eden ve oy kullanmayan bir üye olarak katılmasını sağlamıştı, Sax dünyalaştırma ekibi adına gözlemci olarak oradaydı, birtakım madencilik ve geliştirme yöneticileri de gözlemci olarak oradaydı. Aslında koca bir gözlemci kalabalığı vardı fakat sadece oy kullanan üyeler, şimdi Helmut'un küçük bir çan çalarak çağırdığı orta masaya oturabiliyorlardı. Elli üç ulusal temsilci ve on sekiz BM görevlisi masadaki yerlerini aldılar, geri kalan yüz kadar kişi, tartışmayı açık kapılar ya da küçük ekranlardan seyretmeyi sürdürerek doğudaki odalarda gezinmeyi sürdürdü. Pencerelerin ötesindeki Burroughs, şeffaf duvarlı mesalarda ve mesaların arasındaki ya da üstündeki çadırlarda, zeminde uzanan veya havada kemerler gibi asılı duran şeffaf yürüyüş tüpleri ağında, geniş çimenli bulvarlar ve kanallar içeren devasa vadi çadırında devinen insanlar ve araçlarla cıvıl cıvıldı. Küçük bir metropolis.

Helmut oturumu sessizliğe davet etti. Doğudaki odalarda insanlar televizyonların çevresine kümelendiler. Frank bir kapıdan, kendisine en yakın doğu odasına baktı; Mars ve Yeryüzü'nün her yerinde buna benzer binlerce oda olmalıydı, içleri milyonlarca izleyiciyle doluydu. Her iki dünya da onları izliyordu.

Günün konusu, son iki haftadır olduğu gibi, yine göç kotalarıydı. Çin ve Hindistan, Hindistan ofisi başkanının ayağa kalkıp ahenkli bir Bombay İngilizcesiyle okuduğu ortak bir teklif sundular. Konu, kamuflajından sıyrıldığında elbette yine bir göç oranı sistemiydi. Chalmers başını iki yana salladı. Hindistan'la Çin birlikte dünya nüfusunun yüzde 40'ına ama bu toplantının elli üç oyundan sadece ikisine sahiptiler ve tekliflerinin kabulü olanaksızdı. Avrupa delegasyonundaki İngiliz, böylesine açık olmasa da bu noktayı belirtmek için ayağa kalktı. Ağız dalaşı başlamıştı. Tüm sabah sürerdi artık. Mars gerçek bir ödüldü, Yeryüzü'nün zengin ve yoksul ulusları, başka her şeyde olduğu gibi onun üzerinde de çekişiyordu. Zenginlerin parası vardı, yoksullarınsa halkları; ve silahlar, özellikle de bir kıta üzerindeki herkesi öldürebilecek olan yeni virüs taşıyıcıları, oldukça eşit dağıtılmıştı. Evet, kumar masasına konulan para yüksekti ve durum hayli kırılgan bir denge noktasındaydı, yoksullar güneyden kabarıp taşarak kuzeyin kanun, para ve saf askeri güçlerle oluşturduğu engelleri zorlamaktaydı. Doğruyu söylemek gerekirse namlular suratlarına dayanmıştı bile. Fakat artık öyle çok surat vardı ki sırf sayıların artan baskısıyla, sanki dalga dalga bir insan saldırısı her an patlak verebilirdi – saldırganlar arkalarında biriken ve kendi ölümsüzlük şanslarına doğru koşturan bebeklerinin baskısıyla engelleri bir bir aşıyordu.

Hiçbir şey elde edilemeden gelen sabah molasında Frank koltuğundan kalktı. Dalaşmanın çok azını dinlemişti fakat düşünüyordu ve önündeki e-kitabının karalama paneline kaba bir şema çizmişti. Para, insanlar, toprak, silahlar. Eski denklemler, eski takas sistemleri. Peşinde olduğu şey özgünlük değildi, işe yarayacak bir şeyler bulmaktı.

Hiçbir şey bu uzun masada oturarak kendiliğinden olmayacaktı, bu kesindi. Birisinin düğümü kesmesi gerekiyordu. Kalkıp Hindistan ve Çin delegasyonuna, odanın kamerasız bir bölümünde fikir alışverişi yapan yaklaşık on kişilik bir gruba doğru yürüdü. Her zamanki şakalaşmaların ardından

iki lideri, Hanavada ve Sung'u gözlem köprüsünde bir yürüyüşe davet etti. Birbirlerine kısa bir bakış atıp yardımcılarına Mandarin ve Hindu dilinde bir şeyler söyledikten sonra teklifi kabul ettiler.

Böylece üç delege odalardan çıkıp koridorlardan geçerek köprüye, bulundukları mesanın kıyısından başlayıp vadinin üzerinden geçerek güneydeki daha uzun bir mesanın kenarında biten bir kemer oluşturan sağlam bir yürüyüş tüpüne yöneldiler. Yüksekliği köprüye ferah ve uçuyormuş gibi bir duygu kazandırmıştı ve orada dört kilometre boyunca yürüyen, ortasında durup aşağıdaki Burroughs manzarasını seyreden çok az insan vardı.

"Bakın," dedi Chalmers iki meslektaşına, "göç masrafları öylesine fazla ki insanları buraya getirerek nüfus sorunlarınızı hafifletemezsiniz. Bunu biliyorsunuz. Kendi ülkelerinizde zaten ıslah edilebilir geniş topraklara sahipsiniz. Yani sizin Mars'tan istediğiniz şey toprak değil, kaynaklar ya da para.

Mars, geride bırakılmış yuvadaki kaynak payınızı almak için bir kaldıraç sadece. Sömürgecilik yıllarında sizden bedelsiz alınan kaynaklar yüzünden Kuzey'in peşindesiniz ve artık bunun karşılığını almalısınız."

"Korkarım ki sömürgecilik çağı gerçek olarak asla sona ermedi," diye kibarca belirtti Hanavada.

Chalmers başını sallayarak bu sözü onayladı. "Uluslarötesi kapitalizmin anlamı da bu – artık hepimiz sömürgeyiz. Ve burada antlaşmanın, yerel madencilikten elde edilen kârların büyük bölümünün uluslarötesilerin mülkiyetinde olmasını sağlayacak şekilde değiştirilmesi için üzerimizde aşırı bir baskı var. Gelişmiş ülkeler bunu oldukça güçlü biçimde hissediyorlar."

"Bunu biliyoruz," dedi Hanavada, başıyla onaylayarak.

"Pekâlâ. Şimdi siz göç oranlarına yöneldiniz, ki bu kâr oranlarını yatırıma tahsis etmek kadar mantıklı. Fakat bu tekliflerin ikisi de sizin için en kârlı şey değil. Göç sizin için kovada bir damla olacak fakat para olmayacak. Bu arada ge-

lişmiş ülkelerin yeni bir nüfus sorunu var, bu yüzden göç üzerinde daha büyük bir pay işlerine gelecek. Sonuçta nasılsa uluslarötesilere yönelecek ve herhangi bir ulusal denetimden uzaklaşıp serbest dolaşımdaki sermaye haline gelecek olan parayı bir şekilde feda edebilirler. Yani gelişmiş ülkeler size daha fazlasını neden vermesin ki? Zaten ceplerinden çıkıyor olmayacak."

Sung hemen onayladı, ciddi görünüyordu. Belki bu tepkiyi öngörüp tekliflerini bunu kızıştırmak için yapmışlardı, şimdi de kendisinin oyundaki rolünü oynamasını bekliyorlardı. Bu durum olayı daha da kolaylaştırıyordu. "Hükümetlerinizin böyle bir alışverişi kabul edeceğine inanıyor musunuz?" diye sordu Sung.

"Evet," dedi Chalmers. "Bu hükümetlerin uluslarötesiler üzerindeki güçlerini yeniden göstermelerinden başka nedir ki? Kârı paylaşmak bir bakıma sizin eski ulusallaştırma hareketlerinize benziyor, sadece bu sefer tüm ülkeler bundan yarar sağlayacak. Uluslararasılaştırma diyebiliriz buna, isterseniz."

"Bu durum şirketlerin yatırımlarını kesintiye uğratacak," diye belirtti Hanavada.

"Bu da Kızılları memnun eder," dedi Chalmers. "Aslında ÖnceMars grubunun çoğunluğunu demek daha doğru olacaktır."

"Ya sizin hükümetiniz?" diye sordu Hanavada.

"Bunu garanti edemem." Aslında hükümet bir sorun olacaktı. Fakat Frank vakti gelince onlarla başa çıkabilirdi, şimdikiler kibirli ama budala bir demet Ticaret Odası velediydi. Onlara, ya böyle olur ya da ortaya bir Üçüncü Dünya Mars'ı, bir Çin Mars'ı, küçük esmer insanları ve dokunulmaz ineklerıyle yürüyüş tüplerini dolduran bir Hint-Çin Mars'ı ortaya çıkar demesi yeterliydi. Hemen etrafında toplanırlardı. Daha doğrusu kendilerini koruması için bağrışarak bacaklarının ardına saklanacaklardı, Chalmers Dede, lütfen beni şu sarı sürüden kurtar.

Hintli ve Çinlinin çok dikkatli bir şekilde danışırmışlarcasına birbirlerine bakmalarını seyretti. "Tanrım," dedi, "sizin olmasını umut ettiğiniz şey de bu değil miydi?"

"Belki de birtakım ayrıntılar üzerinde çalışsak iyi olur," dedi Hanavada.

Oy hakkı bulunan tüm delegelerin sonuçta ortaya çıkan zemini kabul etmesini sağlamak gerektiği için uzlaşmanın başarılması bir ay sürdü. Her ulustan delegenin geride bırakılmış yuvadaki halklarına gösterecek bir parçayı elde etmesi gerekiyordu. Dahası Washington da ikna edilmeliydi; sonunda Frank'in gençleri aşması ve onlardan sadece birazcık daha yaşlı olan ama burnuna dayandığında bir antlaşmayı tanıyabilen Başkan'a doğrudan ulaşması gerekti. Yani Frank çok meşguldü, kendisi için güneşin doğup batması kadar olağan bir şey olan günde neredeyse on altı saatlik toplantılar düzenine gömülmüştü. Üstelik Andy Jahns gibi uluslarötesi lobicileri sakinleştirmek işin en sor kısmıydı – aslında olanaksızdı, çünkü antlaşma zararlarınaydı ve bunu biliyorlardı. Uluslarötesiler Kuzey hükümetleri ve onların dümen suyundan giden sömürgelerine ellerindeki tüm güçle yükleniyorlardı, bu durum Başkan'ın ürkek tavırlarından, Singapur ve Sofya'nın antlaşmadan çekilme isteklerinden açıkça anlaşılmaktaydı. Fakat Frank uzayın o kadar uzak bir noktasında olmasına, konuşmaların arasında var olan zamansal boşluğun o derin psikolojik engeline rağmen sonunda Başkan'ı ikna etmeyi başardı. Diğer tüm Kuzey hükümetlerine karşı hep aynı savları kullandı. Eğer uluslarötesilere taviz verirseniz, diyordu, Dünya'nın gerçek hükümeti onlar olur. İşte bu olay, sizin ve halkınızın çıkarlarını, Dünya üzerindeki nihai gücü ele geçirmeye çok yakın olan şu serbest dolaşımlı sermaye birikimlerine karşı dayatmanın tam sırası! Onları bir şekilde dizginlemeniz gerekiyor!

BM'deki tüm görevlilere söyledikleri de aynıydı. "Kim Dünya'nın gerçek hükümeti olmak istiyor? Siz mi, onlar mı?"

Yine de neredeyse olmayacaktı. Uluslarötesilerin bir araya getirebildiği baskı odakları ürkütücü ve çarpıcıydı. Subarashii, Armscor ve Shellalco'nun her biri en büyük on ülkeden ya da ortak pazarlardan daha büyüktü, fonları gerçekten kesebiliyorlardı. Para eşittir güç; güç, yasayı yapar; yasa da devlet demektir. Bu yüzden uluslarötesileri dizginlemeye çalışan ulusal hükümetler, Gulliver'i bağlamaya çalışan Liliputlular gibiydi. Çevresine milim milim yerleştirilmiş, büyük bir incecik iplikler ağına gerek duyuyorlardı. Dev kendisini kurtarmaya davranıp çırpındığında, oraya buraya koşuşturup canavarın üzerine yeni ipler atmaları, çevresine yeni minik kazıklar çakmaları gerekiyordu. Günde on altı saat boyunca, çeyrek saatlik küçük kazıklar çakma randevuları yaparak koşuşturmak. Deli Hollandalı hokkabazlık yapıyor.

Frank'in en eski şirket bağlantılarından biri olan Andy Jahns, bir akşam onu yemeğe çıkardı. Andy doğal olarak Chalmers'a öfkeliydi ama bunu saklamaya çalışıyordu, çünkü o akşamki iş, üstü örtülü tehditlerle birlikte sunulan bir rüşvet önerisiydi. Başka bir deyişle, her zamanki işti. Chalmers'a, Yeryüzü'nden Mars'a taşımacılık konsorsiyumu –ceplerinde hâlâ eski Pentagon zarları olan eski uzay endüstrileri– tarafından oluşturulan bir vakfın başına geçmeyi önerdi. Bu yeni vakıf konsorsiyumun politikasına yardımcı olacak ve Mars'la ilgili konularda BM'ye görüş bildirecekti. Onun konumu, herhangi bir çıkar çatışması izlenimi vermemek için Mars Sekreterliği süresi sona erdikten sonra kesinleşecekti.

"Kulağa harika geliyor," dedi Chalmers. "Gerçekten de ilgimi çekti." Yemek ilerledikçe Jahns'ı samimi olduğuna inandırdı. Yalnızca vakıftaki konumu kabul edeceğine değil, hemen o andan itibaren konsorsiyum için çalışmaya koyulacağına da ikna etti. Bu gerçek bir çaba istiyordu ama o bu işte ustaydı; gece ilerledikçe Jahns'ın kuşkularının yavaşça silindiğini gördü. İş adamlarının asıl güçsüzlüğü oyunun amacının para olduğuna inanmalarıydı; içi deri kaplı arabalar almaya yetecek kadar kazanmak için günde on dört saat

boyunca çalışırlar, kumarhanelerde dolaşarak parayla oynamanın anlamlı bir eğlence olduğuna inanırlardı – kısacası, budalalardı. Ama işe yarar budalalar. "Elimden geleni yapacağım," diye enerjik bir tavırla söz verdi Chalmers ve hemen izlemeye koyulacağı birtakım stratejilerin anahatlarını ortaya koydu. Toprak gereksinimleri için Çinlilerle konuş, Kongre'ye yatırımların geri dönüşü hakkında adil bir fikir götür. Kesinlikle. Bu konuda birtakım sözler verildiğinde üstlerindeki baskının bir kısmı kalkabilirdi – bu arada çalışmaları da sürebilirdi. Bir dolandırıcıyı dolandırmak kadar tatlı bir şey yoktu.

Toplantı masasına döndü ve konuşmayı eskisi gibi sürdürdü. Artık söylendiği şekliyle köprü gezintisi (başkaları Chalmers Hilesi diyordu) kördüğümü kesmişti. 6 Şubat 2057 – Ls=144, M-15; diplomasi tarihinde çok önemli bir gündü bu. Şimdi mesele herkese bir pay vermek ve gerçek rakamları sabitlemekti. Bir yandan bu süreç ilerlerken Chalmers

oradaki İlk Yüz'den gözlemcilerle konuştu, güvenlerini tazeledi, onların yaklaşımlarını değerlendirdi. Sax'ın hoşnutsuz olduğu ve onunla uyuşmadığı anlaşıldı, çünkü uluslarötesiler yatırımlarını keserse dünyalaştırma çalışmalarının görünür biçimde yavaşlayacağını düşünüyordu. İş dünyasının gelişini körükleyici sayıyordu. Ayrıca Ann de hoşnutsuzdu, çünkü alışveriş üzerinde temellenmiş bir antlaşama hem göç hem de yatırımlara serbestlik verecekti, aslında Kızıllar ve o, Mars'a bir tür dünya parkı konumu sağlayacak bir antlaşma umuyorlardı. Gerçeklikten böylesine bir kopukluk Frank'i deliye döndürdü. "Seni az önce elli milyon Çinli göçmenden kurtardım," diye bağırdı kadına, "bana sadece herkesi geride bırakılmış yuvaya gönderemedim diye vıdı vıdı ediyorsun. Bir mucize yaratıp bu kayalığı, en berbat günündeki Kalküta gibi görünmeye başlayan bir dünyanın hemen yanındaki kutsal bir tapınağa çevirmedim diye vıdı vıdı ediyorsun. Ann, Ann, Ann. Sen ne yapardın? İnsanların söylediği her boktan lafa köpürerek etrafta dolanmak ve herkesi senin Mars'tan

geldiğine inandırmaktan başka ne yapardın ki? Yüce Tanrım. Sen gidip kayalarınla oyna ve siyaseti düşünmeyi bilenlere bırak."

"Düşünmenin ne olduğunu hatırla, Frank," dedi kadın. Frank tiradının ortasında bir şekilde onu bir an için gülümsetmeyi başarabilmişti. Fakat uzaklaşmadan önce yine o eski delice öfkeli bakışlarını takındı.

Ama Maya, artık Maya ondan hoşnuttu. Toplu oturumlarda konuşurken kadının bakışlarının üzerine kilitlendiğini hissedebiliyordu. Milyonlarca insan seyrediyordu ama Frank yalnızca o bakışları hissediyordu. Bu durum onu kızdırıyordu. Kadın köprü gezintisine karşı hayranlıkla doluydu ve Frank, düşüncelerini kabul ettirmek için yaptığı perde arkası görüşmelerin sadece onun hoşuna gidecek kısımlarını anlatıyordu. Maya her akşam kokteyl saatinde ona katılmaya, ilk karşı çıkanlar ve destekleyenler dalgası çekildiğinde yaklaşıp ikinci ve üçüncü dalgalarda yanında durmaya, çevreyi seyredip gülüşüyle ortamı rahatlatmaya ve zaman zaman çıkıp bir şeyler yemeye gitmeleri gerektiğini söyleyerek onu oradan kurtarmaya başlamıştı. Gidip yıldızların altındaki restoran teraslarına çıkıyor, yemeklerini yiyip kahvelerini yudumluyor, mesaları örten büyük çadırlardan birinin altındaki turuncu kiremitleri ve çatı katı bahçelerini seyrediyor, sanki dışarıda geziniyorlarmışçasına akşam esintisini hissediyorlardı. Kalabalık ÖnceMars grubu kendilerini onun planlarına vermişti, yani yerellerin çoğu ve ana ofis avucunun içindeydi ki gördüğü kadarıyla bu ikisi, üzerinde pek etki gösteremediği uluslarötesi liderlerin dışında kalan ve süreçte etkin olan en önemli iki gruptu. Yani işi halletmesi an meselesiydi. Bazen Maya tarafından sakinleştirildiği akşamlarda; Maya'nın, onun büyüsüne birazcık kapıldığı akşam geç saatlerde söylediği gibi, "Aramızda halledeceğiz bunu," diyordu Frank, gözlerini Maya'nın delici bakışlarından kaçırarak gökteki parlak yıldızları seyrederken.

Bir gece kokteyl toplantısı sırasında Maya yine yanında

duruyordu. Diğerleriyle birlikte o günün konuşmalarına ilişkin Terra haberlerini izlediler ve kendilerinin, tıpkı akıl almaz bir pembe dizideki küçük oyuncular gibi nasıl da tuhaf bir şekilde çarpıtılıp yassıtılmış göründüklerini gördüler. Ardından birlikte çıkıp yemek yediler, sonra geniş, çimenli caddelerde yürüdüler ve sonunda Frank'in kentin aşağı kısmındaki odasına geldiler. Maya da onunla birlikte içeri girdi. Bir açıklama ya da yorum yapmaksızın, Maya'nın her zamanki tarzı. Sanki bunu hep yapıyormuşçasına. Öylece oluvermişti. Maya odasındaydı, ardından kollarında, Frank'i kucaklıyordu. Yatağa uzandılar ve Maya onu öptü. Bunun yarattığı şok öylesine ağırdı ki Frank kendini bedeninden tamamen çıkmış gibi hissetti, eti lastik gibiydi. Bu durum onu kaygılandırmaya başlamıştı ki Maya'nın saf hayvansı varlığı şoku dağıttı, beden bedenle konuştu ve birdenbire artık Maya'yı yeniden hissedebiliyordu – duyguları içine geri aktı ve bunları bir hayvan yoğunluğuyla yanıtladı Frank. Uzun zaman olmuştu.

Sonrasında üzerine pelerin gibi örttüğü beyaz bir çarşafla bir bardak su almaya kalktı Maya. "Şu insanlara davranış biçiminden hoşlanıyorum," dedi, sırtı ona dönük bir halde. Bardağı ağzına götürüp içti, omzunun üstünden geriye doğru o eski etkileyici gülümsemesiyle, o dopdolu ve açık bakışıyla baktı – bakışı öylesine içini okuyucu görünüyordu ki sanki Frank'in bedeni bir lazer ışınıyla aydınlanıyormuş gibiydi, kendisini ansızın yalnızca çıplak değil, apaçık ortada hissetti. Yanındaki örtüleri üzerine çekti, derken kendisini eleverdiğini hissetti. Maya kesinlikle görecekti, ciğerlerindeki havanın soğuk suya nasıl döndüğünü, midesinin düğümlendiğini, ayaklarının buz kestiğini. Göz kırptı ve Maya'nın gülüşüne karşılık verdi. Bunun solgun ve çarpık bir gülüş olduğunu biliyordu, yüzünü asıl etinin üzerinde kalın bir maske gibi hissederek rahatladı. Kimse yüz ifadelerinden duyguları okuyamazdı, tamamen bir yalandı bu, el falı ya da astroloji gibi düzmece bir ilişki. Yani güvendeydi.

Fakat o geceden sonra, vaktinin çoğunu gerek insanların içinde gerekse başbaşa kalarak onunla geçirmeye başladı Maya. Şu ya da bu ulusal ofisin her gece verdiği resepsiyonlarda ona eşlik etti; grup yemeklerinin çoğunda yanına oturdu; daha sonra Terra'dan gelen kötü haberleri dinler ya da İlk Yüz'ün samimi ortamında otururlarken onunla birlikte ateşli konuşmalara katıldı. Geceleri onunla birlikte geldi ya da çok daha rahatsız edici bir şekilde onu kendi odasına götürdü.

Bütün bunlarda kendisinden ne istediğine dair en ufak bir işaret yoktu. Olanlara bakarak sadece kadının bundan söz etmeye gerek görmediği sonucuna ulaşabiliyordu. Maya'nın onunla birlikte olması yeterliydi, ne istediğini anlamalı ve bu konuda tek bir söz bile söyletmeden elinden geleni yapmalıydı. Böylece kadın istediği şeye sahip olacaktı. Çünkü Maya'nın bütün bunları nedensiz yapması imkânsızdı. Gücün doğası buydu; ona sahip olduğunuz zaman kimse artık sadece bir arkadaş ya da sadece bir sevgili olmuyordu. Kaçınılmaz olarak hepsi de onlara verebileceğiniz şeyleri istiyordu – en azından güçlü olanla arkadaşlığın prestijini. Bu Maya'nın ihtiyacı olmayan bir prestijdi fakat ne istediğini biliyordu. Sonuçta Frank de bunu yerine getiriyor muydu? Sahip olduğu güç tabanının büyük bölümünü öfkelendirerek, bir avuç yerelden başka kimseyi hoşnut etmeyecek bir antlaşma öne sürerek? Evet, kadın istediğini alıyordu. Tek bir söz ya da doğrudan bir söz söylemeksizin. Yalnızca övgü ve şefkatle.

Böylece sonu gelmez idari toplantılarda konuşuyor, yeni antlaşmanın her maddesinin üslubunu dikkatle şekillendiriyor, bir anayasa kongresinin bu tuhaf taklidinde James Madison'ı* oynuyordu. Spencer, Samantha ve Maya ona yardım ederek çevrede dolanıyor, Maya, onu onayladığını ve onunla gurur duyduğunu yalnızca ona belli eden küçü-

* James Madison (1751-1836): Amerikan Devrimi'nin öncülerinden olan siyaset adamı ve sonradan ABD Başkanı. Anayasa tartışmaları sırasındaki aktif katılımı nedeniyle "Anayasanın Babası" olarak anılmaktadır. *-yhn*

cük bir gülümsemeyle izliyordu. Ardından, günün işleriyle canlanmış olarak o akşamın resepsiyonuna koşturuyordu ve Maya da ona gülümseyerek bir tür eş gibi yanında duruyor ve başkalarıyla gevezelik ediyordu. Lanet olsun, bir eş! Ve geceleyin, sonunda aslında kendisinden hoşlanmadığını düşünmesini imkânsız hale getirene kadar öpücüklere boğuyordu Frank'i.

Bu tahammül edilemez bir şeydi. Sizi en yakından tanıyan insanları bile aldatmanın böylesine kolay olması... kadının böylesine aptal olması... Bunları her zamankinden daha güçlü kavramaksa afallatıcıydı. Görüngübilimsel maskenin altında, diye düşündü, gerçek benlik ne kadar da derinlerde saklıydı. Gerçekte, hepsi de sürekli olarak videodaki rollerini oynayan oyunculardı ve diğerlerinin içindeki gerçek benliklerle ilişki kurmanın hiç olasılığı yoktu, artık yoktu; uzun yıllar boyunca oynadıkları roller kabuklarına kazınmıştı ve içerideki benlikler gıdasızlıktan kuruyup uçup gitmiş, kaybolmuştu. Şimdi içleri tamamen boştu.

Belki de sadece kendisi böyleydi. Çünkü Maya öylesine gerçek görünüyordu ki! Gülüşü, beyaz saçları, tutkusu. Tanrım. Terli derisi ve derinin altındaki kemikleri, parmakları altında çit tahtaları gibi ileri geri kayan kaburgaları, orgazmlarında üst üste binen kaburgaları. Gerçek bir benlik, öyle olması gerekmez miydi? Gerekmez miydi? Başka türlü olduğuna çok zor inanıyordu. Gerçek bir benlik.

Ama ne yazık ki aldatılmıştı. Bir sabah John'u gördüğü bir rüyadan uyandı. Genç oldukları, uzay istasyonunda beraber oldukları bir zamandı. Fakat rüyasında yaşlıydılar, John hem ölmemiş hem de ölmüştü; bir hayalet gibi konuşuyordu, öldüğünü ve kendisini Frank'in öldürdüğünü ama o zamandan beri olup biten şeyleri de bilerek, bütün kızgınlık ve suçlamalardan uzak duruyordu. Bu olay da sadece olup biten şeylerden biriydi, John'un ilk iniş atanmasını aldığında ya da *Ares*'teyken Maya'yı elde ettiğinde olduğu gibi, aralarında şu ya da bu şekilde olan birçok şey vardı ama yine

dosttular, yine kardeştiler. Konuşabiliyor, birbirlerini anlayabiliyorlardı. Bunun korkusunu hissederek Frank rüya boyunca homurdanmış, dizlerini karnına çekmeye çalışmış ve uyanmıştı. Bedenini ateş basmıştı, ter içindeydi. Maya da uyanmış, yatakta oturuyordu, saçları darmadağınıktı, göğüsleri kollarının arasında hafifçe salınıyordu. "Ne oldu!" dedi Maya. "Ne oldu!"

"Yok bir şey!" diye bağırdı ve kalkıp banyoya yürüdü. Maya da peşinden gelip elleriyle ona dokundu. "Frank, ne oldu?"

"Yok bir şey," diye haykırdı, elinde olmaksızın silkinerek kadından uzaklaştı. "Beni rahat bırakamaz mısın!"

"Elbette," dedi kadın incinerek. Bir kırgınlık patlayışı: "Elbette bırakırım." Banyodan çıktı.

"Elbette bırakırsın!" diye bağırdı arkasından Frank, kadının aptallığına, kendisini hiç tanımayışına, her şey zaten bir oyunken böylesine yaralanabilir oluşuna ansızın öfkelenerek. "Nasıl olsa alacağını aldın benden!"

"Bu da ne demek!" dedi Maya, üzerine bir çarşaf dolamış olarak banyo kapısında belirivermişti.

"Ne demek istediğimi biliyorsun," dedi Frank acıtıcı bir tonda. "Antlaşmadan ne istediysen aldın, alınadın mı? Bensiz buna asla sahip olamayacaktın."

Maya ellerini beline koyup öylece durmuş, onu seyrediyordu. Çarşaf hafifçe belinin etrafına sarılmıştı ve Delacroix'nın Özgürlük'ü gibi görünüyordu, çok güzel ve çok tehlikeli; ağzı gergin bir çizgi haline dönüşmüştü. Başını tiksintiyle sallayıp odaya doğru yürüdü. "En ufak bir fikrin yok, değil mi?" dedi.

Kadının peşinden gitti. "Ne demek istiyorsun?"

Maya çarşafı atarak vahşi biçimde iç çamaşırını bacaklarına geçirip kalçalarına çekti. Giyinirken bir yandan da kısa cümleler savuruyordu. "Başka insanların ne düşündüğünü bilmiyorsun. Kendinin bile ne düşündüğünü bilmiyorsun. Sen ne istiyorsun bu antlaşmadan? Sen, Frank Chalmers? Bilmiyorsun. Yalnızca benim istediğim, Sax'ın istediği, Helmut'un istediği var. Kim ne istiyorsa. Senin kendi görü-

şün yok. Başa çıkması en kolay şey. Sonuçta senin kontrol altında tutmanı sağlayacak herhangi bir şey.

"Ve duygulara gelince!" Giyinmiş, kapıda duruyordu. Frank'e bir bakış, şimşek gibi bir bakış atmak için döndü. Frank kıpırdayamayacak kadar sersemlemiş haldeydi ve bu yüzden onun önünde çıplak bir halde, kadının aşağılamalar sağanağına açık bir halde duruyordu. "Senin hiç duygun yok, var mı? Denedim, inan bana, ama sen sadece–" Duraksadı, adamı tanımlamaya yetecek kadar rezil sözcüklerin aklına gelmediği açıkça belliydi, omuzlarını silkti. Boş, demek istedi Frank. Boş. Bir rol. Ama yine de–

Maya çıkıp gitti.

İşte bu yüzden yeni antlaşmayı imzaladıklarında Maya yanında değildi; Burroughs'ta bile değildi. Bu durum aslında birçok açıdan rahatlatıcıydı. Ama yine de kendini bomboş ve tabuttaki bir ölü gibi hissetmekten alamıyordu; ve şüphesiz,

(en azından) İlk Yüz'den olan kişiler (yine) aralarında bir şeyler olduğunu biliyorlardı ki bu çileden çıkartıcı bir şeydi ya da ona öyle geliyordu.

Antlaşmayı onu şekillendirdikleri salonda imzaladılar; Helmut tebrikleri kocaman bir gülümsemeyle karşıladı ve her bir delege smokin ya da siyah gece giysisi içinde gelip kameralara birkaç şey söyleyerek, Frank'e aşırı derecede arkaik gelen bir tavırla, tarihöncesi bir tableti kazırmışçasına "belge"yi imzaladı. Gülünçtü. Sırası geldiğinde öne çıkıp denge kurmak hakkında bir şeyler söyledi, ki yaptığı da tam olarak buydu – birbirleriyle çelişen çıkarların momentumlarına tamamen uygun açılarla çakışmasını sağlamış, bütün araçların iç içe geçmiş tek bir kütle halinde kaynaşacağı türde bir trafik kazası ayarlamıştı. Sonuç, hem göçün hem de yatırımların, yani statükoya karşı (eğer Mars üzerinde öyle bir şey vardıysa) oluşan iki temel tehdidin büyük ölçüde ve de birbirleri tarafından engellenmesi (en zekice kısmı buydu) olarak antlaşma, önceki halinden çok da farklı olmamıştı.

Artık işin en iyi kısımlarından birine gelinmişti ve gösterişli bir şekilde imzaladı, "Amerika Birleşik Devletleri adına," diye vurgulayıp kararlı bir şekilde dünyaya dik dik bakarak. Videoda çok hoş görünürdü bu.

Böylece hemen ardından gelen geçit töreninde başarılmış bir işin soğuk tatminiyle yürüdü. Şehrin yürüyüş tüpleri ve çimen zeminli çadırları binlerce izleyiciyle doluydu, geçit kalabalıkları yararak, büyük kanalın kenarındaki çadırda mesalara doğru çıkarak, geri dönüp alkışlarla bütün kanal köprülerinden geçip yukarıya, büyük bir sokak partisi için Prenses Parkı'na doğru ilerleyerek devam etti. Hava durumcular, yamaçtan aşağıya esen canlandırıcı rüzgârlara sahip hafif serin bir hava ayarlamışlardı. Çadır çatılarının altında öğle sonrası göğünün koyu pembesine karşı parlak renkleriyle uçurtmalar, havada yırtıcı kuşlar gibi birbirleriyle düello ediyorlardı.

Frank, parktaki daveti huzursuz edici buldu, kendisini seyreden ve yanına gelip konuşmak isteyen bir sürü insan vardı. Şöhret buydu işte: Topluluklara karşı konuşmalar. Bu yüzden etrafta gezindi ve kanal kenarındaki çadıra yürüdü.

Birbirine paralel iki sıra beyaz sütun kanal boyunca uzanıyordu; her bir sütun, yükselirken 180 derece dönerek dairesel bir form alan birer Bareiss kolonuydu. Bu basit hile sütunların onlara bakarken nerede durulduğuna göre tamamen farklı görünmesini sağlıyordu ve bu iki sıra sütun, elmas kaplı tuzlarının düzgünlüğü ve beyazlığı ne kadar yalanlasa da sanki çoktan yıkılmışlar gibi tuhaf bir harap görünüme sahipti. Çimenlerin üzerinde küp şekerler gibi beyaz beyaz yükseliyor ve ıslakmışçasına ışıldıyorlardı.

Tek tek her sütuna dokunarak sıraların arasında yürüdü. Vadi yamaçları her iki yandaki sütunların üstlerinde , mesaların pencere-duvarlarla kaplanmış dik yamaçlarına doğru yükseliyordu. Bu renklendirilmemiş cam uçurumların ötesinde kocaman bir yeşillik parıldıyor ve şehir devasa terrariumlarla tamamen kuşatılmış gibi görünüyordu. Gerçekten zarif bir karınca yuvası gibiydi. Vadi yamaçlarının çadırın

altında kalan kısmı ağaçlar ve kiremit çatılarla beneklenmişti, geniş, çimenli bulvarlarla kesik kesik görünüyordu. Üstü kapatılmamış kısımsa hâlâ kayalık, kızıl bir düzlüktü. Binaların çoğu yeni tamamlanmış ya da hâlâ inşaat halindeydi; her yerde çadır çatılarına doğru yükselen vinçler vardı, bir tür tuhaf renkli iskeletsel heykel gibiydi. Bunun yanında cephelerine iskeleler kurulmuş bir sürü bina vardı, Helmut çadırlı tepelerin kendisine İsviçre'yi hatırlattığı söylemişti; bu hiç şaşırtıcı değildi, çünkü inşaatların büyük bölümü İsviçreliler tarafından yapılıyordu. "Pencere takmak için evlerin cephelerine iskeleler kuruyorlar."

Sax Russell bu iskeleli binaların birinin kıyısında durmuş, inceliyormuşçasına başını kaldırmış bakıyordu. Frank dönüp bir yürüyüş tüpü boyunca ona doğru yürürken selam verdi.

"Gerekenden iki kat daha fazla destek koyuyorlar," dedi Sax. "Belki daha da fazla."

"İsviçreliler bunu seviyor."

Sax başını sallayarak onayladı. Birlikte binaya baktılar.

"Eee?" dedi Frank. "Ne düşünüyorsun?"

"Antlaşma mı? Dünyalaştırmaya verilen desteği azaltacak," dedi Sax. "İnsanlar vermekten çok, yatırım yapmaya hevesli."

Frank yüzünü buruşturdu. "Yatırımların hepsi dünyalaştırmayla ilgili değil, Sax, bunu unutma. Bir sürü para tamamen farklı şeylere harcanıyor."

"Fakat dünyalaştırma genel masrafları azaltmanın bir yolu, biliyorsun. Toplam yatırımın belirli bir yüzdesi daima buna aktarılacak. O yüzden toplamda olabildiğince yüksek olmasını istiyorum."

"Gerçek kazançlar sadece gerçek maliyetlerle hesaplanabilir," dedi Frank. "Bütün gerçek maliyetlerle. Terra ekonomileri bunu yapmaya asla uğraşmadı fakat sen bir biliminsanısın ve hesaplamalısın. Yüksek nüfus ve hareketlilikteki çevresel zararı hesaplayabilmelisin, bununla birlikte gelen dünyalaştırma yararlarını da. Salt dünyalaştırmaya ayrılan

yatırımı yükseltmek, diğerleriyle uzlaşarak bazı açılardan senin aleyhine işleyecek olan toplamdan yüzde almaktan daha iyi."

Sax burun kıvırdı. "Şu son dört ayın ardından senden uzlaşma karşıtı bir konuşma duymak komik doğrusu, Frank. Her neyse, hem toplamı hem de yüzdeyi artırmak en iyisi bence. Çevresel bedeller gözardı edilebilir. John'un da dediği gibi, bir ekonomi terawatlar ve kilokalorilerle ölçülebilir. Bu da enerji demektir. Biz de burada enerjiyi herhangi bir şekilde, hatta bir sürü insan biçiminde kullanabiliriz. İnsanlar sadece biraz daha fazla iş demektir, çok yönlü, çok enerjik."

"Gerçek maliyetler, Sax. Hepsi birden. Sen hâlâ ekonomiyi kurcalıyorsun ama o fiziğe benzemez, daha çok siyasete benzer. Yersiz yurtsuz milyonlarca Terra göçmeni buraya gelirse ne olacağını bir düşün, bütün o biyolojik ve zihinsel virüsleriyle birlikte. Belki de hepsi birden Arkadi ya da Ann'e katılacak, bunu hiç düşündün mü? Ayak takımının bedeninde ve aklında dolanan salgınlar – bütün sistemini çökertirler! Baksana, Acheron grubu sana biyoloji öğretmeye çalışmıyor muydu? Dikkat etmelisin! O sadece mekanik değil, Sax. O ekoloji. Kırılgan ve idare edilen bir ekoloji, bu yüzden de idare edilmesi gerekiyor."

"Belki de," dedi Sax. John'a has bir şeydi bu cümle. Frank bir an için Sax'ın neler söylediğini kaçırdı ama sonra dikkatini yeniden topladı:

"...bu sözleşme pek öyle bir fark yaratmayacak. Yatırım yapmak isteyen uluslarötesiler bir yolunu bulacaktır. Dümen sularında giden kuruluşlarla yeni düzenlemeler yapıp tam da sözleşmenin kotalarına uygun olarak burada hak iddia eden yeni bir ülke ortaya çıkaracaklardır. Fakat ardında mutlaka uluslarötesi para olacaktır. Bu türden bir sürü şey olacak Frank. Nasıl olduğunu bilirsin. Siyaset? Ekonomi?"

"Belki de," dedi Frank kaba bir tavırla, altüst olmuştu. Yürüyüp uzaklaştı oradan.

***

Sonra kendini hâlâ yapımı süren, vadinin yukarı bölgelerinden birinde buldu. Sax'ın söylediği gibi, yapı iskeleleri özellikle Mars g'si için aşırıydı. Bazılarının sökülmesi çok güç olacakmış gibiydi. Dönüp aşağıdaki vadiye baktı. Şehir, tartışma götürmez bir şekilde çok güzel yerleştirilmişti. Her noktadan vadinin iki tarafının da rahatça görünmesi sağlanmıştı. Kentteki her yerin bir manzarası olacaktı.

Ansızın bilek paneli bipleyince yanıtladı. Arayan Ann'di ve ekrandan gözlerini dikmiş adama bakıyordu. "Ne istiyorsun," dedi Frank dişlerinin arasından. "Sanırım sen de sizi sattığımı düşünüyorsun. Senin oyun bahçene koca bir gürühu saldığımı."

Kadın yüzünü buruşturdu. "Hayır. Bu duruma karşı yapılabileceklerin en iyisini yaptın. Söylemek istediğim şey de buydu." Hattan çıktı ve Frank'in panelindeki ekran kararda.

"Harika," dedi yüksek sesle. "Ann Clayborne dışında iki dünyadaki herkesi deliye çevirdim." Acı bir kahkaha atıp yürüyüşüne devam etti.

Kanala ve Bareiss kolonlarına döndü. Lut'un karıları. Kanal kenarındaki çimenliğe yayılmış kutlama yapan topluluklar vardı ve geç öğle sonrasının ışığı altında gölgeleri iyice uzamıştı. Görünüm uğursuz bir tür hava saçıyordu ve Frank nereye gideceğini bilemeyerek geri döndü. Olayların kötü sonuçlarından hoşlanmıyordu. Her şey bitmiş görünüyordu, tamamlanmıştı ve boşuna olduğu ortaya çıkmıştı. Daima böyle olurdu.

Bir grup Terralı, Niederdorf çadırındaki çarpıcı yeni ofis bloklarının birinin altında dikiliyorlardı. Aralarında Andy Jahns da vardı.

Eğer Ann hoşnutsa Andy ateş püskürüyor olmalıydı. Frank buna tanık olma isteğiyle adama doğru yürüdü.

Andy onu gördüğünde yüzü bir an için donup kaldı. "Frank Chalmers," dedi. "Seni ne getirdi buraya?"

Sesi dostça olsa da gözleri neşesiz, hatta soğuktu. Evet, kızgındı. "Çevrede geziniyordum, Andy, kan akışımı rahatla-

tıyordum. Ya sen?" dedi Frank, kendisini her an gittikçe daha iyi hissederek.

Olabildiğince kısa bir duraksamanın ardından konuştu Jahns: "Ofis alanına bakıyorduk."

Frank'in, sözlerindeki imaların anlamını sindirmesini seyretti. Yavaşça yüzüne bir gülümseme yayıldı, gerçek bir gülümseme halini aldı. Devam etti: "Bunlar Adis Ababa, Etiyopya'dan gelen dostlarım. Gelecek yıl ana ofisimizi şuraya taşımayı düşünüyoruz. Yani," gülümsemesi, şüphesiz Frank'in yüzündeki ifadeye, kafatasının ön kısmında sertleştiğini hissettiği ifadeye karşılık olarak daha da yayıldı, "tartışacak çok şeyimiz var."

2

El-Kahire Mars'ın Arapça, Malezya ve Endonezya dillerindeki adıdır. Son iki dil onu Arapçadan almıştır; yerküreye bakarsanız, Arapların dininin nasıl da geniş bir alana yayıldığını görürsünüz. Batı Afrika'dan Batı Pasifik'e dek dünyanın orta bölgelerinin neredeyse tamamına. Bunun büyük bölümü tek bir yüzyılda olmuştur. Evet, zamanında bir imparatorluktu ve tüm imparatorluklar gibi, yıkılmasının ardından uzun bir yarı-ömrü oldu.

Arabistan'ın dışında yaşayan Araplara Mehcûriler denir ve Mars'a gelen Araplar da Kahireli Mehcûrilerdir. Mars'a gelişlerinin hemen ardından aralarından büyük bir bölümü Vastitas Borealis ("Kuzey Badiası") ve Büyük Diklik'te gezinmeye koyulmuştu. Bu gezginler çoğunlukla Bedevi Araplardı, kervanlar oluşturarak gezindiler, Yeryüzü'nde kaybolmuş bir yaşamın uzun tartışmalar sonrasında yapılmış bir yeniden yaratımı içinde yaşadılar. Hayatları boyunca şehirlerde yaşamış olan insanlar Mars'a gidip roverlar ve çadırlarla gezindiler. Aralıksız yolculuklarının bahaneleri arasında maden arayışı, areoloji ve ticaret vardı ama asıl önemli şeyin yolculuk, yani yaşamın kendisi olduğu apaçık görülüyordu.

Frank Chalmers yaşlı Zeyk Tukan'ın kervanına antlaşmanın imzalanmasından bir ay sonra, M-yılı 15'in kuzey sonbaharında (Temmuz 2057) katıldı. Uzun bir süre bu kervanla birlikte Büyük Diklik'in engebeli bayırlarında gezindi. Arapçasını geliştirdi ve onların maden arama çalışmalarına yardım

edip meteorolojik gözlemler yaptı. Kervan Mısır'ın batı kıyısından, Evlad Ali'den gelen gerçek Bedevilerden oluşuyordu. Mısır hükümetinin, bir petrol araması sırasında Nil'in bin yıllık akışına eşit ölçüde bir su akiferi bulduktan sonra Yeni Vadi Projesi olarak adlandırdığı bölgenin kuzeyinde yaşıyorlardı. Yaşlılık tedavisinin bulunmasının öncesinde dahi Mısırlıların ağır bir nüfus sorunu vardı: Ülkenin yüzde 96'sı çöl ve nüfusun yüzde 99'u Nil Vadisi'nde yaşıyorken Yeni Vadi Projesi'ne aktarılan kalabalıkların Bedevilere ve onların tamamen farklı kültürlerine baskın çıkması kaçınılmazdı. Bedeviler kendilerine Mısırlı bile demiyor, Nil Mısırlılarını yüreksiz ve ahlaksız sayıyorlardı; fakat bu durum Mısırlıların Yeni Vadi Projesi'nin kuzeyinden Evlad Ali'ye de doluşmalarını engellemedi. Diğer Arap ülkelerindeki Bedeviler, kültürlerinin bu yenik düşmüş öncülerinin yanında yer almışlar ve Arap ortak pazarı bir Mars programı başlatıp Yeryüzü-Mars arasında işleyen kesintisiz mekik filosunda bir yer satın aldığında, Mısır hükümetinden önceliği ülkelerindeki batı Bedevilerine vermelerini istemişlerdi. Mısır hükümetiyse öneriyi kabul etmek ve bölgeyi sorun çıkartan bu azınlıktan temizlemekten büyük mutluluk duymuştu. Böylece buradaydılar, Mars'ta Bedeviler, bütün gezegeni çevreleyen kuzey çölünde gezinip duruyorlardı.

Hava durumu gözlemleri Frank'in ilgisini, o âna dek diğer biliminsanlarının konuşmalarının asla başaramadığı bir şekilde iklimbilime yoğunlaştırmıştı. Diklik'teki hava, bayır aşağı inerek uzun ve hızlı kızıl kasırgalar ya da iri kum sağanağı saldırıları yaratmak üzere Syrtis alizeleriyle kaynaşan katabatik rüzgârlar yüzünden genellikle sertti. O günlerde yüzde 80 karbondioksit, yüzde 10 oksijen ve geri kalanı yeni nitrit işleme fabrikalarından çıkan çoğunlukla nitrojen olan karışımıyla atmosfer basıncı yazları 130 milibar civarındaydı. Henüz CO_2'yi oksijen ve diğer gazlarla bastırmayı başarıp başaramayacakları kesinleşmemişti ama Sax şu âna kadarki ge-

lişmelerden hoşnuttu. Diklik'teki rüzgârlı bir günde havanın kalınlaşma yolunda olduğu kesinlikle anlaşılıyordu; bunun gerçekten de büyük bir etkisi vardı, ağır kumları kaldırıyor ve öğleden sonraları havayı bir yara kabuğu kadar karartıyordu. Ve en sert rüzgârlarda boralar insanı kolayca devirebilirdi. Frank bir keresinde katabatik boralardan birini saatte 600 kilometre olarak ölçtü; neyse ki bu olduğu sırada herkes roverlarının içindeydi.

Kervan, seyyar bir madencilik birimiydi. Metaller ve maden cevheri içeren çeşitli mineraller Mars'ın neredeyse her bölgesinde, her yoğunlukta keşfedilmekteydi fakat Arap maden arayıcıların keşfettiği şeylerden biri, Büyük Diklik'in yüzeyine ve hemen altındaki katmanlara hafifçe dağılmış çok fazla sülfit olduğuydu. Bu birikintilerin çoğu geleneksel madencilik yöntemlerinin kullanılmasına uygun olmayan yoğunluk ve miktarlardaydı, bu yüzden Araplar yeni çıkartma ve işleme yöntemleri bulmakla uğraşıyordu; bir dizi mobil ekipman yapmışlar, inşaat araçları ve araştırma roverlarını amaçlarına uyacak şekilde değiştirmişlerdi. Ortaya çıkan makineler kocaman, parçalı ve açıkça berbat şeylerdi, bir kamyon tamircisinin kâbusundan fırlamış nesneler gibiydi. Bu yaratıklar Büyük Diklik'te başıboş kervanlar halinde, bakırın yan ürünü olarak gümüş de elde edebilmeleri için içlerinde büyük miktarlarda tetrahedrit ya da kalkosit olanları tercih ederek bakır tabakaları içeren dağınık yüzey alanları arayarak gezindiler. Bu alanlardan birisini bulduklarında hasat dedikleri işlemi gerçekleştirmek için duruyorlardı.

Bu işlem sırasında maden kâşifi roverlar, eski akıntı yataklarını ve yarıkları izleyerek bir hafta on günlük gezilerle diklik boyunca dağılıyorlardı. Frank yanlarına ulaştığında Zeyk tarafından karşılanmıştı ve adam ona herhangi bir işi seçip yapabileceğini söylemişti, bu yüzden Frank kâşif roverlardan birinin yönetimini üstlenerek ve onunla tek başına gezilere çıktı. Otomatik araştırma sistemiyle çevrede dola-

narak, sismografı, örnekleyiciyi, hava durumu aygıtlarını izleyerek ve sık sık sıkılıp gökyüzünü seyrederek bir hafta boyunca dışarılarda geziniyordu.

Her iki dünyada da Bedevi yerleşimleri dışarıdan sıkıcı görünür. Çadırlarını terk ettiklerinde, çevreleri, sanki kendilerini çöl sıcağından korumak için sürekli olarak böyle şekillendirilmiş gibi kalın duvarlı, penceresiz bir görünüm halini alırdı. Sadece evlerinin içine giren biri neyin korunduğunu görebilirdi: avluları, bahçeleri, çeşmeleri, kuşları, merdivenleri, aynaları, bezemeleri.

Büyük Diklik tuhaf bir yerdi, kuzey-güney kanyon sistemleriyle kesilmiş, eski kraterler tarafından şekilsel bozukluklara maruz kalmış, lav akıntılarıyla kaplanmış, bayırlar, karstlar, mesalar ve tümsekler halinde parça parça bölünmüştü ve bunların hepsi de dik bir yamacın üstündeydi; bu yüzden yüksek bir kayanın ya da çıkıntının üzerinden bakan biri kuzeyin çok uzaklarını bile görebiliyordu. Tek başına yolculuk günlerinde Frank, kararların çoğunu roverın programına bıraktı ve akıp giden araziyi seyretti: sessiz, kıraç, iri ve bizzat cansız geçmişi gibi paramparçaydı. Günler geçiyor, gölgeler akıp gidiyordu. Rüzgârlar sabahları yamaçtan yukarı ve öğleden sonralarıysa yamaçtan aşağı döne döne ilerliyordu. Kayaların üzerinde sıçrayan alçak sis toplarından yüksekteki sirrus yongalarına dek değişen bulutlar gökyüzüne yığılmıştı, arada sırada bütün gök fırtına habercisi karanlık bulutlarla, 20.000 metre yükseklikteki katı bulut kütleleriyle kaplanıyordu.

Sık sık televizyonu açıp Arapça haber kanalını seyrediyordu. Bazen sabahın sessizliğinde televizyona yanıt veriyordu. İçinde medyaya ve toplayıp bir araya getirdiği haberlerin budalalığına öfkelenen bir tarafı vardı. Kendi sefil oyununu oynayan insan ırkının budalalığı. Ama insanlığın çok büyük bir bölümü video görüntülerinde asla görünmemişlerdir, hayatlarında bir kez bile olsun, güruhu çeken bir kameranın

kalabalık görüntülerinde bile. Orada geride bırakılmış Teralı geçmiş, sayısız bölgede, köy yaşamının her zaman olduğu gibi sürüp gittiği yerlerde hâlâ varlığını sürdürmekteydi. Belki de kocakarılara ve şamanlara dayanan bir bilgelikti bu. Belki de. Ama inanması güçtü, çünkü insanlar şehirlerde toplandığında neler olduğuna bir baksanıza. Ekranda budalalar vardı, tarih böyle yazılıyordu. "İnsan hayatının uzatılmasının, tanım gereği, büyük bir ödül olduğunu söylenebilir." Böyle şeyler onu güldürüyordu. "Hiç ikincil etkilerini duymadın mı, salak herif!"

Bir gece Antarktika Okyanusu'nun, görünür bir neden olmaksızın ürkütücü bir oranda küçülen bir nüfus olan pitoplankton için ek bir besin olması beklenen demir tozuyla aşılanmasını anlatan bir haber izledi. Demir tozu uçaklardan atılıyordu, bir tür denizaltı yangınıyla mücadele ediliyor gibiydi. Proje yılda on milyar dolara patlayacaktı ve kesintisiz olmalıydı ama bir yüzyıllık aşılamanın küresel karbondioksit yoğunluğunu artı yüzde on beş ya da eksi yüzde on oranında değiştirebileceği hesaplanmıştı, süregiden ısınma ve kıyı şehirlerine yaratacağı tehditle birlikte –mercan kayalıklarının büyük kısmının ölüp gideceğinden söz etmiyordu bile– projenin buna değeceği kabul edilmişti. "Ann buna bayılacak," diye mırıldandı Frank. "Şimdi de Yeryüzü'nde dünyalaştırma yapıyorlar."

Çıkardığı her öfke sesi, göğsündeki bir düğümü çözüyordu. Kimsenin onu izlemediğini, kimsenin dinlemediğini giderek daha fazla fark ediyordu. Kafasının içindeki küçük hayali izleyici topluluğu yok olmuştu; kimse bizim yaşam filmimizi izlemez. Burada neler yaptığını hiçbir dost, hiçbir düşman bilmeyecekti, ne isterse yapabilirdi ve normalliğin canı cehennemeydi. Galiba özlediği, içgüdüsel olarak aradığı şey buydu. Dışarı çıkıp bütün bir öğleden sonrayı bir karsttan aşağı taşları tekmeleyerek geçirebilirdi, ağlayabilirdi, kuma vecizeler yazabilirdi, güney göğünden salınarak geçip giden aylara doğru küfürler savurabilirdi. Yemek yerken ken-

disiyle konuşabilir, televizyonla konuşabilir, ailesi ya da kayıp arkadaşlarıyla, Başkan'la, John ya da Maya'yla konuşabilirdi. E-kitabına daldan dala gezinen uzun konuşmalar kaydedebilirdi: dünyanın sosyobiyolojik tarihinden parçalar, bir günlük, bir felsefi deneme, bir pornografik roman (mastürbasyon yapabilirdi), Arap kültürü ve tarihinin bir çözümlemesi. Bunların hepsini de yaptı ve roveriyla birlikte kervana dönerken kendisini çok daha iyi hissediyordu: daha hafif, daha sakin. Doğrusu, daha da boş. Japonların anlamlı bir biçimde dedikleri gibi, "Sanki çoktan ölmüşsün gibi yaşa."

Ama Japonlar yabancıydı. Araplarla yaşamak, onların da ne kadar yabancı oldukları hakkında sahip olduğu duyguyu keskinleştirmişti. Şüphesiz, onlar yirmi birinci yüzyıl insanlığının parçasıydılar; gelişmiş biliminsanları ve teknisyenlerdi, başka herkes gibi yaşamlarının her ânında koruyucu bir teknoloji kabuğuyla kozalanmışlardı, kendi hayat filmlerini yapıp izlemekle meşguldüler. Ama yine de günde altı kez, sabah ya da akşam yıldızı haline geldiğinde Yeryüzü'ne doğru secde ederek dua ediyorlardı. Tekno-kervanlarının onlara böylesine büyük ve açık bir keyif verişinin asıl nedeni, kervanlarının, modern dünyanın onların kadim hedeflerine doğru bükülmesinin dışsal bir manifestosu olmasıydı. "İnsanın çabası tarih boyunca Tanrı'nın iradesini gerçekleştirmektir," diyordu Zeyk. "Dünyayı ilahi düzeni gerçekleştirmeye yardım edecek şekilde değiştirebiliriz. Biz daima böyle yaptık: İslam, çölün çöl, dağın dağ olarak kalmadığını söyler. Dünya ilahi düzenin bir görünümü haline dönüştürülmelidir ve İslamda tarihi oluşturan şey de budur. El-Kahire, bize eski dünyayla aramızdaki aynı düelloyu yeniden sağlıyor, sadece daha saf bir biçimde."

Roverında, küçük avlusunda oturdukları zamanlarda Frank'e böyle şeyler söylüyordu. Bu aile roverları özel korunaklara, Frank'in çok seyrek olarak ve sadece Zeyk tarafından çağrıldığı mekânlara dönüştürülmüştü. Bunları her zi-

yaretinde yeniden şaşırıyordu: Rover dışarıdan bakıldığında tanımlanamaz bir nesneydi, büyüktü, karartılmış pencereleri vardı, aralarında yürüyüş tüpleri bulunan park edilmiş bir rover grubunun içinde herhangi biri. Fakat insan kapıyı itip içeri girer girmez kendisini gün ışığının tepe pencerelerinden akarak doldurduğu bir mekânda buluyordu, gün ışığı divanları, gözalıcı halıları, çinili zemini, yeşil yapraklı bitkileri, meyve kaplarını, Mars manzarasının bir fotoğraf gibi hafifçe renklenip çerçevelendiği bir pencereyi, alçak sedirleri, gümüş kahve semaverlerini, tik ve maun bilgisayar konsollarını, havuzlar ve çeşmelerden akan suyu aydınlatıyordu. Serin ve ıslak bir dünyaydı, yeşil ve beyaz, içten ve küçük. Çevresine bakınırken Frank buna benzer odaların yüzyıllar boyunca var olduğunu ve bu haliyle onuncu yüzyılda Issız Çeyrek'te ya da on ikinci yüzyılda Asya boyunca yaşamış insanlar tarafından hemen tanınacağını hakkında güçlü bir duyguya kapılıyordu.

490 Zeyk'in davetleri genellikle öğleden sonraları oluyor, yaşlı adamın roverında bir grup erkek kahve ve sohbet için toplanıyordu. Frank, Zeyk'in yanındaki yerine oturuyor ve koyu kahvesini yudumlayıp toplayabildiği tüm dikkatiyle Arapçayı dinliyordu. Güzel, müzikal ve yoğun bir şekilde metaforik bir dildi, yani bütün bu modern teknik terminolojileri çöl imgelemiyle yankılanıyordu, çünkü somut fiziksel kökenleri olan soyut terimlerinin çoğu gibi, bütün bu yeni sözcüklerin kök anlamlarında çöl imgesi vardı. Yunanca gibi Arapça da çok eskilerden beri bilimsel bir dil olmuştu ve bu durum İngilizceyle arasındaki hiç beklenmedik birçok benzerliklerle, kelime haznesinin organik ve özlü doğasıyla gösteriyordu kendini.

Konuşmalar her konuda olabilirdi ama gençlerin Frank'in inanılmaz bulduğu bir şekilde saygı gösterdiği Zeyk ve diğer yaşlılar tarafından yönlendiriliyordu. Onaylayıp sorular sormasını, sık sık da öneriler ve eleştiriler getirmesini sağlayan konuşmalar genellikle Frank için Bedevi tarzı hakkında açık

bir ders oluyordu. "Toplumunda, kendisini ilerici kanattan ayıran güçlü bir tutucu kanat olduğunda," diyordu Zeyk, "en kötüsünden iç savaşlara ulaşırsın. Kolombiya'daki şu La Violencia* dedikleri çekişme gibi sözgelimi. Devletin tam bir yıkımına dönüşen bir iç savaş, kimsenin ne anlayadığı ne de denetleyebildiği bir kaos."

"Ya da Beyrut gibi," dedi Frank, masumca.

"Hayır, hayır." Zeyk gülümsedi. "Beyrut bundan çok daha karmaşıktı. Yalnızca bir iç savaş değildi o, içinde bir dizi dış savaş da yer alıyordu. Kolombiya ya da İspanya İç Savaşı'nda olduğu gibi, kültürün normal ilerleyişinden kopan sosyal ya da dinsel tutucular sorunu değildi."

"Tam bir ilerici gibi konuştun."

"Tüm Kahireli Mehcûriler tanım gereği ilericidir, yoksa burada olmazdık. Fakat İslam bir bütün halinde kalarak iç savaştan kaçınabilmiştir; bizim tutarlı bir kültürümüz var, bu yüzden de buradaki Araplar hâlâ dindardır. Bu geride bırakılmış yuvamızdaki en tutucu öğeler tarafından bile kabul edilmiştir. Bizim asla iç savaşımız olmayacak, çünkü birbirimize inancımızla bağlıyız."

Frank birçok başka İslami "iç savaş"ın yanı sıra Şii zındıklığı olgusunu da dile getirmedi ama bunları yüzündeki ifadeye yansıttı. Zeyk ifadeyi anladıysa da aldırmadan konuşmasına devam etti: "Tarih boyunca gevşek bir kervan halinde hep birlikte hareket ederiz. Burada, El-Kahire'de kâşif roverlarımızdan biri gibi olduğumuzu söyleyebilirsin. Üstelik bunlardan birinin içinde olmanın nasıl bir keyif verdiğini de biliyorsun."

"Öyle..." Frank kafasındaki soruyu nasıl dile getireceğini uzun uzun düşündü; Arapçadaki deneyimsizliği onlar gücenmeden önce kendisine belirli bir kaçış payı bırakırdı sadece. "Gerçekten de İslamda bir toplumsal ilerleme fikri var mı?"

---

* (İsp.) Vahşet. Kolombiya'da 1948-58 yılları arasında yaşanan iç savaş. *-yhn*

"Şey, elbette!" Birkaçı daha olumlu yanıt vermiş, hâlâ başlarını sallayarak onaylıyorlardı. "Sen öyle düşünmüyor musun?" dedi Zeyk.

"Yani..." Frank vazgeçti. Hâlâ tek bir Arap demokrasisi yoktu. Şeref ve özgürlüğe öncelik veren hiyerarşik bir kültürdüler, hiyerarşinin alt kısımlarında yer alan birçoğu için şeref ve özgürlük sadece boyun eğerek elde ediliyordu. Bu da sistemi güçlendiriyor ve onu statik kılıyordu. Ama ne diyebilirdi ki?

"Beyrut'un yıkımı ilerici Arap kültürü için bir felaket oldu," dedi bir başkası. "Yerel hükümetlerin saldırısına uğradığında entelektüellerin, sanatçıların ve radikallerin gittiği bir şehirdi. Ulusal hükümetlerin hepsi pan-Arap idealinden nefret ediyordu fakat asıl gerçek bizim bu birkaç ülkede tek bir dili konuştuğumuzdur ve dil güçlü bir kültür kaynaştırıcısıdır. İslamla birlikte, bizi siyasi sınırların ötesinde gerçekten bir araya getiren şey budur. Beyrut her zaman bu konumu doğrulayan bir yer olmuştu ve İsrailliler onu yok ettiğinde bu doğrulama zorlaştı. Bu yıkım bizi dağıtmak için tasarlanmıştı ve işe de yaradı. İşte biz de burada yeniden başladık."

Bu da onların toplumsal ilerlemeleriydi.

Kazdıkları bakır tabakası tükendi ve artık yeni bir *rahl*ın, yani başka bir alana hicret etmenin vakti gelmişti. İki gün yol aldılar ve Frank'in bulduğu bir başka maden sahasına geldiler. Frank yine bir arama gezisine çıktı.

Günlerce sürücü koltuğunda, kontrol panelinin yanında, toprağın akışını seyrederek oturdu. Bir *hülleya* ya da küçük kirişler, yani yamaç aşağı inen paralel sırtlar bölgesindeydiler. Artık hiç televizyonu açmıyordu, düşünecek çok şeyi vardı. "Araplar ilk günaha inanmıyor," diye yazdı günlüğüne. "İnsanın masum olduğuna ve ölümün doğal olduğuna inanıyorlar. Bir kurtarıcıya ihtiyacımız olmadığına. Cennet ya da cehennem yok, sadece ödüllendirme ve cezalandırma var, bunlar da yaşamın kendisi ve onun nasıl yaşandığı biçimine bağlı. Musevilik ve Hıristiyanlığın bu anlamda insancıl

bir düzeltimi. Buna rağmen bir başka anlamda kaderleri için sorumluluk almayı daima reddediyorlar. Her şey Allah'ın iradesi. Bu çelişkiyi anlamıyorum. Fakat artık buradalar. Mehcûriler Arap kültürünün daima mahrem bir kısmı olmuştur, genellikle de öncü kolu; Arap şiiri yirminci yüzyılda aslında New York'ta ya da Latin Amerika'da yaşayan şairler tarafından yeniden canlandırılmıştı. Tarih görülerinin Boone'un inandığı şeye nasıl da denk düştüğünü görmek şaşırtıcı; her iki tarafın da bunu anladığını sanmıyorum. Çok az insan başkalarının gerçekten ne düşündüğünü anlamaya uğraşıyor. Yeterince uzakta olan herhangi biri hakkında ne anlatılırsa onu kabul etmeye istekliler."

Alışılmadık bir yoğunluk ve yüksek düzeyde gümüş alaşımı içeren bir porfir bakırına rastladı. Bu harikaydı. Bakır da gümüş de Yeryüzü'nde bir şekilde nadir rastlanan metallerdi fakat gümüş birçok sanayi dalında çok büyük miktarlarda kullanılıyordu ve kolay elde edilen kaynakları da giderek azalıyordu. İşte burada bir sürü vardı, yüzeyin hemen altında ve çok iyi yoğunluklarda; Elysium dağ kitlesi üzerindeki Gümüş Dağı kadar değildi elbette ama Araplar buna aldırmazdı. Hasat yapacak ve ardından tekrar yola koyulacaklardı.

O da yola koyuldu. Günler geçti, gölgeler sürüklendi. Rüzgâr bayır aşağı, bayır yukarı, bayır aşağı, bayır yukarı esti. Bulutlar toplandı, fırtınalar patladı, gökyüzü bazen yalancı güneşler ve pembe gün ışığında mika gibi ışıldayan dolulaların oluşturduğu küçük toz fırtınalarıyla pul pul parıldıyordu. Zaman zaman havada fren yapan, ara vermeksizin gelip giden mekiklerden birini, göğü boydan boya yanan bir göktaşı gibi geçerken görüyordu. Berrak bir sabah, ufku siyah bir Himalaya gibi kaplayan Elysium Montes'i gördü; manzara atmosferdeki yansıtıcı bir katman sayesinde bin kilometre boyunca ufkun ötesine yayılmıştı. Televizyonu olduğu gibi e-kitabını açmayı da bırakmıştı artık. Sadece çevresindeki dünya ve o. Rüzgârlar kumları yakalayıp roverının üzerine bulut bulut çarptılar. *Khâla*, boş topraklar.

***

Fakat ardından düşler yeniden üzerine çullandı, sanki uyurken geçmişini yeniden yaşıyormuşçasına yoğun, dopdolu ve birebir anılar halindeki düşler. Bir gece düşünde, ilk Mars kolonisinin Amerikalı yarısına önderlik edeceğini kesin olarak öğrendiği günü gördü. Çok tuhaf duygularla birlikte, Washington'dan Shenandoah Vadisi'ne sürmüştü arabasını. Doğu'nun büyük ormanlarında uzun bir süre yürüdü. Luray'deki, artık bir turist eğlencesi haline gelmiş kireçtaşı mağaralara ulaştı ve ani bir kararla tura katıldı. Bütün sarkıt ve dikitler parlak renkleri olan ışıklarla aydınlatılmıştı. Bazılarının üzerine lastik başlı çekiçler takılıydı ve bir orgcu onları *glockenspiel* plakalarıymışçasına çalabilirdi; ince ruhlu bir mağara! Diğer turistlerin güldüğünü duymaması için çevresindeki karanlığa karışıp koluyla ağzını tıkaması gerekmişti.

Sonra arabasını manzaralı, yüksek bir yere park etmiş ve ormana yürüyüp büyük bir ağacın kökleri arasına oturmuş-

tu. Çevrede kimse yok, ılık bir gece, toprak karanlık ve ağaçlarla örtülü. Ağustosböcekleri yabancı uğultularıyla etrafta döneniyor, çekirgeler onları öldürecek olan ayazı hissederek son yaslı çıtırtılarını çıkarıyordu. Öylesine tuhaf hissetti ki... gerçekten de bu dünyayı geride bırakabilir miydi? Orada toprakta otururken periler tarafından değiştirilmiş bir bebek gibi, bir yarıktan kayıp gitmek ve ardından başka bir şey, daha iyi bir şey, güçlü, soylu, uzun ömürlü, ağaç gibi bir şey olarak geri çıkmayı diledi. Ama hiçbir şey olmadı elbette; toprağın üstünde, ondan çoktan kesilip alınmış bir şey olarak uzandı. Çoktan bir Marslı olmuştu.

Uyandı ve günün kalanı boyunca huzursuz bir şekilde gezindi.

Sonra, daha da kötüsü, rüyasında John'u gördü. Washington'da oturup televizyonda, hemen ardındaki üç kişiyle birlikte Mars'a ilk adımı atan John'u seyrettiği geceyi düşledi. Frank NASA'daki resmi kutlamadan ayrıldı ve sokaklarda gezindi, sıcak bir D.C. gecesiydi, 2020 yazı. John'un ilk inişi ger-

çekleştirmesi Frank'in planının bir parçasıydı, bunu John'a satrançta vezirini feda eden biri gibi vermişti, çünkü ilk ekip, yolculuğun radyasyonuyla pişecek ve düzenlemelere göre dönüşlerinde sağlıkları yüzünden kızağa çekileceklerdi. Ardından bir sonraki yolculuk için, orada uzun zaman kalacak koloniciler için gereken yol açılacaktı. Gerçek oyun buydu, Frank'in önderlik etmeyi planladığı oyun buydu.

Yine de o tarihi gecede kendisini keyifsiz bir ruh halinde hissediyordu. Dupont Meydanı yakınlarındaki dairesine gitti, sonra dışarı çıktı, FBI'ın peşine taktığı adamı atlattı, karanlık bir bara daldı ve ekrandan Mars ışığı dökülüp karanlık odanın her yerini kızıla çevirirken, babası gibi burbon içerek ve müdavimlerin başlarının üstünden televizyon seyrederek oturdu orada. Sarhoş olmaya başladıkça ve John'un anlamsız konuşmasını dinledikçe ruh hali kötüleştikçe kötüleşti. Planına odaklanması güçleşiyordu. Daha da içti. Bar gürültülüydü, kalabalıksa aldırışsız; inişin farkına varılmadığı için değil ama bardakilerden birinin ikide bir zapladığı Bullets maçı gibi eğlencenin bir parçası olduğu için. Sonra klik, tekrar Chryse Platinia'ya dönüş. Yanındaki adam bu geçişe küfretti. "Basketbol Mars üzerinde harika bir oyun olacak," dedi Frank, uzun zaman önce bıraktığı Florida aksanıyla.

"Potayı yukarı kaldırmalı, yoksa kafalarını kırarlar."

"Elbette, sıçrayışları düşünsene. Yirmi fitlik smaçlar, rahatça."

"Evet, siz beyaz oğlanlar bile orada o kadar yükseğe sıçrayacaksınız ya da öyle sanıyorsunuz. Fakat en iyisi basketi bırakmanız, yoksa buradaki sıkıntıyı orada da yaşarsınız."

Frank güldü. Dışarısı sıcak, yapışkan bir D.C. yaz gecesiydi ve eve doğru giderek ağırlaşan tatsız bir ruh haliyle, her adımda içi daha da kararark yürüdü; Dupont'un dilencilerinden birine rastladığında, bir onluk çıkarıp adama doğru fırlattı fakat dilenci paraya ulaştığında Frank, "Siktir git! Bir iş bul!" diye bağırarak iteledi adamı. Ardından metrodan insanlar döküldüğünde sarsılmış ve öfkeli bir halde oradan

uzaklaştı. Mars'ta insanlar vardı, ülkenin başkentinin sokaklarında dilenciler vardı, bütün avukatlar her gün onların yanından yürüyüp geçiyordu, özgürlük ve adalet gevezelikleri onların açgözlülüklerini kapatan bir örtüden başka bir şey değildi. "Mars'ta *farklı* bir şeyler gerçekleştirmeliyiz," diye hırçın bir şekilde mırıldandı, aniden, hemen orada olmak istedi, tedbirli bekleyiş yılları, hazırlıklarla mücadele yılları olmaksızın – "Git kendine boktan bir iş bul!" diye bağırdı başka bir evsize. Derken apartmanına geldi, girişteki bankonun ardında oturan sıkılmış güvenlik grubunu geçti, bütün yaşamlarını orada oturup hiçbir şey yapmadan harcayan insanlar. Üst katta elleri öylesine titriyordu ki ilk başta kapısını açamadı, sonra içeri girip donup kalmış bir şekilde dikildi, bütün bu şahsiyetsiz yönetici mobilyalarının görüntüsü yüzünden dehşete kapılmıştı, her şey bir tiyatro dekoru gibiydi, nadiren gelen konukları etkilemek için kurulmuş bir dekor, aslında sadece NASA ve FBI'dan gelen konukları. Hiçbiri ona ait değildi. Sahip olduğu hiçbir şeyi yoktu. Bir plan dışında hiçbir şey.

Sonrasında uyandı, tek başınaydı, Büyük Diklik'te bir roverın içinde.

Sonunda bu tatsız rüyalar gezisinden geri döndü. Kervana katıldığında konuşmakta güçlük çekiyordu. Zeyk'in yanına kahve içmeye çağrıldı, erkekler topluluğunda rahat davranabilmek için opiat karışımı bir hap yuvarladı. Zeyk'in roverında her zamanki yerine oturup Zeyk'in karanfil aromalı küçük kahve fincanlarını elden ele uzatmasını bekledi. Sol tarafında Unsi El-Hal oturmuş, uzun uzun İslamın tarihe bakışından ve Cahiliye veya İslam öncesi dönemde her şeyin nasıl başladığından söz ediyordu. El-Hal asla dostane yaklaşımlar sergilememişti ve Frank eline geçen fincanı standart bir kibarlık eylemi olarak ona sunmaya çalıştığında, El-Hal bu şerefin Frank'e ait olduğunu, kendisinin bunu kabul edemeyeceğini hafifçe belirtti. Aşırı kibarlık yoluyla yapılan tipik

bir saldırıydı, yine hiyerarşi – hiç kimse sistemde üstünde yer alan biri için iyilik yapamazdı, iyilikler sadece aşağıya doğru inerdi. Alfa erkekleri, herkesin yerini bilmesi; gerçekten bozkırda (ya da Washington'da) olsalar da fark etmezdi, ortada primat üstünlük taktiklerinden başka bir şey yoktu yine.

Frank dişlerini sıktı ve El-Hal yeniden üstünlük taslamaya başladığında şöyle dedi, "Ya kadınlarınız?"

Şaşırmışlardı ve El-Hal omuzlarını silkti. "İslamda erkeklerin ve kadınların farklı rolleri vardır. Tıpkı Batı'da olduğu gibi. Kökeninde biyolojik bir durumdur bu."

Frank başını salladı ve hapların etkisini, geçmişin karanlık ağırlığını hissetti. Düşüncelerinin dibindeki kalıcı tiksinti akiferinin üzerindeki basınç arttı ve bir şeyler patlayıverdiğinde artık ansızın hiçbir şeye aldırmaz oldu, aldırır gibi davranmaktan midesi bulandı. Her yerdeki yapmacıklıktan, toplumun berbat bir şekilde öğütüp durmasını sağlayan o yapış yapış yağdan içi bulandı.

"Evet," dedi, "ama bu kölelik, değil mi?"

Çevresindeki erkekler, sözcüğün etkisiyle gerginleştiler.

"Öyle değil mi?" dedi, sözcüklerin engellenemez bir şekilde gırtlağından kabarıp aktığını hissederek. "Eşleriniz ve kızlarınız güçsüz, bu da köleliktir. Onlara iyi bakabilirsiniz, onlar da efendileri üzerinde ilginç ve kendilerine özgü güçleri olan köleler olabilirler fakat efendi-köle ilişkisi her şeyi kendine çevirir. Bu yüzden bütün bu ilişkiler, patlama noktasına gelinceye dek bastırılarak çarpıtılmıştır."

Zeyk'in burnu kırışmıştı. "Emin ol ki yaşanan deneyim böyle değil. Şiirlerimize kulak vermelisin."

"Fakat kadınlarınız beni inandırabilir mi?"

"Evet," dedi Zeyk kusursuz bir güvenle.

"Belki de. Ama dinle, aranızdaki en başarılı kadınlar daima en alçakgönüllü ve saygılı olanlar ve onlar da sistemi onurlandırmaya özen gösteriyorlar. Kocalarının ve oğullarının sistemde yükselmesini sağlayan da bunlar oluyor. Yani başarılı olmak için, onları ezen aynı sistemi güçlendirmeye

çaba göstermeleri gerekiyor. Bu, sonuçları açısından zararlı. Ve döngü kuşaklar boyunca kendisini yineliyor. Hem efendilerin hem de kölelerin desteğiyle."

"*Köle* sözcüğünün kullanımı," dedi El-Hal yavaşça ve duraksadı. "Saldırgan, çünkü bir yargı içeriyor. Senin gerçekten tanımadığın bir kültüre dair bir yargı."

"Doğru. Ben yalnızca dışarıdan nasıl göründüğünü söylüyorum. Bu durum sadece ilerici bir Müslümanın ilgisini çekebilir. Tarih boyunca gerçekleştirmeye çalıştığınız ilahi düzen bu mu? Yasalar okunabilir, çevrede olup bitenler görülebilir, bana da bu durum bir kölelik biçimi gibi geliyor. Biz Güney Afrika'yı uluslar topluluğundan, yasalarını siyahların da beyazlar kadar düzgün yaşayamayacağı şekilde düzenlediği için çıkarmıştık. Fakat siz bunu daima yapıyorsunuz. Eğer dünyanın bir yerinde herhangi bir erkeğe sizin kadınlarınıza davrandığınız gibi davranılsaydı, BM o ulusla ilişkisini keserdi. Fakat bir kadın sorunu olduğu için güç sahibi erkekler buna aldırmıyor. Bunun kültürel bir konu, dinsel bir konu, diğerleriyle karşılaştırılmaması gereken bir şey olduğunu söylüyorlar. Ya da buna kölelik denmiyor, çünkü bu, kadınlara başka yerlerde uygulanan tavrın bir abartması sadece."

"Ya da abartı bile değil," diye önerdi Zeyk. "Bir varyasyon."

"Hayır, bu bir abartı. Batılı kadınlar yaptıklarının çoğunu seçerler ve yaşayacak bir yaşamları vardır. Sizin aranızdaysa böyle değil. Fakat hiç kimse kendisinin bir mal haline getirilmesine teslim olmaz, bundan nefret eder, bunu değiştirir ve buna karşı her yolla intikam alırlar. İnsanlar böyle davranır. Burada söz konusu olan sizin anneniz, karınız, kız kardeşleriniz, kızlarınız."

Artık erkekler ona gözlerini dikmiş, gücenmiş olmaktan öte sarsılmış bir halde kötü kötü bakıyorlardı; fakat Frank kahve fincanına bakarak aldırışsızca devam etti. "Kadınlarınızı özgürleştirmelisiniz."

"Bunu nasıl yapmamızı önerirsin?" dedi Zeyk, merakla bakarak.

"Yasalarınızı değiştirin! Onları oğullarınızın gittiği okullara göndererek eğitin. Onları herhangi bir yerdeki herhangi bir Müslümanla aynı haklara sahip kılın. Unutmayın ki yasalarınızda Kuran'da olmayan, Muhammed'in zamanından bu yana onlara eklenmiş birçok şey var."

"Kutsal kişilerce eklenmiş," dedi El-Hal kızgınlıkla.

"Şüphesiz. Ama dinsel inançlarımızı günlük yaşamımızdaki davranışlarınıza dayatma yollarımızı biz seçeriz. Bu tüm kültürler için geçerlidir. Yeni yollar seçebiliriz. Kadınlarınızı özgürleştirmelisiniz."

"Bir molla dışında kimsenin vaazını dinlemekten hoşlanmam," dedi El-Hal, bıyığının altında dudakları gergindi. "Bırak neyin doğru olduğunu günahtan yoksun olanlar öğütlesin."

Zeyk keyifle gülümsedi. "Selim el-Hayil her zaman böyle derdi," dedi.

Derin, gergin bir sessizlik vardı.

Frank gözlerini kırpıştırdı. Erkeklerin çoğu gülümsüyor ve Zeyk'e minnettarlıkla bakıyorlardı. Frank bir anda hepsinin de Nicosia'da olanları bildiğini anladı. Elbette! Selim o gece suikastten birkaç saat sonra, tuhaf bir mikrop bileşimiyle zehirlenerek ölmüştü ama bir şekilde biliyorlardı.

Buna rağmen onu kabul etmiş, evlerine almış, mahrem yaşamlarını yaşadıkları mahrem mekânlarına sokmuşlardı. Neye inandıklarını öğretmeye çalışmışlardı ona.

"Belki de onları Rus kadınları kadar serbest bırakmalıyız," dedi Zeyk bir kahkaha atıp Frank'i daldığı o andan çıkartarak. "Aşırı çalışmadan deliye dönmüşler, öyle denmiyor mu? Onlara eşit oldukları söylenmiş ama aslında değiller?"

Ateşli, genç bir adam olan Yusuf Havi, şehvetli bir bakış atıp kıkırdadı: "Onlar orospu, bu kadarını söyleyebilirim! Fakat herhangi bir kadından ne daha az ne de daha çok! Ev içinde iktidarın daima en güçlüye doğru aktığı doğru değil midir? Roverımda köle olan benim, burası açık. Her gün Azize'mleyken yılanın kıçını öpüyorum!"

Erkekler kahkahalarla güldü. Zeyk fincanlarını aldı ve her birini bir kez daha kahveyle doldurdu. Erkekler konuşmayı yapabildikleri kadar ustaca kapattılar; Frank'in ağır saldırısını örtbas ettiler, ya saldırı sadece aldırışsızlıkla karşılanacak kadar önemsiz olduğu ya da Zeyk'in ona kefil oluşunu kabul edip desteklemek istedikleri içindi. Ama artık sadece yarısı Frank'e bakıyordu.

Geri çekildi ve kendisine aşırı öfkelenmiş bir halde yeniden dinlemeye geçti. İnsanın aklındakileri istediği an söylemesi, eğer siyasi hedefine kusursuzca denk düşmüyorsa yanlıştı ve hiçbir zaman denk düşmezdi. En iyisi gerçek içeriği olan tüm ifadelerden kaçınmaktı, bu diplomasinin temel bir kuralıydı. Diklik'teyken bunu unutmuştu.

Huzursuz bir halde yeniden bir kâşif rovera bindi. Düşler giderek seyrekleşmişti. Geri döndüğünde bir daha asla ilaç kullanmadı. Kahve toplantılarında sessizce oturdu, mineraller ya da yeraltı sularından ya da kısa zaman önce geliştirilmiş olan kâşif roverların rahatlığından söz etti. Erkekler onu dikkatle gözlediler ve sadece Zeyk'in –Frank'e çok etkili bir biçimde durumun temel gerçeklerinden birini hatırlattığı tek bir an dışında– asla eksilmemiş olan arkadaşlığı yüzünden onu sohbetlerine aldılar.

Bir gece Zeyk, onu, karısı Nazik'in de bulunacağı özel bir yemeğe davet etti. Nazik geleneksel bedevi tarzında uzun, beyaz bir elbise giymişti, belinde mavi bir kuşak vardı ve başı açıktı, sık siyah saçları düz bir tarakla toplanıp omuzlarına salınmıştı. Frank bunun tamamen yanlış olduğunu bilecek kadar şey okumuştu; Evlad Ali Bedevileri arasında, kadınlar saf olmayışlarını, cinselliklerini ve ahlaksal düşüklüklerini belirtmek için kara giysiler ve kırmızı kuşaklar giyer, başlarını örter, karmaşık bir hiyerarşik tevazu kodu içeren peçeler takarlardı. Bunların hepsi de erkek gücüne saygı göstermek üzere yapılırdı, bu yüzden Nazik'in giysileri, bunları şimdi olduğu gibi, önemi olmayan bir yabancının önünde giyiyor olsa dahi annesini ve anneannelerini derinden sarsardı. Eğer

Frank durumu anlayacak kadar bir şey öğrendiyse bu bir işaret olmalıydı.

Sonra bir ara, hepsi gülüşürken Zeyk'in Nazik'e, onları yalnız bırakmasını söylemesi üzerine kadın kalktı ve bir kahkaha atıp, "Peki, efendim," dedi.

"Git buradan, köle," dedi Zeyk, kaşlarını çattı ve kadına bir tokat attı, Nazik de onu ısırdı. Frank'in kıpkırmızı olmasına gülüştüler ve anladığını gördüler: Onunla alay ediyorlardı ve herhangi birine herhangi türde bir evlilik sevgisi göstermeye dair Bedevi tabusunu kırıyorlardı. Nazik yaklaştı ve Frank'i daha da şaşırtarak parmağını omzuna koydu. "Biz sadece şaka yapıyoruz, anlıyorsun değil mi," dedi. "Biz kadınlar senin erkeklere söylediklerini duyduk ve bu yüzden seviyoruz seni. Bizim aramızdan bir Osmanlı sultanı kadar çok eş alabilirsin." Ciddileşti ve söylediklerini başını sallayarak onayladı, yüzündeki sırıtışı silip başını sallayan Zeyk'e doğru parmağını uzattı. Nazik devam etti: "Fakat ne dersin, bunun büyük bölümü de yasalara uyan insanlara bağlı değil midir? Kervandaki erkekler iyi erkekler, akıllı erkeklerdir. Kadınlarsa daha da akıllıdır ve denetim tamamen bizim elimizde." Zeyk'in kaşları çatıldı ve Nazik güldü. "Yo, aslında, biz sadece payımıza düşene sahibiz. Gerçekten."

"Fakat neredesiniz öyleyse?" dedi Frank. "Yani gün boyunca kervanın kadınları nerede bulunuyor? Neler yaparsınız?"

"Çalışırız," dedi Nazik basitçe. "Çevrene bir bak, bizi göreceksin."

"Her türden işleri mi yapıyorsunuz?"

"Şey, evet. Belki bizi çok görebileceğin yerlerde değiliz. Hâlâ birtakım alışkanlıklar ve gelenekler var. Geriye çekilmiş durumdayız, diğerlerinden ayrıyız, kendi dünyamız var – belki de pek iyi bir şey değil bu. Biz Bedeviler, erkek ve kadın, bir arada olmaya eğilimliyiz. Kendi geleneklerimiz var, anlıyor musun? Ve kalıcılar. Fakat burada değişen, hızla değişen birçok şey de var. Yani bu İslami yolun başka bir aşaması. Bizler..." susup gereken sözcüğü aradı.

"Ütopya," diye önerdi Zeyk. "Müslüman ütopya."

Kuşkulu biçimde elini salladı Nazik. "Tarihin içindeyiz," dedi. "Ütopyaya yapılan bir hacda."

Zeyk keyifle güldü. "Fakat hac hedefin kendisidir," dedi. "Mollaların daima bize öğrettiği şeydir bu. Yani biz çoktan oradayız, öyle mi?" Sonra o ve karısı birbirlerine gülümsediler, yüksek yoğunlukta bilgi alışverişi içeren özel bir iletişim, bir an için Frank'le paylaştıkları bir gülümseme. Sonra konuşmaları başka yerlere kaydı.

Pratik bir ifadeyle söylenirse El-Kahire, tüm Arap uluslarının Mehcûrilere insan ve para yardımında bulunması açısından pan-Arap düşünün gerçekleşmesiydi. Mars üzerinde Arap uluslarının karışımı tamamlanmıştı fakat ayrı ayrı kervanlarda bir parça dağılmış haldeydiler. Yine de karışmışlardı; petrol zengini uluslardan ya da petrol yoksunlarından gelmeleri fark etmiyordu. Burada, yabancıların arasında hepsi kardeşti. Suriyeliler ve Iraklılar, Mısırlılar ve Suudiler, Körfez Devletleri ve Filistinliler, Libyalılar ve Bedeviler. Hepsi kardeşti burada.

Frank kendisini daha iyi hissetmeye başlamıştı. Tekrar derin uykulara dalıyor, her gün zaman kaymasıyla birlikte, yirmi dört saatlik ritimde küçük bir kaytarma, vücudun kendi serbest zamanıyla yenileniyordu. Gerçekten de kervandaki tüm yaşam, sanki ânın kendisi genişlemişçesine bir duraklamaya geçmişti; daha çok vakit olduğunu, telaş etmek için bir neden olmadığını hissediyordu.

Böylece mevsimler geçti. Güneş her gece, her zamankinden de ağır yer değiştirerek hep aynı yerden battı; artık tamamen Mars takvimiyle yaşıyorlardı, farkına vardıkları ya da kutladıkları tek yeni yıl buydu: Ls=0, kuzey baharının, 16. yılın başlangıcı. Her biri altı ay uzunluktaki mevsimler peş peşe geçiyordu ve her biri eskinin keskin ölümlülük duygusu olmaksızın geçiyordu: ebedi bir şimdinin içinde, işlerin

ve günlerin sonsuz bir döngüsünde, "ne yazık ki çok uzakta olan Mekke"ye sürekli bir ibadet çevriminde; toprağın üzerinde durmaksızın süren bir gezintide yaşamak gibiydi bu. Kesintisiz bir soğukta. Bir sabah gece kar yağıp her yerin saf beyazla kaplandığını görerek uyandılar. Çoğunlukla da su buzuyla. Bütün kervan gün boyu deliler gibiydi; hepsi, erkekler ve kadınlar yürüyüş giysileriyle dışarı çıkmışlardı, manzaradan başları dönmüş bir şekilde karları tekmeliyor, yeterince tutmamış kardan gevşek kartopları yapıyor, pek de ayakta duracak gibi görünmeyen kardanadamlar oluşturmaya uğraşıyorlardı. Kar çok soğuktu.

Zeyk bu çabalara bol bol güldü. "Ne albedo ama," dedi. "Sax'ın yaptıklarının yine onun elini ayağını bağlaması çok tuhaf doğrusu. Geri beslemeler doğal olarak homeostaze göre ayarlanır, öyle değil mi? Merak ediyorum, eğer Sax en başında her şeyi o kadar soğutmasaydı bütün atmosfer donup yüzeye yapışır mıydı? Ne kadar kalın olurdu, bir santimetre mi? O zaman hasat araçlarımızı bir kutuptan diğerine sıralayıp onları gezegenin çevresindeki enlem çizgileri gibi, karbondioksiti temiz hava ve gübreleyicide işleyerek çalıştırırdık. Hah, düşünebiliyor musun?"

Frank başını iki yana salladı. "Sax, büyük olasılıkla bunu düşünmüş ve bizim görmediğimiz bir nedenle reddetmiştir."

"Şüphesiz."

Kar süblimleşerek yok oldu, kızıl toprak geri geldi ve yollarına devam ettiler. Arada sırada, dikliğin tepesinde kaleler gibi duran nükleer reaktörlerin yanından geçiyorlardı – sadece Rickoverlar değil, fırtına alameti bulutlar gibi tepelerinde kırağı sorguçları bulunan devasa Westinghouse üretici reaktörleri de vardı. Mangalavid'de, Chasma Borealis'teki bir füzyon prototipi hakkında programlar seyrettiler.

Birbiri ardına kanyonlar. Toprağı Ann'in bile tanımadığı bir tarzda tanıyorlardı; Mars'ın her yeri Ann'i eşit ölçüde ilgilendirirdi, o yüzden bilgisini tek bir bölgeye odaklamış

olamazdı, onlarsa Mars'ı bir öykü gibi, kızıl kayalardan karamsı bir sülfit lekesine ya da kırılgan bir cıva birikintisinin zincifresine kadar ipuçlarını izleyerek okuyorlardı. Toprağın öğrencileri olmaktan çok, âşıklarıydılar; ondan bir şeyler istiyorlardı. Öte yandan, Ann yanıtlardan başka bir şey aramıyordu. Çok farklı türde arzuları vardı.

Günler geçti, sonra mevsimler. Başka Arap kervanlarına rastladıklarında, park etmiş bir roverlar sekizgenini kaplayan toplantı çadırlarında, gece geç vakitlere dek uzayan müzikli ve danslı, kahveli ve nargileli kutlamalar yapıyorlardı. Müzikleri asla kaydedilmiş değildi, büyük bir ustalıkla flüt ve elektronik gitar çalınıyor, çoğunlukla Frank'in kulağına uzun zaman şarkıcıların başarılı olup olmadığını söyleyememesine yol açacak kadar alışılmamış gelen çeyrek tonlar ve feryatlar içeren şarkılar söyleniyordu. Yemekler saatlerce sürüyor, şafağa dek konuşuluyor, ardından gündoğumunun ateşli patlayışını seyretme önerileri yapılıyordu.

Buna rağmen, başka uluslardan insanlarla karşılaştıklarında doğal olarak daha ağzı kapalı oluyorlardı. Bir keresinde, içinde daha çok Amerikalıların çalıştığı, Alba Patera yakınlarındaki Tantalus Fossae'de, platinoid açısından zengin olan ve nadir rastlanan manganezli büyük kaya damarlarından birinin üzerine kuş gibi tünemiş yeni bir Amex maden istasyonundan geçtiler. Maden, kanyonun dar yarığının uzun, düz zeminindeydi, işin büyük bölümü robotların idaresindeydi ve ekip yarığa tepeden bakan yamaca yerleştirilmiş görkemli bir çadırda yaşıyordu. Araplar bu çadırın yanında bir daire oluşturup kısa, dikkatli bir ziyaret gerçekleştirip ardından gece için yine böceksi roverlarına çekildiler. Amerikalıların onlar hakkında bir şeyler öğrenebilmesi imkânsızdı.

Frank o akşam Amex çadırına tek başına yeniden gitti. İçerdekiler Floridalıydı ve sesleri coelacant balıklarıyla dolu ağlar gibi anılarını canlandırdı; Frank bütün bu küçük zihinsel patlamalara aldırmayıp kendisine yanıt veren siyah, Latin

ve yanıkenselere yoğunlaşarak, birbiri ardına sorular sordu. Bu grubun da tıpkı Araplar gibi, eski bir topluluk biçimini taklit ettiklerini gördü – uygarlığa dönmek için kuruşuna dek biriktirilen bol sıfırlı maaş çekleri için sert koşullara ve uzun çalışma saatlerine katlanan, petrol olduğu bilinmeyen bir yerdeki petrol arama ekipleri gibiydi bunlar. Mars bıktırsa bile, ki bıktırıyordu, buna değerdi. "Yani Buzul üzerinde bile dışarı çıkabilirsin ama burada, kahretsin."

Frank'in kim olduğuna aldırmıyorlardı ve o da aralarına oturup, birbirlerine anlattıkları, bir şekilde çok tanıdık gelse de şaşırtıcı hikâyeleri dinledi. "İşte bu küçük tek odalı mobil yaşam alanında yirmi yirmi iki kişi bir arada araştırmadaydık, bir gece parti verip tüm giysilerimizi fora ettik, kadınlar başları ortaya gelecek şekilde bir halka oluşturarak zemine uzandılar, erkekler de onların çevresinde bir daire oluşturdu, on iki herife on karı düştüğü için dışta kalan iki herif dönüşü acayip hızlandırdı; sonuçta zaman kayması sırasında dairenin çevresinde dolanıp durduk. Zaman kaymasının sonunda hep birden aynı anda gelmeye çalıştık ve becerdik de sanki, birkaç çift işe koyulunca girdap gibi oldu, herkesi içine çekti. Harika bir histi."

Sonra, inanmayan kahkahalar ve bağrışların ardından bir başkası geldi: "Biz Acidalia'da şu domuzları öldürüp dondurur, insancıl katiller olarak kafalarına dev bir çekiç çakarken, birden neden onları aynı anda öldürüp dondurmuyoruz, yapıp görelim dedik. Böylece hepsini yakalayıp kapattık, en uzağa hangisi gidecek diye de bahse girdik, dış kilit kapısını açtık ve domuzlar hep birden dışarı fırladılar ve *bam*, hepsi de kapının kırk metre ötesine yığılıp kaldı; biri dışında, neredeyse *yüz seksen metre* gidip de *dimdik ayakta* donan küçük bir kızın dışında. O domuzdan bin dolar kazanmıştım."

Frank çevresindeki ulumalara sırıttı. Yine Amerika'daydı. Mars'ta başka neler yaptıklarını sordu. Birkaçı Pavonis Mons'un tepesinde, uzay asansörünün bağlanacağı yerde nükleer reaktör inşasına katılmıştı. Bir bölümü Noctis'ten

Pavonis'e dek Tharsis Yükselimi'nin doğusu boyunca döşenen su borusunda çalışmıştı. Asansör işini üstlenen uluslarötesi Praxis'in, onların deyişiyle, kuyunun dibinden büyük çıkarları vardı. "Noctis'in altında uzanan ve içinde herhalde en az Akdeniz kadar su bulunan Compton Akiferi'nin tepesindeki bir Westinghouse'da çalıştım, bu reaktörün tüm işi bir avuç nemlendiriciye güç vermekti. Kahrolası iki yüz megavatlık nemlendiriciler, her birinin elli kilovat çekmesi dışında, çocukken yatak odamda bulunan nemlendiriciyle aynılar! Tek molekül buharlaştırıcılı devasa Rockwell canavarları ve bin metrelik bacalardan duman üfleyen jet türbin motorları. Acayip inanılmaz şeyler. Havaya günde bir milyon litre H ve O ekliyor."

Bir kısmıysa Echus Tepesi'nin aşağısında, Echus kanalında yeni bir çadır şehrin inşasına katılmıştı. "Orada bir akifere ulaştılar ve o yüzden bütün kentte çeşmeler, çeşmelerde heykeller, şelaleler, kanallar, havuzlar, yüzme havuzları var, nasıl denir, tam küçük bir Venedik. Müthiş bir termal anıştırma."

Sohbet, kullanıcılarını Yeryüzü'ne dönmeye hazır olmalarını sağlamak için tasarlanmış makinelerle tıkabasa dolu bir jimnastik salonunda devam etti. "Nasıl uğraşıyor, şuna bak, az zamanı kalmış olmalı." Neredeyse herkes, günde en az üç saatlik sert bir antreman programı sürdürüyordu. "Eğer antremanları bırakırsan, buraya saplanıp kalırsın, anladın mı? Böyle olacaksa para biriktirmenin anlamı ne?"

"Eninde sonunda geçerli para olacak bu," dedi bir başkası. "İnsan nereye giderse gitsin, peşinden Amerikan doları geliyor."

"Geç anlamışsın, salak herif."

"Tıpkı bizim de bunun kanıtı olduğumuz gibi."

"Antlaşmanın, Terra paralarının burada kullanımını engellediğini sanıyordum," dedi Frank.

"Antlaşma aptal bir şaka," dedi yay çeken biri.

"Uzun Mesafe Domuzu Bessy kadar ölü."

Gözlerini dikip uzun uzun Frank'e baktılar, hepsi de yir-

mileri ve otuzlarındaydı, Frank'in pek fazla konuşmadığı bir kuşak; onların hangi şartlarda yetiştiklerini bilmiyordu, onları neler şekillendirmişti, neye inanırlardı. Şu çok tanıdık aksanları ve yüzleri aldatıcı olabilirdi, aslında büyük olasılıkla da öyleydi. "Böyle mi düşünüyorsunuz?" diye sordu.

İçlerinden bazıları diğerlerinden daha uyanıktı ve Frank'in bütün o tarihsel olaylarla birlikte antlaşmayla da bir bağlantısı olduğunu düşünüyorlardı. Fakat yay çeken adam dikkatsizdi. "Antlaşamanın yasadışı saydığı bir anlaşmayla buradayız, oğlum. Her yer böyle. Brezilya, Gürcistan, Körfez Devletleri, antlaşmaya karşı oy vermiş bütün ülkeler uluslarötesileri içeri sokuyor. Onların dümen suyuna giden devletler, daha ne kadar egemen olabiliriz diye birbiriyle yarışıyor! Ve BMMİB bacaklarını açmış yatıyor, 'daha, daha,' diye bağırıyor. İnsanlar biner biner, çoğu uluslarötesilerde çalışır görünerek buraya iniyor, hükümetlerinin vizeleri ve seni Yeryüzü'ne yeniden uyumlayacak rehabilitasyon zamanıyla birlikte beş yıllık kontratları da ellerinde."

"Binlerce mi?" dedi Frank.

"Ya evet! On binlerce!"

Televizyon seyretmemişti, bunu hatırladı, uzun... çok uzun bir süredir.

Ağırlık kaldıran bir adam kocaman, siyah bir ağırlıklar yığınını kaldırırken bir yandan da konuştu. "Çok geçmeden mevzu patlayacak-insanların çoğu durumdan hiç hoşlanmıyor-sırf senin gibi eskiler değil-yenilerin çok büyük bölümü de-sürüler halinde ortadan kayboluyorlar-tüm operasyon birimi birden-bazen bütün bir kasaba-Syrtis'te bir madene rastladım-tamamen boştu-işe yarar her şey gitmişti-tamamen çıplaktı-kilit kapıları gibi ıvır zıvırlar bile alınmıştı-oksijen tankları-tuvaletler-sökmesi saatler-sürecek şeyler."

"Bunu neden yapmışlar?"

"Yerlileşiyorlar!" dedi göğüs presi yapan biri. "Senin yoldaşın Arkadi Bogdanov girmiş akıllarına!"

Sırtüstü yattığı yerden göz göze geldiler; uzun boylu, ge-

niş omuzlu, kartal burunlu, siyah bir adamdı. Konuşmasına devam etti, "Buraya geliyorlar ve şirket iyi görünmeye çalışıyor, jimnastik, iyi yiyecekler, dinlenme zamanları falan, ama onlara sonuçta şunu yapın, bunu yapmayın diyor. Her şey tamamen programlanmış, ne zaman uyanacağın, yiyeceğin, ne zaman sıçacağın, Club Med'i Donanma devralmış gibi, anlıyor musun? Sonra senin biraderin Arkadi geliyor, şöyle diyor bize, 'Sizler Amarikalısınız, çocuklar, özgür olmalısınız, bu Mars bomboş ve yeni bir yer, birilerinin bize nasıl davrandığını artık anlamalısınız, biz robot yazılımı değiliz, biz özgür insanlarız, kendi dünyamızda kendi kurallarımızı koyarız! İşte bu kadar!'" Oda kahkahalarla inledi, herkes durmuş dinliyordu: "Gerçekten de tezgâh bu! İnsanlar kalkıp buraya geliyor ve programlanmış yazılımlar olduklarını görüyorlar, bütün vakitlerini bu hava hortumunu emerek geçirmezlerse Yeryüzü'ne dönmeye asla hazır olamayacaklarını görüyorlar, hatta o zaman bile olanaksız bence, eminim bize yalan söyle-

diler. Yani paranın beş kuruşluk değeri yok gerçekte, biz tamamen yazılımız, buraya temelli olarak saplanıp kalmak için getirilip bırakıldık. Köleyiz, oğlum! Sikik köleler! İnan bana, bu durum bir sürü insanı kızdırıyor. Karşı hamleyi yapmaya hazırlar, söylediklerime inan. İşte bu yüzden insanlar ortadan kayboluyor. Her şey sona erdiğinde sayıları inanılmaz olacak."

Frank üzerine doğru eğilip adamın gözlerine baktı. "Peki sen neden kaybolmadın?"

Adam hafifçe gülüp yeniden göğüs presini basmaya koyuldu.

"Güvenlik yüzünden," diye seslendi başka biri.

Ağırlık kaldıran karşı çıktı. "Yalarım güvenliği-ama bir şeylere sahip olmalıyım-gidecek bir yerlere-Arkadi görünür görünmez-gideceğim!"

"Bir keresinde," dedi göğüs presi basan adam, "onun bir videosunu gördüm, renklilerin Mars'a beyazlardan çok daha uygun olduğunu, UV'ye bizim daha çok dayandığımızı söylüyordu."

"Evet! Evet!" Buna hep bir ağızdan, hem eğlenmiş hem de inanmaz bir tavırla gülüyorlardı.

"Saçmalık ama ne yazar," dedi göğüs presci. "Niye olmasın? Niye olmasın? Bizim dünyamız olsun. Ona Nova Africa diyelim. Bu sefer hiçbir efendi onu bizden alamayacak diyelim." Yeniden güldü, sanki söylediği her şey sadece eğlenceli bir fikirmiş gibiydi. Ya da neşeli bir gerçek, sadece yüksek sesle söylemenin bile insanı güldürdüğü tatlı bir gerçek.

O gece Frank çok geç bir vakitte Arapların roverlarına döndü ve onlarla birlikte yola devam etti ama artık aynı adam değildi. Zamanda gerilere savrulmamıştı ve artık kâşif rover içindeki uzun günler onu yalnızca sıkıyordu. Televizyon seyretti, birilerini aradı. Sekreterlikten istifa etmemişti – ofis onun yokluğunda Yardımcı Sekreter Slusinski ve çalışanlar tarafından yürütülmüştü ve onlara telefon açıp Washington'a onun çalıştığını söyleyerek, yoğun araştırmada olduğunu söyleyerek, iş tatilinde olduğunu ve İlk Yüz'den biri olarak çevrede gezinmesi gerektiğini söyleyerek kendisini kollamalarını sağlamıştı. Ama bu daha fazla süremezdi, Frank doğrudan Washington'ı aradığında Başkan memnun olmuştu ve Burroughs'ta artık tükenmiş görünen Slusinski de gerçekten mutlu görünüyordu. Aslında geri dönmeyi düşündüğünü söylediğinde bütün Burroughs ofisi hoşnut görünmüştü, ki bu Frank'i bir parça şaşırttı. Antlaşmadan bıkmıştı ve Maya hakkında dertli olarak Burroughs'u terk etmeden önce pislik bir patron olduğunu düşünüyordu. Ama orada onu neredeyse iki yıl kollamışlardı ve şimdi de geri döndüğünü duymaktan hoşnuttular. İnsanlar tuhaftı. İlk Yüz'ün aurası şüphesiz. Sanki bir önemi varmış gibi.

Böylece, Frank son arama gezisinden döndü ve o gece Zeyk'in roverında oturdu, kahvesini yudumladı, yapılan sohbetleri dinledi; Zeyk, El-Han, Yusuf ve diğerlerinin konuşmalarını, Nazik ile Azize'nin odaya girip çıkmasını seyretti. Onu kabul

etmiş olan insanlar; onu bir bakıma anlamış olan insanlar. Onların kodlarında gerekli olan şeyleri yapmıştı. Hâlâ ve daima iki anlamlılıkla yüklü olan Arapçanın akışında rahatladı: zambak, nehir, orman, tarlakuşu, yasemin; bir uzaktan kumanda koluna, bir boruya, uçurumun dibindeki küçük kayalara ve robot parçalarına göndermelerde bulunabilecek sözcüklerdi; ya da sadece zambak, nehir, orman, tarlakuşu ve yasemindiler. Güzel, güzel bir dil. Onu aralarına almış ve dinlenmesine izin vermiş insanların konuşması. Fakat artık ayrılması gerekiyordu.

3

Eğer Tepealtı'nda altı ay geçirirseniz kendinize ait kalıcı bir odaya sahip olabileceğiniz şekilde ayarlamışlardı her şeyi. Gezegenin her yerindeki kentlerde benzeri yöntemler uygulanıyordu, çünkü insanlar öyle çok yer değiştiriyordu ki kimse kendisini evinde hissetmiyordu ve böylesi bir düzenleme bu duyguyu azaltmış görünüyordu. En hareketli Marslılar grubunu kesinlikle İlk Yüz oluşturuyor ve onlar da artık Tepealtı'nda önceki yıllara göre daha çok vakit geçiriyordu, bu durum çoğu için bir keyifti. Belirli bir vakitte yirmi otuz kadarı civarda toplanıyordu ve diğerleri de işleri arasında gelip bir süre orada kalıyorlardı, böylece sürekli geliş gidişler sırasında yeni gelenlerin olup bitenleri anlatması ve diğerlerinin de bunun ne demek olduğunu tartışması sayesinde az çok kesintisiz bir iletişim sağlıyorlardı.

Buna rağmen Frank, bütün vaktini Tepealtı'nda geçiremiyordu, bu yüzden orada bir odası yoktu. Daha 2050'de bölümün idari ofisini Burroughs'a taşımıştı ve '57'de Araplara katılmadan önceki tek odası bu ofislerdeki odaydı.

Şimdi '59'daydılar, eskisinden bir kat aşağıdaki bir odaya dönmüştü. Çantasını yere bırakıp odaya bakınırken yüksek sesle küfretti. Bedenen Burroughs'ta olma zorunluluğu – sanki bugünlerde kişinin fiziksel varlığı bir işe yarıyormuş gibi! Saçma bir anakronizmdi ama insanlar böyleydi işte. Bozkırın bir hediyesi daha. Yeni tanrısal güçleri çevrelerindeki çalılıklarda uzanırken, hâlâ maymunlar gibi yaşıyorlardı.

Slusinski odaya girdi. Aksanı saf New Yorklu olsa da Frank onu Jeeves diye çağırıyordu çünkü BBC dizilerindeki aktöre benziyordu. "Uzaktan kumanda edilen bir aracın içindeki cüceler gibiyiz," dedi Frank öfkeyle. "Şu gerçekten büyük kazı makinelerinden birinde. Makinenin içindeyiz ve bir dağı oymamız gerekiyor fakat uzaktan kumandanın becerilerini kullanmaktansa bir pencereden uzanıp çay kaşıklarıyla toprağı kazıyoruz. Ve bulunduğumuz yüksekliğin tadını çıkardığımız için de birbirimizi sürekli tebrik ediyoruz."

"Anlıyorum," dedi Jeeves, dikkatli bir şekilde.

Fakat bu konuda yapılacak hiçbir şey yoktu. Yine Burroughs'taydı, etrafta koşturuyor, bir saatte dört toplantıya, duymaktan çoktan bıktığı şu şeyi, BMMİB'nin antlaşmayı tuvalet kâğıdı haline getirdiği mevzusunu yineleyen konferanslara katılıyordu. BMMİB, madenciliğin, asansörün yapımından sonra bile hiçbir şekilde Genel Meclis üyelerine dağıtılacak türden bir kâr elde etmemesini kesinleştiren muhasebe sistemlerini onaylıyordu. Binlerce göçmene "gerekli personel" konumu veriyordu. Çeşitli yerel topluluklara, özellikle de ÖnceMars'a aldırmıyordu. Bu işin büyük bölümü, sonsuz bir bahaneler dizisi adına, 35.000 kilometrelik, 120 milyar dolarlık bahaneler üreten asansör adına yapılıyordu. Aslında geçen yüzyılın askeri bütçeleriyle karşılaştırıldığında pek de pahalı değildi. Asansör fonlarının büyük bölümü asteroidi bulup onu uygun yörüngeye oturtarak üzerine bir kablo fabrikasını kurmakla uğraşılacak olan ilk yıllar için gerekliydi. Daha sonra fabrika asteroidi yiyip kablo tükürecekti, işte bu kadar; sadece kablonun yeterince uzun bir hale gelmesini beklemeleri ve onu yerine oturtmaları gerekiyordu. Bedavaydı, gerçekten bedavaydı!

Ayrıca vakti geldiğinde, antlaşmayı bozmak için harika bir bahaneydi. "Allah cezasını versin," diye bağırdı Frank, geri döndüğü ilk haftanın uzun bir gününün sonunda. "BMMİB neden böylesine teslim olmuş?"

Jeeves ve ekibin diğer üyeleri bunu bir tür retorik soru

olarak kabul edip herhangi bir kuram geliştirmediler. Kesinlikle çok uzun süre uzakta kalmıştı; artık ondan korkuyorlardı. Yanıtı kendi vermek zorundaydı: "Sanırım açgözlülük, şu ya da bu şekilde makyajlanarak üstü örtülmüş bir şeyler alıyor olmalılar."

O gece akşam yemeğinde, küçük bir kafede Janet Blyleven, Ursula Kohl ve Vlad Taneev'e rastladı. Yemeklerini yerken bir bar televizyonundan Yeryüzü'nden gelen haberleri izlediler. Gerçekten izlenecek birçok şey vardı. Kanada ve Norveç nüfus artışı yavaşlatmasını dayatacak bir tasarıya katılıyorlardı. Kimse nüfus kontrolü demiyordu elbette, politikada yasak bir sözcüktü bu fakat aslında olan şey buydu ve tekrar ortaklar trajedisi başlıyordu: Eğer bir ülke BM çözümlerine aldırmazsa, etrafındaki komşu ülkeler, alt edilme korkusuyla çığlığı basıyordu. Bir başka üçkâğıt korkusuydu ama oluyordu. Bu arada Avusturalya, Yeni Zelanda, İskandinavya, Azanya, Birleşik Devletler, Kanada ve İsviçre hep birden, göçü yasadışı ilan etmişlerdi, Hindistan ise yılda yüzde sekiz oranında büyüyordu. Bunu da kıtlık çözecekti, bir sürü ülkede olacağı gibi. Dört Atlı nüfus kontrolünde çok başarılıydı. Ta ki... televizyon hazmedilemeyen ve hiç değişmeksizin bağırsaklardan geçip giden popüler bir diyet yağı reklamına geçti. "Ne isterseniz yiyin!"

Janet telvizyonu kapattı. "Haydi konuyu değiştirelim."

Masanın çevresinde oturup tabaklarına baktılar. Vlad ile Ursula'nın Acheron'dan geldikleri anlaşıldı, çünkü Elysium'da direnç gösteren bir tüberküloz patlaması vardı. "*Cordon sanitaire* dağıldı," dedi Ursula. "Göçmenlerdeki virüslerin bir kısmı kesinlikle mutasyona uğrayacak ya da bizim özel hazırlanmış sistemlerimizden biriyle birleşecek."

Yine Yeryüzü. Ondan kaçınmak olanaksızdı. "Orada her şey dağılıyor!" dedi Janet.

"Bu yıllardır oluyor," dedi Frank kabaca, eski dostlarının yüzleri karşısında dili çözülmüştü. "Tedavinin öncesinde bile zengin ülkelerdeki ortalama ömür, yoksullarınkinden

iki kat daha fazlaydı. Bunu bir düşünsenize! Fakat eski günlerde yoksullar ortalama ömrün ne olduğunu bilemeyecek kadar yoksuldu, tüm güçleriyle günü kurtarmaya uğraşıyorlardı. Şimdi her köşebaşında bir televizyon var ve neler olup bittiğini görebiliyorlar – onlarda AIDS varken zenginlerin tedavi edildiğini. İş bir parça farklılıktan daha öteye sıçradı, yani onlar genç ölüyor ve zenginler sonsuza dek yaşıyor! Neden geri dursunlar ki? Kaybedecek hiçbir şeyleri yok."

"Ve kazanacak çok şeyleri var," dedi Vlad. "Bizim gibi yaşayabilirler."

Kahve fincanlarını elden ele dolaştırdılar. Oda loştu. Çam mobilyaların uzun süreli kullanılma sonucunda oluşmuş güzel ve koyu bir yüzeyi vardı; vernik, çentikler, ele gelen minik pürüzler... Artık çok eskilerde kalmış, bu dünyada sadece onların bulunduğu, birkaçının henüz uyumamış ve konuşuyor olduğu o gecelerden biri gibiydi. Frank gözlerini kırpıştırıp etrafına bakındı, arkadaşlarının yüzlerinde yorgunluk, ağarmış saçlar ve yaşlılara has kaplumbağa suratları görüyordu. Zaman geçmiş ve onlar da artık bu gezegenin dört bir yanına saçılmışlardı, kendisi gibi koşturuyor veya Hiroko gibi saklanıyorlardı ya da John gibi ölüp gitmişlerdi. John'un yokluğu ansızın devasa ve genişleyen bir krater, kıyısında asık suratlarla dikilip ellerini ısıtmaya çalışarak toplandıkları bir krater gibi göründü. Frank ürperdi.

Ardından Vlad ve Ursula yatmaya gittiler. Frank, Janet'a baktı, zaman zaman olduğu gibi, uzun bir günün sonunda bir daha asla kıpırdamayacak gibi hareketsiz hissediyordu kendini. "Maya nerede bu sıralar?" diye sordu, Janet'ın da kalkmasını engelleyerek. O ve Maya Hellas yıllarında yakın arkadaş olmuşlardı.

"Şey, Burroughs'ta," dedi Janet. "Bilmiyor muydun?"

"Hayır."

"Samantha'nın eski dairesinde. Senden uzak durmaya çalışıyor olabilir."

"Ne?"

"Senin için deliriyor."

"Bana mı deliriyor?"

"Kesinlikle." Loş ve hafifçe uğultulu odanın içinde gözlerini ona dikmişti kadın. "Bunu biliyor olmalısın."

Hâlâ ona karşı ne kadar açık olmak gerektiğini düşünürken, şöyle dedi, "Hayır! Niye olsun ki?"

"Ah, Frank," dedi. Sandalyesinde öne kaykıldı. "Kıçına sopa sokulmuş gibi davranmayı bırak! Sizi tanıyoruz, oradaydık, bütün olup bitenleri gördük!" Ve Frank irkilirken geri yaslanıp sakince ekledi, "Maya'nın seni sevdiğini biliyor olmalısın. Daima sevdi."

"Beni mi?" dedi Frank, güçsüz bir şekilde. "Onun sevdiği John'du."

"Ya, elbette. Fakat John rahattı. O da Maya'yı seviyordu ve bu çekici bir şeydi. Maya için çok kolay bir durumdu. O zor şeyleri sever. Bu da sensin."

Frank başını iki yana salladı. "Sanmıyorum."

Janet ona güldü. "Haklı olduğumu biliyorum, bana bir sürü şey anlattı! Antlaşma konferansından bu yana sana çok kızgın ve delirdiğinde durmaksızın konuşur Maya."

"Ama neden kızgın ki?"

"Çünkü onu reddettin! Peşinde yıllarca yıllarca koştuktan sonra onu reddettin, o buna alışmıştı, bunu seviyordu. Senin direnme tarzın romantikti. Bunu istismar etti elbette ama bu yüzden de sevdi seni. Senin güçlü olmandan hoşlandı. Şimdi John da öldüğüne göre, sonunda sana evet diyebilirdi ve sen onu postaladın. Deliye döndü! Ve delirdi mi uzun süre öyle kalır o."

"Bu..." Frank kendine gelmekte zorlandı. "Bu olup bitenlerin benim anladığım şekliyle uyuşmuyor."

Janet gitmek üzere kalktı ama yanından geçerken başına hafifçe vurdu. "Belki de bunu Maya'yla konuşmalısın öyleyse." Gitti.

Uzun bir süre orada, sersemlemiş bir şekilde, sandalye kolunun parlak yüzeyini inceleyerek öylece oturdu. Düşün-

mekte zorlanıyordu. Sonunda uğraşmayı bırakıp yatmaya gitti.

Kötü uyudu ve uzun bir gecenin sonunda yine John'la ilgili bir düş gördü. Uzay istasyonunun serin havalı ve yukarı eğimli uzun bölmelerindeydiler, Mars yerçekimiyle dönüyorlardı, 2010'daki uzun konaklamaları sırasında, orada altı hafta boyunca beraberdiler, genç ve güçlüydüler, "Süperman gibi hissediyorum," diyordu John, "bu yerçekimi harika, kendimi Süperman gibi hissediyorum!" İstasyonun çevresinde dolanan büyük koridorda uzun adımlarla koşuyorlardı. "Mars'ta her şey değişecek, Frank. Her şey!"

Hayır. Her adımları üç adım atlayışın son sıçrayışı gibiydi. Boing, boing, boing, boing.

Evet! Tüm meseleleri yeterince hızlı koşmayı öğrenmek olacak.

Madagaskar'ın batı kıyısının üstü harika bir bulut lekesi
 örüntüsüyle kaplıydı. Güneş aşağıdaki okyanusu bronza boyuyordu.

"Her şey buradan harika görünüyor."

"Biraz daha yaklaş ve oldukça çok şey görmeye başlayacaksın," diye mırıldandı Frank.

Ya da çok az.

Soğuktu, sıcaklık konusunda tartıştılar, John Minnesotalıydı ve çocukken penceresi açık yatardı. Oysa Frank üşüyor ve omuzlarının üstünde bir yatak örtüsüyle dolaşıyordu, ayakları buz kalıpları gibiydi. Satranç oynadılar ve Frank kazandı. John kahkaha attı. "Ne aptalca," dedi.

"Ne demek istiyorsun?"

"Oyunların bir anlamı yok."

"Emin misin? Bazen yaşam bana bir tür oyun gibi görünüyor."

John başını iki yana salladı. "Oyunların kuralları vardır fakat yaşamda kurallar durmaksızın değişir. Filini rakibinin şahının yanına çekebilirsin, o da eğilip filinin kulağına bir

şeyler fısıldar ve ansızın onun için oynamaya başlar, kale gibi davranır. Sikilip gidersin."

Frank başını sallayarak onayladı. Bunları John'a o öğretmişti.

Yemekler, satranç, sohbet, dönen Yeryüzü manzarasından oluşan bir bulamaç. Yaşadıkları tek hayat buymuş gibiydi. Houston'dan gelen sesler YZ gibiydi, ilgileri saçmaydı. Gezegenin kendisi öyle güzeldi, toprağı ve bulutlarıyla öyle karmakarışık şekiller oluşturmuştu ki.

"Hiç aşağı inmek istemiyorum. Yani bu Mars'ın olabileceğinden de iyi, ne dersin?"

Hayır.

Birbirine sokulup ürpererek, John'un ergenliğinden söz etmesini dinleyerek vakit geçirdiler. Kızlar, spor, uzay düşleri. Frank, Washington hikâyeleriyle, Makyavel'den derslerle yanıt verdi buna, John'un bu haliyle oldukça zorlu birisi olduğunu kavrayıncaya dek devam etti. Sonuçta, arkadaşlık sadece başka bir anlamıyla diplomasiydi. Ama sonra, bulanık bir hayalin ardından... konuşmak, duraksamak, ürpermek, babasından, Jacksonville barlarından sarhoş dönüşlerden, Priscilla'dan ve onun sarı saçlarından, moda dergilerine uygun yüzünden söz etmek. Onun artık nasıl da kendisi için bir şey ifade etmemesinden, sadece göstermelik bir şekilde, onu yerde tutmasınlar diye psikiyatristlere normal görünmek için yapılan bir evlilik oluşundan. Adamın hatası da değildi. Terk edilmişti sonuçta. Aldatılmıştı.

"Kulağa tatsız geliyor. İnsanların beş para etmez olduğunu düşünmene şaşırmamalı."

Frank, aşağıdaki büyük, mavi lambalarına elini salladı. Ama öyleydiler. Rastlantıyla gördüğü Afrika Boynuzu'na el salladı. "Orada, aşağıda neler olduğunu bir düşünsene."

"Bütün bunlar tarih oldu, Frank. Bundan iyisini yapabiliriz."

"Yapabilir miyiz? Yapabilir miyiz?"

"Bekle ve gör."

***

Uyandı, midesi düğümlenmişti ve ter içindeydi. Kalkıp bir duş aldı – daha şimdiden düşten sadece tek bir sahneyi hatırlıyordu: "Bekle ve gör," diyordu John. Fakat midesi odun gibiydi.

Kahvaltısının ardından düşünceler içinde çatalını masada tıkırdattı. Günün geri kalanını kafası karmakarışık, sanki hâlâ düşteymiş gibi dolaşarak, ara sıra düşle gerçek arasındaki farkın ne olduğunu merak ederek geçirdi. Bu yaşam her açıdan düş gibi değil miydi? Her şey aşırı aydınlatılmış, gözalıcı, bir şeylerin simgesi miydi?

O akşam kendisini yardıma muhtaç ve bir tutkuya kapılmış gibi hissederek Maya'yı aramaya çıktı. Karar önceki gece, Janet, "Biliyorsun, seni seviyor," dediğinde verilmişti. Bir köşeden yemek salonuna saptı ve işte oradaydı, başı çınlayan kahkahasının tam ortasında arkaya atılmıştı, capcanlı bir Maya, saçları bir zamanlar siyah olduğu kadar beyazdı, gözleri yanındakine kilitlenmiş; koyu saçlı, yakışıklı, belki ellilerinde, kadına gülümseyen bir adam. Maya kendisine has ve alışkanlıklarından kaynaklanan bir tavırla elini adamın pazusuna koymuştu, bir anlamı yoktu ve aslında adamın aşığı değil, onu bir şekilde büyüleyen biri olduğunu belirtiyordu; adamın yüzündeki ifade kadını iyi tanıdığını belirtir gibi olsa da birkaç dakika önce tanışmış bile olabilirlerdi.

Dönüp Frank'i gördü ve şaşkınlıkla gözlerini kırpıştırdı. Başını çevirip yeniden konuşmaya devam etti, Rusça, eli hâlâ adamın kolundaydı.

Frank duraksadı ve neredeyse dönüp gidiyordu. Sessizce küfretti kendisine – okul çocuğundan başka bir şey değil miydi yani? Yanlarına doğru yürüyüp, "Merhaba," dedi, yanıt verip vermediklerini duymadı bile. Bütün yemek boyunca Maya adamın hemen yanındaydı, ona bakmıyordu, masasına doğru bile dönmüyordu. Adam yeterince hoşnut görünüyordu, kadının ilgisine şaşırmıştı, şaşırmıştı ama bundan hoşnuttu. Belli ki birlikte çıkacaklardı oradan, belli ki geceyi

birlikte geçireceklerdi. Bu ön bilgi insanları daima keyiflendirirdi. İnsanları işte böyle, hiçbir huzursuzluk duymaksızın kullanırdı, orospu. Aşk... Düşündükçe öfkesi arttı. Kendinden başka kimseyi sevmemişti. Yine de... onu ilk gördüğünde yüzündeki ifade; bir an için hoşnut olmuş, ardından onu kızdırmak istememiş miydi? Bu da incinmiş duyguların, acı verme arzusunun, yani onun için duyduğu bariz (ve aşırı çocukça) bir arzunun belirtisi değil miydi?

Eh, cehenneme kadar yolu var. Odasına dönüp çantasını topladı ve metroyla tren istasyonuna gidip batıya, Tharsis'ten yukarıya doğru, Pavonis Mons'a giden bir gece trenine bindi.

Birkaç ay içinde, asansör gözalıcı yörüngesine oturtulduğunda Pavonis Mons, Burroughs'u, tıpkı onun bir zamanlar Tepealtı'nı gölgede bırakışı gibi gölgede bırakıp Mars'ın ilgi odağı olacaktı. Asansörün yere ulaşmasına artık çok kalmadığı için bölgenin artan görkemi giderek belirginleşiyordu. Volkanın dik doğu yamacında bir kablolar karmaşası, mikrodalga kuleler hattı, bitip tükenmek bilmeyen istasyonlar, yükleme rayları, depolar ve çöplerle birlikte çıkan tren yoluna paralel uzanan iki yeni yol ve dört kalın boru hattı vardı. Sonra, volkan konisinin en son ve en dik tepe eğrisinin üzerinde, geniş çukur kıyısına ulaşıldığında her yere saçılmış hale gelene dek giderek yoğunlaşmış geniş bir çadırlar ve endüstriyel binalar yığını, binaların aralarında kocaman yalıtım alanları ve yörüngedeki güneş panellerinden aşağı mikrodalgalanan enerji için alıcılar vardı. Yoldaki her bir çadır küçük apartman bloklarıyla tıka basa dolu küçük bir kasabaydı ve her bir apartman bloğu da insanlarla tıka basa doluydu, bütün pencerelerde çamaşırlar uçuşuyordu. Tren yoluna en yakın çadırların içinde birkaç ağaç vardı ve ticari bölgeler gibi görünüyorlardı. Frank kesik görüntüler halinde, yiyecek tezgâhları, video satıcıları, önü açık jimnastik salonları, giysi dükkânları, çamaşır otomatları gördü. Sokaklarda çöp yığınları vardı.

***

Ardından yamaçtaki tren istasyonundaydı, trenden inip istasyonun geniş çadırına girdi. Güney yamacının, inanılmaz bir büyüklükte, neredeyse dairesel ve kuzeydoğuda oluşmuş devasa bir çukur dışında kesintisiz bir delik olan büyük kalderaya açılan inanılmaz bir manzarası vardı. Bu çukur kalderadan istasyona uzanan büyük bir gedik oluşturuyordu ve gerçekten de kaza eseri olan dev bir patlamadan geriye kalmıştı. Tasarıdaki tek aksama buydu; diğer açılardan uçurum düzgündü ve kalderanın zemini neredeyse kusursuz bir yuvarlaklığa, neredeyse kusursuz bir düzlüğe sahipti. Bir uçtan diğerine altmış kilometre ve tam 5.000 metre derinliğinde. Bütün moholları sona erdirecek bir moholun başlangıcı gibi. Kaldera zeminindeki birkaç insan varlığı belirtisi karınca ölçeğindeydi, kıyıdan bakıldığında neredeyse görünemez durumdaydılar.

Ekvator tam güney yamacından geçiyordu ve asansörün
520 alt ucunu saptayacakları yer orasıydı. Bağlama noktası belirgindi; tren istasyonunun çevresindeki büyük çadır kentin birkaç kilometre batısına konumlanmış, oldukça büyük kahverengili beyazlı bir beton blok binaydı. Binanın ötesinde, kıyı boyunca batıya doğru bir fabrikalar, toprak kazıcıları, yiyecek depolarının oluşturduğu bir hat uzanıyordu ve bu hat, incecik havanın temiz tozsuzluğunda, bir tür erik karası gökyüzünün altında fotoğraf berraklığıyla ışıldıyordu. Gökyüzünde zirvenin yakınlarında gündüz vaktinde bile görünen birkaç yıldız vardı.

Gelişinin ertesi günü, yerel bölge birimi onu asansör üssüne götürdü. Anlaşıldığı kadarıyla teknisyenler o öğleden sonra kablonun kılavuz telini aşağı indireceklerdi. Bunun pek seyirlik bir şey olmadığı anlaşıldı ama yine de ilginç bir manzaraydı. Kılavuz telin ucunda küçük bir yönlendirici roket vardı ve bu roketin doğuya bakan jetleri durmaksızın alevler çıkarıyordu, arada sırada da kuzey ve güney jetleri ateşleniyordu. Roket böylece sinyal köprüsüne doğru yavaş-

ça alçaldı, üzerinde gümüş bir tel bulunmasının ve sadece birkaç kilometre boyunca görülebilir olarak uzanan bir tel olmasının dışında diğer sıradan iniş araçlarına benziyordu. Ona bakarken Frank sanki denizin dibindeymiş ve erik renkli bir deniz yüzeyinden aşağıya sarkılmış bir oltalyı seyrediyormuş gibi hissetti – üzerine renkli bir yem takılmış bir olta, dipteki bir kalıntıyı çıkartmaya uğraşan bir kanca gibi. Duyduğu öfkeyle nefes alamadı ve aşağı bakıp derin derin soluması gerekti. Çok tuhaftı.

Üs kompleksini gezdiler. Kılavuz teli yakalayan sinyal köprüsü beton blok içindeki büyük bir deliğe yerleştirilmiş, kalın bir kenar halkası olan beton bir kraterdi. Bu beton kraterin duvarları, kabloyu şok emici bir yakaya sabitleyecek mıknatıslı bobinleri tutan eğimli gümüş sütunlarla bağlıydı. Kablo bölmenin beton zemininden oldukça yukarıda, kablonun dıştaki yarısının çekimiyle desteklenerek boşlukta duracaktı; incelikle dengelenmiş bir yörünge, küçük bir aycıktan uzanarak bu odaya inen, toplam 37.000 kilometrelik bir nesne. Ve sadece on metre eninde.

Kılavuz tel sabitlendiğinde, kablonun kendisi çok kolayca aşağı indirilebilecekti fakat hızla değil, çünkü son yörüngesine gerçekten aşırı hassas biçimde, asimptotik bir yaylanmayla süzülmeliydi. "Tam Zenon'un paradoksu gibi olacak," dedi Slusinski.

Sonunda kablonun ucu bu ziyaretten ancak günler sonra gökyüzünde belirdi ve orada asılı kaldı. Sonraki birkaç hafta boyunca daha da yavaş bir şekilde alçaldı, daima orada, gökyüzündeydi. Gerçekten de çok garip bir manzaraydı; Frank'e bir tür baş dönmesi verdi ve onu her gördüğünde içini, bir okyanus zemininde duruyor olma hissi kapladı. Yukarıdaki bir oltaya, erik renkli deniz yüzeyinden aşağıya uzanan siyah bir ipe bakıyorlardı.

Frank bu zamanı, Mars ofislerinin ana departmanını, artık Sheffield diye adlandırılan bu yeni kente aktarmakla geçirdi.

Burroughs ekibi bu taşınmaya karşı çıktı fakat onlara aldırmadı. Vaktini, hepsi de asansörün veya Sheffield'ın çeşitli yerlerinde işbaşında olan ya da dışarıdaki Pavonis kentlerinde gezinen Amerikalı yöneticiler ve proje yöneticileriyle görüşerek geçirdi. Amerikalılar eldeki işgücünün ancak belli bir oranını temsil ediyorlardı fakat Chalmers yine de oldukça meşguldü, çünkü toplam proje oldukça büyüktü. Amerikalılar süperiletkenlere ve gerçek asansör kabinlerine yönelik yazılıma hâkim gibi görünüyorlardı, ki bu da milyarlar eden ve aslında YZ'si ve Phyllis ile birlikte Slusinski sorumlu olsa da birçok insanın Frank'e atfettiği bir işti.

Amerikalıların çoğu Sheffield'ın doğusundaki Teksas adlı bir çadır kentte, Teksas fikrinden hoşlanan veya rasgele oraya gelivermiş çeşitli uluslardan insanlarla birlikte kalıyorlardı. Frank olabildiğince çoğuyla görüştü, böylece kablo yere indiğinde örgütlenmiş ve uyumlu bir siyaset içinde –veya bazılarının dediği gibi, onun emri altında– çalışacaklardı. Ama orada olmaktan hoşnuttular, onların da işine yaradığı sürece. Asansör kabinlerinin iskeletini yapan Doğu Asya ortak pazarından ve kabloyu yapmış olan AB'den daha güçsüz olduklarını biliyorlardı. Praxis, Amex, Armscor ve Subarashii'den de daha güçsüzdüler.

Sonunda kablonun indirileceği gün geldi. Bunu görmek için Sheffield'da devasa bir kalabalık toplandı; tren istasyonunun meydanı kapasitesinin çok üstünde bir insan yığınıyla dolmuştu, çünkü yamaçtan, halk arasında soket diye adlandırılan üs kompleksine uzanan güzel bir manzarası vardı.

Saatler geçtikçe, kara sütunun ucu hedefine yaklaştıkça daha da yavaş hareket ederek aşağı doğru kaydı. Orada öylece asılı kaldı, onu aşağı yönlendiren kılavuz telden çok daha büyük değildi, aslında bir Energia roketinin yön verici ucundan daha küçüktü. Gökyüzünde kusursuz bir dikeylikle duruyordu ama öyle ince ve önden görülen kısmı öyle gösterişsizdi ki bir gökdelenden uzun görünmüyordu. Havada

duran, ipince, upuzun bir gökdelen. Gökyüzünden de uzun, siyah bir ağaç. "Tam altında olmalıydık, tam soket zeminin altında," dedi ekibinden biri. "Yerleştiğinde bir boşluk payı kalıyor olmalı, değil mi?"

"Manyetik alan seni bir parça çekiştirebilir," diye yanıtladı Slusinski, gözlerini gökyüzünden ayırmadan.

Gitgide yaklaşırken kablonun çeşitli çıkıntılarla kaplanmış ve gümüş tellerle işlenmiş olduğunu gördüler. Altındaki açıklık küçüldü. Ardından, ucu üs kompleksinin içinde kayboldu ve alandaki kalabalığın denizkabuğundan çıkıyora benzeyen uğultusu arttı. İnsanlar dikkatle televizyonlara bakıyordu; soketin içindeki kameralar kablonun beton zemine on metre kala ağır ağır durmasını gösteriyordu. Ardından ray üzerindeki taşıma ayaklarının minik bir aletmişçesine hareket etmesi ve kablonun çevresine, ucundan birkaç metre yukarıya somut bir tasmanın geçmesi geldi. Her şey düşsel bir ağır çekimde oluyordu ve bittiğinde yuvarlak soket odası kötü yerleştirilmiş siyah bir çatıya kavuşmuş gibi oldu.

"Asansör yerine oturdu," dedi bir kadın sesi hoparlör sisteminden. Kısa bir süre alkışlar duyuldu. İnsanlar televizyonlardan uzaklaşıp yeniden çadır duvarlarına doğru baktı. Şimdi nesne gökte asılıyken göründüğünden daha az tuhaf görünüyordu; artık Mars mimarisinin *reductio ad absurdum*undan başka bir şey değildi; incecik, upuzun kara bir kule. Bir fasulye sırığı. Garip ama öyle pek de rahatsız edici değil. Kalabalık kendi içinde binlerce konuşmaya bölünerek dağıldı.

Çok geçmeden asansörler çalışmaya başladı. Kablonun Clarke'tan fışkırdığı yıllar boyunca, üzerinde robotlar geziniyor, kabloyu, her bir kilometresini kaplayan güç hatlarını, güvenlik kablolarını, jeneratörleri, süperiletken pistleri, bakım istasyonlarını, savunma istasyonlarını, konum ayarlama roketlerini, yakıt tanklarını ve acil durum korunaklarını yapıyorlardı. Bu çalışma kablo yapımıyla aynı hızla ilerlemişti, o yüzden yere varıştan kısa süre sonra kabinler yukarı aşağı,

aşağı yukarı, her yönde dört yüz tanesi, bir saç telinin üzerindeki parazitler gibi gidip geliyordu. Birkaç ay sonra yörüngeye çıkmak üzere bir asansöre binebiliyordunuz. Ve yörüngeden yüzeye inmek üzere başka bir asansöre binebilirdiniz.

Sonunda indiler, Yeryüzü'nden kesintisiz mekik filolarıyla birlikte, Yeryüzü-Venüs-Mars sisteminin çevresinde gidip gelen o büyük uzay gemileriyle, bu üç gezegeni ve Ay'ı yerçekimi kaldıracı olarak kullanıp Yeryüzü'nden ve Mars'tan birbirleriyle yarışarak delice hızlanmış nakliye araçlarıyla geldiler. İşleyen on üç gemiden her birinde bin kişi vardı ve her seferinde tam dolu geliyorlardı. Yani Clarke'a kesintisiz bir insan dalgası geliyor, asansör kabinleriyle aşağıya indiriliyor, sokette karaya çıkarılıyorlardı. Sonra Sheffield meydanlarına dökülüyorlar, yabani, kaygılı ve gözleri şişmiş bir güruh halinde güçlükle tren istasyonlarına, dışarıdaki kasabalara giden trenlere götürülüyorlardı. Bu trenlerin büyük bölümü yüklerini Pavonis'in çadır kentlerine boşaltıyordu; robot ekipler bu çadırları yeni gelenlere yetişecek bir hızda ancak yapabiliyordu ve iki yeni boru hattı, Noctis Labyrinthus'un altındaki Compton Akiferi'nden çıkartılıp pompalanan Pavonis'in suyunu güvenceye almıştı. Yani göçmenler yerleştiriliyordu.

Sokette, yani kablonun diğer ucundaysa yukarı giden asansör kabinleri işlenmiş metaller, plantinyum, altın, uranyum ve gümüşle dolduruluyordu. Ardından kabinler salınıp piste yerleştiriliyor ve oradan tekrar, yavaş yavaş saatte 300 kilometrelik son hızlarına ulaşarak gidiyorlardı. Beş gün sonra kablonun tepesine varıyorlardı, artık çok-tünelli bir karbon-kondrit asteroide, yüzeydeki binaları ve içerideki tünelleriyle Mars'ın üçüncü ayı olmaktan çıkıp bir uzay gemisi ya da şehri haline dönüşmüş olan safra asteroit Clarke'ın içindeki kilitlere iniyorlardı. Canlı ve telaşlı bir yerdi burası; aralıksız bir gelip giden gemiler akışı vardı ve var olan en güçlü YZ'lerin bir bölümünü kullanan koca bir yerel trafik denetçilerinin gücü oranında ekipler durmaksızın akıyordu.

Kabloyla ilgili işlemlerin çoğu bilgisayarlar tarafından denetlenip robotlar tarafından yapılıyor olsa da tüm bu çabaları yönetip gözetlemek üzere çeşitli insan meslekleri doğuyordu.

Elbette bütün bu yeni görüntüler medyada ânında ve geniş bir şekilde yer alıyordu ve her şeyin ötesinde, on yıllık bir bekleyişe rağmen, yere varışın ardından asansör, sanki Athena gibi birdenbire ortaya çıkmış sayılıyordu.

Fakat sorunlar vardı. Frank ekibinin, çadırlardan dosdoğru Sheffield'daki ofislerine gelen, bazen sinirli, bazen gürültücü ve öfkeli olan, kalabalık yaşama koşulları, yetersiz polis ya da kötü yiyeceklerden yakınan erkekler ve kadınlarla giderek çok daha fazla uğraşarak vakit kaybettiğini görüyordu. İri yarı, kırmızı suratlı, beyzbol şapkası giyen bir adam parmağını onlara doğru sallayarak şöyle diyordu, "Özel güvenlik şirketleri yukarıdaki çadırlardan gelip koruma öneriyorlar ama hepsi de çetelerden başka bir şey değil, sadece zorbalık! Bizim güvenlik buraya geldiğimi anlayabilir diye size adımı bile veremiyorum! Demek istediğim, ben de herhangi biri kadar karaborsaya inanıyorum fakat buradaki çılgınlık! Biz bunun için gelmedik buraya."

Frank hırslanmış bir şekilde ofisinde dolanıp duruyordu. Bu türden iddiaların doğru olduğu açıktı ama elinde kendi güvenlik ekibi, daha doğrusu büyük bir polis gücü olmadıkça bunları doğrulamak çok zordu. Adam gittiğinde ekibini sorguladı, onlar yeni bir şey söyleyemeyince iyice öfkelenmişti. "Benim için bu tür şeyleri ortaya çıkarmanız gerekiyor, bunun için para alıyorsunuz! Bütün yaptığınız orada öylece oturup Terra haberlerini izlemek!"

Bir günlük, yani toplam otuz yedi randevusunu iptal etti. "Tembel, beceriksiz piçler," diye bağırdı kapıyı çarpıp çıkarken. Tren istasyonuna gitti ve olup biteni bizzat görmek için aşağı inen bir trene bindi.

Tren artık inişin her kilometresinde, çadır kentlere açılan

küçük paslanmaz çelik kilitler olarak çalışan istasyonlarda duruyordu. Birinde indi; kilidin üstündeki tabelada El Paso diye yazıyordu. Geçit kilidinin açık kapılarından içeri girdi.

Bu çadırların en azından bir manzarası vardı, bunu kimse reddedemezdi. Volkanın büyük doğu yamacından aşağı tren rayları ve boru hatları iniyordu, bunların her iki yanındaysa birbiri ardına kabarcıklar gibi çadırlar sıralanmıştı. Yamacın yukarısındaki nispeten eski olanların temiz şeffaf dokusu çoktan bir parça morlaşmıştı. İstasyonun yanındaki fabrika binasında vantilatörler gürültülü bir şekilde uğulduyor ve bir yerlerden hidrazin jeneratörünün tiz uğultusu buna ekleniyordu. İnsanlar İspanyolca ve İngilizce konuşuyorlardı. Frank ofisini arayıp El Paso'dan yakınmaya gelmiş olan adamın dairesini bağlamalarını istedi. Adam telefona yanıt verdi ve Frank onunla istasyonun yanındaki bir kafede buluşmak üzere anlaştı, sonra yürüyüp dışarıdaki masalardan birine oturdu. Masalarda başka her yerdeki gibi bir şeyler yiyip konuşan erkek ve kadınlar vardı. Küçük elektrikli arabalar, genellikle büyük kutu yığınlarıyla dolmuş daracık sokaklarda aşağı yukarı gidip geliyordu. İstasyonun yakınındaki binalar üç katlıydı, parlak maviye ve beyaza boyanmış, çelik katkılı betondan yapılmış prefabriklere benziyorlardı. İstasyondan işlek ana caddeye uzanan tüplerde bir dizi yeni dikilmiş ağaç vardı. Astroçimenlikte küçük gruplar oturuyor, insanlar amaçsızca dükkândan dükkâna geziniyor ya da omuzlarında ve sırtlarında çantalarıyla istasyona doğru koşturuyorlardı. Herkes biraz dalgın ve kararsız görünüyordu, sanki bir alışkanlıkları yokmuş ya da henüz doğru dürüst yürümeyi öğrenememiş gibiydiler.

Çağırdığı adam, yanında hepsi de yirmilerinde ve denildiği gibi Mars'ta olamayacak kadar genç komşularıyla birlikte kalabalık bir şekilde geldi. Belki tedavi, radyasyonun zararını onarabilir ve onların doğru dürüst üremelerini sağlayabilirdi, kim bunu denemeden söyleyebilirdi ki? Laboratuvar hayvanları, başka bir şey değildiler. Her zaman da öyle olmuşlardı.

Aralarında korkuyla karışık bir saygı ve küçümseyişle baktıkları bir büyükbaba, çok yaşlı bir ata gibi duruşu çok tuhaftı. Huzursuzca onlardan kendisini bir yürüyüşe çıkararak çevreyi göstermelerini istedi. Onu dar sokaklardan geçirerek istasyondan ve uzun binalardan uzaklaştırdılar, kenar mahallelerde geçici barınaklar olarak tasarlanmış Agee kulübeleri oldukları anlaşılan şeylerin uzun sıraları arasından geçirdiler: araştırma karakolları, su istasyonları ya da mülteci kulübeleri. Şimdiden bir sürüsü peş peşe dizilmişti. Volkanın yamacı alelacele düzlenmişti ve kulübelerin çoğu iki üç derecelik bir eğimde duruyordu, o yüzden mutfaklarda dikkatli olmalı ve yataklarını doğru yerleştirdiklerine emin olmaları gerektiğini anlattılar.

Frank neler yaptıklarını sordu. Sheffield'da rıhtım işçiliği, diye yanıtladı çoğu; asansör kabinlerini boşaltmak ve eşyaları trenlere yüklemek gibi işler. Bunları robotların yapması düşünülmüştü fakat insan kasları için de inanılmayacak kadar çok iş kalıyordu geride. Ağır araç operatörleri, robot programcıları, makine tamircileri, uzaktan kumandalı dev araçların içindekiler, inşaat işçileri. Çoğu yüzeye çok seyrek çıkıyordu, bazılarıysa hiç çıkmamıştı. Geride bırakılmış yuvada da benzeri işler yapmışlar ya da işsiz gezmişlerdi. Bu onlar için bir şanstı. Çoğu bir gün Yeryüzü'ne dönmeyi umuyordu fakat jimnastik salonları kalabalık, pahalı ve vakit kaybettiriciydi, sonuçta hepsi hızla beden sağlıklarını kaybediyordu. Frank'in çocukluğundan beri duymadığı güneyli aksanları vardı; bir önceki asırdan kalma bir ses duymak, Elizabeth çağındakileri dinlemek gibiydi. İnsanlar hâlâ böyle mi konuşuyorlardı? Televizyondan anlaşılmıyordu bu. "Hepsiniz ööle uzun zamandı burdasınızki kapalı olmaya aldımıyonuz ama ben katlanamıyom." *Katlanamıyom.*

Frank bir mutfağa göz attı. "Ne yiyorsunuz," diye sordu.

Balık, sebzeler, pirinç, tofu. Hepsi de kocaman paketler halinde geliyordu. Şikâyetleri yoktu, iyi sayılırdı. Amerikalılar, tarihdeki en berbat damak tadına sahip olanlar. Biri bana

çizburger versin! Yo, asıl kafaya taktıkları sınırlamalar, mahremiyet yokluğu, teleişletim ve kalabalık olmaktı. Bunlardan kaynaklanan sorunlar: "Buraya geldiğimin ertesi günü bütün eşyam çalındı." "Benim de." "Benim de." Hırsızlık, saldırı, zorbalık. Haydutların başka çadır kentlerden geldiğini söylediler. Ruslar, dediler. Tuhaf konuşan beyazlar. Bir kısmı da siyahtı ama evdeki kadar çok değillerdi. Önceki hafta bir kadına tecavüz edilmişti. "Dalga geçiyorsunuz!" dedi Frank.

"Ne demek dalga geçiyorsun uz," dedi bir kadın tiksintiyle.

En sonunda onu istasyona geri götürdüler. Kapıda duraksadığında, Frank onlara ne söyleyeceğini bilemiyordu. İnsanlar onu tanıdığı ya da kalabalığın peşine takıldıkları için oldukça büyük bir kalabalık toplanmıştı. "Ne yapabilirim bir bakacağım," diye kırık dökük sözler döküldü ağzından, sonra geçit kilidinden içeri kaydı.

Yukarı çıkan bir trende giderken hiçbir şey düşünmeksizin çadırları seyretti. Tokyo stili, tabut otellerle dolu bir ta-

nesi vardı. Burası El Paso'dan daha kalabalık olmalıydı ama sakinleri buna aldırıyor muydu? Bazı insanlar kendilerine hurda gibi davranılmasına alışıktı. Aslında, birçok insan. Ama Mars'ta farklı olmalıydı bu!

Sheffield'a varınca, gelip geçenlere aldırmadan ve bazılarını yolundan çekilmeye zorlayarak gezinti yolunda turladı, asansörün ince uzun hattını seyretti. Bir ara durup kalabalığa baktı; o anda bir bakışla görülen belki 500 kadar insan vardı, her biri kendi hayatını yaşıyordu. Ne zaman böyle olmuştu bu? Onlar bilimsel bir karakoldular, bir avuç araştırmacıydılar, en az Yeryüzü kadar –bütün Avrasya, Afrika, Amerika, Avusturalya ve Antarktika'ya– toprak yüzeyine sahip bir gezegene dağılmışlardı. Bütün bu toprak hâlâ oradaydı fakat yüzde kaçı çadırlarla kaplı ve yaşanır haldeydi? Yüzde birden çok azı. Buna rağmen BMMİB ne diyordu? Bir milyon insan zaten oradayken, daha fazlası da yoldaydı. Polis yok, suç çoktu – ya da polissiz suç vardı. Bir milyon insan... ve yasa yoktu, yasa yoktu ama şirket yasaları vardı. Kâr-zarar hesabı. Harca-

maları sonuna kadar kıs, kârı sonuna kadar artır. Hurdaları düzgünce istifle.

Ertesi hafta güney yamacındaki bir dizi çadırda yaşayan insanlar greve gitti. Chalmers bunu ofisine giderken duydu, Slusinski o yoldayken hemen aramıştı. Grev çadırlarının çoğu Amerikalıydı ve ekibi panik halindeydi. "İstasyonları kapattılar ve kimseyi trenden çıkartmıyorlar, bu yüzden acil durum kilitlerinden girilmedikçe kontrol edilemeyecekler–"

"Kes sesini."

Slusinski'nin itirazlarına aldırmadan, güney raylarından grevdeki çadırlara indi. Aslında ekibinden birkaç kişiye kendisine katılmaları emrini vermişti.

İstasyonda Sheffield güvenliğinden bir ekip vardı ama onlara trene binip oradan ayrılmalarını söyledi, Sheffield yöneticileriyle bir görüşmenin ardından adamlar çekip gittiler. Geçit kilidinde kendini tanıttı ve yalnız olarak içeri girmek istedi. İzin verdiler.

Bir başka çadırın ana meydanına çıktı, bir öfkeli yüzler deniziyle çevriliydi. "Kapatın kameraları," diye önerdi. "Gelin başbaşa konuşalım."

Kameraları kapattılar. El Paso'dakilerin aynısıydı, farklı aksanlar ama aynı yakınmalar. Daha önceki ziyareti, onların ne söyleyeceklerini tahmin etmesini ve onlar daha söylemeden kendisinin dile getirmesini sağlamıştı. Bu becerisinden ne kadar etkilenmiş olduklarını okudu yüzlerinden. Gençtiler.

"Bakın, bu tatsız bir durum," dedi bir saat konuşmanın ardından. "Fakat eğer grevi uzatırsanız sadece durumu daha da kötüleştireceksiniz. Güvenliği gönderecekler ve olay bu sefer çeteler ve polislerle iç içe yaşamaktan başka bir şey olmayacak, tıpkı hapiste yaşamak gibi. Tavrınızı ortaya koydunuz, şimdi de ne zaman bırakıp uzlaşmak gerektiğini anlamalısınız. Sizi temsil edecek bir komite oluşturun, bir şikâyet ve talep listesi yapın. Bütün suç olaylarını belgeleyin, bunları

yazın ve kurbanların, iddiaları imzalamasını sağlayın. Bunlar işime yarar. BMMİB'de ve geride bırakılmış yuvada da işe yarayacaktır, çünkü antlaşmayı bozuyorlar."

Kendisini denetlemek ve çenesini dinlendirmek için biraz duraksadı. "Bu arada işe dönün! Burada tavuklar gibi oturmaktan daha iyi geçer vakit, ayrıca uzlaşma için puan kazandırır. Bunu yapmazsanız, belki de yiyeceği kesip sizi zorlarlar. En iyisi bunu kendi arzunuzla yapmanız ve mantıklı görüşmeciler gibi görünmeniz."

Böylece grev sona erdi. Hatta istasyona dönerken onu coşkulu bir şekilde alkışladılar.

Trene körkütük bir öfke içinde bindi, ekibinin sorularını ya da budalaca sorgulayan bakışlarını yanıtlamayı reddetti ve tam bir aptal olan güvenlik şefine saldırdı. "Eğer siz beş para etmez piçler güvenilir olsaydınız bunlar hiç olmazdı! Bir koruma üçkâğıdından başka bir şey değilsiniz siz! Neden insanlara çadırlarda saldırılıyor? Neden koruma için para ödüyorlar ve bütün bunlar olup biterken neredesiniz siz!"

"Bu bizim yetkimizde değil," dedi adam, kızgınlıktan dudakları beyazlaşmıştı.

"Hadi canım, ne ki sizin yetkiniz? Sizin tek yetkiniz cebiniz." Güvenlikçiler sonunda kalkıp vagondan çıkıncaya dek sürdürdü bunu, en az onun kadar öfkeliydiler ama ya aşırı disiplinliydiler ya da cevap vermeye çekiniyorlardı.

Sheffield ofislerinde ekibine bağırıp çağırarak odadan odaya gezindi, birilerini aradı. Sax, Vlad, Janet. Onlara olup biteni anlattı ve sonuçta hepsi onun da kabul ettiği aynı öneriyi yaptılar. Asansörle yukarı çıkıp Phyllis'le konuşması gerekiyordu. "Bakalım rezervasyonları yapmayı becerebilecek misiniz," dedi ekibine.

4

Asansör kabini, tepesinde ışıklı bir odası olan, dar ve uzun yapısıyla eski bir Amsterdam evine benziyordu, tepesindeki saydam duvarlı ve kubbeli bölmesi Frank'e *Ares*'teki köpük kubbeyi anımsatmıştı. Yolculuğun ikinci gününde aracın diğer yolcularıyla tanıştı (sadece yirmi kişi vardı, çünkü bu yönde giden çok fazla kimse yoktu) ve saydam çatı katında Phobos'un geçişini seyretmek için kabinin küçük iç asansörüyle otuz kat yukarı çıktılar. Odanın dış çeperi olduğu gibi asansörün üzerine yayılmıştı, bu yüzden aşağısı da görülebiliyordu. Frank aşağıya, gezegen ufkunun eğimli çizgisine baktı, son gördüğünden çok daha beyaz ve kalındı. Atmosfer basıncı artık 150 milibardı ve zehirli gazlardan oluşsa da gerçekten çok etkileyiciydi.

Küçük ayın ortaya çıkmasını beklerlerken Frank aşağıdaki gezegeni seyretti. Kablonun incecik oku dosdoğru gezegeni işaret ediyordu; upuzun ve narin bir roketle, altlarında ve üstlerinde birkaç kilometre boyunca uzanan, tuhaf bir şekilde inceltilmiş bir roketle yükseliyormuşlar gibiydi. Kabloya dair gördükleri tek şey buydu. Ve bütün yapıp ettiklerine rağmen, Mars'ın altlarında uzanan yuvarlak, turuncu zemini çok uzun zaman önceki ilk inişlerinde olduğu gibiydi, değişmemiş ve boş görünüyordu. Bunu görmek için sadece birazcık uzaklaşmak yetiyordu.

Ardından asansör pilotlarından biri Phobos'u gösterdi, batı yönünde, soluk beyaz bir nesneydi. On dakika içinde üzerlerindeydi, inanılmaz bir hızla yalayıp geçti, başın döne-

bileceğinden çok daha hızlı savrulan büyük, gri bir patates. Vup! Kayboldu. Çatı katındaki gözlemciler bağrışıyor, alkışlıyor ve konuşuyordu. Frank, Stickney'in üstündeki kubbeyi bir an görebilmişti, kayalıkta bir mücevher gibi parıldıyordu. Orta kısmı bir yüzük gibi çevreleyen bir tren yolu ve birtakım parlak, gümüş yumrular vardı; bulanık görüntüden tek hatırladığı buydu. Elli kilometre uzağımızdan geçti, dedi pilot. Saatte 7000 kilometreyle. Pek de hızlı değildi, aslında gezegene saatte 50.000 kilometreyle çarpan göktaşları da vardı. Ama yeterince hızlıydı.

Frank zihnindeki hızlı görüntüyü şekillendirmeye çalışarak yemek katına döndü. Phobos; yemek masasında yanında oturanlar onu Deimos'la birlikte yayvan bir yörüngeye ittirmekten söz etti. Döngüden çıkmıştı şimdi, yeni bir Azor Takımadaları, kablo için bir rahatsızlıktan başka bir şey değildi. Phyllis en başından beri, Güneş Sistemi'nde Mars'ın da –onun yerçekimi kuyusundan tırmanmak için asansör inşa edilmedikçe– aynı kaderi paylaşacağını söylemişti; madenciler onların yanından geçip gidecek, metal açısından zengin ve başbelası yerçekimi çukurları olmayan asteroitlere yöneleceklerdi. Üstelik Jüpiter'in, Satürn'ün, dış gezegenlerin ayları da vardı...

Fakat bu tehlike artık ortadan kalkmıştı.

Beşinci gün Clarke'a yaklaştılar ve yavaşlayıp indiler. Bir zamanlar iki kilometre genişliğinde karbonlu bir kütle olan bu asteroit şimdi Mars'a bakan yüzeyinin her bir santimetresi düzlenip beton, çelik ya da camla kaplanmış bir kübe dönüşmüştü. Kablo dosdoğru bu kalabalığın merkezine geçirilmişti; kablonun ayla buluştuğu bağlantının her iki yanında da asansör kabinlerinin geçişine izin verecek genişlikte delikler vardı.

Bu deliklerden birine daldılar ve düzgün bir duruş yaptılar. Geçtikleri iç mekân dikey bir metro istasyonu gibiydi. Yolcular çıkıp Clarke'ın tünellerinde kendi yollarına dağıl-

dı. Phyllis'in yardımcılarından biri onu karşılayıp küçük bir araçla kaya duvarlı tünellerden geçirdi. Phyllis'in gezegene bakan yüzeyde, duvarları cam ve yeşil bambulardan oluşan ofisine vardılar. Neredeyse mikroyerçekimindeydiler ve Mars'tan çok yavaşça sürükleniyorlardı ama yine de çevrede cırt cırtlı ayakkabılarla gezinebiliyorlardı. Bir parça rahatsız edici bir uygulamaydı ama böylesine Dünya-benzeri bir yerde pek de tuhaf değildi. Frank kapıda ayakkabılarını cırt cırtlı terliklerle değiştirdikten sonra daireye girdi.

Phyllis'in birkaç kişiyle konuşması neredeyse sona ermek üzereydi. "Yerçekimi kuyusundan yalnızca ucuz ve temiz bir çıkış değil, aynı zamanda yükleri tüm Güneş Sistemi'ne fırlatmaya yarayacak bir ateşleme sistemi! Sıradışı incelikte bir mühendislik harikası, ne dersiniz?"

"Evet!" diye yanıtladılar.

Kadın yaklaşık elli yaşlarında görünüyordu. Bir dizi dalkavukça tanışmanın ardından -adamlar Amex'tendi- diğerleri odadan çıktı. Odada baş başa kaldıklarında Frank şöyle dedi, "Mars'ı göçmenler seline boğmak için bu sıradışı incelikteki mühendislik harikasını kullanmayı bırakman gerekiyor, yoksa suratında patlayacak ve demir attığın noktayı kaybedeceksin."

"Ah, Frank." Kadın güldü. Gerçekten hoş yaşlanmıştı: gümüş saçlar, güzelce çizgilenmiş gergin bir yüz, biçimli bir gövde. Pas rengi bir tulumun ve gümüş saçlarıyla birlikte ona tamamen metalik bir parlaklık veren bir sürü altın mücevheratın içinde son derece zarifti. Frank'e altın çerçeveli gözlüklerinin ardından, kendisini odadan uzaklaştıran bir gösterişle uzun uzun baktı, sanki gözlüklerinin içindeki video görüntülerine odaklanıyormuş gibiydi.

"O kadar çok insanı böylesi bir hızla gönderemezsin," diye ısrar etti Frank. "Onlar için ne fiziksel ne de kültürel bir altyapı var. Ortaya çıkan şey en berbat türden yabani yerleşimler, toplama ya da çalıştırma kampları gibi bir şeyler oluyor, durum geride bırakılmış yuvaya da bu şekilde bildirilecektir,

onların olayları Terra'daki olası karşılıklarına benzeterek anlatmayı ne kadar çok sevdiklerini bilirsin. Bu da sonuçta sana zarar verecektir."

Frank'in üç adım önündeki bir noktaya baktı Phyllis. "Birçok insan olaya böyle bakmıyor," diye açıkladı, sanki oda dinleyicilerle doluymuşçasına. "Bu sadece Mars'ın insanlar tarafından kullanımına giden yolda atılmış tek bir adım. Mars bizim için burada ve onu kullanacağız. Yeryüzü umutsuzca kalabalıklaştı, ölüm oranı hâlâ düşüyor. Bilim ve inanç her zaman yaptıkları gibi, şimdi de yeni olanaklar yaratmayı sürdürecekler. Öncüler birtakım zorluklarla karşılaşabilir fakat bunlar uzun sürmeyecektir. İlk geldiğimizde onların yaşadıklarından da kötü şartlarda yaşamıştık."

Frank bu yalandan ürpererek kadına bakakalmıştı. Phyllis geri çekilmedi. Küçümseyerek konuştu Frank, "Olaylara hiç aldırmıyorsun!" Fakat bu düşünce onu korkutup duraksatmıştı.

Kendini yeniden kontrol altına almaya çalışarak saydam tavandan gezegene baktı. Onunla birlikte dönmeyi sürdürürlerken daima Tharsis'i seyrediyorlardı ve bu uzaklıktan bakıldığında gezegen o eski fotoğraflardan biri gibi, en ünlü yarıküresinin bütün o tanıdık izlerini taşıyan bir portakal gibi görünüyordu: büyük volkanlar, Noctis, kanyonlar, Chaos, hepsi de kusursuz. "En son ne zaman aşağı indin?" diye sordu.

"Le se altmış. Aşağıya düzenli olarak iniyorum." Kadın gülümsedi.

"İndiğinde nerede kalıyorsun?"

"BMMİB misafirhanelerinde." BM antlaşmasını bozmak üzere kadının deli gibi çalıştığı yer.

Fakat bu onun işiydi, BMMİB'nin onu atadığı şeydi. Asansör yöneticisi ve madencilik konularıyla ilgili baş bağlantı görevlisi. BM'den ayrıldığında, onlardan koparabileceği tüm işleri alabilirdi. Asansör kraliçesi. Asansör Mars ekonomisinin büyük bir bölümü için bir köprüydü artık. Kadın, ilişki

kurmayı seçtiği herhangi bir uluslarötesinin tüm sermayesini kendi emrine alabilirdi.

Bütün bunlar elbette, mükemmel, pergamin kaplı odasında cırt cırtlayarak yürüyüşünde, Frank'in yönelttiği bütün utandırıcı sözleri gülümseyerek yanıtlamasında dışa vuruluyordu elbette. Eh, Phyllis her zaman bir parça aptal olmuştu. Frank dişlerini gıcırdattı. Anlaşılan canına yandığım ABD'yi bir çekiç gibi kullanmanın ve bir etkisi kalıp kalmadığını görmenin vakti gelmişti.

"Uluslarötesilerin çoğu Birleşik Devletler'de büyük tahvillere sahip. Amerikan hükümeti, antlaşmaya uymadıkları gerekçesiyle onların servetlerini dondurmaya karar verecek olursa bu durum şirketlerin hepsinin işlerini yavaşlatır, bazılarınınkini de bozar."

"Bunu yapamazsın," dedi Phyllis. "Hükümet iflas eder."

"Bu bir ölüyü asmakla tehdit etmeye benzedi. Rakamda birkaç sıfır daha olması sadece bir parça daha hayalperestlik demek, kimse bunu gerçekten hayal edemez. Edebildiklerini düşünenler yalnızca senin uluslarötesi yöneticilerin. Alacakları var ama kimse onların parasına aldırmıyor. Washington'ı birkaç dakikada buna ikna edebilirim, sonra nasıl suratına patladığını rahatça görürsün. Sonuçları ne olursa olsun, senin oyunun bozulur." Öfkeyle elini savurdu. "Bu noktaya gelindiğindeyse bu odalara bir başkası yerleşir ve–" ani bir ilhamla yüklendi "–Tepealtı'na dönersin."

Söyledikleri şüphesiz, kadının dikkatini çekmişti. Rahat saygısızlığı tam tersine dönmüştü. "Hiç kimse Washington'ı bir şeye ikna edemez. Orası kaygan kum. Sen de ben de elimizden geleni yapalım, bakalım kimin daha büyük etkisi var." Sonra odayı cırt cırtlayarak geçip kapıyı açtı ve bir BM görevlileri çetesini yüksek sesle karşıladı.

Yani vakit kaybıydı. Buna şaşırmamıştı; ona gelmesini önerenlerin tersine, Phyllis'in mantıklı olacağına dair hiçbir inancı yoktu. Dinsel açıdan aşırı tutucuların çoğunda ol-

duğu gibi, Phyllis için de iş, dinin bir parçasıydı; iki dogma birbirini destekleyerek iç içe geçiyordu, aynı sistemin parçalarıydılar. Mantığın bu konuda yapacak hiçbir şeyi yoktu. Kadın, Amerika'nın gücüne hâlâ inanıyor olsa bile Frank'in bunu ortaya çıkarma olasılığına inanmıyordu. Oldukça adil. Onun yanıldığını kanıtlayacaktı.

Kablodan aşağı inerken, yarım saat içinde çeşitli video görüşmeleri planladı, günde on beş saat boyunca. Washington'a giden mesajları onu ânında Hükümet ve Ticaret bakanlıklarındaki adamlarıyla, konuyla ilgili çeşitli kurul başkanlarıyla karmaşık, aktarım gecikmeli konuşmalara savuracaktı. Çok geçmeden yeni Başkan da onunla bir toplantı yaptı. Bu arada birbiri ardına mesajlar gidip geliyordu, değişik savlarla oraya buraya sıçrayarak kendisine ilk ulaşan görüşmeciye yanıt vermeyi sürdürdü. Karmakarmaşık ve yorucuydu. Olay Terra'da iskambil kâğıtlarından bir ev gibi inşa edilmeliydi ve kâğıtların çoğu eğik duruyordu.

536 Sona doğru, kablonun Sheffield soketine doğru inişi görünürken, aniden kendisini çok tuhaf hissetti – içinden fiziksel bir dalga geçmişti. Algılanan bu his ortadan kayboldu ve bir süre düşündüğünde durumun yavaşlayan asansör kabininin bir an için bir g'den geçmesinden kaynaklandığına karar verdi. Gözlerinin önüne bir görüntü geldi; ıslak, aralık tahtaları gümüşsü balık pullarıyla kaplı uzun bir iskele, tuzlu balık kokusunu bile duyabiliyordu. Bir g. Bedeninin bunu hatırlaması ne kadar komikti.

Sheffield'a yerleştiğinde, aralıksız mesajlar gönderme, gelen yanıtları çözümleme, eski ahbaplarla ve yükselen güçlerle uğraşma turuna döndü, bütün konuşmalar farklı hızlarla ilerleyen çılgınca bir görüşler yumağına dönüşmüştü. Bir ara, kuzey sonbaharının sonlarında aynı anda elli konferansa katılmıştı; bir oda dolusu rakiple körlemesine satranç oynamak gibiydi. Yine de böyle üç hafta geçti ve yavaş yavaş bir şeyler belirmeye başladı, özellikle de bizzat Başkan Incaviglia'nın Amex, Mitsubishi ve Armscor üzerinde olabi-

lecek en büyük denetimi sağlamak istediği ortaya çıkmıştı. Antlaşma ihlalleri suçlamaları hakkındaki kendi yaklaşımını medyaya sızdırmaya can atıyordu.

Bunu yaptı ve konuyla ilgili alanlarda tahviller hızla düştü. İki gün sonra, asansör konsorsiyumu Mars fırsatları için doğan coşkunun çok büyük olması yüzünden talebin o an için stokları aştığını bildirdi. Fiyatları artıracaklardı elbette, gerektiği kadar; fakat daha fazla kent ve robot kent yapıcılar inşa edilinceye dek geçici olarak göçü yavaşlatacaklardı.

Frank bunu bir kafede tek başına yemek yediği bir akşam, televizyon haberlerinden duydu. Lokmasını çiğnerken kurt gibi sırıttı. "Kimin kaygan kumda daha iyi güreştiğini görüyoruz işte, seni sürtük." Yemeğini bitirdi ve kraterin kıyısındaki gezinti alanında bir yürüyüşe çıktı. Bu sadece bir çatışmaydı, bunu biliyordu. Yorucu ve uzun bir savaş olacaktı. Yine de hoştu.

Daha sonra kuzey kışının ortalarında, doğu yamacındaki en eski Amerikalı çadır sakinleri ayaklanıp bütün BMMİB polislerini dışarı attılar ve kendilerini içeriye kapadılar. Rus komşuları da aynısını yaptı.

Slusinski'yle yaptığı kısa bir görüşme Frank'e olup bitenlerin arkaplanını vermişti. Anlaşıldığı kadarıyla her iki grup da Armscor'un yol inşaatı altbölümü tarafından çalıştırılıyordu ve her iki çadırı da gece yarısı Asyalı saldırganlar basmış, çadır kumaşını parçalayarak her çadırdan üç adamı öldürmüş, bir sürü kişiyi de bıçaklamışlardı. Amerikalılar da Ruslar da saldırganların ırksal bir nefret taşıyan yakuzalar olduğunu öne sürüyor olsa bile, Frank'e bu daha çok Subarashii güvenlik kuvvetinin, büyük bölümü Korelilerden oluşan küçük bir ordunun işi gibi gelmişti. Ne olursa olsun, BMMİB polis ekipleri olay yerine gelmiş ve saldırganların kaçtığını, çadırların bir kargaşa içinde olduğunu görmüştü. İki çadırı kuşatmış ve içeridekilerin dışarı çıkmasına izin vermemişlerdi. Hapsedildikleri sonucunu çıkaran çadır sakinleri de bu

haksızlığa karşı öfkelerini, kilitleri havaya uçurup istasyonlarından geçen rayları kaynakçılarla parçalayarak göstermişler ve her iki taraftan da birkaç kişi ölmüştü. BMMİB polisi büyük sayıda destek kuvvet göndermişti ve iki çadırın içindeki işçiler daha da berbat bir tuzağın içine düşmüştü.

Öfkeye kapılan ve bıkkınlık içindeki Frank bir kez daha, uzlaşma sağlamak için bizzat aşağıya indi. Bu sefer sadece kendi ekibinin alışılmış karşı çıkışlarına değil, yeni temsilcinin yasaklamasına da (Helmut Yeryüzü'ne geri çağrılmıştı) aldırmaması gerekiyordu. İstasyona vardığındaysa BMMİB polis şefiyle uğraşması gerekecekti, ki bu hiç kolay bir iş değildi. Daha önce İlk Yüz'ün karizmasına hiç bu kadar yaslanması gerekmemişti ve bu da onu öfkelendiriyordu. Sonunda, basitçe söylemek gerekirse, polislerin arasından yürüyüp geçmesi, bütün uygar kısıtlamaların arasından geçip giden çılgın ve yaşlı bir adam olması gerekiyordu. Bu sefer kimse onu durdurmaya çalışmadı, bu kez yapmadılar.

Çadırın içindeki kalabalık monitörlerde gerçekten iğrenç görünüyordu fakat geçit kilit kapılarına vurmaya başladı, sonunda kızgın bir genç kadın ve erkekler topluğunun ortasına alındı. İç kilit kapısından ilerleyip bayatlamış sıcak havayı soludu. Öyle çok insan bağrışıyordu ki hiçbir şey anlayamadı fakat öndekiler onu tanıyıp orada gördükleri için gerçek bir şaşkınlığa kapılmışlardı. Birkaç tanesi alkışladı.

"Pekâlâ! Geldim!" diye bağırdı. "Sözcünüz kim?"

Bir sözcüleri yoktu. Bunu anladığında huysuzca küfretti. "Ne tür salaklarsınız siz? İyisi mi sistemi işletmeyi öğrenin, yoksa sonsuza dek bunun gibi torbaların içinde kalacaksınız. Ya buna benzer torbaların ya da ceset torbalarının."

Birkaç kişi ona bir şeyler bağırdı ama kalabalığın büyük bölümü onun ne söyleyeceğini duymak istiyordu. Hâlâ bir sözcü ortaya çıkmamıştı ve sonuçta Chalmers bağırarak konuştu, "Pekâlâ, o zaman hepinizle konuşacağım! Şimdi oturun ve ben de kimin konuştuğunu görebileyim!"

Oturmak istemiyorlardı, orada çadırın ana meydanının

yıpranmış astroçimenliği üzerinde çevresine toplanmış, kıpırdamadan ayakta duruyorlardı. Chalmers ortalarında, ters çevrilmiş bir kutunun üzerine çıktı. Vakit öğleyi geçmişti ve doğuya doğru uzanan gölgeleri aşağıdaki çadırlara düşüyordu. Neler olduğunu sordu ve bir sürü ses geceyarısı saldırısını, istasyondaki çatışmayı anlattı.

"Kışkırtmaya gelmişsiniz," dedi bitirdiklerinde. "Budalaca bir hareket yapmanızı istiyorlardı ve siz de bunu yapmışsınız, bilinen en eski hiledir bu. Saldırıyla hiçbir ilgisi olmayan birtakım üçüncü kişileri öldürmenizi sağlamışlar ve siz şimdi polisin enselediği katillersiniz! Salaklık etmişsiniz!"

Kalabalık homurdandı ve ona öfkeyle küfretti, yine de bazıları duraksamıştı. "Bu sözde polis denen herifler de işin içindeydi!" diye bağırdı biri.

"Belki öyledir," dedi Chalmers, "fakat size saldıranlar şirket müfrezeleriydi, rasgele azgın Japonlar değil. Farkı anlayabilmeliydiniz, bunu anlamak için uğraşmalıydınız! Çünkü onların ellerine düşen sizsiniz ve BMMİB polisi bu işe keyifle katıldı, şimdi diğer taraftalar, en azından bir kısmı öyle. Fakat ulusal ordular sizin tarafınıza geçiyor! Bu yüzden onlarla işbirliği yapmayı öğrenmelisiniz, müttefiklerinizin kim olduğunu kavrayıp ona göre davranmalısınız! Anlamıyorum neden bu gezegende bunu yapabilen çok az kişi var. Herhalde Yeryüzü'nden buraya gelmek beyni filan bozuyor olmalı."

Birileri zorlama kahkahalar attı. Frank onlara çadırlardaki koşullarıyla ilgili sorular sordu. Diğerleriyle aynı yakınmaları vardı ve yine bunları öngörüp onlardan önce söyleyebildi. Ardından Clarke'a yaptığı gezinin sonuçlarını anlattı. "Göç için bir geciktirme sözü aldım ve bu da daha fazla kent inşa etmek için gereken zamandan çok daha fazlası demektir. Bunun anlamı ABD ile BM arasında yeni bir dönemin başladığıdır. Sonunda Washington'dakiler BM'nin uluslarötesiler için çalıştığını ve bu yüzden antlaşmayı kendilerinin dayatmaları gerektiğini kavradılar. Bu Washington'ın çıkarına gelir, za-

ten bunu yapacak olan bir tek onlar var. Antlaşma savaşın bir parçası artık, insanlarla uluslarötesiler arasındaki savaşın. Siz de o savaştasınız ve size saldırıldı, şimdi kime geri saldıracağınızı ve müttefiklerinizle nasıl bağlantı kuracağınızı kavramanız gerekiyor!"

Bu yüzden canları sıkılmış görünüyordu, anladıklarını belli ediyorlardı ve, "Sonunda biz kazanacağız, bunu biliyorsunuz. Biz onlardan daha kalabalığız," dedi Frank.

Bu kadar havuç yeterdi, böyleydi işte. Artık sıra sopa olayına gelmişti ve böylesine güçsüz insanlar için bunu yapmak çok kolaydı. "Bakın, eğer ulusal hükümetler bu işi hızla sakinleştiremezse, eğer burada gerginlik artar ve olaylar çığrından çıkarsa canları cehenneme diyecekler – bırakalım da uluslarötesiler kendi işçi sorunlarını kendileri çözsün, nasıl olsa daha etkili olacaklardır. Bunun sizin için ne demek olduğunu biliyorsunuz."

"Bıktık bundan!" diye bağırdı biri.

540 "Elbette bıktınız," dedi. Bir parmağını uzattı. "Öyleyse, bunu sona erdirmek için bir planınız var mı, yok mu?"

Onları bir uzlaşmaya ikna etmek vakit aldı. Silahsızlan, işbirliği yap, örgütlen, Amerikan hükümetine yardım ve adalet çağrısı yap. Sonuçta, kendini onun ellerine bırak. Elbette bu zaman aldı. Ve bu arada her şikâyeti bildirmeye, her haksızlığı çözmeye, tüm yanlışları düzeltmeye söz verdi. Gülünçtü bu, ayıptı; ama dişlerini sıkıp yaptı. Medya ilişkileri ve arabulucuların saptanması teknikleri üzerine öneriler getirdi, onlara nasıl hücreler ve komiteler örgütleyeceklerini, lider seçeceklerini anlattı. Öylesine cahildiler ki! Apolitik olmak, politikadan hoşlanmadıklarını düşünen teknisyenler olmak, yöneticilerin elinde oyuncaklar olmak üzere özenle yetiştirilmiş genç erkek ve kadınlar, her zamanki gibi. Bu kadar aptal olmaları gerçekten şaşırtıcıydı ve onlara sert davranmak konusunda kendisini tutamadı.

Alkışlarla ayrıldı.

***

Maya istasyondaydı. Tükenmiş haldeki Frank, kadına sadece inanamayarak bakakaldı. Onu videodan seyrettiğini söyledi Maya. Frank başını salladı, içerideki aptallar iç kameraları devredışı bırakmaya bile kalkışmamışlardı, belki varlıklarından bile haberdar değillerdi. Yani tüm dünya olup biteni görmüştü. Maya'nın yüzünde, sanki sömürülen emekçileri yalanlar ve safsatalarla sakinleştirmek en büyük kahramanlıkmış gibi, o bildik hayran bakış vardı. Kadına göre şüphesiz öyleydi. Aslında o da Rus çadırında aynı teknikleri uygulamaya gidiyordu, çünkü orada bir gelişme olmamıştı ve onu çağırmışlardı. Öncesindeyse Mars başkanını! Görünen o ki Ruslar Amerikalılardan da aptaldı.

Kadın kendisine eşlik etmesini istedi ve Frank bunu yapmanın bedel/kazanç analizini yapamayacak kadar yorgundu. Dudağını hafifçe bükerek kabul etti. Takılıp gitmek daha kolaydı.

Trenle sonraki istasyona inip polislerin arasından geçerek içeri girdiler. Rus çadırı bir devre kartı gibi tıkabasaydı. "İşin benimkinden güç olacak," dedi Frank çevreye bakınırken.

"Ruslar buna alışıktır," dedi Maya. "Bu çadırlar Moskova apartmanlarından pek farklı değil."

"Evet, evet." Rusya devasa bir Kore haline gelmişti, verimlilik düzeyi artırılmış aynı vahşi kapitalizmle mükemmel bir şekilde Taylorlaştırılmıştı; bir demokrasi ve tüketim malları cilasının ardındaysa cunta gizleniyordu. "Aç insanları sürüklemek için bu kadar az şeyin gerekmesi şaşırtıcı doğrusu."

"Frank, lütfen."

"Yalnızca bunu hatırla, sorunları halledeceksin."

"Yardım edecek misin, etmeyecek misin?" diye bastırdı kadın.

"Evet, evet."

Çadırın ana meydanı soya fasulyesinden yapılmış makarna, borç çorbası ve elektrik kıvılcımları kokuyordu, kalabalık Amerikan çadırından daha asi ve gürültülüydü, herkes açık-

lama yapmaya hazır bir liderdi. Amerikalıların çadırına göre daha fazla kadın vardı. Bir treni raydan çıkarmışlardı ve bu onları ateşlemişti, daha çok şey yapmak için çıldırıyorlardı. Maya'nın bir el megafonu kullanması gerekti ve bir sandalye üzerinde durup konuştuğu süre boyunca kalabalık çevrelerinde girdaplanıp durdu ve bir dizi gürültülü tartışmacı, sanki bir kokteylde çalan piyanistmişçesine kadına aldırmadan birbirlerine haykırmaya devam etti.

Frank'in Rusçası paslanmıştı ve kalabalığın Maya'ya bağırdıklarının çoğunu anlayamadı fakat kadının birçok yanıtını kolaylıkla izleyebildi. Göçün geciktirilmesi anlaşmasını açıklıyordu, robotların yaptığı kentlerin üretimindeki ve su kaynaklarındaki darlığı, disiplin gereksinimini anlatıyor, hepsi düzenli bir biçimde davranırsa gelecekte daha iyi bir hayat vaat ediyordu. Bunun klasik bir babuşka nutku olduğunu tahmin etti Frank. Ama konuşmanın yine de onların üzerinde sakinleştirici bir etkisi oldu, çünkü Ruslarda artık

güçlü bir gerici yönelim vardı; sosyal kargaşanın ne demek olduğunu biliyor ve bundan haklı olarak korkuyorlardı. Birçok söz verdi, hepsi de inandırıcı görünüyordu: büyük dünya, az insan, birçok maddi kaynak, birtakım iyi robot tasarımları, bilgisayar yazılımları, gen kalıpları...

Tartışmanın gerçekten gürültülü bir yerinde kadına, "Sopayı hatırla," dedi İngilizce.

"Ne?" diye bağırdı Maya.

"Sopa. Korkut onları. Havuç ve sopa."

Maya başını sallayarak onayladı. Megafona döndü yeniden: hiç kabul edilemeyecek olan zehirli hava olgusu, ölümcül soğuk. Yalnızca çadırlar, elektrik ve su girdisi yüzünden hayattaydılar. Doğru dürüst anlayamadıkları birçok şekilde korunmasızdılar, geride bırakılmış yuvada olmayan şekillerde.

Maya aceleciydi, daima öyle olmuştu. Yeniden vaatler. İleri geri, sopa ve havuç, kıça birkaç darbe, ağza birkaç şeker. Sonunda Ruslar da sakinleşmişti.

Daha sonra Sheffield'a giden trende Maya sinirli bir rahatlama içindeydi, yüzü kıpkırmızı, gözleri parıl parıldı, başını yerli yersiz geri atarak gülüyor, eliyle Frank'in kolunu sıkarak hızlı ve anlaşılmaz şeyler söylüyordu. Bu sinirli zekâ, bu ele geçiren fiziksel varlık... Frank de tükenmiş olmalıydı, çadırlardayken fark ettiğinden daha fazla sarsılmıştı, belki Phyllis'le karşılaşması yüzündendi; çünkü kendisini kadına yakınlaşırken bulmuştu, dışarıdaki dondurucu bir günün ardından saunaya girmek gibi, aşırı gerginlikten rahatlamaya geçiş hissiyle, her yerini kaplayan bir rahatlamayla. "Sen olmasan ne yapardım bilmiyorum," diyordu Maya, "gerçekten bu tür durumlarda çok iyisin, açık, dayanıklı ve keskin. Sana inanıyorlar, çünkü sen onların sırtını sıvazlamaya ya da gerçeği yumuşatmaya çalışmıyorsun."

"En iyisi budur," dedi Frank, pencereden dışarıya, akan çadırlara bakarak. "Özellikle de sırtlarını sıvazlayıp yalan söylerken."

"Ah, Frank."

"Bu doğru. Sen de bu işte iyisin."

Bu, tartışmanın altındaki kinayeye bir örnekti ama Maya anlamadı. Konuşma sanatında bunun bir adı vardı ama Frank bunu hatırlayamadı. Düzdeğişmece? Kapsamlayış? Maya yalnızca bir kahkaha atıp kolunu sıktı, ona yaslandı. Daha öncekiler bir yana, sanki Burroughs'taki kavga hiç olmamış gibiydi. Sheffield'a gelindiğinde kadın kendi durağına aldırmadı ve trenden Frank'le birlikte onun durağında indi, kıyı istasyonunun uzun mesafesi boyunca yanı başında yürüdü, sonra odasına geldi, soyundu, duş aldı, onun tulumlarından birini giydi, gün boyunca olup bitenlerden ve genel durum hakkında, sanki bunları daima yapıyorlarmış gibi davranarak konuştu. Yemeğe çıktılar; çorba, alabalık, salata, bir şişe şarap, her gece mutlaka! Sandalyelerinde geriye yaslandılar, kahve ve brendi içtiler. Politikayla dolu bir gün geçirmiş olan politikacılar. Liderler.

Maya sonunda dinginleşmiş ve yalnızca onu seyretmek-

ten hoşnut bir halde sandalyesine yayılmıştı. Bu durumun Frank'i bir an için dahi kaygılandırmaması ilginçti, sanki bütün bunlardan onu koruyan bir güç alanı vardı. Belki de Maya'nın gözlerindeki bakış. Bazen birinin kendilerinden hoşlandığını söyleyebilirmiş gibi gelirdi insana.

Maya geceyi onunla geçirdi. Sonra ne yaptığını ya da bunun anlamını tartışmadan vaktini ÖnceMars ofisindeki odası ve Frank'in dairesi arasında ikiye böldü. Yatma vakti geldiğinde giysilerini çıkarıp yanına uzanıyor, sonra üzerine çıkıyordu, ılık ve sakindi. Bütün bir bedenin dokunuşu, bir anda... Eğer Frank bir şeyler başlatırsa hemen karşılık veriyordu; sadece koluna dokunması yetiyordu. Saunaya girmek gibiydi. Maya bugünlerde çok rahattı, çok sakin. Başka biri gibiydi, şaşırtıcı. Kesinlikle Maya değildi; ama oradaydı işte, "Frank, Frank," diye fısıldıyordu.

Ama bunlar hakkında asla konuşmadılar. Olup bitenler ve günün gelişmeleri vardı, konuşup durdukları şeyler bun-

lardı aslında. Pavonis'teki huzursuzluk geçici olarak şiddetini kaybetmişti fakat sorunlar gezegen çapındaydı ve giderek kötüleşiyordu: sabotajlar, grevler, ayaklanmalar, kavgalar, çatışmalar, cinayet. Yeryüzü'nden gelen haberler kara mizahın en alt düzeyini geçmiş, sadece yalın bir rezillik halini almıştı. Mars bunlara oranla bir düzen içindeydi, Frank'e, içine düşen her şey için bir ölüm sarmalı gibi görünen dev bir girdabın döngüsünden fırlamış, küçük, yerel bir anafor gibi geliyordu. Her yerde alev alan kibritler gibi küçük savaşlar patlak veriyordu. Hindistan ve Pakistan, Keşmir'de nükleer silahlar kullanmıştı. Afrika ölüyordu ve Kuzey ilk kimin yardım edeceği konusunda gevezelik ediyordu.

Bir gün Eylsium'un batısında, Amerikalılar ve Rusların yaşadığı mohol kenti Hephaestus'un tamamen terk edildiğini duydular. Telsiz bağlantısı susmuş, Elysium'dan insanlar bakmaya gittiklerinde kenti bomboş bulmuşlardı. Bütün Elysium kargaşa içindeydi; Frank ve Maya, kişisel olarak bir şey yapabilirler mi diye oraya gitmeye karar verdiler. Tharsis'e

giden bir trene bindiler, kalınlaşan havaya dönüyorlardı, artık hiç erimeyen kar yığınlarıyla beneklenmiş olan kayalık araziden geçtiler, tanecikli, pembe renkli, kirli bir kardı; her kumulun ve kayanın kuzey cephesine sıkıca yayılmışlardı, renkli gölgeler gibiydi. Ardından bu en ılık yaz günlerinde permafrostun eridiği ve sonrasında parlak kara bir çatlağın içinde yeniden donduğu Isidis'in parıltılı, siyah düzlüklerine indiler. Bir tundra oluşuyordu, belki de bir bataklık. Trenin pencerelerinde kara çimen öbekleri, hatta belki de kutup çiçekleri uçuşuyordu. Ya da sadece çöptü.

Burroughs sessiz ve tedirgindi, geniş, çimenli bulvarları ıssızdı, bulvarların yeşili güneşe baktıktan sonra geride kalan bir görüntü ya da bir sanrı gibiydi. Eylsium'a giden treni beklerken, Frank istasyonun deposuna gitti ve daha önceden oraya bıraktığı Burroughs'taki eski odasından kalanları istedi. Görevli içinde bir bekârın mutfak aletleri, bir lamba, birkaç tulum ve e-kitabının olduğu kocaman tek bir kutuyla döndü. Hiçbirini hatırlamıyordu. E-kitabını cebine koyup gerisini bir çöp kutusuna attı. Harcanmış yıllar – tek bir gününü bile hatırlamıyordu. Antlaşma görüşmesinin tam bir tiyatro olduğu artık anlaşılmıştı, sanki biri sahne arkası payandalarından birini tekmeleyip bütün dekoru aşağı indirmiş, arkadaki olayların gerçek tarihini, el sıkışıp başlarını sallayan iki adamı sergilemiş gibiydi.

Burroughs'taki Rus ofisi Maya'nın kalıp oradaki birtakım işlerle uğraşmasını istemişti, sonuçta Frank Elysium trenine tek başına bindi ve orada Hephaestus'a doğru yola çıkan bir rover kervanına katıldı. Bindiği araçtaki insanlar onun varlığı yüzünden suskunlaşmıştı ve buna kızarak onlara boş verip eski e-kitabını karıştırdı. Büyük ölçüde standart bir seçkiydi, kısmen politik felsefe paketiyle desteklenmiş bir büyük kitaplar dizisi. Yüz bin cilt; yeni e-kitapları bunun yüz katıydı ama sonuçta tek bir kitap okumaya bile vakit olmadığı için anlamsız bir gelişmeydi bu. Anlaşılan, o günlerde Nietzsche'ye düşkündü. İşaretlediği pasajların neredeyse ya-

rısı ondandı ve onlara bakarken Frank bunu neden yaptığını hatırlayamadı, bir sürü saçma sapan havai sözdü bunlar. Sonra kendisini sarsan bir tane okudu: "Birey, geleceğinde ve geçmişinde, bir yazgı parçasıdır, bir yasa daha, olan ve olacak olan her şey için bir zorunluluk daha demektir. Ona 'kendini değiştir' demek her şeyin değişmesi gerektiğini söylemek olur, geçmiştekilerin bile..."

Hephaestus'a yeni mohol ekibi yerleşiyordu, çoğu eskilerdendi, teknisyen ve mühendisler ama Pavonis'e yeni gelenlerden çok daha olgun tiplerdi. Frank, kaybolanlar hakkında sorular sorarak çoğuyla konuştu ve bir sabah kahvaltı sırasında, moholun kar beyazı termal dumanını gören bir pencerenin kenarında, ona Ursula'yı anımsatan Amerikalı bir kadın şöyle dedi: "Bu insanlar bütün yaşamları boyunca Mars videoları seyrettiler, onlar Mars'ın öğrencileri, ona bir kutsal kâse gibi inanıyor ve yaşamlarını buraya gelmek üzere düzenliyorlar. Yıllarca çalışıp biriktiriyor ve ardından neleri varsa geçiş için satıyorlar, çünkü onun neye benzeyeceğine dair bir fikirleri var. Derken buraya geliyor ve hapsediliyor ya da en iyisiyle eski düzenleri içinde kalıyorlar, bina içlerindeki işlerde çalıştırılıyorlar ki sonuçta bu da televizyonda gördükleri gibi bir şey. Bu yüzden de ortadan kayboluyorlar. Çünkü buraya gelme nedenlerine daha çok benzeyen bir şeylerin peşindeler."

"Fakat kaybolanların nasıl yaşadığını bilmiyorlar!" diye karşı çıktı Chalmers. "Ya da yaşayıp yaşamadıklarını bile!"

Kadın başını iki yana salladı. "Söylentiler var. İnsanlar geri geliyor. Ara sıra ortaya çıkan tek oynatmalık videolar var." Çevresindekiler onayladı bunu. "Ve peşimizden Yeryüzü'nde neler olduğunu da görebiliyoruz. En iyisi, hâlâ şans varken açık alanlara çıkmak."

Frank şaşkınlık içindeydi, başını iki yana salladı. Maden kampındaki göğüs prescinin söylediğiyle aynıydı bu fakat bu sakin, orta yaşlı kadından duymak çok daha rahatsız ediciydi.

O gece uyuyamadı ve Arkadi'ye bir çağrı gönderdi, ona

ancak yarım saat sonra ulaşabildi. Arkadi Olympus Mons'ta, gözlemevindeydi. "Ne istiyorsun?" dedi Frank. "Eğer buradaki herkes dağlara doğru kaçıp giderse ne olacağını hayal ediyorsun?"

Arkadi sırıttı. "Çünkü bir insan yaşamı kuracağız, Frank. İhtiyaçlarımızı karşılamak için uğraşacağız, bilimle uğraşacağız, belki biraz da dünyalaştırmayla. Şarkı söyleyip dans edecek ve güneşin altında çevrede yürüyeceğiz, karnımızı ve meraklarımızı doyurmak için çılgınlar gibi çalışacağız."

"Bu *olanaksız*," diye bildirdi Frank. "Biz dünyanın bir parçasıyız, ondan kaçamayız."

"Kaçamaz mıyız? Senin söz ettiğin dünya sadece mavi bir akşam yıldızı. Bu kızıl dünya bizim için tek gerçek artık."

Frank vazgeçti, öfkeden deliye dönmüştü. Hiçbir zaman Arkadi'yle konuşmayı beceremezmişti, hiçbir zaman. John'la durum farklıydı; fakat o zamanlar o ve John arkadaştı.

Yeniden trenle Elysium'a döndü. Elysium silsilesi çölün üzerine oturtulmuş devasa bir eyer gibi ufukta yükseliyordu; iki volkanın dik yamaçları artık pembemsi bir beyaza bürünmüştü, karın derinlikleri iyice sıkışarak buzkara dönüşmüştü, çok geçmeden buzul haline geleceklerdi. Elysium şehirlerini Tharsis'e karşı bir denge unsuru olarak düşünmüştü daima – daha eski, daha küçük, daha idare edilebilir ve aklı başında. Fakat burada artık insanlar yüzer yüzer kayboluyorlardı; oradaki kraterli yabanıllıkta saklanan, bilinmeyen bir ulusa kaçış noktası haline gelmişti.

Elysium'da, yeni gelmiş bir grup Amerikalıya, varışlarının ilk gecesi adına bir konuşma yapmasını istediler. Resmi bir konuşma fakat öncesinde samimi bir toplantı vardı ve Frank her zamanki gibi sorular sorarak etrafta dolandı. "Elbette, eğer yapabilirsek biz de dışarı çıkacağız," dedi bir adam cesur bir tavırla.

Ötekiler hemen konuya atladılar. "Eğer dışarılarda gezinmeyi çok seviyorsak buraya gelmememizi söylediler. Mars'ta bu olmuyor, dediler."

"Niye sizi kandırdıklarını düşünüyorsunuz?"

"Onlar gibi biz de gönderdiğiniz videoları görebiliyoruz."

"Kahretsin, okuduğunuz her makale Mars'taki yeraltıyla ilgili, onların nasıl komünist, nüdist veya Gülhaçlılar oldukları–"

"Ütopyalar, kervanlar ya da mağarada yaşayan ilkeller–"

"Amazonlar, lamalar ya da kovboylar–"

"Her neyse, herkes buraya kendi fantezilerini yansıtıyor, çünkü arkada bıraktığımız yerde işler çok kötü, anlıyor musun?"

"Belki de tek bir eşgüdümlü karşıdünya vardır–"

"Bu da bir başka büyük fantezi, en büyük fantezi–"

"Gezegenin gerçek efendileri, neden olmasın? İyice saklanmışlar, belki senin arkadaşın Hiroko tarafından yönetiliyorlar, belki arkadaşın Arkadi'yle bağlantılı, belki de değil. Kim bilebilir? Kimse kesin olarak bilmiyor, Yeryüzü'nde de bilmiyorlar."

"Baştan sona hikâye. Şu an için anlatılan en iyi hikâye bu ve Yeryüzü'ndeki milyonlarca insan bunu biliyor, buna bağlılar. Birçok kişi gelmek istiyor fakat sadece çok azımız gelebiliyoruz buraya. Ve seçilenlerin büyük bir yüzdesi, bütün o seçme sürecinde tek ayağı havada yalanlar söyledi."

"Evet, evet," diyordu Frank üzüntüyle. "Hepimiz bunu yaptık." Bu ona Michel'in eski şakasını hatırlattı; hepsi nasıl olsa delireceğine göre...

"Al işte! Sen ne umuyordun ki?"

"Bilmiyorum." Mutsuz bir şekilde salladı başını. "Fakat bu tamamen fantezi, anlıyor musunuz? Gizli kalma zorunluluğu bütün toplulukları sakatlar. Peşine takılırsanız, baştan sona hikâye."

"Öyleyse bütün kaybolanlar nereye gidiyor?"

Frank sinirle omuzlarını silkti, çevresindekiler sırıttı.

Bir saat sonra hâlâ bunu düşünüyordu. Herkes, sıkıştırılmış tuz bloklarından klasik Yunan üslubunda yapılmış bir açık hava amfiteatrına geçmişti. Yarım daire şeklinde yük-

selen beyaz banklar nazik yüzleriyle oraya oturup konuşmasını bekleyen insanlarla dolmuştu, İlk Yüz'den birinin onlara neler söyleyeceğini merak ediyorlardı; geçmişten bir kalıntı, tarihten bir kişilikti o. Dinleyicilerin bir kısmı doğmadan on yıl önce Mars'a gelmişti ve Yeryüzü'yle ilgili anıları onların dedelerinden kalmaydı, engin ve karanlık bir yıllar uçurumunun öte yanındaydı.

Klasik Yunanlılar tek bir konuşmacı için gereken boyut ve oranları kesin olarak bulmuşlardı; sesini pek yükseltmesi gerekmedi, hepsi onu duyabiliyordu. Onlara alışılmış şeylerin bir kısmını söyledi, standart konuşmasıydı, ki bunu da olup bitenler eskittiği için iyice kırpılmış ve sansürlenmiş bir halde yaptı. Söyledikleri kendisine bile tutarlı gelmemişti. "Bakın," dedi, konuştuklarını umutsuzca gözden geçiriyor ve doğaçlama konuşmaya hazırlanıyordu, kalabalıktaki yüzleri taradı, "buraya geldiğimizde farklı bir yere gelmiştik, yeni bir dünyaya. Ve bu zorunlu olarak bizi eskisinden farklı varlıklar haline getiriyor. Yeryüzü'nden gelen eski talimatların bir anlamı yok. Kaçınılmaz olarak yeni bir Mars toplumu yaratacağız, bu sadece nesnelerin doğası. Beraber verdiğimiz kararlarla, kolektif eylemimizle olur bu. Ve bunlar kendi zamanımızda, bu yıllarda, tam da şu anda verdiğimiz kararlardır. Fakat eğer geriye çekilip saklı kolonilerden birine katılırsanız kendinizi yalıtmış olursunuz! Geldiğinizde neyseniz o kalırsınız, asla Marslı bir insana dönüşmezsiniz. Ayrıca geri kalanlarımızı uzmanlığınızdan ve sunacaklarınızdan yoksun bırakırsınız. Bunu kişisel olarak biliyorum, inanın bana." İçini acı kapladı, bunu hissetmekten utanç duyuyordu. "Bildiğiniz gibi, ilk kaybolanlar İlk Yüz'den birileriydi, tahminen Hiroko Ai'nin önderliğinde. Bunu neden yaptıklarını hâlâ anlamıyorum, gerçekten anlamıyorum. Fakat aradan geçen yıllar boyunca onun sistem tasarımları üzerine dehasının eksikliğini nasıl hissettiğimizi size anlatmam çok güç! Öyle ki sorunlarımızın bir kısmının onun bu yıllar içindeki yokluğundan kaynaklandığını görebileceğinizi düşünüyorum." Başını sallayıp dü-

şüncelerini toplamaya çalıştı. "İçinde durduğumuz kanyonu ilk gördüğümde onunlaydım. Bu alana yapılan ilk keşiflerden biriydi ve benim yanımda Hiroko Ai vardı, bu kanyonun altlarına baktığımızda, çıplak ve düz zeminine baktığımızda bana dedi ki, 'Burası bir odanın zemini gibi.'" Hiroko'nun yüzünü anımsamaya çalışarak dinleyicilere baktı. Evet... hayır. İnsanın ancak zihinde görmeye çalışıncaya dek, onlar dönüp gidinceye dek yüzleri anımsaması ne tuhaf. "Onu özledim. Buraya geldim ve buranın o aynı yer olduğuna inanmak çok zor ve bu yüzden... Hiroko'yu gerçekten tanıdığıma inanmak da çok zor." Duraksayıp karşısındakilerin yüzlerine odaklanmaya uğraştı. "Anlıyor musunuz?"

"Hayır!" diye böğürdü biri.

Eski kızgınlığından bir yalım kafasındaki karışıklığı kaynatıverdi. "Demek istediğim, burada yeni bir Mars yapmamız gerekiyor! Tamamen yeni varlıklar olduğumuzu, burada hiçbir şeyin aynı olmadığını söylüyorum! Hiçbir şey aynı değil!"

Vazgeçti ve gidip oturdu. Yerini başka konuşmacılar aldı ve sersemlemiş bir halde, amfiteatrın açık ucundan çınar ağaçlarıyla kaplı bir parka bakarak otururken onların monoton sesleri üzerinde uçup geçiyordu. Ötede ince beyaz binalar yükseliyordu, çatılarında ve balkonlarında ağaçlar vardı. Yeşil ve beyaz bir hayal.

Amfiteardan ayrıldı, parkta ve kentte gezindi. "İnsanlar kendi apaçık maddi çıkarlarına nasıl böyle ters davranabiliyor?" diye bilek panelinden sordu Slusinski'ye. "Bu delice! Marksistler maddeciydi, bunu nasıl açıklıyorlardı?"

"İdeoloji, efendim."

"Ama her şeyi maddi dünya ve bizim onu kullanma yöntemimiz belirliyorsa, ideoloji nasıl ortaya çıkabilir? Onlar bunun nereden kaynaklandığını söylüyorlardı?"

"Bazıları ideolojiyi gerçek bir durumla imgesel bir ilişki olarak tanımlıyordu. İnsan yaşamında imgelemin güçlü bir etken olduğunu kabul ediyorlardı."

"Fakat öyleyse onlar da hiç maddeci değillermiş!" Tiksintiyle küfretti. "Marksizmin ölmesine şaşmamalı!"

"Şey, efendim, aslında Mars'taki birçok insan kendisini Marksist olarak tanımlıyor."

"Lanet olsun! Kendilerine Zerdüştçü, Jansenci ya da Hegelci de diyebilirler."

"Marksistler Hegelcidir, efendim."

"Kes sesini," diye hırladı Frank ve bağlantıyı kesti.

Gerçek bir yerde imgesel varlıklar. Havuçla sopayı unutup yeni varlık, radikal farklılık ve bütün o saçmalıklar dünyasına dalmış olmasına şaşmamalıydı. John Boone olmaya uğraşıyordu. Evet, bu doğruydu! John'un yaptıklarını yapmaya uğraşıyordu. Fakat John bu işte iyiydi; Frank eski günlerde ara sıra onun büyüsünün işe yaradığını görmüştü, sırf konuşma biçimiyle her şeyi değiştirirdi. Frank içinse sözcükler ağzındaki taş parçaları gibiydi. Şimdi bile, ihtiyaç duydukları şey buyken, onların kurtaracak tek şey buyken bile.

Maya onu Burroughs istasyonunda karşıladı, kucakladı. Frank bunu soğukça yanıtladı, çantalarını elinden bırakmamıştı bile. Çadırın dışında, leylak rengi bir gökyüzünde, çikolata renkli alçak fırtına bulutları dalgalar halinde kabarıyordu. Kadının gözlerine bakamadı. "Harikaydın," dedi kadın. "Herkes bunu konuşuyor."

"Bir saat için." Bunun ardından göçmenler her zamanki gibi kaybolup gideceklerdi. Bu bir eylemler dünyasıydı ve sözcüklerin eylemler üzerinde, sadece bir şelalenin ırmağın akışını etkileyişi kadar etkisi vardı.

Mesa ofislerine doğru koşturdu. Maya onunla gelip dördüncü kattaki sarı duvarlı odalardan birine kaydolurken gevezelik etti. Bambu mobilya, çiçekli örtüler ve sedir yastıkları. Maya tasarılarla doluydu, neşeliydi, Frank'ten hoşnuttu. Maya ondan hoşnuttu! Acıyana kadar sıktı dişlerini. Bruksizm ona başağrısı ve her türden yüz acıları veriyordu, kronlarından ve çene eklemlerindeki kıkırdaklardan sızıyordu acı.

Sonunda ayağa kalkıp kapıya yürüdü. "Biraz yürümem gerekiyor," dedi. Çıkarken gözünün ucuyla Maya'nın yüzünü gördü: İncinmiş bir şaşkınlık ifadesi. Her zamanki gibi.

Hızla çimenliğe doğru indi ve düzensizlikleri uçarken yakalanmış bovling lobutlarını andıran uzun Bareiss sütunları sırasını geçti. Kanalın diğer yanında bir kaldırım kafesinin en uzak köşesindeki yuvarlak, beyaz bir masaya oturdu ve kahvesini bir saat boyunca, süt emer gibi içti.

Ansızın Maya yanı başında bitiverdi.

"Bu yaptığının anlamı ne?" diye sordu. Frank'in çatık kaşlarına karşı, masaya doğru bir el hareketi yaptı. "Sorun ne şimdi?"

Kahve fincanına baktı, başını kaldırıp kadına, sonra yine fincana baktı. Bu olanaksızdı. Zihninde her sözcüğü eşit vurgulanan bir cümle kendi kendini heceliyordu: Ben, John'u öldürdüm.

"Bir şey yok," diye yanıtladı. "Ne demek istiyorsun?"

Kadının ağzının kenarları, bakışlarını küçümseyici bir ifadeye sürükleyip yüzünü yaşlandıracak bir şekilde gerildi. Neredeyse seksenindeydi artık. Bu işler için çok yaşlıydılar. Uzun bir sessizliğin ardından karşısına oturdu.

"Bak," dedi yavaşça. "Geçmişte olup bitenlere aldırmıyorum." Sustu ve Frank kadına bakabilmeye cesaret etti; Maya bakışlarını aşağıya indirmişti, içsel bir şeylere bakıyordu. "*Ares*'te ne olduysa ya da Tepealtı'nda. Ya da başka bir yerde."

Frank'in kalbi kaçmaya çabalayan bir çocuk gibi çarpıyordu. Ciğerleri soğumuştu. Maya hâlâ konuşuyordu fakat onu dinleyemiyordu. Acaba biliyor muydu? Nicosia'da ne yaptığını biliyor muydu? Bu olanaksızdı, yoksa orada olmazdı (olur muydu?); ama biliyor olmalıydı.

"Anlıyor musun?" diye sordu Maya.

Neden söz ettiğini duymamıştı. Fincanına bakmayı sürdürdü, Maya ansızın fincanı elinin tersiyle itiverdi. Yakındaki bir masanın altına düşüp kırıldı fincan. Sapının beyaz seramik yarımdairesi yerde hafifçe dönüp durdu.

"*Anlıyor musun*, dedim!"

Frank donakalmış bir şekilde boş masaya bakmayı sürdürüyordu. Üst üste binmiş kahve kalıntısı halkaları. Maya öne eğilip kendi yüzünü elleri arasına aldı. Karnına sıkıca bastırarak kamburlaşmıştı, soluk almadan bekliyordu.

Sonunda nefes aldı, başını geriye doğru kaldırdı. "Hayır," dedi, öylesine sakin söylemişti ki Frank ilk önce kendi kendine konuştuğunu zannetti. "Bundan söz etme. Aldırdığımı sanıyorsun, o yüzden böyle yapıyorsun. Sanki o zamanlara bugünlerden daha çok aldıracakmışım gibi." Frank'e doğru bakıp bakışlarını yakaladı. "Bu otuz yıl önceydi. Tanıştığımızdan bu yana otuz beş ve bütün bunlar olduktan bu yana otuz yıl geçti. Ben Maya Katarina Toitovna değilim. Onu tanımıyorum, onun neyi niçin hissettiğini ya da düşündüğünü bilmiyorum. O başka bir dünya, başka bir hayattı. Artık benim için bir önemi yok. Ona karşı hiçbir şey hissetmiyorum. Artık buradayım, bu benim." Parmağıyla göğüslerinin arasındaki bir yeri, kendini gösterdi. "Bak, seni seviyorum."

Sessizliğin uzamasına izin verdi, söylediği son sözcükler bir göldeki halkalar gibi uzaklaşıyordu. Frank, kendine engel olamayıp ona baktı; sonra bakışlarını çevirip uzaklara, tepelerindeki soluk alacakaranlık yıldızlarına baktı, konumlarını belleğine yerleştirmeye çalıştı. Maya, seni seviyorum, dediğinde, Orion güney göğünde duruyordu. Altınızdaki metal sandalye serttir. Ayaklarınız soğuktur.

"Bundan başka bir şey düşünmek istemiyorum," dedi Maya.

O bilmiyordu; ama Frank biliyordu. Herkes geçmişini bir şekilde kabullenmeliydi. Neredeyse seksen yaşında ve sağlıklıydılar. Artık 110 yaşında, sağlıklı, dinç, güçlü insanlar da vardı. Ne kadar süreceğini kim bilebilir? Kabullenecekleri bir sürü geçmişleri olacaktı. Ve bu devam ettiği sürece, gençlik yılları uzaklarda kalan bir geçmişe gömüldükçe, bütün derinden yaralamış tutkular köreliyordu... gerçekten de sadece

birer yara izi haline gelebilirler miydi? Onlar sakat bırakıcı yaralar değil miydi, binlerce kesilmiş organ?

Fakat bu fiziksel bir şey değildi. Organların kesilmeleri, iğdiş edilmeler, oyulup alınmalar; hepsi sadece imgelemdeydi. Gerçek bir durumla kurulan imgesel bir ilişki...

"Beyin komik bir hayvan," diye mırıldandı Frank.

Maya başını dikleştirdi ve merakla baktı. Frank aniden korktu; onlar kendi geçmişleriydiler, olmaları gerekiyordu, başka hiçbir şey değillerdi, şu anda hissettikleri ya da düşündükleri geçmişin yankısından başka bir şey değildi; yani söylediklerini söylerlerken, derinlerdeki zihinlerinin gerçekten ne hissettiğini, ne söylediğini, ne düşündüğünü nasıl bilebilirlerdi ki? Bilmiyorlardı, gerçekten de bilmiyorlardı. İlişkiler işte bu yüzden böylesine gizemliydi, iki bilinçaltının arasında gerçekleşiyorlardı ve yüzeydeki akıntının olup bitenler hakkında düşündüğüne güvenilemezdi. Maya en derinlerinde biliyor muydu, bilmiyor muydu, hatırlıyor muydu, unutmuş muydu, intikam yemini etmiş miydi, bağışlamış mıydı? Bunu söylemenin bir yolu yoktu, Frank hiçbir zaman buna emin olamayacaktı. Olanaksızdı bu.

Yine de kadın oradaydı işte, perişan bir halde oturuyordu, sanki Frank'in parmağının bir dokunuşuyla parçalayabileceği bir kahve fincanı gibi görünüyordu Maya. Ona en azından inanıyormuş gibi davranmazsa eğer, ne olacaktı? Ne olacaktı? Onu nasıl böylesine parçalayabilirdi ki? Maya bu yüzden ondan nefret edecekti – onu geçmişi hatırlamaya zorladığı, geçmişi önemsemeye zorladığı için. Bu yüzden... biri sürdürmeliydi, harekete geçmeliydi.

Elini kaldırdı, bu hareketi bir teleişletim gibi hissettiğindeyse büyük bir korkuya kapıldı. Devasa bir makinenin içindeki bir cüceydi, sert, hassas ve alışık olmadığı bir makinenin içindeydi; kaldır, hızla ayarla, sola, dur, dön, dur, sabitle. Nazikçe aşağı. Nazikçe, nazikçe kadının elinin üstüne. Kavra, çok nazikçe. Kadının eli gerçekten çok soğuktu, kendisinin ki de.

Üzgün bir halde ona baktı Maya.

"Gel–" Frank'in boğazını temizlemesi gerekti. "Gel, haydi dairemize dönelim."

Sonraki haftalar boyunca fiziksel olarak çok beceriksizdi, sanki başka bir uzayın içine sürüklenmiş gibiydi ve bedenini uzaktan yönetmesi gerekiyordu. Teleişletim. Bu durum aslında ne kadar çok kasa sahip olduğunu kavramasını sağlamıştı. Bazen onları öyle iyi yönetebiliyordu ki havada yılan gibi süzülebilirdi, fakat çoğu zaman etrafta Frankenstein'ın canavarı gibi sarsıla sarsıla dolanıyordu.

Burroughs kötü haberlerle kaynıyordu; şehirdeki yaşam oldukça normal görünüyordu fakat video ekranları Frank'in güçlükle inanabildiği bir dünyadan sahneler taşıyordu. Hellas'ta ayaklanmalar; New Houston kubbelenmiş kraterinin kendisini bağımsız bir cumhuriyet olarak ilan etmesi; aynı hafta Slusinski, içinde beş yatakhanede de Hellas'ı gerekli yolculuk izinleri olmaksızın terk etmenin oylanması da yer alan bir Amerikan talimatname kasedi yolladı. Chalmers yeni BMMİB temsilcisiyle bağlantı kurdu ve bir BM güvenlik polis müfrezesinin oraya gitmesini sağladı; sonuçta on kişi, çadırın yaşam destek bilgisayarını kapatıp çaresiz durumdaki sakinlere çadırın havası boşaltılmadan önce bir dizi vagona binmelerini emretme yöntemiyle 500 kişiyi basit bir şekilde tutuklayıverdi. Trenle, sonuçta artık bir hapishane şehri olan Korolyov'a götürülmüşlerdi. Bir hapishaneye dönüştürüldüğünü herkes biliyordu ama ne zaman olduğunu hatırlamak güçtü, çünkü buna her zaman hazır gibi görünüyordu, belki de bu, bir hapishane sisteminin parçalarının gezegenin değişik yerlerine dağılmış olarak birkaç yıldır var olması yüzündendi.

Chalmers tutukluların bir kısmıyla, aynı anda ikisi üçüyle olmak üzere oda videoları aracılığıyla görüştü. "Sizi durdurmanın ne kadar kolay olduğunu görüyorsunuz," diye belirtti. "Bu daima böyle olacak. Yaşam destek sistemleri öylesine

narin ki savunulmaları neredeyse olanaksız. Yeryüzü'nde bile gelişkin askeri teknoloji bir polis devleti kurmayı her zamankinden daha olası kılmaktayken bu iş burada saçma sapan bir şekilde çok daha kolay."

"Şey, siz de bizi en kolay olduğu sırada yakaladınız," dedi altmışlarında bir adam. "Bu da akıllıca. Serbest kaldığımızda bizi yakalayabilir misiniz görmek isterim. Böyle bakıldığında sizin yaşam destek sisteminiz de bizimkinin sizin için olduğu kadar narin ve sizinki daha görünürde."

"Bundan daha fazlasını bilmeliydin! Buradaki bütün yaşam desteği en son aşamada Yeryüzü'ne bağlı. Fakat onların emirleri altında çok geniş bir askeri güç var, bizimse yok. Siz ve arkadaşlarınız burada bir fantezi isyanı yaşatmaya çabalıyorsunuz, bir tür bilimkurgusal 1776, tiranlığın boyunduruğunu fırlatıp atan öncüler gibi ama iş burada böyle değil! Benzetmeler tamamen yanlış, yanıltıcı bir şekilde yanlış, çünkü gerçeği, bağımlılığımızın ve onların gücünün gerçek doğasını maskeliyorlar. Sizin bunun bir fantezi olduğunu görmenizi engelliyorlar!"

"Eminim ki kolonilerde de aynı şekilde konuşan bir sürü Tory vardı," dedi adam sırıtarak. "Aslında benzetme birçok yönden uygun. Biz burada sadece makinedeki çarklar değiliz, bizler bağımsız insanlarız; çoğumuz sıradan fakat birtakım gerçek kişilikler de var – biz de kendi Washingtonlarımızı, Jeffersonlarımızı ve Painelerimizi göreceğiz, buna emin olun. Ayrıca Andrew Jacksonlar ve Forrest Mosebyler, istediklerini almakta başarılı olan acımasız insanlar."

"Bu budalaca!" diye bağırdı Frank. "Yanlış bir benzetme!"

"Şey, benzetmeden çok bir metafor zaten. Farklar var fakat biz de bunlara yaratıcı biçimde yanıt vermeyi deniyoruz. Sonuçta, kaya duvarlara karşı çakaralmazlarla saçmalar savurmayacağız."

"Madencilik lazerlerini krater duvarlarına mı yönelteceksiniz? Bunun farklı olduğunu mu sanıyorsunuz?"

Adam sanki bir sinekmiş gibi odasındaki kameraya doğru

bir fiske attı. "Sanırım gerçek sorun şu: Bir Lincoln olacak mı?"

"Lincoln öldü," diye haykırdı Frank. "Tarihsel benzetmeler mevcut durumu kavrayamayan insanların başvurduğu son sığınaktır." Bağlantıyı kesti.

Akıl işe yaramıyordu. Ayrıca kızgınlık, öfke nöbeti ve alaycılık da yaramıyordu. Onlarla sadece fantezi âleminde karşılaşmayı deneyebilirdi. Bu yüzden, toplantılarda ayağa kalktı ve insanlara Mars'ın ne olduğu, nasıl bu hale geldiği, özgül ve organik olarak doğasında Marslı olan kolektif bir toplum haline gelindiğinde nasıl iyi bir geleceği olduğu üzerine uzun nutuklar çekerek elinden geleni yaptı; "Terra'ya ait bütün o kinler uçup gittiğinde, bizi gerçekten yaşamaktan ve dünyanın tek gerçek güzelliği olan yaratma eyleminden geri tutan o ölü alışkanlıklardan kurtulduğumuzda, tabii ki!"

İşe yaramıyordu. Kaybolanların bir kısmıyla görüşmeler ayarlamaya çalıştı ve bir keresinde bir grupla telefondan konuştu, onlardan eğer mümkünse acilen konuşmak istediğini Hiroko'ya iletmelerini istedi. Fakat kimse kadının nerede olduğunu bilmiyor gibiydi.

Sonra bir gün ondan bir mesaj aldı, Phobos'tan fakslanmış olarak. Arkadi'yle konuşmasının daha iyi olacağını söylüyordu. Fakat Arkadi, Hellas'tayken kaybolmuştu ve artık çağrılara yanıt vermiyordu. "Lanet bir saklambaca dönüştü bu," diye yakındı Frank bir gün Maya'ya. "Rusya'da bu oyunu oynar mıydınız? Ben bu oyunu bir seferinde daha büyük çocuklarla oynadığımı hatırlıyorum, günbatımına yakındı, suların üstünden gelen bir fırtına gerçekten ortalığı karartmıştı ve ben de oradaydım, bomboş sokaklarda hiçbirini bulamayacağımı bilerek dolanıyordum."

"Kaybolanları unut," diye önerdi Maya. "Görebildiklerine yoğunlaş. Kaybolanlar seni bir şekilde izliyor olacaktır. Onları görememenin ya da onların yanıt vermemesinin önemi yok."

Frank başını iki yana salladı.

Derken yeni bir göç dalgası geldi. Slusinski'yi arayıp bağırarak Washington'dan bir açıklama almasını emretti.

"Anlaşıldığı kadarıyla, efendim, asansör konsorsiyumu Subarashii tarafından düşmanca ele geçirilmiş, yani onların servetleri Trinidad Tobago'da ve Amerika'nın konuyla ilgili endişelerini gidermekle ilgilenmiyor. Altyapısal inşaat kapasitelerinin artık yeni bir ılımlı göç oranıyla aynı düzeyde olduğunu söylüyorlar."

"Lanet olsun onlara!" dedi Frank. "Bununla neye yol açtıklarını bilmiyorlar!"

Dişlerini sıkıp daire çizerek yürümeye koyuldu. Sözcükler, kendi başlarına bir monolog içindeymişcesine sessizce dökülüyordu ağzından. "Görüyor ama anlamıyorsunuz. John'un dediği gibi, uzayın boşluğundan iletilemeyen Mars gerçekleri var, yalnızca yerçekimi duygusu değil, bir yatakhanede uyanmak, banyoya gitmek ve sonra bir geçitten yemek salonuna gitmek hissi. Yani siz her şeyi yanlış anlıyorsunuz, sizi aldırışsız, cahil, budala orospu çocukları..."

Maya ile birlikte, Burroughs'tan yukarıya, Pavonis Mons'a giden bir trene bindiler. Bütün yolculuk boyunca camın kenarında oturup kızıl arazinin yükselip alçalışını seyretti, beş kilometrelik bir düzlüğe kadar daralışını ve ardından, yükselirlerken kırk kilometreye kadar genişleyişini, hatta yüz kilometreye. Gezegende böylesine büyük bir yükselim, Tharsis. İçerisinde bir şeyler dağılıyordu. Tıpkı şu anki durumda olanlar gibi. Evet, Mars tarihinin Tharsis Yükselimi kısmında takılıp kalmışlardı, büyük volkanlar patlamak üzereydi.

Ve sonra bir tanesi, Pavonis Mons, devasa bir düşsel dağ, sanki dünya bir Hosukai resmiymişcesine. Frank bunu dile getirilemez buluyordu. Aracın ön kısmındaki televizyona bakmaktan kaçınıyordu – haberler trenin içinde aşağı yukarı, kulak misafiri olunan konuşmalarla ya da insanların yüzlerindeki ifadelerle neredeyse ânında yayılıyordu zaten. Gerçekten önemli haberleri öğrenmek için videoyu seyretmek hiç gerekmiyordu. Tren bir Acheron çamı ormanından geçti;

kara, demir gibi gövdeleri ve silindirik iğne yapraklarıyla incecik şeylerdi bunlar fakat iğnelerin hepsi sararmıştı ve dökülüyordu. Bunu duymuştu, toprakla ilgili bir sorun vardı, ya çok tuz ya da çok az nitrojen meselesi, emin değillerdi. Ağaçlardan birine yaslanmış bir merdivenin çevresinde başlıklı birileri vardı, hasta iğnelerden örnekler topluyorlardı. "Bu benim," dedi Frank, Maya'ya fısıldayarak, çünkü kadın uyuyordu. "Kökler hastalanmışken iğnelerle oynuyorum."

Sheffield ofislerinde yeni asansör yöneticileriyle görüşmeler yapmaya ve aynı anda Washington'la da eşzamanlı görüşmeler yürütmeye koyuldu. Düşmanca el koymasında Subarashii'ye yardım ettiği için Phyllis'in hâlâ asansör denetiminde olduğu anlaşıldı.

Ardından Arkadi'nin Nicosia'da, Pavonis yamacının hemen aşağısında olduğunu, yandaşlarıyla birlikte Nicosia'yı New Houston gibi özgür bir şehir ilan ettiğini duydular. Nicosia kaybolanlar için koca bir sıçrama tahtası olmuştu. Nicosia'ya girebilirdiniz ve bir daha adınızı kimse duymazdı, bu yüzlerce kez olmuştu; o kadar çok olmuştu ki orada bir tür bağlantı ve aktarım sistemi, hiçbir gizli ajanın ortaya çıkartamadığı ya da oradan geri dönemediği bir tür yeraltı demiryolu benzeri bir şeyin olduğu açıktı. Bunu duyduğunda Maya'ya, "Haydi oraya gidip onunla konuşalım," dedi Frank. "Onunla yüz yüze karşılaşmak istiyorum."

"Bir işe yaramayacak," dedi Maya sıkıntıyla. Fakat Nadya da orada olmalıydı, bu yüzden o da geldi.

Tharsis yamacını sessizlik içinde, donmuş kayaların yanlarından uçup gitmesini seyrederek indiler. Nicosia'da istasyon sanki onları reddetmeleri konusu hiç ortada yokmuşçasına açıldı trenlerine. Fakat Arkadi ile Nadya onları karşılayan küçük kalabalıkta yoktu; bunun yerine Alexander Zhalin vardı. Şehir yöneticisinin ofisinde, Arkadi'yi bir video bağlantısına çağırdılar; adamın arkasındaki gün ışığına bakılırsa çoktan doğuda kilometrelerce uzaktaydı. Nadya da uzaklardaydı, söylediklerine göre Nicosia'ya hiç gelmemişti.

Arkadi her zamanki gibi görünüyordu, içten ve rahattı. "Bu delilik," dedi Frank, ona şahsen ulaşamadığına öfkelenmiş olarak. "Başarmayı umuyor olamazsınız."

"Ama umabiliriz," dedi Arkadi. "Umuyoruz." Gür kızılbeyaz sakalı, sanki adam Havana'ya girmek üzere olan genç Fidel'miş gibi bir tür devrimci rozetti. "Elbette senin yardımınla çok daha kolay olurdu, Frank. Bunu bir düşün!"

Ardından, Frank bir şey söyleyemeden, ekranın dışındaki biri Arkadi'nin dikkatini çekti. Rusça mırıldanan bir konuşma, sonra Arkadi yine ona döndü. "Üzgünüm, Frank," dedi. "Bir şeylerle ilgilenmem gerekiyor. Sana en kısa zamanda döneceğim."

"Gitme sakın!" Frank bağırdı fakat bağlantı kesilmişti. "Allah kahretsin!"

Hatta Nadya girdi. Burroughs'taydı fakat hatta girmişti. Arkadi'nin tersine gergin, sıkıntılı, mutsuzdu. "Yaptığı şeyi destekliyor olamazsın!" diye bağırdı Frank.

560 "Hayır," dedi Nadya keyifsizce. "Biz konuşmuyoruz. Hâlâ bu telefon bağlantımız var, nerede olduğunuzu böyle öğrendim fakat artık onu doğrudan kullanmıyoruz. Bir yararı yok."

"Onu etkileyemez misin?" dedi Maya.

"Hayır."

Frank, Maya'nın bu duruma inanmakta zorlandığını görebiliyordu ve neredeyse kahkahalarla gülecekti: Bir erkeği etkileyememek, onu yönlendirememek? Nadya'nın sorunu neydi?

O geceyi istasyon yakınındaki bir yatakhanede geçireceklerdi. Akşam yemeğinden sonra Maya yeniden şehir yöneticisinin ofisine, Alexander, Dimitri ve Elena ile konuşmaya gitti. Frank bununla ilgilenmiyordu, sadece vakit kaybıydı. Eski kentin çevresinde, çadır duvarı boyunca uzanan dar sokaklarda, çok uzun zaman önceki o geceyi hatırlayarak huzursuz bir ruh haliyle dolaştı. Sadece dokuz yıldı aslında ama ona yüz yıl geçmiş gibi geliyordu. Nicosia bugünlerde küçük gö-

rünüyordu. Batı tepesindeki parkın hâlâ güzel bir manzarası vardı fakat nesneleri bir karanlık kaplamıştı ve bu yüzden güçlükle seçebiliyordu.

Artık iyice yetişmiş olan çınar korusunda, başka bir yöne doğru aceleyle giden kısa boylu bir adamı geçti. Adam durdu ve Frank'e baktı, bir sokak lambasının altındaydı. "Chalmers!" diye seslendi.

Frank döndü. Adamın ince bir yüzü, uzun, karmaşık rasta saçları ve esmer bir teni vardı. Tanıdığı biri değildi. Fakat onu gördüğünde içinde bir ürperti hissetti. "Evet?" diye seslendi.

Adam onu selamladı. "Beni tanımıyorsun, değil mi," dedi.

"Hayır, tanımıyorum. Kimsin sen?"

Adamın sırıtışı asimetrikti, sanki yüzü çenesinden çatlamış gibiydi. Sokak lambasının altında vücudu çarpık ya da yarı deli biri gibi görünüyordu.

"Kimsin sen?" dedi Frank yeniden.

Adam bir parmağını uzattı. "Son karşılaştığımızda, kenti sen altüst ediyordun. Bu gece sıra benim. Ha!" Her biri diğerinden daha güçlü ve keskin "Ha!"larla gülerek uzaklaştı.

Şehir yöneticisinin yanına döndüğünde Maya koluna yapıştı. "Kaygılandım, bu kentte tek başına dolaşmamalıydın!"

"Kes sesini." Bir telefona gidip yaşam destek bilgisayarını aradı. Her şey normaldi. BMMİB polisini arayıp onlara yaşam destek bilgisayarına ve tren istasyonuna silahlı birer muhafız yerleştirmelerini söyledi. Polis bu emri hiyerarşi zincirindeki daha üst birine yinelerken ve durum bu şekilde son bir onay için yeni gezegen temsilcisine dek, ta en tepeye kadar gidecekmiş gibi görünüyordu ki ekran kararıverdi. Ayaklarının altında bir sarsıntı oldu ve kentin içindeki bütün alarm zilleri bir anda patladı. Çok güçlü, ürpertici bir *cınnnlayış!*

Ardından keskin bir şok geldi. Kapıların hepsi tıslayarak kapandı; binanın sızdırmaz kapıları kapanıyordu, demek dışarıdaki basınçta ani bir düşüş olmuştu. O ve Maya pencereye koşup dışarı baktılar. Nicosia'nın üstündeki çadır sönmüştü, bazı yerlerde en uzun çatıların üzerine şeffaf bir

ambalaj kâğıdı gibi uzanmış, diğer yerlerdeyse rüzgârda uçuşuyordu. Caddedeki insanlar kapıları yumrukluyor, koşuyor, yerlere yuvarlanıyor, Pompei'deki cesetler gibi birbirlerine sokuluyorlardı. Frank pencereden uzaklaştı, dişleri yakıcı bir acıyla zonkluyordu.

Anlaşılan, bina başarılı bir şekilde kapanmıştı. Bütün seslerin ardında Frank bir jeneratörün uğultusunu duyuyor ya da hissediyordu. Video ekranları kararmıştı ve bu durum pencereden görülen manzarayı inanılması iyice güç kılıyordu. Maya'nın yüzü pembeleşmişti ama tavırları sakindi. "Çadır söndü!"

"Biliyorum."

"Ama ne oldu?"

Frank bunu yanıtlamadı.

Maya video ekranlarıyla uğraşıyordu. "Telsizi denedin mi?"

"Hayır."

"Yani?" diye bağırdı Maya, Frank'in sessizliğine öfkelenerek. "Neler olup bittiğini biliyor musun?"

"Devrim," dedi Frank.

Yedinci Kısım

SENZENİ NA

Giriş

Devrimin on dördüncü günü Arkadi Bogdanov rüyasında babasıyla birlikte tahta bir kutunun üzerinde, bir açıklığın kıyısındaki küçük bir ateşin önünde oturduğunu gördü – bir tür kamp ateşiydi bu, Ugoli'nin uzun, basık, teneke çatılı binaları sadece yüz metre arkalarındaydı. Çıplak ellerini yayılan sıcaklığa uzatmışlardı ve babası kar leoparıyla karşılaşmasının hikâyesini bir kez daha anlatıyordu. Hava rüzgârlıydı, alevler dalgalanıyordu. Sonra arkalarından bir yangın alarmı çaldı.

Arkadi'nin sabah 4'e kurulmuş alarmıydı bu. Kalktı ve sıcak bir süngerle bedenini temizledi. Rüyasında gördüğü bir imge yeniden gözlerinin önüne geldi. Devrimin başlamasından bu yana çok fazla uyumamıştı, sağda solda birkaç saatlik kestirmeler sadece; alarmı birkaç kez adamı daldığı derin rüyalardan, insanın normalde hatırlayamayacağı türde rüyalardan uyandırmıştı. Hemen hepsi de çocukluğunun bozulmamış anıları, daha önce hiç hatırlamadığı anılardı. Belleğin bu kadar çok şeyi nasıl sakladığını merak etti, depolamasının geri çağırma mekanizmasından daha güçlü olup olmadığını. İnsan hayatının her saniyesini, yalnızca uyandığında daima kaybolup giden rüyalarda hatırlayabilir miydi? Belki de böyle olması gerekliydi? Eğer öyleyse ve eğer insanlar iki ya da üç yüzyıl yaşamaya başlarsa ne olacaktı?

Janet Blyleven geldi yanına, kaygılı görünüyordu. "Nemesis'i havaya uçurmuşlar. Roald videoyu analiz etti ve birkaç hidrojen bombasıyla vurduklarını tahmin ediyor."

Carr'ın büyük yönetim ofislerinin bitişiğindeki, Arkadi'nin iki haftanın büyük bölümünü geçirdiği yere gittiler. Alex ile Roald

içeride televizyon seyrediyordu. "Ekran, kaset biri tekrar oynat," dedi Roald.

Bir görüntü titreşip sabitlendi: Siyah bir boşluk, yoğun bir yıldız ağı ve ekranın ortasında sanki bir araya toplanmış bir yıldız kümesi gibi görünen biçimsiz, koyu bir asteroit. Çok kısa bir an için görüntü öylece kaldı, sonra asteroit tarafından beyaz bir ışık belirdi. Asteroidin genişleyip dağılması çok ani olmuştu. "Hızlı iş," diye belirtti Arkadi.

"Daha uzaktaki bir kameradan gelen başka bir açı daha var."

Bu klip asteroidi dikdörtgen şeklinde gösteriyordu ve kütle sürücüsünün arkasında bıraktığı gümüşi izler fark edilebiliyordu. Sonra beyaz bir ışıltı çaktı ve siyah boşluk geri geldiğinde artık asteroit yoktu; ekranın sağındaki yıldızların titreyişi karelerin akışını belirtiyordu, ardından durgunlaştılar ve her şey bitmişti. Alev almış beyaz bulut yoktu, ses bandındaki gümbürtü yoktu; sadece bir muhabirin incecik sesi, Marslı isyancıların kıyamet günü tehditlerinin sonuçlarından ve stratejik savunma kavramının haklı çıkışından söz ediyordu. Yine de, anlaşıldığı kadarıyla füzeler Amex'in aydaki üssünden bir tür topla fırlatılmıştı.

"Bu fikirden hiç hoşlanmamıştım," dedi Arkadi. "Dehşet dengesinin yeniden başlaması demektir bu."

"Eğer dehşet dengesi varsa ve bir taraf gücünü kaybederse..." diye konuştu Roald.

"Biz şu anda, burada gücümüzü kaybetmedik. Burada olan şeye en az bizim kadar değer veriyorlar. Sonuçta yeniden İsviçre savunmasına döndük." Onların istediği her şeyi yok et ve sonsuza dek direnmek üzere tepelere çık. Bu ona daha uygundu.

"Bu daha zayıf bir savunma," dedi Roald kabaca. Çoğunlukla birlikte o da Nemesis'i Yeryüzü rotasına sokma yönünde oy kullanmıştı.

Arkadi başını sallayarak onayladı. Denklemden bir terimin silinmiş olduğu reddedilemezdi. Fakat güç dengesinin değişip değişmediği belli değildi. Nemesis onun fikri değildi; Mikhail Yangel önermişti bunu ve asteroitteki grup bu işi kendi başla-

rına yürütmüştü. Şimdi çoğu ölmüştü, büyük patlamayla ya da onu izleyen küçük patlamalarla. Ve bu arada Nemesis olayıyla asilerin Yeryüzü'nde kitlesel imhayı onaylayacağı izlenimi yaratılmıştı. Kötü bir fikirdi, Arkadi'nin belirttiği gibi.

Fakat devrimde yaşamak böyle bir şeydi. İnsanlar ne derse desin, kimse denetim altında değildi. Böyle olması genellikle daha iyiydi, özellikle de burada, Mars'ta. İlk hafta savaş şiddetli olmuştu, BMMİB ve uluslarötesiler geçen sene güvenlik birimlerini iyice güçlendirmişlerdi. Bu yüzden büyük şehirlerin çoğunu ânında ele geçirmişlerdi ve onların ya da başkalarının düşündüğünden daha fazla asi gruplarının olduğu ortaya çıkmasaydı her yeri ele geçirebilirlerdi. Altmıştan fazla kent ve istasyon ağa bağlanıp bağımsızlıklarını ilan ettiler, basitçe söylenirse asiler laboratuvarlardan ve tepelerden bir anda fırlayıp ortaya çıkarak yönetimi devralmışlardı. Şimdi Yeryüzü, Güneş'in uzak tarafındayken ve en yakın sürekli mekik yok edilmiş durumdayken büyük şehirlerde olsun olmasın, kuşatma altında olanlar güvenlik kuvvetleri gibi görünüyordu.

Yaşam destek biriminden bir çağrı geldi. Bilgisayarlarında bir sorun vardı ve Arkadi'nin gelip bir bakmasını istiyorlardı.

Yönetim ofislerinden çıkıp Menlo Parkı'ndan birime doğru yürüdü. Günün ağarmasından hemen sonraydı ve Carr Krateri'nin büyük kısmı hâlâ gölgedeydi. Yalnızca batı yamacı ve yaşam destek biriminin uzun beton binaları bu saatte gün ışığı alıyordu, bina duvarları çiğ sabah ışığı altında sapsarıydı, krater yamacında yükselen raylar altın kurdeleler gibiydi. Gölgeli caddelerde şehir henüz uyanıyordu. Diğer kentlerden, kraterli yaylalardan gelen bir sürü asi vardı ve parkın çimenlerinde uyuyorlardı. İnsanlar uyku tulumları bacaklarının üstüne sıyrılmış, gözleri şiş, saçları karmakarışık bir halde oturuyorlardı. Gece sıcaklık yüksek tutuluyordu ama şafaklar hâlâ serin oluyordu ve tulumlarından çıkanlar ocakların çevresine çömeliyor, ellerini hohluyor, kahve kapları ve semaverlerle oyalanıyor, gün ışığı hattının ne kadar yükseldiğini kontrol etmek için ara sıra batıya doğru bakıyorlardı. Arkadi'yi görünce el salladılar ve sonra ge-

lişmeler hakkındaki görüşünü almak ya da tavsiyede bulunmak isteyenler tarafından defalarca, eskiye göre çok daha fazla durduruldu. Hepsine neşeyle karşılık veriyordu. Havadaki o farklılığı bir kez daha hissetti, herkesin yeni bir mekânda birlikte olduğu hissini, herkesin aynı sorunları yaşayıp eşit olduğu, herkesin özgürlüğün elektriğiyle (bir kahve kabının altında kızarmış bir ısıtıcıyı görerek) akkor hale geldiği hissini.

Kendisini hafiflemiş hissederek yürürken bilek panelinin günlük dosyasına mırıldandı. "Bu park bana Orwell'in anarşistlerin ele geçirdiği Barselona için söylediklerini anımsatıyor – yeni bir toplumsal sözleşmenin, birlikte yola çıktığımız o çocukların dürüstlük düşünün coşkusu..."

Bilek paneli bipledi ve küçük ekranda Phyllis'in yüzü belirdi, can sıkıcıydı. "Ne istiyorsun?" diye sordu Arkadi.

"Nemesis'in işi bitti. Daha fazla zarar verilmeden teslim olmanızı istiyoruz. Artık konu basit, Arkadi. Teslim ol ya da öl."

Arkadi neredeyse kahkaha atacaktı. Phyllis, Oz filmindeki kötü büyücü gibiydi, adamın kristal topunda aniden belirivermişti.

"Gülünecek bir şey yok!" diye bağırdı Phyllis. Onun ansızın korkuya kapılmış olduğunu gördü Arkadi.

"Bizim Nemesis'le bir ilgimiz olmadığını biliyorsun," dedi. "O konu dışı bir şey."

"Nasıl da aptalsın!" diye çığlık attı Phyllis.

"Bu aptallık değil. Dinle, efendilerine şunu söyle – eğer buradaki özgür şehirleri boyun eğmeye zorlarlarsa Mars üzerindeki her şeyi yok ederiz." Bu İsviçre savunmasıydı.

"Bunun bir önemi olduğunu mu sanıyorsun?" Kadının dudakları ağarmıştı, küçük görüntüsü ilkel bir öfke maskesi gibiydi.

"Önemi var. Bak, Phyllis. Ben bu işin yalnızca kutup başlığıyım, senin göremediğin büyük bir yeraltı bölümü var. Gerçekten uçsuz bucaksız ve eğer isterlerse ellerinde size saldırmak için araçları da var."

Kadın kolunu indirmiş olmalıydı, çünkü küçük ekrandaki görüntü hızla savruldu, ardından bir zemini gösterdi. "Sen

daima bir aptaldın," dedi kadının gövdesinden kopmuş sesi. "Ares'teyken bile."

Bağlantı koptu.

Arkadi yürümeyi sürdürdü, şehrin telaşlı koşturması artık onu coşturmuyordu. Eğer Phyllis korkmuşsa...

Yaşam destek biriminde hata taraması yapmakla uğraşıyorlardı. Birkaç saat önce şehirdeki oksijen düzeyleri yükselmeye başlamış ve hiçbir uyarı ışığı yanmamıştı. Bir teknisyen raslantı eseri fark etmişti bunu.

Yarım saat uğraştıktan sonra buldular. Bir yazılım değiştirilmişti. Düzelttiler fakat Tati Anokhin hâlâ sıkıntılıydı. "Dinle, bu sabotaj olmalı ve hâlâ bu olayın yol açabileceğinden daha fazla oksijen var. Baksana, dışarıda daha şimdiden yüzde kırkı buluyor."

"Bu sabah herkesin ruh halinin iyi olmasına şaşmamalı."

"Benim değil. Ayrıca bu ruh hali meselesi sadece bir mit."

"Emin misin? Yazılımın üzerinden yeniden geç, şifreleme ID'lerine bak, bunun altında saklı başka değiştirmeler var mı, yok mu anla."

Yeniden yönetim ofislerine yöneldi. Başının üzerinde gürültülü bir pat sesi duyduğunda yarı yoldaydı. Yukarı baktı ve kubbede küçük bir delik gördü. Hava ansızın yanardöner bir parıltıyla kaplandı, sanki büyük bir sabun köpüğünün içindeymişler gibi. Parlak bir çakış ve büyük bir gümbürtü ayaklarını yerden kesti. Yerden kalkmaya çabalarken, her şeyin aynı anda tutuştuğunu gördü; insanlar meşaleler gibi yanıyordu, tam gözlerinin önünde kolu alev aldı.

1

Mars kentlerini yok etmek zor değildi. Bir camı kırmak ya da bir balonu patlatmaktan daha zor değildi.

Nadya Çernişevski bunu, bir günbatımının hemen ardından, delinmiş bir çadır kent olan Lasswitz'in yönetim ofislerinde tıkılı kaldığında iyice anlamıştı. Hayatta kalan sakinlerin hepsi şimdi yönetim ofislerine ya da yaşam destek birimine kapanmıştı. Üç gün boyunca vakitlerini çadırı onarmayı denemek üzere dışarı çıkarak ve televizyon seyredip neler olup bittiğini anlamaya çalışarak geçirmişlerdi. Fakat Terra haberleri hepsi iç içe geçiyor gibi görünen kendi savaşlarıyla ilgiliydi. Sadece ara sıra, harabeye dönmüş Mars kentleri üzerine kısa bir haber geçiyordu. Biri, kubbelenmiş kraterlerin çoğunun ufuk ötesinden ateşlenen füzelerle vurulduğunu söyledi, genellikle bir düzen içinde yapılıyordu bu, önce oksijen ya da hava katkılı yakıtlar içeri sokuluyor ve bunun hemen ardından bir ateşleyicinin yol açtığı çeşitli şiddetlerde patlamalar oluşuyordu – antipersonel yangınlarından kubbeleri havaya uçuran patlamalara, etkisiyle krateri daha da derinleştiren gerçekten güçlü patlamalara kadar. Antipersonel oksijen yangınları daha yaygın görünüyordu, çünkü bunlar altyapıya çok fazla zarar vermiyordu.

Çadır kentler daha kolaydı. Çoğu Phobos kaynaklı lazerlerle delinmişti; bazısının yaşam destek birimi uzaktan kumandalı güdümlü füzelerle vurulmuştu; diğerleri de şu ya da bu türden taburlar tarafından işgal edilmiş, uzay limanları

ele geçirilmiş, zırhlı roverlar şehir surlarını parçalamış ve nadiren de olsa sırt roketli paraşüt birlikleri tepelerine inmişti.

Nadya kameramanların korkusunu açıkça yansıtan titrek görüntüleri seyretti, midesi sıkışıp büzülerek bir ceviz haline gelmişti. "Ne yapıyorlar, yöntemleri mi test ediyorlar?" diye bağırdı.

"Sanmam," dedi Yeli Zudov. "Büyük olasılıkla farklı grupların farklı yöntemler kullanmalarından kaynaklanıyor. Bir bölümü olabildiğince az zarar vermek, diğerleri de bizden olabildiğince çok kişiyi öldürmek istiyor. Göçmenler için yer açıyorlar."

Nadya tiksintiyle yüzünü çevirdi. Kalkıp mutfağa yöneldi, altüst olmuş midesinin üzerine doğru büküldü hafifçe, umutsuzca bir şeyler yapmak istiyordu. Mutfakta bir jeneratörü çalıştırmış, dondurulmuş yemekleri mikrodalgaya sokuyorlardı. Dışarıdaki salonda oturan insan sıralarının önünde ileri geri koşturarak bunların dağıtılmasına yardım

etti. Siyah ayaz ısırığı kabarcıklarıyla lekelenmiş, yıkanmamış yüzler: Bazıları canlı bir şekilde konuşurken, diğerleri heykel gibi duruyor ya da birbirine yaslanmış uyuyordu. Çoğu Lasswitz sakiniydi, aralarında hava saldırılarıyla yok edilmiş veya yüzey birliklerinin saldırısına uğramış çadırlar ya da sığınaklardan kaçıp gelenlerin sayısı da oldukça fazlaydı. "Aptallık," diye hırladı yaşlı bir Arap kadın, ufak tefek bir adama. "Benim ailem Amerikalılar bombaladığında Bağdat'ta Kızılay'daydı, gökyüzüne sahip olmuşlarsa yapacak hiçbir şeyiniz kalmaz, hiçbir şey! Teslim olmalıyız. Olabildiğince çabuk teslim olmalıyız!"

"Ama kime?" diye yorgun bir şekilde sordu ufak tefek adam. "Kimin adına? Ve nasıl?"

"Herhangi birine, herkes adına ve telsizle elbette!" Kadın dik dik baktığında Nadya sadece omuzlarını silkti.

Sonra bilek paneli bipledi ve Saşa Yefremov ince bilek telefonu sesiyle bir şeyler geveledi. Kentin kuzeyindeki su istasyonu bir patlamayla havaya uçmuştu, istasyonun altın-

daki kuyu şimdi bir su ve buz artezyeni halinde çevreye püskürüyordu.

"Hemen geliyorum," dedi Nadya, şok olmuştu. Kentin su istasyonu, oldukça büyük olan Lasswitz Akiferi'nin alt ucunu tıkıyordu. Akiferin kayda değer bir kısmı yüzeye çıkarsa su istasyonu, kent ve içinde oldukları kanyonun tamamı katastrofik bir selin içinde kaybolurdu – daha da kötüsü, Burroughs, Syrtis ve Isidis yamacından sadece 200 kilometre aşağıdaydı ve selin oraya ulaşması gayet mümkündü. Burroughs! Tahliye edilemeyecek kadar büyük bir nüfusu vardı, özellikle şimdi savaştan kaçanlar için bir sığınak olmuşken; basitçe, gidecek başka bir yer yoktu.

"Teslim olalım!" diye ısrar etti Arap kadın. "Herkes teslim olsun!"

"Bunun artık bir işe yarayacağını sanmıyorum," dedi Nadya ve binanın kilidine doğru koşturdu.

Nadya bir şeyler yapabildiği, televizyondaki felaketleri seyrederek bir binaya tıkılı kalmayı bırakıp bir şeyler yaptığı için oldukça rahatlamıştı. Lasswitz'in inşasının planlanışı ve kontrolünde yer almıştı, sadece altı yıl önceydi, yani ne yapacağına dair bir fikri vardı. Çiftliği ve yaşam destek birimi ayrı yapılarda yer alan, su istasyonu oldukça kuzeyine kurulmuş, Nicosia tipi bir çadır kentti. Bütün yapılar, yamacı neredeyse dikey ve yarım kilometre yüksekliğinde olan Arena Kanyonu dedikleri bir doğu-batı yarığının zeminindeydi. Su istasyonu kanyonun kuzey yamacının etkileyici bir çıkıntı oluşturmuş bir noktasının sadece birkaç yüz metre uzağındaydı. Nadya, Saşa ve Yeli ile su istasyonuna doğru sürerken, hızla planının kaba hatlarını oluşturdu: "Çıkıntı yapan kayalığı istasyonun üzerine indirebiliriz ve bunu yapabilirsek oluşan toprak kayması sızıntıyı tıkamaya yetecektir."

"Sel toprak kaymasıyla gelen kayaları sürüklemeyecek mi?" diye sordu Saşa.

"Eğer tam bir akifer patlamasıysa sürükler elbette. Fakat

eğer onu sadece tıkacı çıkmış bir kuyu halindeyken örtebilirsek, o zaman çıkan su toprak kaymasıyla birlikte donacak ve umarın onu tutacak kadar güçlü bir set oluşturacaktır. Bu akiferdeki hidrostatik basınç, üzerindeki kayanın litostatik basıncından sadece birazcık daha büyük, işte bu yüzden artezyen akışı o kadar yüksek değil. Eğer öyle olsaydı çoktan ölmüş olurduk."

Roveri durdurdu. Rüzgâr kalkanının ötesinde, ince bir don buharı bulutunun altındaki su istasyonundan geriye kalanları görebiliyorlardı. Bir rover sarsıla sarsıla tam gaz onlara doğru geliyordu, Nadya farlarını yakarak telsizini ortak kanala çevirdi. Gelenler su istasyonu ekibiydi, son yarım saatteki tehlikeli durumlar yüzünden deliye dönmüş olan Angela ve Sam adlı bir çift. Yanlarına gelip de olayları anlatmalarının ardından Nadya aklındakileri onlara da açtı. "İşe yarayabilir," dedi Angela. "Kesinlikle başka hiçbir şey onu durdurmayacaktır, gerçekten yeri zorluyor."

"Acele etmeliyiz," dedi Sam. "Kayayı inanılmaz bir hızla aşındırıyor."

"Eğer üstünü örtmezsek," dedi Angela kesinlikle hastalıklı bir coşkuyla, "Atlantik'in Cebelitarık Boğazı'nı aşıp Akdeniz havzasını sele boğduğu zamana benzeyecek ortalık. Bu on bin yıl süren bir şelaleydi."

"Bunu hiç duymamıştım," dedi Nadya. "Bizimle kayalığa kadar gelip robotları çalıştırmamıza yardım et."

Nadya aracını yukarıya doğru sürerken kentin bütün inşaat robotlarını hangarlarından çıkarıp su istasyonunun yanına, kuzey yamacının dibine yönlendirdi; iki rover oraya ulaştığında, hızlı robotlardan birkaçının oraya çoktan varmış olduğunu ve geri kalanların kanyon zemininden kendilerine doğru ilerlediğini gördüler. Uçurumun dibinde, donmuş dev bir dalga gibi yükselen ve öğle ışığında parıldayan küçük bir talus bayırı vardı. Toprak kazıcılara ve buldozerlere bağlanan Nadya, talusu aşan düzgün yollar yapmalarını söyledi; bu yapıldığında tünel kazıcılar dosdoğru kayalığın içine gi-

rebileceklerdi. "Bak," dedi Nadya, roverın ekranına yansıttığı bölgenin areolojik bir haritasını göstererek, "şu kocaman çıkıntının ardında büyük bir kırık var. Yamacın kenarının bir parça çökmesine yol açıyor – tepenin hafifçe altında bulunan şu sığlığı görüyor musun? Elimizdeki tüm patlayıcıları bu kırığın dibine yerleştirirsek uzantıyı kesinlikle çökertecektir, ne dersin?"

"Bilemiyorum," dedi Yeli. "Denemeye değer."

Daha yavaş olan robotlar da yanlarında kent temelinin kazılışından artakalmış birtakım patlayıcıları getirerek bölgeye ulaşmışlardı. Nadya araçları uçurumun dibine tünel kazmak üzere programlamaya koyuldu, neredeyse bir saat kadar dünyadan kopmuş gibiydi. Bitirdiğinde dedi ki: "Haydi kente geri dönüp herkesi tahliye edelim. Uçurumun ne kadarının ineceğinden emin değilim ve herkesi gömmek istemem. Dört saatimiz var."

"Tanrım, Nadya!"

"Dört saat." Son komutu girdi ve roverını çalıştırdı. Angela ile Sam de bir sevinç çığlığı atarak onları izlediler.

"Buradan ayrıldığınız için pek üzgün görünmüyorsunuz," dedi Yeli onlara.

"Tanrım, çok sıkıcıydı!" dedi Angela.

"Bunun artık kimse için bir sorun olacağını sanmam."

Tahliye güç oldu. Kent sakinlerinin çoğu ayrılmak istemedi ve eldeki roverlarda herkes için ancak ucu ucuna yer bulunabilmişti. Sonunda şu ya da bu araca tıkılarak Burroughs'a giden transpondör yoluna çıkmışlardı. Lasswitz boşaltılmıştı. Nadya bir saat boyunca Phyllis'le uydu telefonu aracılığıyla bağlantı kurmaya uğraştı fakat iletişim kanalları kulağa bir dizi farklı engelleme gibi gelen seslerle iyice bozulmuştu. Nadya bizzat uyduya bir mesaj bıraktı: "Bizler Syrtis Major'deki savaşdışı kimseleriz, Lasswitz Akiferi'nin Burroughs'u sele boğmasını engellemeye çalışıyoruz. Bu yüzden bizi rahat bırakın!" Bir tür teslim oluş.

Nadya, Saşa ve Yeli'nin bulunduğu rovera Angela ile Sam

de katılmıştı ve uçurum yolunun dik dönemeçleri boyunca yukarıya, Arena Kanyonu'nun güney kıyısına ilerlediler. Diğer taraflarında heybetli kuzey yamacı yükseliyordu; aşağıda sol taraflarında kent vardı, neredeyse normal görünüyordu; fakat sağlarında bir şeylerin ters gittiği apaçıktı. Su istasyonu, kırık bir yangın musluğu gibi fışkıran ve kirli, kızılımsı beyaz buz blokları karmaşasının üzerine boşanan kalın, beyaz bir gayzerle tam ortasından ikiye ayrılmıştı. Bu acayip kütle gözleri önünde sürekli değişiyor, delice don buharları çıkartan siyah bir su boşaltıyor, kara yarıklarından püsküren beyaz dumanlar rüzgârla birlikte kanyondan aşağıya savruluyordu. Mars yüzeyindeki kayalar ve toz parçacıkları öylesine kuruydu ki üstlerine su sıçradığında şiddetli kimyasal tepkimelerle patlıyormuş gibi görünüyordu, yani su, kuru toprağın üstünde akarak ilerledikçe büyük toz bulutları havaya püskürüyor ve suyun üzerinde girdaplanarak yükselen don buharına ekleniyorlardı.

"Sax memnun olacak," dedi Nadya keyifsizce.

Belirlenen saatte, kuzey yamacının temelinden dört duman bulutu yükseldi. Birkaç saniye boyunca başka hiçbir şey olmayınca gözlemciler homurdandı. Derken uçurumun yüzü çarpıldı, çıkıntı yapmış olan devasa kaya, görkemli bir şekilde ağır ağır aşağıya doğru kaydı. Uçurumun dibinden yoğun duman bulutları yükseldi ve peşinden kalın püskürük tabakaları, parçalanan bir buzdağının altından çıkan su gibi dört yana saçıldı. Boğuk bir kükreme roverlarını sarsınca Nadya tedbir olarak aracı güney kıyısından hafifçe geriye çekti. Devasa bir toz bulutu görüşlerini kapamadan önce, su istasyonunun toprak kaymasının hızla yuvarlanışıyla kaplandığını gördüler.

Angela ile Sam sevinç çığlıkları atıyorlardı. "İşe yarayacağını nasıl anlayacağız?" diye sordu Saşa.

"Yeniden görebilene dek bekleyelim," dedi Nadya. "Umarım sel beyaza dönüşür. Açık su kalmaz ve daha fazla hareket olmaz."

Saşa başını sallayarak onayladı. Aşağıdaki kadim kanyona doğru bakarak oturdular, bekliyorlardı. Nadya'nın zihni genellikle boştu; arada gelen düşüncelerse tatsız şeylerdi. Son birkaç saate benzer türden hareketliliğe ihtiyacı vardı, ona düşünmesi için vakit bırakmayacak türden yoğun etkinliklere; bir anlık duraksamayla bile bütün o acı verici durumlar, yıkılmış şehirler, dört bir yandaki ölüler, Arkadi'nin ortadan kayboluşu kadının üzerine çullanıyordu. Göründüğü kadarıyla herkes kontrolden çıkmıştı. Hiçbir planları yoktu. Polis birlikleri isyanı bastırmak için kentleri yakıp yıkıyordu ve asiler de isyanlarını canlı tutmak için kentleri yakıp yıkıyordu. Sonunda her şey yok edilecekti, yaşamı boyunca yapıp ettiği her şey gözlerinin önünde havaya uçacaktı; hem de boş yere! Hiçbir nedeni yoktu.

Bunları düşünmeye katlanamıyordu. Orada, aşağıda bir toprak kayması bir su istasyonunun üzerine doğru akmıştı, umut ediyordu ki kuyudan fışkıran suyun yolu kesilmiş ve su tam bir baraj oluşturarak donmuş olsun. Daha sonrasını söylemek güçtü. Akiferdeki hidrostatik basınç yeterince yüksekse, yeni bir sızıntı doğabilirdi. Eğer baraj yeterince kalın olduysa... Şey, yapılacak bir şey yoktu. Ama eğer toprak kaymasının yarattığı barajın içinden basıncı çekmek için bir tür emniyet valfi de oluşturabilirse...

Rüzgâr toz yığınını ağır ağır dağıttı. Yanındakiler sevinç çığlıkları attı; su istasyonu kaybolmuş, yüzünde artık yeni bir kavisin oluştuğu kuzey yamacından dökülen siyah bir toprak kaymasıyla örtülmüştü. Fakat bu kayma biraz dar olmuştu, onun umduğu türden bir heyelan olmamıştı. Lasswitz hâlâ yerindeydi ve su istasyonunun üzerindeki kaya tabakasının o kadar da kalın olmadığı görülebiliyordu. Sel durmuş gibiydi, tamam, bir hareketlilik yoktu, tıknaz; kirli beyaz bir sargı, kanyonun ortasından geçen bir buzul gibi görünüyordu. Üzerinden çok hafif bir don buharı yükseliyordu. Yine de...

"Haydi, Lasswitz'e dönüp akifer monitörlerine bir bakalım," dedi Nadya.

Kanyon yamacındaki yoldan aşağıya dönüp Lasswitz garajına sürdüler. Yürüyüş giysileri ve başlıkları içinde boş sokaklardan geçtiler. Akifer gözlem merkezi yerel yönetim ofislerinin hemen yanındaydı. Son birkaç günlerini geçirdikleri sığınaklarını boş görmek çok tuhaftı.

Akifer gözlem merkezinin içinde bir dizi yeraltı algılayıcısının çıktılarını incelediler. Aletlerin çoğu artık çalışmıyordu fakat çalışanlar akiferin içindeki hidrostatik basıncın öncekinden daha da yüksek olduğunu ve arttığını gösteriyordu. Bunu vurgulamak istercesine yerde küçük bir sarsıntı oldu, botlarının tabanlarını titredi. Hiçbiri Mars üzerinde daha önce böyle bir şey hissetmemişti. "Kahretsin!" dedi Yeli, "kesinlikle yeniden patlayacak!"

"Bir taşkın kuyusu açmamız gerekiyor," dedi Nadya. "Bir tür basınç sübabı."

"Fakat ya o da ana kanal gibi patlarsa?" diye sordu Saşa.

"Eğer onu akiferin üst ucuna ya da akıntının bir kısmını alacak şekilde ortalarına yerleştirirsek sorun çıkmaz. Tıpkı eski su istasyonu gibi olur, onu da büyük olasılıkla birisi havaya uçurmuş olmalı, yoksa hâlâ doğru dürüst işliyor olurdu." Üzüntülü bir şekilde başını iki yana salladı. "Bunu göze almamız gerek. Eğer işe yararsa, yarar. Eğer yaramazsa, o zaman belki de bir patlamaya yol açmış oluruz. Fakat eğer bir şey yapmazsak her koşulda bir patlama olacak gibi görünüyor."

Küçük grubu ana caddeden garajdaki robot ambarına götürdü ve orada yeniden programlamaya koyulmak için kumanda merkezine oturdu. Maksimum patlama şaşırtmacasıyla standart bir sonda işlemi. Artezyen basıncı sayesinde su yüzeye çıkacaktı ve ardından bu suyu, bir robot ekibine Arena Kanyonu bölgesine boşalmasını sağlayacak şekilde döşeme talimatını verdikleri bir boru hattına doğru yönelteceklerdi. Hep birlikte topografik haritaları incelediler, Arena'nın kuzeyinden ve güneyinden paralel olarak geçen birkaç kanyonu içeren birtakım sel simülasyonları yaptılar.

Suyollarını birbirinden ayıran yükseltinin devasa olduğunu ve Syrtis'teki her şeyin Burroughs'a doğru sürükleneceğini anladılar, oradaki arazi kocaman bir kâse şeklindeydi. Suyu bir sonraki suyoluna ulaştırmak için boruyla yaklaşık 300 kilometre boyunca kuzeye aktarmaları gerekiyordu. "Bakın," dedi Yeli, "eğer onu Nili Fossae'ye yönlendirirsek kuzeye, dosdoğru Utopia Planitia'ya akacak ve kuzey kumullarında donup kalacaktır."

"Sax bu devrime bayılıyor olmalı," dedi Nadya, bir kez daha. "Hiçbir zaman onaylamayacakları şeyleri kazanıyor."

"Fakat onun da bir sürü projesi yıkılıp gidiyor olmalı," diye hatırlattı Yeli.

"Eminim ki, Sax'ın deyişiyle, bu yine de net bir kârdır. Yüzeyde bu kadar suyla..."

"Ona sormamız gerek."

"Eğer onu bir daha görürsek."

Yeli sessiz kaldı. "Gerçekten bu kadar su var mı?" dedi sonra.

"Sadece Lasswitz değil," dedi Sam. "Kısa bir süre önce haberlerde gördüm – Lowell Akiferi'ni kırmışlar, sel kanallarını oyanlar kadar büyük bir kırılma. Bayır aşağı milyarlarca kilo regoliti sürükleyip götürecek ve kimbilir ne kadar suyu da. İnanılmaz bir şey."

"Ama *neden*?" dedi Nadya.

"Sanırım ellerindeki en iyi silah bu."

"Neresi silah bunun! Onu hiçbir yere yöneltemezler ya da durduramazlar ki!"

"Evet. Fakat başkaları da yapamaz. Bir düşünsene – Lowell'ın aşağısında kalan tüm kentler kaybolacak– Franklin, Drexler, Osaka, Galileo, hatta Silverton bile. Üstelik bunların hepsi de uluslarötesi kentleriydi. Kanal madencilik kentlerinin çoğunun savunmasız kalacağını sanıyorum."

"Öyleyse iki taraf da altyapıya saldırıyor," dedi Nadya aptalca bir şekilde.

"Doğru."

Çalışması gerekiyordu, başka seçenek yoktu. Yanındakileri yine robot programlamaya yöneltti, günün geri kalanını ve sonraki günü robot ekiplerini sonda alanına sevkederek, başlangıcın iyi olacağına emin olmaya çalışarak geçirdiler. Sonda işi tamamdı; olay sadece akiferdeki basıncın bir patlamaya yol açmayacağına emin olma meselesiydi. Suyu kuzeye aktaracak olan boru hattı daha da basitti, yıllardır otomasyona bağlanarak yapılan bir işti; yine de emin olmak için bütün ekipmanları iki katına çıkardılar. Kuzeye, kanyonun yol yatağından yukarıya ve oradan yine kuzeye doğru. Pompa eklemeye gerek yoktu; artezyen basıncı akışı oldukça iyi bir şekilde düzenleyecekti, çünkü basınç, suyu kanyona basmaya yetmeyecek kadar düştüğünde, alt uçta bir patlama olma ihtimali büyük bir olasılıkla ortadan kaybolmuş olacaktı. Yani seyyar magnezyum değirmenleri toprağı kepçeleyip öğüterek boru yapmaya koyulduğunda, çatallar ve kepçeler bu boru parçalarını kaldırıp montajcıya taşıdıklarında
580 ve o büyük, hareketli yapılar parçaları alıp arkalarında döşenmiş bir boru hattı bırakarak yavaşça yol boyunca yukarı ilerlerken ve bir başka mobil canavar tamamlanan borunun üzerinden geçip onu rafineriden çıkan posalardan üretilen havageçirmez yalıtımla sarmalamaya koyulduğunda ve boru hattının ilk parçası ısıtılıp çalışır hale getirildiğinde – işte o zaman sistemi işler sayacak ve bunun 300 kilometre ötede de çalışmayı sürdüreceğini umacaklardı. Boru hattı saatte bir kilometre, günde yirmi dört buçuk saat inşa edilecekti; yani her şey yolunda giderse, Nili Fossae'ye ulaşmasına yaklaşık on iki gün vardı. Boru hattı bu hızla, kuyunun sondalanıp hazır oluşunun kısa süre sonrasında tamamlanmış olacaktı. Sonuçta, toprak kaymasının oluşturduğu baraj o kadar süre dayanırsa, ellerinde bir basınç sübapları olacaktı.

Böylece Burroughs kurtuluyordu ya da onların çabalarıyla olabildiği kadar kurtuluyordu. Artık gidebilirlerdi. Fakat hedeflerinin neresi olacağı bir sorundu. Nadya mikrodalgada ısıtılmış akşam yemeğini yer ve bir Terra haber bültenini

izleyerek otururken arkadaşlarının konuyu tartışmasını dinledi. Devrim Yeryüzü'nde korkunç bir şekilde sunuluyordu: radikaller, komünistler, vandallar, sabotajcılar, kızıllar, teröristler. Asi ya da devrimci gibi, Yeryüzü'nün (en azından) yarısının kabul edebileceği sözcükler asla geçmiyordu. Hayır, onlar birbirinden kopuk deliler ve yıkıcı terörist gruplarıydılar. Bu tanımlamada bir gerçek payının olduğunu hissetmesi Nadya'nın ruh halini değiştirmedi; sadece daha da öfkelendirdi.

"Kime ulaşabilirsek ona katılmalı ve savaşmalıyız!" diyordu Angela.

"Ben kimseyle savaşmıyorum," dedi Nadya inatla. "Bu iş aptallık. Bunu yapmayacağım. Yapabildiğim kadar bir şeyler onarırım ama savaşmayacağım."

Telsizden bir mesaj geldi. Yaklaşık 860 kilometre ötelerindeki Fournier Krateri'nde çatlamış bir kubbe vardı. İçindekiler yalıtılmış binalara kapanmıştı ve havaları tükeniyordu.

"Oraya gitmek istiyorum," dedi Nadya. "Orada büyük bir merkezi inşaat robotu ambarı var. Kubbeyi onarabilir ve sonra Isidis'teki başka onarımları yapmaya gönderilebilirler."

"Nasıl gideceksin oraya?" diye sordu Sam.

Nadya biraz düşündü, derin bir soluk aldı. "Ultralite kullanarak sanırım. Güney yamacındaki küçük havaalanında o yeni 16D'lerden birkaç tane var. Bu kesinlikle en hızlı yol, hatta en güvenlisi; kimbilir?" Yeli ve Saşa'ya baktı. "Benimle uçacak mısınız?"

"Evet," dedi Yeli. Saşa da başını sallayarak onayladı.

"Biz de sizinle gelmek istiyoruz," dedi Angela. "İki uçakla daha güvenli olur zaten."

2

Spencer tarafından Elysium'daki havacılık fabrikasında üretilmiş ve 16D diye adlandırılan, aşırı hafif delta kanatlı, dört koltuklu, turbo jetli son model iki uçağa bindiler; büyük ölçüde areojel ve plastikten yapılmışlardı ve çok hafif olmaları yüzünden onları uçurmak tehlikeliydi. Fakat Yeli usta bir pilottu, Angela da öyle olduğunu söylüyordu, bu yüzden geceyi küçük, boş havaalanında geçirdikten sonra ertesi sabah iki uçağa binip sıkıştırılmış çamurdan yapılmış uçuş pistinde

ilerlerek dosdoğru Güneş'e yükseldiler. Bin metreye çıkmaları uzun bir zaman aldı.

Altlarındaki gezegen yanıltıcı bir şekilde normal görünüyordu, yaşlanmış, sert yüzü sadece kuzey taraflarında sanki parazit istilasıyla yaşlanmış gibi bir parça daha beyaz görünüyordu. Sonra Arena Kanyonu'nun üstünden uçtular ve kirli bir buzulun aşağıya doğru aktığını gördüler, kırılmış buz kitlelerinin oluşturduğu bir ırmak gibiydi. Buzul, selin kısa bir süre için havuz yaptığı yerlerde yer yer genişlemişti. Buz blokları bazen saf beyazdı fakat daha sık bir şekilde şu ya da bu Mars lekesine bulaşmış, sonra çatlayıp bir karışıma uğramıştı, yani buzul donmuş tuğlalardan, sülfür, tarçın, kömür, krema ve kandan oluşan bölük pörçük bir mozaik haline gelmişti... kanyonun düz yatağı boyunca yaklaşık yetmiş beş kilometre ötedeki ufka uzanıyordu.

Nadya, Yeli'ye kuzeye doğru dönüp robotların boru hattını döşeyeceği araziyi incelemeleri mümkün mü diye sordu. Dönüşlerinin hemen ardından İlk Yüz'ün kanalından zayıf

bir telsiz mesajı aldılar, Ann Clayborne ve Simon Frazier'dan geliyordu. Kubbesi parçalanmış olan Peridier Krateri'nde mahsur kalmışlardı. Orası da kuzeydeydi, yani çoktan doğru rotaya girmişlerdi.

Geçtikleri arazi o sabah robot ekip için aşılabilir görünüyordu; düzdü ve püskürükler yüzünden hafif bir düzensizliğe sahip olsa da engelleyici küçük yükseltiler yoktu. Bu bölgenin ilerisinde, başlangıçta oldukça kademeli bir şekilde sıralanan çok sığ dört çöküntünün ardından, hafif bir el izinin parmak uçları gibi kuzeydoğuya doğru kıvrılan Nili Fossae bölgesi başlıyordu. Yüz kilometre daha kuzeyde, kraterler tarafından sıkı darbelere maruz kalarak lekelenmiş siyah bir toprak şeridiyle ayrılmış ve her biri 500 metre derinliğinde paralel yarıklar halini alıyordu – Nadya'ya karman çorman bir inşaat alanını hatırlatan, bir tür ay görüntüsü gibiydi. Ama daha da kuzeyde bir sürprizle karşılaştılar: En doğudaki kanyonun Utopia'ya açıldığı yerde başka bir akifer patlaması daha vardı. Akiferin yukarı ucunda, basitçe söylenirse yeni bir çöküntü oluşmuş, toprak kırılmış bir cam tabak gibi dağılarak büyük bir kâse oluşmuştu; daha aşağılardaysa siyahlı beyazlı donmuş su parçaları kırılmış topraktan kabararak taşıyor, bu sırada kopardıkları yeni blokları, şimdi onlar seyrederken bile çarptığı yerde patlamalar yaratan ve üzerinde buharlar tüten bir selin içinde sürükleyerek götürüyorlardı. Bu sarsıcı yara en az otuz kilometre genişlikteydi ve herhangi bir dağılma işareti göstermeksizin ufkun üzerinden kuzeye doğru akıyordu.

Nadya gözlerini bu manzaraya dikmişti ve Yeli'den daha alçak uçmasını istedi. "Buhardan kaçınmaya çalışıyorum," dedi Yeli, o da aşağıdaki görüntüye dalmıştı. Beyaz buz bulutunun büyük bölümü doğuya doğru esiyor ve ardından toprağa düşüyordu, fakat rüzgâr düzensizdi, zaman zaman siyah su ve beyaz buz görüntüsünü örten ince, beyaz bir peçe dümdüz yukarıya yükseliyordu. Sel, büyük Antarktika buzullarından biri kadar, hatta daha da büyüktü. Kızıl araziyi ikiye bölüyordu.

"Amma da çok su var," dedi Angela.

Nadya İlk Yüz'ün kanalına girip Peridier'deki Ann'i aradı. "Ann, bundan haberin var mı?" Neyin üstünden uçtuklarını anlattı. "Hâlâ akıyor, buz hareket ediyor, yer yer donmamış su şeritleri görüyoruz, su siyah veya bazen kızıl görünüyor, anlıyor musun?"

"Duyabiliyor musun onu?"

"Bir tür vantilatör uğultusu gibi, buzdan çatırtılar ve patlamalar geliyor, evet. Fakat burada biz de epey gürültü yapıyoruz. Çok fazla su var!"

"Şey," dedi Ann, "diğerleriyle kıyaslandığında bu akifer o kadar da büyük sayılmaz."

"Bunlar nasıl kırılıp açılıyor? İnsanlar gerçekten bunları kırıp açabiliyor mu?"

"Bazılarını," dedi Ann. "Hidrostatik basıncı litostatik basınçtan daha yüksek olanlar, esas olarak üstlerindeki kayayı yukarı kaldırmış durumdalar, bu kaya bir tür set, bir buz seti oluşturan permafrost katmanı. Eğer bir kuyu kazıp havaya uçurursan ya da eritirsen..."

"Ama nasıl?"

"Reaktör erimesi."

Angela bir ıslık çaldı.

"Fakat radyasyon!" diye haykırdı Nadya.

"Elbette. Son zamanlarda sayacına hiç baktın mı? Tahmin ettiğim kadarıyla içlerinden üç ya da dört tanesi patlamış olmalı."

"Olamaz!" diye bağırdı Angela.

"Bu sadece şu âna dek yapılanlar." Ann'in sesi öfkeli olduğu zamanlardaki gibi uzak, cansız bir tondaydı. Selle ilgili soruları çok kısaca yanıtladı. Bu kadar büyük bir sel aşırı basınç dalgalanmalarına yol açardı; kaya yatağı parçalanır, yerinden kopar ve onu ezip tamamen toza çeviren hızdaki bir akıntının içinde, oyucu, gaz dolu bir kaya parçaları bulamacının içinde sürüklenip giderdi. "Peridier'e gelecek misiniz?" diye sordu soruları tükenince.

"Şimdi doğuya dönüyoruz," diye yanıtladı Yeli. "Önce kraterin tahliye kanalından görsel olarak kerteriz almak istiyorum."

"İyi fikir."

Uçmayı sürdürdüler. Selin şaşırtıcı bulanıklığı ufkun altında kayboldu, yeniden o bildik taşların ve kumun üzerinde uçmaya koyuldular. Çok geçmeden, basık ve fazlasıyla aşınmış bir krater yamacı halindeki Peridier önlerindeki ufukta belirdi. Kubbesi yırtılmıştı ve kubbe kumaşının parçaları kenarlara savrulmuş, sanki bir fasulye tohumu patlamışçasına krater yamaçlarının üzerinde hâlâ sağa sola uçuşup yuvarlanıyordu. Güneye uzanan raylar güneşi gümüş bir iğne gibi yansıtıyordu. Krater yamacının kemeri üzerinden uçtular ve Nadya Slav aksanıyla alçak sesle küfrederek dürbünle karanlık binaları inceledi. Nasıl? Kim? Neden? Söylemesi güç. Diğer krater yamacının üstündeki uçak pistine indiler. Hangarların hiçbiri çalışmıyordu, giyinip dışarı çıkmaları krater kıyısından kente inmek için buldukları birkaç küçük aracı sürmeleri gerekiyordu.

Peridier'in hayatta kalan tüm sakinleri yaşam destek birimine kapanmıştı. Nadya ve Yeli kilitlerden geçerek Ann ve Simon'la kucaklaştı, sonra ötekilerle tanıştılar. Orada acil durum kaynaklarını tüketmek üzere olan ve yalıtılmış binalardaki gaz alışverişini dengede tutmaya çabalayan yaklaşık kırk kişi vardı. "Neler oldu?" diye sordu Angela ve öyküyü birbirlerinin sözünü sık sık keserek, bir tür Yunan korosu gibi anlattılar: Tek bir patlama kubbeyi balon gibi dağıtmış ve kent binalarının çoğunu havaya uçuran eşzamanlı bir basınç düşüşüne yol açmıştı. Neyse ki yaşam destek birimi güçlendirilmişti de kendi hava kaynağının iç basıncına karşı koyabilmişti; böylece içeridekiler hayatta kalmışlardı. Sokaktakiler ya da başka binalarda olanlar bunu başaramamıştı.

"Peter nerede?" diye sordu Yeli, kaygılanmış ve korkmuştu.

"O Clarke'ta," dedi Simon hemen. "Bütün bunların baş-

lamasının hemen ardından aradı bizi. Aşağı inen asansörlerden birinde yer bulmaya çalışıyormuş fakat asansörler tamamen polis doluymuş, sanırım yörüngede yüzlercesi var. İlk fırsatta inecek. Sonuçta yukarısı şu an için daha güvenli, bu yüzden onu görmek için pek bir telaşım yok."

Bu durum hemen Nadya'nın aklına bir kez daha Arkadi'yi getirdi. Fakat yapılacak bir şey yoktu ve kendisini hızla Peridier'i yeniden inşa etme işine yönlendirdi. Önce sağ kalanlara planlarının ne olduğunu sordu ve onlar da bu soruyu omuzlarını silkerek yanıtladığında, Nadya havaalanındaki inşaat depolarında saklanan çadır malzemelerini kullanıp kubbeden daha küçük bir çadır kurarak işe başlamalarını önerdi. Orada depolanmış bir sürü eski robot vardı, yani yeniden inşa için çok fazla alet yapmaları gerekmeyecekti. Oradakiler heyecanlandı; havaalanı depolarında neler olduğunu bilmiyorlardı. Nadya bunu duyunca öfkeyle başını salladı. "Hepsi kayıtlarda var," dedi Yeli'ye daha sonra, "bakmaları yeterdi. Sadece düşünmüyorlar. Durmadan televizyon seyrediyor, seyrediyor ve seyrediyorlar."

"Şey, kubbenin böyle patlaması bir şok yaratmış olabilir, Nadya. Öncelikle bulundukları binanın güvenli olduğuna emin olmaları gerekmiştir."

"Belki de."

Fakat içlerinde oldukça az mühendis ya da inşaat uzmanı vardı. Çoğu daha çok tabaka areologları ya da madencilerdi. Temel inşaat işleri robotların yaptığı bir işti ya da öyle sanıyorlardı. Kendi başlarına yeniden inşa etme işine ne zaman başlamak istediklerini söylemek güçtü fakat Nadya yapılacakları göstermek ve tembelliklerine lanetler yağdırarak onları yönlendirmek üzere oradayken çok geçmeden yola geldiler. Nadya birkaç gün boyunca günde on sekiz yirmi saatten fazla çalıştı, bir temel duvarı yaptırdı ve çadır vinçlerinin çatıların üstlerine yerleştirilmesini sağladı; bundan sonrası daha çok bir denetleme işiydi. Yerinde duramaz haldeki Nadya, Lasswitzli yol arkadaşlarına, kendisine yine uçaklar-

da eşlik etmek isterler mi diye sordu. Kabul ettiler, böylece gelişlerinden bir hafta sonra Angela ile Sam'in uçağında, Ann ve Simon'un da katılmasıyla yeniden yola çıktılar.

Güneye, Isidis bayırından aşağı Burroughs'a doğru uçarlarken telsiz hoparlörlerinde beklenmedik biçimde şifreli bir mesaj çıtırdadı. Nadya sırt çantasını karıştırıp Arkadi'nin verdiği ve içinde birtakım dosyalar da bulunan bir çantayı çıkardı. Aradığı şeyi bulup uçağın YZ'sine yerleştirdi ve mesajı Arkadi'nin şifre çözücü yazılımından geçirdiler. Birkaç saniye sonra YZ, mesajı değişmeyen tonuyla okuyordu:

"Burroughs BMMİB'nin eline geçti ve kim gelirse gözaltına alınıyor."

Boş, pembe gökyüzünde güneye doğru salınan iki uçakta sessizlik oldu. Altlarında sola doğru eğimlenen Isidis Vadisi vardı.

"Ne olursa olsun oraya gidelim. En azından onlarla yüz yüze gelip saldırıları durdurmalarını söyleyebiliriz," dedi Ann.

"Hayır," diye yanıtladı Nadya. "Ben çalışmayı sürdürmek istiyorum. Eğer bizi hapsederlerse... Ayrıca, saldırılardan söz ettiğimizde bize aldıracaklarını nasıl düşünebiliyorsun?"

Ann'den yanıt gelmedi.

"Elysium'a ulaşabilir miyiz?" diye sordu Nadya, Yeli'ye.

"Evet."

Böylece doğuya döndüler ve Burroughs hava trafik kontrolden gelen telsiz sorgulamalarını yanıtsız bıraktılar. "Peşimizden gelmeyecekler," dedi Yeli emin olarak. "Bakın, uydu radarı çevremizde ve yukarıda, hepsinin peşinden gidilemeyecek kadar çok uçak olduğunu gösteriyor. Zaten bu da vakit kaybı olacaktır, çünkü sanırım çoğu yem. Birisi, meseleyi bizim istediğimiz şekilde yönlendirmek üzere yukarıya bol bol içinde kimse olmayan robot uçaklar göndermiş."

"Biri bunun için gerçekten uğraşmış," diye mırıldandı Nadya, radar görüntüsüne bakarken. Güney çeyreğinde beş

ya da altı nesne ışıldıyordu. "Bu senin işin mi Arkadi? Benden bu kadar çok şey mi sakladın?"

Çantasını karıştırırken az önce eline geçen Arkadi'nin vericisini düşündü. "Belki de saklı değildi? Sadece, ben görmek istemedim."

Elysium'a uçup Güney Fossa'nın yanına, çatılanmış kanyonların en genişinin kenarına indiler. Çatının hâlâ yerinde durduğunu ama anlaşılan, sadece delinmeden önce kentin basıncı boşaltıldığı için yerinde durduğunu fark ettiler. Bu yüzden içeridekiler birkaç sağlam binanın içinde sıkışmışlardı ve çiftliği canlı tutmaya uğraşıyorlardı. Yaşam destek biriminde ve kentin birkaç yerinde patlamalar olmuştu. Yani yapılacak bir yığın iş ama bunun yanında acil bir iyileşme için de iyi bir ortam ve Peridier'deki topluluktan daha katılımcı bir kalabalık vardı. Sonuçta, uyanık geçen her ânını çalışarak geçirmeye kararlı bir şekilde Nadya kendisini yeniden ortaya atıyordu. Boş durmaya katlanamıyordu; uyanık her ânında, eski caz şarkılarını aklından geçirerek çalışıyordu –uygun bir şey dinlemiyordu, bu duruma uygun bir caz ya da blues şarkısı yoktu– tamamen birbiriyle bağdaşmayan şeyler, "Sokağın Güneşli Tarafında" [On the Sunny Side of the Street], "Gökten Yağan Paralar"[Pennies From Heaven], "Düş Kurmak İçin Bir Öpücük" [A Kiss to Build a Dream on]...

Elysium'daki bu telaşlı günlerde robotların aslında ne büyük bir güce sahip olduğunu kavramıştı. İnşaatla uğraştığı bütün o yıllar boyunca bu gücü kullanmayı gerçekten hiç denememişti; buna ihtiyaç duymamıştı. Fakat artık yapılacak yüzlerce iş vardı, topyekün bir çabayla bile tamamlanamayacak kadar çok, bu yüzden yazılımcıların dediği gibi, sistemi kanayacağı noktaya kadar zorladı, bir yandan nasıl daha fazlasını elde edeceğini tasarlarken bu çabanın neler ortaya çıkarabileceğini de görüyordu. Örneğin teleişletimin temelde yerel bir işlem olduğunu düşünmüştü daima ama pek öyle değildi. Aktarıcı uyduları kullanarak diğer yarıküredeki bir

buldozeri sürebilirdi, iyi bir bağlantı kurabildiğinde bunu yapıyordu. Uyanık geçen tek bir saniyesinde bile çalışmayı bırakmadı; yerken çalıştı, banyo yaparken raporları ve yazılımları okudu, tükenip devrilinceye kadar asla uyumadı. Bu zamandışı halde yaşarken kendisiyle birlikte çalışan herkese, onların yaklaşımlarını ya da konforlarını düşünmeden, neler yapacaklarını bildirdi; onun bu saplantılı yoğunlaşması ve durumu ele alışındaki yetkinlik karşısında insanlar ona boyun eğdi.

Bütün bu çabalara rağmen insanlar yeterince iş çıkaramıyorlardı. Sonunda iş daima Nadya'ya döndü ve uykusuz geçen saatler boyunca sadece o, sistemi en uç noktaya kadar, kanama noktasına getirene kadar zorladı. Elysium'da zaten devasa bir inşaat robotları filosu vardı, bu yüzden sıkıştıran sorunların çoğuna eşzamanlı olarak saldırmak olanaklar dahilindeydi. Sorunların çoğu Elysium'un batı bayırındaki kanyonlarda oluyordu. Bütün çatılanmış kanyonlar şu ya da bu ölçüde kırılmışlardı ama büyük bölümünün yaşam destek birimleri sağlam kalmıştı ve Güney Fossa'da olduğu gibi acil durum jeneratörleriyle çalışan tek tek binalarda kapalı kalmış çok sayıda insan vardı. Güney Fossa örtülüp ısıtıldığında ve basınçlandırıldığında, ekipleri batı bayırında sağ kalan herkesi bulup getirmeye gönderdi; kurtulanlar kanyonlardan bulunup çıkartılarak Güney'e getiriliyor ve ardından birtakım işlerle görevlendirilip geri gönderiliyorlardı. Çatılandırma ekipleri kanyondan kanyona geziyor ve buraların eski sakinleri pompaları hazırlamak üzere altlarında çalışıyordu. Bu noktada Nadya dikkatini başka konulara, alet yapıcılarını programlamaya ve Chasma Borealis'ten gelen boru hatlarında robot hatçıları çalıştırmaya verdi. "Kim yaptı bütün bunları?" dedi tiksintiyle, bir gece patlamış su borularının televizondaki görüntüsüne bakarken.

Bu soru onu parçalıyordu; aslında bilmek istemiyordu. Bütün olup bitenleri, orada kumullarda kırılmış olarak yatan boru hattına ne olduğunu bilmek istemiyordu. Ama

Yeli onun sözlerini birebir anlayarak şöyle dedi, "Söylemesi güç. Terra'dan gelen haber programlarının hepsi artık Yeryüzü hakkında, bazen buradan bir şeyler gösteriyorlar ama onlar da bundan ne çıkaracaklarını bilemiyorlar. Anlaşıldığı kadarıyla bir sonraki birkaç mekik düzeni yeniden kurmaları beklenen BM birliklerini getirecek. Ama haberlerin çoğu Yeryüzü hakkında – Ortadoğu savaşı, Karadeniz, Afrika, aklına neresi gelirse. Güney Kulübü'nün büyük bölümü, uluslarötesilerinin dümen suyundaki ülkeleri bombalıyor ve Yediler Grubu onları savunacaklarını ilan etti. Ayrıca Kanada ve İskandinavya'da serbest kalmış biyolojik bir virüs var–"

"Belki burada da," diye araya girdi Saşa. "Şu Acheron görüntüsünü gördünüz mü? Orada bir şeyler olmuş, yaşam alanınının pencereleri tamamen patlamış ve örtü altındaki toprak Tanrı bilir ne olan bitkilerle kaplanmış durumda ve kimse de ne olduğunu anlayacak kadar yakınına gitmek istemiyor..."

590 Nadya zihnini onların konuşmalarından uzaklaştırıp boru hattı sorununa yoğunlaştı. Gerçek zamana döndüğünde ulaşabildiği her robotun kentleri yeniden inşa etmekle uğraştığını ve fabrikaların daha fazla buldozer, damperli kamyon, toprak kazıcı, kepçeli kazıcı, önden yüklenen taşıyıcı, yol silindiri, iskelet yapıcı, temel kazıcı, kaynakçı, çimento yapıcı, plastik yapıcı, çatıcı ve benzeri araçları ürettiğini gördü. Sistem tam kapasitede işliyordu ve onu oyalayacak bir şeyler yoktu artık. Bu yüzden yanındakilere tekrar yola çıkmak istediğini söyledi; Ann, Simon, Yeli ve Saşa ona eşlik etmeye karar verdi, Angela ve Sam Güney Fossa'da bazı arkadaşlarına rastlamışlardı, orada kalacaklardı.

Böylece beşi iki uçağa doluşup yeniden havalandılar. Yeli bunun hep böyle olduğunu belirtmişti; İlk Yüz üyeleri nerede birbirlerini görseler ayrılamazlardı.

İki uçakla güneye, Hellas'a doğru yöneldiler. Hadriaca Patera'nın yanındaki Tyrrhena Moholu'nun üzerinden ge-

çerken kısa süreliğine bir iniş yaptılar; mohol kenti delinmişti ve yeniden inşa edilmesi için yardıma ihtiyaçları vardı. Ellerinde robot yoktu fakat Nadya bir bilgisayar, bir hava ayrıştırıcısı ve yazılımlarla işe koyulabileceğini keşfetti. Makinelerin sahip oldukları gücün bir başka özelliği de bu türden eşzamanlı makine üretimiydi. Şüphesiz daha yavaş oluyordu. Ama yine de, bu üç bileşen hep birlikte çalışarak bir ay içinde kumdan, uysal canavarlar ortaya çıkarabilirlerdi: Önce fabrikalar, ardından montaj birimleri, sonrasında yokluklarında onların işini yapabilen büyük ve bir apartman gibi eklemlenebilen araçlar olan robotlar üretebileceklerdi. Gerçekten de akıl bulandırıcı, yeni bir güçtü bu.

Buna rağmen yine de insan yıkıcılığı karşısında hiçbir şey demekti. Beş gezgin yıkıntıdan yıkıntıya, verilen zarar ve ölümler karşısında aptallaşarak uçtular. Yaşayabilecekleri tehlikelere karşı da dikkatsiz değillerdi; Hellas-Elysium uçuş koridorunda bir sürü parçalanmış uçağın üzerinden uçtuktan sonra, gece uçuşlarına döndüler. Bunlar birçok açıdan gündüz uçuşlarından daha az tehlikeli değildi fakat Yeli uçaklarının sahip olduğu gizlilik düzeyi yüzünden daha rahattı. 16D'ler radarlara hiç yakalanmıyor gibiydi ve sıkı odaklı kızılötesi dedektörlerinin en güçlülerinde bile sadece çok hafif izler bırakıyordu. Hepsi de bu anlık yakalanma riskini almaya gönüllüydü. Nadya hiç aldırmıyordu, gündüz uçmayı yeğlerdi. Yapabildiğince o ânı yaşamaya çalışıyordu fakat o âna çekmeye çalıştıkça düşünceleri sanki daireler çiziyordu. Yok edilenlerin bütün bu viraneliğiyle sersemlemiş bir halde, duygularından giderek uzaklaşıyordu. Sadece çalışmak istiyordu.

Nadya'nın fark ettiği kadarıyla Ann daha da kötüydü. Elbette Peter için kaygılanıyor olmalıydı. Sonra bütün o yıkım – Ann için sorun yapılar değil, toprağın kendisiydi, seller, harap olmuş kütleler, kar, radyasyon. Ve kadının aklını dağıtacak bir işi de yoktu. Tek işi zararı incelemekti. Bu yüzden bir şey yapmıyor ya da bir otomat gibi gezinerek yapabildiği

kadarıyla Nadya'ya yardım ediyordu. Günler boyunca birbiri ardına yıkık yapıların, bir köprü, bir boru hattı, bir kuyu, bir güç istasyonu, bir tren yolu ya da bir kentin onarımını başlatmaya çabalıyorlardı. Yeli'nin Uzaktan Kumandalı Dünya dediği bir şeyin içinde, sanki kendileri köle sahipleri, büyücüler ya da tanrılarmışçasına robotlara emirler yağdırıyorlardı; makineler çalışmaya gidiyor, zamanın filmini geri sarmaya, parçalanmış şeylerin yeniden birleşmesini sağlamaya uğraşıyorlardı. Telaşın verdiği rahatlıkla dikkatsiz olabilirlerdi, inşaatları başlatıp yeniden uçuşa geçme hızları inanılmazdı. "Başlangıçta söz vardı," dedi Simon, bir akşam bitkinlik içinde bilek panelini tuşlayarak. Bir köprü vinci batan güneşe karşı sallandı. Sonra yeniden yola düştüler.

Havaya uçmuş üç reaktörün kontrol altına alınıp gömülmesi programlarını ufkun ötesinde güvenli bir yerde durarak teleişletimle başlattılar. İşlemleri izlerken, Yeli bazen kanalları

tarayıp haberlere bir göz atıyordu. Bir keresinde yörüngeden alınan bir görüntüye rastladılar: Gün ışığı altında, batı kolu dışında Tharsis yarıküresinin tam dijital bir görüntüsü. O yükseklikten sellerin belirtilerini göremiyorlardı. Fakat haberdeki ses kuzeyden, Marineris'ten Chryse'ye doğru uzanan bütün eski sel kanal kalıntıları boyunca aktıklarını söylüyordu ve görüntü o bölgede beyazlı pembeli şeritleri gösteren teleskopik bir çekime atladı. Sonunda kanallar oluşmuştu, bir nevi.

Nadya televizyonu kapattı ve yeniden işlerine döndüler. Bu kadar yıkım, bu kadar ölüm, bin yıl yaşayabilecek bunca insanın öldürülmesi – ve elbette Arkadi'den hiç ses yoktu. Tam yirmi gün olmuştu. İnsanlar, onun yörüngeden bir atışla öldürülmekten kaçınmak için tam bir gizlenmeye zorlanmış olabileceğini söylüyordu. Fakat Nadya, aşırı arzu ve acı anları dışında buna inanmıyordu artık; bu iki duygu saplantılı çalışma halinin arasından yeni bir karışım, nefret ettiği ve korktuğu yeni bir duygu yaratarak kabarıyordu: Arzu acı-

ya neden oluyor, acı arzuyu doğuruyordu – ateşli ve yakıcı bir arzu, her şeyin eskiden olduğu gibi olmasına duyulan bir arzu. Böyle bir arzu nasıl da acı vericiydi! Ama eğer yeterince yoğun çalışırsa buna vakit kalmıyordu. Düşünmek ya da hissetmek için zaman kalmıyordu.

Hellas'ın doğu sınırındaki Harmakhis Vallis'i aşan köprünün üzerinden uçtular. Çökmüştü. Bütün büyük köprülerin uçlarında onarım robotları depolanmıştı ve bunlar yavaş da olsalar köprünün tamamının onarımı için ayarlanabilirlerdi. Gezginler bunları çalıştırıp o akşam son yazılımları da bitirdikten sonra uçağın kabininde mikrodalgalanmış spagettilerinin başına oturdular ve Yeli yine Terra televizyon kanalını açtı. Parazit ve kaymalardan, dağınık görüntülerden başka bir şey yoktu. Kanal değiştirmeye çalıştı fakat bütün kanallar aynıydı. Yoğun, vızıltılı parazitler.

"Yeryüzü'nü de mi havaya uçurmuşlar?" dedi Ann.

"Hayır, hayır," dedi Yeli. "Birisi bozuyor olmalı. Güneş bugünlerde bizimle onun arasında ve bağlantıyı kesmek için birkaç aktarıcı uyduyu engellemek yeterli."

Hışırdayan ekrana can sıkıntısıyla baktılar. Son günlerde yerel areosenkronize uydular düşürülüyor, anlaşılması güç biçimde kapanıyor veya sabotaja uğruyordu. Şimdi Terra haberleri olmaksızın gerçekten tam bir karanlığa gömülmüş olacaklardı. Yüzeyden yüzeye kurulan telsiz bağlantıları yüksek ufuklar ve iyonosfer yokluğu düşünüldüğünde gerçekten de sınırlıydı – aslında yürüyüş giysilerinin interkomlarından daha geniş bir alanları olmazdı. Yeli paraziti kırıp kıramayacağını görmek için bir dizi stokastik rezonans örüntüsü denedi. Sinyaller onarılamayacak kadar iç içe geçmişti. Homurdanıp vazgeçti ve bir araştırma yazılımı çalıştırdı. Telsiz, dalga yakalayıp her hafif tınlamada durarak hertzler arasında gezindi: şifreli çıtırtılar, düzeltilemez müzik parçacıkları. Sanki SETI'nin başaramadığı şeyi Yeli başarmışçasına, anlaşılmaz dillerle bir şeyler geveleyen hayalet sesler vardı, artık hiçbir işe yaramadığı bir anda yıldız-

lardan gelen mesajlar. Büyük olasılıkla yalnızca asteroit madencilerinin konuşmaları. Ne olursa olsun anlaşılmaz ve işe yaramaz sesler. Mars'ın üstünde yapayalnızdılar, iki küçük uçağın içinde beş kişi.

Bu yeni ve çok tuhaf bir duyguydu, izleyen günlerde daha da ağır bir hale geldi, bütün televizyon ve telsizleri beyaz gürültüyle kararmış olarak ilerlemeleri gerektiğini kavradılar. Yalnız Mars'ta yaşadıkları için değil, bütün yaşamları için benzersiz bir deneyimdi bu. Çok geçmeden, elektronik bilgi ağını kaybetmenin duyularından birini kaybetmek gibi olduğunu anladılar; Nadya donup kalıncaya dek üzerinde her an Arkadi'nin belirebilecek olduğu bilek paneline ara sıra bakmayı sürdürdü; üzerinde İlk Yüz'den herhangi birinin belirip güvende olduklarını söyleyebileceği bilek paneline; sonra o küçük, boş kareden gözlerini çekip çevresindeki araziye baktığında eskisinden çok daha büyük, yabanıl ve boş geldi her şey. Gerçekten de ürkütücüydü. Gün doğumunda uçaklarıyla uçmaya koyulduklarında, haritada işaretli olan ve görüldüklerinde küçük, açık sarı kurşunkalemleri andıran iniş pistlerini aramak için bakınırken bile aşağılarında göz alabildiğine uzanan sivri uçlu, pas rengi tepelerden başka bir şey yoktu. Öylesine büyük bir dünya! Ve içinde yapayalnızdılar. Yön bulma sistemi bile artık güvenilmezdi, bu iş artık bilgisayara bırakılamazdı; şafağın alacakaranlığında yabanıllıkların içinde bir sonraki iniş pistini yakalayabilmek için tedirgince yol transpondörlerine bakınmaları, parakete hesaplarına ve görsel kerterizlemelere güvenmeleri gerekiyordu. Bir keresinde Dao Vallis yakınındaki bir pisti bulmaları sabaha kadar sürdü. Bunun ardından Yeli, geceleri yıldız ışıkları altında alçaktan uçup altlarındaki gümüşsü yılanı, tren raylarını izleyip haritaları ve transpondör sinyallerini karşılaştırarak ilerlemeye koyuldu.

Böylece Alçak Nokta Gölbaşı'na giden yolu izleyerek Hellas Havzası'nın geniş düzlüğüne doğru alçalmayı başardılar. Birden yatay kızıl ışıklar ve gün doğumunun uzun gölgele-

rinin arasında ufukta bir parçalanmış buz denizi çıktı önlerine. Hellas'ın bütün batı bölümünü kaplıyordu. Bir deniz!

İzledikleri yol dosdoğru buzların içine dalıyordu. Donmuş kıyı şeridi siyah, kızıl, beyaz, hatta mavi ya da doygun bir yeşim renginde buz tabakaları yığınıydı – hepsi de sanki bir gelgit dalgası Koca Adam'ın kelebek koleksiyonunu dağıtıp kıraç bir kıyıya sürüklemiş gibi üst üste yığılmıştı. İlerisinde donmuş deniz ufkun ötesine dek uzanıyordu.

Saniyeler süren bir sessizliğin ardından Ann dedi ki: "Hellespontus Akiferi'ni kırmış olmalılar. O gerçekten de büyüklerden biriydi ve Alçak Nokta'ya kadar akmış olmalı."

"Öyleyse Hellas moholu sele boğulmuş olmalı!" dedi Yeli.

"Doğru. Moholun dibindeki su ısınacaktır. Büyük olasılıkla gölün yüzeyinin donmasını engelleyecek kadar ısınacaktır. Söylemesi güç. Hava soğuk fakat buradaki türbülansla açık bir yer olabilir. Aksi halde yüzeyin hemen altı kesinlikle sıvı olacaktır. Birtakım güçlü konveksiyon akıntıları olmalı. Fakat yüzeyde..."

"Çok geçmeden görürüz, üstünden uçacağız çünkü" dedi Yeli.

"İnmemiz gerekebilir," diye hatırlattı Nadya.

"Şey, yapabilirsek ineriz. Ayrıca olaylar sakinleşiyor gibi."

"Bu sadece haber alınamanın bir sonucu."

"Hımm."

Sonuçta gölün üzerinden uçup diğer tarafa konmaları gerektiği anlaşıldı. Antarktika Denizi'ni andıran parçalanmış bir yüzeyin üzerinde alçaktan uçtukları ürkütücü bir sabahtı, oraya göre tek farkı buz akıntılarının burada açık bir derin dondurucu kapısı gibi donmuş ve genel olarak kırmızıların ve seyrek olarak da mavilerin, yeşillerin ve sarıların, devasa ve kaotik bir mozaiğin odak noktaları olarak çok daha canlı biçimde öne çıktığı bir tayfın bütün renklerine bürünmüş olmasıydı.

Orada, suyun merkezinde –oldukça yüksekten uçmalarına rağmen buz denizinin hâlâ dört bir yanda ufka doğru

uzandığı yerde– havada binlerce metre yükseğe çıkan oldukça büyük bir buhar bulutu vardı. Bu bulutun çevresini dikkatle dolaşırken, altındaki buzun, kırılarak köpüren, üstünde buharlar tüten kara bir suyun içinde birbirine çarparak yüzen buzdağları halinde olduğunu gördüler. Kirli buzdağları döneniyor, çöküyor, ters dönüyor ve kalın kızıl-siyah su duvarlarının fışkırmasına yol açıyordu; bu su duvarları yıkılıp çöktüklerinde, eşmerkezli daireler halinde geçtiği yerdeki bütün buzdağlarını yukarı aşağı savuran dalgalar oluşturuyorlardı.

Bu en Mars-dışı görüntüyü seyrederlerken iki uçakta da tam bir sessizlik vardı. Sonunda, buhar sütununun etrafında iki sessiz turun ardından, paramparça viraneliğin üzerinden batıya doğru uçtular. "Sax bu devrime bayılıyor olmalı," dedi bir kez daha Nadya, sessizliği bozarak. "Bu işe karışmış mıdır dersiniz?"

"Sanmam," dedi Ann. "Sahip olduğu Terra yatırımlarını
596 tehlikeye atmak istemez. Ya da projeyi düzenli bir biçimde yürütme veya bir tür denetim altında tutma şansını. Fakat eminim, bu olayı dünyalaştırmayı nasıl etkileyeceği açısından değerlendiriyordur. Kimin öldüğü, neyin yıkılıp gittiği ya da burayı kimin ele geçirdiği açısından değil. Sadece, projeyi nasıl etkilediğini."

"İlginç bir deney," dedi Nadya.

"Fakat modellemesi güç," dedi Ann. Kendilerini tutamayıp güldüler.

Sax'ı andıkları bu sohbetin ardından yeni denizin batısına kondular (Gölbaşı sular altında kalmıştı) ve günü dinlenerek geçirdiler, ertesi gece Marineris'e doğru kuzeybatıya giden yolu izlerken Mors şifresiyle SOS veren bir transpondörün üstünden uçtular. Şafağa dek transpondörün çevresinde halkalar çizip sonra yola, bozuk bir roverın az ötesine indiler. Hemen yanında yürüyüş giysisi içinde, elle gönderdiği SOS için transpondörle uğraşan Sax duruyordu.

Sax uçaklarına binip yavaşça başlığını çıkardı, gözlerini kırpıştırıyordu ve dudaklarını büzmüştü, her zamanki hali. Yorgundu, fakat Ann'in daha sonra Nadya'ya söylediği şekliyle, kanarya yemiş fare gibi görünüyordu. Pek bir şey söylemedi. Bir yere gidemeden yolda üç gün boyunca roveriyla kalakalmıştı; yol bomboştu ve roverının acil durum yakıtı yoktu. Gölbaşı gerçekten de sular altında kalmıştı: "Kahire'ye gidiyordum," dedi, "Frank ve Maya'yı bulacaktım, çünkü BMMİB polisiyle anlaşıp onları durdurmak üzere bir tür yetki oluşturmak için İlk Yüz'ün bir araya gelmesinin işe yarayacağını düşünüyorlar." Yola çıkmıştı ve Alçak Nokta moholunun termal bulutu ansızın sararıp gökte 20.000 metre yüksekliğe ulaşacak biçimde patladığında Hellespontus'un eteğindeydi. "Bir nükleer patlama gibi mantar bulut oluşturdu ama daha küçük bir başlığı vardı," diye belirtti. "Sıcaklık değişimi bizim atmosferimizde bu kadar ani değil."

Ardından dönüp bir süre su baskınını seyretmek üzere havzanın kıyısına gitmişti. Havzanın kuzeyinden akan su başlangıçta siyahtı ama beyazlaşıyor ve Gölbaşı dışında neredeyse ânında büyük parçalar halinde buzlaşıyordu; Gölbaşı'ndaysa köpürüyordu, "tıpkı çaydanlıkta kaynayan su gibi. Orada termodinamikler bir süre için oldukça karmaşıktı ama su, moholu oldukça hızla serinletti ve–"

"Kes sesini, Sax," dedi Ann.

Sax kaşlarını kaldırdı ve ardından uçağın telsiz alıcısını çalıştırmaya uğraştı.

Artık altı kişi, Saşa ve Yeli, Ann ve Simon, Nadya ve Sax olarak uçmayı sürdürdüler: Sanki bir mıknatıs çekiminin bir araya getirdiği, İlk Yüz'den altı kişi. O akşam konuşacak çok şey vardı; öykü, bilgi, söylenti ve spekülasyon takası yaptılar. Fakat Sax'ın genel görüntüye ekleyecek çok şeyi yoktu. Tıpkı onlar gibi, gelişmelerden haber alamaz olmuştu. Nadya bunun yok olup gitmesi güç bir sorun olduğunu kavrayarak, sanki bir duyusunu kaybetmiş gibi titredi.

Ertesi sabah gün doğumunda Bakhuysen'in havaalanına indiler ve polislerin bayıltma tabancalarını taşıyan bir düzine insan tarafından karşılandılar. Bu küçük topluluk namlularını yere çevirmişti, altı gezgine krater yamacının içindeki hangara girene kadar pek sevinç gösterisinde bulunmaksızın eşlik ettiler.

Hangarda başka insanlar da vardı ve kalabalık durmaksızın arttı. Çok geçmeden yaklaşık otuzu kadın, elli kişi kadar oldular. Kusursuz bir şekilde kibardılar ve gezginlerin kimliklerini öğrendiklerinde dostça bile davrandılar. "Sadece, kiminle karşılaştığımıza emin olmalıydık," dedi içlerinden biri, güçlü Yorkshire aksanı olan iri bir kadın.

"Peki siz kimsiniz?" diye sordu Nadya cesurca.

"Biz Korolyov Kampı'ndanız," dedi kadın. "Oradan kaçtık."

Onları yemek salonlarına götürüp zengin bir kahvaltı sundular. Hepsi oturduğunda, insanlar magnezyum sürahileri alıp yanlarındakilerin elma suyunu koymak için masanın üzerinden uzandılar ve yanlarındakiler de aynı şeyi yaptılar, ta ki herkese hizmet edilinceye kadar. Ardından gözlemeleri yerken iki grup da birbirlerine öyküsünü anlattı. Bakhuysen topluluğu devrimin ilk günlerinde Korolyov Kampı'ndan kaçmış ve güney kutup bölgesine gitme tasarılarıyla bu kadar güneye ulaşmışlardı. "Orası büyük bir asi mekânı," dedi (aslında Finli olduğu anlaşılan) Yorkshireli kadın. "Gördüğünüz gibi, şu muazzam sarkıtlı teraslar var, yani onlar aslında iki yanı açık uzun mağaralar, genellikle birkaç kilometre uzunlukta ve oldukça genişler. Uydu görüşünden uzak durmak için kusursuzlar ama havaları az. Orada bir tür Cro-Magnon dağlısının yaşamını sürdürüyorlar. Hoş aslında." Anlaşılan bu mağaralar Korolyov'da biliniyordu ve mahkûmların çoğu bir kaçış durumunda orada buluşmak üzere anlaşmıştı.

"Öyleyse Arkadi'yle birlikte misiniz?" diye sordu Nadya.

"Kiminle?"

Anlayabildikleri kadarıyla bunlar, bir tür kızıl mistik olan

ve birkaç yıl önce ölünceye dek onlarla birlikte Korolyov'a kapatılan biyolog Schnelling'in takipçileriydi. Bu adam Tharsis'te çok popüler olan bilek paneli dersleri vermişti ve hapsedilmesinin ardından mahkûmların çoğu onun öğrencisi haline gelmişti. Anlaşılan, onlara yerel biyokimya ilkeleri üzerine temellendirilmiş bir tür Mars komüncülüğü öğretmişti. Bakhuysen'deki topluluk bunu çok iyi açıklayamadı fakat artık kurtulmuşlardı ve diğer asi güçlere katılmayı umuyorlardı. Yöndendirilmiş mikroateşlemelerle çalışmaya programlanmış, gizli bir uyduyla bağlantı kurmayı başarmışlardı; ayrıca Phobos üzerindeki güvenlik güçlerinin kullandığı bir kanalı kısa kısa izleyebilmişlerdi. O yüzden ellerinde az da olsa haberler vardı. Phobos, dediler, uluslarötesiler ve son mekikle gelmiş olan BMMİB polis güçleri tarafından gözetim ve saldırı istasyonu olarak kullanılıyor. Yine aynı kuvvetler asansörün, Pavonis Mons'un ve Tharsis'in büyük bölümünün denetimini ellerinde tutuyordu; Olympus Mons gözlemevi ayaklanmış fakat yörüngeden üstlerine ateş açılmıştı; uluslarötesi güvenlik güçleri büyük dikliğin çoğunu işgal etmiş, böylece gezegeni ikiye bölmüşlerdi. Yeryüzü'ndeki savaş da sürüyor gibiydi ama en yoğun olarak Afrika, İspanya ve ABD-Meksika sınırında yaşandığını sanıyorlardı.

Pavonis'e gitmeye çalışmanın boşuna olduğunu düşünüyorlardı; "Sizi hapsederler ya da öldürürler," diye belirtti Sonya. Fakat altı gezgin ne olursa olsun denemeye karar verdiklerinde, batıda, bir gece uçuşu kadar uzaktaki bir sığınağın tam konumunu verdiler. Bakhuysenlilerin dediğine göre orası Güney Margaritifier hava durumu istasyonuydu ve Bogdanovcular tarafından işgal edilmişti.

Bu sözcüğü duyar duymaz, Nadya'nın kalbi elinde olmaksızın hopladı. Arkadi'nin birçok dostu ve izleyeni vardı ama hiçbiri de onun nerede olduğunu bilmiyor gibiydi. Yine de o gün uyuyamadı, midesi yine sımsıkı bir düğüm olmuştu. O gece günbatımında uçaklara dönüp havalanmaktan mutluydu. Bakhuysen'deki asiler uçaklarını hidrazin, gazlar ve

dondurulmuş yiyeceklerle öyle doldurmuşlardı ki kalkışta zorlandılar.

Gece uçuşları sanki yeni ve yorucu bir hac yolculuğundalarmış gibi tuhaf bir ritüel havasına bürünmüştü. İki uçak öylesine hafifti ki hâkim batı rüzgârları tarafından bazen on metre yukarı aşağı vahşice savruluyordu, dümende değilken bile uzun süreli uyumak olanaksızdı – ani bir düşüş ya da kalkışla insan o karanlık küçük kabinde, pencereden yukarıdaki kara göğü ve yıldızları ya da aşağıdaki simsiyah gezegeni görerek yeniden uyanıyordu. Neredeyse hiç konuşmadılar. Pilotlar enerjilerini diğer uçağı görüş alanında tutmaya harcayarak iki büklüm oluyorlardı. Uçaklar uğulduyor, rüzgârlar uzun, esnek kanatlarını aşıp geçiyordu. Dışarısı sıfırın altında altmış dereceydi, hava sadece 150 milibardı ve zehirliydi; aşağıdaki karanlık gezegenin üzerinde kilometreler boyunca hiçbir sığınak yoktu. Nadya bir süre uçağı kullanıyor, sonra arkaya geçerek kıvrılıp uyumaya çalışıyordu. Genellikle telsizden gelen bir transpondör tıkırtısı durumlarının genel havasıyla birleştiğinde ona, Arkadi'yle birlikte *Arrowhead*'in içindeyken yakalandıkları fırtınayı anımsatıyordu. O zaman, zeplinin parçalanmış iç kısmında kızıl sakalıyla çıplak bir halde gezinir, toz parçacıkları çevresinde bir bulut halini almışken gemiden atmak üzere panelleri parçalayıp kahkahalar atarken görüyordu Arkadi'yi. Sonra 16D sarsılıp Nadya'yı uyandırıyordu ve Nadya korkulu bir huzursuzlukla olduğu yerde iyice büzülüyordu. Yeniden uçağı kullanmanın yardımı olurdu fakat Yeli en az onun kadar istiyordu bunu, en azından birkaç saatliğine. Kadının eğer sorun yoksa bir kilometre kadar sağlarında olan diğer uçağı gözlemesine yardım etmekten başka yapacak hiçbir şeyi yoktu. Diğer uçakla arada sırada telsiz bağlantısı kuruluyordu fakat çağrılar engellendiğinde minimum bağlantılarla, saat başı kontroller ya da içlerinden birisi geriye düştüğünde bağlantı kurmakla yetiniyorlardı. Gecenin ıssızlığında bazen bu durum onlara

daima yaptıkları bir şeymiş gibi geliyordu, isyandan önceki yaşamın nasıl olduğunu hatırlamak çok güçtü. Ne kadar olmuştu, yirmi dört gün mü? Üç hafta; fakat kendisini beş yıl gibi hissettiriyordu.

Derken gökyüzü arkalarında kızarmaya başlıyor, yüksek sirrus bulutları mora, pas rengine, kan kırmızıya, lavantaya ve hemen ardından gül renkli bir gökyüzünde metal tonlarına boyanıyordu; güneşin inanılmaz çeşmesi birtakım kayalıkların ya da katmanların üzerine akıyor, çukurlu ve gölgeli arazinin üzerinde uzanan yol sayesinde bir havaalanı işareti arayarak süzülüp geçiyorlardı. Sonsuz gecenin ardından herhangi bir şeye doğru başarılı bir yönlendirme yapmaları olanaksız görünse de acil durum ânında doğrudan inebilecekleri yol ışıl ışıl altlarında uzanıyordu. Transpondörlerin hepsi tek tek görünür olduğu ve haritaya uyduğu için inişleri daima göründüğünden daha güvenilirdi; o yüzden her şafak vakti aşağıdaki gölgeler arasında bir iniş noktası, kusursuz düzlüğe has hoş bir sarı kalem işareti buluyorlardı. Aşağı süzülüp yere iniyor, sonra yavaşlıyor, görebildikleri binalara doğru ilerliyor, motorları durduruyor, sırtlarını yeniden koltuklara gömüyorlardı. Titreşimin kesilmesinin yarattığı tuhaf duyguyu, yeni bir günün durgunluğunu hissediyorlardı.

O sabah Margaritifer istasyonunun yanındaki havaalanına indiler ve uçaklarını, aşırı coşkuyla selamladıkları altı gezgini kahkahalar atarak kucaklayıp öpen bir düzine erkek ve kadın karşıladı. Önceki günün sakıngan karşılamasından daha çok kaygılanarak altısı da birbirine yaklaştı. Karşılayanlar kimlik tespiti için bileklerinden lazer okuyucular geçirmeyi ihmal etmemişlerdi ki bu da güven vericiydi; fakat YZ onların gerçekten de İlk Yüz'den altı kişi olduğunu onayladığında, sevinç çığlıkları attılar ve olabildiğince neşelendiler. İşin aslı, altısı da bir kilitten barınaklara geçtiğinde evsahiplerinden bir kısmı hemen birtakım küçük tanklar getirip nitrojenli oksijen ve bir pandorfin aerosolü olduğu anlaşılan bir şey-

den birkaç nefes aldıktan sonra budalalar gibi gülmeye koyulacaktı.

İçlerinden biri, temiz yüzlü narin bir Amerikalı kendini tanıttı. "Ben Steve, Arkadi'yle 12'de Phobos'ta eğitim aldım ve onunla Clarke'ta çalıştım. Buradakilerin çoğu onunla Clarke'ta çalıştı. Devrim başladığında Schiaparelli'deydik."

"Arkadi'nin nerede olduğunu biliyor musunuz?" diye sordu Nadya.

"Onun en son Carr'da olduğunu duyduk fakat artık ağdan çıkmış durumda, olması gerektiği gibi."

Uzun boylu, çok zayıf bir Amerikalı ayaklarını sürükleyerek Nadya'ya doğru yürüdü, bir elini kadının omzuna koyup "Hep böyle değiliz!" dedi ve kahkahalar atmaya başladı.

"Değiliz!" diye onayladı Steve. "Fakat bugün bayram! Duymadınız mı?"

Kıkırdayan bir kadın yüzünü bir masadan kaldırıp bağırdı, "Bağımsızlık Günü! On dördün on dördü!"

"Şuna bakın, şuna bakın!" dedi Steve ve televizyonu gösterdi.

Ekrana bir uzay görüntüsü geldi ve ansızın tüm grup bağrışıp sevinç çığlıkları atmaya başladı. Clarke'tan gelen şifreli bir kanala kilitlendiklerini açıkladı Steve ve mesajları çözemeseler de istasyonlarının optik teleskobunu bir yönlendirme kulesi olarak kullanmışlardı. Teleskoptan gelen görüntü ortak televizyona aktarılmıştı ve işte, orada, merkezde hepsinin tanımayı öğrendikleri şekil, üzerinden bir kablonun uzandığı kare biçimli metalik asteroidin durduğu karanlık gökyüzü ve yıldızlar vardı. "Şimdi seyredin!" diye bağırdılar şaşkın gezginlere. "Seyredin!"

Yeniden uludular ve içlerinden bir bölümü kesik kesik bir gerisayımı yüzden geri düşerek başlattılar. Bazıları diazotmonoksitle birlikte helyum da kokluyordu, bunlar büyük ekranın altında şarkılar söylemeye koyuldular, "Büyücüyü görmeye gidiyoruz, muhteşem Oz büyücüsünü! Çünkü, çünkü, çünkü, çünkü, muhteşem işler yapıyor o! Büyücüyü görmeye

gidiyoruz, muhteşem Oz büyücüsünü! Gidiyoruz... görmeye büyücüyü!.."

Nadya ürperdiğini fark etti. Gerisayımın haykırışı giderek yükseldi ve çığlık çığlığa bir zirveye ulaştı, "*Sıfır.*"

Asteroit ve kablo arasında bir boşluk belirdi. Clarke ânında ekrandan kayboldu. Yıldızlar arasında örümcek ağı gibi duran kablo da neredeyse aynı hızda görüntüden çıktı.

Oda en azından bir anlığına delice sevinç çığlıklarıyla doldu. Fakat bu sevinç Ann'in iki elini ağzına bastırarak ayağa fırlayışını gören kutlayıcıların bir kısmının suskunluğuyla bir engele takılmış gibi sönüverdi.

"Şimdiye dek kesinlikle inmiştir çoktan!" diye gürültülerin arasından bağırdı Simon, Ann'e. "Kesinlikle inmiştir! Aradığından bu yana haftalar geçti!"

Yavaşça sessizleşti ortalık. Nadya kendini Simon ve Saşa'nın karşısında, Ann'in yanında buluverdi. Ne söyleyeceğini bilemiyordu. Ann donup kalmış ve gözleri korkunç biçimde irileşmişti.

"Kabloyu nasıl kopardınız?" diye sordu Sax.

"Şey, kabloyu koparmak pek olası görünmüyordu," dedi Steve.

"*Kabloyu kopardınız!*" diye bağırdı Yeli.

"Şey, hayır, kabloyu Clarke'dan ayırdık, yaptığımız bu. Ama sonuç aynı. Kablo şimdi aşağıya doğru iniyor."

Topluluk daha zayıfça olsa da yeniden sevinç çığlıkları attı. Steve gürültülerin arasından gezginlere anlattı, "Kablonun kendisi oldukça sağlamdı, ikili jel sarmalıyla içine elmas bir ağ yerleştirilmiş grafit bir çubuk, her yüz kilometrede bir savunma istasyonları var, kabinlerdeki güvenlik oldukça yoğun. Bu yüzden Arkadi, doğrudan Clarke üzerinde çalışmayı önerdi. Anlıyorsunuz, kablo kayadan geçerek dosdoğru iç kısımdaki fabrikalara uzanıyor ve asıl ucu asteroidin gövdesine hem fiziksel hem de manyetik olarak bağlı. Yörüngeden getirdiğimiz yüklerin arasında birtakım robotlarla oraya indik, iç kısma kadar kazıp kablo muhafazasının dışına ve manye-

tik jeneratörün çevresine termal bombalar yerleştirdik. Sonra bugün hepsini birden patlattık ve mıknatıslar bozulurken aynı anda da kaya sıvılaştı ve Clarke'ın bir mermi gibi gittiğini gördünüz, yani hızla kablonun ucundan kayıp gitti! Bunun zamanlamasını öyle yaptık ki Güneş'ten tamamen uzağa ve ekliptik düzleminin yirmi dört derece dışına gidiyor! Yani lanet olası kaya rayından çıkıp gitti. En azından biz öyle olduğunu umuyoruz!"

"Ya kablonun kendisi?" dedi Saşa.

Sevinç çığlıkları yükseldi ve ilk sessizlik ânında bu soruyu yanıtlayan Sax oldu. "Düşüyor," dedi. Bir bilgisayar konsolunun başına oturmuş olan Sax, yapabildiğince hızla bir şeyler tuşluyordu, fakat Steve ona seslendi, "İniş bilgileri bizde var, eğer istersen. Oldukça karmaşık bir şey, bir sürü kısmi diferansiyel denklem."

"Biliyorum," dedi Sax.

"İnanamıyorum," dedi Simon. Elleri hâlâ Ann'in kolundaydı ve kederli bir yüzle çevresinde eğlenenlere bakıyordu. "Çarpma bir sürü insanı öldürecek!"

"Büyük olasılıkla hayır," diye yanıtladı içlerinden biri. "Ve öldürdükleri genellikle asansörü, aşağı inip yerdeki insanları öldürmek için kullanan BM polisi olacak."

"Bir ya da iki haftadır aşağıda olmalı," diye üzerine basa basa yineledi Simon, yüzü kireç gibi ağarmış olan Ann'e.

"Belki," dedi kadın.

Bazıları bunu duyup sessizleşti. Ötekiler duymak istemiyordu ve kutlamayı sürdürdüler.

"Bilmiyorduk," dedi Steve, Ann ve Simon'a. Yüzündeki zafer ifadesi kaybolmuş ve kaşlarını kaygıyla çatmıştı. "Bilseydik, sanırım onunla bağlantı kurmayı deneyebilirdik. Fakat bilmiyorduk. Üzgünüm. Umarım–" yutkundu "–umarım orada değildir."

Ann masalarına dönüp oturdu. Simon kaygıyla çevresinde dolanıyor, Steve'in söylediklerini duymuyormuş gibi görünüyordu.

***

Kalan iletişim uydularını denetleyenler kabloyla ilgili haberleri aldıkça telsiz trafiği bir parça daha arttı. Neşeli asilerin bir kısmı bu mesajları izleyip kaydetmeye koyuldu, ötekiler eğlenceyi sürdürdüler.

Sax hâlâ ekrandaki denklemlerle boğuşuyordu. "Doğuya gidiyor," diye belirtti.

"Doğru," dedi Steve. "Alçak kısmı aşağı çekerken kablonun ortasında önce büyük bir yay oluşacak, sonra gerisi gelecek."

"Ne kadar hızla?"

"Söylemesi güç fakat ilk seferde dört saat, sonra ikinci seferde bir saat sanıyoruz."

"İkinci sefer!" dedi Sax.

"Şey, biliyorsunuz, kablo otuz yedi bin kilometre uzunlukta ve ekvatorun çevresi ise yirmi bir bin. Yani iki kere dolanacak."

"Ekvatordaki insanların hızla kaçması gerekir," dedi Sax.

"Tam olarak ekvator değil," dedi Steve. "Phobos salınımı onun ekvatordan belirli bir ölçüde sapmasına yol açacak. Hesaplaması zor olan kısım bu, çünkü düşmeye başladığında kablonun salınımın neresinde olduğuna bağlı."

"Kuzey mi, güney mi?"

"Birkaç saat içinde öğreneceğiz."

Altı gezgin çaresizce ekrana baktılar. Gelişlerinden beri ekran ilk kez sessizdi. Yıldızlardan başka bir şey göstermiyordu. Asansörün düşüşünü seyretmek için bir gözlem noktası yoktu; artık uzunluğunun bir parçası dışında kablo, herhangi bir gözlemci için uç noktasına dek görünmez olacaktı. Ya da sadece düşen bir ateş hattı olarak görünecekti.

"Phyllis'in köprüsüne elveda," dedi Nadya.

"Phyllis'e elveda," dedi Sax.

Margaritifer grubu saptadıkları uydu aktarımlarıyla yeniden bağlantı kurdu ve bir dizi güvenlik uydusunun alanında giz-

lice gezebileceklerini keşfetti. Bütün bu kanallardan kablonun düşüşü hakkında parça parça hikâyeler toplayabiliyorlardı. Nicosia'dan, bir BMMİB ekibi kablonun kuzeylerine düştüğünü, bir yandan diklemesine katlanırken aynı anda sanki dönmekte olan gezegeni kesip geçecekmiş gibi hızla toprağa sarıldığını bildirdi. Kuzeylerinde olmasına rağmen, ekvatorun güneyi olduğunu düşünüyorlardı. Sheffield'dan gelen parazitli ve telaş içindeki bir ses, durumun onaylanmasını istedi; kablo çoktan şehrin yarısını ve doğusundaki çadır hattını ezip geçmiş, Pavonis Mons bayırından aşağıya, doğu Tharsis boyunca bir ses patlamasıyla birlikte on kilometre genişliğinde bir alanı dümdüz etmişti. Daha da kötü olabilirdi ama o yükseklikte hava öyle hafifti ki bir karşı güç oluşturmuyordu. Şimdi Sheffield'daki sağ kalanlar bir sonraki kıvrılışta güneye mi kaçsınlar, yoksa kalderanın etrafından kuzeye mi geçmeye çalışsınlar diye soruyorlardı.

Yanıtı duyamadılar. Ama Marineris'teki Melas Chasma'nın

güney kıyısında bulunan başka Korolyov kaçakları, kullandıkları asi kanallarından birinden kablonun artık çarptığı yeri parçalayacak kadar güçlü düştüğünü bildirdi. Yarım saat sonra bir Aureum sonda ekibi aradı; ses patlamalarının ardından dışarı çıkmışlardı ve bir ufuktan diğerine parıl parıl ışıldayarak uzanan breş kalıntılarıyla karşılaşmışlardı.

Bir saat boyunca sorular, varsayımlar ve söylentiler dışında herhangi kötü bir haber ulaşmadı. Ardından kulaklıklı dinleyicilerden biri geriye yaslanıp diğerlerine bir el işareti yaptı ve ortak kanalı açar açmaz heyecanlı bir ses parazitler arasından bağırmaya başladı: "Patlıyor! Dört saniye içinde iniverdi, baştan başa yanıyordu ve yere çarptığında ayaklarımızın altındaki her şey havaya sıçradı! Burada bir sızıntı sorunumuz var. Sanıyoruz ki çarptığı yerden on sekiz kilometre uzaktayız ve ekvatorun yirmi beş kilometre güneyindeyiz, yani bunlardan gerisini hesaplayabilirsiniz, umarım. Uçtan uca yanıyor! Göğü ikiye bölen beyaz bir hat gibi! Bunun gibi bir şey hiç görmedim. Gözlerimi kapattığımda hâlâ ışık kı-

vılcımları görüyorum, parlak yeşil. Sanki kayan bir yıldız uzamış gibiydi... Bekleyin, Jorge interkomda, onun yakınındaymış ve durduğu yerden sadece üç metre yüksek olduğunu söylüyor. Burası yumuşak regolit, yani kablo kendi kazdığı bir hendekte olmalı. Diyor ki bazı yerlerde gömülecek kadar derinde ve tam yüzey seviyesine dek içeri gömülmüş. Oralar derelerdeki sığlıklar gibiymiş, diyor, çünkü başka yerlerde beş ya da altı metre yüksekliğindeymiş. Sanırım her bir parçası yüzlerce kilometre olacak! Çin Seddi gibi olacak."

Sonra tam ekvatorda olan Escalante Krateri'nden bir çağrı geldi. Clarke'ın koptuğunu duyar duymaz tahliye işlemlerine başlamışlardı fakat güneye gittikleri için kablo yakınlarına düşmüştü. Kablo çarptıkça patlıyor diye bildirdiler, göğe eriyik parçacıkları, şafağın alacakaranlığında kavislenerek yükselen ve yüzeye düşerken sönüp siyahlaşan lav benzeri havai fişekler fışkırtıyor.

Bütün bu süre boyunca Sax ekranından hiç ayrılmamıştı, şimdi tuşlayıp okurken sıkılmış dudaklarının arasından bir şeyler mırıldanıyordu. İkinci seferinde düşüş hızının saatte 21.000 kilometreye çıkacağını söylemişti, neredeyse saniyede altı kilometreye; yani onu görebilen herhangi biri için bu –bir çıkıntıda ya da kilometrelerce uzakta değilseniz tehlikeli bir yerde, hatta ölümcül bir yerdesiniz demekti– bir göktaşı çarpması gibi görünecek ve ufku bir saniyeden daha kısa sürede geçecekti. Ardından ses patlamaları gelecekti.

"Çıkıp bakalım," diye önerdi Steve, Ann ve Simon'a suçlu bir bakış atarak. Çoğu giyinip çıktı. Gezginler dış kameradan akan ve ara sıra uydulardan gelen video kliplerle değiştirdikleri bir video görüntüsüyle yetindiler. Yüzeyin gece olan kısmından gelen çekimler gözalıcıydı; gezegeni ikiye bölmeye çalışan beyaz bir tırpanın ağzı gibi aşağı inen, alevli, kıvrık bir hattı gösteriyorlardı.

Böyleyken bile yoğunlaşmakta, gördükleri şeye odaklanıp onu anlamakta, dahası ona dair bir şeyler hissetmekte zorlandılar. Yere indiklerinde bitkindiler, şimdiyse iyice tü-

kenmişlerdi ama yine de uyumak olanaksızdı; peş peşe video görüntüleri geliyordu. Görüntülerin bir bölümü gündüz kısmında uçarak kararmış buharlar çıkaran bir yıkım kuşağı gösteren robot kameralardan geliyordu – regolit birbirine paralel püskürtü hendekleri halinde ikiye ayrılmış, çarpma şiddetlendikçe daha da egzotikleşen breşik bir karışımla lekelenmiş, kapkara bir kanal oluşturmuştu. Son olarak bir robot uçak kamerası Sax'ın işlenmemiş kara elmaslar olabileceğini söylediği bir hendeğin göz alabildiğine uzanan görüntülerini gönderdi.

Düşüşün son yarım saatindeki çarpma öylesine güçlüydü ki kuzeyden güneye uzanan her şey dümdüz olmuştu; insanlar kablonun çarpışını görecek kadar yakında olan hiç kimsenin hayatta kalmadığını söylüyorlardı ve robot uçak kameraların çoğu da böylece parçalanıp gitmişti. Yani düşüşün son binlerce kilometresi için hiçbir tanık yoktu.

Son bir görüntü Tharsis'in batı yanından, o devasa yamaçtaki ikinci geçişten geldi. Kısa ama etkileyiciydi: Gökte beyaz bir parlama ve volkanın batı yakasını kaplayan bir patlama. Bir başka çekim, Batı Sheffield'daki bir robot çekimi, kabloyu hemen güneyinde patlarken gösteriyordu; ardından bir deprem ya da ses patlaması darbesi duyuldu ve Sheffield'ın bütün kıyı bölgesi yamaçtan aşağı, beş kilometre aşağıdaki kaldera zeminine doğru ağır ağır, toplu bir halde düştü.

Bunun ardından parçalara ayrılmış sistemin içinde bir sürü video klip geldi ama sadece yinelemeler, geç aktarımlar ya da yan etkileri gösteren filmler oldukları anlaşıldı. Sonra uydular yeniden kapandı.

Düşüşün başlamasından bu yana beş saat geçmişti. Altı gezgin televizyona bakarak bakmayarak, bir şey hissedemeyecek, düşünemeyecek kadar yorgun bir halde sandalyelerinde uyukluyorlardı.

"Şey," dedi Sax, "şimdi tam da benim dört yaşında Yeryüzü'nün sahip olduğunu sandığım türde bir ekvatorumuz var. Gezegenin çevresini dolanan büyük siyah bir hat."

Ann, Sax'a öyle sert baktı ki Nadya onun kalkıp adamı yumruklayacağından korktu. Fakat kimse kıpırdamadı. Televizyondaki görüntüler titreşti ve hoparlörler tıslayıp çıtırdadı.

Yeni ekvator çizgisini, en azından en güneydekini, Shalbatana Vallis'e doğru uçuşlarının ikinci gecesinde kendi gözleriyle gördüler. Karanlıkta, onları batıya yönelten, geniş, düz ve siyah bir kuşaktı. Üzerinden uçarlarken Nadya sıkıntıyla aşağıya baktı. Onun yapıtı değildi bu fakat bir emekti, yok edilmiş bir emekti. Yıkılmış bir köprü.

Ve o siyah hat aynı zamanda bir mezardı. Pavonis'in doğu yakasında olanlar dışında, yüzeyde bulunanlar arasında pek fazla insan ölmemişti fakat asansörde olanların hepsi değilse bile çoğu ölmüş olmalıydı, yani birkaç bin insan. Kabloda bulundukları yer atmosfere çarpıp da alev alana kadar büyük olasılıkla hayatta olan insanlardı çoğu.

Yıkıntıların üzerinden uçarken Sax düşüşün yeni bir videosunu yakaladı. Birisi daha, canlı olarak ya da hemen sonraki saatlerde ağa gönderilmiş bütün görüntülerden kronolojik bir montaj ayarlamıştı şimdiden. Oldukça etkileyici bir çalışma olan bu montajda son görüntüler, yere çarpıp parçalanan kablonun son kısmıydı. Çarpma alanı bantta oluşmuş bir leke gibiydi, hareketli beyaz bir lekeden başka bir şey değildi; hiçbir kamera böyle bir parıldamayı kaydedebilecek yetenekte değildi. Fakat montaj ilerledikçe görüntüler yavaşlatılmış ve olası her şekilde işlenmişti, bu işlenmiş görüntülerden biri olan son klip insanın canlı olarak göremeyeceği ayrıntıların görülebildiği ultra yavaşlatılmış bir çekimdi. Çizgi gökyüzü boyunca ilerlerken, önce yanan grafitin soyulup gittiğini ve günbatımı göğünde görkemle akan akkor bir elmas sarmalını çırılçıplak ortaya çıkardığını gördüler.

Hepsi bir mezartaşıydı elbette, üzerindeki insanlar o noktada çoktan ölmüşlerdi, yanmışlardı; fakat onları, görüntü o kadar tuhaf ve güzelken, bir tür fantastik DNA halinde, saf

ışıktan yapılmış bir makrodünyadan gelen ve çıplak bir gezegeni döllemek için evrenimizi yarıp geçen bir DNA halindeyken, ölen insanları düşünmek oldukça zordu...

Nadya televizyon seyretmeyi bıraktı ve diğer uçağın konumunu saptamaya yardım etmek üzere yardımcı pilot koltuğuna geçti. Bütün gece boyunca o pencereden dışarı baktı, uyuyamadı, o elmas düşüşün hayalini zihninden bir türlü kovamıyordu. Onun için, yolculuklarının en uzun gecesiydi bu. Şafaktan önce âdeta bir sonsuzluk geçmiş gibi gelmişti.

Fakat zaman akıyordu, yaşamlarından bir gece daha ve sonunda şafak attı. Gün doğumundan az sonra Shalbatana'nın yukarısında bir boru hattı servis havaalanına inip, boru hattında çalışan ve şimdi orada kapalı kalmış bir sığınınacı topluluğuyla birlikte kaldılar. Bu grubun ortak bir politik tavrı yoktu ve sadece olaylar normale dönünceye dek hayatta kalmak istiyorlardı. Nadya tavırlarını ancak kısmen canlandırıcı buldu ve onları, dışarı çıkıp boru hatlarını onarmaya hevesleridirmeye çalıştı fakat ikna olduklarını zannetmiyordu.

O akşam bir kez daha, yine evsahiplerinin verdiği malzemelerle ağırlaşmış olarak havalandılar. Ertesi şafakta Carr Krateri'nin terk edilmiş havalanına indiler. Saat sekiz olmadan Nadya, Sax, Ann, Simon, Saşa ve Yeli yürüyüş giysilerini giymiş, krater kıyısına doğru ilerliyorlardı.

Kubbe gitmişti. Aşağıda bir yangın çıkmıştı. Bütün binalar sağlamdı fakat zedelenmişlerdi ve neredeyse tüm pencereleri kırılmış ya da erimişti. Plastik duvarlar eğilmiş ya da deforme olmuştu; beton kararmıştı. Her yeri is kaplamıştı, kül yığınları yerde oraya buraya yığılarak kararmış küçük karbon tepeleri oluşturmuştu. Zaman zaman Hiroşima'nın bir yankısı gibi görünüyorlardı. Evet, bunlar cesetlerdi. Kaldırımlar boyunca bir şeyleri yakalamaya çalışan insanların izleri. "Şehrin havası hiperoksijenlenmiş," diye belirtti Sax. Böyle bir atmosferde insan derisi ve eti hem yanabilir hem de alevlenebilirdi. Saf oksijen dolu bir test kapsülüne tıkılmış o

ilk Apollo astronotlarının başına gelen şey de buydu; yangın başladığında parafin gibi yanıp gitmişlerdi.

Burada da öyle olmuştu. Sokaklardaki herkes alev almış ve meşaleler gibi etrafta koşuşturmuşlardı, kül yığınlarının duruşlarından görülüyordu bu.

Altı eski dost hep birlikte kraterin doğu yamacının gölgesinin içine yürüdüler. Dairesel, koyu pembe bir göğün altında ilk kararmış bedenler karmaşasının karşısında durup sonra hızla uzaklaştılar. Yapabildiklerinde binaların kapılarını açtılar, bütün kapalı kapıları yumrukladılar ve Sax'ın yanında getirdiği bir stetoskopla duvarları dinlediler. Kendi bakırımsı gırtlaklarının ardında gürültüyle ve hızla atan kalp atışlarından başka hiçbir ses yoktu.

Nadya soluğu kesilmiş ve öfkeli bir halde çevrede dolandı. Kendisini yanından geçtiği vücutlara bakmak için zorladı, siyah karbon yığınlarına bakarak boylarını tahmin etmeye çalıştı. Hiroşima ya da Pompei gibiydi. Şimdi insanlar daha uzun boyluydu. Yine de kemiklerine dek yanıyorlardı, hatta kemikler bile incecik, siyah sopalara dönüşmüştü.

Kabarık bir yığının yanına geldiğinde öylece bakarak durdu. Bir süre sonra yaklaştı ve bir sağ kol buldu, dört parmaklı eldiveniyle kömürleşmiş bilek kemiklerini temizleyerek şifreli plakayı arandı. Buldu, temizledi. Sonra lazerini plakanın üzerinden, malın fiyatını saptayan bir tezgâhtar gibi geçirdi. Emily Hargrove.

Yürümeyi sürdürdü, benzer büyüklükte başka bir yığına da aynı şeyleri yaptı. Thabo Moeti. Dişçi kayıtlarına bakarak dişleri gözden geçirmekten daha iyiydi bu; ama hiç böyle bir şey yapmamıştı zaten.

Yerel yönetim ofislerinin yakınında tek başına duran, sağ eli kolayca bakabileceği şekilde uzanmış bir kül yığınıyla karşılaştığında kendinden geçmiş ve sersemlemiş bir haldeydi. Plakayı temizleyip kontrol etti. Arkadi Nikelyoviç Bogdanov.

3

Gün ışığı saatlerinde gizlenebilecekleri yerlerde saklanarak ya da yolda karşılaştıkları insanların arasına katılarak on bir gün daha batıya doğru uçtular. Geceleri transpondörleri ya da en son karşılaştıkları grubun verdiği yönlendirmeleri izlediler. Bu gruplar genellikle başkalarının varlığını ve konumlarını biliyor olsalar da tek bir direnişin parçası ya da herhangi bir şekilde eşgüdümlü değillerdi. Bazıları Korolyov mahkûmları gibi güney kutbuna ulaşmayı umuyordu, diğer-
612 leriyse o sığınağı hiç duymamışlardı; bir bölümü Bogdanovcuydu, diğerleriyse farklı liderleri izleyen devrimcilerdi; bazıları dinsel komünler ya da ütopyacılar ya da geride bırakılmış yuvadaki hükümetleriyle ilişki kurmaya çalışan ulusçulardı; içlerinden bir bölümü de sadece şiddet yüzünden evlerinden kaçarak bir araya gelmiş, hiçbir planı olmayan hayatta kalanlar topluluğuydu. Altı gezgin Korolyov'da bile konakladılar fakat hava kilitlerinin dışında, bazıları heykeller gibi dikili bir konuma getirilmiş muhafızların donmuş çıplak bedenlerini gördüklerinde içeri girmeyi denemediler.

Korolyov'dan sonra kimseyle karşılaşmadılar. Telsizler ve televizyonlar uydular vurulduğunda kapanmıştı, yollar boştu ve Yeryüzü, Güneş'in öte yanındaydı. Çevrelerindeki çözülen don parçaları dışında, gezegene varışlarından önceki gibi çıplak görünüyordu. Dünyadaki son insanlarmış, sadece onlar hayatta kalmış gibi uçmayı sürdürdüler.

Nadya'nın kulaklarında beyaz gürültü uğulduyordu, şüphesiz uçağın vantilatörlerinden kaynaklanan bir şeydi. Nad-

ya vantilatörleri elden geçirdi fakat sorunsuzdular. Diğerleri ona yapılacak günlük angaryalar buldular, kalkıştan önce ve inişten sonra tek başına yürüyüşlere çıkmasına izin verdiler. Carr ve Korolyov'da karşılaştıkları sahnelerden onlar da sersemlemişti ve onu neşelendirmek için pek bir şey yapamadılar; aslında bu rahatlatmıştı onu. Ann ve Simon hâlâ Peter için kaygılanıyordu. Yeli ve Sax giderek azalan yiyecek kaynakları için kaygılanıyordu; uçağın kabinleri neredeyse boştu.

Fakat Arkadi ölmüştü, artık hiçbir şeyin önemi yoktu. İsyan Nadya'ya eskisinden de boşuna, odaklanmamış bir öfke köpürmesi gibi, köpeğine kızıp sahibini öldürmek gibi görünüyordu. Bütün dünya yıkılmış! Diğerlerine, genel kanallardan birine Arkadi'nin öldüğünü bildiren bir telsiz mesajı göndermelerini söyledi. Saşa kabul etti ve ötekileri de bunu yapmaya ikna etmeye çalıştı. "Olanları daha çabuk durdurmaya yarayacaktır," dedi Saşa.

Sax başını iki yana salladı. "Ayaklanmaların liderleri olmaz," dedi. "Ayrıca, kimse bunu duymaktan hoşlanmayacak."

Fakat birkaç gün sonra birilerinin bunu duyduğu anlaşıldı. Yanıt olarak Alex Zhalin'den bir mesaj aldılar. "Bak Sax, bu Amerikan, Fransız, Rus ya da İngiliz Devrimi gibi değil. Bu bir anda, her yerde yapılan devrimler gibi! Koca bir dünya ayaklandı ve sadece birkaç bin kişi bunu durdurmaya çalışıyor – ve bunların çoğu da hâlâ uzayda, orada iyi bir görüş alanına sahipler ama vurulmaları da çok kolay. O yüzden eğer Syrtis'e bir kuvvet sokmayı başarırlarsa Hellespontus'ta bir başkası çıkıyor. Düşün ki uzayda üslenmiş kuvvetler Kamboçya'daki bir devrimle birlikte Alaska, Japonya, İspanya, Madagaskar'dakileri de bastırmaya çalışıyor. Nasıl yapılır? Yapılamaz. Ben sadece isterdim ki Arkadi Nikelyoviç bunu görecek kadar yaşasaydı, o da–"

Bağlantı ansızın kesildi. Belki kötü bir işaret, belki de değildi. Fakat Alex bile Arkadi'den söz ederken sesindeki cesaret kırılmasını saklayamamıştı. Bu olanaksızdı; Arkadi siya-

si bir önderden çok daha fazla bir şey olmuştu – herkesin kardeşi, doğal bir güç, insanın vicdanının sesi. İnsanın neyin adil ve dürüst olduğuna dair doğuştan gelen duygusu. İnsanın en iyi dostu.

Nadya gece uçuşlarına yardım ederek ve gündüzleri de olabildiğince uyuyarak acısını geçirmeyi denedi. Kilo kaybetti. Saçları tamamen ağardı, kalan bütün griler ve siyahlar da saç fırçasına takılıp döküldü. Konuşmakta zorluk çekiyordu. Boğazı ve midesi mumyalanmış gibiydi. Taş gibiydi, ağlaması olanaksızdı. Bunun yerine, çalışmaya devam etti. Karşılaştıkları hiç kimsenin fazla yiyeceği yoktu ve kendilerininki de tükenmek üzereydi. Öğünleri yarı yarıya azaltarak sert bir paylaştırma takvimi yaptılar.

Lasswitz'den yola çıkışlarının otuz ikinci gününde, yaklaşık 10.000 kilometrelik bir yolculuğun ardından Kahire'ye, düşen kablonun en güneydeki bükümünün hemen güneyindeki Noctis Labyrinthus'un güney kıyısından yukarılara ulaştılar.

Kahire, şehirdeki kimse tersini öne sürmediği ve diğer büyük çadır şehirleri gibi geçen ay yörüngeye girmiş olan BMMİB polis gemilerinin yörüngeyi tarayan lazerleri altında çaresiz kaldığı için fiili olarak BMMİB'nin denetimi altındaydı. Ayrıca savaşın başında Kahire sakinlerinin çoğu Arap ve İsviçrelilerden oluşuyordu ve en azından Kahire'de bu her iki ulusun insanları sadece başlarına bir şey gelmemesi için çabalıyor gibiydiler.

Buna rağmen oraya ulaşan tek mülteciler altı gezgin değildi. Sheffield'daki ve Pavonis'in diğer kısımlarındaki yıkımın ardından Tharsis'ten aşağı sel gibi insan akmıştı; diğerleri de Marineris'ten yukarıya, Noctis labirentlerinin içinden geçerek gelmişti. Şehir, kapasitesinin dört katına ulaşmıştı, kalabalıklar sokaklarda ve parklarda yaşayıp uyuyordu, yaşam destek birimi en uç noktaya dek zorlanmıştı, yiyecekler ve gazlar tükenmek üzereydi.

Altı gezgine bunları, artık alan mekikleri çalışmıyor olsa da inatla işini yapmayı sürdüren havaalanı işçisi bir kadın anlattı. Onları park yerlerine, yani alanın sonundaki büyük bir uçak filosunun arasına götürdükten sonra, giyinip şehir duvarına kadar bir kilometre yürümelerini söyledi. İki 16D'yi geride bırakıp bir şehre doğru yürümek Nadya'yı nedensiz bir şekilde sinirlendirmişti; kilitten geçip içerideki insanların çoğunun her an olabilecek bir basınç kaybına karşı yürüyüş giysileri içinde ve başlıklarını takarak dolaştıklarını görmesi de onu sakinleştirmedi.

Yerel yönetim ofislerine gittiklerinde orada Frank ve Maya'yla birlikte, Mary Dunkel ve Spencer Jackson'ı buldular. Herkes rahatlayarak birbirini selamladı fakat çeşitli maceralar dinleyecek vakitleri yoktu. Frank bir ekranın karşısında oturuyor ve sesinden anlaşıldığı kadarıyla yörüngedeki biriyle konuşuyordu, kucaklaşmalardan uzak durup varlıklarının farkında olduğunu belirtmek üzere onlara el sallayarak konuşmasını sürdürdü. Anlaşılan hâlâ çalışmakta olan bir ya da birden fazla iletişim sistemine girmişti, çünkü ekranın önünde şu ya da bu yüzle konuşarak, sadece biraz su yudumlamak veya başka bir yeri aramak için duraksayarak, eski yoldaşlarına ikinci bir bakış atmaksızın altı saat daha geçirdi. Sürekli bir öfkeye kapılmış gibiydi, çene kasları ritmik olarak açılıp kapanıyordu; bunun dışında her zamanki gibiydi; açıklıyor, ders veriyor, tatlı dil kullanıyor ya da tehdit ediyor, sorguluyor ve aldığı yanıtları sabırsızca yorumluyordu. Başka deyişle eski tarzıyla yönlendiriyor ve iş bitiriyordu ama kızgın, keyifsiz, hatta korkuya kapılma sınırındaydı; sanki uçurumdan aşağıya yürüyüp gitmiş ve şimdi nasıl yukarı çıkacağını düşünüyor gibiydi.

Sonunda ekranını kapattığında koltuğunda geriye yaslandı ve abartılı bir biçimde iç çekti, ardından sandalyesinden sertçe doğrulup onları selamlamaya geldi, bir elini kısa bir süre için Nadya'nın omzuna koydu. Bunun dışında onlara karşı kabaydı ve Kahire'ye gelmeyi nasıl başardıklarına karşı tamamen

ilgisizdi. Sadece kimlerle nerede karşılaştıklarını ve bu dağınık toplulukların ne durumda olup neye niyetlendiklerini bilmek istiyordu. Grupların konumlarını öğrenir öğrenmez bir iki kere ekranına döndü ve onlarla bağlantı kurmayı başardı; adamın bu becerisi gezginleri şaşkına çevirdi, çünkü herkesin kendileri gibi hat dışı olduğunu düşünüyorlardı. "BMMİB bağlantıları," diye açıkladı Frank, bir elini esmer çenesinde gezdirerek. "Bazı kanalları benim için açık tutuyorlar."

"Niye?" dedi Sax.

"Çünkü ben bunu durdurmaya uğraşıyorum. Bir ateşkes, ardından genel bir af, ardından herkesin katılacağı bir yeniden inşa için uğraşıyorum."

"Kimin yönetimi altında?"

"BMMİB'nin elbette. Ve ulusal ofislerin."

"Fakat BMMİB sadece ateşkesi kabul edecek mi ki?" diye atıldı Sax. "Bu arada, asiler de sadece genel affı kabul ediyor mu bakalım?"

Frank ters bir tavırla başını sallayarak onayladı. "Ve her ikisi de herkesin katılacağı bir yeniden inşadan hoşlanmıyor. Fakat şu anki durum öylesine kötü ki bunu kabul edebilirler. Kablo indiğinden bu yana dört akifer daha havaya uçtu. Hepsi de ekvatorda ve bazıları bunun bir etki tepki olduğunu söylüyor."

Ann başını iki yana sallayarak karşı çıktı ve Frank bunu görmekten hoşnut göründü. "Sonuçta kırılıp açılmışlar, bundan oldukça eminim. Chasma Borealis'in boğazlarından birini parçalamışlar ve şimdi Borealis kumullarına doğru akıyor."

"Kutup başlığının ağırlığı büyük olasılıkla onu oldukça büyük basınç altına sokuyordur," dedi Ann.

"Acheron grubuna neler olduğunu biliyor musun?" diye sordu Sax, Frank'e.

"Hayır. Kayboldular. Arkadi'ye olan gibi olabilir, korkarım." Nadya'ya bakıp mutsuzca dudaklarını büzdü. "Sanırım işe dönsem daha iyi olacak."

"Yeryüzü'nde neler oluyor?" diye ısrar etti Ann. "Bütün bu olanlara BM ne diyor?"

"'Mars bir ulus değil, bir dünya varlığıdır,'" diye kederli bir şekilde alıntıladı Frank. "İnsan malzemesinin temeli bütün olarak böylesine derin yara almışken, burada yaşayan azıcık insanın kaynakları denetlemesine izin verilemeyeceğini söylüyorlar."

"Bu büyük olasılıkla doğru," derken buldu Nadya kendini. Sesi kulak tırmalayıcıydı, hırıltı gibiydi. Kendini sanki günlerce konuşmamış gibi hissetti.

Frank omuzlarını silkti.

"Sanırım bu yüzden uluslarötesileri bu kadar serbest bıraktılar. Burada, bana öyle geliyor ki BM polisinden çok onların güvenlik birimleri var," dedi Sax.

"Doğru," dedi Frank. "Kendi barış koruyucularını getirme kararını vermek BM'nin epey zamanını aldı."

"Pis işin başkası tarafından yapılmasına aldırmıyorlar."

"Elbette öyle."

"Ya Yeryüzü?" diye yeniden sordu Ann.

Frank omuz silkti. "Yediler Grubu olayları denetime alıyor gibi." Başını iki yana salladı. "Bunu buradan söylemek güç, gerçekten güç."

Başka aramalar yapmak üzere ekranına döndü. Diğerleri de yemek yiyip temizlenmeye, uyumaya, arkadaşlarını ve tanıdıklarını, İlk Yüz'den başkalarını bulmaya, Yeryüzü'nden gelen haberleri öğrenmeye gittiler. Uluslarötesilerin dümen suyunda gidenler güneydeki yoksullarca yok edilmişti ama anlaşılan uluslarötesiler Yediler Grubu'na sığınmış ve kabul görüp Yedi'nin dev orduları tarafından korunmuşlardı. Birkaç gündür on ikinci ateşkes girişimi devam ediyordu.

Yani kendilerini toplamaya uğraşarak geçirecekleri bir parça vakitleri vardı. İletişim odasına uğradıklarında Frank hâlâ oradaydı, daha da kesin bir tavırla neşesiz ve koyu bir öfkeye kapılmış, sonsuz bir kâbusa benzeyen ekran diplomasisinde yolunu bulmaya çalışarak telaşlı, küçümseyici, keskin

bir tonla konuşmayı sürdürüyordu. Artık birilerini bir şeylere kandırmanın ötesindeydi, tamamen bir irade savaşı veriyordu. Bir dayanak noktası olmaksızın ya da dayanak noktalarının en güçsüzüyle, genel olarak eski Amerikan bağlantıları ve hepsi de olaylardan ve televizyon karartmalarından etkilenmiş bir dizi ayaklanma lideriyle şahsi görüşmesinden ibaret kaldıracıyla dünyayı kıpırdatmaya çalışıyordu. BMMİB ve uluslarötesilerin güçleri kentleri birbiri ardına ele geçirirken bunların her ikisi de Mars'ta gün geçtikçe önemsizleşiyordu. Frank süreci gücünün yetmediği yerde öfkesiyle yönlendirmeye çalışıyormuş gibi geldi Nadya'ya. Adamın çevresinde olmaya artık katlanamadığını fark etti; olaylar onun karanlık tavırları olmadan da yeterince kötüydü.

Fakat Frank, Sax'ın yardımıyla Vega'yla bağlantı kurup oradaki teknisyenlerle mesaj aktarımını yapmaları için anlaşarak Yeryüzü'ne bağımsız bir sinyal göndermeyi başardı. Bunun anlamı da aktarım ve alım arasında birkaç saat demekti.

Birkaç uzun günün ardından Dışişleri Bakanı Wu ile beş şifreli mesaj alışverişi yaptı ve yanıt mesajlarının beklenildiği gecelerde, Vega'daki insanlar boşluğu onların görmedikleri Terra haber programlarıyla doldurdular. Bütün bu haberler, Mars'taki duruma değindiklerinde ayaklanmayı, suçluların ve özellikle de özel mülkiyete öfkeli bir şekilde anlamsızca zarar veren ve çok sayıda masum sivili katleden kaçak Korolyov mahkûmlarının yol açtığı küçük bir karışıklık olarak nitelendiriyordu. Akifer patlamalarının uydu görüntülerinin yanı sıra, Korolyov'un dışındaki donmuş, çıplak gardiyanların görüntüleri geniş bir yer tutuyordu bu haberlerde. En şüpheci programlar, bunların ve Mars'tan gelen diğer tüm görüntülerin BMMİB tarafından sağlandığını belirtiyor, Çin ve Hollanda'daki birtakım istasyonlar BMMİB raporlarının güvenilirliğini bile sorguluyordu. Ama olayların alternatif bir açıklamasını sunamıyorlardı ve Terra medyası olayları büyük ölçüde uluslarötesilerin bakış açısından yayıyordu. Nadya bunu belirttiğinde, Frank öfkeyle güldü. "Elbette," dedi kü-

çümseyerek. "Terra haberleri uluslarötesidir." Televizyonun sesini kapattı.

Adamın arkasında oturan Nadya ve Yeli, sanki sessiz görüntüleri daha iyi duymalarını sağlayacakmışçasına bambu sedirde içgüdüsel olarak öne uzandılar. Dışarıdaki dünyanın gelişmelerinden iki haftalık uzaklaşmaları onlara bir yıl gibi görünüyordu ve şimdi kendilerinden geçmiş bir halde, alabilecekleri her bilgiyi bütün güçleriyle emerek ekrana bakıyorlardı. Hatta Yeli sesi açmak için ayağa bile kalktı fakat Frank'in başı öne düşmüş bir şekilde sandalyesinde uyuduğunu gördü. Dışişleri Bakanlığı'ndan bir mesaj gelince Frank sıçrayıp uyandı, sesi açtı, ekrandaki küçük yüzlere bakıp kaba bir tavırla bir yanıt verdi. Ardından gözlerini kapatıp yeniden uyudu.

Vega bağlantısının ikinci gecesinin sonunda, Bakan Wu'dan iletişimi yeniden sağlamak üzere New York'taki BM'ye baskı yapma ve durum değerlendirilinceye dek her tür polis eylemini askıya alma sözü aldı. Wu ayrıca uluslarötesi kuvvetlerinin Yeryüzü'ne geri çağrılması için de uğraşacaktı fakat Frank bunun olanaksız olacağını belirtti.

Frank, Vega'ya son bir teşekkür gönderip hattı kapattığında güneş birkaç saattir yukarıdaydı. Yeli zemine uzanıp uyuyakalmıştı. Nadya kaskatı bir halde doğruldu ve çevreye bakınmak için ışıktan yararlanmak üzere parkta gezintiye çıktı. Çimenlikte, ısınmak için üçlü dörtlü gruplar halinde uyuyan insanların üzerinden geçmesi gerekti. İsviçreliler büyük mutfaklar ve şehir duvarına dizilmiş tuvaletler kurmuşlardı; bir inşaat alanı gibi görünüyordu ve ansızın gözünden yaşların boşandığını fark etti. Yürümeyi sürdürdü. Gün ışığında çevrede yürüyebilmek güzel bir şeydi.

Sonunda yerel yönetim ofislerine döndü. Frank bir sedirde uyuyan Maya'nın yanında duruyordu. Kadına boş bir ifadeyle bakıyordu, sonra başını kaldırıp uykulu gözlerle Nadya'ya baktı. "Gerçekten tükendi."

"Herkes yorgun."

"Hıı. Hellas nasıldı?"

"Sular altında."

Adam başını salladı. "Sax buna bayılıyor olmalı."

"Ben de bunu söyleyip durdum. Fakat sanırım onun için aşırı denetimdışı."

"Ah, evet." Gözlerini kapadı, bir iki saniye uyur gibi göründü. "Arkadi için üzüldüm."

"Evet."

Bir sessizlik daha. "Bir kız gibi görünüyor."

"Bir parça." Aslında Nadya, Maya'nın yaşlı göründüğünü hiç görmemişti. Hepsi de seksenlerine merdiven dayamışlardı, tedavi olsun olmasın, bundan kaçınamazlardı. Zihinlerinde yaşlıydılar.

"Vega'dakiler bana Phyllis ve Clarke'ta kalan insanların bir acil durum roketiyle onlara geçmeye çalışacaklarını söyledi."

"Onlar ekliptik düzleminin dışında değil miydi?"

"Şimdi öyleler ama Jüpiter'e yaklaşınayı ve onu geri salınım sistemi olarak kullanmayı deneyecekler."

"Bu da bir iki yıl alır, değil mi?"

"Bir yıl kadar. Umarın tamamen kaçırır veya Jüpiter'e düşerler. Ya da yiyecekleri biter."

"Anladığım kadarıyla Phyllis'ten pek hoşnut değilsin."

"Sürtük. Bunların çoğundan o sorumlu. Kulllanıma giren her metal parçası için sözler vererek uluslarötesileri buraya çekti – bütün o insanlar arkasında olursa Mars kraliçesi olacağını umdu. Onu orada, Clarke'tayken, güya tanrı gibi gezegene yukarıdan bakarken görecektin. Onu boğabilirdim. Clarke kopup savrulduğu zamanki yüzünü görmeyi nasıl da isterdim!" Kaba bir kahkaha attı.

Maya gürültüye kıpırdanıp uyandı. Onu alıp parkta yiyecek bir şeyler aramaya gittiler. Yürüyüş giysilerine bürünmüş, öksüren, ellerini ovuşturan, ak pamuk topları gibi don buharları püskürten insanlarla birlikte bir sıraya girdiler. Çok azı konuşuyordu. Frank manzaraya rahatsız bir bakış attı, rösti ve tabbule tepsilerini aldıklarında kendininkini

hızla silip süpürdü ve bilek paneliyle Arapça bir şeyler konuşmaya koyuldu. "Alex, Evgenya ve Samantha'nın bazı Bedevi dostlarımla birlikte Noctis'e doğru geldiğini söylüyorlar," dedi kapattığında.

Bu iyi bir haberdi. Alex ve Evgenya'dan en son, Phobos'tan fırlatılan bir füzeyle yanıp kül olmadan önce yörüngedeki bir dizi BM gemisini yok etmiş bir asi kalesi olan Aureum Tepesi'ndeyken haber alınmıştı. Bütün bu savaş ayı boyunca kimse Samantha'dan haber alamamıştı.

Böylece kentteki bütün İlk Yüz o öğleden sonra onları karşılamak üzere Kahire'nin kuzey kapısına gitti. Kahire'nin kuzey kapısı Noctis'in en güneyindeki kanyonlardan birine açılan uzun, doğal bir rampaya bakıyordu. Yol kanyon zemininden bu rampaya doğru yükseliyor ve herkes kanyonun dibine dek inen yolu görebiliyordu. Orada, öğleden sonraya doğru, peşinde küçük bir toz bulutuyla bir rover kervanı yavaş yavaş ilerliyordu.

Araçlar rampanın son kısmına yükselinceye kadar neredeyse bir saat geçmişti. Bazı roverları uçurumun yamacına, bazılarını rampanın üzerinden boşluğa savuran büyük alev damlaları ve patlamalar üstlerine fışkırdığında sadece üç kilometre uzaktalardı. Geri kalan roverlar oldukları yerde kaldı, parçalandı ve yanmaya başladı.

Ardından bir patlama kuzey kapısını sarstı ve kendilerini hep beraber duvara doğru fırlattılar. Ortak kanaldan ağlamalar ve çığlıklar geliyordu. Başka hiçbir şey yoktu; tekrar ayağa kalktılar. Görünüşe göre kapı kilidi iyice sıkışmıştı ama çadırın çatısı hâlâ yerindeydi.

Yolun aşağısında incecik katran dumanları doğuya doğru savruluyor, alacakaranlık rüzgârıyla yükselerek Noctis'e yöneliyordu. Nadya hayatta kalanlara bakması için aşağıya bir robot rover gönderdi. Bilek panelleri parazitlerle cızırdıyordu, parazitlerden başka hiçbir şey yoktu ve Nadya buna şükrediyordu; başka ne umulabilirdi ki? Çığlıklar mı? Frank bilek paneline bir Arapça, bir İngilizce küfrediyor ve çaresiz-

ce neler olduğunu anlamaya çalışıyordu. Fakat Alexander, Evgenya, Samantha... Nadya robot kameraları korkuyla oraya buraya çevirerek dehşete kapılmış bir halde bilek panelindeki küçük görüntülere bakıyordu. Dağılmış roverlar. Cesetler. Kıpırdayan hiçbir şey yoktu. Bir roverdan hâlâ dumanlar tütüyordu.

"Saşa nerede?" diye bağırdı Yeli'nin sesi. "Saşa nerede?"

"Kilitteydi," dedi birisi. "Onları karşılamaya gidiyordu."

İç kilit kapısını açmaya koştular, Nadya en öndeydi; bütün şifreleri giriyor, ardından aletlerle uğraşıyordu ve sonunda birinin ona uzattığı küçük bir patlayıcıyı denedi. Geri çekildiler ve kilit bir arbalet oku gibi fırladı, sonra devam edip arkasındaki ağır kapıyı levyeyle açmaya çalıştılar. Nadya içeri daldı ve acil durum konumunda çömelip başını ceketinin içine sokmuş Saşa'nın yanında dizlerinin üzerine çöktü; Saşa ölmüştü, yüzünün rengi Mars kızılıydı, gözleri donmuştu.

Ya kıpırdaması ya da oracıkta donup kalması gerektiğini hisseden Nadya sıçrayıp ayağa kalktı, onları getiren şehiriçi ulaşım araçlarına doğru koştu. Birinin içine atladı ve uzaklaştı; hiçbir planı yoktu, yönü araç belirliyordu. Arkadaşlarının sesleri bilek panelindeki parazitlerin arasından, kafesteki çekirgeler gibi geliyordu, Maya hırçın bir tavırla Rusça bir şeyler bağırıp ağlıyordu –sadece Maya bütün bunların arasında hislerini koruyacak kadar sağlamdı– "Yine Phobos'tu!" diye çınladı kadının tiz sesi. "Oradakiler manyak!"

Diğerleri şoktaydı, sesleri YZ'ler gibiydi. "Manyak değiller," dedi Frank. "Bu oldukça rasyonel. Politik bir uzlaşmanın yaklaştığını görüyorlar ve ne kadarını vurursak kâr diyorlar."

"Katil piçler!" diye bağırdı Maya. "KGB faşistleri..."

Şehiriçi aracı yerel yönetim ofislerinin önünde durdu. İçeriye, artık eski mavi sırt çantasına rahatlıkla sığan kişisel eşyalarını bıraktığı odaya koşturdu. İçini karıştırdı, hâlâ güçlü olan eli bir çantaya ulaşıp çıkarıncaya dek ne aradığını bilmiyordu. Arkadi'nin vericisi. Elbette. Yeniden araca koştu ve güney kapısına doğru sürdü. Sax ve Frank hâlâ konuşuyor-

lardı, Sax'ın sesi her zamanki gibiydi, şöyle diyordu, "Bizim aramızdan konumu bilinenler ya burada ya da öldürüldü. Sanırım özellikle İlk Yüz'ün peşindeler."

"Bizi avlıyorlar mı, diyorsun?" dedi Frank.

"Bizim elebaşıları olduğumuzu söyleyen birtakım Terra haberleri seyretmiştim. İsyan başladığından bu yana içimizden yirmi bir kişi öldü. Kırk kadarı da kayıp."

Şehiriçi ulaşım aracı güney kapısına ulaştı. Nadya interkomunu kapatıp araçtan çıktı, kilide girdi, çizmelerini, başlığını ve eldivenlerini taktı. Havayı açtı, kontrolleri yaptı, sonra açma düğmesine bastı ve kilidin boşalıp açılmasını bekledi. Saşa için açıldığı gibi. Sadece geçen ay, bir hayat boyu beraber yaşamışlardı. Sonra yüzeye, rüzgârlı, puslu bir günün ışıltısına, savuruşuna çıktı, soğuğun o ani, elmas ısırışının keskinliğini hissetti. Toz parçacıklarını tekmeleyerek ilerledi ve etrafında kızıl bulutlar yükseldi. İçi boş kadın kanları tekmeliyor. Diğer kapının dışında dostlarının ve başkalarının cesetleri vardı, ölü yüzleri inşaat kazalarında olduğu gibi morarmış ve şişmişti. Nadya bunların bir sürüsünü görmüştü, ölümü defalarca görmüştü ve hepsi de başka bir dehşetti – ama yine de kasıtlı olarak, yapabildikleri kadar çok sayıda korkunç kazalar yaratıyorlardı işte! Bu savaştı; olası her yolla insanları öldürmek. Arkadi'yi ve bin yılı düşündü, iç çekti. Son yıllarda, genellikle politika üzerine sık sık tartışmışlardı. Senin planlarının hepsi tamamen anakronizm, demişti Nadya. Sen dünyayı anlamıyorsun. Hah! diye gülmüştü Arkadi, alınmıştı. Bu dünyayı anlıyorum. Yüzünde kadının gördüğü en karanlık ifadeyle söylemişti bunu. Ve kendisine vericiyi ne zaman verdiğini hatırladı, John için nasıl da ağladığını, öfke ve acıdan nasıl da deliye döndüğünü. Sadece gerekirse, demişti kadının tüm karşı çıkışlarına rağmen, yalvarmıştı. Sadece gerekirse.

Ve şimdi gerekiyordu. Nadya buna inanamıyordu. Kutuyu yürüyüş giysisinin dar cebinden çıkarıp elinde çevirdi. Phobos batı ufkunun üzerinde gri bir patates gibi duruyordu.

Güneş yeni batmıştı ve dağların tepesine vuran kızılımsı ışık öylesine güçlüydü ki Nadya kendi kanının üzerinde duruyor gibiydi, sanki kendi tozlu plazmasının rüzgârları onu kırbaçlarken kalbinin aşınmış çeperleri üzerinde dikilen bir hücre kadar küçücük bir yaratıktı. Roketler şehrin kuzeyindeki havaalanına iniyordu. Alacakaranlık aynaları batı göğünde bir akşam yıldızları kümesi gibi parıldıyordu. Kalabalık bir gökyüzü. Çok geçmeden BM gemileri inecekti.

Phobos gökyüzünü dört saat on beş dakikada aşıyordu, yani çok beklemesi gerekmiyordu. Yarım ay şeklinde yükselmişti fakat artık dışbükeyleşmişti, neredeyse dolunaydı, zirvenin tam yarı yolundaydı, pıhtılaşan gökyüzünde olağan geçişini yapıyordu. Gri diskin içinde hafif bir ışık lekesi görebiliyordu: İki küçük kubbelenmiş krater, Semenov ve Leveykin. Vericiyi kaldırdı ve ateşleme şifresini girdi, MANGALA. Bir televizyon kumandası kullanmak gibiydi.

Küçük, gri diskin en uç kısmında parlak bir ışık alevlendi.

İki hafif ışık söndü. Parlak ışık daha da alevlenerek yandı. Hız kaybını gerçekten algılayabilir miydi? Büyük olasılıkla hayır; ama öyle görünüyordu işte.

Phobos düşüyordu.

Kahire'ye döndüğünde haberlerin çoktan yayıldığını gördü. Alevlenme insanların gözlerini alacak kadar parlak olmuş, ardından alışkanlıkla boş televizyon ekranlarının başına toplanarak söylenti ve varsayım alışverişine koyulmuşlardı, ama nasıl olduysa basit gerçek yayılmış ya da kendiliğinden anlaşılmıştı. Nadya birbiri ardına küçük toplulukların arasından geçti, insanların konuşmalarını duyuyordu, "Phobos vurulmuş! Phobos vurulmuş!" ve birisi kahkaha attı, "Roche limitini oraya kadar vardırdılar!"

Medinede kaybolduğunu düşünüyordu fakat neredeyse dosdoğru yerel yönetim ofislerine çıkmıştı. Maya dışarıdaydı: "Hey, Nadya!" diye bağırdı kadın. "Phobos'u gördün mü?"

"Evet."

"Roger, yıl Bir'de oradayken içine bir patlayıcı ve roket sistemi yerleştirdiklerini söylüyor! Arkadi bundan hiç söz etmiş miydi?"

"Evet."

Birlikte ofislere girdiler, Maya sesli düşünüyordu: "Eğer onu çok yavaşlatmayı becerebilirlerse düşecektir. Nereye düşeceğini hesaplamak olası mı acaba? Burada ekvatora kahrolası bir şekilde yakınız."

"Parçalanacak, bu kesin ve birçok yere düşecek."

"Doğru. Sax ne düşünüyor acaba?"

Sax ve Frank'i bir ekrana, Yeli, Ann ve Simon'u bir başkasına gömülmüş buldular. Bir BMMİB uydusu Phobos'u teleskopla izliyordu ve Sax süratini sabitleyebilmek için ayın Mars yüzeyini uçtan uca geçiş hızını ölçüyordu. Ekrandaki görüntüde Stickney'in kubbesi bir Fabergé yumurtası gibi ışıldıyordu, fakat göz ona değil de bulanıklaşmış, püskürük ve gazların beyaz çakışlarıyla yol yol olmuş ayın en uç noktasına takılıyordu. "Baksanıza ateşleme ne kadar dengeli," dedi Sax ortalığa. "Ani bir ateşlemeyle, bütün bu şey dağılabilir. Dengesiz bir ateşleme onu fırdöndürürdü, ardından gelen ateşleme de onu herhangi bir yere fırlatabilirdi."

"Dengeleyici yan ateşleme izleri görüyorum," dedi adamın YZ'si.

"Duruş jetleri," dedi Sax. "Phobos'u büyük bir rokete çevirdiler."

"Bunu ilk yılda yaptılar," dedi Nadya. Niçin konuştuğuna pek emin değildi, hâlâ kendini denetimden çıkmış hissediyor, yaptıklarını sadece birkaç saniye arkadan gözlüyordu. "Phobos ekibinin büyük kısmı roketleme ve yönlendirmedendi. Buz damarlarını sıvı oksijene ve deuteryuma çevirip kondrit içinde gömülü yan yana sıralanmış sütunlar halinde sakladılar. Motorlar ve kontrol kompleksi merkeze gömülüydü."

"Yani bu büyük bir roket." Sax tuşlara basarken başını sallayarak durumu onaylıyordu. "Phobos'un dönme süresi,

27,547 saniye. Öyleyse... yaklaşık olarak saniyede 2146 kilometreyle gidiyor ve onu aşağı indirmek için hızını... saniyede 1561 kilometreye düşürmesi gerekiyor. Öyleyse, saniyede 585 kilometre daha yavaş. Phobos gibi bir kütle için... vay canına. Çok fazla yakıt demek."

"Şimdi hangi konuma indi?" diye sordu Frank. Yüzü kararmış, çene kasları derisinin altında küçük pazılar gibi atıyordu – Frank'in, bunun ardından ne olacağını öngöremeyişi yüzünden öfkeli olduğunu anladı Nadya.

"Yaklaşık bir nokta yedi. Şu büyük ateşleyiciler hâlâ yanıyor. Düşecek. Tek parça olarak değil. İniş onu parçalayacak, buna eminim."

"Roche limiti?"

"Hayır, sadece hava freninin baskısı ve bütün o boş yakıt bölmeleriyle..."

"Üzerindeki insanlara ne oldu?" diye sorduğunu duydu Nadya.

"Birileri geldi ve oradaki bütün nüfusun kaçıştığını söyledi. Kimse orada kalıp ateşlemeyi durdurmaya çalışmamış."

"İyi," dedi Nadya, yeniden koltuğa gömülürken.

"Yani ne zaman çarpacak?" diye ısrar etti Frank.

Sax gözlerini kırpıştırdı. "Bunu söylemek olanaksız. Ne zaman ve nasıl parçalandığına bağlı. Fakat çok geçmeden, derim ben. Bir gün içinde. Ekvator boyunca bir yerlere dağılacak, oldukça yayılacak ve büyük bir sorun çıkaracak. Oldukça büyük bir göktaşı yağmuru yaratacak."

"Bu durum asansör kablosunun bir kısmını da temizleyecektir," dedi Simon güçsüzce. Ann'in yanında oturmuş, ilgiyle kadını seyrediyordu. Ann tatsızca Simon'un ekranına bakıyor ve hiçbir şey duymuyor gibi davranıyordu. Oğulları Peter hakkında tek bir kelime bile etmemişlerdi. Bu bir kül yığınından, bilek panelinde beliren şifrelenmiş bir isimden daha mı iyiydi, yoksa kötü müydü? Daha iyi, diye düşündü Nadya. Ama yine de zordu.

Teleskopik uydu kamerası onlara harika bir manzara su-

nuyordu. Stickney'in üzerindeki kubbe dışa doğru büyük parçalar saçarak patladı, her zaman için Phobos'u özel kılmış olan krater çukuru hatları ansızın toza bulanarak yarıldı. Ardından küçük, patates biçimli dünya çiçeklendi ve bir sürü biçimsiz parça halinde dağıldı. Yarım düzine büyük parça, en büyüğü en önde olmak üzere yavaşça saçıldı. Parçalardan biri anlaşıldığı kadarıyla hâlâ ayın iç kısmına gömülü duran roketlerden birinin itimiyle ters tarafa doğru savruldu. Geri kalan kayalar düzensiz bir çizgi halinde, her biri farklı hızlarda yuvarlanarak dört bir yana saçılmıştı.

"Ateş hattının içinde gibiyiz," diye belirtti Sax, başını kaldırıp diğerlerine bakarak. "En büyük parçalar çok geçmeden üst atmosfere çarpacak ve sonrası çok hızlı bir şekilde olup bitecek."

"Neresi olduğunu saptayabilir misin?"

"Hayır, çok fazla bilinmeyen var. Ekvator çevresine, hepsi bu. Büyük olasılıkla bunun büyük bölümünü atlatacak kadar güneydeyiz fakat oldukça geniş bir yayılma etkisi olabilir."

"Ekvatordaki insanların kuzeye ya da güneye yönelmesi gerekiyor," dedi Maya.

"Büyük olasılıkla bunu biliyorlardır. Her koşulda kablonun düşüşü bölgeyi zaten oldukça etkili bir şekilde temizlemiştir."

Beklemek dışından yapılacak pek bir şey yoktu. Hiçbiri şehirden çıkıp güneye gitmek istemiyordu, bu türden çabaların ötesine geçmiş, uzun dönemli riskler için çok katılaşmış, çok yorulmuş görünüyorlardı. Frank odayı adımlamaya koyuldu, esmer yüzü öfkeyle şekilden şekile giriyordu; sonunda buna katlanamadı ve ekranına dönüp bir dizi kısa, sert mesaj göndermeye başladı. Biri yanıt verdiğinde öfkeli bir şekilde güldü. "Bize biraz zaman tanıyorlar, çünkü BM polisi bu pislik düşünceye dek gelmeye korkuyor. Hemen ardından üstümüze şahin gibi çullanacaklar. Phobos patlamalarını başlatan komutun buradan kaynaklandığını öne sürüyorlar ve ayaklanma için kumanda merkezi olarak kullanılan tarafsız bir şehir fikrinden bıkmışlar."

"Yani düşüş bitinceye dek vaktimiz var," dedi Sax.

BMMİB ağına girip parçaların radar taramasını aldı. Sonrasında yapacak bir şey yoktu. Oturdular; ayağa kalkıp çevrede gezindiler, ekranlara baktılar, soğuk pizza yediler, kestirdiler. Nadya bunların hiçbirini yapmadı. Sadece içinde demir bir ceviz varmış gibi hissettiği midesinin üzerine bükülüp oturmayı başarabiliyordu. Bekledi.

Geceyarısına ve zaman kaymasına yaklaşırken, ekranlardaki bir şey Sax'ın dikkatini çekti ve Frank'in kanallarında birkaç öfkeli tuşlamanın ardından Olympus Mons gözlemevine ulaştı. Orada şafaktan hemen önceydi, hâlâ karanlıktı ve gözlemevi kameralarından biri güney yönünde alçak uzay görüntüsünü, gezegenin yıldızları engelleyen siyah eğimini gösteriyordu. Batı göğünden belirli bir açıyla yaklaşan göktaşları doğu yönünde birbiri ardına, yana yana iniyordu, sanki kusursuz düz şimşekler ya da devasa izli mermilermişçesine hızlı ve parlaktılar, çarpmanın hemen öncesinde
620 parçalara ayrılıp her çarpma noktasında forfor damlacıkları meydana getiriyor, âdeta bir nükleer patlamalar dizisinin ilk anları gibi bir manzaraya yol açıyorlardı. On saniyeden kısa bir süre içinde saldırı sona ermiş, geride ışıldayan, sarı bir dumanla kaplı bölgeler hattıyla lekelenmiş siyah bir arazi bırakmıştı.

Nadya gözlerini kapatıp göz kapaklarının içinde darbenin uçuşan ışık kalıntılarını gördü. Gözlerini yeniden açıp ekrana baktı. Batı Tharsis'in üzerinde şafak öncesi gökyüzünde duman bulutları yükseliyordu, bulutlar öylesine yükseklere ulaşıyordu ki gezegenin gölgesinden sıyrılıp doğan güneşle aydınlanıyordu; başlıkları parlak pembe olan ve koyu gri sapları tepesindeki yansımayla aydınlanan mantar bulutlarıydı bunlar. Gün ışığı ağır ağır, sonunda hepsi birden yeni sabah güneşiyle pırıl pırıl oluncaya dek bu düzensiz saplardan aşağıya doğru indi. Sonra görkemli, sarı ve pembe mantar bulutları ufku harika bir pastel çivit tonuna bürünen gökte süzüldüler: Bir Maxfield Parrish kâbusu gibi görünüyordu,

inanılamayacak kadar tuhaf ve güzel bir manzaraydı. Nadya kablonun son anlarını, o akkor halindeki ikili elmas sarmalı görüntüsünü düşündü. Yıkımın bu kadar güzel olabilmesi nedendi? Büyüklüğünden mi geliyordu bu? İnsanın içinde bunu arzulayan karanlık bir yan mı vardı? Yoksa bu sadece rasgele birtakım öğelerin birleşimi miydi, güzelliğin hiçbir ahlaki boyutu olmadığının son kanıtı mıydı? Bütün iradesiyle odaklanmış olarak görüntüye tekrar tekrar baktıysa da bir anlam veremedi.

"Bu durum bir küresel toz fırtınası daha tetiklemeye yeterli olabilir," diye belirtti Sax. "Sisteme yapılan net ısı yüklemesi kesinlikle kayda değer olacak."

"Kes sesini, Sax," dedi Maya.

"Şimdi bizim vurulma sıramız geldi, değil mi?" diye konuştu Frank.

Sax başını sallayarak onayladı.

Yerel yönetim ofislerinden çıkıp parka gittiler. Herkes yönünü kuzeybatıya çevirip durdu. Sanki bir tür dini tören gerçekleştiriyorlarmış gibi sessizlik içindeydiler. Polis bombardımanını beklemekten tamamen farklı bir şey gibiydi bu. Artık sabahın ilerlemiş bir vaktine gelinmiş ve gökyüzü sıkıcı, tatsız bir pembeye bürünmüştü.

Ardından ufkun üzerinden acı verici parlaklıkta bir kuyrukluyıldız kaydı; herkesin nefesi tıkandı, parçalanmış çığlıklar atıldı. Muhteşem beyaz çizgi onlara doğru büküldü, sonra başlarının üzerinden bir anda geçip doğu ufkunda kayboldu. Nefeslerini tutacak kadar bile vakitleri olmamıştı. Bir an sonra ayaklarının altında zemin hafifçe titredi ve sessizlik haykırışlarla kesildi. Doğudan göğün pembe kubbesinin yüksekliğini daha da artıran bir bulut yükseldi; 20.000 metreye püskürmüş olmalıydı.

Ardından tepelerindeki gökyüzünden ateşten kuyruğuyla gözalıcı beyazlıkta başka bir parıltı geçip gitti. Sonra bir tane daha, bir tane daha ve alev alev yanan koca bir demet, hepsi birden gökyüzünü geçip doğu ufkunun ardına, büyük

Marineris'in içine düşüyordu. Yağmur, sonunda Kahire'deki seyircileri yarı körleşmiş, afallamış, göz kapaklarının içinde ışıltı kalıntılarını uçuşur bir halde bırakarak sona erdi. Üzerlerinden geçip gitmişlerdi.

"Şimdi de BM geliyor," dedi Frank. "Umarım."

"Ne dersin, biz..." dedi Maya. "Ne dersin, biz..."

"Onların ellerinde güvende olacak mıyız?" dedi Frank iğneleyerek.

"Belki de yeniden uçaklara binmeliyiz."

"Gün ışığında mı?"

"Burada kalmaktan daha iyi olabilir!" diye patladı Maya. "Seni bilmem ama ben duvara sıralanıp vurulmak istemiyorum."

"Eğer onlar BMMİB ise bunu yapmazlar," dedi Sax.

"Emin olamazsın," dedi Maya. "Yeryüzü'ndeki herkes bizim elebaşları olduğumuzu düşünüyor."

630 "Hiçbir elebaşı yok!" dedi Frank.

"Fakat onlar elebaşı olsun istiyorlar," dedi Nadya.

Bu onları duraksattı.

"Birileri olayları kontrol etmenin biz olmadan daha kolay olacağına karar vermiş olabilir," dedi uysalca Sax.

Diğer yarıküreden başka çarpma haberleri geldi ve Sax bunları izlemek üzere ekranların önüne oturdu. Ann de adamın sağ omzunun ardına geçip çaresizce gözlemeye koyuldu; bu tür çarpmalar Noachian Dönem'de sürekli olmuştu ve böyle bir şeyi canlı görmek, insan aracılığıyla meydana gelmiş olsa da kaçıramayacağı bir şeydi.

Seyrederlerken, Maya onları bir şeyler yapmaya yöneltmeyi sürdürdü – kaçmaya, saklanmaya, ne olursa, *herhangi bir şey*. Yanıt vermediklerinde hem Sax'a hem de Ann'e küfretti. Frank havaalanında neler olduğuna bakmak üzere çıktı. Nadya, Maya'nın haklı olabileceğinden korkarak, ama artık onu dinlemekten bıkmış bir şekilde yerel yönetim ofisleri-

nin kapısına dek Frank'e eşlik etti. Frank'e veda edip binanın önünde durdu, gökyüzüne baktı. Öğleden sonra olmuştu ve her zaman esen batı rüzgârları peşlerinde darbeden geri kalan tozları sürükleyerek Tharsis yamacından aşağıya iniyorlardı. Tharsis'in öte yanında bir orman yangını varmışçasına dumanla kaplıydı gökyüzü. Kahire'nin içindeki ışık, toz bulutları güneşi gizledikçe kararıyordu, çadırın polarizasyonu sanki dünyanın dokusu kaleydoskopik parçalara ayrılıyormuşçasına küçük gökkuşakları ve sahte güneşler doğuruyordu. Yanan bir gökyüzünün altında iç içe geçmiş kütleler. Nadya ürperdi. Daha da kalın bir bulut yığını güneşi bir tutulma gibi sardı. Gölgesinden çıkıp içeriye, ofislere döndü. "Küresel bir fırtına daha başlayacak gibi," diyordu Sax.

"Umarım başlar," dedi Maya. Kafesteki iri bir kedi gibi ileri geri yürüyordu. "Kaçmamıza yardımcı olacaktır."

"Nereye kaçmamıza?" diye sordu Sax.

Maya dişlerinin arasından havayı emdi. "Uçaklar yüklenmiş durumda. Hellespontus Montes'e, oradaki yaşam alanına dönebiliriz."

"Bizi görürler."

Sax'ın ekranında Frank belirdi. Bilek paneline bakıyor ve görüntü titreşiyordu. "Belediye başkanıyla birlikte batı kapısındayım. Dışarıda bir küme rover var. Bütün kapıları kilitledik çünkü kendilerini tanıtmıyorlar. Anlaşıldığı kadarıyla şehri çevrelemişler ve dışarıdan yaşam destek birimimize ulaşmaya çalışıyorlar. Bu yüzden herkes yürüyüş giysilerini giymeli ve ayrılmaya hazır olmalı."

"Size, gitmemiz gerekiyor demiştim!" diye bağırdı Maya.

"Gidemezdik," dedi Sax. "Her neyse, şimdi bir tür arbede içinde bu iş için bir şansımız var. Eğer herkes bir anda kaçışırsa, sayımız onları şaşırtabilir. Dinleyin şimdi, eğer bir şey olursa hepimiz doğu kapısında buluşalım, tamam mı? Haydi, siz çıkın ve gidin. Frank," dedi ekrana, "sen de yapabilirsen buraya gelmelisin. Yaşam destek birimi robotlarıyla şu dışarıdakileri en azından karanlığa kadar uzak tutmaya çalışacağım."

Saat öğleden sonra üçtü ama yine de ortalık alacakaranlıktı; gökyüzü yükseklerde hızla sürüklenen toz bulutlarıyla kaplanmıştı. Dışarıdaki kuvvetler kendilerini BMMİB polisi olarak tanıttılar ve içeri girmeyi istediler. Frank ve Kahire'nin belediye başkanı, BM Cenevre'den onay alıp almadıklarını sordular ve şehre silah sokulmasını yasakladılar. Dışarıdakiler yanıt vermedi.

4.30'da şehrin her yerinde alarmlar çalıyordu. Anlaşılan çadır felaket bir şekilde yarılmıştı, çünkü ani bir rüzgâr sokakların arasından batıya doğru esti ve bütün binaların basınç sirenleri çalıştı. Elektrik kesildi ve kent yine aynı hızla, yürüyüş giysileri ve başlıklarıyla ortalıkta koşuşturan, kapılara yığılan, rüzgâr ya da birbirleri tarafından yerlere yuvarlananlarla dolu kırık bir kabuğa dönüştü. Her yerde camlar parçalanıyordu, hava plastik şarapnel kokusuyla kaplıydı. Nadya, Maya, Ann, Simon ve Yeli yerel yönetim binasından çıkıp kalabalıkların arasından doğu kapısına doğru ilerlediler. Orada büyük bir izdiham vardı, çünkü kilit açıktı ve birileri aradan geçiyordu; ayaklar altında kalan birisi için durum ölümcüldü ve kilit herhangi şekilde tıkandığında durum herkes için ölümcül olabilirdi. Yine de bütün bunlar başlık interkomları ve arkaplandaki patlamalar dışında sessizlik içinde olup bitiyordu. İlk Yüz eski kanallarına geçmişti, parazitler ve dış gürültülerin arasından Frank'in sesi yükseldi. "Şimdi doğu kapısındayım. İzdihamdan çıkın da sizi bulabileyim." Sesi kısıktı, iş sesiydi. "Acele edin, kilidin dışında bir şeyler oluyor."

Kalabalık arasından kendilerine yol açarak sıyrıldılar ve Frank'i hemen duvarın dışında, el sallarken gördüler. "Gelin," dedi uzaktaki adam kulaklarına. "Acele edin, çadır bütünlüğünü kaybettikten sonra bu kargaşaya katılmanın anlamı yok, nereye istersek gidebiliriz. Gelin, doğrudan uçaklara gidelim."

"Size demiştim," diye başladı Maya fakat Frank onu durdurdu: "Kes sesini Maya, buna benzer bir şey olmadıkça çıkamazdık, hatırlıyor musun?"

Neredeyse günbatımıydı artık, güneş, Pavonis ile toz bu-

lutu arasındaki bir gedikten, altlarından bütün manzaraya cehennemi bir ışık saçarak çılgın Mars tonlarıyla aydınlatıyordu. Ve artık kamuflaj üniformaları içinde birileri yarıklardan çadıra dalıyordu. Dışarıda, içlerinden bir sürü birliği daha boşaltan, büyük havaalanı mekik otobüsleri vardı.

Sax bir geçitten çıkıp geldi. "Uçaklara ulaşabileceğimizi sanmıyorum," dedi.

Karanlığın içinden yürüyüş giysisi giymiş, başlıklı biri belirdi. "Gelin," dedi onların kanalından. "Beni izleyin."

Yabancıya bakakaldılar. "Kimsin sen?" diye sordu Frank.

"Beni izleyin!" Yabancı kısa boylu bir adamdı ve yüz koruyucusunun arkasından vahşi bir sırıtış görülüyordu. Esmer, ince bir yüz. Adam medineye inen dar sokaklardan birine daldı ve peşinden ilk önce Maya gitti. Dört bir yanda başlıklı insanlar koşturuyordu; başlıksız olanlar yere yuvarlanmış, ölmüş ya da ölüyorlardı. Başlıklarının arkasından zayıf ve kesik kesik sirenler duyuluyordu, ayaklarının altında ses benzeri titreşimler, bir tür sismik patlama vardı; fakat bunun dışında bütün bu telaşlı işler sessizlik içinde, sadece kendi soluk alıp verme sesleri ya da içinde koşturdukları karanlık kaosa göre hayli samimi kaçan "Nereye?" "Sax, orada mısın?" "Şuradan gitti," benzeri konuşmalar eşliğinde olup bitiyordu. Nadya etrafa bakınırken, çimenlerin üzerinde sanki uyur gibi uzanmış ölü bir kediye basıyordu az kalsın.

İzledikleri adam onların ortak kanalında, *bum, bum, badum-dum dum* diye bir ezgi mırıldanıyordu – belki de "Peter ve Kurt"tan Peter'ın şarkısıydı. Kahire'nin sokaklarını çok iyi biliyordu, medinenin dar labirenti içinde düşünmeden sağa sola dönerek sonunda onları on dakikada şehir duvarına ulaştırdı.

Duvara vardıklarında biçimi bozulmuş çadırdan dışarısını dikkatle gözlediler; güney Noctis kıyısında kimliği belirsiz figürler karanlığın içinde bir başına ya da iki üç kişilik gruplar halinde, bir tür Brown dağılımıyla koşuşturuyordu. "Yeli nerede?" diye ansızın bağırdı Maya.

Kimse bilmiyordu. Sonra Frank bir yeri gösterdi. "Bakın!"

Doğu yolunun aşağısında, Noctis Labyrinthus'tan bir dizi rover belirmişti. Pek bilinmedik şekillere sahip, oldukça hızlı araçlar karanlıkta farlarını açmadan ilerliyorlardı.

"Bunlar da kim?" dedi Sax. Yanıt almak için rehberlerine döndü ama adam gitmiş, dar sokakların arasında tekrar kaybolmuştu.

"Bu hâlâ İlk Yüz'ün frekansı mı?" dedi yeni bir ses.

"Evet!" diye yanıtladı Frank. "Konuşan kim?"

"Michel değil mi bu?" diye bağırdı Maya.

"Kulakların harika Maya. Evet, benim, Michel. Bakın, eğer gitmek isterseniz sizi götüreceğiz. Anlaşılan İlk Yüz'den ellerine geçirdikleri herkesi sistemli biçimde öldürüyorlar. Bu yüzden, bize katılmak istersiniz diye düşündük."

"Sanırım hepimiz katılmaya hazırız," dedi Frank. "Ama nasıl?"

"Şey, bu da işin eğlenceli kısmı. Bir rehber belirip sizi duvara kadar getirdi mi?"

"Evet!"

"İyi. O Çakal'dı, bu tür şeylerde beceriklidir. Yani orada biraz bekleyin. Bir yerlerde kargaşa yaratıp hemen yanınıza geleceğiz."

Bir saat gibi geçen birkaç dakika sonrasında şehir patlamalarla sarsıldı. Kuzeyde, havaalanının oralarda çakan ışıklar gördüler. Michel geri geldi. "Doğuya doğru, sadece bir saniye için bir başlık ışığı yakın."

Sax yüzünü çadır duvarına çevirdi ve başlığının ışığını açtı, parlak bir koni kısa bir süre için duman kaplı havayı aydınlattı. Görüş mesafesi yüz metreye ya da daha aza düşmüştü ve daha da düşüyor gibiydi. Fakat Michel'in sesi duyuldu, "Bulduk. Şimdi, duvarı yarıp dışarı çıkın. Neredeyse oraya geldik sayılır. Hepiniz roverların kilitlerine girdiğinde yola devam edeceğiz, bu yüzden hazır olun. Kaç kişisiniz?"

"Altı," dedi Frank bir an duraksayıp.

"Harika. İki aracımız var, o yüzden kötü olmayacak. Her

birine üç kişi, tamam mı? Hazır olun, bu işi çabuk bitirelim."

Sax ve Ann bilek panellerindeki alet takımları arasından çıkardıkları küçük bıçaklarla çadır kumaşını kestiler; kumaş tırmıklayan küçük kediler gibi görünüyorlardı, çok geçmeden içinden emekleyebilecekleri delikler açtılar ve hep birlikte bel hizasındaki delikten emekleyip duvar eteğinin düzlenmiş regolitine çıktılar. Arkalarında havaya uçan yaşam destek biriminin patlamaları, karanlıkta kaybolmadan önce benzersiz anları donduran fotoğraf flaşları gibi çakarak kargaşa içindeki, harabeye dönmüş şehri aydınlatıyordu.

Tuhaf roverlar aniden tozun içinden belirip önlerinde durdu. Dış kilit kapılarını açıp içeri doluştular, Sax, Ann ve Simon birine, Nadya, Maya ve Frank diğerine. Roverlar harekete geçip hızlandığında yere yuvarlandılar. "Ah!" diye bağırdı Maya.

"Herkes bindi mi?" diye sordu Michel.

Bağırarak isimlerini söylediler.

"İyi. Sizi bulduğumuza sevindim!" dedi Michel. "Giderek zorlaşıyor. Dimitri ve Elena ölmüş, şimdi duydum. Echus Tepesi'nde öldürülmüşler."

Suskunluklarının arasında, yolun çakıllarını çiğnerken gıcırdayan tekerleri duyabildiklerini fark ettiler.

"Roverlar gerçekten hızlı," diye belirtti Sax.

"Evet. Darbe emicileri harika. Sadece bu tür durumlar için yapılmış, ne yazık ki Noctis'e vardığımızda onları bırakmamız gerekecek; fazlasıyla görünür nesneler."

"Görünmez araçlarınız mı var?" diye sordu Frank.

"Bir bakıma."

Kilitte yarım saatlik bir savruluşun ardından kısa bir süreliğine durup roverların asıl odalarına geçtiler. Birinin içinde, saçları ağarmış, yüzü buruşmuş Michel Duval vardı – Maya, Nadya ve Frank'e gözlerinde yaşlarla bakan yaşlı bir adam. Tuhaf, boğuk bir kahkahayla her birini teker teker kucakladı.

"Bizi Hiroko'ya mı götürüyorsun?"

"Evet, deneyeceğiz. Fakat uzun bir yol ve koşullar da pek iyi değil. Ama sanırım bunu yapabiliriz. Ah, sizi bulduğuma nasıl da mutluyum! Oraya buraya bakıp bakıp sadece cesetler bulmak nasıl korkunçtu bilemezsiniz."

"Biliyoruz," dedi Maya. "Arkadi'yi bulduk, Saşa bugün öldürüldü, Alex, Edvard, Samantha ve sanırım Yeli de, az önce..."

"Evet. Şey. Başka olmamasını sağlamaya çalışacağız."

Roverın ekranı, Ann, Simon ve Sax'ın genç bir yabancı tarafından resmi bir tavırla karşılandığı diğer aracın içini gösteriyordu. Michel başını omzunun üzerinden rüzgâr kalkanına çevirip iç çekti. Noctis'e inen kapalı kanyonlardan birinin başında, hızla aşağı inen yuvarlak bir kanyon girişindeydiler. Buradan aşağı inen yol onu destekleyecek yapay bir rampayı izliyordu fakat şimdi yolla birlikte rampa da havaya uçmuştu.

"Yürümemiz gerekecek," dedi Michel bir süre sonra. "Zaten bu araçları aşağıda bırakmamız gerekecekti. Sadece beş kilometre. Giysileriniz yeterince donanımlı mı?"

Roverdan oksijen tanklarını doldurdular ve yeniden başlıklarını taktılar. Ardından kilitlerden geçerek dışarıya çıktılar.

Hepsi de dışarı çıktığında, birbirlerine bakarak durdular: altı mülteci, Michel ve genç sürücü. Sekiz kişi karanlıkta, başlık ışıklarını sadece yol rampasının kırık kısmından aşağı inerken kullanarak yola koyuldular. Tekrar yola ulaştıklarında, başlık ışıklarını kapattılar ve oldukça dik olan çakıllı yol boyunca, doğal olarak bu iniş açısında en rahat yürüyüş olan uzun sıçrayışlar gerçekleştirerek indiler. Gece yıldızsızdı ve rüzgâr kanyondan aşağı ıslık çalıyor, zaman zaman sanki sırtlarından iter gibi güçlü darbeler savuruyordu. Gerçekten bir toz fırtınası daha başlıyor gibiydi; Sax küresel ya da ekvatoral diye homurdandı fakat ne olacağını söylemek olanaksızdı. "Küresel olmasını umalım," dedi Michel. "Gizlenmek için kullanabiliriz."

"Pek sanmam," dedi Sax.

"Hedefimiz nedir?" diye sordu Nadya.

"Şey, Aureum Chaos'ta bir acil durum istasyonu var."

Yani bütün Valles Marineris'i aşmaları gerekiyordu – 5000 kilometre! "Nasıl yapacağız bunu!" diye bağırdı Maya.

"Kanyon araçlarımız var," dedi kısaca Michel. "Göreceksiniz."

Dik bir yoldu ve eklemlerini zorlayarak hızlı inişi sürdürdüler. Nadya'nın sağ dizi zonklamaya başladı, hayalet parmağı yıllardır ilk kez kaşındı. Susamıştı ve eski, elmas keskinliğindeki üşümeyi yeniden hissediyordu. Etraf öylesine tozlu ve karanlık oldu ki başlık ışıklarını açtılar. Sallanan her bir sarı ışık konisi yola güçlükle ulaşıyordu ve başını yukarı kaldıran Nadya, ışıklı beneklerinin büyük okyanus zemininde parıldayan bir dizi derin deniz balığı gibi göründüğünü düşündü. Ya da akışkan dumanlarla dolu bir tüneldeki madenciler gibi. Bir yanı durumdan hoşlanmaya başladı – bir parça canlandırıcı ve neredeyse fiziksel bir duyguydu bu, yine de Arkadi'yi bulduğundan bu yana hatırladığı ilk olumlu duyguydu. Kayıp parmağının hayalet kaşınması gibi hafif ve az çok huzursuz edici bir keyifti.

Kanyonun, Noctis Labyrinthus kanyonlarında yaygın bir özellik olan geniş bir U şeklindeki zeminine ulaştıklarında hâlâ geceyarısıydı. Michel tek başına duran büyük bir kayaya yaklaşıp onu tek parmağıyla kenara itti ve kayanın yanındaki bir kapağı kaldırdı. "İçeri gelin," dedi.

Bu kaya araçlarından iki tane olduğu anlaşıldı; ince bir bazalt katmanıyla kaplanmış büyük roverlardı. "Peki termal sinyalleri ne yaptınız?" diye sordu Sax, birine dalarken.

"Bütün ısıyı bobinlere yöneltiyor sonra da onları gömüyoruz. Hiçbir sinyal olmuyor."

"İyi fikir."

Genç sürücü yeni araçlarına binmelerine yardım etti. "Hadi, gidelim buradan," dedi kaba bir tavırla, onları dış kilit kapılarından neredeyse iteleyerek sokarken. Kilidin ışığı,

gencin başlıkla çevrelenmiş yüzünü aydınlattı: Asyalı, belki yirmi beş yaşındaydı, mültecilere gözlerine bakmadan, canı sıkkın, rahatsız, belki de korkmuş bir halde yardım etti. Küçümseyerek şöyle dedi onlara, "Bir daha devrim yaptığınızda daha iyi bir yol bulun."

Sekizinci Kısım

ŞİKATA GA NAY

Giriş

Bangkoklu Dost adlı asansör aracındaki yolcular Clarke'ın kopup gittiğini ve kablonun düşmekte olduğunu öğrendiklerinde fuayeye ve kilit odasına koşturdular, olabildiğince hızla acil durum uzay giysilerini giydiler; genel bir paniğin oluşmaması şaşırtıcıydı, her şeyi içlerinde tuttular ve görünüşte herkes çok pratikti, tam olarak nerede olduklarını ve aracı ne zaman terk edeceklerini belirlemeye uğraşan kilit kapısındaki küçük gruba karşı nazik davrandılar. Bu aklı başındalık kanı damarlarında büyük adrenalin darbeleriyle zonklayan Peter Clayborne'u şaşkınlığa düşürmüştü; konuşması 641
gerektiğinde konuşabilir miydi bilmiyordu. Grubun önündeki bir adam dengeli bir sesle konuşarak, areosenkronik düzleme yaklaştıklarını ve dışarıya atlayana kadar, kilit odasının içinde dolaptaki giysiler gibi birbirlerine sokulup beklemeleri gerektiğini söyledi. Sonra kilidi kapattılar ve içerideki hava emildi. Dış kapı kayarak açıldı ve işte oradaydı, yıldızlı ölüm siyahı uzay dörtgeni karşılarında duruyordu. Zincirlenmemiş bir uzay giysisiyle boşluğun içine atlamak gerçekten de cesaret işiydi, genç adama intihar gibi görünüyordu; fakat öndekiler dışarıya atladılar ve diğerleri de patlayan bir tohumdan yayılan sporlar gibi onları izledi.

Araç ve asansör doğuya doğru küçülüp hızla gözden kayboldu. Uzay giysileri bulutu dağılmaya başladı. Birçoğu ayaklarını altlarında kirli bir basket topu gibi duran Mars'a doğru sabitledi. Dengeye ulaştıklarında ana roketleri ateşleyip yukarı yükseldiler. Hesaplamaları yapan grup hâlâ ortak kanaldaydı, durum hakkında bir satranç hamlesi gibi konuşuyorlardı. Areosenkronik yörüngeye yakındılar ama saatte birkaç yüz kilometrelik bir hız-

la aşağıya doğru düşüyorlardı; ana yakıtlarının yarısını yakmak bunun büyük kısmına karşı koyacaktı, ardından kesinlikle gerektiğinden daha dengeli bir yörüngeye gireceklerdi, sonrası hava tüplerine bağlıydı. Başka deyişle, atmosfere erken girişin sıcaklığından yanarak ölmektense daha sonra boğularak öleceklerdi. Fakat bu daha en başta dışarıya atlarken biliniyordu. Bu arada kurtarıcılar ortaya çıkabilirdi, kimbilir. Çoğu insanın bunu denemek istediği açıktı.

Genç adam roket kontrol çubuklarını bilek konsollarından çıkardı, parmaklarını düğmelere yerleştirip gezegeni botlarının arasına aldı ve bir süre için ondan uzaklaştı. Bazıları birbirlerine yakın durmaya çalışıyordu, fakat o bunun gereksiz bir yakıt kaybı olduğunu düşündü, onların diğer yıldızlara benzeyene kadar tepesinde süzülmelerini seyretti. Kilit odasında olduğu kadar korku içinde değildi ama kızgın ve üzgündü: Ölmek istemiyordu. Kayıp geleceği için duyduğu bir acı spazmı içini sardı ve sesli sesli bağırarak ağladı. Bir süre sonra kendini eskisi kadar mutsuz hissetse de fiziksel dışavurumlar kaybolmuştu. Donuk bir şekilde yıldızlara baktı. Arada içinde korku ya da umutsuzluk rüzgârları estiyse de dakikalar ve sonra saatler geçtikçe giderek seyreldiler. Metabolizmasını yavaşlatmaya çalıştı; bu çabası istediğinin tam tersi bir sonuç doğurdu ve bunu unutmaya karar verdi ama önce bilek konsolundan nabzına baktı: Dakikada 108 atış. Neyse ki giyinip dışarı atlarken bakmamıştı. Yüzünü ekşitip takımyıldızları bulmaya çalıştı. Zaman geçti.

Uyandı ve uyuyakaldığını fark ettiğinde hem dehşete düştü hem de şaşırdı ve hızla yeniden uyuya kaldı. Bir süre sonra tekrar uyandı, bu sefer kendini iyi hissediyordu. Araçtan atlayanlar gözden kaybolmuştu ama bazı yıldızlar kıpırdıyor gibiydi ve onlar olabilirlerdi. Asansörden hiçbir iz yoktu, ne uzayda ne de gezegenin yüzeyinde.

Garip bir yöntemdi. Bir infaz mangasının önüne çıkmadan önceki, bir uzay düşüyle geçen son gece gibi bir şeydi belki de. Ölüm uzay gibi olacaktı, sadece yıldızlar ya da düşünme olmaksızın. Bazı yönlerden usandırıcı bir bekleyişti; onu sabırsızlandı-

rıyordu ve ısıtma sistemini kapatıp işi bitirmeyi tarttı kafasında. Bunu yapabileceğini bilmek bekleyişini kolaylaştırdı ve bunu hava kaynağı bitmek üzereyken yapabileceğini hesapladı. Bu düşünce nabzını 130'a çıkardı, aşağıdaki gezegene yoğunlaşmaya çalıştı. Evim, güzel evim. Hâlâ neredeyse areosenkronik yörüngede sayılırdı, saatler geçmişti ve Tharsis bir parça daha batıda olsa da hâlâ aşağıdaydı. Marineris'in üstündeydi.

Saatler geçti ve istemeden yine uyuyakaldı. Uyandığında önünde bir UFO gibi küçük, gümüş bir uzay gemisi salınıyordu, şaşkınlıkla bağırarak ona doğru kendiliğinden yuvarlandı. Kendisini denetim altına almak için telaşlı bir şekilde roketleriyle boğuştu ve bunu başardığında gemi hâlâ oradaydı. Yan pencere lombarında ona bir şeyler söyleyip kulağını işaret eden bir kadın yüzü vardı. Ortak kanalı açtı ama orada değildi kadın; onu bulamıyordu. Gemiye doğru roketledi ve neredeyse ona çarpacak gibi olduğunda kadını ürküttü. Durup bir parça geri çekilmeyi başardı. Kadın işaretler yapıyordu: İçeri gelmek ister miydi? Beceriksizce eldivenli işaret ve başparmaklarıyla bir daire çizdi ve bu düşünceyi başını öylesine güçlü bir şekilde sallayarak onayladı ki yeniden yuvarlandı. Dönerken pencerenin ardında, geminin tepesinde bir giriş kapısının açıldığını gördü. Giysiyi dengeledi ve kapıya doğru uçtu, ulaştığında hâlâ gerçek olarak kalacak mı diye merak içindeydi. Açık kapı ağzına dokundu ve gözlerinden yaşlar boşandı; gövdesini bölmenin zeminine yapıştırdı ve gözlerini kırpıştırınca gözyaşı kürecikleri yüz koruyucusunun içinde yüzmeye başladı. Sadece bir saatlik havası kalmıştı.

Bölme kapanıp hava pompalandığında başlığını çözüp çıkardı. Hava ince, oksijence zengin ve serindi. Bölmenin kilit kapısı açıldı ve arasından geçti.

Kadınlar gülüyorlardı. Gemide iki kadın vardı ve oldukça neşeliydiler. "Ne yapıyordun, inişe mi geçmiştin?" diye sordu biri.

"Asansördeydim," dedi çatlamış bir sesle. "Atlamamız gerekti. Başka kimseyi aldınız mı?"

"Sadece seni gördük. Aşağı inmek ister misin?"

Sadece yutkunabildi. Ona güldüler.

"Buralarda biriyle karşılaştığımız için şaşırdık, yavrum! Ne kadar g'ye dayanabilirsin?"

"Bilmem – üç?"

Yine güldüler.

"Niye, siz ne kadarına dayanabilirsiniz?"

"Bundan çok daha fazlasına," dedi ona bakan kadın.

"Çok daha fazla," diye dalga geçti delikanlı. "Bir insan ne kadarını kaldırabilir?"

"Göreceğiz," dedi diğer kadın ve güldü. Küçük gemi Mars'a doğru hızlanmaya başladı. Delikanlı tükenmiş bir halde iki kadının arkasındaki bir g'lik koltuğa oturup sorular sordu, bir tüpten su ve çedar peyniri emdi. Kadınlar ayna komplekslerinden birindeydiler ve aynaları molekül inceliğinde parçacıklar haline parçaladıktan sonra bu acil durum iniş aracını kaçırmışlardı. Bir kutup yörüngesine girerek inişlerini daha da karıştırmışlardı; güney kutup başlığının yakınlarına iniyorlardı.

Peter bunları sessizlik içinde dinledi. Ardından delicesine titre-

diler, pencereler önce beyaza, sonra sarıya, sonra koyu, kızgın bir turuncuya dönüştü. Yerçekimi kuvveti onu koltuğuna yapıştırdı, görüşü bulandı ve boynu acıdı. "Ne hafif bir ağırlık," dedi kadınlardan biri ve onu mu, yoksa iniş aracını mı kastettiğini anlayamadı.

Sonra g kuvveti hafifledi ve pencere temizlendi. Dışarı bakınca gezegene dik bir dalışla düştüklerini gördü, yüzeyden birkaç bin metre yüksekteydiler. Buna inanamadı. Kadınlar gemiyi kumu yarıp geçeceklermişcesine görünen sert bir alçalışta tuttular ve son anda düzelttiklerinde tekrar koltuğuna yapıştı. "Tatlım," diye seslendi kadınlardan biri ve sonra buum, inmişlerdi, katmanlı arazide sürükleniyorlardı.

Yeniden yerçekimi. Peter iki kadının ardından araçtan çıktı, sersemlemiş ve ağlamaya hazır haldeyken bir yürüyüş tüpünden geçerek bir rovera bindi. Roverda selamlar ve sevinç çığlıkları haykırıp kadınları kucaklayan iki adam vardı. "Bu kim?" diye bağrıştılar. "Şey, onu yukarılarda yoldan aldık, asansörden atlamış. Hâlâ bir parça uzay tutulmasında. Hey," dedi kadınlardan biri gülümseyerek, "indik, her şey yolunda."

1

Bazı hataları asla düzeltemezsiniz.

Ann Clayborne, Michel'in roverının arka kısmında üç koltuğa rahatça yayılmıştı, tekerleklerin kayaların üzerinde yükselip alçalmasını hissediyordu. Onun hatası daha en başta Mars'a gelmek ve sonra da ona âşık olmak olmuştu. Herkesin yıkmak istediği bir yere âşık olmak.

Roverın dışındaki gezegen sonsuza dek değişmişti. Ana odanın içi roverın üstündeki taş kaplamanın altından bir tür yılan gözü manzarası oluşturan tabandaki pencerelerle aydınlanıyordu. Kaba çakıllı yol, üzerine düşüp parçalanmış çeşitli kayalar. Noctis Otoyolu'ndaydılar fakat yolun üstüne bir sürü kaya parçası düşmüştü. Michel küçüklerin çevresinden dolanmaya uğraşmıyordu; saatte yaklaşık altmış kilometreyle gidiyorlardı ve büyük bir kayaya çarptıklarında hepsi birden koltuklarında sıçradılar. "Affedersiniz," dedi Michel. "Avize'den olabildiğince çabuk çıkmalıyız."

"Avize?"

"Noctis Labyrinthus."

Ann bunun Mariner fotoğraflarına bakan Terra yerbilimcilerinin verdiği özgün isim olduğunu biliyordu. Ama konuşmadı. Konuşma arzusu kadını terk etmişti.

Michel alçak, cana yakın, ikna edici sesiyle konuşmayı sürdürdü. "Eğer yol kesilirse araçları indirmenin olanaksız olacağı yerler var. Yamaçtan yamaca uzanan enlemesine derin boşluklar, devasa kayalarla dolu alanlar gibi şeyler.

Marineris'e girer girmez sorun kalmayacak, orada her tür kır yolu var."

"Bu araçlar bütün kanyonu geçmeye yetecek malzemeyle yüklü mü?" diye sordu Sax.

"Hayır. Yine de her yerde depolarımız var." Anlaşılan, büyük kanyonlar saklı koloninin başlıca ulaşım yollarından biriydi. Resmi Kanyon Otoyolu'nun inşa edilişi onlara birçok sorun çıkarmış, yollarının çoğunu kesmişti.

Ann köşesinden diğerleri kadar dikkatle Michel'ı dinliyordu; saklı koloniyi merak etmekten alamıyordu kendini. Kanyonları kullanmaları dâhiceydi. Kanyonların içlerinde kalmak üzere tasarlanmış roverlar, kayalıklardan yuvarlanan büyük talus yığınları halinde duran milyonlarca kayadan biri gibi görünecek şekilde maskelenmişti. Araçların çevresi aslında gerçek kayaydı, sadece içleri oyulup boşaltılmıştı. Yoğun yalıtım, aracın kaya örtüsünü ısı artışından koruyor ve böylece bir kızılötesi sinyali oluşmuyordu, "özellikle de Sax'ın çevreye yayılmış sayısız yeldeğirmeni güzel bir karışıklığa neden oluyor." Rover alt kısmından da iyice yalıtılmıştı, böylece geçişini belli edecek bir ısı izi bırakmıyordu. Hidrazin motorun ısısı yaşam bölümlerini ısıtmakta kullanılıyordu ve herhangi bir fazlalık sonraki kullanımlar için bobinlere yönlendiriliyordu; eğer hareket halindeyken çok fazla ısı biriktirirlerse, bobinler aracın altına kazılan çukurlara atılıyor ve sıvı oksijenle karıştırılmış regolitle gömülüyordu. Bobinin üstündeki toprak ısınana kadar rover oradan çoktan gitmiş oluyordu. Böylece hiçbir ısı sinyali bırakmıyor, asla telsiz kullanmıyor ve sadece geceleri hareket ediyorlardı. Gündüzleriyse diğer kayaların arasında duruyorlardı, "günlük fotoğraflar karşılaştırıldığında ve o bölgede yeni olduğumuz görüldüğünde bile, o gece kayalıktan yuvarlanmış kayalardan biri sanılıyorduk sadece. Siz dünyalaştırmayı hızlandırdığınızdan bu yana toplu kıraçlaşma gerçekten hızlandı, çünkü her gün donup parçalanıyor. Sabah ya da akşam, her birkaç dakikada bir şeyler aşağıya iniyor."

"Yani bizi görebilmelerinin yolu yok," dedi Sax, şaşırmış görünen bir sesle.

"Doğru. Görsel sinyal yok, elektronik sinyal yok, ısı sinyali yok."

"Gizli bir rover," dedi interkomuyla diğer araçtaki Frank ve kulak tırmalayıcı anırmasıyla kahkaha attı.

"Doğru. Buradaki asıl tehlike bizi saklayan yuvarlanan kayalar." Gösterge tablosundaki bir kırmızı ışık söndü ve Michel güldü. "Öyle iyi gidiyoruz ki, durup bir bobin gömmemiz gerekiyor."

"Bir çukur kazmak uzun sürmeyecek mi?" dedi Sax.

"Daha önceden kazılmış bir tane var, eğer ona ulaşabilirsek. Dört kilometre sonra. Sanırım yapabiliriz."

"Burada iyi bir sisteminiz var."

"Şey, tam on dört yıldır yeraltında yaşıyoruz, yani on dört Mars yılı demek istiyorum. Isı kullanım mühendisliği bizim için önemli bir şey."

"Peki ya kalıcı yaşam alanlarınızda bu işi nasıl başarıyorsunuz, tabii öyle yerler olduğunu varsayarsak?"

"Isıyı borularla regolitin derinliklerine aktarıyoruz ve su için gereken buzları eritiyoruz. Ya da sizin küçük değirmen ısıtıcılarınız gibi gizlenmiş borularla vantilatörlerimize aktarıyoruz. Başka bir sürü yöntem daha var."

"Onlar kötü fikirdi," dedi Sax. Frank diğer araçtan ona güldü. Ann eğer konuşabilseydi, bunu anlamak sadece otuz yılını aldı, derdi.

"Hayır, harika bir fikir!" dedi Michel. "Atmosfere şimdiye dek milyonlarca kilokalori eklemiş olmalılar."

"Moholların herhangi biri için yaklaşık bir saatlik iş," dedi Sax fazla resmi bir tavırla.

O ve Michel dünyalaştırma projelerini tartışmaya koyuldular. Ann onların seslerini bir söz kalabalığı içinde kaybolmaya terk etti; bu şaşırtıcı biçimde kolay oluyordu, çünkü bugünlerde konuşmalar onun için daima anlamsızlığın kıyısındaydı, aslında tersine, onları anlamaya uğraşmak zorun-

da kalıyordu. Kendisini rahatlatıp onlardan uzaklaştırdı ve Mars'ın altında sıçrayıp yuvarlanışını hissetti. Isı bobinini gömmek için kısa bir süre durdular. Tekrar harekete geçtiklerinde yol düzgünleşmişti. Artık labirentin derinliklerindeydiler, normal bir roverın içinde olsalardı tavan pencerelerinden dar ve dik bir kanyonun duvarlarına bakıyor olacaklardı. Çöküntülerle genişlemiş yarık vadiler; bu zeminde bir zamanlar buz vardı, artık herhalde Noctis'in dibindeki Compton Akiferi'ne akıp gitmiş olmalıydı.

Ann, Peter'ı düşünerek elinde olmadan titredi. İnsan olup biteni kabullenemiyordu, korku kadının içini kemiriyordu. Simon yüzü kaygı dolu bir halde onu gizlice izliyordu ve ansızın Ann adamın bu köpeksi sadakatinden, köpeksi sevgisinden nefret etti. Kimsenin kendisi için böyle bir özen göstermesini istemiyordu, dayanılmaz bir yük, bir tacizdi bu.

Şafakta durdular. İki kaya rover benzer bir kaya kümesinin kıyısına park etti. Bütün gün yeniden sulandırılmış ve mikrodalgalanmış küçük yemekleri atıştırarak, televizyon ya da telsiz yayınlarını bulmaya çalışarak araçlardan birinde hep birlikte oturdular. Kayda değer bir yayın yoktu, sadece ara sıra birtakım diller ve şifrelemeler. Bütün olarak uyumsuz bir kargaşaya varan bir sinyal çöplüğü. Şiddetli parazit patlamaları elektromanyetik darbeleri belirtir gibiydi. Michel, roverın elektronik sisteminin güçlendirildiğini söylemişti. Bir sandalyede sanki meditasyon yapar gibi oturuyordu. Michel Duval için yeni bir sakinlik, diye düşündü Ann. Sanki günlerini saklanarak geçirmeye alışık biri gibi bekliyordu. Yol arkadaşının, diğer aracı kullanan delikanlının adı Kasei'ydi. Kasei'nin sesinde sert bir kalıcı hoşnutsuzluk tonu vardı. Eh, bunu hak etmişlerdi. Öğleden sonra , iki aracın ekranında da beliren bir topografik haritada Michel, Sax ve Frank'e nerede olduklarını gösterdi. Noctis içindeki rotaları güneybatıdan kuzeydoğuya, labirentin en büyük kanyonlarından biri boyunca uzanıyordu. Ondan çıkarak doğuya doğru, sonunda Noctis ile Ius ve Tithonium chasmalarının girişleri arasında-

ki büyük alana doğru kıvrılıyordu. Michel bu alana Compton Kırığı diyordu. Kaotik bir araziydi ve onu aşıp Ius Chasma'ya inene kadar, Michel kendisini pek rahat hissetmeyecekti. Çünkü gizli yolları olmaksızın, demişti, alan tam tabiriyle aşılamazdı. "Eğer Kahire'den bu yönde gittiğimizi anlarlarsa, yolu bombalayabilirler." Önceki gece yaklaşık 500 kilometre yol almışlardı, neredeyse Noctis'in tüm uzunluğu; iyi bir gece daha ve Ius'a inerek tek bir rotada gitme zorunluluğundan kurtulmuş olacaklardı.

Karanlık bir gündü, hava kahverengi toz parçacıklarıyla kalınlaşmış, rüzgârlar sertti. Bir başka toz fırtınasıydı, buna hiç şüphe yoktu. Sıcaklıklar aniden kurşun gibi düşmüştü. Sax toz fırtınasının küreselleştiğini söyleyen bir telsiz konuşması yakaladı. Michel, her nedense, hoşnut olmuştu. Bu durum, yolculuk süresini yarı yarıya kısaltacak şekilde gündüzleri de yol alabilecekleri anlamına geliyordu. "Beş bin kilometrelik yolumuz var ve büyük bölümünde hiçbir yol yok. Gündüzleri de ilerleyebilmek harika olacak, bunu Büyük Fırtına'dan beri yapmamıştım."

Böylece o ve Kasei vardiyayla, üç saat direksiyon başında, yarım saat dinlerek sürmeye başladılar. Bir gün daha ve Compton Kırığı'na inmişlerdi, ardından dar yamaçlı Ius Chasma'ya ulaştıklarında Michel rahatladı.

Ius, Marineris sistemindeki kanyonların en darıydı, Compton Kırığı'ndan çıktıktan sonra sadece yirmi beş kilometre genişliğindeydi, Sinai Planum'u Tithania Catena'dan ayırıyordu. Kanyon bu iki plato arasında derin bir kesikti, yamaçları üç kilometre yüksekliğinde, uzun, dar, dev bir çatlak. Fakat uçuşan tozların içindeki açık hava kabarcıkları sayesinde yamaçları kesik kesik görebildiler. Etrafa dağılmış kayaların arasından, uzun, loş bir gün boyunca iyi yol aldılar. Aracın içi sessizdi, telsizin sesi parazitlerin rahatsız ediciliğini azaltmak için kısılmıştı. Pencerelerden daha yüksekte duran kameralar, onları yalayıp geçerek ilerlemelerini güçleştiren tozları gösteriyordu. Sanki yan yollara sapmış gibiy-

diler. Zorlu bir yolculuktu, Simon ve Sax nöbeti Michel ve Kasei'den devraldılar ama onların yön talimatlarını izliyorlardı. Ann hâlâ konuşmuyordu ve ondan sürmesini istemediler. Sax bir gözü atmosferik ölçümlerini aktaran YZ ekranında kullanıyordu aracı. Ann aracın diğer ucundan YZ'nin Phobos çarpmasının atmosferi büyük ölçüde, neredeyse elli milibarlık, sıradışı oranda bir artışla etkilediğini gösterdiğini söyleyebilirdi. Yeni parçalanan kraterler hâlâ gaz saçıyorlardı. Sax bu değişimi baykuşsu bir doyumla, ölüme ve onunla birlikte gelen yıkıma aldırışsız bir halde kaydediyordu. Ann'in bakışlarını fark etti ve "Nuh Çağı gibi, sanırım," dedi. Daha da ekleyecekti fakat Simon bir bakış fırlatıp adamı susturdu ve konuyu değiştirdi.

Öteki araçta Maya ve Frank, arayıp Michel'e saklı koloniyle ilgili sorular sorarak, Sax'la ortaya çıkan fiziksel değişimleri tartışarak ya da savaş üzerine kurgulamalar yaparak vakit geçiriyorlardı. Durmaksızın kurcalayarak, bir anlam vermeye çalışarak, neler olup bittiğini anlamaya çalışarak. Konuşarak, konuşarak, konuşarak. Kıyamet Günü'nde, diye düşündü Ann, bütün ölüler hızla bir araya toplandığında bile Maya ve Frank hâlâ konuşuyor, neler olduğunu anlamaya çalışıyor olacaktılar; nerede yanlış yaptıklarını.

Dışarıdaki üçüncü gecelerinde, iki araç Ius'un alt ucuna vardı ve kanyonu ikiye ayıran, sonsuz işareti şeklinde uzun bir kanatçığa ulaştılar. Güney çatalından aşağıya resmi Marineris Otoyolu'nu izlediler. Şafaktan önceki son saatte, tepelerinde bazı bulutların toplandığını gördüler, şafak eski günlerdekinden daha aydınlıktı. Bu durum onları saklanmaya yöneltti ve kanyonun güney yamacının dibine birikmiş bir kaya kümesinin arasında durup günü geçirmek için öncü araçta toplandılar.

Burada bütün Melas Chasma'yı, kanyonların en büyüğünü kucaklayan uçsuz bucaksız bir manzaraları vardı. Ius'un kayaları Melas'ın düzgün kızıl zeminine kıyasla kaba ve siyahtı; bu durum Ann'e, iki kanyonun bir zamanlar yan yana

akan ve şimdi sonsuza dek birbirine karışmış kadim tektonik tabakaların kayalarından oluşmuş olabileceğini düşündürdü.

Uzun bir gün boyunca oturup konuştular, gergin ve yorgundular, saçları yağlanmış ve karmakarışıktı, yüzleri toz fırtınasının her yere sızan kızıl parçacıklarıyla kirlenmişti. Bazen bulutlar vardı, bazen duman, bazen kısa ve aniden beliren aydınlıklar.

Öğleden sonranın ilerleyen saatlerinde rover hiçbir uyarı olmaksızın darbe emicilerinin üzerinde sarsıldı. Telaşa kapılıp ekranlara bakmaya koşturdular. Roverın arka kamerası Ius'a yöneltilmişti ve Sax ansızın onu görüntüleyen ekrana parmağıyla vurdu. "Don," dedi. "Merak ediyorum da..."

Kameralar don buharının kalınlaştığını, kanyondan aşağı onlara doğru geldiğini gösterdi. Otoyol Ius'un güney çatalının ana zemini üstünde bir çıkıntıdaydı; yani şanslı sayılırlardı, çünkü roveri sarsan gürültüyle birlikte ana zemin yoğun bir siyah suyun ve kirli beyaz bir bulamacın altında kayboluvermişti. Buz külçeleri, sürüklenen kayalar, köpük, çamur ve su karışımından oluşan ezici bir kütleydi, kendisini kanyonun göbeğine bırakıveren bir bulamaç. Gürültü gök gürlemesi gibiydi. Aracın içinde bile konuşulamayacak kadar gürültü vardı ve altlarındaki araç titriyordu.

Durdukları çıkıntının altında, kanyon zemini boydan boya belki on beş kilometreydi. Sel bütün bu genişliği birkaç dakikada doldurdu ve ardından üzerinde durdukları çıkıntının altındaki uzun talus bayırı boyunca yükselmeye başladı. Bu baraj sayesinde bir havuz oluşturan selin yüzeyi sakinleşti ve gözlerinin önünde donup kaskatı kesildi: Topak topak lekeli, garip biçimde kıpırtısız bir buz kaosu. Artık çatırtıların, patlamaların ve her yerdeki gürlemelerin arasında bağırdıklarında birbirlerini duyabiliyorlardı fakat söylenecek bir şey yoktu. Sersemlemiş bir halde alçak pencerelerden dışarıya ya da ekranlara bakakalmışlardı. Selin yüzeyinden yükselen don buharı hafif bir sise dönüştü. Fakat çok değil, on beş

dakika içinde buz gölü çığ halinde dökülen kayaların sağır edici gürültüsüyle birlikte talus barajını alçak kısmından yarıp geçen kara dumanlı bir su dalgası kopartarak patlayıverdi. Sel bir kez daha kanyondan aşağıya, görüş mesafelerinin ötesine, Ius'tan Melas Chasma'ya inen büyük bayırdan aşağı doğru akıyordu.

Artık Valles Marineris'ten aşağı akan bir nehir; geniş, buharlar çıkaran ve içinde buz parçaları olan bir tufan vardı. Ann kuzeydeki kırılmaların video kasetlerini görmüştü ama bunların birine dahil olabilme, gözleriyle görme fırsatı olmamıştı. Burada canlı olarak yaşarken, olayı kavramayı neredeyse imkânsız buluyordu. Manzara kendisini anlaşılmaz ve özgün bir dilde konuşur gibi anlatıyordu şimdi. Yeni başlamış bir kükreme havada patlıyor ve karınlarını dünyanın dokusunu yırtıp atan bir bas gibi titretiyordu. Aynı zamanda görsel bir kaostu, kadının odaklanmayı başaramadığı, uzağı yakından,
652 dikeyi yataydan, kıpırdayanı durandan ya da aydınlığı karanlıktan ayıramadığı anlamsız bir kargaşa. Duyularından anlam çıkarabilme yeteneğini kaybediyordu. Sadece ve çok büyük güçlükler çekerek araçtaki yol arkadaşlarını anlayabiliyordu. Kendisinin duyup duymadığına da emin değildi. Sax'a bakmaya katlanamıyordu, yine de Sax'ı en azından anlıyordu. Ann'den saklamaya çalışıyordu fakat adamın olanlar yüzünden heyecanlandığı belliydi. Sax'ın o sakin, ölü dış görünüşü her zaman tutkulu bir doğayı maskelemişti, Ann bunu biliyordu. Şimdi Sax'ın yüzü sanki ateşlenmiş gibi kızarmıştı ve onun gözlerine bakmaktan kaçınıyordu; neler hissettiğini kadının bildiğini biliyordu. Sax'ın onu rahatlatma konusundaki hilekâr beceriksizliği ona karşı gösterdiği özenden kaynaklansa da Ann bundan hoşlanmıyordu. Sürekli ekranıyla uğraşması – o âna dek seli kendi gözleriyle görmek için roverın zemin pencerelerine hiç bakmamıştı. Michel onu bakmaya zorladığındaysa kameraların daha iyi bir manzarası olduğunu söylemişti sakin bir şekilde. Selin

ilk gelişini ekranlardan yarım saat kadar seyrettikten sonra bunun projesine ne gibi etkileri olabileceğini anlamak üzere YZ ekranına dönmüştü. Ius'tan aşağıya fışkıran, donan, kırılıp yeniden fışkıran sular belli ki Melas'a doğru akacaktı; Coprates'e kadar, oradan Capri ve Eos'a, ardından Aureum Chaos'a kadar inecek su var mıydı... görünüşte yok gibiydi fakat Compton Akiferi büyüktü, bulunanların en büyüklerinden. Marineris büyük olasılıkla aynı akiferin daha önceki kırılmalarından doğmuştu ve Tharsis Yükselimi gaz sızdırmaya hiç ara vermemişti... Roverın zeminine uzanmış, seli seyrettiğini ve onu kavramaya çalıştığını fark etti Ann. Gördüğü şeye daha iyi odaklanmak ve kendisini ele geçirmekle tehdit eden anlamsızlıktan sıyrılmak için suyun akışını zihninde hesaplamaya çalıştı. Kendisine rağmen hesaplamanın, görüntünün, hatta bizzat selin sahip olduğu büyüleyiciliği hissetti; bu olay Mars'ta daha önce de olmuştu, milyarlarca yıl önce ve büyük olasılıkla tam olarak da bu şekilde. Her yerde katastrofik sellerin izleri vardı, taraçalar, sonsuz işareti şeklindeki adalar, kanal yatakları, kabuklu topraklar... ve eski, kırılmış akiferler Tharsis'in yükselişi, peşi sıra gelen ısı ve gaz püskürükleriyle yeniden dolmuştu. Çok yavaş olmuştu bu işlem, ama bir iki milyar yıl sonra...

Kendisini odaklayarak görmeye uğraştı. Selin en yakın kıyısı yaklaşık bir kilometre ötede ve 200 metre altlarındaydı. Ius'un kuzey yamacının eteği neredeyse on beş kilometre uzaktaydı ve sel oraya, sağa doğru çekiliyordu. Buzları küçük parçalara ayırıp geçtiği yerde buharlar çıkaran siyah poliniyaplar bırakarak Koca Adam'ın bovling topları gibi akıntı yönünde yuvarlanan dev kayalara bakılırsa, sel büyük olasılıkla on metre derinliğinde olmalıydı. Açık yerlerdeki bu su, görünüşe göre saatte otuz kilometre hızla ilerliyordu. Öyleyse (bilek paneline sayıları girdi) belki de saatte dört buçuk milyon metreküp. Yani dışarıda yüz Amazon var demekti, düzensiz biçimde akan, donan ve ardışık buz setleri kurup yıkan, karşılaştıkları bayır ya da kanalın üzerinden

yokuş aşağı fışkıran, buhar tüten göller oluşturan, toprağı kaya yatağına dek sıyırıp alan ve ardından kaya yatağını da parçalayan... Roverın zemininde yüzükoyun yatarken, Ann yeri birbiri ardına hızlı darbelerle titreten bu saldırıyı çene kemiklerinde hissedebiliyordu. Bu türden sarsıntılar Mars'ta milyonlarca yıldır hissedilmemişti, ki bu daha önce gördüğü ama kavrayamadığı bir şeyi açıklıyordu: Ius'un kuzey yamacı hareket ediyordu. Uçurumların kayaları çözülüp kanyona düşüyor, bu da yeri sarsıyor ve başka çöküntüleri tetikliyor, ardından selin içine doğru gömülen dev dalgalar halinde çöküşler oluşuyordu; buzun üzerinden akıntı yönünün tersine dalgalanıyor, ani sulanma patlamalarıyla parçalanan kayalar, yoğun bir don buharıyla kalınlaşan havayı toza bulayarak kuzey yamacını sadece kesik kesik görmesine yol açıyordu.

Şüphesiz, güney yamacı da benzer şekilde çökecekti, sağ taraflarından yollarının üzerine doğru eğilen bu yamacı pek göremeseler de olduğundan küçük görünüyordu ve kopmak üzereydi. Yıkılacaktı. Eğer tepelerindeki tabakalar çözülmeye başlarsa kesinlikle öleceklerdi. Bu oldukça mümkündü – aşırı olası. Kuzey yamacını kesik kesik gördüğü kadarıyla, bu ihtimal yüzde 50 kadar yüksek olabilirdi. Fakat zaten öbür tarafta durum daha da kötüydü; güney yamacı araçlarını üzerinde sürdükleri çıkıntıyla yamaçtan ayrılıyor gibiyken kuzey yamacı sel tarafından oyulmuş görünüyordu. Yani güney uçurumları sadece birazcık daha sağlamdı–

Derken, ileride, akıntı yönünde oluşan bir şey dikkatini çekti. İleride, yukarılarda güney yamacı gerçekten de çöküyor, büyük kaya tabakaları halinde düşüyordu. Uçurumun zemini talusun üzerinde çiçeklenen bir toz bulutuyla patladı ve kayalığın üst kısımları bu yeni toz bulutunun içine gömülerek kayboldu. Bir saniye sonra bütün kütle uçuyormuşçasına, yatay olarak bulutun içinden çıkarak yeniden göründü, garip bir manzaraydı. Gürültü aracın içinde bile acı verecek kadar güçlüydü; derken selin içine doğru uzun, yavaş bir toprak kayması başladı, kayalar buzu ezip altındaki

akışı engelledi. Ani bir set oluşup kanyondan aşağıya doğru giden akıntının büyük bölümünü durdurdu; bu yüzden selin yüzeyi yükselmeye başladı. Ann altındaki akıntı hattının buzlu yüzeyinin kırılışını seyretti ve ardından akıntı yüzeyi dumanlar çıkarıp vızıldayarak rovera doğru hızla yükselen kara bir denizin içinde sağa sola savrulan buz parçalarına dönüştü. Eğer toprak kaymasıyla oluşan set uzun süre dayanırsa sel onları da alıp götürecekti. Ann önlerindeki uzun, siyah kaya döküntüsüne dikkatle baktı; suların üstünde görünen sadece incecik bir hat vardı. Fakat aracın altındaki sulu çamur yükselmeyi sürdürdü. Bir tür yarış. Koca Adam kovalarla su doldururken bir yandan da alttan boşalan bir banyo küveti gibiydi. Gölün yükseliş hızı Ann'in akıntı hızı tahminini yükseltmesine yol açtı. Felç olmuş ve dağılmıştı, kendisini bir tür duyusal dinginlik içinde hissediyordu; sel onlara erişmeden önce barajın dağılıp dağılmayacağına aldırmıyordu. Her şeyi bastıran gürültünün içinde diğerleriyle bunu konuşma gereği bile duymuyordu; olanaksızdı bu. Bir bakıma selin tarafını tuttuğunu fark etti. Böylesi hepsi için iyi olacaktı.

Fakat o sırada toprak kaymasıyla oluşan baraj, renksiz, çamurlu suyun içinde kayboldu, görkemli bir şekilde çökerek akıntı yönünde sürüklenip gitti. Altlarındaki kısa ömürlü göl gözlerinin önünde boşaldı, yüzeyindeki buz blokları bir araya yığılıp çarpıştılar, küçüldüler ve iç içe geçip savrularak fantastik bir gürültüyle patladılar, bütün duyulur ses perdeleri aynı anda gümbürdedi. Yüz desibelden çok daha fazla olmalıydı. Parmaklarıyla kulaklarını tıkamıştı. Araç yukarı aşağı sallanıyordu. İleride akıntı yönünde oluşan başka toprak kaymalarını da görebiliyordu, şüphesiz ki selin ani atılışıyla altları oyulmuştu; toprak kaymalarının yol açtığı sarsıntılar yeni çöküntülere yol açıyor ve sonunda sanki bütün kanyon doluverecekmiş gibi görünüyordu. Bütün bu gürültüler ve sarsıntıların arasında küçük araçlarının sağlam kalması olanaksız gibiydi. Yolcular koltukların kenarlarına tutundular

ya da Ann gibi yere yattılar, gürültü yüzünden birbirlerinden kopmuşlardı, damarları korkunç bir buz ve adrenalin karışımıyla pompalanıyordu; olup bitenlere aldırmayan Ann bile soluğunun kesildiğini, kinetik saldırı karşısında kaslarının gerildiğini fark etti.

Birbirlerinin haykırışlarını tekrar duyabildiklerinde neler olup bittiğini sordular Ann'e. Sıkıntıyla pencereden dışarı baktı, onları hiç önemsemiyordu. Görüldüğü kadarıyla en azından şimdilik yaşayacaklardı. Selin yüzeyi o güne dek gördüğü en kaotik parçalanmış araziydi şimdi, buz tabakası uğursuz kırık çömlek parçalarından oluşan bir düzlük haline gelene kadar ezilmişti. Gölün tepe noktası sadece yüz metre aşağılarına gelene dek üzerinde durdukları çıkıntıya doğru tırmanmıştı; aşağıda yeniden ortaya çıkan ıslak yüzey yirmi saniyeden daha kısa bir sürede paslı siyahtan kirli beyaza dönüşmüştü. Mars'ta donma süresi bu kadardı.

656 Sax tüm bu süre boyunca koltuğuna oturup ekranındaki titreşimlere dalıp gitmişti. "Suyun büyük bölümü buharlaşacak ya da donup süblimleşecek," diye mırıldandı çalışırken kendi kendine. Aşırı ölçüde karbondioksit içeren tuzlu bir suydu fakat sonunda bir yerlere yağmak üzere tozla dolmuş kara dönüşecekti. Atmosfer, birkaç kez kar yağmasını sağlayacak, hatta çökelme ve süblimleşme döngüsü içinde bu durumun düzenli bir temele oturmasını sağlayacak kadar su yüklenebilirdi. Böylece sel suları, belki en yüksek yerler dışında bütün gezegene dağılacaktı. Albedo etkileyici bir şekilde yükselecekti. Onu düşürmeleri gerekecekti, bu iş için büyük olasılıkla Acheron topluluğunun yarattığı kar yosunlarını geliştireceklerdi. (Fakat artık Acheron yok, dedi Ann ona zihninde.) Siyah buz gündüz eriyip gece donacaktı. Süblimleşme ve çökelme. Sonuçta su alanlarına sahip olacaklardı: Bir araya gelen, havuzlanan, akıntı boyunca akan, donan ve kayadaki çatlakların arasından ilerleyen, süblimleşen, kara dönüşen ve eriyip yeniden akmaya koyulan nehirler. Çoğun-

lukla buzullaşmaya başlamış ya da çamurlu bir dünya. Fakat yine de ellerinde bir su manzarası olacaktı.

Ve eski Mars'ın bütün yüzey özelliklerinin her bir parçası eriyip gidecekti. Kızıl Mars kaybolacaktı.

Ann penceresinin yanında yatıyordu. Gözyaşları sele karışırcasına akıyordu; burnunun oluşturduğu engel üzerinden aşağıya, sağ yanağının üzerinden, kulağı ve yüzünün her tarafı ıslanıncaya dek.

"Bu durum kanyon boyunca iniş sürecimizi iyice karmaşıklaştıracak," dedi Michel, Gallilere has küçük gülümsemesiyle ve diğer araçtaki Frank kahkaha attı. Aslında beş kilometre ilerlemeleri bile olanaksız görünüyordu. Kanyon otoyolu hemen önlerinde büyük bir toprak kaymasının altında kalıp kaybolmuştu. Yeni kaya yayılımı bölük pörçük ve dengesizdi, altını sel oyuyor, üstüyse yeni oluşan yamacın devasa kıraçlığıyla dövülüyordu.

Uzun bir süre boyunca bir deneme yapmayı bile tartıştılar. Selin jet motorunu andıran kükreyişi içinde duyulması için bağırarak konuşmaları gerekiyordu, sel ara vereceğine ilişkin hiçbir işaret göstermeksizin hâlâ akıp gidiyordu. Nadya bayır boyunca ilerlemeyi intihar sayıyordu, fakat Michel ve Kasei bir yol bulabileceklerine emindiler ve yürüyerek yapılan bir günlük bir keşif gezisinin ardından Nadya'nın bunu kabul etmesini sağlayabildiler. Diğerleri Nadya istiyorsa onaylamaya hazırdı zaten. Böylece, ertesi gün, genel toz fırtınası ve sel buharları sayesinde peşlerindekilerden korunarak, iki arabaya doluştular ve ağır ağır, toprak kaymasıyla oluşan bayıra doğru ilerlediler.

Yeni oluşmuş bayır yer yer büyük kayalarla süslenmiş kaba bir çakıl ve kum kütlesiydi. Yine de altındaki çıkıntıya karşılık gelen ve görece düzgün bir bölge vardı. Bu bölge geçişi olanaklı kılabilecek tek yerdi; sorun kötü karıştırılmış çimentoya benzer bir yüzeyin üzerinde, kayaların ve bir sürü deliğin arasından engelsiz bir yol bulabilmekti. Michel ilk

aracı cesur bir tavırla ve pervasız insanlarda görülen bir aldırışsızlıkla sürüyordu. "Çaresizlik insana neler yaptırtıyor," diye bağırdı neşeyle. "Olağan bir durumda böyle bir zeminde rover süreceğimizi düşünebiliyor musunuz? Delilik olurdu."

"Şimdi de delilik," dedi Nadya ters ters.

"Eh, ne yapalım? Geri gidemeyiz ve vazgeçemeyiz. Bir erkeğin kendine güvenmesi gereken anlar vardır."

"Kadınlar için de aynı."

"Deyim böyle. Ne demek istediğimi anlıyorsun. Hiçbir şekilde geri gidemeyiz. Ius'un girişi yamaçtan yamaca sel altında kalmıştır. Sanırım bu beni bir şekilde sevindiriyor. Daha önce bir seçim yapmaktan böylesine kurtulmuş muyduk? Geçmiş silinmiş, önemi olan sadece şu an var. Şu an ve gelecek. Gelecek bir taş tarlası ve işte buradayız. Geri dönüş olmadığını, ilerlemekten başka yol olmadığını bilmediğiniz sürece hiçbir zaman gerçekten bütün gücünüzü ortaya çıkaramazsınız, bunu biliyorsunuz."

658 Böylece ilerlediler. Fakat Michel'in iyimserliği ikinci araç kayaların arasındaki tuzağa benzer bir deliğe düştüğünde kayboldu. Çabalayarak ön kilidi açıp Kasei, Maya, Frank ve Nadya'yı dışarı çıkarmayı başardılar. Fakat aracı kurtarmanın hiçbir yolunu bulamadılar, asansör ya da kaldıraçları yoktu. Sonuçta içindeki tüm malzemeleri, ilk araç tıkabasa dolana dek tahliye ettiler. Sonra sekiz kişi ve tüm malzemeleri artık tek bir aracın içine doldurulmuş olarak ilerlemeyi sürdürdüler.

Bununla birlikte toprak kaymasının ötesinde her şey yeniden kolaylaşmıştı. Melas Chasma'ya inen kanyon otoyolunu izlediler ve yolun güney yamacına yakın yapılmış olduğunu ve Melas oldukça geniş bir kanyon olduğu için selin yayılacak yer bularak kuzeye doğru genişlediğini gördüler. Sel hava ayrıştırıcılarına benzeyen bir ses çıkararak hemen kilitlerinin dışında tam kapasiteyle akıyordu hâlâ, fakat yololdukça yukarıda ve yarığı dolduran don buharı dalgaları savurup

kuzeylerini görmelerini engelleyerek akan selin iyice güneyindeydi.

Böylece birkaç gece boyunca sorunsuz ilerlediler ve sonunda devasa güney yamacından neredeyse selin kıyısına kadar uzanan Cenevre Mahmuzu'na ulaştılar. Burada resmi yol alçalarak artık tufanın rotası haline gelmiş bir çizgiye dalıyordu ve kendilerine daha yüksek bir rota bulmaları gerekiyordu. Mahmuzun alçak bayırlarının çevresinde dolanan kayalık geçiş noktalarını bir roverla aşmak gerçekten zordu. Bir keresinde davetsiz bir şekilde orada bulunan yuvarlak bir kayaya takılıp kalacaklardı neredeyse ve Maya, pervasızlıkla suçlayarak Michel'e bağırdı. Michel, Kasei ve Nadya yürüyüş giysileriyle dışarı çıktıklarında direksiyona o geçti. Krikoyla kayayı yuvarladılar ve ardından geçiş rotasını keşfetmek için ilerilere doğru yürüdüler.

Frank ve Simon, Maya'nın sürerken engelleri görmesine yardım ettiler. Sax bütün vaktini ekranında geçirmeyi sürdürüyordu. Frank zaman zaman televizyonu açıp sinyalleri araştırıyor, telsiz parazitleri arasında ara sıra bulduğu hışırtılı seslerden haberleri anlamaya uğraşıyordu. Cenevre Mahmuzu'nun tam ortasında, Transkanyon Otoyolu'nun saçma denecek kadar ince beton hattını aşarlarken birtakım aktarımları alabilecek kadar güney yamacından uzaklaşmışlardı ve durumun hiç de küresel bir toz fırtınası olmadığını söyleyen bir şeyler duydular. Gerçekten de günler bazen tozla kaplı değil, pusluydu. Sax bunun Büyük Fırtına'dan bu yana sürdürülmüş toz sabitleme stratejilerinin başarılı oluşunun bir kanıtı olduğunu ileri sürdü. Havadaki pus, Frank'in gözlediği kadarıyla, zayıf telsiz sinyallerini güçlendirmeye yardımcı oluyordu. Sax bunun stokastik bir rezonans olduğunu söylüyordu. Görüngü sezgilere uymuyordu ve Frank, Sax'tan bu konuda bir açıklama almaya uğraştı. Anladığında, oda adamın sevinç haykırışlarına katıldı. "Belki de bütün bu göçler stokastik bir rezonansdı ve devrimin zayıf sinyalini güçlendirdi."

"Bunun fiziksel ve sosyal dünyalar arasında benzetmeler kurmamızı sağladığını sanmıyorum," dedi Sax kesin bir dille.

"Kes sesini Sax. Sanal gerçeğine geri dön."

Frank hâlâ kızgındı; keyifsizliği, selden yükselen don buharı gibi süblimleşiyordu. Ara sıra Michel'e saklı koloniyle ilgili sorular soruyor ve merakı günde birkaç kez patlıyordu. Ann, Frank'le ilk kez karşılaşacak olan Hiroko'nun yerinde olmadığına seviniyordu. Michel bu suçlayıcı soruları sakince yanıtladı, iğneleyici sözlere ve Frank'in çakmak çakmak bakışlarına aldırmadı. Maya'nın sakinleştirme çabaları sadece Frank'in öfkesini artıyordu, yine de bunu yapmaya devam etti. Ann, Maya'nın böyle ısrarlı olabilişine, Frank'in kaba tepkilerine karşı böylesi aldırışsız kalmasına şaşırıyordu. Bu Maya'nın daha önce hiç görmediği bir yanıydı; Maya genellikle çevredeki en değişken insandı. Ama şimdi değil, gerilim son haddindeyken değil.

Sonunda Cenevre Mahmuzu'nu geçtiler ve yeniden güney
660 dikliğinin altındaki çıkıntıya indiler. Doğuya giden yol genellikle toprak kaymalarıyla kesiliyordu fakat hepsinde de çevresinden dolanacak kadar yer bulabildiler. İyi ilerliyorlardı.

Sonra Melas'ın doğu ucuna geldiler. Burada yarıkların en büyüğü daralıyor ve birkaç yüz metre aşağıya, uzun ve dar bir platoyla ayrılmış, birbirine paralel Coprates kanyonlarına doğru iniyordu. Güney Coprates 250 kilometre kadar uzaktaki kayalık bir yamaçla çıkmaza varıyordu; Kuzey Coprates doğudaki daha alçak kanyonlara bağlanıyordu, bu yüzden oraya gitmek istiyorlardı. Kuzey Coprates, Marineris sisteminin en uzun tek parçalı kısmıydı; Michel ona La Manche diyordu ve Manş Denizi gibi o da doğuya doğru ilerledikçe 60° enlemi civarında, devasa bir boğaza doğru şahlanmak üzere daralıyordu – dört kilometre yüksekliğindeki sarp kayalıklar, aralarında sadece yirmi beş kilometre olan bir boşluğun iki yanından birbirlerine bakıyordu. Michel bu boğazı Dover Geçidi diye isimlendirdi; görüldüğü kadarıyla bu geçitteki uçurum yamaçları beyazımsıydı ya da öyle olmuşlardı.

Böylece Kuzey Coprates'ten aşağı ilerlediler ve gün geçtikçe kayalıklar daha da üstlerine doğru kapandı. Sel kanyon zeminini neredeyse tamamen kaplamıştı ve akışı öylesine hızlıydı ki yüzeyindeki buz tabakası kırılarak, akmayan su birikintilerinin yaladığı ve parçalanarak çağıltıya geri gömülen küçük buzdağlarına dönüşmüştü: buzdağlarıyla kesilen, yüz Amazon'un akışıyla hızlanan, öfkeli, beyaz bir su. Kanyon zemini yırtılıyor, yatağından sökülüp alınıyor ve suyun kızıl sarsıntıları içinde, sanki gezegen ölümcül bir kanama geçiriyormuşçasına pas rengi bir kanın muazzam nabzı gibi akıp gidiyordu. Gürültü inanılmazdı, düşünceyi boğan ve konuşmayı neredeyse olanaksızlaştıran kesintisiz ve ısrarlı bir kükreyiş; her şeyi ciğerlerinin tüm gücüyle bas bas bağırmaları gerekiyordu, ki bu da onları sadece en temel gereksinimleri iletmeye yöneltti.

Derken çok temel bir bağırma gereksinimi oluştu, çünkü Dover Geçidi'ne geldiklerinde kanyon zemininin tamamen selle kaplanmış olduğunu gördüler. Boğazın güney yamacının altındaki çıkıntı artık iki kilometreden daha geniş değildi ve her an daha da daralıyordu. Bütün çıkıntının bir anda sökülüp gidebilmesi olasıydı. Maya ilerlemenin çok tehlikeli olduğunu bağırdı ve geri çekilmeyi önerdi. Eğer dönüp Güney Coprates'in çıkmazına gider ve yukarıdaki platoya çıkmayı becerebilirlerse, Coprates çukurlarının ötesine geçmeyi ve Aureum'a doğru devam etmeyi başarabilirlerdi.

Michel bağırarak, ilerlemeleri ve çıkıntı üzerindeki Geçit'ten geçmeleri konusundaki ısrarını sürdürdü. "Acele edersek yapabiliriz! Denememiz gerek!" Maya karşı çıkmayı sürdürünce sertçe ekledi, "Güney Coprates'in girişi dik! Araç orayı asla çıkamaz, orası şunlar gibi bir kayalık! Üstelik yolculuğumuza fazladan o kadar gün ekleyecek malzememiz de yok! Geri dönemeyiz!"

Selin delice kükreyişi adama verilen tek yanıttı. Aracın içinde farklı düşüncelere gömülmüş olarak, kükreyiş yüzünden sanki birbirlerinden kilometrelerce uzaktaymışcasına

oturdular. Ann kendisini, altlarındaki çıkıntının kayıp gitmesini ya da güney yamacının bir parçasının üstlerine çökmesini, bu kararsızlığa ve bu korkunç, delirtici gürültüye son vermesini dilerken buldu.

İlerlediler. Frank, Maya, Simon ve Nadya, Michel ile Kasei'nin arkasında durup aracı kullanmalarını seyretti. Sax ekranının karşısında, bir kedi gibi gerilip tufanın küçük görüntüsüne miyopça bakarak oturmayı sürdürdü. Yüzey bir an için sakinleşip dondu, patlayıcı gürültü sessizleşerek kısık, vahşi bir hırıltıya dönüştü. "Bu sanki bir tür süper Himalaya ölçeğine varmış Büyük Kanyon gibi," dedi Sax, onu sadece Ann duyabiliyordu ve kendi kendine konuştuğu açıktı. "Kala Gandaki Koyağı üç kilometre derinlikte değil mi? Dhaulagiri ve Annapurna sanırım birbirlerinden sadece kırk ya da elli kilometre uzaklar. Onu şey gibi bir selle doldur..." Bununla karşılaştırılabilir bir sel hatırlamayı başaramadı. "Bütün bu suyun Tharsis Yükselimi gibi yüksek bir yerde ne yapacağını merak ediyorum."

Tüfek seslerine benzer çatırtılar bir başka kabarışı bildirdi. Selin beyaz yüzeyi parçalandı ve akıntı boyunca sürüklendi. Beyaz gürültü ansızın onları içine aldı, söyledikleri ya da düşündükleri her şeyi, sanki evren sarsılıyormuşçasına sıkıca bastırdı. Bir bas diyapozonu...

"Gaz çıkıyor," dedi Ann. "Gaz çıkıyor." Ağzı kupkuruydu, son konuştuğundan bu yana ne kadar zaman geçtiğini yüzünde hissedebiliyordu. "Tharsis bir magma çıkışının üstünde duruyor. Sadece kaya bu ağırlığa karşı koyamaz; eğer mantodaki yukarı yönlü bir akıntıyla dengelenmemiş olsaydı yükselim çoktan çökmüş olurdu."

"Manto yok sanıyordum." Gürültünün içinde adamı güçlükle duyuyordu.

"Yo yo." Adamın onu duyup duymadığına aldırmadı. "Sadece yavaşladı. Fakat akıntılar hâlâ var. Son büyük sellerden bu yana, Tharsis üzerinde yüksekteki akiferleri yeniden doldurdular. Compton gibi akiferleri sıvı kalacak kadar sıcak

tuttular. Zamanla hidrostatik basınçlar aşırılaştı. Fakat daha az volkanizma ve daha az büyük göktaşı çarpmaları olduğu için hiçbir şey bunu harekete geçirmedi. Bir milyar yıldır dolu olabilir."

"Phobos'un onu kırıp açtığını mı düşünüyorsun?"

"Belki de. Daha çok bir reaktör erimesi gibi."

"Compton'un bu kadar büyük olduğunu biliyor muydun?" diye sordu Sax.

"Evet."

"Ben hiç duymamıştım."

"Evet."

Ann ona baktı. Bunu söylediğini duymuş muydu?

Duymuştu. Verileri gizlemek – göründüğü kadarıyla adam sarsılmış bir haldeydi. Veri gizlemek için yeterince iyi bir neden düşünemiyordu. Belki de birbirlerini anlamaktaki yetersizliklerinin temeliydi bu. Tamamen farklı öncüllere dayalı değer sistemleri. Tamamen farklı türden bilimler.

Sax boğazını temizledi. "Sıvı olduğunu biliyor muydun?"

"Öyle sanıyordum. Fakat artık eminiz."

Sax aniden koşturdu ve ekranına sol kameradaki görüntüyü getirdi. Fokurdayan siyah su, gri bir enkaz, parçalanmış buz, zarlar gibi yuvarlanan kocaman kayalar; donup kalmış dalgalar, don buharı bulutları içinde çöküp sürükleniyorlardı... gürültü bir kez daha çatırdayan bir jet ulumasına dönmüştü.

"Ben bunu bu şekilde yapmazdım!" diye bağırdı Sax.

Ann ona döndü. Sax bakışlarını hemen ekrana çevirdi.

"Biliyorum," dedi Ann. Ardından konuşmaktan ve bunun bir işe yaramayışından bir kez daha yoruldu. Konuşmak hiçbir zaman şimdi olduğundan başka bir şey olmamıştı: Dünyanın yüce kükreyişine karşı, yarı işitilen ve çok az anlaşılan fısıltılar.

Üstünde gittikleri ve Michel'in Calais Rampası ismini verdiği çıkıntı boyunca olabildiğince hızla Dover Geçidi'nden

geçtiler. İlerleyiş sinir bozucu bir yavaşlıktaydı, bu dar taraçayı kaplayan kaya döküntülerinin arasından roveri sürmek bıktırıcı bir mücadeleydi; kaya parçaları her yere saçılmıştı ve sel sollarındaki toprağı yiyerek çıkıntıyı gözle görülebilir bir oranda daraltıyordu. Uçurum yamacında oluşan toprak kaymaları önlerine ve arkalarına düşüyordu ve birkaç kez tek bir kaya parçası hepsini havaya sıçratarak aracın çatısına düşmüştü. Daha büyük bir kayanın üzerlerine düşüp onları uyarmaksızın böcek gibi ezmesi fazlasıyla olasıydı. Ann'i pek rahatsız etmeyen bu olasılık hepsini durgunlaştırmıştı. Simon bile onu yalnız bırakarak kendisini yön bulma uğraşına, Nadya, Frank ya da Kasei'yle birlikte izci yolculuklarına çıkmaya vermişti; benden uzaklaşmak için bir bahane bulduğundan mutlu, diye düşündü Ann. Niye olmasın?

Saatte birkaç kilometreyle sarsılarak ilerlediler. Bir gece ve ertesi gün, pus artık uydulardan görünebilmelerini olanaklı kılacak kadar kalkmış olmasına rağmen yola devam et-

tiler. Başka seçenekleri yoktu.

Derken Dover Geçidi'nden geçtiler ve Coprates yeniden genişledi, onlara biraz daha kaçış yeri sağladı. Sel birkaç kilometre kuzeye doğru yön değiştirmişti.

Akşam karanlığında aracı durdurdular. Yaklaşık kırk saat boyunca hiç durmadan yol almışlardı. Kalkıp gerindiler, çevrede dolandılar, sonra hep birlikte oturup mikrodalgalanmış bir yemek yediler. Maya, Simon, Michel ve Kasei'nin keyfi yerindeydi, Geçit'i arkada bıraktıkları için mutluydular; Sax her zamanki gibiydi; Nadya ve Frank ise her zamankinden biraz daha keyifsiz. Selin yüzeyi o an için donmuştu, boğazlarını patlatmadan konuşmaları ve birbirlerini duymaları olasıydı. Böylece paylarına düşen azıcık yemeğe yoğunlaşıp kopuk biçimde konuşarak yediler.

Bu sessiz yemeğin sonlarına doğru Ann yol arkadaşlarına merakla bakındı, insanın uyum sağlama yeteneğinin genişliğine karşı ani bir şaşkınlık içindeydi. İşte burada yemeklerini yiyor ve kuzeyden gelen alçak uğultuyu bastırarak bir

yemek salonu sohbetinin kusursuz yanılsaması içinde konuşuyorlardı; herhangi bir yerde ve herhangi bir zamanda olabilirdi bu, yorgun yüzleri ortak bir başarıyla ya da sadece birlikte yemenin keyfiyle parlamış olabilirdi – bu arada araçlarının hemen dışında deliye dönmüş bir dünya kükrüyordu ve düşen kayalar onları her an yok edebilirdi. Yemek salonlarının keyfi ve durağanlığı daima böylesi bir kuliste, evrensel kaosun katastrofik arkaplanında gerçekleşirmiş gibi geldi bir an; bu türden dinginlik anları sabun köpükleri gibi, varolduğu andan itibaren patlamaya yazgılı, kırılgan ve geçici şeylerdi. Arkadaş grupları, odalar, sokaklar, yıllar, hiçbiri sonsuza dek sürmeyecekti. Kalıcılık yanılsaması, içine düştükleri kaosu görmezden gelmeye yönelik yoğun bir çabayla yaratılıyordu. Böylece yediler, konuştular ve birbirlerinin varlığından keyif aldılar; mağaralarda, bozkırlarda, çadırlarda, siperlerde ve bombardıman altındaki şehirlerde de daima böyle olmuştu.

Böylece, fırtınanın bu ânında, Ann Clayborne kendisini zorladı. Kalktı ve masaya gitti. Sax'ın tabağını, onu ilk kez dışarıya çekmiş olan Sax'ın tabağını aldı; sonra Nadya'nın ve Simon'ınkini. Tabakları küçük, magnezyum lavabolarına götürdü. Bulaşık yıkarken, kurumuş boğazında bir kıpırdanma hissetti; sohbetten kendisine düşen payı zorlanarak konuştu ve insani yanılsamanın örülmesine kendi küçük iğnesiyle yardım etti. "Fırtınalı bir gece!" dedi Michel, onun yanında durup gülümseyerek, tabakları kurulamasına yardım etti. "Gerçekten fırtınalı bir gece!"

Ertesi sabah herkesten önce kalktı, uyuyan yol arkadaşlarının, gün ışığında iyice perişan görünen yüzlerine baktı – keyifsiz, şişmiş, don ısırıklarıyla kararmış, tükenmiş bir uykuda ağızları aralanmış. Ölü gibi görünüyorlardı. Onlara hiçbir yardımı olmamıştı – tersine! Topluluğa ayakbağı olmuştu; araca her döndüklerinde yerde konuşmayı reddederek yatan, sık sık ağlayan, açıkça ağır depresyon sancıları çeken deli

bir kadının üzerinden geçmek zorunda kalmışlardı. Tam da buna ihtiyaçları vardı!

Utanç içinde kalktı ve sessizce ana odayı ve sürücü bölümünü temizledi. Sonra daha ileri vakitlerde roveri sürme sırasını kullandı, altı saat sürdü ve yerinden tükenmiş bir halde kalktı. Onları Dover Geçidi'nin oldukça doğusuna ulaştırmıştı.

Ama sıkıntıları bitmemişti. Evet, Coprates bir parça açılmıştı ve güney yamacının büyük bölümü yerinde duruyordu ama bu bölgede ortasından uzayıp gittiği kanyonu kuzey ve güney kanallarına bölen bir dağ sırası artık bir tür adaya dönüşmüştü; yazık ki güney kanalı kuzey kanalından daha alçaktı, bu yüzden devasa sel kütlesi oraya doğru akıp onları güney yamacına doğru sıkıştırıyordu. Neyse ki çıkıntı tufanla yamaç arasında beş kilometre genişliğinde bir açıklık sağlıyordu; yine de sel sol taraflarına böylesine yakınken ve sağ taraflarında sarp kayalık varken tehlike duygusundan

bir türlü uzaklaşamıyorlardı. Zamanlarının en az yarısında konuşmak için bağırmaları gerekiyordu; dalgaların çatırtılı kükreyişi kafalarının içine girmiş gibiydi, yoğunlaşmalarını, bir şeye dikkat vermelerini, hatta düşünmelerini bile zorlaştırıyordu.

Bir gün Maya yumruğunu masaya vurarak bağırdı, "Bu ada silsilesinin parçalanmasını bekleyemez miyiz?"

Küçük bir duraksamanın ardından Kasei şöyle dedi: "Yüz kilometre uzunluğunda."

"Yani, kahretsin – bu sel duruncaya kadar bekleyemez miyiz? Yani, sel daha ne kadar böyle sürebilir ki?"

"Birkaç ay," dedi Ann.

"O kadar bekleyemez miyiz?"

"Yiyeceğimiz azalıyor," diye açıkladı Michel.

"İlerlemeyi sürdürmek zorundayız," diye bağırdı Frank, Maya'ya. "Aptallaşma." Maya alevler saçarak baktı ve yüzünü çevirdi, çok öfkelenmişti. Rover ansızın, sanki bir köpek kulübesine bir grup kaplan atılmışçasına küçüldü. Gerilime

dayanamayan Simon ile Kasei giyindiler ve ilerilerde ne var diye bakmaya çıktılar.

Ada Silsilesi adını verdikleri yerin ötesinde, Coprates bir huni gibi, birbirlerinden uzaklaşan kanyon yamaçlarının altında derin tekne tabanlı vadiler halinde açıldı. Kuzey teknesi Capri Chasma'ydı, güney teknesiyse Coprates'in bir devamı olarak uzanan Eos Chasma'ydı. Sel yüzünden Eos'u izlemekten başka çareleri yoktu ama Michel bunun zaten gitmek istedikleri yol olduğunu söyledi. Burada güney kayalığı, sonunda bir parça alçalıyordu, derin koyaklarla kesilmiş ve birkaç irice göktaşı krateriyle dağılmıştı. Capri Chasma kuzeydoğuya doğru kıvrılarak görüş açılarından çıktı; iki tekne kanyonun arasında alçak, üçgen bir mesa, artık selin rotasını ikiye bölen bir yarımada haline gelmiş bir mesa vardı. Ne yazık ki büyük su kütlesi alçak Eos'a doğru akıyordu, bu yüzden Coprates'in sıkı boğumundan çıkmış olsalar bile hâlâ bir kayalığa doğru sıkışmış durumdaydılar, bir yol ya da iz olmadan, azalan bir yiyecek ve gaz stokuyla yavaş yavaş hareket ediyorlardı. Dolaplar neredeyse boştu.

Yorulmuşlardı, çok yorulmuşlardı. Kanyondan 25.000 kilometre uzaktaki Kahire'den kaçtıklarından bu yana yirmi üç gün olmuştu; bütün bu süre boyunca nöbetleşe uyuyor, neredeyse kesintisiz araç sürüyor, selin her yanı kaplayan saldırısı altında ve kafalarında parçalanan bir dünyanın gürültüsüyle yaşıyorlardı. Maya'nın birçok kez dediği gibi, bunun için çok yaşlıydılar ve sinirleri yıpranmıştı; küçük hatalar yapan ve kısa, anlık uykulara dalan acemiler gibiydiler.

Kayalıkla sel arasındaki yolları olan düz çıkıntı kocaman bir kaya tarlasına dönüştü, kayalar çoğunlukla civardaki kraterlerden fırlamış ya da gerçekten devasa boyuttaki kıraç alandan çıkıp gelmişti. Ann'e, güney kayalığındaki büyük delikli ve taraklı koyaklar akarsu çöküntü kanyonlarına yol açacakmış gibi geldi; ama onları yakından incelemeye vakit yoktu. Genellikle sonunda yolları tamamen kayalarla kapa-

nacakmış gibiydi, günler ve kilometreler sonra, korkunç bir felaketin içinden geçerek Marineris'in büyük bölümünü aştıktan sonra onun alt ucuna açılan kocaman süprüntülerin hemen dibinde çakılıp kalacaklarmış gibiydi.

Ama sonra bir yol buldular; ve engellendiler; bir yol buldular; ve engellendiler; bir yol buldular; ve engellendiler; günler ve günler ve günler böyle geçip gitti. Tayınları yarıya indirdiler. Ann herkesten çok sürdü, çünkü diğerlerinden daha dinç gibiydi, büyük olasılıkla Michel dışında en iyi sürücü oydu zaten. Yolculuklarının büyük bölümünde yaşadığı arzu yitiminin utancı yüzünden onlara borçlu olduğunu düşünüyordu. Ne yapabilirse yapmak istiyor, sürmediği zaman yolda izcilik yapmaya çıkıyordu. Dışarısı hâlâ sağır edici gürültülerle kaplıydı ve yer ayakların altında titriyordu. Buna alışmak olanaksızdı, yine de aldırmamak için elinden geleni yaptı. Gün ışığı, duman ve pusun arasından geniş, canlı lekelerle ışıldıyor, günbatımı saatlerinde gökyüzündeki donuk güneşin çevresindeki ışık haleleriyle birlikte buz fiyonkları ve yalancı güneşler beliriyordu; genellikle bütün gök alev almış görünüyordu, Turner tarafından resmedilmiş bir kıyamet gibiydi.

Çok geçmeden Ann de yıprandı ve çalışma tüketici olmaya başladı. Yol arkadaşlarının neden öylesine yorgun olduğunu, neden ona ve birbirlerine pek aldırmadıklarını artık anlıyordu. Michel geçtikleri son üç depoyu bulmayı başaramamıştı – gömülü ya da su altındaydı, fark etmiyordu. Yarım yemek payları günde 1200 kaloriydi, harcadıklarından çok daha az. Besin yetersizliği, uyku yetersizliği: Üstelik en azından Ann için ölüm kadar ısrarcı, içinde bir sel gibi, kara bir çamur, buhar, buz ve pislik karışımı gibi kabaran o eski depresyon vardı. İnat ederek çalışmayı sürdürdü fakat dikkati dağılmaya ve her şey beyaz bir umutsuzluk gürültüsüyle yok olup gitmeye başlamıştı.

Yol giderek zorlaştı. Bir gün boyunca sadece bir kilometre gidebildiler. Ertesi gün tamamen durmuş gibiydiler, kayalar

çıkıntının üzerine sanki Koca Adam'ın Maginot Hattı'ndaki tank mayınları gibi dizilmişti. Sax bunun 2.7 boyutlarında kusursuz bir fraktal düzlem olduğunu belirtti. Kimse onu yanıtlamaya uğraşmadı.

Kasei yürüyerek gezinirken aşağıda, hemen selin kıyısında bir geçit buldu. Bir an için son birkaç gün olduğu gibi, tufanın bütün görünür yüzeyi donmuş gibiydi. Ufka doğru uzanıyordu, Yeryüzü'ndeki Kutup Denizi'nden sadece biraz daha kirli, kocaman, kara, kırmızı ve beyaz topaklar karışımı. Kıyının hemen dibindeki buz yine de düz ve birçok yerde temizdi. İçine bakıp sadece birkaç metre derinliğinde ve dibe kadar donmuş olduğunu görebiliyorlardı. Böylece, aracı bu buzlu kıyıya doğru sürüp kıyısından ilerlediler, yoldaki kayalar onu zorladığında Ann önce roverın sol tekerlerini, sonra da aracın tamamını buza soktu; buz onları herhangi yüzey gibi taşıdı. Nadya ve Maya bu rotaya ilişkin diğerlerinin sinirliliğine kahkahalarla güldüler: "Biz bütün kışı Sibirya'daki nehirlerin üzerinde sürerek geçirirdik," dedi Nadya. "Kullanabildiğimiz en iyi yollar onlardı."

Böylece Ann selin pürtüklü kıyısı boyunca, ara sıra da üzerine çıkarak bütün bir gün aracı kullandı ve iki haftadır aldıkları en uzun mesafe olan 160 kilometreyi gördüler.

Günbatımına yakın kar yağmaya başladı. Batı rüzgârı Coprates'ten dışarı akıyor, büyük kar topaklarını sanki hiç hareket etmiyorlarmışçasına yanlarından sürüklüyordu. Sel buzunun hemen üstüne saçılmış taze bir heyelan bölgesine ulaştılar. Buzun üzerine dağılmış büyük kayalar ortalığa terk edilmiş bir hava vermişti. Işık alacalı bir griydi. Birinin inip onları bu labirentten çıkarması gerekiyordu ve yorgun bir konuşmanın sonunda Frank gönüllü olup dışarı çıktı. Bu aşamada bu işi yapacak kadar, hatta genç Kasei'den bile çok gücü kalmış olan bir tek oydu; hiç tükenmeyecek şekilde kendisini çoğaltan bir yakıt olan öfkesinin ısısıyla hâlâ kaynıyordu.

Arabanın önünde yolları sınayarak ve geri dönerek, başını

sallayıp Ann'e devam etmesi için el sallayarak ağır ağır yürüyordu. Çevrelerinde ince don buharı zemindeki kar örtüsüne dağılıyor, ikisi karışıp, güçlü akşam rüzgârında karanlığa savruluyordu. Sert boranın karanlık manzarasını seyrederken, Ann buzun yerle bitiştiği bir noktayı yanlış gördü ve roveri donmuş kıyı hattının oradaki yuvarlak bir kayaya toslayıp sol arka tekerleği yerden kesti. Ann ön tekerleri kayanın üzerine çıkmaları için çevirdi fakat bir kum ve kar karışımına daldılar ve ansızın arka tekerlerin ikisi de neredeyse yere dokunmuyor, bu arada iki ön tekerlek kazdıkları çukurda dönüyordu. Roveri batırmıştı.

Daha önce de birkaç kez olmuştu bu ama göğün önemsiz manzarasıyla aklı dağıldığı için kendine sinirlenmişti.

"Ne bok yediğini sanıyorsun?" diye bağırdı Frank interkomdan. Ann koltuğunda sıçradı; Frank'in ısırgan sertliğine asla alışamamıştı. "Devam etsene!" diye bağırdı adam.

"Bir kayaya çarptım," dedi Ann.

670 "Kahretsin! Neden nereye gittiğine bakmıyorsun! İşte, durdur tekerleri, durdur! Ön tekerlerin altına kavrayıcı örtüler koyacak ve seni öne doğru kaldıracağım, sonra sen de aracı bu kayadan çıkarıp eğimden aşağıya olabildiğince hızla indireceksin, anlıyor musun? Bir dalga daha geliyor!"

"Frank!" diye bağırdı Maya. "Gir içeri!"

"Şu boktan örtüleri indirir indirmez! Gitmeye hazır ol!"

Örtüler sivri, metal ağ şeritleriydi, kumda çukur açan tekerlerin altına konur ve sonra öne doğru çekilerek tekerleklerin basacağı bir yer sağlarlardı. Çok eski bir çöl yöntemiydi bu, Frank soluk soluğa küfürler savurarak roverın önüne koşup Ann'i yönlendirdi ve o da dişlerini sıkıp midesi düğümlenerek talimatlara uydu.

"Tamam, git!" diye bağırdı Frank. "Git!"

"Önce içeri gir!" diye bağırdı Ann.

"Vakit yok, git, neredeyse burada! Ben yana tutunacağım, git, kahrolası, git!"

Böylece Ann hafifçe ön tekerlere yüklendi ve örtüleri ya-

kaladığını hissetti, arka tekerler yeniden yere dokunup zar zor yürüyünceye, yani kurtuluncaya dek aracı öne doğru hareket ettirdi. Fakat ansızın selin kükreyişi peşlerinde ikiye katlandı, katlandı, derken aracın yanından uğursuz çatırtılarla akıp giden buz parçaları belirdi ve ardından buz, dumanlar çıkaran köpüklü bir bulamaçla aracın bütün pencerelerini yalayıp geçen bir dalgayla kaplandı. Ann gaza tüm gücüyle yüklendi ve ellerinde savrulan direksiyonu ölümcül bir güçle kavradı. Dalganın çarpmasıyla karışık Frank'in "Git, budala, git!" diye bağırışını duydu, sonra sertçe bir darbe yediler ve araç denetimden çıkıp sola doğru sürüklendi. Ann onu sağa sola savururken direksiyona asıldı. Sol kulağı acıyla uğulduyordu, bir yere çarpmış olmalıydı. Direksiyonu sıkıca tutup gaz pedalını daha da bastırdı. "Git!" Gaza basmayı sürdürüp sürücü koltuğunda delice sıçrar, bütün pencereler ve televizyon ekranları sıvıyla kaplanırken tepeye doğru yöneldi. Sonra su roverın altında akıp geçti ve pencereler temizlendi. Rover'ın farları kayalık toprağı, yağan karları ve önlerinde çıplak, düz bir araziyi gösteriyordu. Sel hâlâ arkalarında kükrerken Ann aracı dengeleyip çılgınca tepeye doğru atıldı. Düzgün yükseltiye eriştiğinde bacağını gaz pedalından elleriyle kaldırması gerekti. Araç durdu. Selin üstünde dar bir çıkıntı yapan bir taraçadaydılar. Dalga çekiliyormuş gibiydi. Ama Frank Chalmers yoktu.

Maya dönüp onu aramalarında ısrar etti ve genelde ilk dalga en büyüğü olduğu için bunu yaptılar ama boşunaydı. Alacakaranlıkta farlar, yağan karlar arasında sadece elli metreyi aydınlatıyordu, kesişen iki sarı koninin içinde ve çevresindeki koyu gri dünyada sadece selin dalgalı yüzeyi, herhangi bir düzgün şekil belirtisi göstermeksizin akan bir enkaz denizi vardı; aslında bu türden şekillerin olanaksız göründüğü bir dünya gibiydi. Kimse böylesi bir delilikte sağ kalamazdı. Frank gitmişti, ya sarsıldığı sırada arabadan koparak ya da dalgayla olan kısa ve neredeyse ölümcül karşılaşması sırasında sürüklenerek gitmişti.

Son küfürleri hâlâ interkomdaki parazitlerin arasından, selin kükreyişi arasından köpükleniyor gibiydi. Son laneti Ann'in kulaklarında bir yargı gibi çınlıyordu: Git, budala, git! Onun hatasıydı, tamamen onun hatası–

Maya ağlıyor, hıçkırıyor, sanki kramp girmiş gibi iki büklüm duruyordu. "Hayır!" diye bağırdı. "Frank, Frank! Onu aramalıyız!" Sonra konuşamayacak kadar çok ağlamaya başladı. Sax gidip ilaç kutusunu karıştırdı ve yanına yürüyüp çömeldi. "Al, Maya, bir sakinleştirici ister misin?" Maya aniden fırlayıp elindeki hapları kapıverdi. "Hayır," diye çığlık attı, "bunlar benim hislerim, bunlar benim erkeklerim, benim bir korkak olduğumu mu sanıyorsun, senin gibi bir zombi olmak istediğimi mi sanıyorsun!"

Çaresiz, istemsiz, acı verici hıçkırıklara gömüldü yeniden. Sax yanında göz kırpıştırarak, yüzü dertli bir bakışla çarpılmış halde durdu; Ann kendini o bakışla paramparça olmuş hissetti, "Lütfen," dedi, "Lütfen, lütfen." Sürücü koltuğundan kalktı, onlara doğru gitti ve bir an için Sax'ın kolunu tuttu. Nadya ile Simon'ın Maya'yı yerden kaldırmasına ve yatağa götürmesine yardım etti. Maya çoktan sessizleşmiş, onlardan uzaklaşmıştı, gözleri kırmızıydı ve burnu akıyordu, bir eli cansız bir tutuşla Nadya'nın bileğine tutunmuş, kendi acısına gömülmüştü. Nadya ona bir doktorun tarafsız ifadesiyle baktı, o da kendince içe kapanmış, Rusça bir şeyler mırıldanıyordu.

"Maya, üzgünüm," dedi Ann. Boğazına kramp girmişti, konuşmakta zorlanıyordu. "Benim hatamdı. Üzgünüm."

Maya başını iki yana salladı. "Bu bir kazaydı."

Ann kendisini zorlayıp dikkatini kaybettiğini yüksek sesle söyleyemedi. Sözcükler boğazında düğümlendi, Maya'yı yeni bir hıçkırık spazmı sardığı için konuşma olasılığı kayboldu.

Michel ve Kasei sürücü koltuklarına geçip roveri yeniden çıkıntıda ilerletmeye koyuldular.

Buradan çok doğuda olmayan bir yerde, güney kanyon yamacı sonunda kendisini çevreleyen düzlüğe doğru alçaldı ve

artık zaten kuzeye doğru bir salınımla Eos Chasma'yı izleyen, uzakta bir yerde Capri Chasma ile yeniden birleşmeye giden selden uzaklaşmakta serbesttiler. Michel saklı koloninin yolunu buldu ama yeniden kaybetti, çünkü yol işaretleri genellikle karın altına gömülmüştü. Bütün bir gün boyunca yakınlarda olduğunu düşündüğü gizli bir depoyu bulmaya uğraştıysa da başaramadı. Daha çok zaman kaybetmektense doğuya ve bir parça da kuzeye, Michel'in Aureum Chaos'un hemen güneyinde olduğunu söylediği çatlak arazideki sığınağa doğru tam gaz devam etmeye karar verdiler. "Orası artık bizim ana kolonimiz değil," diye açıkladı diğerlerine. "Tepealtı'ndan ayrıldıktan sonra ilk gittiğimiz yer. Fakat Hiroko güneye doğru ilerlemek istedi, birkaç yıl sonra da bunu yaptık. Hiroko, Aureum karstik bir bölge olduğu için bu ilk barınağı sevmediğini, orasının bir gün göl olabileceğini düşündüğünü söylemişti. Bu delice bir şey diye düşünmüştüm ama şimdi görüyorum ki haklıymış. Göründüğü kadarıyla Aureum bu selin aktığı son yer olacak, sanki. Fakat barınak şimdi olduğumuzdan daha yüksek bir yerde, bu yüzden sorun yok. Orada insan olmayabilir ama stoklanmış malzemeler olmalı. Fırtınada bir liman, ha?"

Kimsenin yanıt verecek keyfi yoktu.

İki günlük sıkı bir yolculuğun ardından sel kuzey ufkunda gözden kayboldu. Çok geçmeden kükreyişi de kesildi. Bir metre kirli karla kaplı yüzey de artık ayakların altında titremiyordu; dünya ölü görünüyordu, beyazlarla kaplanmış, garip bir şekilde durgun ve sessizdi. Gökyüzü kar yağmadığında bile pusluydu fakat hava yukarıdan görülebilecekleri kadar açıktı ve bu yüzden gündüzleri yol almayı bıraktılar. Geceleri farları açmadan, yıldızların altında hafifçe parıldayan bir kar yüzeyinde yol aldılar.

Bu geceler boyunca aracı Ann sürdü. Kimseye direksiyondaki dikkatsizliğinden söz etmedi. Bunu bir daha yapmanın yakınına bile gelmedi; umutsuz bir yoğunlaşmayla, ağzının içini kanayıncaya dek ısırarak önünde uzanan ışık konileri

dışında her şeye kayıtsız bir halde yola odaklandı. Genellikle geceleri, bir sonraki sürücüyü uyandırmayı unutarak ya da uyandırmak istemeyerek sürüyordu. Frank Chalmers ölmüştü ve bu onun hatasıydı; umutsuzca geri dönüp olanları değiştirebilmeyi istedi fakat buna olanak yoktu. Bazı hataları asla düzeltemezsiniz. Beyaz manzara, her birinin tepesinde bir parça kar olan bir taşlar sonsuzluğuyla lekelenmişti ve siyah beyaz benekli manzara öylesine iç içe geçmiş parçalardan oluşmuştu ki geceleri gözün bundan bir anlam çıkarması çok zor oluyordu; bazen kazarak yeraltına iniyormuş ya da yüzeyin beş metre yukarısında yüzüyorlarmış gibi oluyordu. Beyaz bir dünya. Bazı geceler ölü bir varlığın üzerinde cenaze arabası kullandığını düşünüyordu. Dul kalmış olan Nadya ve Maya arkadaydı. Artık Peter'ın da ölmüş olduğunu biliyordu.

İki kez Frank'in interkomdan seslendiğini, birinde dönüp yardım etmesini istediğini; diğerinde "Git, budala, git!" diye bağırdığını duydu.

674 Maya iyi katlanıyordu. Bütün o hallerine karşın yine de sağlamdı. Ann'in sağlam olduğunu sandığı Nadya çoğu zaman sessizlik içindeydi. Sax ekranına bakıp çalışıyordu. Michel eski arkadaşlarıyla konuşmaya çalıştı ve kimsenin onunla konuşmak istemediği anlaşılır olunca vazgeçti bundan. Simon her zamanki gibi katlanılmaz bir özen ve kaygıyla seyrediyordu Ann'i; Ann buna katlanamıyordu ve bakışlarından kaçındı. Zavallı Kasei bir tür yaşlı deliler tımarhanesinde tıkılı kaldığını düşünüyor olmalıydı, bunu düşünmek neredeyse eğlenceliydi, sadece delikanlının keyfinin bir şekilde kaçmış gibi göründüğü anların dışında, Ann bunun neden olduğunu anlayamadı, belki çevrelerindeki ıssızlıktan, belki hayatta kalamayacak gibi görünmeleri yüzünden; belki de basitçe açlık yüzündendi, söylemesi güçtü. Gençler tuhaf oluyordu. Ona Peter'ı anımsatıyordu ve bu yüzden ona da bakmamaya başladı.

Kar geceyi ışıldatıp canlandırıyordu. Zamanla hepsi eriyecek, yeni nehir yatakları oyup onun Mars'ını yok edecek-

ti. Mars yok olmuştu. Michel, gecenin ikinci nöbetinde yol işaretlerini arayarak yanında oturuyordu. "Kayıp mı olduk?" diye sordu Maya bir keresinde, şafaktan hemen önce.

"Yo, hiç de değil. Sadece... karda iz bırakıyoruz. Ne kadar kalırlar ya da ne kadar görünürler bilemiyorum fakat eğer... şey, eğer kalırlarsa, arabayı bırakıp yolun kalan kısmını yürümeyi öneriyorum. O yüzden bunu yapmadan önce nerede olduğumuzu tam olarak anlamaya çalışıyorum. Bize bunu kesin olarak belirtecek taşlar dikmiştik, tabii önce bunlardan birini bulmam gerek. Ufukta görünecekler, bilirsiniz. Alışılmış olanlardan biraz daha yüksek kayalar ya da sütunlar."

"Bunları gündüz görmek daha kolay olacak," dedi Simon.

"Doğru. Yarın çevreye bir bakınalım da her şey bitsin – taşların bölgesine gireceğiz. Bizim gibi kaybolmuşlara yardım etmek için yapılmışlardı. Artık bir sorunumuz kalmayacak."

Ama arkadaşları ölmüştü. Tek çocuğu ölmüştü. Dünyaları tamamen kaybolmuştu. Ann, şafakta pencerelerin yanına uzanarak saklı barınaktaki yaşamı düşünmeye çalıştı. Yıllarca ve yıllarca yeraltında. Bunu yapamazdı. Git, budala, git! Kahretsin!

Şafakta Kasei boğuk bir zafer çığlığı patlattı: Orada, kuzey ufkunda bir taş üçlemesi vardı. İki sütun üstünde bir lento, sanki Stonehenge'den bir parça uçup oraya gelmiş gibi. Kasei'nin dediğine göre ev bu yöndeydi.

Fakat önce günün geçmesini bekleyeceklerdi. Michel uydulardan görünmek konusunda giderek daha dikkatli oluyordu ve gece devam etmek istedi. Biraz uyumak üzere yerleştiler.

Ann uyuyamıyordu, kendini yeni bir kararlılıkla güçlenmiş buldu. Diğerleri sızdığında, Michel keyifle horlar, herkes elli saatten sonra ilk kez uyurken yürüyüş giysisini giydi ve sessizce kilidi açtı. Geriye bakıp onları süzdü: Aç, sefil bir topluluk. Nadya'nın sakat eli yanında uzanıyordu. Kilitten çıkmak kaçınılmaz bir gürültü çıkardı fakat herkes gürültü-

de uyumaya alışmıştı ve yaşam destek sisteminin dırrrları ve klikleri çıkışını kısmen gizledi. Kimseyi uyandırmadan dışarı çıktı.

Gezegenin gerçek soğuğu. Soğukta ürperdi ve izlenmemek için roverın izlerinin arasından batıya doğru yola koyuldu. Güneş sislerin arasından çıkıyordu. Yine kar yağıyordu, gün ışığı sütunlarında pembelikler vardı. Dik yanı kardan arınmış küçük bir drumlin sırtına gelinceye dek ağır ağır yürüdü. Çıplak kayanın üzerinde iz bırakmadan ilerleyebilirdi. Yorulana dek öyle yaptı. Dışarısı gerçekten soğuktu, kar küçük tanelerle düşüyor, büyük olasılıkla kum taneleriyle kaynaşıyordu. Drumlinin sonunda geniş, bodur bir kaya vardı. Dibine oturdu. Giysisinin ısıtma birimini kapattı ve bilekliğinde yanıp sönen alarm ışığını bir avuç karla örttü.

Hızla soğudu. Gökyüzü artık hafif pembeyle renklenmiş mat bir griye dönmüştü. Pembeliğin içinden yüz koruyucusuna kar dökülüyordu.

676 Tam ürpermesi kesilmiş ve tamamen donuyordu ki, bir tekme sertçe başlığına indi ve başında ziller çalar bir halde dizüstü kaldırıldı. Giyimli bir şekil yüz koruyucusunu sertçe onunkine çarptı. Sonra bir mengene kavrayışıyla onu omzuna aldı ve yere savurdu. "Hey," diye bağırdı Ann güçsüzce. Omuzlarından ayağa kaldırıldı, sol kolu arkaya bükülüp sıkıca ardında tutuldu. Saldırgan bilekliğiyle oynadı ve sonra kolunu arkasında tutmaya devam ederek, onu sertçe ileri iteledi. Giysisi ısıtıcısının elmas örgüsünün derisinin üzerinde korlaştığını, örgülerinin alev alev yandığını hissedebiliyordu. Birkaç adımda bir başlığına vuruyordu saldırgan.

Adam onu hayrete düşürerek dosdoğru roverlarına götürdü. Kilide itelendi ve ardından adam da girdi, bölmeyi kapatıp pompaladı, önce onun sonra kendisinin başlığını çıkardı ve Ann büyük şaşkınlıkla bunun Simon olduğunu gördü, yüzü kıpkırmızı bir halde ona bağırıyor bir yandan da hâlâ vuruyordu, yüzü gözyaşlarından sırılsıklamdı – onun Simon'ı, sessiz adam, şimdi ona bağırıyordu, "Neden? Ne-

den? Kahrolası, bunu hep yapıyorsun, hep sen, sadece sen varsın, kendi dünyana kapanmış, nasıl da bencilsin!" Sesi son haddinde acı dolu bir çığlığa dönmüştü, onun hiç bir şey söylemeyen, tek sözcükten fazlasını konuşmayan, sesini asla yükseltmeyen Simon'ı şimdi ona vuruyor, yüzüne bağırıyor, neredeyse tükürüyor ve öfkeyle soluyordu; bu durum ansızın Ann'i deliye çevirdi. Neden daha önce değil, neden içinde bir parça yaşam kalmış birine ihtiyaç duyduğunda değil? Neden kendine gelmesi bu kadar zaman almıştı? Tam midesine sertçe vurunca adam geri yuvarlandı. "Beni rahat bırak," diye bağırdı Ann. "Beni rahat bırak!" Sonra keder, onu sarsa sarsa bedeninden çıktı, Mars ölümünün soğuk ürpertisi: "*Neden beni yalnız bırakmadın?*"

Simon yeniden dengesini kazandı, öne atıldı ve onu iki omzundan yakalayıp sarstı. Ellerinin böyle güçlü olduğunu bilmiyordu. "Çünkü," diye bağırdı, dudaklarını ıslatıp soluk almak için duraksadı –"Çünkü–" Adamın gözleri iri iri fırladı yuvalarından, yüzü, onun uysal Simon'ının yüzü, bir anda sanki boğazında bin cümle üst üste binmişçesine daha da karardı!– ve sonra söylemekten vazgeçip kükredi, onu kollarında sarsarak bağırdı "*Çünkü! Çünkü! Çünkü!*"

2

Kar yağıyordu. Yine sabahın erken vaktiydi, etraf loştu. Rüzgâr kaotik arazi boyunca esti, hafif bir su serpintisini paramparça olmuş toprağa saçtı. Şehir binaları kadar büyük kayalar birbirlerine yaslanmış duruyorlardı, manzara bir milyon küçük kayalık, çukur, mesa, bayır ve zirveye bölünmüştü – ayrıca bir sürü garip sivrilti, kule, sadece *kami* ile yerinde duran dengesiz taşlar. Bu kaotik alandaki daha düz bölgeler karla beyazlaşmışken tüm sarp ve dikey taşlar hâlâ siyahtı, bu

yüzden manzara yoğun bir şekilde alacalı siyah ve beyazdı, kar dalgaları ve parçaları çevrede uçuşurken görüş alanının içindeki ve dışındaki her şey kendi eksenleri etrafında dönerek ilerliyordu.

Sonra kar durdu. Rüzgâr dindi. Siyah dikeyler ve beyaz yataylar dünyaya genellikle sahip olmadığı bir belirlilik verdi. Kapalı havada gölge yoktu ve manzara sanki ışık kardan alçak alaca bulutların diplerine doğru akıyormuşçasına parlıyordu. Her şey bir camın içinde donmuşçasına keskin köşeli ve belirgindi.

Ufkun üzerinde hareket eden şekiller belirdi. Birer birer göründüler, sonunda dağınık bir çizgide yedi kişi oldular. Ağır ağır, omuzları çökük, başlıkları öne eğilmiş ilerliyorlardı. Sanki bir hedefleri yokmuşçasına ilerliyorlardı. Öndeki ikisi zaman zaman yukarı bakıyor fakat hiç durmuyor ya da yolu göstermiyorlardı.

Batıdaki bulutlar inci yatağı gibi ışıldadı, o bunaltıcı günde güneşin alçalmakta olduğunun tek belirtisi buydu. Şekil-

ler harap olmuş araziden fırlayan uzun bir sırt boyunca yukarı yürüdüler. Sırtın yukarı eğimlerinde her yönde uzun bir alan görülebiliyordu.

Şekillerin sırtı tırmanması vakit aldı. Sonunda bir zirveye, sırtın yeniden alçalmaya başladığı kayalık bir topuza vardılar. Topuzun dibinde tuhaf bir şey vardı; büyük, düz tabanlı bir kaya, altı narin taş sütunun üzerinde dengelenmiş olarak havada duruyordu.

Yedi şekil bu megalite yaklaştılar. Durup kararmış bulutların altında bir süre onu seyrettiler. Sonra sütunların arasına, kayanın altına girdiler. Üstlerinde geniş bir çatı duruyordu. Altındaki dairesel zemin düzdü ve kesilmiş cilalı taştan yapılmıştı.

Şekillerden biri uçtaki sütunlardan birine yürüdü ve bir parmağıyla ona dokundu. Ötekiler kıpırtısız, kar dolu kargaşaya baktılar. Yerde bir kapı açıldı. Şekiller yaklaşıp birer birer sırtın içine girdiler.

Gözden kaybolduklarında altı narin sütun yere batmaya başladı ve taşıdıkları büyük dolmen sütunlar kaybolup sırtın üstünde büyük bir kaya oluncaya, gözalıcı bir zirve kayası olarak çok eski varlığına geri dönene kadar üstlerine indi. Bulutların ardından güneş batınıştı ve ıssız toprağın ötesinden ışık sızıyordu.

3

Onları yola çıkartan Maya'ydı, güneye yönelten kişi de Maya'ydı. Dolmenin altındaki barınak dardı, sırtın içinde bir dizi acil durum yemeği ve gaz stokları dışında hiçbir şeyin olmadığı küçük bir mağaraydı. Birkaç günlük dinlenmenin, uykuya ve yiyeceğe doymanın ardından Maya yakınmaya başladı. Böyle yaşanmazdı, yaşarken ölü olmak gibi bir şeydi bu; diğerleri neredeydi? Hiroko neredeydi? Michel ve Kasei ona saklı koloninin güneyde olduğunu, uzun zaman önce oraya taşındıklarını anlattı yeni-
680 *den. Tamam, dedi Maya, o zaman güneye de gideriz. Barınağın garajında başka kaya araçlar vardı, geceleri kervan gibi yola çıkarlardı ve kanyonlardayken güvende olurlardı. Zaten barınak artık kendini yenilemiyordu, stokları büyük ama sınırlıydı, bu yüzden er ya da geç yola çıkmaları gerekecekti. En iyisi toz fırtınası yolculuk için bir parça gizlilik sağlarken gitmekti. En iyisi gitmekti.*

Böylece yorgun topluluğu harekete geçirdi. İki aracı yüklediler ve yeniden yola koyuldular, Margaritifier Sinus'un büyük, karmakarışık düzlüklerinin ötesine, güneye doğru. Marineris'in kısıtlamaları olmaksızın her gece yüzlerce kilometre yol aldılar, gündüzleri uyudular ve güney dağlarının sonsuz krater toprağında Argyre ile Hellas arasında birkaç gün neredeyse hiç konuşmadan yolculuk yaptılar. Küçük araçlarının içinde ilerilere doğru sürüp durmaktan başka bir şey yapmıyorlarmış, yolculukları sonsuza dek sürecekmiş gibiydi artık.

Fakat bir gece kutup bölgesinin katmanlı arazisine girdiler, şafağa doğru önlerindeki ufuk ışıldadı ve ardından yaklaştıkça

soluk beyaz bir çubuk göründü ve giderek önlerinde yükselen beyaz bir uçuruma dönüştü. Apaçık biçimde güney kutup başlığıydı bu. Michel ve Kasei iki sürücü koltuğuna geçip alçak sesle interkomda tartıştılar. Beyaz uçuruma kadar sürdüler ve sonra buz kütlesinin hemen altındaki donmuş kabuklu kuma varana dek dosdoğru ilerlediler. Uçurum devasa bir sarkıntıydı, bir sahile çarpacakken son anda durmuş bir dalgaya benziyordu. Uçurumun dibindeki buzun içine oyulmuş bir tünel vardı ve yürüyüş giysisi içinde bir şekil belirip iki roveri tünelin içine yöneltti.

Tünel onları en azından bir kilometre kadar bir süre dosdoğru buzun içinde ilerletti. Tünel iki üç rovera yetecek kadar genişti ve alçak bir tavanı vardı. Çevrelerindeki buz saf beyazdı, katman oluşumuyla hafifçe yol yol olmuş kuru buzdu. Tüneli kapayan iki kilitten geçtiler ve üçüncü kilitte Michel ile Kasei roverları durdurup kilitlerini açtı ve aşağı indi. Maya, Nadya, Sax, Simon ve Ann onları izledi. Bir kilit kapısından geçip tünelde sessizlik içinde ilerlediler. Sonra tünel sona erdi ve hepsi birden karşılarına çıkan manzarayla donakalarak durdular.

Tepelerinde ışıltılı, beyaz buzdan, devasa bir kubbe vardı. Altında sanki ters dönmüş dev bir kabın altındaymışçasına duruyorlardı. Kubbe birkaç kilometre çapındaydı ve en azından bir kilometre ya da daha yüksekti; çevrelerinden yükseliyor ve sonra merkezde hoş biçimde bükülüyordu. Işık dağınık fakat bulutlu bir günmüşçesine oldukça güçlüydü ve ışıldayan beyaz kubbenin kendisinden geliyor gibiydi.

Kubbenin altındaki zemin tatlı biçimde uzanan kızılımsı kumdu, orada burada çimenler, arada uzun bambu çubukları ve boğumlu çamlar vardı. Sağa doğru birtakım küçük tepecikler vardı ve bu tepelerde kümelenmiş küçük bir köy, kalın dallarına bambudan odalar ve merdivenler serpiştirilmiş büyük ağaçlarla birlikte beyaz ve maviye boyanmış bir ya da iki katlı evler vardı.

Michel ile Kasei bu köye doğru yürüyorlardı ve tünelde arabalarına rehberlik etmiş olan kadın önlerinde koşturup bağırıyordu: "Geldiler, geldiler!" Kubbenin öte tarafında hafifçe buharlanan temiz suyla dolu, yüzeyi kıyıya yakın bir yerde sıralanmış

beyaz parıltılarla kaplı bir göl vardı. Uzak kıyıda, yansıması beyaz suyun üstünde mavi bir lekeye dönüşmüş olan mavi bir Rickover duruyordu. Soğuk nemli rüzgâr kulaklarını ısırıyordu.

Michel geri gelip heykel gibi duran arkadaşlarını canlandırdı. "Gelin haydi, dışarısı soğuk," dedi gülümseyerek. "Kubbeye yapıştırılmış bir su-buz katmanı var, bu yüzden aşağıdaki havayı sürekli donma noktasının altında tutuyoruz."

Köyden insanlar çıkıyor ve bağrışıyordu. Küçük gölün oradan onlara doğru, büyük sıçrayışlarla kumulların üzerinden atlayarak deli gibi koşan genç bir adam belirdi. Mars'taki bütün o yıllarının ardından bile bu türden bir koşu İlk Yüz'e rüya gibi geldi ve Simon'ın Ann'i kolundan yakalayıp "Bu Peter! Bu Peter!" diye bağırması biraz zaman aldı.

"Peter," dedi kadın.

Sonra çoğu gençler, çocuklar ve yabancılardan oluşan, aralarında öne geçmeye çalışan tanıdık yüzlerin, Hiroko, Iwao, Raul, Rya, Gene, Ann ve Simon'u kucaklayan Peter gibilerinin ve Ac-

heron grubundan birkaç kişinin olduğu bir insan kabalığının arasındaydılar, hepsi çevrelerine yığılmış, onlara dokunmak için uzanıyorlardı.

"Burası da neresi?" diye bağırdı Maya.

"Burası ev," dedi Hiroko. "Burası yeniden başladığımız yer."

Teşekkürler

Lou Aronica, Gregory Benford, Adam Bridge, Michael H. Carr, Robert Craddock, Bruce Faust, Bill Fisher, Hal Handley, Jennifer Hershey, Cecelia Holland, Fredric Jameson, Jane Johnson, Damon Knight, Steve McDow, Beth Meacham, Tom Meyer, Lisa Nowell, James Edward Oberg, Ralph Vicinanza ve John B. West'e teşekkür ederim.

Özel bir teşekkür de Charles Sehffield'a.

Albedo: Yansıtabilirlik, yüzeylerin yansıtma gücü veya bir yüzeyin üzerine düşen elektromanyetik enerjiyi yansıtma kapasitesi için kullanılan ölçü birimi.

Amor asteroidi: Buz içeren asteroitlerin ortak ismi.

Areo-: Dünya için kullanılan jeo- gibi Mars'a özgü konuları belirtmek için kullanılan ön ek.

Areoloji: Mars bilimi, Mars jeolojisi. Başlıca Areolojik dönemler şu şekildedir:

- Noachian Dönem ya da Nuh Çağı (gezegen oluşumu)
- Hesperian Dönem (sıcak ve akışkan dönem)
- Amazonian Dönem (soğuk ve rüzgârlı dönem)
- Holosen Dönem (yerleşim sonrası dönem)

İlk üç dönem Mars kıtaları üzerinden isimlendirilmiştir; Holosen Dönem (Yunanca tamamen yeni anlamında) ise Dünya'nın mevcut dönemiyle aynı isimdedir.

Areofani: Hiroko Ai önderliğinde kurulan Mars dini.

Azania: Eski Güney Afrika Cumhuriyeti. 2061 yılında bu ismi almıştır.

Bosch İşlemi: Karbondioksit ve hidrojenin karbon üretmek üzere etkileşime sokulması işlemi.

Clarke: Mars uzay asansörünün hammaddesini ve uzay istasyonunu ihtiva eden asteroit. İsim, yazar Arthur C. Clarke'a ithafen verilmiştir.

Deimos: Mars'ın iki doğal uydusundan küçük olanı. Yunanca dehşet anlamına gelmektedir.

Dünyalaştırma: Bir gezegenin Dünya'ya benzer şekliyle yaşama elverişli hale getirilmesi işlemi. Mars'ı dünyalaştırılması BMMİB'in 2030'da verdiği onayla başlamış ve tamamlanması yaklaşık olarak iki asır sürmüştür. Bu süreçte kullanılan bazı teknikler şu şekildedir:

- Güneş Işıması: Dünya ile Mars arasında işleyen uzay gemilerinin güneş yelkenleri ayna olarak kullanılarak gezegenin güneş ışıması artırılmıştır.
- Isı: Nükleer reaktörler ve endüstriyel kaynaklı ısının doğrudan atmosfere bırakılması. Mohollar da bir çeşit ısı üreteci olarak kullanılmıştır.
- Atmosfer Kimyası: Atmosfere doğrudan sera gazı salınımı. Bu tekniğe Russell kokteyli de denmektedir.
- Su: Gezegen yüzeyi altındaki akiferlerin belirlenip içerdikleri suların atmosfere salınması.
- Biyokütle: Dünyalaştırma işleminin en önemli parçasıdır.

Eko-ekonomi: Vlad Taneev ve Marina Tokareva tarafından geliştirilen alternatif bir ekonomik model.

GİM: Genetik olarak işlenmiş mikroorganizmalar için kullanılan kısaltma.

Issız Çeyrek: Rubulhali Çölü. Suudi Arabistan ile Yemen arasında bulunan büyük çöl. Dünyanın en büyük kum çölüdür.

M-yılı: 687 Dünya gününe eşit olan Mars yılı.

Mangalavid TV: Mars televizyonu. Hintçede Mars demek olan *mangala* ile Latince *video* kelimelerinin birleştirilmesiyle oluşturulmuştur.

Mars Antlaşması: Mars yerleşiminde uyulacak kısıtlamaları belirlemek üzere Dış Uzay Antlaşması'nın bir devamı olarak imzalanan uluslararası antlaşma.

Mars Takvimi: Gezegenin özgün koşullarına göre yapılandırılan takvim. Takvimin başlangıcı olarak İlk Yüz'ün gezegen yüzeyine inişi, yani M-yılı 1 Ls=7 derece temel alınmıştır; bu da Eylül 2027'ye denk gelir.

Güneş etrafında dönüş 360 dereceye ayrılmış ve her biri için Güneş ışınlarının düştüğü boylamdan hareketle Ls terimi kullanılır. Kuzey Yarımküre kış-bahar ekinoksu olarak da Ls=0 derece belirlenmiştir.

Bir Mars yılı 669 Mars gününden ve 687 Dünya gününden oluşur ve 24 aya bölünmüştür. 21 ay 28 gün, diğer 3 ay ise 27 gün sürer. Ay isimleri Dünya takvimiyle aynıdır fakat döngüyü belirlemek için her 12 aylık süreçte ay isimlerinin başına 1 ya da 2 getirilir. Örneğin, Ls=101, 2-Temmuz M-52/12 Ekim 2127.

Mars günleri 24 saat 39 dakika ve 40 saniye sürmektedir. Dünya günüyle olan 39'40"lik fark "zaman kayması" olarak adlandırılır ve gece yarısında saatler bu süre boyunca durur.

Mesa: Düz tepe, yanları sarp kayalıklardan oluşan düz ve yüksek tepelik.

Mohol: Madencilik ve termal salınım amacıyla yüzeye açılan silindirik delik. Mohol ismi İngilizce delik anlamındaki hole ile manto ve yerkabuğu arasındaki uyumsuzluğu betimlemede kullanılan Mohorovičić süreksizliği teriminin birleştirilmesinden oluşturulmuştur. Tipik bir mohol bir kilometre genişliğe ve 18 kilometreye varan derinlikte olabilirdi.

Novi Mir: Mir'in ardından 21. yüzyılın başlarında kurulan yeni Rus uzay istasyonu. "Yeni Dünya/Yeni Barış" anlamında.

Omegendorf: Acheron'da Vlad Taneev ve ekibi tarafından 2030'lu yıllarda geliştirilen, ağrı kesici ve zindelik verici etki gösteren bir ilaç. Beyinde doğal olarak bulunan endorfin ve opiat türevi kimyasalları sentetik olarak bir araya getiren kapsül.

Oswald İşlemi: Nitrik asit üreten bir kimyasal reaksiyon.

Panmiksis: Rasgele çiftleşen popülasyonlara verilen isim. Panmiktik popülasyonda genetik ya da davranışsal bir sınıflandırma söz konusu olmadığı için tüm bireyler potansiyel eş konumundadır ve bütün eş kombinasyonları olasıdır. Bazı algler ve böcekler bu tür popülasyonlara örnek verilebilir.

Phobos: Mars'ın iki doğal uydusundan büyük olanı. Yunanca korku anlamına gelir.

Raschig İşlemi: Hidroksilamin üreten bir kimyasal reaksiyon.

Rem (roentgen equivalent man): Radyasyon aktivitesini gösteren birimlerden biri. Bir röntgenlik x veya g ışını ile aynı biyolojik etkiyi oluşturan radyasyon miktarı. 0,2 rem/yıl coğrafi olarak fark göstermekle beraber doğal arka plan dozu ve 10 rem kansere yol açan minimum değer olarak tespit edilmiştir.

Rickover: İlk Yüz için Birleşik Devletler Donanması tarafından geliştirilen nükleer füzyon reaktörü. İsimlendirme büyük olasılıkla donanmada nükleer enerjiye geçişin mimarlarından Amiral Hyman G. Rickover'a atfen yapılmıştır.

Roche Limiti: Bir gök cisminin kendinden daha büyük bir başka gök cismine, yerçekimi gücünün neden olduğu gel-git etkisi altında parçalanmadan yaklaşabileceği en kısa mesafeyi gösterir.

Russell kokteyli: Dünyalaştırma işleminde yardımcı olması için Sax Russell tarafından geliştirilen sera gazları karışımı.

Sabatier İşlemi: Hidrojen ve karbondioksit tepkimesiyle metan ve su üreten kimyasal reaksiyon.

Semiyotik dörtgen: Dilbilimci Algirdas J. Greimas tarafından, karşıt ifadeler arasındaki ilişkiyi gösterme amacıyla geliştirilen bir şema.

Şikata ga nay: "Başka bir seçenek yok" anlamındaki Japonca deyim.

Uluslarötesiler: 21. yüzyılın büyük bölümünde Dünya ekonomisine yön veren devasa özel şirketlere verilen isim. Küçük ve orta ölçekli uluslararası şirketlerin birleşmesiyle oluşan uluslarötesiler 2030 ile 2100 arasında Dünya ekonomisine egemen oldular.

Viriditas: Latince yeşillenme gücü anlamına gelen bu kelime areofani inancının temel konseptidir.

Zaman kayması: Mars gününü Dünya gününe eşitlemek amacıyla fazlalık olan 39 dakika 40 saniyeyi ortadan kaldırmak için uygulanan bir teknik. Buna göre gece yarısı 00.00 ile 00.01 arasında 39 dakika 40 saniye süresince saatler çalışmıyordu.

BİLİMKURGU KLASİKLERİ

FRANK HERBERT

DUNE

ithaki

BİLİMKURGU KLASİKLERİ

ROBERT A. HEINLEIN

AY ZALİM BİR SEVGİLİDİR

ithaki

"Sarsıcı bir kitap... Mars'ın kolonileştirilmesine dair yazılmış gelmiş geçmiş en iyi roman."

—Arthur C. Clarke

NEBULA EN İYİ ROMAN ÖDÜLÜ

BSFA EN İYİ ROMAN ÖDÜLÜ

"MARS BİZ GELMEDEN ÖNCE BOŞTU. AMA BU HİÇBİR ŞEY OLMAMIŞ DEMEK DEĞİLDİ."

Kim Stanley Robinson, günümüz bilimkurgusunun en büyük ustalarından biri. Özellikle uzay üzerine yazdığı romanlarla 90'lardan beri türün gelişimine katkıda bulunan yazarların en önde gelenlerinden. Dünyalaştırma ve kolonileşmeye bakış açımızı değiştiren *Kızıl Mars* ise hem bilimsel hem de siyasi açıdan şimdiye dek yazılmış en gerçekçi bilimkurgu romanlarının başında geliyor.

İnsanlık artık Mars'ta; önce bir, sonra yüz ve giderek on binlerce insan... Şehirler kuruyor, tüneller kazıyor, sadece kraterlerden ve kayalıklardan ibaret görünen gezegeni kendi suretlerinde değiştiriyorlar. Ama cansız yüzeyini kazıdıkça Mars onları giderek daha fazla kendine bağlıyor, âşık ediyor.

En başından beri tüm kızıllığıyla bir hedef, amaç olarak beliren Mars eskiden bir güçtü, şimdiyse bir mekân: Amerika ve Rusya için yeni bir hegemonya alanı, Araplar için toplumsal baskıdan kaçış, İsviçreliler için bakir bir doğa ve üçüncü dünya için nüfuslarını aktaracakları bir koloni.

Yine de akıllarda birtakım sorular var: Yeni yuvaya eskisinin sorunları da mı götürülecek, yoksa bu gezegen kendi fırsatlarını ve sorunlarını dayatarak yeni bir topluma mı can verecek? Kısacası, Kızıl Gezegen'in kaderinde yeni bir Dünya olmak mı var?

Kızıl Mars, bir gezegeni baştan yaratmanın el kitabı.

Bilimkurgu Klasikleri - 45
Çeviren: Sabri Gürses
Kapak İllüstrasyonu: Ozan Korkut

ithaki
/ithakiyayinlari
/ithakiyayinlari
/ithakiyayinlari

www.ithaki.com.tr
İnternet satış:
www.iknokta.com

9 786053 759546